

Epistelen en evangelien.

<https://hdl.handle.net/1874/342702>

5 EPISTELEN ende Evangelien metten sermoenen vanden gheheelen jaere. **Gothic Letter**, 287 leaves, 27 long lines to the page. Initial capital in red and blue, with pen work in red down inner margin. Other initials, paragraph marks, etc., in red. Several leaves slightly stained and soiled, a few tears repaired, and last leaf cut round, mounted and slightly defective, 4to (7½ by 5½ ins.), stamped calf, with medallion portraits, over wooden boards
 Delft, Jacob Jacobszoen van der Meer, 1481
 • Campbell 691. Proctor 8867.

9000000000
 10-5-193

CP.
 JE

Polain
1405

J. v. d. Meer
Delft 1481
Campbell 691

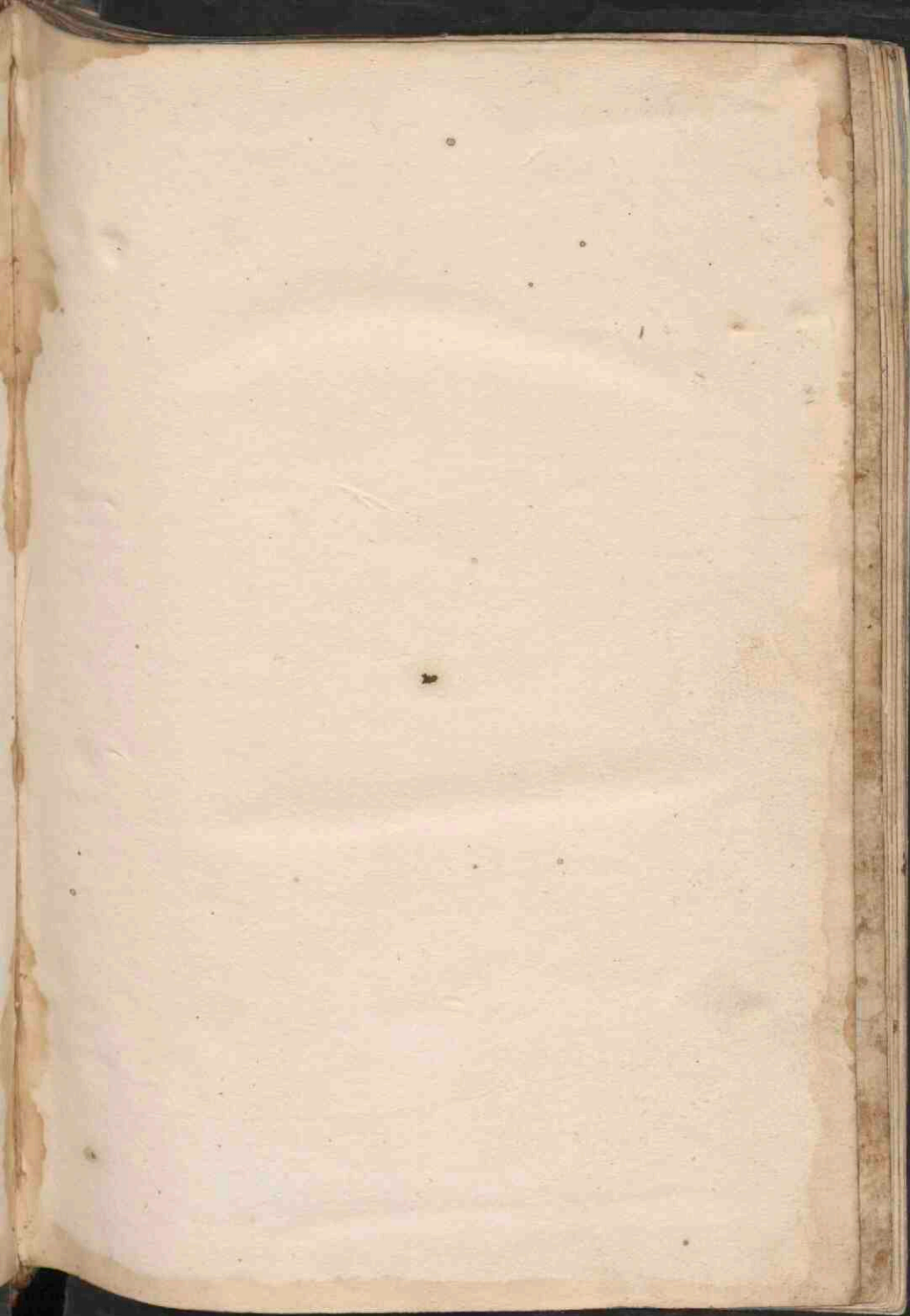
CP
AZ

*

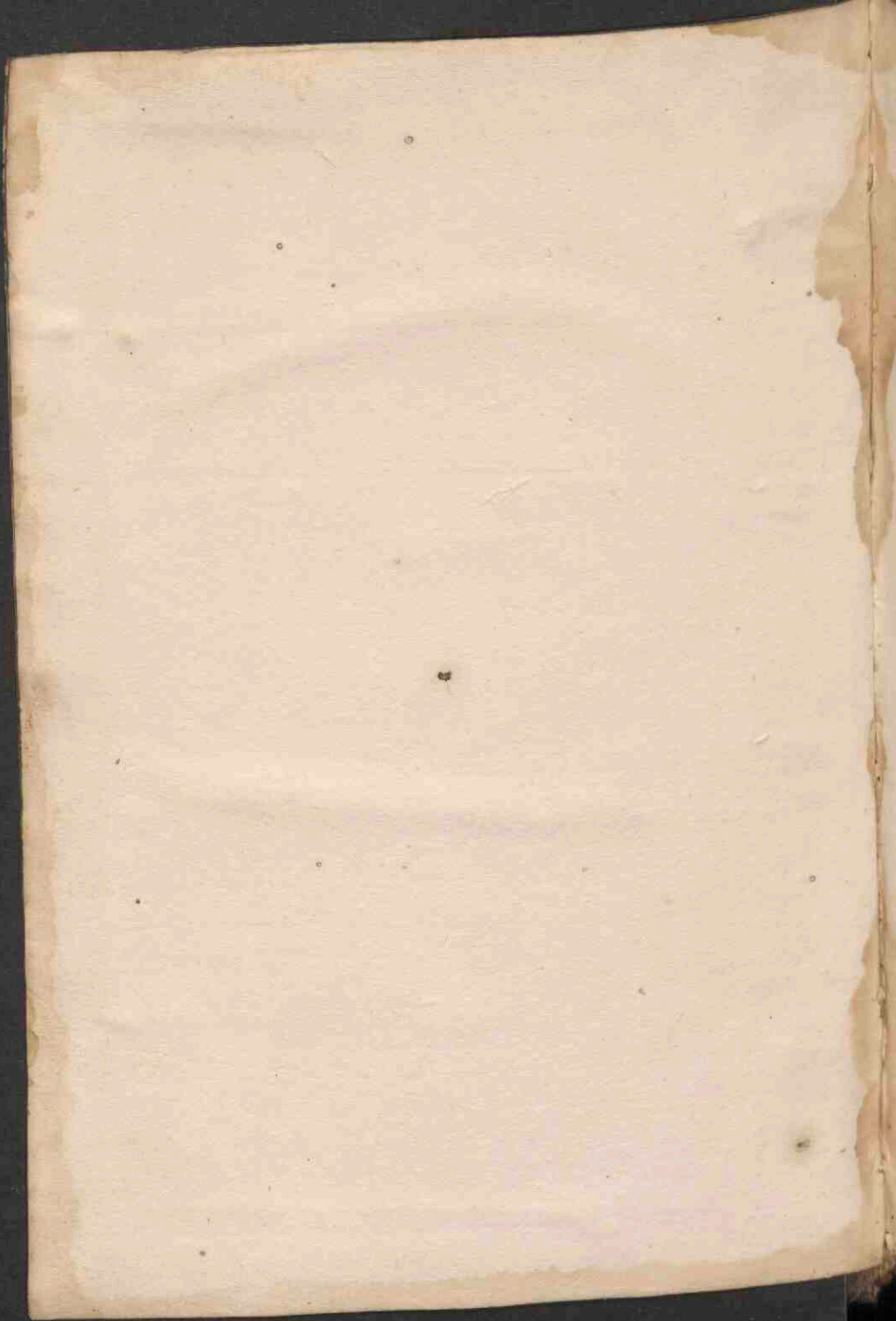
all

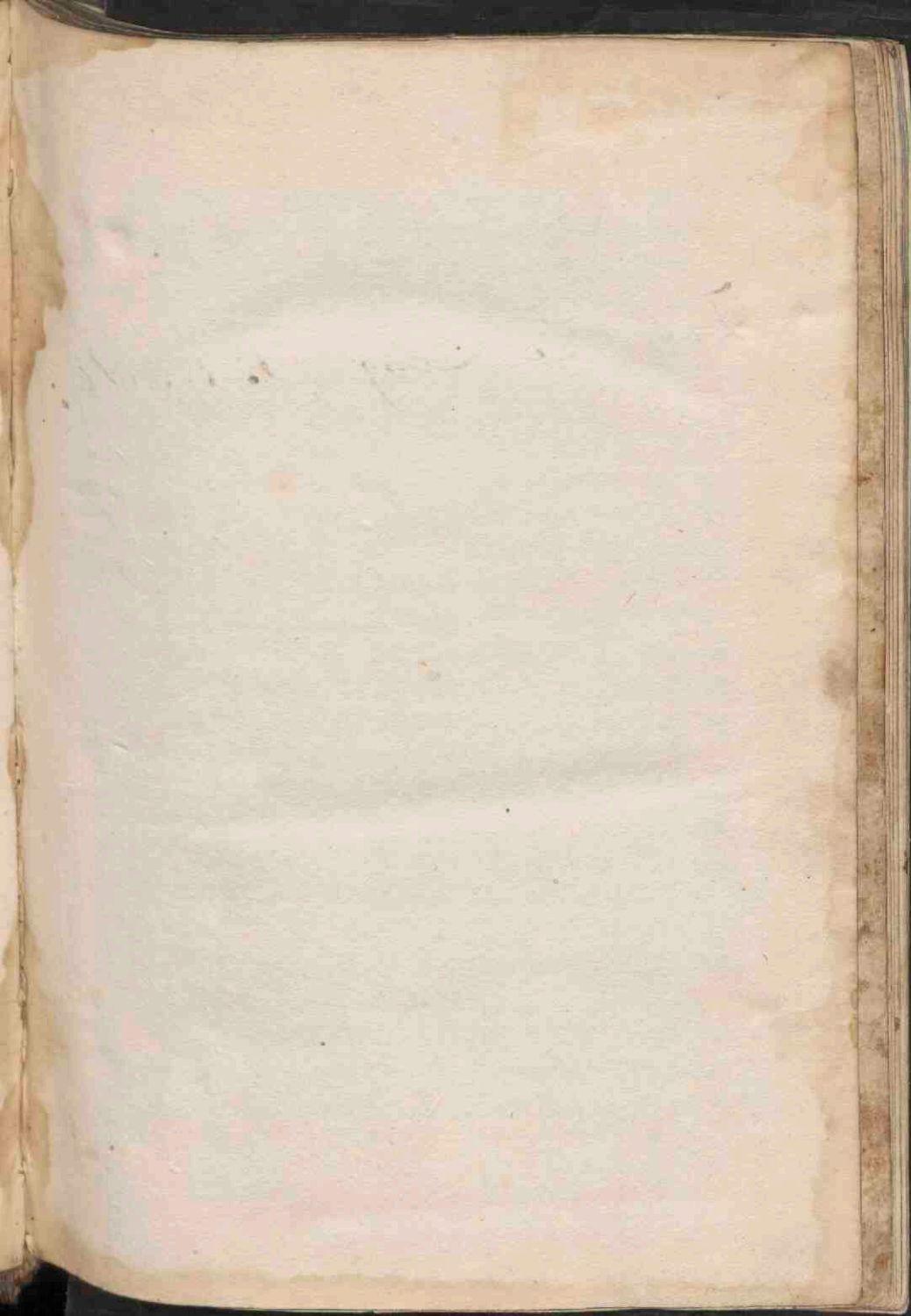

Lie Le Long, Bl. 300.

Hier beghinnen alle die epistelen ende ewāges
lien metten sermoenen vanden gheheelen iare
die een naden anderen volghende: ende oec mede
die prophecien ghenomen wt der bibelen vol
maectelic ende gherechtelic. ouer gheset wt den
latine in goeden duptsche. gheliker wōs als men
houdende is inder heiligher kercken.

Droeders weet dese tijt: want nu
is die oer ons vanden slape op
te staen: want onse salicheit is
nu naerre dan doe wi gheloeftē
Glosa Want alleen te ghelouen
en is niet ghenoech. mar mede te leuē. Of hoe wi
langher leuē hoe wi naerre sijn der salicheit. die
wi nader doot ontfanghen sellen. En die nacht
is voerbi ghegaē. mar die dach sel nakē. Laet daer
daer om of werpen die wercken der dupsternisse
en andoen die wapen des lichts. also op dat wi
iden daghe eerlike wanderen. Niet in werksap
ghe ende dronckenscap. niet in traechede der ca
meren ende in scamelheden. niet in kuinghe en
in nidicheden. Mar doet an den heer ihesum cris
tum Glosa. Dat is wandert in allen dinghē na
alstulker formen als hi dede

Ewāgelium des seluē dages mathe? becrestet
In dien tidē als ihes? nakēde was die stat
van iherusalē en quā tot betphage totten

berch vā oliuetē . doe lende hi twe vā linē iōgerē
 leide hē Gaet int casteel dat teghens v is: en alie
 hant sele ghi vinden een eselinne gebōdē en hoer
 iōc met hoer . othitse en brēctse tot mi En ist dat
 v yemāt wat seit . so segt dat die heer des noot he
 uet . en te hant sel hise latē Dat is al ghescriet . op
 dat duolt worde dat vādē propheet gesprakē is
 die seit Segt v dochtē vā spō . sich dūn conic coēt
 di lastmoedich en sittende op een eseline . en op
 hoer ionc die noch dat ioc draghet Die iongherē
 ghinghen ende dedē als hem ihelus gheboot . en
 brochten die eselinne en dat ionc . ende leidē hoer
 cleeder daer op: en dedē hē daer op sittē Veel sca
 ren spreiden hoer cleed indē weghe Sō mighe an
 der houwende die tackē vandē bomen en stroes
 denle inden weghe . Die scare die vaer ghinghē
 en na quamen riepen en seiden tot dauids sone .
 Osanna dat is behout ons . ghebenedijt is hi die
 daer roemt inden name des heeren . behout ons
 inden ouersten .

SEKMO

Lieve broeders huden soe begaen wi die toe
 roemlike ons heeren ihesu cristi . dat hi quā
 yter stede sūns vaders : ende nam menschelijke
 natuer aen die maghet maria Ende hier om leest
 men dit ewangelium . hoe hi met groter eerē ont
 fanghē was in iherusalem Als mathe? bescrijft

in sijn enētwēntichste capittel In desen ewange-
lia van hude waren cristo vier diensten ende ee-
ren bewijst. Die eerste eere ende dienst was hem
bewijst van sinen iongheren. Doe ihesus bekē-
de dat die tijt nakende was sijnre passien. doe
woude hi naken die stat daer hi ghepalsyt sou-
de sijn. om exempel te gheuen dat sijn passie en-
de sine grote pijn die hi liden soude onbedwons-
ghen was. Ende doe hi quain anden berghe vā
olueten. doe sende hi petrum ende philippum.
Dese twee sende hi te samen in bewisinghe der
broederliker minnen. Want salomon seit. het is
beter twee te gader dan alleen: op dat die een dē
anderen caritaet bewisē mach. Doe sprac hi tot
hē. gaet in dat casteel dat teghēs u is. Onse heer
en woude niet iherusalē hieten eē stat: wāt also
een casteel ghewapēt is teghea die viande. alsoe
warē si ghewapēt met alre quaetheit teghē onse
heer ihesū. Doe ghinghē petrus ende philippus.
ende brochtē die eselīne tot ihesum ende hoer ioc.
Bi desen twee iongheren so dstaen wi alle pre-
dicaren. die dat woert gods p̄diken ende lere dē
volcke. Dese sellen met predicaciē beestelike me-
schen dat sijn alle sondaren tot godt brēgē. wāt
die sondaer is ghelijc eēre beesten: wāt dat beest
heuet altoes die oghen in die aerde. Hier bi ver-
staen wi die ghierighe mensche. die altoes haer

oghen hoerre begheertē slaen op verganlike dē
ggen **D**ie beeste en is oec niet content met eē beeste
te. mar met vele **H**ier bi verstaen wi die luruia
se mensche. die daer niet content en is met sinen
eiggen wiue: mar met anderen oec sondicht **D**ie
beeste en leuet oec niet bi regimente van hoer sel
uen: mar si wort gheregiert. **H**ier bi verstaē wij
die houaerdighe mensche. die niet en leeft nader
redelicheit: maer nae sijnre quader houaerdigheer
naturen sijn. ende wanneer dese sondighe mens
schen dat woert gods horen prediken. ende dan
laten die sonden ende doen penitencie. dan wor
den si tot gode gheleit: ende brochten also die iō
gheren die heylsent ihesum. **D**ie anderde eere en
diest wort ihesū ghedaen vander ezeli ne en hoer
ionc: want sulke leeraers willen segghen dat hij
op beide reet **H**ier bi verstaen wi creaturē die le
uen in penitencien. daer onderwilē die viant op
rust. ouermids hoerre sonden wille. daer cristus
nu op rust ouermids hoer penitēcie wille **E**nde
dese creaturen hebbē ghewarighe vrede in dē sie
len **S**inte augustijn seit: als man en wijf in een
huus cōtrarie sijn. dan en is daer nimmermeer
vrede. ende als dat wijf die man beheert. dan is
daer vrede: mar het is vkeerde vrede **E**n als mā
en wijf eēs sijn. dan is daer volcomē vrede. **D**ie
wijf is onse lichaem. die man dat is onse gheest

Dese twee sijn altoes cōtrarie: wāt die gheest wil
op tot gode: ende dz lichaē wil ter aerde sijn. wā
neer ons lichaem regiert den gheest. dā en is int
huus der sielen nimmermeer vrede: mar als die
gheest dat lichaem onderhout met scarpe penitē
cie ende dat lichaē den gheest ghehoersaē is: so is
ghewarighe vrede in dat huus der sielen. want
god rust dā op die siel met sijnre genadē. **W**ie der
de cere was cristum ghedaen vanden scaren. die
hoer cleeder spreiden inden weghe. ende sulcke
namē tacken van oliuen: ende sulke van palmē.
Bi desen creaturen so verstaen wi menschen die
Inel ende claer sijn inden dienst gods. ende want
die een doecht gaen in die āder. dese hoort toe oē
fermherticheit: ende dat wort hem bewijst hiden
tacken van oliuē daer mē olie of maect. die daer
barnet in die lampen. **A**dus doet oec die oferm
herticheit. si maket alle onse wercken claer ende
licht voer gode: ende wie sonder hoer is. die en
mach cristum niet eeren niet ieghen gaen. neēpt
hier exempel vandē vijf sotte maechdē: want sij
gheyn olie en haddē in hoer lampen: so wort die
doer voer hē gheslotē. **E**nde die brudegom seide
Woerwaer ic en kenne v niet. **D**ese mēsche hoert
oec toe chierheit vā doechdē: en dat wort oē be
wijst hiden cleederen. **A**lso die cleederen sijn van
weel verwe. also sel die mensche sijn siele vchierē

met menigherhande doechdē die cristū ihesū wil
teghen gaen **C**aritaet maert ende cleet onse siele
met rode cleederen. reinicheit met witten cleederē
godlike contemplacie met gulden cleederē **D**ese
mensche hoert oec toe volstandicheit van doech-
den: ende dat wort ons bewijst biden **z**ackē van
den palmen. **I**nden ouden testament plachmen
den vertoires te cronen met palmen **A**ldus oec
en sel niemant die croon des ewighe leuens ont-
fanghen dan die volstandich is in doechdē **H**ier
of leit iohannes in apocalipsi **I**c sel u gheue die
crone des leuens. ghi hebt volstandich gheweest
in teghenheden **D**ie vierde eer en diest was cris-
ta ghedaen vanden kinderē. die met luder stem-
men riepen **G**loria in excelsis. dat is te segghē
Maec ons salich inden hoechsten **S**i dese kēdes
ren verstaen wi menschen van contēplacien. die
hier altijt gode louen ende dancken: ende gheue
last en hebben in aertliche dinghen: mar alleē ruf-
ten in hemelsche begheertē. **D**ese gaē xpm teghē
met groter begheerten van herten om sijn grote
scoenheit te bescourwen **H**ier of leit sinte augus-
tijn. **H**eer ghi hebt mi ghescrepen na u. hier o is
mijn herte in onreeden tot dier tijt dat ic rusten
mach in u

Epistel des woensdaghes sinte iacob apostel
in sijn. iij. capittel

Broeders daer om weest lÿdlaem tott toe
roemste des heeren Siet die ackermā dbei
bet die castelike vruchten der aerden verduldelic
lidende. tot dat hi ontfanghet die eerste vrucht en
die laeste Wetet ghi oec lÿdlaem en stadicht uwe
herten: want die toecoemst ons heeren sel gena
ken Broeders en wilt op malcander niet vluch
ten Glo. als die een den anderē in liden liet: mar
troestet malcander. op dat ghi niet veroerdelt en
wort Glo. dat ghi niet onderlinghe claghe niet
in onlÿdlaemheit en valt Siet die rechter Glo.
dat is cristus staet voer die dore. Broeds neemt
die propheten die inden naem des heerē gelpro
ken hebben tot eenē exempel des arbeids ende der
ghedoerchlaemheit.

Euangelium opten seluen dach matheus in
sijn. xij. capittel.

In dien tiden quā iohānes baptista p̄dikē
in die woelrime vā iudea. en seide Doet pe
nitencie. dat rike der hemelen is v nakende Dit
is hi daer die propheet ysayas of gelprokē heeft
Een stemme des roepers inder woelrime maket
bereit dē wech des heerē. ende maket sijn toepas
dē recht Johannes die hadde eē cleet van kemels
haer. ende een scapen vel om sine lendē tot eenē
rieme Sijn spise was eenrehande crout dat in d
woestinen wies ende wilt honich Doe ghic tot
ij

hem wt al iherusalem ende al iudea ende alt rīse
ōtrent der iordanen ende wordē ghedoopt vā hē
ende belieden haer sonden

Euāgelīū des vridaechs · Lucas · ca · iij ·

In dien tiden seide iohannes totten scaren
die wt ghinghen om ghedoopt te wese vā
hē Slanghen gheslachten wie heeft v gheopen
baert te vlien vanden toecomenden toerne Daer
om doet waerdighe vrucht der penitēcie· ende en
beghint niet te segghen · wi hebbē abraham tot
enem vader Ic segghe dats god mahtich is van
desen steen abrahams kinderen mede te verwe
ken · Nu is die hile aen die wortelen der bomen
gheset· daer om alle homē die gheē goede vruch
ten en brenghen selmen ophouden en in dat vree
werpen Doe vraechden hē die scaren ende seidē
Wat sellē wi dan doen **H**i andwoerde ende seide
hem · Die twee rocken heeft · gheue den eenen die
gheen en heeft Ende die spise heeft · doe des ghe
lūcs · Doe quamen daer openbaer sondaers om
ghedoopt te wesen: ende seiden tot hem · **W**eise
wat sellē wi oec doe Ende hi andwoerde hē · niet
meer dā v gheset is en eyschet Doe vraechdē hē
die ridders en seidē · wat sellen wi oec doen **E**n
hi seide hē · **E**n bedrucket niemant · noch en doet
gheen orecht: ende weest onrecht met uwē soute
Doe alle dat volc waendē en si alle dochtē i hore

herten van iohāne dat hi slicht crist? waer. Doe
andwoerde hē iohannes ende seide hē alle Ic do
pe v inden water: want daer coemt na mi eē ster
ker dan ic: wes ic niet waerdich en ben den riem
van sijn ghescoep te onthinden. hi sel v dopē
inden heilighe gheest en indē vuer. wes waeger
in sijn hāt wese sel. en sel suuer makē sijn vloer
ende sel die tarwe in sijn scuyre ogaderē ende sel
traf obernē in een vuer dat nimmermeer geleschet
en sal wordē **Veel** ander dinghen was hi hē lees
rende ende radende den volcke *

Epistel opten anōden sonnendach indē aduēt
totten romainen xv.

Groeds alle dinghen die ghescreuē sijn. die
sijn tot vater lerighe ghescreuē. op dat v i
nuermids ghelatenheit. ende troest der scrifturē
hope hebbe **G**od der gelatēheit ende des troestes
geue v dat selue te smakē in malcanō na ihesum
cristū **G**lo. na sijnre lerighe. op dat ghi eēdrach
tich wt enen monde eert gode den vader ons he
ren ihū cristi **D**aer om otfanghet v onderlinge.
Glo. die cranc sijn: alsoe cristus ontfanghē he
uet in die ere gods **G**lo. doe ghi cranc waert of
dat hi v ontfertlic mocht maken. **W**ant ic seg
ghe dat ihesus cristus een dienre gheweest heuet
der besnidenis. om die waerheit gods te volleel
ten die beloften der vaderen **D**ie heiden moeten

gode eren vāder ontfermherticheit als ghelcreuē
is Daer om sel ic di heer belien inden heidenen +
en dinen name sel ic singhen + en anderwerk seic
hi Ghi heiden verbljē met sinē volcke **Glo.** dat
is metten ioden. En anderwerk: alle heidene lo-
uet den heer + en maket hem groot alle volcke + en
noch seide plaias + Jesse sel wesen een wortel + en
die sel opstaen te regieren die heiden In hē sellen
die heiden hopē: mar god der hopen moet u mit
alre vroechdē ende alle vrede veruollē in te gelo-
uen: op dat ghi oueruloepet inder hopē en ider
cracht des heilighen gheest +

Ewangeliū des seluen daghes lucas bescreft
tet in sijn .xxi. ca.

In dien tidē seide ihes? sinen iongherē **Het**
sellē teikenē wēlē ider sonnē en ider manē
en ider strē + en ider aerden bedructheit des volcs
van vreeselike ghelude vāder see en vādē vloedē
En die mensche sellen vōdorrē vā anxt en vāder
aertbenūghe die al die waerlt ouer comē sel + wāt
die moghēthedē der hemelen sellē berdoert wordē
En dā sellen si des menschen soen siē comen in
den wolcken met groter machten en grootheden
Als dese dinghē beghinnē te gheschie + siet toe en
hoert op uwe hoefdē: wāt uwe verlossige naket
Ende hi seide hē eē gelikenis + siet die vigeboem
ende alle bomē + en weet wāneer si vrucht brēghē

dat dan die somer na hi is **E**n des ghelūcs. wā
neer ghi selt sien dat dese dinghen sellen ghesciē
dan weet dat dat rike gods na hi is Ic segghe u
noerwaer als dat dit gheslachte niet heen lidē en
sel. alle dese dīghē sellen ghesciē **H**emel ende aer
de sel vergaen : mar mijn woerden en sellē niet
vergaen .

SEKSTO

En signa in sole et luna. **I**uc. xxi. **I**ndē
ambochte van huden so begaen wi van
toecomste cristi dat hi comen sel ten oerdel. **H**ier
om seestmen dit euangelium. in welcken ewang
gelia ons bescreuen worden twee punten tot o
ser leere. **D**at eerste is vanden teikenen die ghe
schien sellen eer dat cristus comen sal totten oer
del. **E**nde doe seide hi hem dit euangeliū dat ghi
ghehoert hebt. des hē die goede mensche maghē
verbliden. ende die qde menschen seer veruaren.
Dat eerste teiken sel sijn inder sonnen : want die
sōne sel haer verdonckerē bouē den loep der na
turen : want die duulstnisse der sōnen en sel niet
sijn eclipsis. alst wel hi willen is : mar die duulst
nis van haer sel gaē ouer al die warelt ende enē
langhe tāt durende. **D**ie maen sel verdonckerē en
haer licht niet gheue. ende dat sel dure bouē ghes
menen loep d naturen. **I**nder nacht so sellen die
sterren vallen vanden hemel. dit en sellē wi al
so niet verstaen alst ludet : wāt n te en viel sterre
vi

vandē hemel noch oec en sel. mar die leeraers seg-
ghen. dat dan ider nacht so grote tēpeest sel sijn
inder lucht. dat schijnē sel of die sterren vīelē. **O**-
der die menschen sel dan grote bedwāc sijn. wāt
dat een comenricē sel dan sriden teghen dat an-
der en dit sel sijn ouer al die waerelt. **H**ier mocht
men vraghen. waer om sel god dese teikenē latē
gheschien. **H**ic segghe. op dat ghi v leuē selt calicē
ende vreesen altijt dat scarpe oerdel. **H**ier op seit
iheronimus. **S**lape ic of wake ic of wat dat ic
āders doe. altoes coemt dat veruaerlike gheluyt
in minen oren. staet op ghi doden en coēt tē oer-
del. **D**at ander punt is. als alle dese teikenē sijn
gheliet en veel meer dā hier ghescreuē is: soe sel
des menschen soen comen ten oerdele. dat is ihe-
sus mariē soen sel comen met groter macht dat
is mettē hemelschē ghelclscap altemael indē dat
vā iosaphat. **E**n daer sel hi sedē dē ēghel micha-
el. die in een oghenblic ouweken sel alle menschē
die pe lijf ontfighen: die sellen dan opstaē in die
oude vā. xxxij. iare: als xps was doe hij sterf an
den cruus om onse wille. die goede mēschē sellē
hē setten ter recht hant xpi met hē inder lucht bo-
uē die aerde tot eē teikē dat si hemelsche dīgē ge-
mint hebben. **E**nde die quade sellē bliuē staē op
die aerde swaer als een loot. **O** dat si mer mīdē
aertrijc dan gode. **E**nde daer o sel xps die selēcie

gheuen ouer die goede ende spreken. **C**oemt ghi
ghebenedide mijns vaders ontfaet dat rijc dat u
bereit heeft gheweest van beghin der warelt. **A**
dus sel cristus die sentencie der goeder vrienden
gheuen ouer die goede. op dat die quade sellē be-
kennen die grote bliscap die si verliesē. **E**n daer
na sel hi die sentencie gheuen ouer die gōde en leg-
ghen. **G**aet ghi imaledide in dat ewige ouer. dz
bereit is dē viant en sijn ēghelen. **D**aer na sel die
ēghel gods die goede sceiden utē gden. en werpē
die quade int ewighe ouer. **E**n die goede sellē tot
gode op varen in die ewighe glorie.

Epistel des woensdaghes malachie die pro-
pheet in sijn. iij. ca.

Dese dinghen leit onse heer god. **S**iet ic sel
minē enghel senden: en hi sel bereidē dinē
werch voer dinen aensichte. **E**n althāt sel hi co-
men tot sinē tēpel die grote heer die ghi soect. en
die enghel des testamēts diē ghi wilt. **S**iet ic sel
comē leit onse heer vā veel maniere vā volke. en
wie sel moghē ghedenckē dē dach sijner toeroelst
en wie sel staen om hē te sien: want hi is als een
ouer blasende ende suuerende dat siluer. ende hij
sel purgeren ghelijc gout ende siluer. **E**nde si sel-
len gode wesen een offerhande in gherechticheit.
ende die offerhande van iuda en van iherusalē.
sel den heere behaghen gelikē den dage d' warelt

ende als die oude iaren: ende ic sel toecomen tot
u inden oerdel. ende ic sel wefen een snel gheue
ghe den ghenen die quaet doen. ende den enstue
ren. ende den osworen luden. ende den ghenē die
lachterē floon der wercluden. ende die odrucken
weduwē en weefen. ende die den pelgrī oderdu
wen: noch si en hebbē mi niet onstē. seit die heer
der heeren **S**iet ic sel u senden helgā den prophe
te. eer toecomen sal die dach des heeren groot en
vreeselic: en hi sel bekeeren die hertē der vaderen
totten kinderen en die herten der kiderē tottē va
derē seit onse heer almachtich.

Ewangelium opten seluen dach **M**arcus be
scrifket in sijn .x. ca.

Dit is dat beghē der ewangeliē ihū xpī des
soens gods: als gescreuen is in ylagē den
propheet **S**iet ic sende minen enghel voer dinen
aensichte die dinen wech voer di bereiden sel **E**n
stemme des roepers inder woelstinē bereit dē wech
des heeren: en maect sijn weghē recht **J**ohannes
was inder woelstinen dopende ende pdikēde dat
doopfel der penitentiē in verlaten ilse der sondē.
Ende alle dat lantschap van iudeen ende alle die
van iherusalem ghinghen wt tot hē ende wordē
inder iordanen van hem ghedoopt ende beliedē
hoer sondē. **E**n iohannes die was ghecleet mit
haer van kamelē en een pellen rieme o sijn ledē

ende hi at wilt honich en eenrehande crout. ende
hi predicte ende seide Een die stercker is dan ic sel
na mi comen. wes ic niet waerdich en be nedes
knielende den rieme te onbinden van sinē ghe-
croepte Ic dōpe u inden water: mar die sel u do-
pen inden heiligen gheest

Ewangelium des vridaghes. sinte matheus
bescrijft

In dien tidē seide ihesus sinen iongherē Ic
legghe voerwaer onder die kinder der wi-
uen en is niemāt meerre op ghestaē dā iohānes
baptista Mar die die milte is int rīc der hemel
is meerre dan hi Dat rīc der hemelen līc gewest
van iohannes baptista daghen tot nu toe ende
die ghewelt doen die gripent Al die prophetē en
die ewe hebben ghepredict tot iohanne toe. ende
wildit ontfanghē. hi is helpas die toecommende
is Die oren hebben te horen. die horen. wien sel ic
dit gheslachte ghelīken Het is ghelīc den kinde-
ren die inden straten sitten. die haer speelghen-
ten toe ropen Wi hebben u ghesonghen: en ghi
en hebt niet ghespronghen. wi hebben gheweēt.
ende ghi en hebt niet ghehantflacht Iohānes
noch coemt etende noch drīckende: ende si seg-
ghen. hi heuet den viant in. Die some des men-
schen coemt etende ende drīckende. ende si seg-
ghen. siet dit is eē verflīder ende eē wījn drīcker

eñ der publicanen eñ sondaren vrient. eñ die wijf
heit is gherechtuaerdicht van haer kinderen

Opten derden sonnendach inden aduent ad
thorintheos .iiij. ca.

Broeders also moet elc mensche vermoede
als dienes cristi eñ scaffenaers der dienl
ten gods. hier soectmen al nu onder die scaffe
naers op dat pewant ghetrouwe geuandē wort
Glo. Si maecien een verkielinghe ond die scaffe
naers. eñ oerdeldense dicwijf conrecht eñ eert tijt
was **H**et is mi dat minste dat ic vā v geerdelt
worde of vā des menschelike dage **Glo.** des mē
sche licht en liet dat oborghē niet. daer o wortet
bedraghen int oerdel **Eñ** ic en oerdel oec mi seluē
niet: want ic en hēne mi niet sculdich. mar daer
in en ben ic niet gherechtuaerdicht **Glo.** wāt mi
mach wese dat ic niet en weet **D**ie heer ist die mi
oerdelt. daer o en wilt mi niet oerdelē eer tijt. tot
god coēt. die oec die verborghē duulster nis vlich
ten sel: eñ openbaer maken sel die raet der herte.
eā dā sel enen ighelike lof van gode welen.

Ewangeliū opten seluen dach matheus be
scriftet in sijn .xi. ca.:

In dien tiden doe iohānes indē bandē lach
hoerde die wercken cristi. sende hi twee vā
sinen isgheren ende vzaechdē hē. **B**istu die daer
toetamende is. of verbeiden wi een ander. **Ihes?**

Et werde ende seide . gaet ende ontbiet iohānes
dat ghi ghelien ende ghehoert hebt Die blide siē
die crepelse wāderē . die malaetsche wordē gheres
nichte . die doue horen . die doden staen op . die aē
me worden inder ewangelien geleert . ende salich
is hi die i mi niet ghesandaliseert en wort Doe
die heen ghinghen . began ihesus totten scarē te
leggghen van iohanne Wat sidi wt ghegaē ider
woestinen te sien . een riet dat vandē wīde geia
ghet wort: mar wat sidi wt ghegaē te sien eenen
mēsche met sachten cleederē ghesleet . siet die met
sachtē ghesleet sijn . sijn inder con īghē huse: mes
wat sidi wt ghegaen te sien eē propheet Ic segge
u mede dat hi meerre is dan een propheet Dit is
hi daer of ghescreuen is Sich ic sende minē en
ghel voer dinen aēlichte . die dinē wech bereiden
sel voer di .

Sermo

Omn̄ audisset iohannes in vincula opera
cristi Mathei . xi . In desen heiligē ewā
gelio worden ons bewāst twee puntē tot onser
leere Dat eerste is dat herodes iohānē dede van
ghē ende indē kercker leggghē Dese herodes reg
nerde doer kantschap van galileen: en dede veel
quade wercken . ond welken dat hi nā philipp
sijn broeder sijn wīf: ende sat daer bi i ouerspel
Van dese grote sonde berespten iohannes . ende
daer om dede hi iohannē vāghen . ende leggghen

In een kerker **O**ch leider wat vintmē al herodes
op aertrike huden des daghes · die niet berespet
en willē wese van hoerre quaetheit · dit is daer ō
want si gode niet en vreelen · noch oec sijn oerdel
Ende oec daer om dat si die sonden so seer min
nen · dat sise niet ghelaten en connen **D**ese slach
ten die vā zadoime en vā gomorre · daermē of le
set inden ouden testament · die daer midē die sō
den die teghē der naturen waren · die si niet satē
en woudē wat men se berespte **E**n daer om sende
god vuer en sulphur vanden hemel · ende si ver
beruden · en versoncken alle inden afgront van
der hellen · **A**lloe sellen si oec die hier die quaet
heit minnen · en daer of niet berespt en willē sijn
Dat and punt is · dat iohannes vten kerker daer
hi sach gheuanghē · twe van linen iongherē sēde
tot ihesu · als ghi ghehoert hebt int ewangelium
Die sake waer om dat hise sēde was twierhāde ·
Die eerste is · dat sinte iohannes iongherē hilden
hē voer crist · en seiden ondlighe dat hi messias
was **E**n hier om dat sijn iongherē bekēnē dat hi
cristus niet en was · so sēde hise tot cristu · op dz
si in hē ghelouē laudē · wāt doe si die grote mi
raculē saghen die xps dede · doe geloefde si in hē ·
Die ander sake · en reden is · op dat wi doe dz sel
ue gheestlike · dat iohānes dede lichamelike · wāt
hi herodes · vstaē wi dē viāt **E**n iohānes bedudet

als daer die gracie gods mede is. Hier bi vstaen
 wi alle goede kersten menschen. nu wanneer die
 mensche dootsonde doet. dan wort hi gheuaghē
 vanden viant: ende inden kercker gheleit. als hi
 blijft in die sondē bi gherwoenten. Nu lieue broe
 ders kennen wi ons seluen gheuanghen vandē
 viant. laet ons twee boden senden tot gode. als
 iohannes dede. op dat wi verlost moghē wordē
 vandē kercker des viants. Die eerste bode sel sijn
 berou van onsen sonden. Hier of hebben wi exē
 pel van maria magdalena: wāt ouermids rou
 we van hoerre sonden die si hadde: soe wordē se
 uen vianden tot haer verdreuen. als marcus be
 scrift. Also selt oec met ons gheschien hebben wij
 ghewarich berou van onsen sonden. Die ander
 bode sel sijn biechte ende belijnghe vā onse son
 den waer den priester. Dese bode sēde die oetmoe
 dighe publicaen tot gode indē tēpel. daer hi lach
 ende bat en clapte waer sijn herte: ende sprac met
 rouwiger herte: en seide. God sijt genadich ouer
 mi arme sondaer: en god vngaf hē sijn sondē. en
 ghinc rechteuwardich ghemaect vandē tēpel in si
 nen huse. Also selt oec met ons gheschien. sendē
 wi dese boden tot gode.

Des waensdaechs naden derden sonnēdach

Dinden aduent.

It spreket god die heer: twee woerden sijn

sterc op mi ghe worden. en ghi hebt gheseyt. wat hebben wi teghens u ghelproken **G**hi seidet dat hi idel is die gode dient. en wat verual comet os daer of. dat wi sijn gheboden ghehouden hebbe en dat wi droevich wanderden voer gode den heere der heren **D**aer om segghen wi nu dat die vermetele salich sijn. en dat si gherechtich sijn. die boesheit doen en die gode tempteerde sijn behonden **D**oe sprake si die gode ontsaghen elc met sinen naelsten. en die heer nam hoere en hoerde se **E**n een boec der vermaninghe is ghescreue voer hen. die den heer ontsien en sinen naem bedencke **E**n in dien daghe als ict doe. sellen si mi een sonderlinghe volc wesen sprac die heer o heren. en ic sel se sparen. als enen man sinen soen spaert die hen dient **E**n wort bekeert. en ghi selt sien. wat daer is tusschen den gherechticheden ende de ongherechticheden. en den ghenen die gode dient

Des woensdaghes quadertepere inden aduent
plaias die propheet.

In die daghe seide ysayas die prophete **I**n den ioncksten dage sel bereit wesen de berch des huses des heere int hoechste der berghen. en sel bouen die hemele verheuen worde. en al die luden sellen tot hen vloepen **E**n veel volcs sel gaen ende segghen **C**omet laet ons klimmen totte berghen des heeren en totten huse gods iacobs. en hi

sel ons leeren sine weghen: ende wi sellē wāderē
in sinen toepade: want die ewe sel wt gae i spō
ende dat woert ons heeren wt iherusalē Ende hi
sel die heiden oerdelen. ende berespen veel volcs.
ende sellē hoer swaerden ol meden in ploech ples
ren. ende hoer speren in zekelē: ende gheē volc en
sel teghēs volc swaert op heffen. noch si en sellē
woert meer niet gheoefent worden totten stride.
O iacobs huus roemt ende laet ons int licht ois
heeren gods wanderen

Opten seluen dach die anderde lesse ysayas
die propheet

In dien daghe sprac die heere tot archar. en
leide. Eysche di een teiken van gode dnē
heere in dat diepe der hellen. ofte bouen int hoge
dae leide archar. Ic en sel niet eyschen: en ic en sel
den heer niet tempteren Ende hi leide O dauids
huus daer om hoert. en ist v niet klein den men
schen lastelic te wesen: want ghi minē gode oec
lastelic sūt. daer om sel v die heere eē teikē gheue
Sich een maecht sel ontsaē en baren enen soē. en
du selste sinē naē hieten emanuel. hi sel boter en
honich eten. op dat hi wed proeuen can dat qua
ende dat goede verkielen.

Ewangelium opten seluen dach. ende oec op
onser vrouwen dach.

In die sesste maent wort die enghel gabriel
xi h iij

van gode ghesent in een stat vā galileen die nazareth hiet. tot eenre maghet die eenen man ghes trouwet hadde die ioseph hiet van dauids gheslacht. en der maghets name was maria. Die enghel ghinc en seide tot hoer. wes gegroet vol vā gratien. die heer is met di. ghebenedyt bistu onō die wiuen. Doe si dit hoerde. was si versaecht in sinē woerdē. en dorchte hoe alsulc dese groete ware. Ende die enghel seide hoer. maria en oī ich di niet. du hebste gratie gheuondē biden heere. sich du selte inden buke ontfanghen en baren ē kint en sinen naē selstu ihesū hieten. dese sel groot wesen. ende een kint des alre ouersten sel hi hieten. En god die heer sel hem gheuen dauids sijn vaders stoel. en sel in iacobs huus regneren in d' eernicheit. en sijn rijk en sel gheē eynde wesen. Doe seide maria totten enghel. Hoe sel dit gheschieren want ic gheuen man en kenne. Ende die enghel antwoerde en seide. Die heilige gheest sel vā bouē comē in di. en die cracht des alre ouersten sel di o beuaen. Ende daer om dat gheheilichde. dat van di gheborē sel worden sel hieten die soē gods. En sich elisabeth dīn nichte. si heeft oec in hore outheit ē kint ontfāghē. en dit is hoer die selte maēt die daer oūrechtbaer hiet. wāt al datter ghesproken is. en sel bi gode niet onmoghelic wese. Doe seide maria. Siet een deerne des heere. mi ghelcie

na dinen woerden :

Des wridaghes quadertemper inden aduēt
Itatas die propheet

Dit spreket god die heer **E**n raede sel wtgaē
vāder wortel iesse. en een blome sel oppgaē
van hore wortel **E**nde op die blome sel rustē die
gheest des heren. die gheest der wijsheit. ende der
verstandens. die gheest des raets ende d' sterck
heit. die gheest der wetenheit en der goedertieren
heit. en die gheest der vreesen des heerē selse ver
uollen. hi en sel naden ghesichte d' oghen niet oer
delen. noch hi en sel niet berespē na horen der ozē
Mar hi sel die arme oerdelen inder gerechticheit
ende voer die saktmoedighe der aerden sel hi in d'
ghelicheit arguerē : en hi sel die aerde slaen met
die raede sijns monts. ende metten gheeste sijn
re lippen so sal hi die onghenadighe doden **E**n
de die gherechticheit sal wesen een rieme sijne
lendene. ende dat gheloue sal wesen een gordel
sijne nieren

Ewangeliū des seluen daghes Lucas bescreyft
ter in sijn eerste ca :

In dien daghe stont maria op en ghic met
haestē in die gheberchte in die stat iuda. en
ghinc in sacharias huus en groetede elizabeth :
En het gesiede doe elizabeth mariē groete hoer
de si dat hē dat kint verblide in hoer sichaē. ende

elisabeth is veruolt vanden heiligen gheest en
riep met groter stemmen. ende seide Du biste ghe-
benedijt onder die wiuen. ende ghebenedijt is die
vrucht dijns lichaens. Ende waen coemt mi. dat
die moeder mijns heren tot mi coemt: want sich
doe die stemme dijne groetē i minē ozē gesiede
heeft dat kind in vroechdē verblift in minē lichaē
ende salich is si die gheloefde: want al dat hoer
vanden heer gheleit is sel volbracht wordē. doe
seide maria. Mijn siele maect groot den heere. en
mijn gheest heeft hem hoghe veruoecht in gode
mine salich gheuer.

Des saterdaghes quadertemper die eerste sel
se plagas die propheet

In dien daghē sellē si vanden aēlichte des
bedruckers roepen totten heere. en hi sel hē
senden een behoud ende een voeruecht die se dlof-
sen sel: ende die heer sel van egipten bekēt wor-
den: ende die van egipten sellē den heer bekenne
in dien daghe. Ende si sellen oekenē in offerhādē
ende in ghiften: en si sellen den heer loften belas-
uē en betalen: en die heer sel egiptē slaen met pla-
ghē en selle gesont makē. ende si sellē wedkeeren
totten heer: en hi sel hē sacht wordē. ende god oē
heer selle ghesont maken.

Des seluen daghes quadertemper die an-
derde selle

Dit leit die heere Hoer sel veruroechden die
woestine en die ontwech. en die enicheit sal
verbliden en bloepen ghelac een selpe Al groepē
de selle groepē en al wal vraechden sel si al louē
de ablidē Die glorie des berghes Ipbani is haer
gheghenē en die cierheit des berghes carmeli. en
Iarons Si sellen die glorie des heren sien en die
scoenheit ons gods maket die ongherbondē han
den sterc. ende maket d crancken knien crachtich
Segt tottē clei moedighē. wort sterc ende en wilt
niet ontlī. leit u god sel die wrake des wedghel
dens brenghen. god sel selue comē. ende sel u bes
houdē. dā sellē der blind oghē op wordē gelokē.
ende die oren der douē sellen op worden ghedaē.
dan sel die crepel sprīghen als een herte. ende die
tonghē der stōmen sellē onthondē worden: wāt
die wateren sijn ghestuert in d woestinē. ende die
stroem der waterē ider enicheit. ende dat droghe
was is gherordē als eē staēde see. ende dat dor
stich was is ghetomen in die riuierē der waterē.
I sprac die almachtighe heer.:

Des seluen daghes die derde lesse. + ysayas die
propheet.

Dit leit god die heer Clime opten hoghē ber
ghe du die sion die ewangelie boetscapte +
dheffe in stercheden dijn stemme. du die die ewā
gelie boetscapte te iherusalē. hef op ende en wilt

niet ontsiē. segt den srede vā iuda. siet v god siet
god die heer sel in sterchedē comē: en sijn arm sel
verheren. siet sijn loen coemt met hē en sijn werc
voer hē. hi sel sijn vee voedē als een harde. In si-
nen armen sel hi sijn lammeren vergaderē. en hi
selle opheffen in sijn scoot die heer onse god

Opten seluē dach die vierde lesse daniel die
prophheet.

Dit leit die heer minen heer. wies recht hāt
die ghegrepē hebbe. dat ic voer sijn aēfichte
dat volc soude onderwerpen. ende om keeren ū
coninghen rugghe. ende ic sel die doze voer hem
op luken: ende die poerten en sellen niet geslotē
worden. Ic sel gaen voer di. ende die eerlamighe
der aerden sel ic vernederen. en die metalen poer-
ten sel ic knuerten: ende die pferē grendelen sel ic
breken. Ende ic sel die verborghen scatte gheuen
ende dat verborghē ū heimmelichedē. op dattu we-
tes dat ic die heere ben die sinen naem hiete god
vā ptrahel. om iacob minen knechte en ptrahel
minen wuercoren. Ende ic riep di met dinē na-
me. ic hebbe di gheliket: ende du en kēste mi niet.
Ic ben die heere. ende voert meer buten mi en is
gheen god. Ic ommeborde di: ende du en kēneste
mi niet. op dat si weten die vandē opganghe ū
sonnē sijn ende vanden nedgāghe ū sonnē sijn.
dat sonder mi gheen god en is. Ic ben die heer. en

het en is gheen and. Ic formeerde dat licht. en ic
Icriep die duufternissen. Ic makede die vrede. en ic
Icriep dat ijde. Ic ben die heere die al dese dinghen
doe. Ghi hemele douwet van boue: en die wolc-
ken moeten reghenen den gherechtighen. die aer-
de sel hoer op doen: en sel wt vloepē den behoud
en die gerechticheit sel met hē gheopenbaert wor-
den. Ic die die heer ben hebse ghescepen

Opten seluen dach die vyfste lesse. Daniel
die propheet.

Die enghel des heeren daelde met azaria en
met sine ghesellē ned inden ouē. en sloech
die vlamme des vuers wt vanden ouen en maecte
dat middel des ouens. als eenen coelen douwēde
wint. en die vlamme sloech wt. xlii. cubitus bo-
uen den ouen: en verbarndese alle die si bidē ouē
want vandē caldeuschen des conincs diēres die
den ouen gheheet hadden. mar die daer in warē.
en ruerde dat vuer. noch en bedroefde te mael nē
noch en dede hē gheen laster. Doe loeldē die drie
als wt enen monde. en glazificeerden. en bādidē
gade inden ouen. en seidē.

Ghebādiēt bistu heere god onser vaderē. en
louelic en vol glazien inder ewicheit. Du
biste ghebādiēt inden heilighē tēpel dijner glazie
en louelic en vol glazien inder ewicheit. Ghebā-
diēt bistu opten heilighen throne dijns rjcs. En

louelic ende vol gloriē inder ewicheit **G**hebēdijt
bistu opten heilighen stoel dijner godheit en lo-
uelic ende vol gloriē inder ewicheit **G**hebenedijt
dijt bistu bouen der coninclicher thronen dijner
godlicheit en louelic en vol gloriē inder ewicheit
Ghebenedijt bistu die daer sittes bouen cherubi-
en en aenschouwes die afgronde ende louelic en vol
gloriē inder ewicheit **G**hebenedijt bistu die daer
wanderinge op die vloghesē der widen ende loue-
lic ende vol gloriē inder ewicheit **A**lle ēghelē ende
alle dine heilighē moetē di louē ende glorificeren
inder ewicheit **D**i moeten ghebenedien hemel en
de aerde: ende dat meer: ende alle dinghē die daer
in sijn moetē di louen en glorificeren inder ewich-
heit. **G**lorie si den vader ende den soen ende den
heilighē gheest: ende lof ende eer ende mogētheit
ende ghebodt. **A**llt was in dē beghin ende altyt
inder ewicheit **E**nde lof ende eer ende moghent-
heit ende ghebodt

Epistel opten seluen dach tot dien van chort
then. ij. ca.

Broeders wi bidden v bider toecoemste os
heerē ihesu cristi ende onse v̄gaderīghe in
hem **G**lo. **D**at is in cristum ihesū: daert al d̄sa-
ment dat hem toe behoert: want waer dat lichaē
sel wesen: daer sel die aerne vergaderen **D**at ghi
niet haestelic beweghen en wort van uwē sinne:

Glo. dat is van uwer puerre vltandenisse. noch
duuert en wort. noch ouermids den gheest **Glo.**
Dat is ouermids den bosen gheest die hē dōfor
met indē ēghel des lichts. noch ouermids lerige
Glo. der valscher apostelē. noch ouermids episte
len recht of si van ons ghesent waren **Glosa.** in
houdēde onder minen name. recht of si die dach
des heeren anstaēde ware **N**iemant en bedrieghe
u in gheenre wijs **Glo.**: want die heer en sel niet
ten oerdel comē. het en si dat eerst eē ofscēpdīghe
ghelēhie **Glosa.** vander ghehoersaēheit d roems
scher kercken ende des roemischen rōes **D**ie apol
tel en woude van deser ofscheidinghe niet open
baerlike sprēken. op dat hi die romeynen niet en
verarrede ende die kercken en destrueerdē **E**n ghe
openbaert worde die mensche der sonden die soē
der verdamenisse. die cōtrarie is cristo ende sijn
leden. ende vheue wort bouen al dat god ghehetē
is of dat gheoefent wort **Glo.** afgoden ende heil
lighen sijn ghehetē **D**ie heilighe drieuoudicheit
wort gheoefēt. daer sel hi hē seluē ende die hē na
sellen volghen bouen verheffen **A**lso dat hi iden
tempel gods sitte hē vertoghende recht of hi god
ware **E**nde onthout ghās n; dat ic u dese dīghe
leide doe ic noch bi u was **E**nde watter nu hi v
weet ghi dat hi in sijnre tijt gheopēbaert worde
Glo. want alsulke ofscheidinghe: als voerleit

is moet voer gaen: wāt heimelichebe der gēthelt
wort nu also leer. op dat die nu houden een ghe
loue die houder tot hi vanden middele worde. en
de dan sel die kose gheopenbaert worden. welke
die heere ihesus verlaen sel metten gheeste sūns
monts: en sellen destrueren metter verlichtinghe
sūns toeroemstes

Ewangelium opten selfden dach sinte lucas
in sūn . iij . ca .

Iden vijftiēde iare doe tiberi⁹ keiser was.
doe ponti⁹ pilat⁹ regierde dat lant vā iu
deen. en herodes een prince was ouer galileē. en
philips sūn broeder een prince was ouer pturē
en ouer dat rīc van traroniten. en litama eē pri
ce ouer abiliē: en doe annas en caphas biscope
warē. Doe quā dat woert gods op iohānē sacha
rias soē inder woestine: en hū quā ī al dz rīc der
iordanen p̄diken dat doopsel der penitentie in
verlatenisse der sonden: also als ghescreuen is ī
een sermoen boec elapas des propheten. **E**t stē
me des roepers inder woestinen maect bereit dē
wech des heeren. en maect recht sūn toepade. elc
dal sel veruullet worden. en alle berghe en houe
len sellen vernedert worden: en alle houelē sellē
ghelicht worden. en alle dat oneffē is ī slechten
weghen. ende alle mensche sellen sien die behou
denisse gods

Epistel opten vierden sonweddach indē aduēt
tot philippenses :

Htoes verblūt inden heer **A**nderwerk segghe
ic verblidet . uwe salicheit si alle mens-
schē opēbaer **G**lo . datter die goede exēpel aē ne-
men . eā die gde niet begripē en moghen . die heer
is na hi . en weest niet sozchouwdich : mar in alre
bedinghe ende eplchinghe moeten v bedige met
dancke der graciē gheopēbaert wordē bi gode .
eā die vrede gods die alle sinnen bouē gaet moet
v herte ende v vstandenis behoeden **I**n cristo ihe-
su onsen heer

Ewangelium opten seluen dach **J**ohannes
bescriftet .

In dien tiden senden die iode vā iherusalē
papen ende leuiten tot iohannem om hē te
vraghen **W**ie bistu **H**i liedes ende vlaertes az .
ende liedes dat hi cristus niet en waer . **E**nde sē
vraechdē hem . wie bistu dan helias . **H**i seide . ic
en bens niet **B**istu een propheet **H**i andwoerde
neen . **D**oe seiden si hem . **W**ie bistu . op dat wā
andwoerde moghen gheuen den ghenē die ons
ghesent hebben . wat segstu van di seluen **H**i sei-
de **I**c ben een stēme des roepers inder woelstinen
bereit den wech des herē : als playas die prophe-
te seide **E**nde die daer ghesent waren . warē van
dē phariseē ende vraechdē hē eū seidē . **O**ftu xps
xvi
c i

niet en biste. waer om doopste dan. noch helgas
noch gheen prophete Johannes antwoerde ende
leide. Ic doope u inden water. hi stont in middel
die ghi niet en kent. hi ist die na mi comē sel. die
woer mi ghemaect is. wiens ic niet waerdich en
ben den rieme van sinen ghescoeyte te ontbindē
Dese dinghē ghesciedē in bethanien ouer die iordā
dane. daer iohannes dopende was

SEKRO

Merunt iudei ab iherosolimis leuitas ad
iohannem. xi. Johānis p̄ma. In desen
heilighen ewangelio van huden worden ons be
roijst twee puntē tot onser leere. Dat eerste puntē
is. dat sinte iohānes hem ghehieten heeft een stē
me roepende inder woelstinen: want hi seide. Ic
ben een stemme roepende. Sinte iohannes heeft
gheweest eē stemme. dat proene ic u bi drie rede
nen. Dat eerste is. dat gheluuē der stemmen dat
dgaet haestelic. Also walt oec met site iohā: wāt
doe cristus begonde te prediken ende miraculē te
doen. doe verghinc die nieuware altemael van
sinte iohan. Die ander redene is. Bider stemmen
so wort die mensche bekenē. Alsoe wart cristus
bekent vander predicacie ende leringhe van site
iohan. Die derde reden is. Sinte iohan was alte
mael een stemme. dat is een roepinghe: want hi
riep alle menschen tot penitencien. en seide. Doet

penitencie. ende dat rike gods sel u naeken **O** sal-
liche penitencie. sonder u en is niemāt salich. en
hi u worden alle menschen salich. wāt ghi sluut
die mont der hellē ende ontdoet die poerte des he-
mels **D**at ander punt is. dat sinte iohā ons ver-
maent dat wi bereiden den wech ons heerē **G**hif
hebt ghehoert van twe toecoensten des herē. hoe
hi quā in aertrijc. en hoe hi comen sel ten oerdele
Mar nu in desen woerden vermaent ons sinte
iohan die gheestelike toecoenst ons heren. ende
hoe hi begheert in die siele des goedē mensche te
rusten. hier of leit sinte iohan ewā gelist ī apos-
tali p̄tis **I**c stae voer die dore uwer herē en elop-
pe. ende die mi op doet sijn herte. tot hem sel ic co-
men ende werescappen met hem **D**u lieue mēschē
wi sien. als en gront coninc of prince comē sel ī
eenre herberghen : soe placamen die herberge su-
uer ende rein te maken. ende daer na te verchierē
met stonen cleederen **D**ese coninc ende prince is
cristus ihesus die nu toecomende is als en kers-
nachte. **D**ie desen coninc wil ontfanghen met
eeren. die sal dat huus sijnre sielen suuer maken.
dat is met bitteren berouwe van onsen sonden
Wij sien oec mede. als een ianeurouwe sel gaen
voer eenē gratē heere. soe gaet si hoer spieghelē
ende bekent sijn enighe vlesken in hoer aenschijn
dat dwaet si of met wotere **A**lso sel die mensche
x vij

der doen ende hem seluen spieghelen inwendelike
ke in sijnre consciencien ende vint hi sijn siel be
ulerket dat sel hi al of dwaen metten water van
sijnre tranen Hier of leit die propheet dauid Alle
nacht dwaer ic mijn bedde met bitteren tranen
Dat ander punt is biechte ende belinghe van on
sen sonden: want sonder biechte ende beligen der
sonden en is rouwe der sonden niet volmaket
Dat derde punt daer wi die herberghe van on
ser sielen mede moghen reinighen dat is genoech
te doen ende penitencie van onsen sonden: want
gheen sonde en mach soe groot sijn si wort wel
vergheuen van gode hi ghewarige penitencie En
die hoer huus aldus bereiden die moghen ihesum
xpm te kerlnacht ontfanghen met eeren

Opten kerlauot plasas die propheet

Dit leit die heer om spon en sel ic niet smis
ghen en om iherusalem en sel ic niet rusten
thent dijn gherechticheit wt gae als een schijnfel
en dijn behouder ontfonct worde als een lampe
Ende die heiden sellen dijn gherechticheit sien en
alle die edel coninghen sellen di sien Ende di sel
ghenoemt worde een nuwe naem dien die mont
des heeren ghenoemt heeft Ende du selste wesen
een crone der glorien ende die hant des heeren en
een crone des rijcs in die hant dijns gods du en
selste waert meer niet woelste gheheten wesen En

dijn sant en sel voert aē niet onghetroeft gheietē
wordē: mar du selste mijn wille ghehietē wordē
in hem. en̄ dijn sant sel bewoēt worden. wāt die
heer heeft in di behaecht

Epistel opten kerlauant totten romeynen

Paulus knecht ihū cristi een gheropē apol
stel wt ghefondeert **Glo.** vander leringhe v
scriben ende der phariseen ende alle die gheue die
contrarie der ewangelien leeren. In der ewange
lien gods. die god te voren doer die propheten
in die heilige scriuuer belouet hadde van sine so
ne. die hem gheborē is vā dauids gheslachte na
der mēschheit. die van ghenaden wtuercozē is een
loē gods in d' moghēheit vande heilighē gheest
uter verrisenisse der doden. die onsen heer ihesū
cristum toe behoren **Glo.** die hi met hem op dede
staen vander doot. **Quermids** wiē dat wi gena
de hebben. dat is verlatenisse der sonden. en̄ der
apostelen waerheit ontfanghen hebben. dē ghe
loue ghehoersaē te welen om sinen name onder
alle luden. met wien ghi oec gheropen sijt ihesū
cristum toe te horen.

Ewangelium opten seluen dach mathe? in
sijn eerste capittel.

In dien tiden doe maria ihesus moeū ghe
troutwet was ioseph. eer si ingaderdē. was
si gheuonden hebbende inden siccaem vanden

heilighē gheest **J**osep hoer man want hi gerech-
tich was en woudele n̄ woeghē: mar heimelic
laten **D**oe hi aldus dese dinghē dochte. **S**arbaers
de hē die ēghel ons heere in linen slaep en seide +
Joseph dauids sone. en onelich di niet marien
dijn ghetrouwede te nemen: wāt dat in hoer ghe-
hoze is. is vanden heilighē gheest. si sel bare een
kind. en sijn naē seltu hieten ihesū: mā hi sel ghe-
sont maken sijn volc van hozen sonden

Opten kerlnacht ter eerster missen p̄las
die propheet

Dit leit god die heer. dat volc dat ind̄ duul-
ter nisse wanderde sach een groot licht. den
woentes inden rike der s̄hemmen des doots. hē is
een licht opgherelen: want ons is een kindekijn
ghebozen. een sone is ons gegheuen. **E**n op sijn
scouderen is die heerscappe gemaect. en sijn na-
me sel gheheten wordē wonderlike rael mā. **E**n
sterc god een vader der toecomender warelt. een
prince des vredes. **S**ijn ghebot sel gemenichuou
dicht worden. ende sijn vrede en sel gheen eynde
nemē. hi sel op dauids stoel. en op sijn rike sitten
op dat hi dat vast ende sterc make inden oerdel.
ende inder gherechticheit voert an ende inder eer-
wichheit toe.

Epistel opten kerlnacht inder eerster missen
Tot thytum

Lieve sone die gracie gods ons behouders
heeft alle menschen gheopenbaert ons lee-
rde dz wi vlochten dat teghē die oefenige gods
is en̄ wareltlike begheerten Laet ons soberlic en̄
gherechtelic ende goedertierlic leuen in deser wa-
relt ubeidēde die heilighe hope en̄ die taetcoemst ū
glorie des gratē gods en̄ ons behouds ihū cristi
die hem seluen voer ons ghegheuen heeft op dat
hi ons verlostē vā alre ongherechticheit ende hē
een ontfanclic vāle reine makēde naualgheuen ū
goeder werckē. Spreect dese dinghen ende dīmaēt
le met allē ghebodē. dat v niemant en dīmade.
Glo. om dijre simpelheit wille. vermaentse den
princē ende dē moghēdē onderdanich te wese. ho-
ren legghen ghehoersaē te wesen. Tot allē goede
wercken bereit te wesen. niemāt te blasphemere.
Glo. al worden si bedruet van hem. niet kīfachtich
te wesen mar satich. Alle saticheit bewisen.
de tot allē menschen: wāt wi warē oer woerhts
dīwis. dīwalende. onghelouich. dē begheertē die-
nende. ende menigherhande weelde in quaethe-
den ende nīdicheden werckende. haesteliken on-
derlinghe hatende.:

Ewangelium opten seluen nacht inder eerster
missen Lucas int. ij. ca.:

In dien tidē ghinc wt een ghebodt vanden
keiser augusta dz mē al die warelt bescriuē

Soude. **D**ese bescriuinghe gheschiede alre eerst vā
cirino den coninc van cyrien **E**n si ghinghē alle
dat si hē belien souden elc in sijne stat **E**nde was
seph elā op van galilcen vter stat nazareth ī iu
deen tot dauids stat die bethleem hiet: wāt hi vā
dauids huse ghesent was. op dat hi hem helpen
soude met maria sinen ghetrouweden wiue. die
met kinde beswaert was **H**et gheschiede. doe sij
daer waren. dat die daghen veruullet sijn dat sij
baren soude **E**nde si baerde horen eerstghebooren
sone. ende bewanten in doeken. ende leydē inder
crebben: want hē en gheboerde gheen stede īt ghe
meen huus. **E**n in dat selue rjēc waren herderen.
wakende en hoedēde die wake des nachts op ho
ren beesten **E**n sich die ēghel des herē stōt neuē
hē. en die claerheit gods ommescheense. en si wa
ren veruuert met groten anete. **E**nde die enghel
sprac tot hē. en ontsiet v niet: want ic boetscap v
grote bliscap. die alle den volcke wesen sel: wāt
ons is huden gheborē een salichmaker die crist
is een heer in dauids stat **E**n dat is v een teiken
Whi selt vinden een kint ī doekē gewondē. en ge
leit inder crebbē **E**nde haestelic was daer metten
ēghel een grote menichte des hemelschen ridder
scaps. die gode loefden ende seiden **C**laer en ho
ghe eer met loue si gode indē ouersten en ind aerd
den vrede den mensche. die van goedē wille sijn

In die anderde misse inder dagheraet **plagas**
die propheet.

Dat spreket die heer. des herē geest is op mij
wāt hi mi ghesaluet heeft. hi sende mi om
den lastmoedighen te boetscappen. op dat ic die
bedruete van hertē ghesont soude maken. en p̄di
ken den gheuanghen verlatenisse. En eē oplukē
ghe den beslutenē. op dat ic predikē soude dat be
haghelike iaer dē heer. ende den dach d̄ wrakē o
Ten gode: op dat ic al wenende traelsten soude. en
letten een stercheit dē wenēden van spon. en ghes
uen hē voer die alsche een crone. olie der bliscap
pen voer dat weenē. ende enen manttel des loes
voer die gheest des rouwes. en in hoer sellē ster
ke gherechticheden ghenemt worden. en die plā
tīge des heerē o blide te wesen. Siet die heer heuet
dat hozē gemaect in dat uerste der aerde. legt die
dochter nā sion. sich dīn behouder coēt. sich dīn
loen met hē en sijn werc voer hē. en si sellēle hietē
heilich volc. die nā gode onsen heer vloest sijn.

Epistel in die selue misse. en opten iaers dach
en opten dertien auant **Totten romeynen.**

Groeders doe die goedertierenheit en die mē
schelicheit gods ons behouders opbaerde
niet vanden wercken der gerechticheit die wi ge
wrocht hebben: mar na sijnre onfermherticheit.
heeft hi ons behouden gemaect mids dē doapfel

der wedbaringhe en onnwinghe des heiligen
gheest. dien hi ouerulaedelic in ons gestort heeft
ouermits ihesu cristu onse behaude. op dat wij
sijnre gracen gherechtuaerdich erfghenaen sijn.
nader hopen des ewichs leuens

Ewangelium in die selue misse Ince. vij.

In dien tiden spraken die harderen onderli-
ghe laet ons gaen tot bethleem: en sie dat
woert datter gheschiet is. dat ons die heer doot
heeft En si sijnmen haestede. ende vonden maria en
joseph ende kint geleit inder crebben. Doe si dit
saghē. kende sijt vten woerde die hē geleit warē
van dien kide. Ende alle diet hoerden verwon-
derden hem van dien dat tot hē geleit was van
den harderen. Maria onthilt alle dese woerde. en
dgaerde se i hoer herte. En die herderen keerde we-
der. louende ende dāckende gode in al dien dat si
hoerden ende saghe: als ghesproken was tot hē.

Open kerstdach in die hoechmisse pfapas
die propheet:

Dat seit god die heere. daer om sel mijn volc
in dien daghe minen naem kennen. want
sich ic die plach te spreken hen selue hier bi. Hoe
scrone die voeten sijn op die berge des ghees die
dat goede haetscappet en de wrede prediket. haet
scappende dat goede pdikende die salicheit seg-
ghē tot sijn. dijn god sel reguerē die steme dijner

scouwers **S**i hieuen die stemme op. si sellē te god
d louē. wāt si sellē van oghe te oghe siē. wāneer
die heere spon bekeeret heeft. verblidet en louet te
gader verwoeste iherusalē: want die heere heeft
sijn volc getroeft. hi heeft iherusalem verlost. **E**n
die heer heeft sine heilighē arm bereit in die oghe
alre luden: en alle eynde d aerde hebben ghesien
die salicheit ons gods

Epistel in die selue misse **A**d hebreos
Broeders voermaels is god menichuoude
lic en in menigherwijs sprekende dē vade
ren idē prophetē. **T**en laetste in desē daghe is hi
ons toesprenkende inden loue. die hi erfghenaē ge
let heeft. dat is besitter alre creaturen. ouermids
welke hi oec die warelt heeft gemaect: wāt hi eē
schijn sel der glorie is en eē figure sijner substāci
en. dat is een volcomē bewisighe des vaderlike
welsens: en alle dinghen draghende indē woerde
sijner magheheit. maēde sueringhe d sōdē sa
lic hi ē rechterhant d moghenthede godes inden
alre ouersten. **A**lso veel is hi dan beter ghewordē
dan die enghelen. als hi ondersceideliker voer
hem die naem des soens heeft gheerft. tot wien
vanden enghelen heeft hi voertijts geseit. du bil
te mijn hēt hude heb ic di gebaert. **E**nde anderwer
ue. **H**e sel hem wesen tot enen vad. ende hi sel mij
wesen tot enen soen. **E**nde als hi anderwerue in

leidet den eerst ghebozen in die warelt seit hi **E**n
hem sellen aenbeden al die enghelen gods. **E**nde
tot die enghelen seit hi: hi maket sinen enghelen
gheesten. ende sijn dienes een vlame des vuers.
Mar tot die sone seit hi. god dijn throne is vā
ewen tot ewen. ende die roede d' gerechticheyt is
die roede dijn rijcs. du hebste gherechticheit ge
mint. en quaztheit ghehaet: daer om heeft di god
gesaluet dijn god met' olien der vrolicheit voer
dinen heilighen. **E**n du heere sondeerste die aerde
indē beghē. en die hemelē sijn werke dijnre hādē.
Si sellen voergaen: mar du bliueste. ende al sellē
si van ouderdom te niet gaen als een cleet. ende
du sellste verwandelen als een gordel. **E**n si sellē
verwandelt worden: mar du biste die selue ende
dijn iaren en sellen niet vergaen.

Ewangelium opten seluen dach. **J**ohannes
in sijn eerste capittel

Inden beghinne was dat woert. ende dat
woert was bi gode. **E**nde god wast woert
dat was inden beghin bi gode. **A**lle dinghē sijn
ouerimids hem ghemacct. en sonder hem en is nē
ghemacct. **D**at in hē ghemacct is was dat leuen.
en dat leuen was dē menschen licht. en dat licht
lichtet inder duusternisse: en die duusternissen
en begripēs niet. **H**et was een mensche vā gode
gesent die iohānes hiet. **D**ese quā iden ghetughe

op dat hi vanden lichte een ghetughe gaue. ende
si al ouermids hem ghelouedē. **H**i en was slicht
niet: mer dat hi ghetughe vande lichte gaue. **H**et
was een waerachtich licht. dat alle mēsche in der
werelt comende verlichtet. **H**i was in die wa
relt. ende die werelt is ouermids hem ghemaect.
ēn die werelt en kēdes niet. **H**i quā in sijn eeghē
ende die sine en ontfinghens niet. **H**oe vele datē
hē ontfinghen. dien gat hi macht kinder gods te
werden den ghenen die in sinen naem geloefdē.
Die niet vanden bloede noch vanden wille des
vleisches. noch vande wille des mans: mar wē
gode ghebozen sijn. **E**n twoert is vleisch gewor
den. en het heeft in ons ghewoent. **E**n wi hebbē
sijn glorie ghesien als een ghebozen vande vad
vol van gracen ende waerheden.

Epistel op sinte steuens dach. int werc der
apostelen. vi. ca.:

In dien daghen Stephanus vol ghenadē
en sterchedē. wrochte teikenē ende wonder
indē volcke. **D**oe stonde sommighe op vader si
nagoghen. die gheheeten sijn libertinoz. en ciru
necium. en alexandrinoz. en der gheenre die vā ci
cilien en azpen waren. ende disputeerdē met ste
phano. en en mochtē der wijsheit en dē gheest nē
wederstaen. die daer sprac. **G**losa. **D**at was dat
gheē dat onse heer den martelaren belouet hadde.

It sel v mont en wijsheit gheuen die alle v we-
dersaken niet wederstaen en moghen. Doe si die
hoerden worden si ghelueden in hoer herte. ende
grifelden met tanden teghens hem. Ende want
Stephanus val was vanden heiligen gheest. aē
dochte hi inden hemel ende sach die glorie gods.
ende ihesum ter rechterhand gods staēde ende hi
seide. **S**iet ic sie den hemel open en des menschen
loen staēde ter rechterhand der moghēheit gods.
Glo. Die dore des hemelschen rīcs wert op ghe-
daen. om die līdsaēheit des heilighē martelaers
te stercken. Ende god en mensche gherruult op
baerde hē ghecroent inden hemel. op dat die ont-
sculdighe mēsche niet en twifelde. doe hi gestēet
wort op t aerden. Doe riepen si met lud stemmē.
ende hilden hoer oren. ende maecten alte gader en
gheruft teghens hem. ende si worpen hem vter
stat ende stenden. **Glo.** Cristus was buten der
poerten ghepassēt. die ons tot sinē rike vercorē
heeft. Ende Stephanus was butē d stat ghestēent
als een pelgrim deser warelt. En die getughe lei-
den hoer cleed of neuēs een ionghelics woetē die
saul? gheheten was: ende si stenden Stephanū
aēroepende en legghende. **H**eer ihesu ontfact mi-
nē gheest. Doe bugede hi sijn knie ende riep mit
luder stemmen ende seide. **H**eer en sette hem die
sonden niet: want si en weten niet wat si doen.

En doe hi dat ghesleit hadde. doe ontsleiep hi indē
heere. In sijn wtganc was saulus mede consen-
terende sijns doots. **G**lo. Daer hē seluen bat hi al
staende. mar voer sijn vianden bat hi met gebos-
ghen knie: wāt hoer luder boelheit meerre was.
En het was een wonderlike doghet met sulcker
herten ontfonct te wesen. dat hi hoer luden oḡhe-
loue coenlic lachterde. daer hi of gheuāghē was.
En met sulcker minnen barnde. dat hi ider doot
voer hē bat. daer hi of versleghen wart.

Ewangelium opten seluen dach. **M**arcus in
sijn. xij. ca.:

In dien tiden seide ihesus totten searen der
Ioden ende tottē princen d̄ priesterē. **S**iet ic
lende tot v propheten. wise. en scriben. ende van
dien selt ghi doden en crusen. **E**nde van hē ludē
selt ghi gheelselē in uwē sinagoghē. en seltse d̄
volghen vā stede tot stede. op dat op v coem al
dat gerechtige bloet. dat opē aerde gestort is. vā
dier tijt dat abel die gherechtige sijn bloet storte.
al tot sacharias barachias soens bloede toe. diē
ghi versloecht tusschen dē tempel ende den ou-
taer. ic segghe v voerwaer. alle dese sonden sel-
len comen op dit gheslachte. **O** iherusalē iheru-
salem. du verslaetste die propheten. ende steenste
die tot di ghesent sijn. hoe dicke begheerde ic dijn
kinderen te vergaderen. recht als een henne hoer

kukken vergadert onder haer vloghelen: en du en
woudes niet. liet u huus sel woest ghelate wor-
den. Ic seg u. ghi en selt mi noert meer n: siē. tot
dat ghi segt. Ghebenedyt is hi die daer coet indē
name des heeren .

Op sinte ishan ewangelisten dach epistel wt
der wijsheit bare .

Die gode ontsiet sel goede dinghen doe . en
die othoudende is der gherechticheit. die
selse omvangehe: ende sel he ghemoete als ee ge-
eerde moeder. Si sellen spise metten brode des le-
uens ende des verstants. en vande water o salig-
gher wijsheit sel hi he dricke gheue: en hi sel daer
in ghestercket worden ende niet ghebughet. en hi
sellen onthouden ende niet ghescheit worden. en
hi sellen verheffen bi sinen naesten. Int middel o
kercken heeft hi sine mont op gheloken. ende hij
heften vernullet metten gheest der wijsheit en o
verstandenis. ende heeft he an gedaē de stole der
glorien. Prolicheit ende bliscap heeft hi op he te
lamen ghegadert: ende onse heer god sellen erue
mitten ewighen name.:

Ewangelium opten seluen dach Johannes
in ljn .xx. ca.

In die tiden seide ihel? tot petrū. Volge mi
na Petrus keerde he ome ende sach die iō-
gher volghen dien ihesus mīde. die oer ruste idē

auontmael op sijn borst. ende seide Heere wie ist
die di ouer leuere sal Doe petrus dese sach. seide
de hi tot ihesum Heere dese wat sel hi Ihesus seide
de hem Ic wil dat hi also bliue thent ic come sel
wat gaet dat an di. volghe du mi Hier om ghic
dese reden wt onder die broederen. dat die iongher
niet en steruet. ende ihesus en seide hem niet. dat
hi niet en steruet: mar also wil ic dat hi bliue tot
ic come. wat gaet di dat an Dit is die iongher.
die van dese dinghen ghetughe gheeft. ende die
ghescreuen heeft Ende wi weten dat sijn ghetu-
ghe waerachtich is

Epistel op alre kinderen dach in apocaliptist
int. xiiij. ca.

In dien tiden sach ic opten berch van syon
staen een lam Glo. dat was cristus stont om
te helpen die scouwende kerke. ende met hē hon-
dert en vierenveertich duisent. hebbēde sinen naē
in horen voerhoelden ghescreuen Glo. int open-
baer te sien En ic hoerde en stemme vandē hemel
recht als een stemme des groten donreclaechs:
ende die stemme die ic hoerde was als een stem-
me der herpers. spelēde in horen herpen En si sā-
ghen recht als eenē nieuwen sac voer die stoel. en
water die vier dieren en voer die ouders En nye-
mant en mochte die sanc singhen dan die hondt
ende vierenveertich duiset. die ghecoft sijn vandē
xiiij
d i

aerden **G**lo-enen neuen sanc te singhen is vād
ōbeulctē die des vleysches met cristo ind ewich
heit te veruroechdē. die beulct sijn moghet hōzē
inder minnen: mar niet mede singhen indē ont
fanghen dier crone. **D**it sijn si die metten wiuen
niet beulct en sijn: want si sijn maechden. Dese
volghen den lamme na. soe waer dattet heē gaet
Dese sijn wt den menschen vand aerden gecoft
en sijn gode en den lamme die eerste vruchtē. en
horen monde en is gheē loghen gheuōdē. si sijn
sander vleckē voer den throon gods.

Ewangelium des seluen daghes **M**attheus
in sijn .ij. ca.:

In dien tiden openbaerde die enghel des he
ren ioseph in sinē slape en seide hem. **S**tāt
op en neem dat kint en sijne moedē ende vliet in
egiptē. en wes daer soe lāghe tot ict di segghē sel
want het is toecomende dat herodes dat kint sel
soerāen om te doden. **H**i stont op ende nam dat
kint met sijne moeder des nachts. en ghic nedē
in egipten: en was daer also langhe tot herodes
sterf. op dat veruollet worde. dat vandē heer ges
prokē was. doer dē propheet die seide **W**t egip
tē heb ic minē soen gheropē. **D**oe herodes sach dz
hi bedrogghē was vandē coninghen. wort hi seer
gram. en sende sijn knechten. en versloech al die
kindē die in bethleem waren. en in alle dē eynden

daer omtrent van twee iare out en daer beneden.
nader tijt als hi vnamē hadde vanden coninghē
Doe wort vuolt dat ghelproken is ouermids dē
prophete iheremias die sprac. Die stemē vā veel
weenēns ende screiens is gehoert in rama. dat is
int hoge Rachel weēde om hoer kind en en wou
de niet ghetroest wesen: want si en sijn niet.

Epistel optē eersten sonnēdach na kerlauont.

B Ad galathas .iiij.ca.:

Roeders Ic segghe hoe veel tijts die erfge
name en kint is: so en schelt hi niet vā enē knecht
te. al is hi een heer van al: mac hi is onder voerch
de en onbeschermer totter tijt die vādē vader
bescheidē is. also wi oec. doe wi kinder waren
dienden wi onder die wtwendighe settinghe der
warelt Ende na dat walheit der tijt quā. sēde die
vader sijnē soē. gewordenē van eens wifts ploer.
vnder ghedaē der ewe: op dat hi die ghene die on
der d ewen warē aloffede. dat wi der kindē skie
liche oeffighe. en want ghi kinder sijt: soe heeft
god den gheest sijnē soens in uwer hertē gesent
roepende vader vader Dus en is niemāt van u
knecht: mer kint. ende is hi kint: so is hi oec erfge
vā ouermids gode **Glo.** Die knechten dienē wt
dreefen der ewē. die kinder wt minnē des vādē

Evangelium in die selue misse Site lucas
in sijn tweede capittel.:

In dien tiden waren ioseph ende maria die
moed ihesu ōwonderende vā dien dīghen
die vā hem gheleit worden. en symeon bādidese.
en seide tot marien sijnre moeder. **Ziet** di se is ges
set in enen valle en in verrisenisse van veel men
schen in ysrahel. Ende in een teiken. welc weder
spraken sel worden. Ende dyns selts siele sel een
swaert doer liden: op dat tot vele herten die ghes
dachten gheopenbaert sellē worden. En āna pha
muels dochter. was een propheetisse vā alers ge
slachte. Dese was in veel daghē voert gegaen. en
leefde met hoze man seuen iaer van hoer maech
daemlicheit. Ende dit was een wedue al tot vier
en tachtich iare toe. die niet en seide vandē tēpel
dienende in vasten en in bedinghe nacht en dach.
En dese quam op die selue vze en beliede dē hec.
en sprac van hē. alle den ghenen die die blouige
van ysrahel ōbeiden. En doe si alle dinghē ōbeit
haddē nader wet des herē. keerdē si wēd ī galilee
in hoer stat nazareth. dat kint wies en wart sterc
vol wijsheid. en die gracie gods was in hē.:

SEKMO

Estant maria et ioseph mirantes Luc. ij.
Want wi nu inder octaue van kerstmisse
sijn: so leestmen nu dit ewangelium. hoe crist
ihesus dit minnenlike kint van maria sijn moe
der. en ioseph indē tēpel wart ghebracht. In dese

heilighen ewangelia worden ons bescreuē twee
punten tot onser leer. **D**at eerste is dat ihes^{us} ghe
benedijt ende ghelouet was van simeon dē ou
den vader. **D**ie ewangelist seit. dat dese simeon
rechtuaerdich was. ende dat die heilighe gheest i
hē was. In desen punten wordē ons betwylt. die
gode eeren ende louē. dat si rechtuaerdich moētē
sijn en sōder dootsōde. **W**at salomō seit. **D**attet
lof der sondaers god niet bequaem en is. hier en
willen mi dat onse lof. ende onse bedinghe gode
bequaem si. **L**aet ons sien dat wi rechtuaerdich
sijn in onsen wercken. hier om seit die propheet
God heeft altijt die oghe sijnre ghenadē op dat
ghebet des rechtuaerdighen menschen. **D**at and
punt is. dat dese heilighe simeon propheteerde
van ihes^{us} cristum desen kinde. dat hi geset sou
de worden tot enen teiken dat weder ghesprakē
soude worden. **I**c vinde dat crist^{us} van gode si
nen vader in aertrijc gheset was in drierhande
teikenē. **T**en eersten was hi gheset in een teiken
der oetmoedicheit. op dat alle creaturen souden
exempel an hē nemen der oetmoedicheit. **W**ant
cristus spreect seluet. leert aen mi. dat ic oetmoe
dich ende saftmoedich ben van heric. **D**it teiken
wederspreken alle houaerdighe menschen die hē
noer gode. ende noer horen priester niet en willē
oetmoedighē in ghewarige biechte. **H**ier op

augustin **O** mensche scaem di houaerdich te sijn
wāt god heeft hem oetmoedich ghemaect tot di-
nen wille **T**e anderē mael wart cristus die so-
ne gods gheset in een teiken der armoedē: want
hi was ghebozen in een ghemeen hūus. ende in
armen doeken ghewonden: ende in armoede leef-
de hi: en̄ starf aenden cruce **H**ier of spreket hi sel-
uer **D**ie voghelen inder lucht hebben hoer nestē.
ende die wassen hoer holen inder aerden: mer des
menschen sone en̄ heeft niet soe vele daer hū sijn
hoeft op rust aenden cruce **D**ie teiken spreken al-
le ghierighe en̄ vracke mensche. die dat goet mē-
den bouen god **W**ant cristus spreect seluer **H**et
waer moghen lizer dat een kemel crope doer eē
oghe der naelden. dan enen rikē vracken mēsche
te comen in hemelrijc. **T**en derden mael wort
cristus gheset in aertrijc in een teiken van peni-
tencij: want hi vastede veertich daghē ind woel-
tinen. ende hi predicte dat leuen der penitencien.
ende biden cruce der penitencien soe heuet hi ons
ghepapst met sinen vader **A**lle die tekenen we-
der spreken alle die versteende sondaers. die hier
op aertrijc gheen penitencie doen en willen. en̄
kiesen corte vrachde voer die ewighe vrachde
Ende hier om so sellen si die ewighe pijn hebbē
voer die corte vrachde. **H**ier om rade ic u peni-
tencie te doen hier in deser tijt **W**ant cristus die

Spreekt Iesue. doet penitencie: ende dat rike gods
Iel v naken.

Epistel opten iaers dach Tot thied.

Broeders doe die goedertierheit en die. 12.
Loect na dat ghetal . xx .

Ewangeliū opten selue dach. Lucas int. 11. ca.

In dien tiden na dien dat veruollet waren
achte daghen. datmen dat kint besniden
Loude. is sijn naem ihesus gheheten. die ghenom
met was vanden enghel. eer dat hi inden lichaem
ontfanghen wort.

Epistel opten dertien auont .:

Broeders doe die goedertierheit en die. 12.
Loect na dat ghetal . xx .

Ewangeliū opten seluen dach. Marcus. 11. ca.

In dien tiden doe herodes doot was vlsche
die enghel des heeren ioseph in sinen slape
in egipten en seide. Stant op ende neem dat kint
ende sijn moeder. en ganc int lant van israhel. si
sijn begrauen die dat leuen des kindes veruolch
den. hi stant op ende na dat kint ende sijn moe
der. en qua int lant van israhel. Doe hi hoerde.
dat archelaus regueerde i iudea voer herodes si
nen vader. ontsach hi hem daer te gaza. ende hij
wort vermaent indē slape. ende ghic med inden
lande van galileen. ende qua ende woede in eere
stat die nazareth hiete. Op dat duolt worde. dat

ouer mids dē propheet ghesprokē is: want hi sel
nasareus gheheten worden

Epistel opten dertien dach ysayas die pro-
phete bescreuet

Stant op iherusalem ende wort verblōt
want dūn licht is ghecomen. en die glorie
des heere is op di gebaert: want sich die duistere-
nissen sellen die aerde bedecken. en doemsterhedē
dat volc. **M**ar op di sel op gaen die heer. En sijn
glorie sel in di ghesien worden. en die heidē sellē
in dinen lichte wanderen. en die coninghē in dat
schynsel dies opgaens. **H**ef op dūn oghen inden
omme-cirkel. en sich alle dese sijn vergadert ende
sijn di ghecomen. **D**ūn sonen sellen van verre co-
men: en dūn dochteren sellen opstaen van dūnre
siden. dan seltu sien ende toeruloerien. en dūn herte
sel omwanderen en ghebreidet worden als die veel-
heit der see tot di bekeert sel worden. en die ster-
heit der heidenē sellen comen. die oueruloedicheit
der kemelē sel di decken. **d**romedrarise. **m**adiā en
effa. **A**lle die van saba comē en brenghē gout en
opperoet. en boetscappen den heer lof

Ewangelium opten seluen dach marcus in
sijn .x. ca.

In diē tidē doe ihes⁹ gheborē was i bethleē
iude. in conic herodes daghē. **S**ich die con-
ghē comen wt oestlant tot iherusalē en vraechdē

waer is hi die ghebozen is een coninc der ioden.
Wi hebbe sijn sterre ghesien in oestlant. en sijn ge
romē met gauen hē te aenbedē. **D**oe dat herodes
hoerde wort hi bedroeft ende al iherusalē met hē
Ende vergaderden alle die princen der priesteren
ende alle die scriben des volcs. ende ondersochtē
van hē waer cristus ghebozē waer. **S**i antwoer
den hē. **I**n bethleem iude: want also ist ghescreuē
vanden prophetē. **E**n du bethleem lant vā iude
du en selste die minste niet wesen onder die heer.
Stappie van iuda: wāt wot di sel comen en herto
ghe die mijn volc vā israhel regierē sel. **D**oe riep
herodes die coninghen al heimelic tot hē en ver
nam naerstelic van hē die tijt der sterren die hem
openbaerde en sende in bethleem en seide. **G**aet
ende waghēt naerstelic nadē kinde: en als ghūt
ghewonden hebt onbiedet mi. op dat ic dā mach
comen en aenbedent mede. **D**oe si den conic had
den gehoert ghinghē si heen. en siet die sterre die
si ghesien hadden in oestlant. ghinc waer hē al tot
si quā ende ghinc staen recht bouen daer dz kint
was. **D**oe si die sterre saghē. worden si seer oblijt
in groter vroechde. en ghinghē int huus en van
den thint met maria sūnre moeder. en nederbu
ghende aenbedē si dat kint. en oploken haer scat
ten. ende offerden hē gauen. gaut. wperoet ende
mirre. **E**nde si ontfinghē een antwoerde in haerē

Naep dat si niet weder keren en souden tot herodes-
des-ende bi enen anderen weghe sijn si wed ghe-
keert in hoer rijk: .

Open sonnēdach binnen der octaueu van
dertienēdach Epistel.

Broeders wi wetē alle. dat die ewe spreect
dat spreect si den ghenen die in d' ewē sijn .
op dat elc mōt gheslopt worde . en al die warelt
gode onderdanich is: wāt vandē wercke d' ewē
en wort gheen mensche gherechtuaerdicht voer
hē: want ouermids der ewe kentmen die sonden
Mar nu is die rechtuaerdicheit gods sonder ewe
gheopenbaert ende ghetughet vander ewe ende
vandē prophetē Mar die rechtuaerdicheit gods
ouermids dat gheloue cristi is ouer hem allē die
ghelouen Het en is gheen onderscheit **Glo.** tul-
schen den ioden en den heidenē: wāt si hebbē al
ghelondicht en behoeuē die genade gods. si sijn
te verghēfs **Glo.** dat is sonder ewe ende egghē
ddiente gerechtuaerdicht ouermids sijn genade.
ende ouermids den scat. die daer is in ihesu xpo.
dien god tot enen verlorne int openbaer ghelet
heeft. ouermids tgheloue i sijnē bloede tot enē be-
wissen sijnē rechtuaerdicheit om die verlatenisse
der voergaender sonden in d' ophoudinghe gods
Glo. dat is die gherechtighe die voer die toecōest
cristi int verborghen der hellen waren. die warē

op ghehouden vanden glorien tot enē bewisen sijn
re gerechticheit in deser tijt. op dz ghi gerechtich
sijt. en rechtuærdich makende den ghenē die vā
den gheloue ihesu cristi sijn.

Ewangelium opten seluen dach Johannes
in sijn eerste ca.:

In die tiden sach iohānes ihesum tot hem
comen en seide Siet dat lam gods. Siet die
die sonden der warelt of doet. dit is hi daer ic of
geleit hebbe. **W**a mi coēt een mā die voer mi ghe
maect is: want hi was eer dan ic. ende ic en ken
des niet: mar daer om ben ic ghecomen. en dōpe
iden waer. op dat hi in israhel gheopēbaert wor
de. **E**n iohānes gaf een ghetughe en seide. **I**c heb
be den gheest sien nedercōmē als een duue. en hi
bleef op hem: mar hi en wilstes niet. **W**ar die mī
lende inden water te dopen die seide mi. **O**p wiē
du sietste den gheest nedāalen en op hē bliuē. dat
is hi die inden heilighen gheest doept: en ic sach.
en ic gaf ghetughe. dat dit die sone gods is.

In die octaue van dertien dach. ende in die
vertoninghe ihesu opten berch van thabor. epī
tel plasas die propheet

Here mijn god ic sel di eerē ende dinen naē
lof gheuen. du werckeste wonderlike dīghē.
dīn oude raet moet waer wordē. **H**eer dinē arm
is hoge god sabaoth crone d'hopē. die mī gloriē
xxix

verciert is. die woestine sel vblidē en die enicheit
der iordanen sel veruroechden. Ende mijn volc
sel die hoerheit des heerē sien. ende die moghent
heit gods. en het sel vergadert wesen en verlost
ouer mids gode. en si sellē met bliscap in spō co
mē. en ewige vroechde op sijn hoete lot en vrolic
heit: en ic sel riuierē op doen in die berge. In mid
den der campen sel ic die fonteī wt stuerē: ende
die dorstige aerde sond water sel ic scenckē. Siet
mijn kind sel vhoget wordē. ende verheue. en het
sel leer hoghe wesen. Ghi selt in vroechdē die wa
teren sceppen wt die fonteyne des behouds. en in
diē dage selt ghi segghē. beliet den heer ende rae
pet aē sinē naē. maect idē volc sijn nuwe doech
den bekent. ghedenct dat sijn naē hoghe is. Sing
ghet den heer: wāt hi heeft grotelic ghedaē. boets
scapt dat in al aerrike

Ewangeliū opten seluen dach Marc. iij. ca.
In diē tiden quā ihesus van galileen in die
iordane tot iohannes. dat hi ghedoopt sou
de worden van hē. Iohannes vbotet hē ende sei
de. Ic soude van di ghedoopt wesen. en du coeste
tot mi. Ihesus andworde hem ende seide. Vact
dit nu sijn. Aldus behoert ons alle gherechtich
heit te veruollen. doe liet hi hē dopē. Doe ihesus
ghedoopt was. clam hi te hants op vande wac
ende die hemelen wordē op ghedaen ende hi sach

den gheest gods neder comē als een dume en quā
op hem En daer was eē stemme vandē hemel ghe-
hoert Dit is mijn vercozē soen daer ic mi wel in
behaghede

Epistel opten eersten sonnendach na dertien
dach totten romeynen

Groeders aldus bidde ic u bider ontferm
herticheit gods. dat ghi u lichaem biedet
een leuende rein offerhande gode behaghende. u
dienst si redelic. en en wilt deser warelt nē ghelijc
welen. mar wort vermuwet in die nuheit uwer
sines. op dat ghi praeuē moghet wels die goede
wille gods si en wel behagēde en volmaert. wāt
ic segghe bider ghenaden die mi ghegheue is. hē
alleu die onder u sijn. dat uwer een gheē meer en
smake Glo. en ander soeke van verborghen din-
ghen gods. dat behoert te smakē totter soberheit
Glo. dat is sonder vermetelheit Ende enen ighe-
liken Glo. ghebiedet te smaken. als hem god die
mate des gheloets ghedeelt heeft: want als wi ī
een lichaem veel leden hebbē. mar alle die ledē en
hebbē gheē een wert. also sijn wi veel in eē lichaem
ī xpo. mar soeliche sijn wi die eē des āds lede.

Ewangelium opten seluen dach marcus in
sijn tweede ca.

In dien tidē doe ihes? twalef iaer out was.
En si op clōmē te iherusalē. nader gewoētē

des frestdaghē .ende die daghen om gheromen
waren dat si weder keerde .doe bleef dat kind ihe-
sus te iherusalē .ende sijn ouds en wistēs n: Sij
waenden dat hi indē gheselschap waer .en si qua-
men enen dach reisen .en sochten ond die maghē
en oec onder die bekēde .ende doe si hē niet en vō-
den .keerden si tot iherusalē ende sochtē .ende na
drie daghē vandē si hē indē tēpel sitten int mid-
del der leeraers . hē ludē horende ende vraghende
Alle dien hoerden verwandden van sijnre wijs-
heit ende vā sijnre adwaerdē ende diet saghē ver-
wanddē . Ende sijn moed sprac tot hē . kind wat
hebeste ons aldus gedaē . lich dūn vad ende ic heb-
ben di droeuich gesocht . En hi seide tot hoer . wat
ist dat ghi mi al droeuich hebt ghesocht . en wilt
ghi niet dat mi behoert te welen in die dinghen
die mijns vads sijn . Ende si en vstondē dz woert
niet dat hi tot haer sprac . En hi daelde met hē ne-
der . en quā te nazareth . ende was hē onddāē . En
sijn moed anthilt al dese woerdē ende ouertoech-
se in hore hertē . Ende ihes^{us} ghinc voert in outhe-
dē ende wijsheidē . ende in graciē voer gode voer-
den menschen

CSERMO

Omn̄ elset ihesus annoz duodecim Iulij . 48
In desen heiligen ewangelio wordē ons
gheleert drie dinghen . Dat eerste dat wi die heili-
ghe daghen eeren ende vieren sellen ende gaē ter

kercken Ende dit exempel heeft ons maria en ioseph
ghelate die indē daghen des hoerchtijts ghē
ghen te iherusalē inden tēpel ende dit gebot had
god ghegheuen inden ouden testamēt en obodē
alle ambachten te laten opten heilighen dach
Aldus sellen wi oec doen den heilighē dach vierē
ende gaen ter kercken: wāt god spreect doer
den propheet Die minen heilighen dach vierē en
ereen dien sel ic gheue een stat binnen mijn mu-
ren daer si seker sellen sijn voer allen viandē en
hoer namen sellen bliuē ewelike **M**ar legder nu
vint men veel menschen die lieuer des sonnēda-
ghes en des heilighen daghes gaen in tauernē
ende dabbelen ende spelen ende ander sonden be-
driuen dan si ter kercken ghinghen ende baden
gode ghenade voer haren sonden: mar wi sellen
dat laten ende gaen des heilighen daghes t ker-
ken ende verloenen met gode van al onse sondē
Ten anderē mael worden wi geleert dat wi ose
kinder met ons ter kercken leiden sullen en stue-
ren ter doechdē: als maria dede die horē soē met
hoer leide ten tempel **W**āt salomon leit ns dat
men ionc beghint: soe plachmen gaerne te doen
in die outheit **N**u sijn veel menschen die des niet
en doen: mar laten hoer kinderē die quaetheit al
ghebruken **H**ier of hebben wi een exempel **H**et
was een dief ende dat gheuel also dat men hem

leide ter galghen om hem te hanghen . onder die
galghe sach hi sine vader . ende hi sprac **L**ieve va
der coemt tot mi . ende laet mi u cussen . **D**oe die
vader quā ende waendē te cussen . doe beet die so
ne den vader die nose voer of . **E**nde doe hi daer
of berispt wort: so seide hi **H**adde mijn vader mi
in mijne socheit gedwōghē : ic en waer tot dese
scadeliaen doot niet gheromē **T**e derde mael sa
worden wi gheleert . hebbē wi cristū verlorē in d
vroechden der sondē . dat wi hem sellē soekē met
droefhedē der penitenciē . want maria sochtē en
wanten met droefnissen . **N**iemant en can cris
tum ghevinden in vroechden deser warele: mar
in droefheden der penitencien **A**ldus wantē ma
ria magdalena . siate pieter . en siate pouwels en
veel ander heiligen **H**ier op leit siate barnaer
dus **O** lieue ihesus u moeder maria en souste u
niet vinden onder u maghen . hoe soudē wi dā
moghen vinden met vroechden onder mine ma
ghen **D**aer om die cristum heeft vlozē . met sondē
die gae in d kerckē en soeken daer met bitterē tra
nen . hi sellen wel vinden .

Des woensdaghes daer na totten romeiners
epistel int . iij . ca . :

Goeders wi weten al dat die ewe spreekt +
Soect voer na dat ghetal . xxviij .
Ewangelium des seluen daghes **M**arcus .

In dien tiden doe ihel^{us} hoerde dat iohan^{nes}
nes gheuanghe was. ghinc hi wech in ga
lileen. ende liet die stat vā nazareth. ende quā en
woende in capharnaum bider see inden eynden
van zabalon ende neptalim. op dat vernale wor
de. dat die propheet ysaas ghesprokē heeft. Dat
lant van zabalon en van neptalim. die wech der
see ouer die iordane van galileen. Dat volc d' he
dene dat sat in duusternissen. dat sach een groot
licht. En die saten int rijk der scaduwe des doots.
Een groot licht is hē op gheborē. Daer na begā
ihel^{us} te p'diken ende te legghen. Doet penitencie
dat rijk der hemelē sel v' naken.

Ewangelium des wida: rchs. Lucas in sijtē
eerste capittel.

In die tidē gaf iohannes een ghetughe vā
xpo. en riep en seide. Dit was hi dien ic seide. die
na mi comēde is. hi is voer mi ghemaect: wāt hi
was eer dan ic. en wi alle hebben van sine vol
licheit ontfanghen. en gracie om gracie: wāt die
wort is ouermids moysen gegheue. gracie en waer
heit is ouermids ihel^{us} cristū gesciet. Niemāt en
heeft gode ge gelie die enige gheborē soen die idē
troot des wads is. hi heftet wt ghesproken. en
dit is iohannes ghetughe

Epistel opten anderen sonnendach na d' octa
ven van dertien dach. Ad romanos

Groeders wi hebben ghiften nader gracie
die ons ghegheuen is onderscheidende of
proeuende. na redelicheit des gheloues. of dienst
in dienstelicheit. of die daer leert in leeringhe. of
die daer troest in troestlinghe. of die daer gheuet in
menichuoudicheden. of die daer voer is in besoz-
ghinghe. of die daer ontfermt in vrolicheden. die
minne sel wesen sonder beuypalicheit. hatet dat
quade. en aenhanghet den goede. **Glo.** wat wi alle
onderlinghe in cristo leden sijn: so sel een ighelic
lit den anderen dienē na dattet ontfanghen heeft
In allen dien als voerscreuen is. Die minne der
broedelicheit sijt onderlinghe minnende in eerla-
heit maecander voergaende. **Glosa.** in alre dieft-
achticheit. in sochthuoudicheit. Niet traech inden
gheest mar barnende. **Glosa.** of ghys metten wer-
ken niet en vermoecht. Den heere dienende. In
der hopen verblidende. in bedrucheden verdul-
dich. inden ghebede naerlich. In nootdructicheit
der heiligen alle diac ghemeen maken. Die her-
berghinghe oetende. **Ghebenedijte** die v aenrechtē
Sprekē wel en wilt niet qualic spreken. **Glo.**
Al dit leert hi teghen die ghemeen ghewoente des
blidet v metten bliden. ende woent metten we-
nenden. en sijt onderlinghe al ees gheuoelēde. ha-
ghe dinghen niet smakēde: mar eēdrachtich met-
ten oetmoedighen dinghen.

Ewangelium des seluen daghes Johannes
In sijn tweede ca.:

In dien tiden worden bruloften ghemaket
in chana galilee Ende ihesus moeder was
daer ihes? ende sine iongheren die waren ser tee
bruloften ghe noot Ende doe daer wijn ghebrac
leide ihesus moeder tot hem. Si en hebben ghees
nen wijn. ihesus seide tot hoer. wof mat is des
di ende mi. mijn vre en quam noch n. Doe seide
In moed den dienes: so wat hi v leit dat doet
Daer ware ses stenen cruken nad iode suerige
en els hilt tweeuoudich mate of drieuoudich. En
ihesus seide hē wolle die cruken met water. ende
li voldense al totte ouerstē En ihesus seide hem.
Ic enck nu. en brenghet den prince des hours. en
li brenghent. Doe hi den wijn die vanden water
gemaect was smakede. en niet en wilt van waē
li quā: maer die dienes wistent. diet water ghe
scpen hadden. doe riep die prince der bruloften.
den brudegom en seide hem Els mensche set eerst
den goeden wijn. ende als die luden dronckē sijn
dan set hi dat ergher is: mar du hebste den goedē
wijn ghehouden al tot noch toe Dit beghī d tei
kenen dede ihes? in chana galilee. en openbaerde
sijn glorie: en sijn iongheren ghelofden in hē.

SEKMO

Doptie facte sunt in chana galilee. etc. . . .

xxix

c ij

Johannes . ii . ca **D**it heilighe ewangelium
leit als ghi ghehoert hebt van eenre bruloft die
gheschiede in chana . dat is een klein vriheit . ende
lach in dat lantschap van galileen . Die brudegā
was iohannes ewangelista . als sommighe lee
raers segghen Ende daer om quam cristus daer :
om dat hi iohānem vander bruloft roepen wou
de tot linen ionghere Nu vander bruloft die is
tusschen man ende wif . die metter heiligher ke
ken verslāmen wil ic een luttel segghē Die staet
van huwelic sel een yghelic in eeren hebbē ouer
mids vier punten Dat eerste punt is . dat ihesus
cristus god ende mensche . dat huwelic heeft ghe
maect . Ander oerden hebben ghesticht sancten
als sinte barnaerdus die graeuwe oerdene . sinte
bndictus die swarte . sinte franciscus die minres
broeders Mar huwelike staet heeft alleē ghema
ket god Och hoe salich sijn si . die aldus groten
abt ende prelaet hebben . want onder die seue sa
cramenten is die huwelike staet eē of . en dat oec
alre eerst ghemaect was . Tander punt is . dat
huwelic ghemaect was inden salighen tiden . eec
adam ende eua sonde deden . daer om wort ons
te kennē ghegheuen . dat man ende wif in hu
weliken stade moghen leuen sonder sonde . Dat
derde punt is : want huwelic ghemaect was in
die salighe stat die op aertrike is . dat was inde

paradise Hier in wort bewijst. dat die ghene die
den hureliken staet wel houden. dat si comen
sellen in dat paradys Dat vierde punt is. want
cristus seluer desen staet gheert heeft. wāt daer
waren enighe heiden of enighe menschen die seg
ghen wouden. dat die echtschap staet niet bequaē
en waer. Ende dit weder proefde cristus. en quā
m; sijne liever moeder ter bruloft: wāt en waer
die echtschap staet gode niet bequaem. cristus en
waer niet ter bruloft gheramen: noch so scoē mis
rakel daer ghedaen Nu die dese staet wil houdē.
die sel hebben twee punten Dat eerste is Man en
ende wijf die een den anderen minnen sellen ende
trouwe houden onderlinghe. Die man sel sijne
wijf minnen. alsoe dat hij noch om scoēd noch
om riker. noch om wat sake. dat hoer gheual
len mochte sijn wijf laten sal. Ende weder om
me dat wijf haren man. Hier op seit sinte pou
wels Ghi mannen minnet uwe wiuen. als xps
die heilighe kercke heuet ghemint Dat and punt
is. dat si hoer kinderen instrueren sellen. ende lee
ren goede wercken te doen. Als thobias dede si
nen sone. daer wi of lesen inder bibelen Hi leer
de hem dat hi gode ontfien soude. ende hoedē hē
van allen sonden.

Epistel des woensdaghes. Ad corintheos int
eerste capittel.

Broeders ic ben ghe worden een diene des
lichaems cristi nader scaffinghe gods. die
mi ghegheue is in v. op dat ic duosse dat woert
gods die verborghenheit. dat verborghen was
vanden beghin der werelden ende van alle ghes
sachten: mar nu ist sine heilighen gheopbaert.
dient god openbaer woude maken. die rijcheit
sijner glorien des sacraments inden heidenen.
welc sacrament cristus is in v hope der glorien
welc in cristum wi v boetscappen berispede elc
ken mensche. **G**lo. diet wederpreket. ende leeren
de elc mensche in alre wijsheden. **G**lo. dat cristus
te kennen is. op dat wi alle menschen volmaect
moghen offeren in cristo ihesu.:

Ewangelium opten seluen dach **M**arcus in
lū. xi. ca.:

In dien tiden ghic ihes? wt en ghinc i lū
lat. en sijn ionghere volchde hē. en taterdaechs
began hi in die sinagoghe te leren. Ende vele die
dat hoerden verwonderden hem in sine leringhe
en seiden. **W**aē coemt dese alle dit. en welc is die
wijsheit die hem ghegheuen is. en alsulcke doech
den die ouermids sine handen gherozicht wordē
As dit niet die tyimmerman marien sone iacobs
broeder ende ioseph ende symeons. **S**ijn sine sul
teren niet oec met ons: ende si worden ghesada
lizeert in hē. **E**n ihesus seide hem. **G**heen prophete

en is sond' eer-dan in sijn lant en in sijn maech
Irap en i sine huse En hi en mochte daer n' veel
miraculē doen: dā op somighe siekē leide hi sijn
handen en maectele ghesont

Ewangelium des vridaghes marcus bescreft
tet int. xxi. ca.

In dien tiden seide ihesus den princen der
priesteren ende die oude des volcs een ghe
likenisse Het was een mensche een huulwaert
die plantede enen wijngaert: en maecte daer eenē
tupn omme. ende groef een perse daer in ende hij
stichte eenen toerne. ende verpachten den acker
luden: ende voer pelgrimaedle. Doe die tijt der
vruchten nakede. sende hi sinen knechten totten
ackerluden. dat si die vrucht ontfinghē Die bou
luden vinghen die knechten: ende die sommighe
sloghen si ende dodense. ende die sommighe stē
den si Anderweruē sende hi ander knechtē. meer
dan te voren: ende die deden si des ghelycs Ten
laetsten sende hi sinen soen tot hem. ende seide. si
sellen minen soen ontsien Doe die bouluden den
soen saghen spraken si onderlinghe. Dese is die
erfghename. neemten ende laten ons verlaen. en
dan sellen wi sijn erue nemen Ende si namen en
worpen wt den wijngaert. ende versloeghē. Wā
neer die heere des wijngaerts coemt. wat sel hi
dan den ackerluden doen Si seiden. die quade sel

hi qualiken handelen. en sijn wāngaert and aet
kerluden opachten. die hem die vruchten betalen
in sinen tidē. **J**hesus seide hem. en hebdi niet ghe
lesen inder scrifturen. **D**ie steen die die wercludē
verwozpe. dese is ghebracht in dat hoeft der hore
nen. dit is vandē heer ghesit. en het is wōderlic
in onsen oghē. **H**ier om seg ic u dit. dat dat rike
ke gods vā u ghenamē sel wordē. en mē selt ghe
uen den volcke die sijn vrucht werct. **E**n so wpe
op desen steen valt die sel te breken: en op wien
dat hi valt. dien sel hi knuersen. **D**oe die princen
der priesteren dese pabole hoerden. kenden si dat
hēt van hem luden seide. en si hadden hē gaerne
gheuanghen: mar si ontslaghen der scaren: wāt
si hilden hem als een propheet

Epistel opten derden sonnendach nader de
tauen van dertien dach. **T**otten comeuen int
xij. capittel.

Broeders en wilt niet vroet welen hi u sel
uen. **E**n gheldet niemant quaet om quaet
Hoerliet dat goede: niet alleē voer gode: mar oec
voer allen menschē. **G**lo. **D**at goede sel mē voer
lien. niet alleen in dat heimelike der herten voer
gode: mar oec dat gheoerloefde dinghen niet en
ghelchien. daer nemant in ghelcādaliseert mach
worden. **O**ft ghelchiz mach also verre alst wt u
is. hebt vrede met allen menschen. **R**iet u seluen

bescermede die alre liefsten: mar gheuet dē tozē
stede **G**lo. die gheeft den tozē stede. die een weder
sake niet en wederstaet: mar hē laet doen dat hij
wil **W**ant het is ghescreuē. die heer leit Laet mij
die wrake. ende ic selt wreken **I**st dat dinen viāt
hangher heuet. gheef hem te eten. **I**st dat hē dorst
stet: gheef hem drincken: want dat doende seltu
rolen des vuers op sijn hoeft vergaderen **G**lo **S**a
Dat is metten brande der minnen seltu sinen
ghemoede ontfoncken. **E**n wilt vanden quaden
niet verwonnen worden: maer verwinnet dat
quade metten goede

Ewangelium opten seluen dach **M**atheus in
sijn. viij. ca.

In dien tiden doe ihesus neder clam vandē
berghe volchdē hem veel scaren. ende sich
een melaets mensche quā ende aenbedē en seide
Heer ist dattu wiltē. du moghes mi ghesōt ma
ken **E**nde ihes? reikede wt sijn hant ende roerdē.
ende seide. ic wil. wes ghesont. ende rechtoverē
was sine melaetscheit ghesuert **E**nde ihes? se
de hem. sich dattu dat niemant en segghes: maer
ganc ende toen di den priester. ende brenghē die
offerhande die moyses hem gheboot in een ghes
tughe. -. **D**oe ihes? in rapharnaum ghinc. quā
tot hem ceturio. ende bat hem en seide **H**eer mijn
kint leit vergicht inden huse. ende wort qualikē

ghequesset Ende ihesus seide hem Ic sel comē en
maken ghelont Ende centurio antwoerde hem
Heer ic en ben niet waerdich dattu in gaeste on-
der mijn dar: mar segt alleen metten woerde en
mijn kint sel ghelont worden: want ic ben een
mensche onder ander luden moghentheit gheset
hebbende ridders onder mi ende ic segghe dese
ganc: ende hi gaet ende enen anderen coem: en
de hi coemt: ende mijn knecht doe dat: ende hij
doetet Ihesus hoeret en verwonderde hē en sei-
de dien die hem volchden Ic segghe v voerwaer
also groten gheloue en heb ic in ysrahel niet ghe-
uonden ic segghe v datter veel van oesten en va-
welken comen sellen en nedlittē met abrahā pla-
ac en iacob it rijc d hemelē Die kind des rijcs sel
lē wtgeworpē wordē in die veste duulnis daer
sel wesen wenighe en aertighe der landē Ende
ihes? seide tot centurio gac en so du gheloefte ge-
scie di en thint is gelont ghemordē i dier vrē.

SEKSTO

Omn descendisset ihesus de monte . et c . :
Mathei . viij . In desen heilighen ewāgelio
tot onser leere worden ons bewijst twe puntē .

Dat eerste is die grote ontfermherticheyt ons
herē ihesu cristi . dat hi daelde vande berghe om
die laazrus mensche ghelont te maken Bi desen
berghe verstaen wi den hemel . daer alle goet en

gracie of gheromē is **V**ā desen berghe spreect da
uid **I**c hebbe mijn oghen gheslaghen indē berge
daer mi hulpe of quā **V**an desen berghe is crist?
ghedaelt in deser armer warelt · om die lazarus
ghelant te maken · dat was die menschelike natu
re **D**it proeue ic v met enen exempel **H**et was eē
ioncurou · die te macl scoen was ende edel · ende
daer na wart si lazarus · ende si en conste niet ge
lant worden · si en moeste eerst baden in coninc
liken bloede **D**it vernam een coninc · eū quā wt
sinen rike · ende quā totter ioncurouen · eū ma
kede hoer een bat van sinen bloede · daer si i ghes
nas **D**ese coninc is die enighe gods soen cristus
die coninc is vanden berghe des ewighen leuēs ·
ende in deser warelt heeft hi eē bat ghemact vā
sinen preciosen bloede acuden cruce · daer hi die
menschelike nature mede ghesont heuet ghemas
ket · **H**ier op soe leit die apostel · **H**ij heuet ons
ghedwoghen van onsen sonden in sinen bloede
Dat anderde punt is · wat wi verstaen bi dese
lazarus mensche **H**ier bi verstaen wi die sonde
ren · die voer gode ende voer sinē enghelen sticke
als die lazarus doen voer ons · ende veel meer ·
Dese lazarus der sonden · maect den mensche als
to swaer · dat hi tot gode inden hemel niet comē
en can · **A**lsoe dese lazarus mensche lach onder
den berghe inden dalle · ende verbeide cristum ·
· xxxvij

want hi opten berch niet gheclimmen en conste
Hier bi die lazarus inder sielem is vā sonden die
sel roepen op ihesū cristū als dese lazarus dede.
ende segghen **H**eer wildi ic mach ghesont wor-
den. dat is **V**ieue heer het staet al in uwer macht.
doet met mi v ghenade **B**iddē wi aldus met in-
nigher begheerten. so bewiset cristus sijn ghenas-
de aen ons: ende spreect tot ons **G**aet ende toent
v den priester **O**nse heer en seide niet. **B**ridet tot
morgghen of tot ouermorgghen: mar gaet indē tē-
den van nu **H**ier bi wort ons te kennē gheghe-
uen. dat wi in die sonden niet legghen en sellen.
nach get rusten en sellen: mar te han's als wij
in enighe sonden gheuallen sijn: so sellen wi gaē
totten priester. ende tonen hem onse lazarus. dat
is onse sonden. en alsoe moghē wi dan ghesont
worden. en salichlic steruen

Des woensdaghes epistel tot thimotheum iue
eerste capittel.

Goeders dit is een waerachtich woert. en
alre ontfancligheden waerdich: wāt ihesū
crist? is in deser warelt gheromen die sondaers
ghesont te makē. welke sondaers ic die voerste be-
Gla. want naemant en was argher veruolghet
dan ic: mar daer om heb ic ontfemherticheit ver-
reghē. om dat ihesū crist? in mi dē voerbaerste
sondaer alle liden veropenbaerde tot leer inghe d

gheenre die in hem ghelouen inden ewighē leuē
Glo. die sake des lidens cristi was der mensche
sonden mede of te doen. dat hi in paulo wel opē
baerde. op dat niemant in wanhope en valle o
grootheit der sonden. **G**ode alleen dē onsielike
den onsterfiken coninc der wereldē. si eere ende
glorie in ewen tot ewen. **A**men. **W**iganc
Sint thimothee. dat ghebot beuele ic di nader
voergaender propheticen in di **G**losa. dat is nad
verstandnisse der prophetē scripturē. dattu daer
in strideste eene goede riddercap. **G**losa. die te
ontbinden. ende den anderen voert te leeren. **G**he
loue te hebben. en een goede consciencie. die som
miche wech wilen. ende neuēs den gheloue scrip
brachich gheworden. daer hi menēs of is. en alex
ander die ic den vianden ouer gheleuert hebbe.
Glosa. dat is te banne ghedaen. ende in des vi
ants macht gheset te quellen. met siecten en met
anderen drucke. **O**p dat si leerden gode gheenen
lachter te doen

Ewangelium opten seluen dach. **M**arcus in
sijn vierde ca.

In dien tiden ghinc ihesus in galileē al ont
lerende in horen sinagaghen en p̄dicte dat
ewangelium des rijcs: en maecte alle quale en siec
te ghelont indē volcke. en eē nuwe gheruft ghic
van hē ouer al sprien: en si brachtē voer hem al

die oghelont warē van menigherhāde quale en
met pinē begrepē. En die vandē viandē beseten
waren. ende die nader manen loep cranc waren.
en die vergicht warē. en hi maectese al ghesont.
Ende veel scaren van galileen. en vanden thien
steden van iherusalē. vā iudea. en van ouer de
jordanen volchden al nae

Ewangelium des vridaechs. Johannes in
Iū cerste ca. :

In dien tiden woude ihesus wtgaē in ga
lileen. en vant philippum. ende ihel? seide
hē volghe mi **Philipp?** was van eenre stat die
hiet bethsaida. daer andreas. en petrus of warē
Philipp? vant nathanael ende seide **Wi** hebbē
iuleps loen van nazareth gheuondē. die moises
ende die propheten inder wet ghescreuen hebben
Ende nathanael seide hem. Van nazareth mach
wat goets wesen **Doe** seide philippus tot hem.
Coem ende sich. **Ihesus** sach nathanael tot hem
comen ende seide van hem **Sich** waerlic en is
hels man. daer gheen loelheit in en is **Doe** seide
nathanael tot hem. waer of kenste mi **Ihel?** ant
waerde hē. en seide. **Er** di philipp? riep doe du
waerste onder die wigheboem sach ic di. **Natha**
nael antwaerde hē. en seide **Wepster** du biste die
gods sone. du biste die coninc vā ysrahel. **Ihel?**
antwaerde hem ende seide **Om** dattu gheloues.

want ic di seide. ic sach di ouer den wigheboer. so
seltu meer sien dan dese. En hi seide hem. Voer
waer voerwaer segge ic v. ghi selt de hemel open
sien. ende die enghelen gods opclimmende en ned
climmende op des menschen loen

Epistel opten vierde sonnendach nad octauē
van dertien dach Totten romeynen

Broeders niemant en sijt ghi sculdich. dan
dat ghi malsander onderlinghe minnet.
die sinen naesten minnet. die heeft die ewe dwalt
Wat dese ghebode. Du en selste gheen ouerspel
doen. Du en selste niet daden. Du en selste niet be
len. Du en selste gheen valsche ghetughe segghē
Du en selste niet begheren. of oer anders ernich
ghebot. die worden in desen woerden veruollet.
Du selste dinen euen mensche minnen ghelijc dij
seluen. minne des naestes en werct gheen quaet.
daer om is minne volheit der ewe.

Ewangelium opten seluen dach. Marcus in
lqn. viij. ca.

In dien tiden clam ihes^{us} in een scepkijn.
ende lqn ionghere volchden hem. en daer
stant op een groot storm inder see. dat dat sceps
kijn hi na onder dat water ghinc. ende hi sliep.
Doe quamen tot hem sine iongheren. ende wer
heden. ende seide. Heere behout ons. wi bederue
En hi seide hē. wat sidi veruaert clei vā gheloue

Doe stont hi op en gheboot die winden en der see
en daer wort een grote ghesatichheit. en die luden
verwonderden hen en spraken haedanich is dese
wat die wind en die see sijn hen ghehoersaem

SEKRO

Ascendente ihesu in nauiculā. secuti sunt ei
discipuli eius. **Mathei. viij.** In dese
heiligen ewangelio tot onser leere sijn twee pun
ten. Dat eerste is dat wi tot allen tiden in vrees
sellen sijn. Wat waren die iongheren cristi i vree
sen. daer cristi? Iesuer teghenwoerdich was: soe
moghen wi dan wel vreesen inder see. dat is in
deser werelt: wat wi verre van cristi? sijn om on
ser sonden wil. Hier om leit sinte barnaerdus.
Waer is sekerheit: want lucifer viel vanden he
mel. eer hi confirmeert was inder gracen gods.
Adam ende eua vielen vanden paradise. Judas
viel vanden gheselschap cristi. Hier bi wort ons
bewijst. dat niemant en is in sekerheden voer die
tijt dat die siele des menschen met gode vereent
ghet is: want altoes sel hem die mensche ontis
en. hoe wel dat hi leeft: want hoe die mensche be
ter is. hoe dat hi meer ghetempteret wort van
den viant. Hier of so hebbē wi een exmpel van
eens conincs kinde. dat te parus lach ter scole.
Ende dat selfde kint wart sier. ende het lach te
bedde. Die meester des kindes ghinc tot eenen

gheesteliken man. en deden comen totten kide &
te biechten. **D**oe hi ghebiecht was. sprac die pziel
ter totten meester. **D**anc hebt lieue meester. dat
ghi desen ionghelinc in reinicheit hebt ghehoet.
ic hope dat hi behouden worden sal. doe dat kint
doet was. want die meester dat kint seer minde
so bat hi gode dat hi hem vertonen woude van
den kinde. doe openbaerde hem dat kint in enen
duaeliken abijt ende sprac. **M**eister wat wildi.
mi. doe seide die meester. dat ghi mi segt van uwē
stade. doe sprac dat kint. **S**ch ic ben verdoemt.
ewelic. doe seide die meester. **H**oe mach dat sijn.
ende die bierchter seide. dat ghi behouden soude
worden. **E**nde dat kint seide. **M**eister. dat was
waer. had ic ghebleuen alsoe hi mi liet: mar daer
na quam die viant. ende sende in mi ghierighe
ghedachten: als dat ic worde denckende om dat
conterre mijns vaders: als dat mi dat leet was
dat ic dat makke laten: **E**nde want ic gode ver
gat om die ghiericheit wille: soe ben ic eweliken
verdoemt. **E**nde doe die meester dat hoerde. soe
liet hi die warelt. ende wort een gheestelic man.
Tanderde punt is. als wij in eenigher noot sijn
dat wi op gode sellen dencken. en roepen en bid
den om sijn hulde. als die iongheren deden. die
op cristo riepen inder noot. **H**ier of seit sinte au
gustin. daer om laet ons god den goedē mēschē

tiden comen. op dat hi roepen sel tot hem. en dat
hi in sinen roep ghehoert sel worden van gode.
ende daer of oec gode dancken sel. Nu so sijn deer
oec veel menschen. als si enighe nootdake hebbē
so lopen si tot waer segghers. ende en betrouwē
noch gode. noch sinen heilighen. Dese sijn crāc
inden gheloue cristi. Laet ons sien dat wi val
te inden gheloue sijn. ende wat mi gode dan bid
den. op dattet verbaer onser sielen is. het sel ons
wel ghegheuen worden. Want ihesus die sprac
tot sinen discipulē. ende seide. biddet ende het sel
u ghegheuen worden

Opten vijften sonnendach euangelium Ma
theus int. xij. ca.:

In dien tiden sprac ihesus een ghelikenisse
den volcke. Dat hemelrijc is ghelijc eenen
man die goet saet. In sinen acker. Mar des
nachts doe die menschen sliepen. doe quam sijn
viant ende sande crocken van bouen inden seluē
acker onder die tarwe. Daer na alst coern wyes
ende vrucht soude brenghen. Soe verscheen onder
dat coern die crocken. Doe ghinghen die knechtē
ende spraken totten vader des ghesinnes. En
sagdestu niet goet saet in dinen acker. waer of
so wassen daer die crocken. Doe andwoerde die
vader des ghesinnes. ende sprac. Een viantlike
mēsche heeftet gedaē. Doe sprakē die knechtē tot

hē Wildi mi gaen en trecken die crockē wt met
ten wortelē En die vader des ghelins andwoer
de Reen ic. ghi mocht oec die tarwe wt treckē of
vreden. laetse beide wassen totten oelste. ende als
die oest coemt: so sel ic segghen den sniders Ga
dert eerst die crockē en binde te gader. op dat mē
te werpen mach in dat vuer en vbarnele. en die
larwe v gaderet in mijne scueren

SEKMO

Simile est regnū celoz homini q̄ seminauit
bonum semen in agro suo. Mat. xij.

Bi desen vader der familien. die goet laet sayde
in sinen acker. wort ons bewijst god dē vad. die
goet laet heeft ghesaget. ende dat in drie ackeren.
Die eerste acker is dat hemelrijk In desen goede
acker. laet gode die edele enghelsche creaturen.
doen hi die enghelen sciep ende maecte In desen
edelen sade laet lucifer die crockē. dat was
die houerdicheit. doen hi sinen stoel setten wou
de ghelijc gode. ende daer omme so wart hij ghe
worpen wt dien edelen acker: en viel in dat ewi
ghe vuer. Aldus sellen alle houerdighe menche
gheworpen worden ten verdel vanden enghelen
in dat ewighe vuer; Die ander goede acker is
dat aertliche paradys. In desen acker laide god
een suuer laet. dat was die menschelike nature.
die ewelic sonder arbeit sonder sorghe en sonder

Meruen ghebleuē souden hebbē. hadden ghehoer
laem ghebleuen: mar die viant sagde in die edele
acker die crocken. dat was die onghehoerlaem
heit. en brochte daer toe. dat eua al vander vruch
ten die hoer verboden was. ende gaffe voert ho
ren man te eten. Ende hier wort dat edel saet wt
gheworpen in allen drucheden deser warelt. Al
dus sellen oec die onghehoerlaem menschen. die
op aertrike die gheboden gods verlmaden. wt
dat ewighe leuen gheworpen worden. Die des
de acker is dat herte der menschen. In desen ac
ker sapet god goede ghedachten. goeden wille.
als verduuldicheit. reinicheit. oermoedicheit. ende
weel ander doechden. die al spruten en wassē wt
der herten: mar nu coemt die viant onser sielen.
ende verlaet dat goede saet met quaden ghedach
ten. en met crockē der houerdicheit. d'ghierich
heit. en der nidicheit. en seide dit quade saet ende
crocken in menighe mensche bet dan dat saet der
doechde. Nu merket die grote ghenade gods. die
dit quade saet laet wassen onder dat goede saet.
en dat daer om. of dat quade saet mochte ubeterē
ouer mids dat goede saet. Want also langhe als
een mensche leuet: soe mach hij hem beteren. ende
bekeeren: mar als die oest coemt. dat is die doot
dan ist te laet: want dan wort die goede tarwe.
dat sijn die goede mēschen ghegadē i die ewighe

seuer **E**n die quade crocken. dat sijn die ijde son
daers. die hier seuen in hare sondē. die wordē ges
worpen in dat ewighe ouer.

Epistel opten sonnendach allmen alleluja
leit **A**d chorintheos. ix. ca.

Broeds en weet ghi niet. dat dese die eenen
halloep lopen. alle lopen si: mar eē otfan
ghet dat loen loept so dat ghi begripet: wāt die
indē stride stridet. die behoet hē vā alle dinc. eū dz
doen si. op dat si die oüganlike crone otfanghen
moghen: mar wi die onüerganlike. daer om en
lope ic n; als die o seker **G**lo. met twifelend hope
So vercht ic. n; als die lucht slaēde: mar ic castie
mijn lichaē. eū wedbiede indē dienste. op dat als
ic licht ander mēschen p̄dicte. dat ic niet selue we
derproeft en worde **B**roeds ic wil dat ghi weet.
dat al o se vads ond dē wolkē geweest hebbē: eū
al sijn si die see ouer gheledē. eū al sijn si in wat
les ghedoopt indē wolckē eū indē see **E**n al atē si
eē gheestelike spise. eū al dronckē si enē gheesteli
ken drac. **S**i dronckē vandē gheestelike drac. eū
een steē volchde hē na: mar die steen was crist.

Ewangelium optē seluen dach. **M**arcus in
sijn. xx. ca.

In dien tiden seide ihes? sinnen sōgherē dese
ghelikenisse **D**at rijt der hemelen is gelijc
enen mensche enen huus waert. die des morghe
xlj
f ij

orde wt ghinc wercluden te hueren in sinē wijne
gaert **D**oe die voerwaerde ghemaect was mettē
wercludē van enē penninc des daghes. Iēde hise
in sinen wijngaert **E**n ghinc weder wt omtrent
die derde vre. en sach ander luden ledich staen op
die marcet. en die seide hi oec. gaet ghi in mijn wi
ngaert. ende dat recht is sel ic u gheue. en ghi ghe
wech. **A**nderwert ghinc hi noch wt omtrent die
seste vre en die neghede vre. en dede des ghelijcs
Omtrent die elfte vre ghinc hi noch wt. en vāt an
der luden staende en seide hem **W**at stadi hier al
den dach ledich. si seiden. want ons niemāt ghe
huert en heeft **H**i seide hem. gaet ghi oec in mi
nen wijngaert **D**oet auont ghewordē was. se
de die heer des wijngaerts sinen cetermeester. toe
roept die wercluden. en ghif hem haer loen. en be
ghinne vanden laetsten totten eerste. en doe die
ter elfter vren quamen. ontfinghē si ighelics enē
penninc **D**oe die eerste quamen worden si te rade
dat si meer ontfanghen souden **E**n si ontfinghē
oec ighelics enen penninc. ende al nemende mure
mureerden si teghen den huufwaert en seidē **D**e
se laetste en hebbē mer eē vre gearbeit. en du heb
ste hē ghelijc ons ghedaē. die die bordene ghedra
ghen hebbē indē daghe en indē hette **E**nde hi ant
woerde enen van hē ende seide. **O**rient ic en doe
di gheen onrecht. biste niet met mi met enē penninc

ouerdraghē Neem dat dūn is en̄ ganc. ic wil den
laetste gheuen ghelyc di. of en is mi niet gheoers
laet te doē dat ic wil. of dūn oghe is scalt. wāt ic
ben gaet **Allo** sellen die eerste die laetste welen en̄
die laetste die eerste **Bele** sonder geropē: mar luts
tel verroren.

SEKKE

Simile est regnum celorum homini patri
familias. qui exiit primo mane conducere
operarios in vineam suam Mathei. xx. In dese
heilighē ewāgelio tot onser leer moghē wi proes
uen drie dinghen **Dat** eerste is. wat wi verstaen
bi desen vader der familien **Hier** bi verstaen wi
god den vader. die heeft drie familiē. die eē is in
den hemel. die ander is in den vaghewier. die der
de leeft op aertrike **Die** in d hellen sūn. die en sūn
niet van sūnre familien: mar vā des viants. die
si ghedient hebben **En̄** dit bewijst ons die priet
ter inder missen. daer hi dat lichaē ons heren bres
ket in drie stucken. dat een stuc of deel is te loue
alle dat hemelliche ghellesschap. **Dat** āder deel is o
te verlossē alle die ghene die iden vaghewier sūn
Dat derde deel is tot salicheit allen ghelouigen
menschen. **Dat** anderde deel **Dat** bele vā
ver der saunen en̄ wijngaert heeft gheplant.
Bi desen wijngaert verstaen wi den warelt. die
god die vader plante. die hi die warelt sciep vā
niet **Biden** planten des wijngaerts verstaen wi
xliij f iiii

die menschen deser werelt **D**ese wijngaert heeft
god besloten met enen vasten muere. dat sijn die
enghelen gods. die ons behoeden voer den viant.
Hier of leit sinte augustijn **E**n waer dat die en-
ghelen den menschen niet en behoeden. die viant
loude den sondaren daden. ende den hals breken
also laet als hi doot sonde dede. **H**ier om laet os
gode dancken van desen vasten muere **D**at oede
punt is. dat dese vader der familien wt is ghe-
gaen om wercluden te leiden in sinen wijngaert
Want vanden eersten mensche. die god sciep tot
den laetsten. so sijn si alle gheropē in desen wijn-
gaert te wercken **T**e prime tijt was gheropen
die lieue moeder cristi maria. die tot horen drie
iaren gode gheoffert wort inden tempepel **T**e
tercie tijt was gheropen sinte iohannes baptista
Te sexte tijt was gheropen iohannes ewange-
lista. **T**e naen tijt worden gheropen die aader
apostelen. **T**er elcker vren wort gheropen die
scaker aenden cruce. die neuens cristum hinc tee-
rchterhant. **E**nde desen was in dat laetste ghe-
ropen. **H**ij ontfinc den eerste penninc. **H**ier
in soe moghen ... daro haren ende niet mit
hopen **N**u want wi alle gheropen sijn wt ende
out. so en sellen wi niet ledich gaen. mar vrome
liken arbeiden in desen wijngaert deser werelt.
met goeden wercken. want god heeft grote loen

bereit alle den ghenen. die promeliken arbeitē in
penitentiē. Want hi spreect selue. coēt tot mi alle
die ghene die arbeit en bordene ghedraghē hebbē
om minē wil. en ic sel v loenē. Saghen wi dē gra
ten loen aen: soe en souden wi niet of laten van
goeden wercken te doen. tot welken loen ons
brenghen moet. die vader die sone ende die heilij
ghe gheest Amen.

Epistel des woensdaghes. Ad hebreos in dat
vierde capittel.

Broeders daer om laet ons haestē in te gāē
in die ruste. op dat niemant vā ons i dat
selue exempel der onghelouicheit en valle. **G**losa
Daer uwe vaders ind woestinen in warē: want
dat woert gods is leuendich. en crachtich. ende
daerdringhender dan eenich smidende swaert. en
rakēde al tott scridinghe der sielen en des gheest
Glo. dat is der sinlicheit. En totter scridinghe der
gaderuoghinghe. **G**lo. daer die sinlicheit en die
redelicheit te gader hanghen. ende der morghe.
dat ist inerste. en dat subtylste der sielen. En een
onderscheider der ghedachten. en der meeninghe
des herten. Ende het en is gheen creature die niet
ghelien en is in sūre teghēwoerdicheit: mar alle
dinghen sijn sinen oghen blaot en opēbaer tot
welken ons die reden is. **G**lo. dat is wpen wij
reden moetē gheuen vā onse ghedachtē. woerdē.
xliij

en wercken: want wi en hebbe gheē enen biscop
die onse cranchede niet mede liden en mochte. hi
was ghetēptert o die ghelūcheit der sonde. **Glo-**
in dier ghelūcheit ons exēpel te gheuen. **Daer** om
laet ons toegān met berou totten throne sūnce
grārien. op dat wi onfermherticheit vercrighē.
en ghenade vinden inder bequāemliker hulpe. :

Ewangeliū in opten seluen dach **Marcus** i
sūn. ix. ca. :

In dien tidē ghinc ihes? wt. en ghic voerhi
galileē. en en woude niet dz gemāt wiste. **Hi** leer
de linen iongherē en seide hē. dat die sone des mē
schen ouer gheleuert soude worden in d' men. chē
handen. en si sellen doden. en al verslegghen sel hē
des derden daghes op verrisen. **En** si en verstan
dens niet. en onslagghen hē te vraghen. en si qmē
tot rapharnaum. **Doe** si int huus warē vracghē
de hi wat si indē weghe ghesproken haddē. en si
sweghen. **Si** haddē som inden weghe onder hem
ghedil. pteert. wie die meeste waer onder hē. **En**
hi ghinc weder sitten en riep die twalef ionghes
ren en seide hē. **So** wie die eerste wil wese. die sal
die achterste wese vā hē allen. en hoer alre knechte
Doe nam hi een kint en sette dat int middel vā
hem. **Doe** hi dat obeuangghē hadde seide hi tot hē
Soe wepe dat een van dusdanighen kinderē ont
fanghet in minen name. die otfanghet mi. **En** sa.

wie mi ontfanghet. die en ontfact mi niet : mar
die mi ghesent heeft.

Ewangelium des vridaechs Lucas in sijn ne-
ghende capittel.

In dien tiden doe die daghen van ihes? an-
neminghe veruollet waren. gheschiede dat
hi sijn aensicht keerde tot iherusalē te gaen. en hi
lende baden voer sijn aensicht. Ende si ghinghē
en quamen in een stat der samaritanen. dat si hē
teten souden bereiden. En si en ontfinghens niet
want sijn aensicht was als een gāghers aensichte
in iherusalem. Doe dat iacob ende iohannes sijn
jongheren saghē leiden si Heer wiltu wi legghē
datter vuer neder come vanden hemel. ende dese
verderue. Hi keerde hem om. ende berispte se. en
leide. En weet ghi n: nā wat gheest ghi sāt. die
loen des menschen en is niet ghecomē om die sie-
len te verliesen: mar om te behoudē. Ende si ghī-
ghen hem in een ander castel.

Epistel des sonnēdaechs daer na datmē allelu-
ya leit Ad corintheos int. xi. ca. :

Broeders ghi lidet gaerne of willichlic die
onwile. Glo. die hem naden vleysche vhef-
fen: wāt ghi seluer wūs wese soudet. Glo. waert
ghi wūs ghi en leides niet. en dat ghi niet wūs
en sāt dat merremē hier i: wāt ghi lidet ist dat u
pemant egghen maect. Glo. wat der vriheit cristi
xlv

te trecken totten ghesetten der ewe **Ist** dat iemāt
dat uwe vertere. **ist** dat iemāt dat uwe neme. **ist**
dat niemant hem verheffet **Glo.** van sinen edelen
gheslachten. **ist** dat niemant u int aensichte slaet
Glosa. Dien slaetmen int aensichte. diemen in
der teghenwoerdicheit onrecht biet: als die bedro
ghen ioden plaghen die heiden honden te hieten
Ic spreec nader onedelheit **Glo.** die si u verwiltē
want si van abrahams gheslachte sijn **Recht** of
wi in dese deele des niet machtich en warē **Glo.**
ōs oec te dheffe vā die seluē gheslachte die ghi ha
uen ons trecket. waer of derf hem niemāt vā hem
verheffen in onwiltsheden te spreken **Glo.** dat is
onwiltshheit. niemant hē seluen te prisen **Mar** die
apostel en dedet om sijn selfs wille niet. **Sijn** sijn
ebzeusche. also ben ic oec. **Sijn** si vā abrahams
gheslachte. so ben ic oec. ic spreke als een die niet
wis en is. ic ben meer een dienre cristi dan sijn.
Glo. darr in warē si bedrogghen: wāt die valsche
apostelen sekenen xpa te dienen: mar si diendē al
hem seluen **Nu** voert bewijst die apostel waer t
en hoe dat hi cristo meer ghedient heeft dan dan
der. **In** seer veel arbeiden oueruloedeliker dan si
in kerkeren in slaghen bouē matē na mēschelike
ōmaghen te liden. in vzeelē der dodē stadelic. vā
den ioden ontfinc ic veertich slaghen een mī tot
wiltweruē toe. driewerf hē ic met roedē gheslaghē

Glo. en dat vanden heidenen. **I**c ben eens geseet
dat ic ouer doot bleef legghen. **D**riewerf hebbe ic
scipbrekinghe gheleden. nacht ende dach heb ic
dat diepe der see gheweest. **G**lo. ic hebbe oec ghe
leden inden dienst cristi. **D**ic wijl inden wege vā
preelen der riuieren. in anxe der moerden nare. in
den anxe van minen gheslachte. **G**lo. dat was
vanden iaden. **I**n anxe vanden heidenen. om dat
ic eenen god predicte. **I**n anxe inder stat. van
anxe inder eenicheit vanden serpente. of van
ghebreke. der nootdructicheit. **V**an anxe inder
see. van anxe in den valschen broederen. in ac
beide der handen. in liegheden der euelen. en des
ghelijcs. in veel waken. **I**n hongher: ende dor
ste. **I**n veel vasten. **I**n crancheden: ende nathe
den. sonder die liden die van buten sijn: so is mi
anstaede daghelire sorghe alre kerken sorchuous
dicheit. **G**lo. daer ic niet een vre vri of en be. **W**ie
wort daer cranc inden gheloue of indē dochden
ende ic niet mede cranc en worde. **I**nden mede
daghen op hem: als op mi seluen. **W**ie wort
ghescandaliseert. en ic mi niet en scame: ist dat
tet noot is te glorzieren: soe sel ic mi verbliden in
dien dinghen die mijnre cranchheit toe behooren:
Gad ende die vader ons heeren ihesu cristi. die in
der ewicheit ghebenedijt es: die weetet dat ic niet
en lieghe. **W**ie praest vande volcke vā damasche

des conincs arethen. die behoorde die stat van der
macthen. op dat si mi souden vanghen. ende in
eenre manden was ic doer een veposter wt ghes
laen. bider murē. ende so ontuloerq ic sinen hā
den. **Ist** dat ic mi noch meer bouen datter ghesleit
is moet verheffen. dat en vordeet niet: soe sel ic
al vertellende comen totten visionen ende tot het
meliker openbaringhē des heren. **Glo.** hi spreect
van hē seluen. als van enen anderen. om die vee
metelheit te scuwen. **Also** dede oec sinte mathe?
sinte ian. ende moyses. **It** weet enen mensche in
cristo. **Glo.** medefoz mich met cristo. **Over** veertie
iaer hier te voren. oft inden lichaem was. ic en
weets niet. oft buten den lichaē was. ic en weets
niet. god wetet. **Dat** dusdanighen mensche inden
derden hemel ghetoghen was. ende ic weet. dat
dusdanighen mensche ontrucket was inden pa
dise. weder inden lichaem of buten den lichame.
ic en weets niet. god wetet. **En** hoerde verborghē
woerdē. die niet onghoeerloft en waren. **Glo.** dz
is niet moghelic den mensche te spreken om sul
ke dinghen sel ic mi seluen prisen: mar om mijn
selues wille niets niet. dan in mijn crancheden.
Want al ist dat ic glorzieren sel willen. ic en sal
niet onwetende wesen: want ic sel die waerhe
de segghen. **It** onthoude mi. **Glo.** dat ic niet also
veel en segghe als ic veel te segghē weet. wāttet

al crancheit is ons seluen te louen. Om dat nye-
māt en dmoede te vstaen: op dat hi in mi liet. of
per dat hi vā mi hoert. en op dat die grootheit d
openbarīghe mi n; en vheffe: so is mi die pkelē
ghe des vleilchs ghegheue. die enghel des viāts
dat hi mi halslaghe Glo. dat hi mi of doe alle be-
weghīghe d pdelre glorien: wāt wāneer men die
teptaciē niet en consenteert: so en ist gheen sonde
mar een bereitel der doechdē. al sijn si lastelic te
draghen Daer om bat ic den heer driemeruē. dat
is dicwyl dat si van mi ghīghe. En hi atwoerde
mi. mine gracie is di ghenoech: want die doech-
of moghēheit wort volmaect inder crancheit.
daer om wil ic gaern verblidē om mijn crāchedē
op dat die daghet cristi in mi inwone

Ewangelium opten seluen dach Lucas in sijn
achtste capittel

In dien tiden doe een grote scare vergader
de. en vten steden quamē tot hem. seide hij
hi ghelikenisse. Hi ghinc wt saien. die sijn laet
laet. Ende als hijt laiet. sommich viel bidē we-
ghe. ende het worde vertreden. ende die voghelē
des hemels atent. Ende sommich viel optē steen
ende doet op ghegaen was dat verdozrede: wāt
ten hadde gheē vochricheit. Ende sommich viel
ander die doernen. en die doerne wiesē op. ende
verdruckeden dat. En sommich viel in een goet
xlviij

lat. en het wies op: en brochte handtuont vrucht
Doe hi dit seide. riep hi Die ozē hebben te horen
die hozē **S**an iongherē vraechdē hē. welc dese pa
bale ware **H**i seide hē. n is ghegheuen te kennen
die verborghenheit des rike gods: mar den ande
ren in pabolen: op dat die siende niet en sien. en
die horen niet en verstaen **D**it is die pabole **D**at
laet is tmoert gods: mar die hiden weghe sijn.
dit sijnse diet hozē. daer na coēt die viāt. en doet
dat of van hore hertē: op dat si niet en gheloefdē
en behoudē worden **M**ar dat optē steen viel. die
horent. en niet vroechdē ontfāghen si dat woert
En dese en hebbē gheene wortelē: want tot eē tijt
ghelouen si: en inder tijt der tēptacien gaē sūt of
Mar dat indē daerne viel. dat sijnse diet hozē. en
nā forchoudichz en rijcdō en weelde des leuēs.
gaen si. en ōworghen dat: en en brenghen gheen
vrucht voert: mar dat i die goede aerde viel. dat
sijn dese. die met eenre goedē en alre bester herten
dat woert gods hozē en behouden. en brenghen
vruchten in ghelatenheden **¶ SERMO**

Exort qui seminat. Seminare semen suū Luc.
xviij. **D**it heilighe euwangeliū exponeret
hem seluen als ghi ghehoert hebt. hier om wil ic
een cort sermoen maken **M**ar twe dinghē wil ic
ōtbindē **D**at eerste is. die goet laet sapet. die ma
pet oec goede vruchten **I**n dese wort ons bewijst

als wi aelmissē gheuen den armē om gods wil
so sellen wi gheuen vandē besten goeden die wij
hebben: want wie des niet en doet. die verliesen
staet dat si sopen **Dit** is ons bewijst indē oudē
testament in abel en in chajm sinen broed adās
kinderen. Abel die offerde gode den bestē hamel
die hi hadde onder sijn scapen. En chajm offerde
den crancsten scoef die hadde onder al sijn cozen.
En hier om sloech god sijn oghen op abels offer
hande: want si was hem bequaem **Hier** op leit
die gloes **Den** armen selmen gheuen dat goet is
so ist gode bequaem: want god sloech sijn oghē
op abels offerhande: mar niet op chajms offer
hande: want si was gode onbequaem **Dat** and
is die sayer hi werpt dat saet noer hē. ende niet
after hem **Aldus** ist oec met onsen goeden werck
ken. dat wi hier sopen. dat sellen wi mayen. en
des ghebrucken na desen leuen. **Want** die hem
verlaten op hoer kinderē. en op hoer vriendē. en
seluer niet en sopen. die bliuen dicke bedrogghen.
Een exempel hier of van eenen heilighen vader.
die sach veel sielen in menigherhande staet. oder
al so sach hi een litten. ende voer hē stont een taf
fel ghedect met spise ende dranc van al dat men
begheren mochte **Ende** teghen hem stont een taf
fel. daer spise noch dranc op en was **Doe** vra
ghede hem die heplighe vader. wat dat was.

Doe sprac hi ende seide Doe ic leefde doe plach ic
aelmissen te gheue waer ic couste ende mochte
En daer of leue ic nu i groter vroechde: mar doe
ic soude steruen: so beual ic mine kinderē en mis-
nen wine. dat si mine siele ghedachten in enighe
wercken: mar si hebbē mijus al vergheten. en dz
is die tafel die noch ydel staet. Hier o so laet ons
sagen bi onsen leuenden liue. op dat wi hier nae
als wi van hene screiden dan moghen windē

Epistel des woensdaechs + totten ebzeuschen
int. xij. ca.

Groeders ghedencket des gheens die teghē
hem seluen alsulcken wedlegghē vanden
Ioudaers gheledē heeft. op dat ghi indē gemoede
niet moede en wort en of en laet. Noch en hebdi
niet wederstaen totten bloede toe wederuechten
de teghen die sonden en hebt des traelts verghes-
ten des gheens die spreect als kinderē legghende
Kint en wil die castijnghe des herē niet o-
sumē. noch en wort niet vermoept. als du vā hē
berispet wortste: want dien die heer mint. dien
castiet hi. Ende hi gheselt elcken sone die hi ont-
saghet. volherdet indē castijnghe. die heer offert v
hem seluen recht als den kinderen. wie is die so-
ne die den vād niet en berispet En ist dat ghi bu-
ten der castijnghe sijt. welke castijnghe. alle kin-
der der deelachtich gheworden sijn Daer om sijt ghi

knechten ende niet kinderē Daer na Slo. bemijst
hi noch een redene: waer om dat wi inder castijm
ghe sellen bliuen **W**i hadde vaders ons vleisch
die ons leerden. en wi eerdense met onsiene **S**el
len wi veel billiker den vader der gheesten ghe
hoersaem wesen ende louen

Ewangelium opten seluen dach Mathens in
lij. xij. ca. :

In dien tiden seide ihes? totten phariseen.
Die niet met mi en is. die is teghen mi. en
wie niet met mi en versaemt. die verstroyt Daer
om legghe ic u dat alle sonden. ende alle blasphe
mie den menschen vergheuen sel worden: **M**aer
die gheest der blasphemien. en sel niet vergheue
worden. **E**n so wie dat een woert spreect teghen
die soue des mensche. het sel hem vergheue wor
den **M**ar wie teghe die heilighe gheest spreect en
woert. dat en sel hem niet vergheue wordē. noch
in deser warelt. noch inder toecomender warelt.
Maket enen goeden boem. en sine vruchten goet
Of maket enen quaden boem ende sijn vruchten
quaet. vanden vruchten ketmen den boem **S**la
ghen ghelachte hoe moechdi goet spreke. en ghi
quaet sijn: wat van onulgedicheit des herte spre
ket die mont. **E**en goet mensche brenghet van
enen goeden scare goede dinghe woert **E**nde een
quaet mensche brenghet vander scare ijde dinghe

woert Ic segghe u van elken ydelen woerde. die die menschen spreken sellen si reden gheuen indē daghe des oerdels. wt dinen woerden wordestu gherechtuaerdicht. ende wt dinen woerden wordestu veroerdelt

Ewangelium des vridaechs. Lucas in sijn vierdiende capittel.

In dien tiden was ihesus gheuraghet van den phariseen. wāneer dat rike gods quam hi adwoerde hem ende seide. Dat rike gods en coemt niet met waernemen. of si en sellen niet segghen. siet hier ist. of siet daer ist: want siet dz rike gods is in u. Ende hi seide tot sinen iongheren Die daghen sellē comen. eenen dach des soēs des menschen selt begheren te sien. Ende si sellē u segghen. siet hier ist. siet daer ist. en gaet daer niet noch en volghet: want ghelyc als die blizē schijn niet dan onder den hemel en blicket. in dien dinghen die onder den hemel sijn. Alsoe sel wesen die sone des mensche in sinen daghe: waer eerst moet hi veel liden ende verworpen worden van desen gheslachte. Ende als gheschiede inden daghe noe: also lelt wesen inden daghen des menschen soens. Si aten en droncken. en namen wiuen ende wordē ghegheue tott echelcap. tot indē daghe tot dat noe in die arke ghic. en die diluue quam en bederfde alle. Des ghelycs ist ghesiet

Inden daghen loth Si aten en droncken en roften
en vercoften en plancten en tmerden. opte sel
ne dach doe loth wt zodama ghinc. reghend sul
phur en vuer vade hemel. en bederfoese alle Che
lyr desen selt wesen in die daghe: als des mensche
loen gheopenbaert sel wordē in dien daghe. Soe
wie dan wesen sel in dien dake. en sijn vatē indē
huse. die en clomme niet neder om die van dat te
draghen En die indē acker is des gelijcs. en keer
niet wed achterwaerts. ghedencket loths wiue.
Ic segghe v wie sijn siel begheert te behoude. die
selse verlielen. en die se oliest. die selse leuende ma
ken Ic segghe v. in dier nacht selre twee wese en
in enē bedde. die eene sel op ghenamē worden. en
die and ghelaten Twe selre malende mēse in een
mole. die een sel op ghenamen wordē. en die and
ghelaten Twe inden acker. die een sel op ghen
men wordē ende die ander ghelaten Si antwoer
den hem en seiden. waer heer Ende hi seide hem:
So waer dat wesen sel dat lichaem: daer sellē die
erue vergaderē:

Epistel des sonnendaechs voer vastelaouont
Ad hebreos int vierde ca:

Graeders al waer dat ic sprake met tonghē
der mensche en der enghelē: en had ic gheen
minne Glosa. sonē welke minne wi niet en heb
ben: ende met welke minne wi alle dinc hebben:

So ben ic ghe worden als een ludende metael of
een clinckende belle die hoer seluen slijt en ander
luden dient. Ende al hadde ic die prophecie Glo.
der toecomender dinghen: als balaam raphas en
Iaul Ende ic alle verborghentheit kenne. ende
alle conste Glo. godlic en menschelic als die scrij
ben en die phariseen sonder minne. Ende al had
ic alle gheloue also volmaect. dat ic berghen ver
lettede Dat is dat ic die vianden die berghen d' hoer
uerdien vten beseten menschen verdreuen. hebbe
ic gheen minne. ic en ben niet Ende al gaue ic i
der armer spisen al mijn goet. En al gaue ic mi
nen lichaem ouer. also dat ic barnede. heb ic gheen
minne. het en vordert mi niet Glo. dat ouerghe
uen inden brande of inder doot. ghescriet die wijl
tot vmetelhedē: wāt die iode en die ongelarighe
laten hem bannen. mar si en hebben gheen minne
daer om en hatet hem niet Die minne is verdul
dich. si is goedertieren. die minne en benidet niet
Glo. want si minnet dat een ander is oft hoer sel
ues waer. ende in dien seluen wortet hoer. Si en
werct niet verkeerdelic. si en verheffet hoer niet.
alst hoer wel gaet. si en acht gheen ydel eere. si en
loeket die dinghen niet die hoer sijn: want dat
hoer ghenamen wort. dat en yschet si niet we
der. si en wort niet vertoert. si en dencket gheen
quaet. si en oblidet niet op die quaetheit: mar sijn

verblidet metter waerheit Alle dinc liden si. Glo-
dat hoer om die waerheit boert te liden Alle dinc
gheloue: si dat die waerheit raet te ghelouen Al-
le dinc hoepet si. dat ons inden gheloue belouet is
Alle dinc verdraghet si. minne en valt nimmer
meer wt. noch in deser warelt. noch inder ander
endet si. weder die propherien sellē te niet gaen.
wanneer alle dinc teghenwoerdich sel welen. het
si of die tonghen sellen swighē. daer si alle eē sel-
len welen. ende of die const ghedelstrueert sel wor-
den. Wannet wi ouermids der minen alle die
bekennen sellen: want wt den deele kennē wi. en
wt den deele propheteren wi. Dat is onuolcome-
lic. mar wannet datter coemt dat volmaert is:
dan sel te niete gaen dat onuolmaert is. Doe ic
als een kint was: doe sprac ic als eē kint. Ic ma-
kede als een kint. ic dochte als eē kint. Mar nu ic
een mā ghewordē ben. nu heb ic wt ghedeelt die
dinghen die den kinde toe hoerē. wi sien oumits
den spieghel inden dōckere ghelikenisse. dā sel-
len wi van aensicht tot aensicht sien opēbaccie
also alst is Donckerlic of onuolcomelic: mar dā
sel ic bekēnen als ic bekēt ben. dat is als ic woer-
sien bē te bekēnē: mar nu mede tott kēnisse te co-
mē. hope geloue minne. dese drie: mar dat meetre
van desen is minne.

Ewangeliū optē
Ieluen dach. Lucas in lōn. xviij. ca.

In dien tiden nam ihesus die twaelue op
en seide hem Siet wi climmen op tot iheru
salem en alle dinghen sellen veruollet wordē die
ghescreuen sijn vandē propheten vandē loē des
menschen: want hi sel den heiden ouer gheleuert
worden ende ghegheeselt ende bespoghen wordē
Ende als si hē ghegheeselt hebbē sellen si hē da
den ende des derden daghes sel hi verrisen. En
si en verstandē niet hier of: want dit woert was
hem verborghen ende si en verstandēs niet dat
daer ghesleit was Ende het gheschiede doe hi per
richa naecte dat een blind mā bidē weghe sat en
bat en doe hi die scare hoerde voerbi gaen vraech
de hi wat daer ware Doe seidē si hē dat ihel? na
zarenus voerbi ghi ghe En hi riep en seide. Ihū
dauids sone ontferm mijns En die voerbi ledens
berespēdē dat hi swege: mar hi riep veel te meer
dauids sone ontferme mijns Ihel? bleef staende
en ghebaot datmen den blindē tot hē brochte En
doe hi daer bi quā vraechde hi hē ende seide wat
wilstu dat ic di doe hi seide Heer dat ic sie ende
ihel? seide sich: dūn geloue heeke di ghesont ghe
maect en te hāts sach hi en volchde hē en groot
maecte gode en alt volc diet sagē gauē gode lof +

SEKMO

Ecce ascendimus iherosolimam. 42. Luca
xviij. In desen heilighē ewāgelio wordē

ons bescreuen twee punten tot onser leere. **D**at
eerste is vand' passien ons herē ihesu cristi. die hi
sinen apostelen voerseide te ghescrien. **N**u mocht
men vraghen: waer o men nu leset vandē liden
ons heren ihesu: wāt die warelt hoer nu verblūt
Dat is daer om. op dat wi die bliscap der wa-
relt menghen sellen met droefhedē. **E**nde oec daer
om. dat wi dat liden cristi altoes voer oghē heb-
ben sellen: want dat kint en minnet den vad' niet
seer. dat hem verblūt als hi hoert segghē dat sijn
vader om sinen wille ghedaot was. **A**ldus so ist
oec. verbliden wi ons nu seer mitter warelt. dat
wi dat liden cristi vergheten: so en minnē wi cris-
tum niet seer. **H**ier om seit sinte pouwels. **W**i en
hoert in gheenen dinghen te verbliden. dā alleen
inden liden ende cruce cristi. **D**at anderde punt
is van desen blinden mensche. die cristus ihes-
siende makede. **B**i desen blinden so verstaen wij
die menschelike nat'ur. die bet dan acht iaer blit
was. die cristus ihesus verlichte ende waecte siē
de aendē cruce. daer hi sijn heilighe blaet wt stor-
tede. ende tot desen teiken der waerheit: soe wort
langinus siēde. doe dat blaet cristi wt sijn heili-
ghe side quā op sijn ogghen. **M**ar na gheestelike
verstandnisse: so wort ons bewijst bi dese blind-
de een ighelike mensche die sondich is. die blind
is in d' sielē. **H**ier op seit salomon. hoer quaetheit
lij

heeftse blind ghemact Dit soe wort ons bewijst
inden ouden testamēt inder coninghen boec. dat
die coninc van babilonien quā ende vint sedechi
as den coninc. en̄ stac hem beide sijn ogghen wt.
ende leiden inden kerker **B**i sedechias den coninc
verstaen wi die sondaren **B**i den coninc van ba
bilonien so verstaen wi den viant. die den sonde
ren raet. dat hi doot sonde doet **E**nde werpte in
den kerker. dat is in die ghewoentē der landē. en̄
dan steket hi die ogghen der sielen wt. dat is dat
die sandaer niet en siet die vroechde gods. die hē
hier verliest. noch niet en kennet die pine der hel
len die hem is nakende **H**ier om rade ic allē son
daers die blind sijn inder sielen. dat si op cristus
ihesus roepen: als dese blinde dede. en̄ dat si hē
bidden. dat hile ghesont make

Opten aschen woensdach **J**ohelis die prophes
te **E**pistel.

Dit seit god die heer **W**art tot mi i al uwer
herten bekeert. in vasten in screien en̄ wees
nen **E**nde snidet v herte. en̄ niet v leder. en̄ wort
bekeert tot uwen heer god: want hi is goedertie
ren. ende otferrnich. ljdsaem. ende leer rechtuaer
dich. sonende ouer alle die quaetheit **O**pe werctet
of hi bekeere. ende het god vergheue. ende hi acht
hem late die benedixie. **O**ffer en̄ offerhande doet
onsen heer god **B**laset metten balsunen in span

heilighet die vasten. roept die scare. vergadert dz
volc. heilighet die kercke. versament die oude.
vergadert die cleine: ende die die borsten lughen.
ende die brudegom gae vā sinen bedde. ende die
bruuwt wt haer gherepramer. Tusschen die ghe-
repramer. ende den outaer so sellen die priesteren
weenen ende des heeren dienes. ende si sellē seg-
ghen Spaer' heer spaer dñn volc. en en ghif dñn
erue niet inden lachter. datte die heiden verheerē
Waer om segghen si inden volcke. waer is hoer
god die heer heuet sijn lant gheimint. en sijn volc
ghel spaert Siet ic sel v tarwe sendē ende wijn en
olge. ende ghi selt daer of vervolt worden. En ic
en sel v den heidenen niet tot enen lachter gheue.
spreet die almachtighe heere.

Ewangelium opten seluen dach Mathews in
sijn. viij. ca.

In dien tiden seide ihes^{us} tot sinen ionghe-
rē **W**anneer ghi vastet. en wilt niet als die
hypocriten dracuich worden. Si vermaken hoer
aensicht. op dat si den menschen schijnen te vastē
Ac segghe v voerwaer. si hebben hoer loen ontfā-
ghen **W**anneer du vastes. dan salue dñn hoeft.
en wassche dñn aensicht. dattu den lude niet en
schijnste vastende: mar dinen vader die iden he-
mel is. En dñn vader die dit siet int verborghen
sel di lonen **E**nde en wilt uwen scat inder aerde
lij

niet gaderen. daer hem die scymmel en die mot-
ten verteren. en daert dieuen tot grauen en stelen
Bergadē uwen scat indē hemel. daert roest noch
motte en vteert. en die dieuē niet op en graue of
en stelē: wāt daer dīn scat is. daer is dīn herte. :

Epistel des donredaechs ysayas die propheet
In dien daghē was ezechias ē doot siē. en
ysayas amos some die propheet ghic in en
leide. dit leit die heer. scricke dīn huus: wātū sel
ke steruē. en niet leuē. En ezechias keerde hem ter
want waert. en bat dē heer en leide. Ic bidde heer
ic bidde ghedenct hoe ic voer di in die waerheyt
ghewandert hebbe en in volmaecter herten. ende
dat in dinen ogghen goet is ghedaen hebbe. Ende
ezechias weende met grote weenen. en dat woert
des heeren sprac tot ysayam en leide. Ganc ende
legt ezechiam. dit leit die heere dauids dīns va-
ders god. Ic hebbe dīn bede ghehoert: en dīn tra-
nen ghelien. sich ic sel tot dinen daghen toe wer-
pen vūstīē iaer. En ic sel di van des conincs hādē
vā assyriē vlossen. en dese stat. en ic sellē besche-
men spreect die almachtighe heer. :

Ewangelium opten seluen dach Matheus in
sijn. viij. ca. :

In dien tidē doe ihes^{us} in capharnaū ghic.
quā tot hē cēturia. : loect na tgetal. xxxviij.
Des vridaghes epistel ysayas die propheet.

Dit leit god die heer. roept en en laet niet of
het op dyn stemme als een balune. en boet
scapt minen volcke hoer ondade. ende een huus
jacobs hoer lande: want van daghe te dage loes
ken si mi en willē mine wegghen weten. als volc
dat gherechticheit ghedaen heeft. en dattet oerdel
gods niet ghelaten en heeft. si vraghē mi die oer
dele d' gherechticheit. en willē gode genakē. waer
om hebben wi gheuast. en du dat niet aēghesien
en hebste. **W**i hebbe onse sielen gheoetmoedicht
ende du en wilstes niet. **S**iet inden daghe uwer
vasten sel v wille gheuonden worden. en alle die
v sculdich sijn maen ghi **S**iet tot stridinghe. en
tot kuinghe. vast ghi ende slaet onghenadelike
metten vupste **E**nde en wilt niet vasten: als ghi
tot desen daghē gheuast hebt. op dat v roepige
inden hoghen ghehoert moet worden **I**st als uste
ken vastē die ic wtueroren hebbe des daghes des
menschen sijn siele te quellen. ende sijn hoeft tlas
men te persen. als een arkel. **E**nde inden sache.
ende inder alche sijn bedde te maken. hebbe ic dit
vasten ghehieten. ende enen dach die den heer bes
hagheliken is. **E**nde en is dit niet billiker te val
ten die ic veroren hebbe. onthint die samē kno
pinghe der onghenadicheit. onlosse die onder.
druckige d' bordene. laetse vri die gheē die te bro
ke sijn. en ontlade alle last. breect dē hōgherighē
lijij

dijn broot . en leide die arme ende die dwaelen in
dinen huse Als du den naecten sietste . so decken
ende en versmade dijn vleische niet . dan sel dijn
licht wt bersten . als een morggen stonde . en dine
gheloutheit sel haesteliken opstaen . ende dijn ge
rechticheit sel voer dijn aensicht gaen . en die gla
rie des heeren sel di vergaderē . dan seltu bidden .
en dijn heer selt ohozen . du selste roepen . en hi sel
legghe . ic ben hier . want ic ben ontfemhertich .
dijn heer dijn god

Ewangelium des seluen daghes Marcus in
sijn vyfte ca.

In dien tiden seide ihesus tot sinen ionghe
ren Ghi hebt ghehoert dattet den oudē ges
leit is Minne dinen naesten . ende haet dinen vi
ant . Ic segghe u . minnet uwen vianden . ende
doet goet die u haten . ende biddet voer die ghe
ne die u persecucie en last doen . op dat ghi uwes
vaders kinder sijt die inden hemel is . die sijn so
ne laet schinen op die goede . ende op die quade
reghenen doet . op die gherechtiche . ende onghes
rechtiche **A**l dat ghi minnet die u minnen . wat
loen selt ghi hebben . en doe dat die publicanē nē
Ende of ghi alleen uwe braeder groetet . doe oec
des die heiden niet **H**ier om weest volmaect . als
u hemelsche vader volmaect is . **H**oet u dat ghi
u rechtuaerdicheit niet en doet voer die mensche

dat ghi van hē iet ghesien wort: wāt so en sou
di gheen loen hebbē bi uwē vad die inden hemel
is. **W**āneer du aelmissen doetste. en wil niet met
basunen blasen voer di: als die pporritē doen.
in sinagoghen ende in steghen. op dat si gheert
wort vanden menschē. **I**c legghe u voerwaer. si
hebben hoer loen ontfanghen. **W**anneer du ael
misse doetste. laet dūn luttet niet wēt. wat dūn
rechter doet. op dat dūn aelmisse sūn it ōborghē.
En dūn vad diet siet int ōborghē sel di souē.

Des laterdaerchs episttel p̄lagas

Ic seit god die heer. **I**c dattu of doetste die
kethene vanden middele van di. of laet stri
dinen vingher wt te steken ende te spreken. dat
niet en vordert. als du die hongherighe dūn siele
selste wistozten. ende vervullen selste die ōpīn
de siele. dan sel inden duulsternissen dūn licht op
rifen. en dūn duulsternissen sellen wesen als die
middach. **E**n god die heer sel di altoes ruste ghe
uen. en hi sel met schinēde licht dūn siele halē. en
hi sel dūn siele ōlassen: en du selste wesen als een
ghewaēt hof. **E**nde als die fonteine der wateren
wies wateren niet ontbreken en sellē: en in di sel
ghetimmert wordē die woelstine der wareldē. en
in die fondamēte der gheslachte. en die geslachte
selstu verwerken. **E**n du selste ghehietē worden
der tunen stichter. ofkerende die toepaden der

ogherechticheit. **I**st dattu dinē voet ofkeerste vā
den sabaoth dinen wil te doen in minē heilighe
daghe. **E**n ist dattu dē wellustighen en dē glorias
ten heilighen sabaoth des herē heten selste. en hē
glorificerē selste alstu dinen weghe niet en doeste
noch dān wille niet gheuonden en worde. dattu
die leerighe sprekeste. **D**an seltu vernoeghet wor
den vanden heer. **E**nde ic sel di op bozen ouer die
hoerheit vander aerden. **E**n ic sel di spisen met is
cobs dijns vaders erue: want die mont des herē
heestet ghesproken.

Ewangelium opten seluen dach **M**arcus i
ij. ix. ca. :

In dien tiden. doet auont wort. was dat
scip midden inder see. ende ihesus was al
leen opt lant. ende hi sach sijn iongherē arbeidē.
inden roegen: want die wint was hem teghens.
Ende omtrent die vierde wake vander nacht soe
quam hi tot hem wanderende op die see en wou
dele voerbi gaen. **E**nde doe si hē saghen wander
ende op die see. waenden si dattet een schijm of
een fantasie ware. ende riepē van anxtē. si saghē
hem alle. ende worden veruaert. ende te hāt sprac
hi hēra toe ende seide. **G**helouet of hebt betrouwe
te bent. en ontliet u niet. **E**nde hi clam tot hem
in dat scip. ende die wint hilt op. ende also veel
te meer verwonderden sijn hēra onderlinghe. **S**ij

en vskonden niet handen broden. wāt hoer herte
was verblint. En doe si ouer voeren. quamen sij
int lant van genasareth: en daer ghinghē si op.
Doe si utē scepe ghegaen waren. doe kendē si hē
en liepen al dat lant om. en begondē alle die siec
waren inden bedde om te draghen waer si hoers
den dat hi waer. En waer hi in ghinc. in stedē. in
dorpen. in steghen. in straten. seidē die siecken en
baden hē. dat si doch die zome van sinen cleedes
ren mochten roeren. En soe wie hem roerde woer
den ghelont.

Epistel opten eersten sonnēdach inder waken.
Ad thorntheas

Doorders wi vermanen u al helpende dat
ghi die gracie gods niet in dat idel en onts
laet: want hi seide. inder ontfancliker tijt verhoere
de ic di. ende in den daghe der salicheit help ic di.
Siet nu ist die ontfanclike tijt. Siet nu ist die dach
der salicheit. wi en gheuen nyemāt eenighe ver
taernighe. op dat onser apostelen dienst niet ge
lastet en worde: mar laet ons in allen dinghen
ons seluen bidden als dienstknechten gods. In
neel verduldicheden. in druckicheden. in behoef
licheden. In slagghē. in kerkeren. in weder waer
dicheden des volckes. In arbeide der wercken.
in waken. in waken. in reinicheden. in weten
heden. in sancmordicheden. in soeticheit inden

heilighe gheest In onghewensder minnen Indē
woerdē der waerheit. ind moghētheit gods ouer
mids d' wapē d' gherechticheit tott' recht' hant en
tott' lufft' hant In eeren en aneeren. in quader na-
men: en in goeder namen Als bedrieghers: ende
waerachtighe luden. als onbekende en bekende
Als die ghene die steruē: en liet wi leuen. als die
gheslegghen sijn en niet ghedaot. als die bedraect:
en altijt vblidende Als behoeruende: mar in veel
dinghen rijc. als niet hebbēde: en ale d'c besittē.
Euangelium opten seluen dach Mathews
in sijn. iij. ca.:

In dien tidē wort ihesus gheleit ind' woel-
tinen vanden gheeste. op dat hi getēptert
loude worden vanden viant En doe hi gheualt
hadde veertich daghen en veertich nachten. daer
na hongherde hē. Doe quam die tempterder of
die aēuechter tot hē ende seide Ostu die gods so-
ne biste: so segt dat dese stenen broot wordē **H**ij
ādwoerde en seide Het is ghescreuen. niet alleen
en leuet indē brode die mēsche: mar in allē woer-
de datter gaet vten monde gods Doe nam hem
die viant op in die heilighe stat. ende settē op tē-
werheuen stat indē tēpel ende seide hem. biste die
gods sone: so laet di van after neder Het is ghe-
screuen. dat hi sijn enghelen gheboden heeft van
di Indē hāden sellen si di boeren. op dattu dinen

doet niet en staotſte andē ſtez Doe andwoerde hē
andwert. du en ſelte niet tēpterē dūn heer dūn god
Nach woerdē die viant in enen hoghen berge en
toende hē al die riken d' warelt en hoer glorie. en
leide hē Al dit ſel ic di gheue. iſt dattu nedualſte
en aenbedeſte mi. doe andwoerde hē ihel? Ganc
lathanas. het is gheſcreuen. dūn heere dūn god
ſelſtu aēbeden en hē alleē dienē. doe liet hē die ſa
thanas. en doe quamē die eghelz tot hē en diēde.

SERMO

Dictus est ihesus in desertum a spiritu sct.
Mathei. iij. In desen heiligen ewā ges
lia worden ons bescreuen drie punten tot onser
leere Dat eerste is. dat ihesus vanden heiligen
gheest gheleit was inder woestine. om ons alle
exempel te gheuen. dat wi hem na volghē soude
inder woestinen der penitencien Hier of leit sct
gregorius Alle die wercken ons heren ihesu. sijn
ons eē leerīghe Wāt iſt dat wi dese heilige weers
lich daghen annemē met vastē. en met ander pe
nitencien. so sellen wi alle cristum nauolghen in
der woestinen der penitencē: wāt hi d' woestine
verstaen wi penitencie. inder woestinen is qua
lic te etē en te drīcken. en daer en is gheen titelike
bliscap Aldus ſelt oec sijn metten ghenē die ghe
warighe penitencie doen sellen voer hoer sondē.
die sellen nu sabellike leuen ende vastē. niet alleē

van spisen: mar oec van sonden Si en sellen oec
gheen bli. rap soecken inder warelt: mar screien
ende weenen voer hoer sonden. ende hoer screys
en ende weenen sellen verkeerren in eersighe blis
scap. **D**at ander punt is. dat ihesus valte ider
woestinen. xl. daghe ende nachten. wat ghelikee
wijs dat hi om ons ghebozen was ende stark. so
heeft hi oec ghevast. op dat wi oec souden vastē.
Ru sijnre twee gracen die ons comen vander
vasten. **D**ie eerste is. dat wi onse sonden daer
mede quijt worden. **D**it is ons bewijst in d' con-
ghen boeke. doe dat volc van ninive sonden ghe-
daen hadden teghen god. ende si verloncken sou-
den hebbē. en si dat vernamen vanden pphet.
doe deden si grote penitencie. ende die conic val-
tede. ende al dat volc vander stat. ende si deden
die beesten oec vastē. ende god vergaf hem haer
mildaet. **A**lso sel hi oec doen. vastē wi ghewae-
licken voer onse sonden. **D**at anderde is. dat die
viant ghedodet wort in ghewarighe vastinghe.
Hier op leit ambrosius. dat die nachteren spe-
kel des menschen dodet die serpente. **A**ldus
so doet oec onsen nachteren spekel onser vastin-
ghe den viant. **D**at derde punt is. dat ihesu? na
der vastinghe ghetempteert was vanden viant.
Die viant tempteerde ihesum van drien sonden.
Ten eersten mael van gullicheden. doe hi seide

maect van desen steen broot. Ten anderen mael
van ydel glorie. die hi seide. laet u after rugghe
werpen: want die viant waende dat cristus dat
ghedaer soude hebbē Ten derden van ghiericheit
doe hi seide. **H**alt neder ende aenbedet mi. ic sel u
gheuen al dat ghi hier siet. In dese drie sonden so
tempteert die viant alle menschen. ende hier om
soe sellen wi altyt in hoede sijn. ende den viant
wamelike wederstaen. **W**ant siate gregori⁹ seic
Als wi den viant wederstaen: so is hi cranc als
een haer: en als wi hē niet en wederstaen: so is hij
sterc als een leeuwe

Des maerdaechs epistel **E**zechiel

Dit spreect god die heer. ic sel selue mijn sca
re weder soeken. en ic selle vanden als die
herder sijn vee vanden. inden daghe als hi sel we
se ic middel sijne ostrond scapen. also sel ic mij
ne scapen visiteren. en selle verlossē wt allen ste
den. **D**aer si inden daghe des volcs. ende o deen
sterbeden in ostront waren. **E**nde ic selle wtleidē
vanden volcke. ende ic selle vngaderen wtten lau
de ende ic selle leidē in hoer lat. **E**nde selle weidē
in die berghe van israhel. in ruiterē ende in alle
gheseten der aerden. **I**c selle weidē in die alre best
te weide. ende hoer weide sel wekē in die alre hoer
ste berghe van israhel. daer sellen si in groepēde
cruden rustē ende in netter weidē op die berghe

vā israhel ghenuedet worden. Ic sel mijn scapen
hoeden. en ic selle te samen doe eten. Spreect god
die heere. Datter veruaren is. sel ic weder soeken.
En datter verworpen is. sel ic weder brenghē. en
datter te broken was. sel ic te samen binden. En
datter cranc was: sel ic vast maken. En datter
vast en sterck is sel ic onthouden. Ende ic selle wei
den indē oerdel ende inder gherechticheit spreect
die heer almachtich.

Euangelium opten seluen dach Matheus in
Ihu. xxv. ca.

In dien tiden seide ihesu tot sine iongheren
Wanneer die sone des menschen comen
sel in sijne moghentheit. ende alle die enghelen
met hem. dan sel hi sittē opten stoele sijner groot
heit. ende voer hem sellen vergaderen alle men
schen. ende selle van malcander scheiden: als die
herder screidet die scapen vanden bocken. En die
scapen setten tot die rechter sīde. ende die bocken
totter linker sīden. Dan sel die coninc legghen
tot dien die ter rechter sīden wesen sellen. Comt
ghi ghebenedide mijns vaders. ende besit dat rij
ke dat u bereit is van beghinne der werelt. **W**ā
hangherde. ende ghi gaect mi teten. mi dorstede.
ende ghi gaect mi te drincken. Ic was vreemde.
ende ghi herberchdet mi. Ic was naect. ende ghi
cleedet mi. Ic was siet; ende ghi vandet mi. Ic

E was inden kercker. en ghi quaemt tot mi. **D**an
sellen die gherechtighe andwoerden ende segghē
Heer wannēer saghē wi di hongherich. en spijl
den di. dorstich. ende gauz di te drincken: of wā
neer saghen wi di vzeende. ende herberchden di.
of naect. ende deckeden di. of wāneer saghen wij
di sier ende inden kercker. ende quamē tot di. **E**n
die coninc sel hem andwoerden ende segghen.
Waerwaer segge ic u. also langhe als ghūt enen
ghedaen hebt van desen minen minsten broederē
so hebdt mi ghedaen. **D**an sel hi segghen dē ge
nen die ter luffter siden wesen sellen. **S**ceidet van
mi ghi vermaledide in dat ewighe ouer. dat den
miant en sinnen iongheren bereit is. **W**i hongher
de: en ghi en gaect mi niet teten. mi dorste en ghi
en gaect mi n; te drickē. ic was vzeede: en ghi en
herberchdet mi niet. ic was naect. ghi en cleedet
mi niet. sier en indē kercker: ghi en visitecdeet mi
niet. **D**an sellen si hē andwoerdē en segghē **H**eer
wāneer saghen wi di hongherich. en dorstich. of
ongheherbercht. of naect. of sier. of inden kercker.
en wi di niet en diendē. **D**an sel hi hem andwoer
den en segghē. **I**c segghe u voerwaer. also saghe
als ghūt enen van desen minsten niet ghedaē en
hebt so en hebdt mi niet ghedaē. **E**nde dese sel
len gaē in die ewighe pint. ende die gerechtiche
in dat ewighe leuen.

I Des dinxdaechs epistel p[re]las[us].

In dien daghe sprac p[re]las[us] die p[ro]pheet. en
leide Soect dē heer die wijl dat hi gheusdē mach
worden. roeptē an. t[er] willen dat hi na hi is Die o[ver]
g[ra]denadighe late sijn wech. en die bose mā late
sijn ghedachten en keer wed tatten heere. en hi sel
sijnre ontfermen. en keer weder tot onsen gode.
want hi is seer groot te vergheuen. wāt mijn ge
dachten en sijn uwe ghedachten niet. noch mine
weghē en sijn uwe wegghen niet. Sprac die heer.
wāt also die hemelen vanden aerde verheue sijn. al
so sijn mijn wegghen verheuen van uwe wegghen
en mijn ghedachte van uwe ghedachten. En hoe
dat die dou en snee vanden hemel neder valt. en
waert meer d[er]waert niet weder en keert: mar dat
lant nat en dronckē maect. en doetet groepen. en
gheeft den sagenden saet. en den etenden broot.
Also sel mijn woert welen. dat wt mine monde
gaē sel. het en sel niet p[er]del wed tot mi kerē: mar
het sel doen al dat ic wilde. En het sel gheluckich
wordē in dien dinghē daer ict toe ghesent hebbe.
I sprac die almachtighe heer

Ewangelium opten seluen dach Matheus in
sijn .xxi. ca.

In dien tidē doe ihesus in iherusalē ghinc.
wort al die stat beroert ende leide. Die is
hier. dz volc leide. hier is een p[ro]pheet vā nazareth

wt galileen **E**n ihesus ghinc inden tempel. ende
werp uten tempel die cokten en vercoften. ende
der misselaers tafelen. en d gheenre stoelē die dus
uen vercoften werp hi omme **E**n seide hem **H**et
is ghescreuen. mijn huus sel een bede huus hietē
Waer ghi hebter of ghemaect een moerdenaers
eule **E**nde doe quamen tot hem inden tempel cre
pelen ende blinden. ende hi maectese alle ghesont
Die princen der priesterē ende scriben saghe die
miraculen die hi dede. ende die kinder roepende
inden tempel segghende. **D**auids sone behoude
ons **S**i sijn ghekeret in onwaerden. ende seiden
hē. hoerstu wat dese segghen **I**hesus antwoerde
hē **I**a ic wel. en hebdi niet ghelesen **D**u hebste di
nen lof volmaect uten monde der kinderen. en
der gheenre die mēc sughen. **E**nde doe liet hi die
en ghinc wech buten d stat in betanien. en daer
bleef hi en leerde se vanden rike gods.

Des woensdaghes Exodi.:

In dien daghe sprac die heere tot moyses.
Clim optē berch tot mi. ende wes daer. en
de ic sel di twee steenen tafelen gheuen. ende die
ewe. ende die gheboden die ic ghescreuen heb. op
dattu die kinderen van israhel moghelste leeren
Doe stonden op moyses ende posue sijn diene.
en moyses seide den ouderen. doe hi opten berch
clam. ontbeit hier tot wi wederkeren tot v. ghā

hebt aaron en hie niet v **I**n datter yet vraghens
op staet. dat brēghet voer hē **D**oe moyses op ges
clōmen was. bedecte een wolcke dē berch. en die
glori gods woerde op sinay. en bedectē les daghē
metten wolcken **D**es seuendē daghes riep hū hē
tot den middel der deernsterhedē. en die ghedaēte
v gloriē des herē was als een barnēde nuer opt
hoerchste vādē berch in die teghēwoerdicheit der
kind vā israhel **E**n moyses ghic middē indē ne
uele. en clā optē berghe. en was daer veertich da
ghen en veertich nachten.

Epistel des seluen daechs ind conighē boec. :

In dien daghē quā helpas in berlabee indē
lande van iuda. ende liet daer sūn kind. en
toech een dachreise inder woestinen **E**nde doe hū
ghetamen was. en sat onder eē grusbessen boem
en bat sūnre sielen dat hi storue. en seide **H**eer mi
ghenoeghet nem mine siele: want ic en bē niet be
ter dan mijn vaders. en hi seide hem seluen alsoe
neder. en hi wort ontslope onder die scheme des
grusboems **E**n sich die enghel des heren roerdē
en seide hē **S**tāt op ende et. ende hi sach op. ende
sich tot sinen hoefde was eē broot in alle ghes
backen en een vat waters **D**oe at hi en drant. en
hi wort anderwoerue slapende. en die enghel des
heren quam anderwert weder. ende roerden. ende
seide hē **S**tāt op en et: wāt du hebste enen gratē

werch voerhanden. Doe hi op ghestaen was. at
hi en drac. ende wanderde in die stercheit der spyt
len veertich daghen ende veertich nachten. al tot
den berghe gods oreb.

Ewangelium opten seluen dach Matheus in
lij. iij. ca.

In dien tide ghinghen die phariseen wt. en
maecten enen raet teghes ihesum. hoe si he
maecten doden ihes? wiste dat. en ghinc va dae
en veel siecke volchden he. en hi maectese al ghes
ont. en uboot he dat sijt niet en opbaerden. op
dat duollet worde. dat plaias die propheet sprac
Siet mijn kint dat ic vercozen hebbe mijn gemi
de. daer mijn siele in behaghet. ic sel mijn gheest
setten op hem: ende hi sel boetscappen den heide
dat oerdel. hi en sel niet stride. noch roepē. noch
niemand en sel inder straten sijn stemme horen: dz
ghetaechde riet en sel hi niet breken: noch dat rus
kede hout en sel hi niet wt doē: tot dat hi wtwer
pe dat oerdel tatter victorie: en in sinen name sel
len die heiden hopen

Des danredaechs epistel **Ezechiel** :

In dien daghen ghelsiede dat woert des he
ren tot mi ende seide **W**at ist dz ghi onder
n die parabole keert in desen bispele inden sãde
van ysrahel en legt **O**nse vaderen aten die suere
druiuen: en d kind tanden worden eggich **Leue**
lxij.

ic spreket god die heer **D**ese ghelike wisse en sel u
woert meer tot gheenem bilpele wesen in israhel.
siet alle dese sielen sijn mijn. alsoe die siele mijns
vaders mijn is: alsoe is oec die siele des soes mijn.
Die siele die daer sandicht. die sel steruen. **E**n ist
dat die man gherechtich wort. ende oerdel en ghe-
rechticheit doet. ende inden berghe niet en ete. en
sijn oghen niet op en heffe totten afgode des hu-
ses van israhel. en sijns naesten wof. niet en di-
crakte. en totten belietten wiue niet en ga. en ghe-
uen mensche en bedrucke. en den sculdenaer dat
pant wedergheue. ende mit ghewoude niet en ro-
ue. en sijn broet de hogherighē gheue. en de naec-
ten bedecke met cledighe. en totten woeker n: en
leen: en niet meer en ontfanghe. en sijn hant van
der boesheit keere **E**nde tussche den man ende de
man waerachtich oerdel doe **E**n wandere in mi-
nen gheboden. ende mijn oerdel behaede. op dat
die waerheit wercke **D**ese is gerechtich. en sel in
den leuen leuen sprac die almachtighe heer

Ewangelium opten seluen dach Johannes i
sijn. viij. ca.

In dien tiden seide ihes? totten gheenem die
gheloueden vanden ioden. **I**st dat
ghi bliuet in mijne leer ighe. ghi selt waerlic mi-
ne ionghere wesen: en ghi selt die waerheit kene
en die waerheit sel u vrien **S**i andwoerden hem

Wi sijn van abrahams gheslachte. **E**n wi en heb-
ben nie niemant ghediēt. hoe segstu. ghi selt vri-
welen **I**hesus andwoerde hem **D**aerwaer voer-
waer leg ic u. dat een ighelic die sonde doet. is eē
knecht der sonden. **D**ie knecht en bliuet inden
huse niet inder ewicheit. die sone bliuet inder ee-
wicheit **I**st dan dat die sone u sel vrien. ghi sult
waerlike vri welen. ic weet dat ghij abrahams
kīd sijt. mer ghi wilt mi doden. wāt mijn woert
en vanghet in u niet. dat ic biden vader ghesien
hebbe spreke ic. ende ghi doet dat ghi bi uwē va-
deren ghesien hebt. **S**i andwoerden ende seiden
hem. abraham is onse vader. **i**hesus seide hem
Sidi abrahams kinder. so doet abrahams werck-
ken. mar nu soect ghi mi te verlaē. enen mēsche
die u die waerheit spreke. die ic van gode ghe-
hoert hebbe. dz en dede abraham niet. ghi doet u-
wes vaders werken **D**oe seiden si hē. wi en sijn
van gheen ontrupscheit gheborē. wi hebbē gode
tot enen vader **D**aer om seide hē ihes⁹. waer dat
god u vader waer. en trouwē ghi soudet mi mi-
nen. wāt ic ben tot gode woert ghegaen en gheco-
men. ende van mi seluen en quam ic niet. hi heeft
mi ghesent. waer om en kēdi mijn tale n. wāt
ghi en moghet mine seringhe niet horen **G**hi sijt
vāden duuel uwen vad. en die begheerten uwes
vads wildi doē. hi was māslachtich vā begīne
lxij

en hi en stont inder waerheit niet: wāt in hem en
is gheene waerheit. wāneer hi wt hem seluē spre
ket: so spreket hi loghē: want hi is loghrāchtich
en een vader der loghene: mar ic wāt ic die waer
heit spreke. en gheloefdi mi niet

Des uidaachs epistel Ezechiel.

Dit leit god die heer. die siele. die sondighet
die sel steruen. Die sone en sel die boelheit
des vaders niet draghen. Ende die vader en sal
die boelheit des soens niet draghen. Die gherech
ticheit des gherechtighen sel op hem seluē wese.
en die boelheit des bozen sel op hem seluen wese.
Mar ist dat die bose penitēcie doet vā alle sādē.
die hi gewrocht heuet. en al mīn ghebadē behoe
de. en oerdel en gherechticheit doe. die sel inden le
uen leuen en niet steruen. Alle die boelheit die hi
ghedaen heeft. die en sel ic niet ghedencken. ende
in die gherechticheit die hi ghewrocht heeft sel hi
leuen. **T**e is mīn wille niet die doot des ogerECH
tighen spreect god die heer. ende niet vā sinē we
ghe en bekeer ende leue. Mar ist dat die gherech
tighē hem okkeere vā sūn gerechticheit. en boel
heit doe vā alre onmenschelicheit. die die onghere
rechtighē pleghet te werken sel hi leuen. Alle die
gherechticheit die hi ghewrocht heeft en sal niet
ghedocht worden inder ouertredinghe. daer hi in
ouer getreden is. en i sūn sandē die hi gesōdicht

heeft daer in **111** jaeruen Ende ghi hebt gheseyt
Des heerē wech en is niet ghelijc Daer om hoert
ghi huse van israhel **M**ijn wech is ghelijc ende
sijn nauwe weghe niet meer quaet. want wan
neer die gherechtighe hē afkeert van sijne ghe
rechticheit ende boelheit doe: so sel hi daer in ster
uen. in die ongherechtigheit die hi ghewrocht he
uet sel hi steruen. Ende soe wāneer hem die hōse
afkeert vander boelheit die hi ghedaen heeft. en
neder eā gherechtigheit doe. so heuet hē sijn siele
leuende ghemaect: want al merckende ende al of
kerende van alle sijn boelhedē die hi ghedaen he
uet: soe sel hi inden leuen leuen en niet steruē. seyt
die almachtighe heere.

Ewangelium opten seluen dach Johannes
in sijn. v. ca.

In dien tiden walt der ioden feestdach. en
ihesus clam op te iherusalē. Te iherusalem is eē
phatica piscine. die in ebzeutsche bethsajda hiet
en heeft vijf hallē. In dese lach een grote menich
te vā sieken. van blindē. en van crepelē. vā dien
ddozret waren. verbeidende des wats beroeringe.
Wāt eē ēghel quā neder nader tijt inder piscinē.
ende dat water woert beroert. ende so wye eerst ne
der clam ider piscinē nader heroeringhe des wa
ters. die wart ghelont. vā wat siertē. dat hi becō
mert was Doe was daer eē mēsche die. xxx viij.

iaer in sijnre siecten ghelegghen hadde **Doe** ihel?
sach dese legghende en bekennede. dat hi nu veel
tjits bat. seide hi hem. wilstu ghelot wordē Die
sieke antwoerde hē **Heer** ic en hebbe gheē mensche
die mi in die piscina helpe. als dat wat beroert
wort: want wantwer ic coz. is daer een and vore
mi neder gheclammen **Doe** seide hem ihel?. **Stāt**
op. en boer op dūn bedde en wand. En althant
is die mensche ghelont ghewordē en nā sūn bed
de op en wāderde **Het** was een sabaoth i die da
ghe **Daer** om seide die iadē den ghene die ghelot
was **Het** is een sabaoth. het en is di niet gheser
loft dūn bedde op te boren **Hi** antwoerde hē. die
mi ghelont maecte seide mi. **Nem** op dūn bedde
ende wander. **Doe** vraechdē si hem **Wpe** is die
mensche die di seide. boer op dūn bedde en wand
der **Dese** die ghelot ghemaect was. en wilt niet
wie hi was **Ihesus** ghic vander scarē. die in die
stede stondē **Daer** na vantē ihesus indē tēpel. en
seide hem **Sich** du biste ghelont ghemaect. mi en
wil niet sondighē. op dat di niet arghers en ghe
scie **Die** mensche ghinc heen en seide dē iadē dat
tet ihesus waer die hem ghelot ghemaect hadde.
daer om veruolchdē die iaden ihelū: wāt hi die
opten sabaoth dede.

Des sac'daerchs qdertēper in die vastē **Ezechiel**
die eerste lesse

In dien daghe sprac moyses totten heer en
seide Heer sich op van dinen heiligen hu
le ende vander hogher woninghen der hemelen
ende ghebenedie dinen volcke ende israhel ende
dat lant dattu ons ghegheuen hebste also du on
sen vaderen swaerste dat vloepede lant van mel
ke en van honighe. Hoer israhel huden heeft di
god dijn heer gebodē dattu doe santste sijn ghe
boden en oerdel en behoedēte en dwallente van
alle dijne herten ende van al dijne sielen Huden
hebste verrozen den heer op dat hi dijn god si en
du in sinē weghe wanderste en du behoetste sijn
hesetighe die ghebodē en die oerde en gehoer
saem sijste sinē ghebodē En die heer heeft di hu
den verrozen dattu hē een sonderlige volc sijste
also hi di gheleit heeft en du al sine geboden be
hoetste en op dat hi di hogher make dā alle volc
die hi ghescepe heeft tot sinen loue tot sinē namē
tot sijne glorien op dattu een heilich volc dijns
heren gods sijste also hi di gheleit heeft

Die anderde lesse deutronomij

In dien daghen seide moyses den kinderen
van israhel Ist dat ghi die ghebodē hoedet
dat ic u ghebiede en ghile doet Dat ghi god mi
net uwen heere en hē aenhanghede in al sine we
ghen mādert so sel die heer al die heidene voer u
aensicht verstroeyen En ghi selt besittē die meere

eñ riker sijn dan ghi. Elcke stede die voeten betre-
den sel v wesen vander woestine eñ van libano
eñ vā efrate der groter riuieren. al totter westec
see sellen uwe terminē wesen. Nymant en sel te-
ghens v staen. God die heer sel v vreesē eñ oēsich
gheuen ouer al dat lant dat ghi betreden selt. als
so v gheseyt heuet god die heer

I Die derde lesse. Machabeorum.
In dien daghē deden die priesterē bedinghe
doe si offeren londen die offerhande. vore
dat volc van israhel. Ionathas was beghinēde
eñ die and andwoerden eñ seiden. Die heer moet
v wel doe. eñ moet v ghedenckē sijn testamēts
dat hi tot abraham eñ tot plaac eñ tot iacob sijn
ghetrouwe knechten ghesproken heeft. Eñ moet
v allen dat herte gheuen. op dat ghi hem oesent
ende sijn wille doet. uwe herten moet hi op doe
in sijnre ewe. eñ in sinen ghebode. ende vrede ma-
ken. eñ horen moet uwe ghebede. eñ moet met v
verloent worden. eñ niet en moet hi v latē inder
quader tijt die heer v god.

O Die vierde lesse. Sapientie.
Alre dighen god ontferme onser. eñ besich
ons. eñ verdoen ons dat licht der onferm-
herticheden. eñ sende die vreesē op die heidene die
di niet ghesocht en hebben. op dat si di moete kē-
nen datter gheen god en is dan du. op dat si dān

wonderlichede bekennen en vertellē moeten. heet
op dijn hāt ouer die vreemde ludē. op dat si dijn
moghēheit moghen sien. wāt also du in hoer aē
sichte in ons gheheilicht biste. also moetste i on-
sen aēlicht groot ghemaect worden in hē. op dat
si di moeten kennē. also wi di bekennet hebben.
wāter gheen god en is heer sonder di. Vernuwe
die teikene en ōwandel die wondere Glorificeert
die hant. en den rechteren arm. ōwerke die ōwoet
heit. en stoot tot dē toern. werp tot die wedersake
en pinige dē viant. haest den tūt. en ghedenc des
endes. op dat si dine wonderlike dinghē ōtreckē
moeten heere onse god.

Epistel des seluen daghes. Ad thessalonirēses
int. v. ra.

Broeders wi biddē v. rustiet die ōrustighe.
troest die elegnmoedighe. ontfanghet die
eranke Glo. inden gheloue. ende maectse ghelot
Weset lȳdsaē tot hē allē. siet dat niemant quaet
om quaet ieuant ōghelde: mar alrūt veruolghet
datē goet is anderlinghe in allen menschē. Alrūt
ōbhdet inden heer. bid sonder ophouden. In allē
dinghen doet gode danc: want dit is die wille
gods in cristo ihesu in v allen. En wilt dē gheest
niet dodē. En wilt die prophēcie niet versmadē.
proeuēt alle dinghen. datter goet is dat houdt.
waecht v van alle quade ghedaentē. En god des

vreden moet v heilich maken ouer al . op dat v
gheheel gheest ende siele ende lichaem ghehoude
moet worden sonder slagginghe ind' toeroemste
ons herren ihesu cristi.

Euangelium opten seluen dach Matheus in

Lijn . xvij . ca

In dien tijde nā ihesu tot hē pieter iacob en
iohannes sinen broedē . en leudele opwaerts in eē
hoghen berch . en wort voer hē ouer gheformat en
sijn aensicht blinkede ghelijc als die sonne . en
sijn cleeder sijn wit ghe worden als die snee . En
daer verschenē moyses ende helyas met hē spre-
kende Petrus andwoerde ende seide tot ihesum
Heer hier is ons goet te welen . oft u wilste . laet
ons drie tabernaculē maken . di een . moyses een .
ende helyas een . Ende doe hi noch sprekēde was
sich een licht schijnende claer wolcke ōuenensle .
En een stemme sprac vten wolcke . Dit is mijn
ghemide soē in wiē mi wel behaghet heeft . hoert
hē Doe dit die iongheren hoerden . wielē si neder
in haer aensichte . en vresdē hem herde seer . Ihesus
quam tot hem ende roerdele ende seide hem .
Start op ende en wilt niet ontsien . Doe si hoer
oghen op sloeghē . en saghen si niemāt dā ihesu
alleen . Ende doe si neder clammen vāden berghe
gheboat hē ihesus ende seide Niemāt en segghe
dat ghi ghelien hebt . tot dier tijt dat des mensche

loen op staet vander doot. **W**igant
Sine iongheren vraechden hem en seiden. Wat
legghen dan die scriben. dat helpas eerst comen
moet. Hi andwaerde hem en seide. Helpas sel co-
men en sel alle dinc wed keren. Ic seg v dat helpas
nu gheromē is. en si hebben in hē ghedaē als
si wouden. en en hebbens niet ghekent. Alsoe sal
die sone des menschen liden van hem. Doe ver-
standen die iongheren. dat hi dat van iohannes
baptista ghesleit hadde.

Epistel opten andden sonnēdach inder vasten
Ad thessalonicens int. iij. ca.:

Groeders voert an biddē wi v en vermanē
indē heer ihesu. dat also ghi vā ons outkā-
ghē hebt. hoe v behoert te wanderen oec also. op
dat ghi te meer oueruloepet: wāt wetet die gebo-
dē die ic v ghegheuen hebbe ouermids onrē heer
ihesu. Want dit is die wille gods uwe heilicheit
Dat ghi v hoedet vā otruylschedē. op dat eē ighe-
lic van v sijn vat besitten mach in heilichedē en
leeren niet in quetsinghe der begheerten. als die
heiden die gode niet en kennen. en niemāt bouen
treden met ghewelde. noch en verscalke sijn broe-
der in enigher sakē: wāt die heer is eē wreker vā
alle desen. als wi v te voren seiden en ghetughet
hebben. want god en heeft ons niet in onreinhich-
heyt gheropen: maer in heilicheden

Ewangelium opten seluen dach Matheus in
lūn. xv. ca.

In die tidē ghinc ihes? wt. en ghic ned idē
lande van tyri en sidonis. en een chanane? wylte
ken quā wt dien einde: en riep en seide hem He-
re dauids sone otfirme di mijns: wāt mīn doch-
ter wort seer qualike ghequellēt vaudē viant **H**i
en antwoerde haer niet een woert. **D**oe quamen
sine iongherē en badē hem en seiden Laetse: wāt
si roept ons na **H**i andwoerde en seide. **I**c en bē
niet ghesent dan tot die scapen des huus vā isra-
hel die verlozen sijn **R**och quā si en aēbedē ende
seide. heer helpe mi **H**i andwoerde. het en is niet
goet d' kinderen broot te nemē. en voer dē hondē
te werpē **E**n si seide. heer dat is also: mar die slei-
ne hondēkins etē vāden crumē die vā hore herē
tafel vallen **D**oe andwoerde ihes? **O** wylt groot
is dīn gheloue. di ghescie also du wilste. en haer
docht is ghesant ghemact in dier vren.

SEKMO

Mhier chananea a finib? illis. 47. **M**athe-
xv. **I**n desē ewāgelio wordē bescreuē twe
punten **D**at eerste is. wat wi oſtaen bi desē wi-
ue. ende haer dochter die ghequellēt was vaudē
viant. bi desēn wylte verstaen wi die sondaren.
bi der dochter die siele der sondaren. die metter
viant beseten ende ghebondē is. also langhe als

die mensche in doot sonden leeft. Nu dit ewan-
gelium leit. als ghi ghehoert hebt. dat dit wijf
quam wt den lande van chananea tot cristum.
Chananea bedudet een veranderinghe. hier bij
verstaen wi. die sijn siele verlostē wil wt bandē
des viants. die moet sijn quade leuen verande-
ren in een goet leuen. Hier op leit die apostel.
Daet vā v den oudē roc. ende doet eē nuwe sleet
aen. **D**esen ouden roc. dat sijn ons onde. quade
sonden. die wi van ons werpen sellē met berou-
we. met biechte. ende met penitencien. ende sellen
den nuwē roc an daen. dat is een nuwe leuen vā
daerhden. **E**nde aldus so mach onse siele verlost
worden vanden viant. **D**at and punt is. hi wat
saken. dat dit wijf ghehoert was van cristo in
haer bedinghe of roepinghe. **I**c vinde drie pun-
ten in desen wiue. waer mede dat si vercrech dz
ihesus hoerre ontfermde. **D**ie eerste is. grote oet-
maedicheit. **E**nde die bewijdele. doe si seide. heere
die cleine hondelijns eten doch vanden crumen.
die daer vallen vander tafelen hoers heeren. of si
legghen woude. **N**ieuwe heere ghi hebt gheleit. dat
niet goet en is. dat men den kinderen hoer braat
neemt. ende gheuet den handen. **I**c bekenne dat
ic een hant ben. ende niet waerdich en ben des
brodes: dat is uwer groter gracie: mar laet mi
ghenieten die crumen: dat is uwe cleine gracie.

Dat anderde punt is hoer vast gheloue. Want hoe herdelike dat crist? hoer andwoerde. si bleef vast inden gheloue. ende sprac Heer dauids soē ontferme ouer mi. **S**i ghelouede dat hi god was want si seide. heer: ende si ghelofde dat hi oec eē ghewarich mensche was. want si seide. dauidsoe loen. **D**at derde punt is oec hoer volstandich heit. want si en liet oec niet of. voer den tijt dat si hadde waer om dat si hat. **D**ese drie punte die sijn oec alle menschen noot. die oec hebben wilke van gode dat si hem biddē. dat is oetmoedicheit vaste gheloue ende volstandicheit. wāt onse heere seic inden euangelio. die volstandich is totten eynde. die sel salich sijn

I Des manēdaechs epistel Daniel. **M** dien daghe bede daniel en seide. Heere. **L**ose god. die wt gheleit hebste dijn volc vte lande van egipten in stercker hant. en du hebste di na desen daghe een name ghemaert. Heere wi hebben ghesandicht. wi hebben woetheit ghedaē in alle dine gherechticheit. **I**c bidde di dat dinen toernē of ghekeere moet worden. ende dine woetheit van dijne heiligher stat iherusale ende van dinen heilighen berghe: want om onser sonden ende om onser vader woetheit. soe is iherusalem ende sijn volc in lachteringhe alre menschen die omtrent ons sijn. daer om onse god verhoec

dijn knechts ghebet en sijn bedighe. en vtoe dijn
aelsicht ouer dijn heilich huus dat vwoest is o di
seluen: so neich dijn oren mijn god en hoer. doch
op dijn oghen en sich onse mistroesticheit. en die
stat daer dijn nae ouer gheroepen is: wat wi en
korten onse bedighe voer dijn aelsicht niet i ose
rechtuaerdicheit: mar in dine onfermherticheit.
Heer vhoer. heer wes vndericht. sich aē en doch en
niet en merre o di seluen. o mijn god: wae dinen
naem is aēgheropē ouer die stat en ou dijn volc
heer onse god
Ewangelium opten
seluen doch Johannes int. viij. ca.:

In dien tiden seide ihesus totten scaren der
Ioden. Ic ga en ghi laeket mi. en in uwen
sonden selt ghi steruē Daer ic ga. en moecht ghij
niet comen En hi seide hem. ghi sijt van benede.
ic ben van bouen Ghi sijt van deser warelt. ic en
ben van deser warelt niet Daer om heb ic v ghe
seit. dat ghi in uwe sonden steruen selt. wat ghe
loefdi des niet dat ict ben. in uwen sandē selt ghi
steruen Doe seiden si hem. wpe bistu ihel? seide
hē. rheghia. en ic spreke niet v. veel heb ic niet v
ghelproken en te oerdelen: mar die mi gheset he
uet is waerachtich. ende dat ic vā hem ghehoert
hebbe dat spreke ic in die warelt. en si en kundēs
niet: wat hi god sinen vader hiet Daer om seide
hē ihel? wāneer ghi vheffen selt des mēschē soē
lxviij

dan selt ghi kennen dat ict ben. en ic van mi sel-
uen niet en doe: mar also mi die vader geleert he-
uet. dat spreke ic. en die mi ghesent heeft. die is
met mi. en hi en laet mi niet alleen: wat ic doe al-
tijt dat hem behaghelic is. **D**oe hi dit sprac ghes-
loueder veel in hem

Des dinedaechs epistel int coninghē boec +
In die daghē ghelciede des heerē waert tot
helsam thesbiten. ende seide **S**tāt op ende
ganc in sarepta des lants van sydoniē. en daer
selste bliuen. wāt ic heb daer een wijf die een we-
duwe is gheboden dat si di voede. **H**i stant op +
en ghinc in sareptē. **E**n doe hi quā ter poertē vā
der stat. doe beieghēde hem een wijf. die eē weduw-
we was hout lesende. en hi rieple ende seide hoer
Ghif mi eē luttel waters in een vat dat ic drinke
En doe si wech ghic. dat sijt halen soude. riep hi
hoer na en seide **I**c bidde di brenghet mi oec een
montuol broots in dūn hāt. **S**i antwoerde. leuet
god dūn heer. ic en hebbe gheē broot. dā also veel
meels. als een vingher begripen mach in eē cru-
ke. ende een luttel olijs in een olpauue. **S**ich ic
lese twe houten. dat ic in mach gaen. mi ende mi-
nen sone dat make. op dat wijt eten en dā steruē
Doe sprac helsam tot haer. en otflich di niet: mar
ganc en doe also du ghesleit hebste. doch so make
mi eerst van dinē meelkijn een asschē brodekijn +

eū brenct mi. mar di eū dinen soen selstet daer na
makē. wāt dit spreect god die heer nā israhel. die
cruke des meels en sel niet minrē. noch die canne
der olgen en sel niet verminret worden. tot dien
daghe daer die heer reghen in gheuen sel. opt aen
licht der aerden. **E**n si ghinc wech eū dede naden
woerden helpas. eū hi at. **E**n si eū al hoer huus
van dien daghe en ontbrac die cruke mettē mele
niet. eū die canne metter olgen en is niet ghemin
dert naden woerde des heeren. dat hū sprac in
helpas hant

Ewangelium opten seluen dach **M**atheus in
sijn. xxiij. ca.:

In dien tiden sprac ihesus totten scaren eū
tot sinen iongherē ende seide. **O**p moyses
stoel saten die scriben eū die phariseen. **A**l dat sū
u segghen dat hout eū doet. na horen werckē en
wilt niet doen. **S**i segghē eū doens niet. si bindē
swaer borden eū ondraechlic. ende segghense op
der mensche scouderē: mar met hoer nigherē en
willen sile niet roeren. **A**lle hoer wercken doen si
op dat si ghesien moghen worden vādē mēschē
Si maken breede vaeschen. eū si maken grote za
men. si minnen dat woersitten an dē tafelen. eū die
voerste stoelen in dē sinagoghen. eū groetighe i
der marct. ende vāden menschen meester gheietē
En wilt ghi niet meester gheietē wāsen: wāt eē
lxix

is v meester. en ghi sijt alle broeders. En en wilt
v ghenen vader opter aerden hieten: want een is
v vader die inden hemel is. Ende en wilt gheen
meesters gheheten wesen: want een is v meester
dats cristus. Die die meeste is onder v. dat sal v
dience wesen. Soe wie hē verheffet. sel vernedert
worden. En soe wie hem veroet moedighet. die sel
verheuen worden.

I Des woensdaechs epistel **helter** .: .
In die daghe bede helter tatte heer en seide.
Heer god almachtich conic. in dūre ghe-
wout sijn alle dighen gheset. en niemāt en is die
dinē wil mach wedstaet. Ist dattu te rade wortste
ons te behoudē. wi worden te hāt vlost: wāt du
heer hebste hemel en aerde ghemact. en al dat in
den omerinc des hemels othoudē wort. Du bist
alre dighē heer. en niemāt en is die dūre groote
heit wedstaet. En nu heer conic o conighē abra-
hās god onserm dinē volcke: wāt onse viandē
willē vderuē. en dūn crue verduen. en verlmade
dijn deel n: dattu verlost hebste: mar verhaer os
ghebet. en wes genadich dē lote en dē deel dūre
erfnis. en keer onse wenighe om in vrechtē. op
dat wi louēde dinen naē maeten louē. En en ver-
lies die monde o gheere die di louē heer o se god.
Euangelium opten seluen dach. **Matheus**
bescreuet in sijn. xx. capittel

In dien tiden clam ihes? op te iherusalem.
en nam al heimelike hi hem sijn twalef iou
gherē en seide hem Siet wi climinē op te iherusa
le en des menschen soē sel ouer gheleuert wordē
den princen der priesteren en d' scriben en sellē hē
ueroerdelē ter doot: en sellen den heidenē ouer le
ueren te bespottē te gheselen en te cruceuē en te
daden en des derden daghes sel hi weder vrisen
Doe quā tot hē zebedeus kinder moeder mēt ho
ren kinderen en groetede en bat wat van hē Hē
seide tot hoer wat wilstu. Si seide hem sich dat
dese twee mijn kinderen moetiē sittē die eē tot dījn
rechter hant ende die ander tot dījn linker hant
in dījn rijc Ihes? adwoerde en seide ghi en weet
niet wat ghi bid moghet ghi die kelic drinckē die
ic drinckē sel Si andwoerde hem ia wi moghen
Hi seide minē kelic seldi drinckē: mar te sittē tot
mijner rechter hant of totter linker hant dat en is
mi in te ghenē: mar dē ghenen diet bereit is vā
mijner vader En die tien wordē onwaerdich op
die twee braders en ihesus rieple tot hem ende
seide hē En weet ghi niet datter lude princē heb
ben heerscap ouer die haer en die die meeste sijn
hantieren die moghentheit onder hem luden Al
so en selt onder v niet wesen: mar so rope onder
v die meeste wil wesen die sel dienre wesen Ende
so wie onder v die eerste wil wesen sel v kincchē

wes? Also die sone des menschen niet ghecomē
en is om ghedient te wesen: mar om te dienē. en
sijn siele voer vzel menschen te gheuen tot eenre
verlossinghe.

Des dōredacchs epistel Iheremias.
It spreket god die heer. Vermaledijt is die
mensche die inden menschen betrouwet en
dat vleisch set tot sinen arme. en sijn herte van
den heer screide. wāt hi sel wesē als die heidē ider
woestinen. en hi en sel niet sien als dat goede co
met: mar hi sal in die droerheit wonē ind woestē
nen. en inden onwoonbaren lande der soulicheit.
Ghebenedijt is die man. die inden heer betrouwt.
en die heer sel hē trouwelic wesen. en hi sel wesen
als dat hout dat op die wateren gheplant wort
dat sijn wortelen tatter vochticheit leidet. en het
en sel niet otkien als die hette coemt. en sijn blat
sel groen wesen. en inder tijt der droehedē en sal
hi niet sorchoudich wesen. of het en sel gheē tijt
of laten vruchtē te brenghen. Des menschen heere
te is quact en niet onderuindelic. wie sel dat ken
nen. Ic die heere ben anderloekende dat herte. en
proeuede die ledene. die enen igbeliken gheue
na sinen weghe. en nader vrucht sijne windige
spreect die almachtighe heer
Ewangelium opten seluen dach. Sinte ian
hanna. s die bescriftet.

In die tiden seide ihes? tottē scarzē ō iode? Ic
en mach vā mi seluē niet doen. also ic hoer
oerdel. **E**n mijn oerdel is gherechtich: want ic en
loeke mijn wille niet: mar sinen wil die mi gesē
det heeft. **A**ls dat ic eē ghetughe geue vā mi. mijn
ghetughe en is niet waer. **H**et is eē andē diet ghe
tughe van mi gheuet. en ic weet dat dat ghetughe
waer is dat hi vā mi gheuet. en seide tot iohānē
en hi gaf der waerheit eē ghetughe. **I**c en ontfa
ghe vāden mēsche ghetughe niet: mar dit segge
ic u. op dat ghi behouden sūt. die was een sātaer
ne harnende. en lichtēde. ghi wout ter tijt verbli
den in sinen lichte: mar ic hebbe een meerre getu
ghe dā iohannes: wāt die wercken die mijn vād
mi ghegheuen heeft dat ic se volbringhe. **D**ie wer
ken die ic doe gheuet ghetughe vā mi. dat mi die
vād gheset heeft. **E**n die vād selue die mi gheset
heeft. gheeft ghetughe van mi. **N**och ghi en hebt
sijn stēme niet gehoert. noch sijn ghedaēte nē ges
ien. **E**nde sijn woert en hebdi niet in u bliuende:
want ghi en ghelouet den ghenen niet die hi ghe
lent heeft. **O**ndloect die scrifture: wāt ghi waent
zewich leuē daer in hebbē. en dat sijnse die vā mi
ghetughe gheuen. en ghi en wilt tot mi nē comē
op dat ghi sleuen had. vāndē mensche en ontfa
ghe ic die claerheit niet: mar ic kende u dat ghū
die minne gods in u niet en hebt. **I**c ben gecome

In mijns vaders name. en ghi en otfinet mi n^o
mar coet een and in sinen name. dien selt ghi ot
fanghen. Hoe moechdi ghelouē. die die glori vā
malcander ontfanghet. En die glori die alleē vā
god is en soect ghi niet. En wilt niet wanen. dat
ic v moeghen sel hiden vader. Moyses ist die v
moeghet. daer ghi in hoept. wāt ghelouede ghi
moyles. ghi gelouede mi oec licht. wāt hi heuet
vā mi ghescreuen. Ghelouet ghi sine letterē niet.
hoe soudi mijn woerden ghelouen

Des vridaerchs epistel Genesis
In dien daghen seide ioseph sinen broederē
haert minen drome dien ic sach. Mi dach
te dat wi scouē bondē inden acker. en mijn scoef
op rees en stont. en utwe scouē daer omme staens
de en aenbeden minen scoef. Sijn broederē and
woerden. selken onsen coninc wesen. of sellē wij
dijne ghewout onderdanich wesen: Dese sake
des droms en der woerdē makede daer o eē woets
sel v midicheit en des toerns. Oec sach hi enē āde
ren drom. die hi sinē broederē utelde. en seide. Ic
sach ouermids den drome. recht als die sonne en
die mane en elk herrē mi aenbeden. en doe hi dat
sijn vad en sijn broeders vertelt hadde. berespten
die vader en seide. wat wil hē die drom die du
gheliē hebste. sel ic oec en dijn moed en dijn broe
ders di aēbeden opt aerde. Hier om benidē hem

Sijn broeds: mar die nad mercte die di ghē al swi
ghēde Doe die broeds om des vads vee te voede
wogēde in sichem. Sprac ysrahel. dat was iacob
die vader tot hē. Dijn broeders hoeden die scapē
in sichem. coem ic sel di tot hem ludē senden **Hē**
andwoerde en seide. ic bē bereit. Doe seide hi tot
hē **Ganc** en sich of alle dinghen gheluckich sijn
hi dijn broeds en bidē vee. en boetscāpt mi wēd
watmen doet. hi is ghesent vanden dael vā ebrā
en quā in sichem. en eē mā vant hē dwalē indē
acker. en vrac hē wat hi sachte. ende hi and
woerde. ic sake mine broederen. wise mi waer si
dat vee hoede Doe seide hē die man. si sijn gelcef
dē vā dese stede: wāt ic hoerde se legghē. ga wij
in dathaym Doe toech ioseph na sijn broeds. en
van se in dathaym Doe si hē van verres sag hē
eer hi tot hem quā. dachten si hem doot te slaē. en
leiden ondinghe **Siet** die dromer coemt. coemt
en laten ons doot slaen: en laten ons werpen in
die oude cistærne. en wi sellen legghen. dattē dat
alre boeste dier verflonden heeft. en dā selt scimen
of hē sijn drome ghewordt heeft. Doe dat ruben
hoerde pūnde hi hē wot haren handen te verlossē.
en seide **Riet** en laet ons sijn siele doot slaē. noch
sijn bloet storten: mar werpē in dese cistærne die
ind woestinen is: ende hout v handen onbeulect
Mar dat seide hi: ende wouden wot horen handē
lxij

verlossen en leuereu sinen vader weder +

Ewangelium opten seluen dach Matheus in

Lijn. xxi. ca. :

In dien tide seide ihesu sine ionghere. wat
ghu eischet inder bedinghe en ghelouet. dat selt
ghi ontfanghen Ende doe hi qua inden tempel
quamē tot hē die geleerde die princē der priesterē
ende die oude des volcs en seide In wat machte
doetstu dese dinghe. en wie heeft di dese moghet
heit ghegheuen Ihesus andwoerde hē Ic sel u et
waert vraghē. ist dat ghi mi dat segt. ic sel u seg
ghē in wat machte ic dit doe. waē was iohānes
doepsel vādē hemel of vādē mēschē. En si doch
ten ond hē en seiden. segghē wi vanden hemel hi
sel ons andwoerdē. waer om en gheloefdi dā nē
En ist dat wi segghē vanden mēschē. so vreesen
wi die scaren : wāt alle hilden si iohannē voer ēē
propheet En si antwoerden ihesu en seide. wi en
wetens niet En ihesus andwoerde hē. noch ic en
segs u niet in wat machte ic dit doe

Des saterdaechs epistel **Genesis** +

In die daghē seide. reberka iacob hore soen
Ic hoerde dinen vad spreken met esau dine broe
der en seide hem. brenghē mi van dine iaghighe
en bereide die spise. op dat ic ete. en di voer dē he
re benedie eer ic sterue + **M**ān kint daer om hoer
en minen raet. en ganc tottē vee. en brenct mi die

twee beste hoeken. op dat ic daer of d'ijn vad spise
make daer hi gaerne of gheuoet wort. **A**ls mi
gebracht hebste en hi geghetē heeft. dz hi di dā be
nedie eer hi sterue. **H**i adwoerde hoer. du weestse
wel dat ezau mijn braed eē ruuch mēsche is. en ic
bloot ben. **I**st dat mijn vader mi hādelt en voelt
sa ducht ic dat hi wanen sel. dat ic hē bedrieghen
woude. en dat hi dā die maledixie op mi brēghē
mochte voer die benedixie. **D**oe seide die moeder
tot hē. mijn kint. op mi si die maledixie. hoer al
leene mijn stēme. en ganc en brenz dat ic gheleit
hebbe. **H**i ghinc wech. en brochtet en gāst d' moe
der. **S**i bereide die spise sa si wilt dattet sijn vad
begherde. **E**n dede hē aē ezaus herde goede clee d
die si thuis hi hoer hadde. en si dede vellekēs d'
son handē van hōe aē. en bederte dat bloot vā si
nē halse. en si gaf dat pulmēt. en die brade die sijn
gecoert hadde. **D**oe hi dat i ghebracht hadde. seide
hi. **D**ad mijn. **E**nde hi adwoerde. ic hoert. we
bistu mijn kint. **J**acob seide. ic ben elau d'ijn eerst
gheborē soē. ic heb ghedaen alstu mi gheboetste.
stant op ende eet vā mine iaghighe. op dat d'ijn
siele mi ghebenedie. **A**nderwerf seide isaac tot si
nen sone. mijn kint sprac hi. hoe moechstint so
haestelic vinden. **H**i andwoerde. het was die wil
le gods. dat mi haestelic beieghēde dat ic woude
Ende isaac seide. roē hier. dat ic di mach tastē en

proeuen oft u ezau mijn loen biste of n: hi ghie
tot sine vad **E**n doe hi hē ghetast had seide isaac
Die stemme is iacobs stemme: mar die hādē ijn ezau
handen en hi en kendes niet: wāt die rughe hā
dē bedudē die ghelikenis d meeres. **A**l bādiē
seide hi hē biste mijn loen esau **H**i antwoerde ic
bēt **D**oe seide hi brence mi die spise vā dīnre pa
gghē mijn kint dat mijn siele di bādiē **D**oe hē
die ghebrochte spise ghegheten had doe brochte
hi hē oec wijn **D**oe hi dieu wt had seide hi tot hē
Coē en culle mi sone mijn **H**i ghinc tot hē ende
cusseden **A**lthant doe hi die soete roke der cleder
woelde sprac hi bādiē siet die roke mijns soens
is als die roke des vollen ackers dien god ghes
bādiēt heuet **G**od moet di gheue vanden douwe
des hemels en vā d velticheit der aerde ouuloe
dicheit vā tarwe wijn en olpe **D**ienen moeten
di die luden en die gheslachten moeten di aēbedē
Wes dīnre broed here en dīnre moed kinderen
moeten di bughen die di vmaledigt die si vmaled
digt die di bādiēt moet met bādiērien oualt wor
den **D**oe plaac nauwe die woerdē gheendet had
de en iacob wt ghegaen was quā esau en brach
te den vad ghecoerte spise vā iaghinghe en se
de **P**ader mijn stant op en eet vā dīns soens
iachte op dat dīn siele mi benedie **D**oe seide pla
ac wie biste **H**i antwoerde ic ben esau dīn eest

geborē loē Isaac verwonōde met grote dwoōderē
en meer dwoōderē de danmen ghelouen mach sei
de hi **W**ie is dan die ghene die mi die gheuāghē
sachte hier te voren brochte. en eer du quaēste heb
ic van al ghegheten. en ic hebbe hem ghebādiēt.
ende hi sel benediet wesen. **D**oe esau des vaders
woerden ghehaert hadde. brieschede hi met grote
roepen. en was al ontdaen. ende seide **V**ad bene
die mi oec **H**i sprac. dūn broed is bedriechlic ghe
comen. en heeft dūn benedixie ontfanghē. **E**nde
esau seide daer toe. met recht is sūn naē iacob ge
hieten: want siet hi heeft mi tweuwerk ōscalct **H**i
heeft mīn eerst ghebozen heen. ende nu andmerk
heeft hi mīn benedixie ontnomen **E**nde noch sei
de hi tottē vader. **E**n hebstu mi gheē ghehouden
Isaac andwoerde **I**c hebbe dien dūn heer ghewa
ket. ende al sūn broeders heb ic sinen dienstē ond
gheworpen **I**c hebbe van tarwe ende van wine
vast ghesticht. en wat sel ic di mīn kint na doen
Esau seide. och vad en hadstu mer eē bādiē. ic
bidde di dattu mi oec benedijtste **D**oe hi dus mit
grote misbaer screide. wort isaac beruecht ende
seide tot hē. in netticheit d aerdē en van bouē in
den douwe des hemels. sel dūn benedixie wese.

Euangelium opten seluen dach. Lucas in
Lūc. xv. capittel
In die tīdē seide ihesus sinen iongherē dese

gelikenis. **E**n mēsche hadde. ij. kīd. en die iogher
vā dien seide sinē vād. **V**ād ghif mi dat deel vā
dē goede dat mi gheboert. en hi deelde hē dz goet
En na n̄ veel daghē doet die iongher soē al vga
dt had. ghic hi wt eē dre conincric pelgrimage.
en daer vdede hi sijn goet ontrupschlic leuēde. en
doe hūt al vteert hadde. wort hi in die rike sidēde
een sterre hōgher. en hi begā armoede te hebbe. en
ghic heen en vwerp hē an een bo:gher des lants
en die sendē in een dorp die verke te hoedē. en be
gheerde sijn huuc te velle vādē draue dat die vke
atē. en niemāt en gāft hē. doe keerde hi wed in hē
seluē en seide. **H**oe veel huerlinghē sijn oueruloes
dich vā brade in wijns vads huus. en ic bederne
hier vā hōgher. laet mi op staē en gāē tot minen
vād en legghē hē. **V**ader ic hebbe ghesondicht idē
hemel en voer di. **E**n nu en ben ic niet waerdich
dijn kint te hieten. make mi als een van dinen
huerlinghen. en hi stōt op en quā tot sinen vād.
Doe hi noch verre was. sach hem sijn vader. en
wort beweghē met vfermichede. en quā toe lopē
en viel hem om den hals. en cussedē. **D**oe seide
die sone tot hem. **V**ader ic hebbe ghesondicht in
den hemel en voer di. nu en ben ic niet waerdich
dijn kint te hietē. **D**oe sprac die vād tot sinē k̄necht
te. haestelic brēt voert dē eerste stoel en doet se hē
en gheeft hem enen rīnc in die hant. en ghescoete

al sijn voete. en brenn hier een ghemest calf. ende
latet. en laet os ete en werlcappē. wāt dese mijn
soen was doot. en hi is te liue ghewordē. hi was
vlozen. en hi is gheuondē. En si begonnē te wer-
scappen. Sijn ouder soen was inden acker. ende
doe hi quā en dē huse naecte. hoerde hi vedelspel
en sanc. ende riep een vādē knechten en vracchde
hē wat daer ware. En die seide hē. dūn broed is
gheromen. en dūn vad heeft een ghemest calf ghe-
slaghen. en heefften tot ghenade ontfanghē. Doe
wort hi onwaerdich ende en woude niet comen.
Sijn vader ghinc daer om wt en begondē te bid-
den. Doe andwoerde hi sinen vad en seide. Sijch
so menich iaer diene ic di. en nye en heb ic dūn ge-
hodt ouer ghetreden. nie en gaesttu mi een hoens-
kijn. dat ic met minen vriendē ghewerlcapt had-
de. Mar doe dūn soē quā. dese die al sijn goet mit
gemeen winē vslonden heeft hebste ee wet calf ge-
slaghen. En die vad andwoerde hē. Jone du bist
alstyt met mi. en al dat mijn is. is dine. mē moet
werlcappē en blide wesen: wāt dese dūn broeder
was doot. en is te liue gheworden. hi was verla-
ren. ende hi is gheuonden.

Epistel opten derden sonnendach inder vastē.
Ad chorintheos. v. ca.

Broeds daer om weest gods nauolghers.
als die alre liefste kind. en wādē ind mine
k in

also doe ons cristus gheminnēt heeft. en hem sel
uen ghegheue voer ons tot eenre oueruerige. en
tot eenre offerhade. gode in een roke d' soeticheit
Oncruylcheit ende alle o'reinicheit of ghypericheit
en moet in v niet ghenoeint worden. als dē heili
ghē betaeint. of lelicheit. of gheke sprekinghe. of
perandicheit die totter nutticheit niet en hoert.
mar lieuer danbaerheit d' gauē sel in v ghenoeit
worden. wāt verstaet en weet. dat gheen oncrul
cher. of onrein. of ghierich. datter afgadē dienlt
is. en heeft erue in dat rike gods. **N**iemant en
moet v bedrieghē met ydelē woerden **G**la. die v
leggghen. dat god ouermids sijn onfermhertich
heit die sonden niet wreke en sel. of die v natuer
like dinghen leren en niet daer bouen: wāt hoer
reden sijn ydel woerden: want daer omme is die
gramscap gods ghecome in die kinder der on
ghelouicheit **D**aer om en wilt hoerludē niet deel
achtich worden: want ghi waert voertijts duul
ternissen: mar nu sijt ghi een licht inden heere.
wandert als kinder des lichts. wāt die vrucht
des lichts is in alre goetheit ende gherechticheit
ende waerheyt.

Euangelium opten seluen dach Lucas in
sijn xi. capittel.

In die tide was ihesus totwerpede dē xiāt
en die was stom. en doe hi dē xiāt wt ghetworpe

hadde sprac die stamme. en die scaren veruonds
den hē **S**omich van hē luden seide **I**n beelsebut
den prince der vianden werpt hi den viāt wt. en
somich and tēpterēde epschtē si van hē een teikē
vanden hemel **D**oe hi hoer ghedachtē sach. seide
hi hē **A**lle rijk in hē seluen ghesceiden sel vergaē
en dat een huus sel op tander vallen. ist dā dz die
viant in hē seluen ghedeelt is. hoe sel staēde bliuē
sijn rijk: wāt ghi segt dat ic in beelsebut dē viāt
wt werpe **E**n ist dat sake dat ic in beelsebut den
viant wtwerpe. in wien worpenle v kinder wt
hier o sellente v recht's wesen **E**n ist dat ic inden
vigher gods die viādē wtwerpe. dā sond twifel
stechants coemt dat rike gods in v. wāneer een
sterc ghewapende sijn huus behoet. alle dighen
sijn in vrede die hi besit: mar ist dat hē eē sterker
ouer come en hē verwinnet. dan sel hi sijn wapē
ōtnemē daer hi in betrouwede. en sijn roef sel hi
deelen **D**ie n̄ met mi en is. die is teghens mi. en
die niet met mi en vergaet. die v̄stroeit. wāneer
die ouerme gheest vten mensche gaet. dā wandt
hi ouer draghe stedē ruste soekēde. en als hi gheē
en vint leit hi **I**c sel wederkeeren tottē huse daer
ic wt ghinc **E**n als hi coemt v̄t hūt met belemē
ghesluert. en dan gaet hi en neemt tot hem seuen
gheestē die bozer sijn dā hi. en gaeder i. en wonē
daer. ende die leste dies mēschē sijn argher dā die

eerste **H**et gescriede doe hi dat seide. dat eē wijf vē
scare haer sēme op boerde en seide **S**alich is die
buuc die di droech. en die borstē die du sogeste. en
hi seide. het is alsoe. **S**alich sijn si die dat woert
gods horen ende dat bewaren

SEKRO

Erat ihesus eiciens demonum. et illud erat
mutum. .x. Luce nono **I**n desen heilij
ghen ewangelio tot onser leere wordē becreuen
twee punten. **D**at eerste is wat wi verstaen bij
desen mensche. **H**ier bi verstaen wi die sondar
ren. die sijn inder sielen om hare sondē wil
Die viant vander hellen is ghelijc enen wolue.
die dat scaep neemt bidē halle. o dattet niet roep
pen en sel **A**ldus doet oec die viant. hi laet die sō
daren ter kercken gaen. en aelmilten den armen
ghen. ende vastē. ende pelgrimage gaen. mar
hi grūpten metten halle. op dat hi niet en raep
woer den priester in biechten. **E**nde waer om is
dat. mar trouwen daer om. want hij in gheenē
dinghen meer en is bedroeuē. dan bi ghewarē
ghe biechte die wi doen **H**ier of hebben wi eē exē
pel vā enē heilighen vad. die den viant beswoore
dat hi hem seide. wat hi alre meest hatede inden
menschen **D**oe sprac die viant. dat is daghelijc
biechte. **H**ier om willen wi den viant leet doen.
soe laet ons dicwijse biechten **D**at anderde

punt is die grote ghenade ons heren . want hi al
tijt ontfaect den sondaers . En dit wort bewijst
in dien dat hi den viant verdrēet uten strommen
menschen ende wort sprekende **Nu** vindē wi dz
die viant wt die siele des menschen gheworpen
wort in drie dinghen . **Dat** eerste is in berouwe
van sondē **Dit** wort ons bewijst in maria mag
dalena . die seuen vianden in hadde . dat warē die
seuen doot sonden : mar ouer mids haer groot be
rou dat si hadde . doe sij sach totten voete ons he
ren ihesu cristi . ende si sijn voete dwoerch met ho
ren tranen : soe worden hoer die seuen viandē wt
gheworpen **Alsoe** selt met ons ghelchien . hebbē
wi berouwe van onsen sonden . **Dat** anderde is
ghewarighe biechte . want ghelikerwijs als die
padde vliegghet wten wijngaerde als hi bliuuet .
want si den edelen roet niet liden en mach . alsoe
biecht die viant vanden mensche : want hi die
biechte niet liden en mach **Hier** om seic site pou
uels **Beliedet** v sonden onderlinghe . op dat eē
ghelic sijn siele salich maken mach **En** dat oede
is ghenoech doen voer die sonden . **Hier** om seic
die ewangelist matheus **Hebbē** wi ghelōdicht i
houerdicheden : soe sullen wi beteren met bedi
ghe **Hebben** wi sonden ghedaen mit ghenoechte
ons vleisches : soe sullen wi vasten **En** hebbē wi
ghelōdicht in ghierichede : so sullen wi aelnisse

Gheuen den armen

Des manēdaechs epistel int coninghē boec . . .
In dien daghe was naaman die prince der
ridderſcap des conincs van cyriē eē groot
man bi ſinen here eē gheert: wāt ouermids die
hadde die heer cyrien ſalicheit ghedaen. het was
een ſterc man eē rīr: mar malaetſch. **E**n vā cirīē
waren verraders wt ghegaen. die vte ghellachte
vā iſrahel een klein deernkīn gheuā ghē brochtē
dat in naamās wīfs dienſte was. **D**eſe ſeide tot
hore vrouwē. **O**ch of mīn heer tottē propheet ge
weelt had die ī ſamariē is. hi ſoudē te hant ghe
gant hebben vander malaetſcheit die hi heeft. eē
naaman is in ghegaē tot ſinē heer eē boetſcapte
hē eē ſeide. **A**ldus ende aldus heeft dat deernkīn
vā iſrahel gheſproken. **D**oe ſeide hē die coninc vā
cirien. **G**anc eē ic ſel brieue ſenden totten coninc
vā iſrahel. **D**oe hi gheuaren was. eē met hē ghe
brocht hadde tien talenten ſiluers. eē ſes duſent
gulden. ende tien maniren van cledinghe. brocht
hi totten coninc van iſrahel brieuē in deſen waer
den. **A**lſtu deſe epistel ontfāghen hebt: ſoe weet
dat ic minen knecht naaman hebbe gheſēdet tot
di. datſtu hem van ſūre malaetſcheit gheſant
maken ſoudet. **D**oe die coninc van iſrahel die
brieuen gheleſen hadde. ſneet hi ſijn cleder eē ſei
de: ben ic god dat ic doden mach eē leuēde makē.

dat dese enē mēsche tot mi ghesēt heeft. die ic ghe
lant maken soude van sijne malaetscheit. merct
hoe veel verliken soert hi teghens mi **Doe** heli
seus die mā gods gehoert had. dat die conic vā
israhel sijn cleederē ghelnedē hadde. sende hi tot
hem en seide. waer om hebste dījn cleeder ghesne
den. laten tot mi comen. op dat hi weet datter eē
propheet ī israhel is **Doe** quā naama mit paer
dē ende met waghēnē. ende stōt voer die dore vā
heliseus huse. ende heliseus sēde eē bode tot hem
ende seide. ganc ende worde seuenwerē ghewal
schen inder iordanē. ende dījn vleisch sel ghesōt
heit ontfāghē. ende du selste ghereinicht worden
Raaman ghinc al toernich heen ende seide. **Ic**
had ghemeeent. dat hi tot mi wt ghetrouwen soude
hebbē ende staē ende roepē die naē sijns herē god
ende met sijne hāt die stede v̄ malaetscheit roerē
soude ende mi ghesōt makē **En** sijnt niet bet ri
uierē. abana ende pharpar vā damasche. dan al
le die wateren van israhel. dat ic daer in ghewal
schē machte wordē ende gereinicht **Paer** om doe
hi hē of keerde. ende onwaerdelic heen soude gāē
quamen sijn knechtē tot hem ende seiden **Vader**
ende al hadde di die propheet een groot dīc ghes
leit. seā er du hadde sculdich gheweest te doe veel
billiker. wāt hi di nu ghesleit heeft. worde gewal
schē. en du selste gereinicht wordē **Hi** daelde wē
lxxxiij

eñ wiesch hē seuenwerk in die iordaeu nadē woer
den des mans gods. Eñ sijn vleisch is wed ghe
daen als dat vleisch eens cleyn kindekijns. ende
hi is vand malaetscheit gereinicht. Eñ hi keerde
wed tottē huse des mās gods. met al sijn ghesel
scap. eñ quā eñ stont voer hē eñ seide. Waerlic ic
weet datt ands gheen god in alle dē lande en is
dan allen god die heer van israhel

Ewangelium opten seluen dach. Lucas in
sijn vierde capittel.

In diē tidē seidē die phariseē tot ihesū. Hoe
veel dat wi ghehoert hebbe. dattu ghedaē
hebste in capharnaū. doch oer hier in dijn lants
scap. Eñ hi seide. ic seg u voerwaer dat nye pro
pheet ontlanghen is in sijn lant. Ic seg u inder
waerheit. dat veel weduwē warē in israhel in he
lyas tiden. doe die hemel gheslotē was drie iaer.
eñ ses mādē. eñ i alle landē doe grote hongher
was. eñ tot gheē vā diē en was helpas ghesēt dā
in sarepta sydonaz. tot enen wiue die weduwe
was. Eñ het warē veel malaetsche in israhel sū
helpeo den propheet. eñ nēmat en was van hē
ghelont ghemact. dan naaman syrus. eñ al die
in die sinagoghe warē eñ dit hoerdē worden. ver
uolt met toerne. eñ stonde op eñ worpē oter stat
eñ seide tottē ousten vāden berghe. daer hoer stat
getimert was. dz si hē wed sōndē werpē. Mar hi

ghinc daer die middel van hem allen.

Des dincdaghes epistel int coninghen boec

In die daghe riep een wijf vanden pphete
winie tot helizeum den propheet ende seide

Dijn knecht mijn man is ghestoruen. en du weet
ste wel dat hi dijn knecht was en gode ontsach.

En sich nu isser en ma gecome die os geborghet
hadde. dat hi mijn twe sonen neme om hen te dienē

Doe seide helizeus tot hoer. wat wilste dat ic di
doe. Segt mi wat hebste in dijn huus. En sij ant-

woerde. ic dijn deerne en hebbe niet in mijn huus
dan een luttel olpe. daer ic mede ghesaluet mach

wordē. Hi seide hoer. ganc ende bit alle dine ghes-
bueren te leenen. pdel vaten niet luttel. Ende gāc

in. ende sluit die dore alstu daer ende dijn kinder
binnen kiste. Soe doch in alle dese vaten van dier

olpe. en als si vol sijn. so doetse wech. En dz wijf
ghinc wech. en sloot die dore op hoer en op hoer

kind. Die kind brachtē die vaten. en si stortē daer
in. Doe die vaten vol waren. seide si tot horen kide

brenge mi noch en vat. Het antwoerde. ic en heb
niet. en die olie stot. en si qua doe. en dedet den ma

gods te weten. en hi seide. Ganc en braep die olie
en betaelt dien di geborghet hadde. mar du en

dine sonen leuet vanden anderen.

Ewangelium opten seluen dach. Mathews in
sijn. xviii. capittel

lxix

In dien tiden sende ihesus op sine ionghen
ren. seide hi petro. **I**st dat dijn broeder son
dicht in di. ganc en berespe hē tusschē di en hem
alleene. ist dat hi di hoert: so hebste dijn broeder
ghewannē. en hoert hi di niet: soe nem daer eē of
twe metti. op dat in tweer ludē monde of in drie
alle woerde staē. **E**n ist dat hi di niet en hoert. dā
legge dat den kerken. **E**n ist dat hi den kerkē niet
en hoert: so laten di wesen. als een publicaen. en
eē ethincus. dat is een die vā dinen gheloue niet
en is. **I**c legghe u voerwaer: soe wat ghi bindet
opter aerde. dat sel inden hemel ghebonden u wese.
En so wat ghi ontbint opter aerden. dat sel ont
bonden wesen inden hemel: noch seg ic u. ist dat
si twe van u opter aerde te gas ouer een draghē.
so van wat dinghen dat si biddē. het sel hē ghe
scien van minen vader die indē hemel is. **S**o waer
daer twee of drie vergadert sijn in minen name.
daer ben ic int middel van hē. **D**oe quā petrus
tot hē ende seide. **H**eer hoe dicke sel mijn broeder
misdoen in mi. en sel ic hē vergheuen tot seuen
weruen toe. **I**hesus andwoerde hem. **I**c en leg
ghe di niet tot seuenweruen: mar seuen ende tse
uentich weruen.

Des woensdaerchs epistel. **E**xodi.
Dat spreect god die heer. **E**r dijn vader ende
dijn moeder. op dattu lancliwich moechste

lijn opter aerde die di gheue sel god die heer Du
en selste niet doden. du en selste gheen ocrulcheit
doe. du en selste gheē diefte doe. du en selste teghē
dinen naeste gheē valsch ghetughe spreke. du en
selte dijns naesten huus niet begheerē. noch du en
selte nē begheerē lijn wif. noch knecht. noch deer
ne. noch osse. noch ezel. noch gheen dinc dat lijn
is Ende alle dat volc hoerde die stemme. en sach
die lampen. ende dat ghelut der basunen. ende
den berch roken. en stonden van verres veruaert
ende van vresen te gader gheslegghen. ende seiden
tot moyses Sprac du ons toe. wi sellent hoerē. die
heer en spreke ons niet. op dat wi niet en steruen
Ende moyses sprac totten volcke. En wilt niet
ontsien; want die heer is ghecomen. op dat hi u
proeuen soude. ende op dat lijn vrese in u sou
de wesen. ende dat ghi niet sondighen en soudet
Ende dat volc stot van verres: mar moyses die
ghinc tatter deernsterheden daer god in was En
woert meer seide die heer tot moyses Dit selstu die
hinderen van israhel legghen. En hebbe ghelie
dat ic u vanden hemel ghesproken hebbe Ghi en
selt u gheen silueren gode maken. noch vergul
de gode en seldi u niet maken Ghi selt mi vand
aerden dat outaer maken. en daer op uwe offer
hande offeren. en uwe vreedsaemighe uwe scapē
ende ossen. en in elcker steden daer mijns namen

ghedenckenisse sel wesen +?+

Ewangelium opten seluen dach Matheus in
sijn. xij. capittel.

In dien tiden quamen die scriben ende die
phariseen tot ihesū van iherusalē en sprac
ken: Waer om treden dine iongherē vand ouer
settinghe. si en walschē hoer handē n̄ als si broot
eten. **H**i andwoerde hem en seide. waer om tredē
ouer dat ghebot gods om uwer settinghe wille.
wāt god heeft ghesprokē. **E**ert vād en moed. en
wie sinen vader en sijn moeder qualikē toe spre
ket sel inder doot steruen. **E**nde ghi segt. so wpe
sijn vader of sijn moed toe leit. soe wat gaue vā
mi ghesriet coemt di te baten. ende en sel sine vā
der of sijnre moeder niet eerē en hebt dat ghebodt
gods te vergheefs ghemaket om uwer settinghe
wille. **p**porciten hoe wel heeft ysayas vā v ghe
propheteert. daer hi seide. **D**it volc eert mi mettē
lippen: mar hoer herte is verre vā mi. sond sake
bekenen si mi. ende leeren die leeringhe en die ghe
bode dē ludē. **E**nde hi riep die menichte te gader.
tot hem ende seide. **H**oert ende verstaet. dat inden
mont gaet. dat en belmet den mensche niet: mar
dat wat den monde gaet. dat belmet den mensche.
Doe q̄men die iongheren tot hē en seidē. weetstu
dat die phariseen ghesandaliseert sijn: want sij
dat woert hebben. **E**nde hi andwoerde ende seide

Alle plantinghe die mijn hemelsche vader niet
en plantet. sel wt gheradet worden. Laetse. si sijn
blint. Ist dat die een blinde den anderen die werch
wilet. so vallen sij beide inden graue. Doe ande
waerde petrus ende seide. ontbint ons dese pas
bole. En hi seide hem. nach sidi luden sonder ver
stant. en verstaet ghi niet. dat al dat indē monde
gaet. dat dat inden buuc gaet. ende wort neders
waerts ghesent. mar dat wt den monde coemt.
dat gaet vter herten. ende het beulecket den men
schen. wter herten gaen quade ghedachten. mā
slachte. ouerspēl. oncuusheit. diefte. valsche ghe
tuge. blasphemie. dit sijnle die dē mēschē bel met
ten. mar niet onghedwaghen handen te eten. en
bel met den menschen niet.

Des donredaechs epistel Iheremias
In dien daghē ghesriede dat woert des he
ren tot mi en seide. Stāt indē poertē vandē
hule des heren. en predict daer dit woert en segt.
Die spreket die heer der heeren god van israhel.
Maket uwe wegghen goet. en ic sel niet v wonen
in deser stede. En wilt niet betrouwē indē woer
dē der loghenē. en legghen. die tēpel des heerē het
is des heren tēpel. want ist dat ghi uwe wegghen
benediet en uwe aernstichede. En ist dat ghi oer
del doet tusschē dē mā en sinē naestē. en den inca
melinc en den weeten. En d weduē gheē omrecht
lxxi

ghewelt en doet + noch in deser stede dat onnosel
bloet niet wt en stort. en naden vreemden gode u
selue int quade niet en waerdert: so sel ic met u wo
nen in deser stede inden lande dat ic uwe vader en
ghegheuen hebbe van ewe tot inder ewen spreect
die almachtighe heere

Ewangelium opten seluen dach Iohannes
in lxxvi. ca.

In dien tidede seide ihesus u scare. en werket
int ewighe leue. die u die sone des mensche gheue
sel. wat god die vad heft dese gheueket. Doe sei
den si tot hem. wat sellen wi doen. op dat wi die
wercken gods wercken. Ihesus andwoerde ende
seide hem. ghelouet dien hi gheset heuet. Doe sei
den si he. wat teken doetstu da hier om. dat wij
sien en ghelouen di. wat werckstu. Onse vads at
hemels broot inder woestinen. en si sijn doot als
voerscreue is. Hi gaf he vande hemel broot tete.
Daer o seide he ihel? Hoerwaer woerwaer seg ic
u. moyses en gaf u dat broot vanden hemel niet.
Mer mijn vad gheuet u waerachtich broot indē
hemel. wat dit is broot gods. dz vande hemel ghe
daelt is en u warelt leuen ghift. Doe seide si hem
Heer ghif ons dat broot altijt. Doe seide he ihel?
Ic ben throot des leues dat vanden hemel neder
comen is. die tot mi coet. die en sel niet hongherē

en die in mi ghelouet en sel nemmermeer dorste.
Des vridaghes epistel in numerus ghescreuē
int .x. capittel

In dien daghen quamen die kinder van israhel tot moyses en tot aaron ende waren ghekeert in partijnghe ende seiden Ghif ous water dat wi drincken **D**oe lieten moyses en aaron die veelheit des volcs . en ghinghen inden taber nakel . en vielen al beruoets neder inder aerde . en riepen totten heer ende seide **H**eer god ohoer die roepinghe dijns volcs . en luuc hem op dinē scat die fonteyne des leuenden waters . op dat si verlaet worden: en hoer murmureringhe op houdē.
En die glori des heren verscheen ouer hem . ende die heer sprac tot moyses en seide **N**em die roede en vergad dat volc . en du en aaron dijn broeder . ende spreket totten steene voer hem luden . en die sel water gheuen . ende als ghi wat wtē steē ghebrocht hebbet . dan sel drincken alle die menichte des volcs ende hoer beesten **D**aer o brochte moyses die roede . die in dat aensichte des heren was . als hi hem ghebodē hadde . ende vergaderde alle die menichte des volcs voer den steen ende seide hem **H**oert ghi wederspānnighe ende ghi onghe louighe . en moghen wi u wt desen steene gheen water brengen . **E**nde doe moyses die hant op hief ende den steen twewerk metter roeden sloech .

ghinghen die wateren mildeliken wt. so dat dat
volc dranc en die beesten **D**oe seide die heere tot
moyses en tot aaron: want ghi mi niet ghelouet
en hebt. dat ghi mi voer die kind vā israhel ghe
heilighet soude hebbē. so en selt ghi dit volc niet
inleiden in dat lant dat ic hem gheuen sel **D**it is
dat water des wederlegghē daer die kinder vā
israhel stonden teghens den heer. ende hi is ghe
heilicht in hem luden.

Ewangelium opten seluen dach. Johannes
int vierde ca.:

In dien tidē quā ihes^{us} in eere stat vā samar
tien die sychar hiere. neuen den erue dat iacob
sinen sone ioseph ghegheue hadde. en daer was
iacobs fonteine ihesus was vermoepet vanden
weghe en sat opter fonteinē alsoe. het was bider
sester vzen **E**en wif quā van samarien om wa
ter te putten ihesus seide hoer. ghif mi drinckē.
En sine iongheren ghinghen heen in die stat om
spise te ropen **D**oe seide dat samaritaense wif.
Hoe coemt dattu drincken yschste van mi. wāt
du een iode biste. en ic e n wif van samariē be
want die ioden en menghen niet mettē samarita
nen. ihesus andwoerde ende seide hoer. **W**aert
dattu die gauen gods kendeste. ende rope dat die
is die di seit. ghif mi drincken. du soudeste licht
vā hē ghebeden hebbē. en hi soude di licht leuēde

water ghegheue hebben **D**oe seide hem dat wijf
Heer du en hebste niet in te putten. ende die put
 is diep. vā waen hebstu dan leuēde water. bistu
 meerre dan onse vad iacob. die ons den put gaf
 en hi dranc daer wt. en sijn kind en sijn beesten.
Jhesus andwoerde ende seide hoer **E**lc die vā dese
 water drincket. sel andermeruen dorste: mar die
 drinct vāden water dat ic hem gheuen sel. die en
 sel niet dorsten in ewicheit: mar dat water dat
 ic hem gheuen sel. dat sel worden in hē eē fontey-
 ne des springhende waters in dat ewighe leuen.
Doe seide dat wijf totten heer **H**eer ghif mi twa-
 ter. op dat mi niet en dorste. noch dat ic hier niet
 en come putten **J**hesus seide hoer. ganc en roepe
 dijn mā ende roē hier **T**wijf andwoerde ende sei-
 de. ic en heb ghenē mā **J**hesus seide hoer **D**u heb-
 ste dat wel gheseyt. du en hebste gheuen mā. wāt
 du hebste vaf mannen ghehad. ende die du nu he-
 uste. die en is dijn mā niet. daer om hebste waer
 gheseyt **D**oe seide dat wijf **H**eer als mi drincket
 du biste eē propheet. onse vads hebbe an ghebeet
 inden berch. ende ghi legghet dat te iherusalē die
 stede is daer men aenbeden moet. **J**hesus seide.
 wijf gelauet mi dat die ore comē sel. dz ghi noch
 te iherusalem noch in desen berch aenbede en selt
Ghi aenbedet dat ghi niet en weet. wi aenbeden
 dat wi weten. wāt die salicheit is vanden iode.

mar die vre coemt en si is nu. wanner die waer-
dighe aenbeders. de vader aenbeden sellen inden
gheest ende inder waerheit. want die vader soect
alfuldanighe die hem aenbenden. **Doe** seide he
dat wijf. ic weet dat messias coemt die cristus
hiet. wanner hij coemt. die sel ons alle dinghen
legghe. **Doe** seide ihesus tot hoer. **Ic** bent die mit
di spreke. **Ende** doe quamen sijn ionghere en da
wonderde dat: want hi mette wiue sprac. noch
tan en seide nyemant. wat doetstu of wat sprece
stu met hoer. **Doe** liet dat wijf hoer cāne daer. en
ghinc in die stat en seide den ludē. **Coemt** en liet
enen mēsche. die mi al ghesleit heeft dat ic ghedaē
hebbe. en is hi n; xps. **Si** ghinghe tot dier stat en
quamē tot he. **Sijn** ionghere vrachde he en seide.
meister eet. **Hi** adwoerde he. ic hebbe een spise te
eten. die ghi niet en weet. **Doe** sprake die ionghere
onvlinghe. of he pemat tetē ghebrocht heeft. **Ihe-**
lus seide he. **Mijn** spise is. dat ic des gheens wil
doe die mi ghesent heeft. en volbrenghe sijn were.
Segt ghi niet datter noch vier maenden sijn. en
die bou coemt. liet ic segghe v. heft op v oghē en
besciet die rikē. wāt si sijn thāts rot tottē bouwe.
Ende die mapet ontfanghet dat loen en vgardert
die vrucht int ewighe leue. op dat hi der die sapt
mede verblidet en die mapet. **In** desen ist woert.
waer: wāt het is een and diet sapt. en het is een

ander diet maiet. **Ic** hebbe v ghesendet te maien,
dat ghi niet ghearbeit en hebt. and luden hebbe
ghearbeit. en ghi sijt in hoer arbeit in ghetreden.
wt dier stat gheloueden veel samaritanen in hē. o
des wijfs woert diet getughe gaf. hi heeft mi als
le dinghen gheseyt die ic ghedaen hebbe. **Doe** die sa
maritanen tot hē gmen baden si hē dat hi daer bles
ue. **En** hi bleef daer twee daghen. en om sijner lerē
ghe gheloued veel te meer. en seiden den wiue. om
dijner sake wil en ghelouē wi nu niet. wāt ic heb
ben ghehoert. en wi weten dat dit waerlic is een
behouder der warelt

Des sac'daerchs epistel **Daniel**
In dien daghen was een man in babilonie
en sijn naem was ioachim. en hi nam een
wijf die susanna hiete helchien dochter seer scoen
en den heer ontsiende. **Ende** wāt hoer ouders ghe
rechtich waren. so hadde si hoer dochter na moir
tes ewe gheleert. **En** ioachim was seer rijk. ende
hem was eenen boengaert omtrent sinen huse.
Ende die ioden vergaderden tot hem. wāt hi die
verbaerste was van hem allen. **Ende** in dien iare
waren twee oude rechters ghemaect. daer die heer
of ghesprokē hadde. **Dat** die boesheit wt ghegāē
was van babilonien wt den ouden rechters. die
dat wale schenen te regieren. **Dele** oeffenden stade
like ioachims huus. ende alle die verdele hadden

te doen die quamen tot hem. **E**n wāneer dz volc
wē ghecomē was na d' middach: so ghic susan
na in hoer mā's boēgaert en d' wādde hoer. en die
oude saghen se daghelix in gaen en verwanderē.
en wordē ontstekē in hoerre begheerlicheit. en sijn
d' beerden hozen sin. en neyden hoer oghē neder
dat si die hemel niet en saghen. noch d' gherechtig
gher oerdel n' en gedochte. **E**n het ghesiede doe
si eenē bequamē dach waer ghenamē haddē. dat
sij alleen mochten vinden. dat sijn ghinc alsoe si
ghisteren en daer te voren plach met twee deernē
alleen en woude ghewalichē welen in dē boem
gaert: wantet heet was. en daer en was niemāt
sond' die twe oude verborghē diese saghē. **D**oe se
de sijn dē deernen. haelt mi die olve en die selue en
slutet die dore vandē boēgaert. op dat ic ghewal
ichē worde. **D**oe die ioncurandē wt gegae wacē
stonden die twe oude op en liepen tot hoer en se
den. **S**ich die dore vāden boemgaert sijn ghelost
en niemāt en liet ons. daer om consēteert d' s
en doet onsen wille. en ist dattu des niet doen en
wiltē: so sellē wi getughe teghē di segghē. datē
een ionghelinc met di was. en dattu om dier sacē
wille die deernē vā di sendeste. **D**oe d' lichte susā
na en seide. banghicheden sijn in alle liden: wāt
doe ic dat: so is mijn siel doot. en doe ics niet: so
en sel ic uwē hāden niet moghen ontulien. **W**ac

het is mi beter sond' wert inder mensche handen
te vallen. dan in dat aensicht ons heren te sondi-
ghen. Ende susanna riep met luder stemmen. doe
riepen oec die oude teghens hoer. En doe die knecht-
ren vanden huse inden boemgaert die roepighe
hoerde braken si in. doer een achter poerte om te
sien wat daer ware. Ende nae dat die oude sprac-
ken. scaemden hem die knechten seer. want van
susanna en was nie allulken woert ghesleit. En
het ghesriede des ander daghes doe dat volc qua-
toe ioachim horen man. doe quamen oec die twee
oude vol hoer ghedachten teghens susanna. dat
sise souden doden. en si leidē voer den volcke. te
det tot susanna helchien dochte ioachims wijf. En
altechant senden si om hoer. ende si quam met ho-
ren ouders. met kinderen ende met hozen maghe-
doe weenden die hoer en al diese ghekennet had-
den. doe stonden die twee oude te gader op inden
middel des volcs. en leiden hoer handen op susa-
nen hoeft. Si weende en sach optē hemel en hoer
herte was betrouwe hebbende inden heer. En die
oude leiden. doe wi alleē inden boemgaert warē
is dese in ghegaen met twee deerne alleen en sloot
die doze vanden boemgaert. en liet die deerne wt.
En doe qua daer een ioghelinc tot hoer. die daer
dorghē was en misdede m; hoer. En doe wi idē
harnike vādē boemgaert waren. en die haetheit
lxxxv

saghen liepē wi tot hem. en saghen se te god mit
doen. En die ionghelinc en mochten wi niet vā
ghen: wāt hi was sterker dā wi. en dede die dore
op en spāc daer wt. Doe wi dese begrepē haddē
en gheuraghet wie die ionghelinc was. en wou
de sūns ons niet segghen. Van desen dinghen sūt
wi ghetughe. En die menichte vāden volcke ghe
loueden hē als oude en rechters. en veroedelde
se totter doot. Doe riep susanna met luder stemme
en seide. O ewighe god die ū verborghene dinge
ghen een bekenne biste. en alle dinghē eer si ghe
schien bekennet hebste. du weetste dat si een vals
sche ghetughe teghē mi ghedraghē hebbē. en sich
ic sterue: want ic dese dinghē niet ghedaē en heb
be. die dese boesheit teghens mi ghedichter hebbē.
Ende die heer verhoerde hoer stemme. doe si wt
gheleit wort totter doot. verwreete god dē gheest
van enen ionghē kinde dat daniel hiet: ende het
riep met luder stemmen en seide. Ic ben rein vā des
wāts blaede. Doe keerde alle dat volc omē tot hē
ende seide. Wat is dese redene die du sprekest.
Doe hi int middel van hem luden stont. seide hij
aldus. Dwaes sūt ghi kind vā israhel. niet verde
lende noch kennende. datter waerachtich is. ende
hebt die dochter vā israhel doerdelt. keert weder
tattē oerdel: wāt si eē valsche ghetughe gedraghē
hebben teghens hoer. Doe keerde t volc haestelic

om. en daniel seide **S**crifte vā malcanū. en ic sels
te andlaekē **D**oe si ghesceidē warē. riep hi die eē
vāden tweē en seide hē **D**u die voudet biste indē
bolē daghē. nu sijn dān sandē comē diestu te vo
ren hebste ghedaē. oerdelede orecht. die onosel bes
druckende. en die sculdighe quijt latēde **D**ie heer
selue spreket **D**ē onoselen en dē gherechtighē en
selu n; dodē **N**u ontuse geliē hebste. so segt onū
welc boem saechstule te gad spreke **H**i seide onū
den mispelboē **D**oe seide daniel. du hebset gela
ghen. sich die ēghel des herē heekt dat vōnis van
die otkāghē en sel di ontweē scozē **D**oe dede hi hē
werch. en dede die ander comē en seide hē **D**u saet
vā rāanaā en n; vā iuda. die begheerlicheit heekt
dijn herte vkeert. dus dedet ghi ū dochē vā isra
hel. al onelēde sprakē si v. mar die dochē en leet
v boesheit n; **S**egt mi onū welc boem vōdelstule
te gad spreke **H**i seide onū dē prupm boē. daniel
seide **D**at is oec geloghē. die ēghel des herē heekt
d; swaert. dat hi di middē ontweē houwe en ver
sae **E**n al die ogaderighe des volcs riep met su
der kēimē en hādidē gode. die die gheē behout die
in hē hapē. en si rese te gader op teghēs die oude
vāt daniel hadse wt horen monde vōwannē. dat
si valstij ghetughe ghelprakē haddē. en si deden
hē also si boeslic teghēs horen naestē ghedaē had
den. en slaeghēle doot **E**nde dat onnosel bloet is
lxxxvi

behouden in dien daghen: .+

Ewangelium opten seluen dach Johannes

In sijn .viij. ca .+

In die tīdē toech ihel? indē berch vā oliues
ten. en̄ alst laet was quam hi wed̄ inden tempel.
en̄ al dat volc quā tot hē ende hi sat ende leerde.
Doe brochtē die scriben en̄ die phariseē een wāf
in ouer spel begrepen. en̄ settense in die middel en̄
leide hē. **W**eister dit wāf is nu gheuondē in ouer
spel. en̄ moises heeft ons ghebodē aldusdanighē
te nemen. wat segstu hier om. dit sprakē si en̄ tēp
teerden hem. op dat si hē mochtē woeghē. **I**hel?
nēghede hem nederwaerts en̄ screef inder aerde
mette vīgher. Doe si vast bleue vraghēde hē. rech
te hi hē op. en̄ seide hem. Die sond sonde is vā v
die werp eerst op hoer den steen. **E**n̄ anderweruē
nēghde hi hem en̄ screef in v̄ aerden. doe sūt hoer
den ghinghen si wt die een vaden anderē beghē
nende vāden outstē. **E**n̄ ihelus bleef alleen. ende
dat wāf inden middel staende. **D**oe rechte hem
ihelus op ende seide hoer. **W**āf waer sijn si die dē
woechdē. heeft di gemāt v̄doemt. **S**i seide. neent
heer. **N**och ic en̄ sel di niet verdomen. ganc en̄ en̄
wil niet meer sondighen. .+

Epistel opten vierdē sonnēdach inder vasten.

Ad galathas

Groeds het is ghescreuē dat abraham twe

kinderen hadde een vander deerne. en een vader
vriër: mar die vander deernen is naden vleische
ghebozen. mer die vander vriër is ouermids der
wē beloften **D**ese sijn doer een ander ostādenis
ghesproken: want dit sijn twee testamenten. dat
een is vanden berch syna in knechtscap harēde.
ende dat is agar. want syna is een berch in ara-
bien. die dien weghe gheuoecht is. die nu is te ihe-
rusalem en dient met horen kinderen **M**ar iheru-
salem die opwaerts is. die is vri. die welke ou-
se moeder is **G**lo. want si met woerden en met
exempel gheleert sijn. en niet en dienē wt knechts-
scap: mar wt minnen. wāt het is ghescreuē **B**er-
wachde di ondrachtige. die niet en baerste. scoer
ap ende roep die niet scadelic en vintste: wāt die
kind d' voelster is veel meer. dan dien mā heuet
Mar wi broederē nader ghelijcheit vā plaac sijn
kind der beloften: mar hoe dat doe die ghene die
naden vleische gebozē was den ghenē d'ualschde.
die naden gheeste ghebozen was **A**lso ist oec nu
Mar wat seit die scrifture **W**erpt wt die deerne
en hoer kint: wāt dat kint der deernē en sel gheē
erfghē name wesen mettē kinde der vriër **B**roeds
aldus en sijn wi niet der deernen kinderen: mar
der vriër. **I**n welcher vriheit ons cristus ihesus
gheuiet heeft.

Euangelium opten seluen dach Johannes
lxxxviij

I bescrijftet in sijn selte capittel.

In die tidē ghinc ihes^{us} ouer dat meer vā ga
lileen dat tiberiadis hiet. ende hem volghede een
grote menichte: wāt si saghen die teikenē die hū
dede ouer die ghene die siet warē. **D**oe ghinc ihes^{us}
in enen berch en daer sat hi met sinen ianghe
ren. **D**ie naeste paelschen was der ioden freisdach.
Doe ihesus sijn oghen op sloech en sach dat ee
ouermenichte tot hē quā. sprac hi tot philippū.
Waer sellē wi broot copē. dat dese moghē etē. **D**e
seide hi en tēpferdē: want hi wiste wat hi doen
loude. **P**hilipp^{us} antwoerde hē. dat broot vā twee
handt pennighē en is niet genoech. dat eē igelic
een luttel name. **D**oe seide tot hē eē vā sine ion
gherē ghehietē andreas. symon petr^{us} broed. hier
is een kint dat heekt vijf ghersten broden en twee
wilschē: mar wat is dat ond also vele. **D**oe seide
ihesus. doet die luden sitten. daer was veel hons
in die stede. **D**aer ghinghē si ned sitten mannē bi
ghetal bi na vijf dufēt. **D**oe nam ihes^{us} die brode
doe hi graci ghedaē had. deelde hūt dē ghenē die
satē. en des gelūcs vādē wilschē hoe veel hi wou
de. **D**oe si geladet warē seide hi sijn iogherē. dā
dāt die ghebrokē stukē. die ouer ghebleuē sijn dat
si niet en hederuē. **D**oe vergaderdē si en vūolden
xij. coruen relūfs vā vijf ghersten broden en twee
wilschen dat den ghenen ouerliep die daer aten.

Daer die menschen dat teken ghesien hadden dz
hi dede seiden si. dit is waerlec een ppheter die toe
comende is inder warelt

SEKMO

Est puer vons h g hz quingz panes. 47. Jo
hannes. vi. Na gheestelic verstant wort ons
bewijst bi desen kinde cristus ihes? die gods soe
Van welcken kinde singhen ende lesen wi inden
kerstnachte Een kint is ons ghebozen. die soe is
ons ghegheuen. Dit ghebenedide kint heeft vijf
broden ende twee visschen. die wi hem bidden sel
len: wāt si ons alle noot sijn. Dat eerste broot is
daer wi hi leuē. om dat broot biddē wi hē daghe
lix inden pat noster. daer wi segghen. Heer ghif
ons hiden onse daghelix broot. Dā dese broden
hebben wi in d' bibel. dat thobias sprac tot sinē
sane daer hi steruē soude. Ghi selt v broot etē mit
den armen menschen die hongher hebben. dat is
teghē die vracke men' chē. die lieuer horen hondē
die crumen gheuen dan den armen. En dese sijn
ghelijc den rike man die sasarum niet en gaf. en
nomaels begrauen wort inder hellen. Dat ander
broot is dat woert gods: wāt ghelijc dat die mē
sche leuet hiden natureliken brade. also leuet oec
die siele des goeden menschen vanden woerden
ende leeringhe gods. Hier of leit cristus. Niet als
leen en leuet die mensche inden brade; mar inden
lxxxviii m i

woerden die comen tot de monde gods. Dat is
de broot is dat broot der penitencien. Hier of leit
sinte augustijn. O heer gheuet mi dat broot der peni-
tencien in desen armen leuen. want ic dat be-
gheer bouen alle broden der werelt. Dit broot is
wozt ghemaect met water en vuer. wat tot ghe-
warigher penitencien. soe behoert dat water der
bitterre tranen. ende dat vuer der godliker mi-
nen. Dat vierde broot is dat heilighe sacra-
ment dat is dat lichaem ons heren. Die van des-
sen brode eet salichlic. die sel leuen inder ewich-
heit. Hier om sellen wi ons des waerdich ma-
ken met ghewarigher penitencien dese heilighe
wasten. dat wi te paelschen oec dit heilighe broot
waerdelike ontfanghen moghen. Dat vijfste
broot is die gracie gods. die wi altijt oec beghere
sellē. Dese gracie gods gheeft dat leuen onser
sielen. Hier of gheeft ghetughe die apostel. ende
leit. Die gracie gods dat ewighe leuen. dat is te
segghen. dat die gracie gods gheeft dat leuen on-
ser sielen. ende brengt ons totten ewighen leuen.
En dese twee visschen dat sijn die exempelen ons
heren. wat hi leit. Leert aen mi dat ic sachtmoedich
ben ende oetmoedich van herten. dese twee vis-
schen doen die brode wel smaken. Ende dit is dat
wi altoes begheren. ende bidden sellen van de
sen ghebendiden kinde.

Des tianendaechs epistel int coninghē boec
In dien daghen ginen twe meenwunen tot
dē coninc salomon. en stōden voer hē. daer
die een of seide **H**eere mijn ic bidde. ic en dit wijf
wonē in een huus. en ic baerde hi hoer ind camer
en des derde daechs na dz ic ghebaert hadde. soe
baerde dese oec. en wi warē te gad en nye māt an
ds met ds indē hule. wtghenome ous twee. en
des wijfs kint is te nacht ghestrouen. wāt al sla
pende heekt sijt verlegghen. En ind heimeliker stil
heit des nachts is si op ghestaē. en heekt mijn kint
van mijne siden ghenome dijne deerne. daer si
liep ende sepet in hazen scoot. mar hoer kint dat
daer doot was. heekt si in minē scoot gheleit. En
doe ic vroech op ghestaē was. ende soude minen
sone meke gheuen schieen hij doot. Ende doe icken
inden claren lichte naerstelic besach. onduant ic
dat hi mi niet en was die ic ghewonnen hadde.
Doe andwoerde tander wijf. het en is alsoe niet.
mar dijn soen is doot. en die mijn leuet. Daer te
ghens seide die eerste. du sieckste. mijn soen leuet
en dijn soen is doot. En in deser manirē keuen si
voer den coninc. Doe seide die coninc. dese seit
mijn kint leeft. en dijn kint is doot. ende dese ad
woerdet neē. dijn kint is doot. mar mijn kint le
uet. En daer om seide die coninc. brenyt mi een
staert. doe si dat swaert ghebracht hadden voer

den coninc. seide hi. deilte dat leuende kint an twee delen. en gheeft dat een deel den ene. en tan den anderen. Doe sprac dat wijf dies dat leuende kint was totte coninc. wat hoer inghedote sijn beueghet op hoer kint. Heer ic bidde u gheeft hoer dat leuende kint en niet en wiltet doden. Daer te ghen seide die ander. noch mi noch di en sijt: mer latet ghedepl't worden. Die coninc antwoerde en seide. gheeft dese dat leuende kint. en niet en latet ghedoot worden: wat dit is die moeder. Al israhel hoerde dat oerdel dat die coninc dus gheoerdelt hadde en ontsaghen den coninc. siende dat die wijtheit gods in hem was oerdel te doen.

Ewangelium opten seluen dach Johannes in sijn. ij. ca. :

In dien tiden wast bider iaden paetschen en ihesus clam op te iherusalē. en hi want in den tempel die scapen ende ossen ende duue costen en uockten. en wisselaers sittende. En doe hi ghemaket hadde recht als een ghesel van reephuis iaechde hi vten tempel die scapen. die ossen. en die wisselaers. dat gheselt scozte hi en werpte die tafel omme. En den ghenen die die duuen uockten seide hi. Draghet dit van hene. en wilt van mijns vaders huus gheen huus van neringhe maken. Sine ia gheren worden bedenkende dat ghescreuen is. Die minne des huses et mi. Hier om antwoerden die

Ioden en seide. wat teyken bewijste ons wanttu
dit doetste ihes? adwaerde en seide. Breket dese
tepel. en in dzien daghen sel icken op make Doe
seide die ioden In .xlvi. iaren is dese tepel ghet
mert. en du selken in dzien daghen weder make.
mar hi seide vanden tepel des lichaens. doe hi op
ghestaen was vand doot. ghedochte sijn io gheren
dat hi dat vanden tepel sijns lichaens ghesproken
hadde. En si ghelouede der scrifturen en d lerighe
die hen ihesus seide Doe hi te iherusalem was des
paetchens op een feestdach ghelouede veel i sine
name: want si die teikenen saghen die hi wrochte
Mar ihesus en ghelouede hen selue niet: wat hile
al kenede. en dattet hen gheen noot en was dz pe
want vanden mensche een ghetughe gaue. wat hi
wiste wat inden mensche was

Epistel des dinrdaerhs Cradi.:

In dien daghen sprac die heere tot moysen
en seide. dael neder vanden berch: wat dijn
volc dattu wt egipten leideste heeft ghesondicht
Si seide haestelic vanden weghe. die du hen wyl
deste. ende hebben hen ghemact te samē ee ghego
ten calf. ende hebben aeghebeet. ende offerden hen
offerhande. ende seiden psrahel. dit sijn dijn gode
die di gheleit hebben wt den lande van egipten.
Anderweruen sprac die heer tot moysen. Ic sie
dzet walc hertnackich is. laet mi dz mijn toerne

ūgrāme teghēs hē en icse ūderue **E**n ic sel di mā-
ken tenen groten volcke **D**oe bat moyses god si-
nen here en seide **H**eer waer om ūgrāt dūn toer-
nicheit teghens dit volc dattu gheleiet hebste wt
den lande van egipten in groten crachtē ende in
stercker hāt **I**c bidde op dat die vā egipten niet
en moghen segghē hi heefste scalkelic wt egipten
gheleit op dat hise inden berghe verlaē sou-
de en verdeluen in ū aerden **H**eer laet dūn toerne-
rustē en wes ūsoelic oū die boetheit dūus volcs
Ghedenc dūne knechten abraham plaac en isa-
rob die du ghesworen hebste hi di seluē en geseit
Ic sel v gheslachten ūmenichuoudighen als die
sterre des hemels en al dit lant daer ic of gelpre-
ken hebbe sel ic uwe gheslachte gheue en ghi sel-
tet altoes besitten **E**n die heer is ūnoeghet dat hi
tquaet niet en dede dat hi seide **E**n hi ontfermede
kūns volcs onse here

Ewangelium opten seluen dach Johannes in
lūn .vii. ca.

In dien tiden doet midden was indē seest
dach clam ihesus op inden tempel en leere
de en die inden verwandde en seiden **H**oe moet
dese die scrift en hise niet gheleert en heeft **I**hesus
antwoerde en seide hem mijn leringhe en is niet
mijn: mar des gheus die mi gheset heeft so wie
sinen wille doen wil die sel bekennen wed si vā

nade si. of icke van mi seluē spreke. die loect sijn
eyghē glorie: mer die des ghees glori loect die hē
ghelent heeft. dese is waerachtich. en in hē en is
gheen ongherechtigheit. heeft u moyses die ewe
niet ghegheuē. en niemant van u en doet die ewe
waer om loect ghi mi te doden. doe antwoerden
die scaren en seiden. du hebste den viant binnen.
wie beghert di te doden. **I**hesus antwoerde en sei
de hem. **E**en werc heb ic ghedaen. en ghi wandt
alle. daer om gat u moyses die belidenis. niet
datse na moyses is: mar vandē vaderē. en indē
sabaoth belijt ghi die menschen. dat een die be-
lidenisse ontfanghet opten sabaoth. en wordet
die ewe moyses niet ghebroken. en ghi sijt mi on-
waardich. dat ic enē ghehelen mēsche op eē saba-
oth ghesant maecte. en wilt na die aensichte niet
verdelen: mar verdelte een gherechtich oerdel. **S**ā
mich van iherusalē seidē doe. en is hi dit niet die
die iuden vllaen willen. liet hi spreect opēbaerlic
en si en segghen hem niet. en hebbē die princē nē
waerlic bekenet. dat dit cristus is: mar desen we-
ten wi waen hi is. wāneer cristus comen sel. en
weet niemant waen hi si. **D**aer om riep ihesus
inden tempel en leerde en seide. **E**n mi kēnet ghi
ende waen ic hen weet ghi. ende van mi seluē en
hen ic niet ghecomen. **M**ar hi is waerachtich die
mi ghesent heeft. die ghi niet en weet. ic kenne hē

en segghe ic dat ics niet en kene: so ben ic ghelise
u loghenachtich. want ic ben van hem. ende hij
heeft mi ghesent. Doe wouden si hem vanghen.
en vgemant en sloech hant an hem: wāt sijn wre
en was noch niet gheromen. **V**ander scare ghela
ueder veel in hem.

Des woensdaechs **E**zechiel.
It spreect god die here. ic sel minen groten
naem heilighen. op dat die heidē wetē dat
ic heer ben. als ic voer hem ludē in u gheheilicht
worde. **I**c sel u nemen wt den heidenē. en ic sal u
vergaderen wt allen landen. en leiden u in u lāt.
En ic sel regn water wt storren op u. en ghi sult
ghereinicht worden van alle uwe beuleckinge
en van allē uwen afgaden. sel ic u suueren. en ic
sel u een nuwe herte gheuen. en setten enē nuwē
gheest recht in die middel van u. en ic sel of doen
dat stenen herte van uwen vleische. en ic sel u eē
vleischen herte gheuen. en in die middel vā u sal
minen gheest wesen. en ic sel doē dat ghi in mine
gheboden wāderen selt. en mijn oerdele behoedet
op dat ghise doet. en ghi selt wanen in dat lant.
en dat ic uwe vaderen gaf. en ghi selt mi wesen tot
enen volcke. en ic sel u wesen tot eenen gode. seic
die almachtighe here. :

Dopten seluen dach epistel p[er] p[er]as
It spreect god die heer. wart ghewasschen

ende weest reyn **D**oet wech dat quaket uwer ghes
dachten van minen oghen. rustet verkeerdelic te
wercken. leert wel doe. laect dat gerdel. coemt die
bedruete te helpe. rechtet den weesen bescher mit de
weduwen. en coemt en proeft mi. spreect die here
Al ist dat uwe sonden gheweest hebbē als gheel
verwe. si sellen d'wittet wordē als die snee. en ist
dat si root geweest hebbē als besprēckelde d'we si
sellē wit worden als wolt. ist dat ghi willē lust
en mi horen: so selt ghi die goede d'ighen d' aerde
eten. seit die almachtighe here

Ewangelium opten seluen dach iohannes in
sijn .ix. ca. :

In die tīdē doe ihes^{us} ouer leet. sach hi eē mē
sche blind. vā dien dat hi gheborē was **E**n die iō
gheren vraechden hem **M**est^{er} wie heeft ghesō
dicht. weder dese of sijn ouders. dat hi blind ghe
horen wort. ihesus antwoerde **N**och dese en son
dichde noch sijn ouders: mar om dat die werckē
gods in hem gheopenbaert souden worden. mī
behaert sijn werckē te werckē die mi ghesēt heeft
die wile dattet dach is. **D**ie nacht toemt. wan
neer dat n^{ie}g^{emant} wercken en mach. also langhe
als ic in d' warelt bē: so ben ic d' warelt licht **D**oe
hi dit gheset hadde spekelde hi in die aerde: ende
makede slīc vanden spekele. en smeerde dat slīc
op sijn oghen en seide hē **G**aet ende was schet in
xij

nataatoria sploe. dat is alsoe veel te segghen als
ghesent **Doe** ghinc hi en wiesch hem en qua lie
de **Doe** seiden die ghebueren en die hem te voren
kennede: want hi een bedelaer was. **En** is hi dit
niet die sat ende bat **Sommich** seide hi ist **Som-**
mich seide hi en ist niet: mar een lijns ghelijc. hi
seide seluer ic bet **Doe** seide si hem hoe lijn dān
oghen op ghedaen **Hi** antwoerde die mēsche die
ihesus hiet maecte wase en belmeerde mijn oghē
ende seide mi ganc in nataatoria sploe ende wal
sichet en ic ghinc en wiesch en sach **Si** seiden hem
waer is hi **Hi** seide ic en weets niet **Doe** brochte
si hem die blint gheweest hadde totten phariseen
Het was een sabaoth doe ihesus dat sijc maecte
en lijn oghen op loec **Ander** werck vraechden hem
die phariseen hoe hi liede wort **Hi** seide hē hi de
de wase op mijn oghē ende ic wiescht ende ic sie
Doe seiden sommighe vanden phariseen. **Dese**
mensche en is van gode niet die den sabaoth az
en behoet **Ander** seiden **Hoe** mach een mensche
die een sondaer is dese teikenen doen. **En** e twit
tinghe was onder hem **Doe** seide si noch de blint
den wat segstu van hem die dān oghen op dede
Hi seide het is e pphet **Doe** en ghelouedes die
iaden niet nā hem dat hi blint gheweest hadde
en sach tot si lijn ouds riepē die liende was ghe
warden ende vraechden hem ende seiden **Is** dat

u sone die ghi segt dat blind ghehozen was. hoe
siet hi dan nu Sijn ouders andwoerden ende sei
den **W**i weten dattet onse kint is. en hi blit ghe
hozen was: mar hoe dat hi nu siet en wetē wi n̄
wie sijn oghen gheopēt heeft. en wetē wi n̄. wa
ghet hem seluer. hi heeft sijn ouddō. hi spreke wt
hem seluen **D**it seiden sijn ouders: wāt si die io
den ontsaghen. wāt die ioden hadden doe ouer
draghen. so wie hem beliede dat hi cristus waer.
die soudenmen wt der synagaghen doen **G**la. mē
souden te hanne doen **D**aer om so seiden sijn ou
ders. hi heeft sijn ouderdom. vraghes hem seluē.
Doe riepen si noch dien mensche die blind ghe
weest hadde en seiden **G**hif gode die eer. wi wetē
dat dese een sondaer is **D**oe seide hi. of hi eē son.
daer is dat en weet ic niet **I**c weet dat ic blit ghe
weest hebbe. en dat ic nu sie. **D**oe seiden si hem.
wat dede hi di: hoe dede hū dūn oghen op **H**i at
woerde hem. **I**c seidet u nu. ende ghi hebtet ghe
hoert. wat wildūt ander werven horen. ende wilt
ghi oer sine iongheren worden **S**i spraken hem
qualiken ende seiden hem **D**u biste sijn iongher
mar wi sijn moyses iongherē. wi wetē dat god
moyses toe ghesproken heeft: mar dese en weten
wi niet waen hi is. **H**i atwoerde. in dien ist wā
derlic dat ghi niet en weet waen hi is: en hi mīn
oghē op ghedaē heeft. wāt wi weten dat god die
xrij

sondaren niet en hoert: mar soe wie een oefenaer
gods is. en sinen wille doet. desen vhoert hi **H**et
en is vander warelt nie ghehoert. dat getuāt es
menschen ogghen op laer die blind ghebozē was
En waer dese van gode niet. hi en hads niet mo
ghen doen **S**i andwoerden ende seiden hem **D**u
biste te mael in sonden ghebozen. ende du leerste
ons **E**nde si worpen hem wt. **D**oe ihes? hoerde
dat si hē wt gheworpe haddē. ende doe hi hē ghe
uandē hadde: soe seide hi hem **G**helouestu inden
sone gods **H**i andwoerde ende seide **H**eer wie ist
op dat ic in hem gheloue **E**n ihesus seide hē **D**u
hebtē gheloue. en die metti spreket. hi ist selue **E**n
hi seide **I**c gheloue heer: en hi viel neder en aebe
den **E**n ihes? seide hem **I**c ben ghecomē in deser
warelt tot een oerdel **G**lo. des ondscheits op dat
die ghene die niet en sien siende worden. ende die
sien blind worden **E**n het hoerden die met hē wa
ren vanden phariseen en seiden hē **E**nde sijn wi
oec blind **I**hes? seide hē. waert ghi blind. ghi en
hads gheen sonde: mar nu legghe ic dat ghi sien
daer om bliuet uwe sonde
Des donredaghes epistel inder coninghē boes
ghescreuen.

In dien daghen quam een wijf sunamitis
tot helizeum den propheet inden berch eze
meli. **D**oese die mā gods wed ghelien hadde. hē

teghens comende. seide hi tot gesi sinen iongher
Sicij die sunamitis coët. loept in hoer ghemoet
en legt hoer **E**n wert met di. en minen name. en
mee dinen kinde niet rechtelic ghedaen. **S**i seide
rechtelic **E**nde doe si gheromen was tatten man
gods indē berghe. begreep si sine voeten **E**n ges
si quam daer mede. dat hise of soude doen. **E**nde
die mensche gods seide. laetle: wāt haer siel is in
bitterheden. en die heer hefttet mi verholen. en en
heeft mi niet vertoent **S**i seide. heb ic van minen
here een kint gheepschet. en seide ic di niet dattu
mi niet en bespotteste. doe seide hi tot gesi. gorde
dine lende. ende nēm mine stoc in dijn hant. en
ganc **I**st dat di een mensche ghemoetet. en groes
tes niet. ende ist dat di gemāt groetet. en atwoers
de hem niet. en legt minen stoc op des kints aem
lichte **D**oe seide des kintes moeder. leuet die hes
re ende leuet dijn siele. dat ic di niet laten en sal.
Doe stont hi op en volghede hoer **E**n gesi ghinc
voer hem beiden. ende seide den stoc op des kints
aenlichte. **E**nde hem en was noch stemme noch
sin **E**nde gesi keerde weder om hem int ghemoet.
ende haetscapte hem en seide. **D**at kint en is
noch niet verlesen. doe ghinc helizeus inden hu
se. ende sich dat kint lach in sijn beddekijn doot.
doe hi in ghegacn was. sloot hi die dore toe ouer
hem ende ouer dat kint. ende bat tatten heer ende
xliij

clam op. ende lach opt kint: en seide sinen mont
opt kints mont. ende sijn oghe op des kindes
oghe. ende sijn hande op des kints haden. en hi
bughede he op dat kint. en des kints oley sch is
warm gheworden. En hi keerde wed. en hi open
baerde ewerk inden huse hier en daer. en hi ghic
echter en crōmede hem seluen opt kint. Ende dat
kint hoekte seuenwerk. en loec op sijn oghe. Doe
riep hi geli en seide he. roep deler sunamite. Doe
si gherope was ghinc si toe he in. en hi seide nem
dijn kint. Si qua en viel op sinen voeten en arbe
den opter aerden. Doe nam si hoer kint. en ghic
wt. en helizens keerde weder in galgala.

Ewangelium opten seluen dach Johannes
int vijfte ca.

In dien tiden seide ihesus totten scaren der
ioden. Mijn vader werket tot noch. ende ic
werke. Daer om wouiden die ioden des te meer
dode: wat hi niet alleen den sabaath en brac. mee
dat hi oec seide. dat god sijn vader was. en maec
te hem gode ghelijc. Doe andwoerde he ihes? en
seide. Doerwaer voerwaer segghe ic u. die soe en
mach niet van hem seluen doen. da dat hi de vas
der siet doen: want so wat hi doen sel. dat sel die
sone des ghelics doen. want die vader mint die
soen. en alle dinghen die hi doet tonet hi hem. en
meerre wercken dan dese sel hi hem tonen. op dz

ghi in d'wōdt: wāt also als die vād die dodē ver-
wecket en leuēde maect. also maecte oec die soen
leuēde die hi wil. **N**ach die vader en oerdel nge
mant: mar alle oerdel heeft hi die soen ghegeuen
op dat si alle den soen eren ghelijc dat si den vād
eren. die den soen niet en eert. die en eert den vād
niet die hem sende. **V**oerwaer voerwaer legghe
ic u dat. die mijn woert hoert. ende ghelouet dien
die mi sendet. die heeft ewich leuē ende en coemt
int oerdel niet: mer hi gaet vander doot int leuen.
Voerwaer voerwaer. leg ic u. dat die vre coemt.
ende si is nu. wanneer die doden horen sellen die
stemme des soens gods. en diet horen. sellen leuē
Wāt also die vader cleuē in hē seluen heeft. also
gaf hi den soen dat leuen in hē seluē te hebbē. **E**n
hi gaf hē die macht oerdel te doen. wāt hi is des
mēschē soē. **E**n en wilt niet v'wonderē dat die vre
coet. in welke al die indē g'ue legghen horen sellē
sijn stēme. en die goet gedaē hebbē sellē voertgaē
ī die v'risenis des leuēs: mar die quaet gewrocht
hebben in die v'risenis des oerdels.

Epistel des vridaghes inder coninghen boec
ghelcreuen.

In dien daghen was een wijls soen siet die
leen inoeder. was vandē ghelinde. ende die
siecte was leet sterc: alsoe dat gheen ademtichte
bleef ī hē. daer om seide hi tot helgam. **A**ā gods.

wat is mi ende di. du biste tot mi ghecomen dat
mine ogherechtighe ghedocht soude wordē. en
doden soudeste mijn kint. Doe seide helpas tot
hoer. ghif mi dijn kint. en hi namt wt haer scoot
en draecht in die camer. daer hi woende. en leidet
op sijn bedde. ende riep tottē heer en seide Heere
mijn god en hebste oec dese weduwe niet bedroef
uet daer ic bi onthouden worde. dattu horen soē
soudeste doden Ende hi streeke hem wt en mat
hem ouer dat kint driewerf. ende riep totten heer
en seide Heer mijn god. ic bidde di dat des kints
siele moet weder keeren in sijn inghedoemte Die
heer verhoerde helpas stemme. en des kints siele
keerde weder in hem en het wort mede te siue Doe
nam helpas dat kint. en dedet yter camer in dat
iuerste huus. en gaffet sijne moeder. ende seide
hoer Sich dine soen leuet Doe seide dat wijf tot
helpam Nu heb ic in desen bekent dattu ee man
gods biste. ende dat dat woert des heerē waer is
in dinen monde

Ewangelium opten seluen dach Johannes
in sijn. xi. ca. :

In dien tidē was een siet die hiet lazarus vā
bethanien van marien ende martha sijne
suster casteel Maria wasset die den heer saluede
met saluen. ende sijn voete draechde met hore ha
re. wpes broeder lazarus siet was. Doe senden

Sijn susteren tot hem ende seiden **H**eer sich die du
minste is siet. doet ihesus hoerde seide hi hē **D**e
se siecte en is niet totter doot: mar om die glorie
gods. op dat die sone gods ouermids hem ghe
glorificeert worde. ihesus die minnede martha
ende maria hoerre suster ende lazarum. daer om
doe hi hoerde dat hi siet was. doe so bleef hij twee
daghen in die selfde stede na dien **D**aer na seide
hij sijn iongheren **L**aet ons weder gaen in iu
deen. doe seiden hem sijn iongheren. **N**ee ster
nu wouden v die ioden steenen. ende gaeste nu
daer weder. ihesus antwoerde hem ende seide. **E**n
sijnt niet twaef vren inden daghe: soe wie indē
daghe wandert. die en sel hem niet stoten. want
hi dat licht siet deser werelt: mar ist dat hij inder
nacht wandert. hi sel hem stotē: wāt dat licht en
is in hem niet. dit sprac hi: ende daer na seide hij
hem **L**azarus onse vrient slaept: mar ic gae dat
ic hem vanden slape op wercke. doe seide sijn iō
gheren **H**eer ist dat hi slaept hi sel ghenesen: mer
hi seidet vā sijnre doot. en si waēde dat hijt vā v
klumeringhe sijnz slaeps ghesit hadde. doe sei
det hem ihesus openbaerlic **L**azarus is doot. en ic
verblide om v. op dat ghi ghelouet: want ic daer
niet en was: mar laet ons gaen tot hem. doe sei
de thomas die didimus hiet tatten mede iongher
en **G**aen wi oec ende laet ons met hem steruen.

Ende doe quam ihesus. en vanden te hants vier
daghen hebbende inden graue Betanien was bi
iherusalem. als op .xv. stadien na. veel vaden ia
den waren gherome tot martha ende maria om
hem te troesten. Daer om doe martha hoerde dat
ihes? quam. liep si hem te ghemoete: mar maria
bleef te huus sitten. **D**oe seide martha tot ihesu.
Heer haddestu hier gheweest. mijn broeder en
waer niet ghestoruen: mar nu weet ic dat oec.
wat ghi van gode bidde. dat sel dij god gheuen.
Ihesus seide hoer. dijn broeder sel op staen. doe
seide hem martha. **I**c weet dat hij op staen sal
inder verrisenisse inden ionxten daghe. **I**hesus
seide hoer. ic ben die verrisenisse ende dat leuen.
die in mi ghelouet. al waer hij oec doot. hi soude
leuen. ende soe wyse dat leuet ende in mi ghela
uet. en sel inder ewicheit niet steruē. gheloeftste dz
Si seide hem. trouwen heer ia ic. ic gheloue dat
du biste cristus die leuede gods sone. die in desen
warelt gheramen biste. **E**n doe si dit ghesait had
de. ghinc si heen. en riep hoer suster maria al heis
melic ende seide. **D**ie meester is hier. en hij roept
dij. **D**oe sijt hoerde. stont si haestelic op. en quam
tot hem. noch soe en was ihes? in dat casteel niet
gheromen: mar hi was in die stede. daer he mar
tha te ghemoete quam. **D**ie iode die met hoer wa
ren inden huse om hem te troesten. doe si saghen

dat maria haestelic op stont ende heen ghinc: soe
volchden si hoer ende seiden . si gaet toiten graue
om daer te weenen **D**oe maria quam daer ihe
sus was ende si hem sach . viel si tot sinen voete
neder ende seide hem **H**eer haddestu hier ghewe
set . mijn broeder en waer niet ghestoruē **E**n doe
le ihesus weenende sach . ende die ioden vorenen
die met hoer quamen . verbeuede hi inden gheest
te . ende versecudde hem seluē oec ende seide . waer
hebbet ghi hem gheleit . **S**i seide hem . **H**eerre co
met ende siet . **E**nde ihesus screpede . daer om so
seiden die ioden . sich hoe minnede hij hem **E**nde
sammich vā hem seiden . en macht hij oec die des
blint gheborn mensche oghen op dede . niet doe
dat dese oec niet en hadde ghestoruē . doe verbe
uede ihesus anderweruen in hem seluen . ende
quam tatten graue **H**et was een spelanche . ende
reenen steen daer op gheleit **I**hesus seide . hoert op
den steen . doe seide martha sijn suster des gheens
die daer doot was **H**eer hi ruket nu al . want hij
is van vier daghen **I**hesus seide hoer **E**n hebbe
ic di niet gheleit . ist dattu gheloueste . du selste
die glorie gods sien . doe boerden si den steen af
Ende ihesus hief sijn oghen opwaerts ende sei
de **V**ad ic dancke di : want du mij ghehoert heb
ste **I**c wiste dattu mij altijt hoerdes : mer om dat
volc dat hier om staet seide ict . op dat si ghelouē

dattu mi ghesent hebste **D**oe hi dit ghesent hadt
de-riep hi met groter stemmen. **I**zare coem tot
Ende rechtheuert quam hij die daer doot was
handen ende voeten ghebonden met banden. en
sijn aenlichte met eenen sweet doet **I**hesus seide
hem luden. **O**ntbint hem ende laten hene gaen.
Deel vanden ioden die tot maria ghecomen wa-
ren. ende sagghen dat ghene dat hi ghedaer hadde.
gheloueden in hem.

Epistel des saterdaghes ysayas die prophete
bescrijftse

Oit spreket god die heere **I**nd behaechliker
tijt vhaerde ic di. en indē daghe v salicheit
halp ic di **E**nde ic hile di. en ic gaf di in een voer-
waerde des volcs. dattu verwoercken soudeste die
aerde. en besitten die verscheffelde erfnisse. ende
leggghen den ghenē die gheuāghen sijn. gaet wt.
en den ghenen die inder duisternissen sijn. wort
ontdeckt. op die weghē sellen si ghewepdet wort
den. en hoer weiden in allen slechten steden **H**em
en sel woert meer niet hongheren noch dorsten.
noch hem en sel die hette en die sonne niet quet.
len: want hoer ontfermer selse regieren. ende sel-
se doen drincken tatten fonteynen der wateren.
Ende ic sel alle mine berghe setten inden weghē.
ende mine voetpaden sellen verhoghet worden.
Siet dese sellen van verre comen. en liet die van

noerden. ende die vander see. en van desen lant
lande. Louet ghi hemele ende verblut v aerde. en
iubileert den lof ghi berghe. want die heere heuet
sijn volc ghetroeft. ende sijnre armer sel hi ont
fermen. Ende span seide. die heer heuet mi ghela
ten. ende die heer heeft mi verghet. mach en rouf
hoer kint vergheten. dat si niet en ontferme den
sone hoers lichaems. Ende al waert dat sijt ver
gate. nochtan en sel ic di niet vergheten seit die
almachtighe heere

Ewangelium opten seluen dach Johannes in
sijn. viij. ca. :

In dien tiden seide ihesus totten scriben en
totte phariseen. Ic ben der warelt licht. die
mi volghet en wandert niet in duisternissen: mer
hi sel dat licht des leuens hebben. Doe seide hem
die phariseen. Du gheefte ghetughe van dij sel
uen. dijn ghetughe en is niet waer. ihesus and
werde ende seide hem. Ende ist dat ic ghetughe
van mi seluen gheue. mijn ghetughe is warrach
tich. want ic weet waen ic ghecome ben en waer
ic gae: mer ghi en weet niet waer dat ic come. of
waer ic gae. Oerdelte naden vleische. ic en oerdele
niemand. Ende ist dat ic oerdele. mijn oerdel is
warrachtich: want ic ben alleen. mer ic kene die
vader die mi ghesene heeft. Ende het is in uwer
reue ghescreuen. dat twee menschen ghetughe
xxviij
iiij

waerachtich is Ic ben die ghetughe van mi seluē
gheue. en die vader die mi sēde gheeft ghetughe
van mi Doe seiden si hem. waer is dīn vader +
Ihesus antwoerde. ghi en kennet noch mi noch
minen vader. waert dat ghi mi kēnedet. ghi sou
det oec lichte minen vader kennen Dese woerden
sprac ihes? in galaphalacium lerende indē tēpel
en niemant en greep hem; wāt sijn vre en was
noch niet ghecoemen +

Opten vijftē sonnēdach ind vāsten epistel
ad hebreos int .ix. ca +

Broeders cristus een bistaende biscep der
toecomēder goede Glosa. dat is hi staet bij
den vader. om ons totten toecomenden goede te
trecken. Is een meerre ende een volmaecter te
bernakel. niet met handen ghewaert: dat is. niet
van dusdanigher sceppenisse. noch ouermids dē
gheften ende der calueren bloede Mer ouermits
sijn eighen bloede eens ingaens in die heilighe
eewighe ghenēdē vlassighe Want of dat bloet
der bockē. ende der vlsē. ende die velspreckelde
alliche der caluerē. die dat beulecte repū maket
totter sueringhe des vlesches. Veel meer heeft
dat bloet cristi. die ouermids die heylighe gheeft
hem seluē gode onbeulect offerde. want cōscien
cie ghereinighet vanden doden wercken dē leuē
dē gode te dienē. ende daer om is hi eē middelaeer.

des nutten testaments. op dat sine doot bidden.
de waer. in verlossinghe der ouertredinghe. die
ouder den eersten testamente waren ende die des
ewighen erues gheropen sijn. die weder belof-
ten ontfanghen

Ewangelium opten seluen dach Johannes in
sijn. viij. ca. :

In dien tiden seide ihesus den scaren der io-
den ende den princen der priesterē. wie nā
n sel mi berispen nā sonden. of ic u die waerheit
legghe. waer om en gheloefdi mi niet. die nā go-
de is. hoert die waerdē gods. Daer om en hoert
ghile n: wāt ghi van gode niet en sijt. Doe ant-
woerden die ioden en seidē hem. **E**n legghen wij
niet wel dattu een samaritaen biste ende den vi-
ant hebste. **I**hesus antwoerde ic en hebbe den vi-
ant niet: mar ic eere minē vader. en ghi hebt mij
oneere ghedaen. **I**c en soeke mine glorie niet. die-
se soert. ist die oerdelen sal. **W**oerwaer woerwaer
seg ic u: soe wie mine leeringhe houdt. die en sel
dē doot inder ewicheit niet siē. **D**oe seidē die io-
den. **R**u bekennē wi dattu dē viant hebste. **A**bra-
ham is doot en oec die prophete. en du leggheste
soe wie mijn leerīghe houdt. die en sel dē doot
niet smakē nder ewicheit. en bistu meerre dā oſe
nād abraham die doot is. **E**n die propheten sijn
doot. wie maecte di seluē. **I**hesus antwoerde. ist dz

ic mi seluē eere: so en is mijn eer niet. het is mijn
vader die mi eert die ghi segt dz v god is. en ghi
en hebt hē niet ghekēt Ic hebbē ghekent. en seg ic
dat ics niet en kēne: so worde ic ghelijc v loghē
achtich: mar ic kēnē en houde sijn seer i ghe Abra
ham v vad verblide hē. dat hi minē dach sie lou
de. en hi sachē. en hi wort oblijt Doe seide die iu
den tot hem Du en hebste noch gheen vūlich ia
ren. en hebste abrahā ghelie Ihes? seide hē Doer
waer voerwaer seg ic v. eer dat abrahā wart bē
ic Doe haeldē si stenen om hē te werpen: mar ihe
sus überch hē. en ghinc tot den tempel

SEKSTO

O Mlerunt lapides iudei ut iacerent in eum.
Ihesus autem abscondit se. et exiuit de tem
plo 41. Johannes. viij. Dese sonnendach vā
huden hiet die sonnendach vand passien ons herē
Want doe die ioden sagghen dat vele mēschen aē
cristum gheloueden. om dat hi lazarus verwoer
ket hadde vander doot. doe ghinghen te rade. en
spraken. wat sellen wi doen met dese. laten wij
hem aldus gheduren. hi sel alle die warelt beke
ren. ende soe sellen die romeynen comen ende vā
ghen ons ende onse kinderen ende onse wiuen.
ende nemen onse stat. Hier om laet ons besien.
wat wi best met hem doen moghē. ende wāt die
ioden als huden tracteerde van sijre doot. Soe

leestmē in dit ewāgelium als ghi ghehoert hebt.
dat si steenen namen ende wouden hem steenen.
En dit doet onse moeder die heylighe kerke hier
omme. want wi op enen dach onsen heer ihesum
niet en connen voldancken. hier om sullen wi tot
paetschen dat liden ons heren voer oghen hebbē
altoes. in hem altyt dencken dat hi ons verlosset
heeft met sinen bitteren doot. In desen heilighen
ewangelia sijn twee punten tot onser leere. Dat
eerste is die grote verkeerthede der ioden. want
si xpm niet ghelouen en wilden. die hē die waers
heit was predikende ende leerende. Ende hier om
Iue seide cristus tot hem. **O**f ic v die waerheyt
legghe. waer om en gelouede ghi mi dā niet. **A**
l dus sijn oec huden veel menschen. die met hazen
quaden werckē wed spreken die leerighe ons he
ren ihesu cristi. **V**ele mensche die hebbē ghehoert
dat god seit. vergheeft ende v sel vergheuen wor
den. nachtan en willen si des niet doen. ende hier
om en ghelouen si niet volcomelic. **V**ele mensche
sijn oec die hebben ghehoert. dat die mont die lie
ghet. doot die siele. nachtā en behoeden si hē niet
vā quaden begheerte. van quaden afterspaken
van valschen ghetughen. en hier om en ghela
uen si niet volcomelic. **V**eel menschen sijn oec die
ghehoert hebben. dat god die sonden niet en ver
gheeft. dat onrecht goet moet weder ghegheuen

sijn. mochten en doen si des niet. ende hier om en
ghelouen si niet volcomelic. Ende dese menschen
sijn alle ghelyc den ioden. die cristū niet en wou
den ghelouē. Dat andde punt is die grote ghenā
de ons heren ihesu cristi. en dat wort ons bewūst
want hi ghinc tot der ioden handen die hē stenen
wouden. ende verdroech dat oetmoedelic. Aldus
doet hi oec alle daghe metten sondaeren. ende ver
beit goederterlic of hi hem noch beteren woude.
Hier of leit hi doer den propheet. ic en wil n. die
doot des sondaers: mar dat hi hē bekeere en seue
en hier bi die hē niet bekeere en willē vaden sō
den. die sellen cristū sien als enen scarpē rechter
inden daghe des oerdelis. *

Des manēdaechs epistel Jonas
In dien daghen gheliede dat woert des he
ren anderweruen tot ionas den propheet.
ende seide. Stant op ende ganc in ninuiē d. gro
ter stat. ende predike daer in die predikinghe. die
ic totti spreke. Ende ionas stont op ende ghinc
i ninuiē naden woerden ons heren. Ende ninuiē
was een grote stat van drie dachreisen. Ende ion
as begonde in die stat te gaen den wech vā ee
nen daghe ende riep ende seide. Het sijn weertich
daghen. ende ninuiē sel verderuet worden. Ende
die mannen van ninuiē gheloefden inden heere
ende predikten die vasten. ende cleeedē mit sacken

vāden meesten totten minsten + Ende dat woert
quam totten coninc van niniue. ende hi stant op
van sinen stoel. ende werp sijn cleet van hem. en
dede een sac an. en sat neder in die asche. en riep
en seide. wt des conincs monde en sijnre princen
in niniue segghende En laet die menschen en die
beeste ende vlie en dat vee niet eten noch ghewei
det worden noch water drincken. en laet die men
schen saken an doen. en latet vee in sterchede roe
pen tot god den heer En die manne bekeerde hē
van haren quaden weggen. en vand boelheit die
in hore hadē was. wie weet of hi bekeert worde.
en het god vergaue. en hi wederkeere vāder ver
woetheit sijns toerns en wi niet bederuen en sel
len. ende god sach hoer wercken. dat si van hore
gde weggen bekeert sijn. en hi outfermde sijns
nolcs god onse heere

Ewangelium opten seluen dach Johannes in
sijn. vi. ca.

In die tīde sendē die princē en die pharisee
knechten om ihesum te vanghen Doe seide hem
ihesus. nach ben ic een luttel tijts met u. en ic ga
totten ghene die mi ghesent heeft Ghi soeket mij
en ghi en selt mi niet vindē. en daer ic ben en ma
ghet ghi niet comen Doe seiden die ioden tot hē.
seluen Waer sel dese gaē. dat wi hem niet vindē
en sellen. sel hi in die verstraepughe der heidenen

gaen. en sel hi die heidene leeren. wat is dit woert
dat hi seide **G**hi soeket mi. en ghi en selt mi niet
winden. ende daer ic ben en maghet ghi niet come
Inden laetsten groten feestdaghe stont ihesus en
riep ende seide **S**o wie dorst. come tot mi en drin
ke **D**ie in mi ghelouet als die scrifture seit **S**iuie
ren des leuenden waters sellen vloepen wt sine
buke **D**at sprac hi vanden gheeste die si ontfan
ghen souden die in hem gheloefde

Des dinedaghes epistel daniel
In dien daghen sijn die van babilonien da
gader tatten coninc ende seiden hem **L**eue
ons daniel die bel ghedestruert heuet. ende den
drake verflaghen. of wi sellen du ende dijn huus
doot slaen **D**oe sach die coninc dat si crachteluc
teghens hem te gader liepen **E**nde van nade be
dwonghen seuerde hi daniel ouer **S**i worpen hem
inden hole der leuen. daer was hi ses daghen. en
inden hole waren seuen leuen. ende men plach hem
daghelics twee lichamen ende twee scapen te ghe
uen. ende doe en waren si hem niet ghegheuen.
op dat si daniel souden verblindē **D**oe was ab
bacuc die propheet inden lande van iudeen. en
hi hadde selue een pulmeit ghecoert. ende broot in
een corckijn ghedaen. ende ghinc te velde. en dat
hiet den mayers brenghen soude. **D**oe sprac die
enghel des heren tot abbacuc **B**rengh daniel dat

prandijs dattu hebbeste in babilonien. die in die
speloncke der leeuwen is. Ende abbacuc seide.
Heer ic en hebbe babilonien nge ghelien. en ic en
kenne die speloncke niet. Ende die enghel des he-
ren begrepe biden toppe. ende draech hem bi ene
hare sons hoefdes. ende setten in babilonien. op
die speloncke i die crachtighe snelheit sijns gheel-
tes. Doe riep abbacuc ende seide. O daniel
knecht gods. neme dit eten dat di god ghelendet
heeft. Ende daniel seide. mijn heer ende mijn god
du ghedeckes mijnre. en du en hebste se niet ghela-
ten die di minnen. Doe stont daniel op ende hi at.
Ende die enghel des heeren settede abbacuc alte-
hants weder in sijn stede. Doe quam die coninc
des leuwendu daghes. dat hi daniel soude bewee-
nen. ende quam totten hole. ende sach daer in. en
hi sach daniel sittende in die middel der leeuwen.
Ende die coninc worde seer roepende met ludere
stemmen ende seide. Heere daniels god. du biste
graot. Ende hi toech hem wt der speloncke. en hi
werple daer in. die die sake sijns weelies hadden
gheweect. ende in corten stonden wordē si voer
hem verflonden. Doe seide die coninc. die woens-
achtich sijn in alle den lande. moetē daniels god
ontlien: want hi is een verlosser ende een behou-
der. Te ghenē ende wonderlike dinghē doende.
inden hemel ende inder aerden: die daniel wt der

leuwen hote verlost heuet

Ewangelium opten seluen dach Johannes

In sijn . viij . ca .

In dien tiden wanderde ihesus in galiseen want hi en woude in iudeen niet wanderen. om dat die iode hem sochten te doden. Der iode keest dach die scenophegia hiete was daer na bi. Doe seiden sijn broederen tot hem. gaanc vā hier. ende gaanc in iudeen. op dat dine iongheren oec dine wercken sien die du doetste. want nyemant pēt int heimelike doet. ende seluer hegheert int openbaer te wesen. **I**c dattu dit doetste. soe openbaerste di seluen dee warelt sine broeders. **G**lōsa. sine maghen en ghelouedē niet in hem. daer om seide hem ihesus. **M**ijn tijt en quam noch niet: mer u tijt is altoes bereydet. **D**ie warelt en mach u niet hāten: mer mī haetse: want ic gheue ghetughe van hoer dat hoer wercken quaet sijn. **C**līmē ghe niet op tot desen keestdach: mer ic en sel niet opclimmen tot desen keestdach. want mīn tijt en is noch niet veruollet. **D**oe hū dit gheleit hadde: so bleef hi in galiseen. **D**oe sijn broederen op ghegaen waren. doe ghinc hi oec selue op tottē keestdach. niet openbaerlic: mer als int heimelic. **D**ie iode sochten hem inden keestdach en seide. waer is hi. **E**n ind scaren was veel murmurēns vā hē. **S**ammich seiden. hi is gaet. sō mich and seide

hi en is niet: mar hi verleidet d' scaren. **N**och tās
en sprac niemant openbaerlike van hem om dē
anxt vanden ioden.

Des woensdaghes Leuitici.

In dien daghen sprac die heere tot moysen
en seide. Ic bē v heer v god. ghi en selt gheē
diefte doen. ghi en selt niet lieghen. noch niemāt
en sel sinen naesten bedriegghen. Du en selte minē
naem niet versweren. noch du en selste den naem
dijns gods niet besmetten. Ic ben die heere. Du
en selles dinen naesten gheen onrecht ghewout
doen. noch oec niet ghewelde verdrucken. Dat
woert dijns huerlinghes en sel des morghe ns toe
niet bi di bliuen. Du en selste den douen niet qua
lic spreken. noch du en selste voer den blinden
gheen staetsel setten: mar dinen god ontsiē. wāt
ic ben die heer. Du en selste niet doden dat boes is
noch onrechtelic oerdelen. Du en selste des armē
persoen niet mercken. noch dat aēlicht des mach
tighē niet eerē. **O**erdel dinen naesten rechtelic. Du
en selste gheen scande makē. noch achter spreker
wesen inden volcke. du en selte niet staen teghēs
dat bloet dijns naesten. ic ben die heer. du en sel
te dinen broed in dijne hertē niet haten: mar bes
respen opēbaerlic: op dattu vā hē gheen sōde en
hebbes. du en selste gheen wrake begheren: noch
dijne borgher onrecht dencken. du selste dinen

naesten minnen als di seluen **Ic** ben die heer be-
waert mijn ewe. wāt ic ben v heer v god.

Ewangelium op ten seluen dach Johannes
in sijn .x. ca.:

In dien tiden warent feestdaghen te iheru-
salem vanden tempel wijnghe. en het was
winter. En ihesus wanderde inden tēpel in sala-
mons halle **Doe** ommeringheden hem die iode-
ende leiden. hoe langhe selltu onse siele verhan-
ghen. **bistu** cristus so segt ons openbaerlic **Ihes-**
lus atwoerde hem **Ic** segghet v. ende ghi en ghe-
loues mi niet. **Die** wercken die ic doe in mijns
vaders name. die gheuen ghetughe van mi. mac
ghi en ghelouet mi niet. want ghi en sijt vā mi-
nen scapen niet. **Mijn** scapen horen mijn stem-
en ic kennese. ende si volghen mi. en ic gheue hē
ewich leuen. ende si en sellen inder ewicheit niet
verlozen worden. ende niemant en selle gripē wt
mijnre hant. **Dat** mi mijn vader ghegheue heeft
is meerre dan al tander. en niemant en machtes
gripen wt mijns vaders hant **Ic** ende die vader
sijn een. **Doe** brachten die ioden stenen om hem
te stenen **Ihesus** atwoerde hem. veel goeder we-
ken heb ic v ghetoent van mijnē vader. om wese-
werc van dien steent ghi mi. die ioden antwoer-
den hem **Vanden** goeden wercken en steent wi v
niet. mar vander blasphemie. ende want du een

mentche biste. maecte di seluen god. ihesus ant
woerde hē En ist niet ghescreuē in uwer ewe dat
ic seide. Ghi siet gode. of ghi die gode hiete. daer
dat woert gods toe ghesproken wort. ende die
scritte niet ghebroken en mach worden. dien die
vader gheheilicht heuet en ghelent in die warelt.
ghi segghet. du spreecte blasphemie. want ic die
sone gods ben Doe ic mijns vaders werckē niet
en ghelouet mi niet Ende ist dz ic se doe. ende ghi
mi niet ghelouen en wilt. ghelouet den wercken
op dat ghi kennet ende ghelouet. dat die vader i
mi is. ende ic inden vader.

Des donredaechs epistel Daniel die pphret
bescriftle

In dien daghē bat daniel ende seide **O** god
ende grote veruaerlike heere. du houdeste
noerwerde ende onfermherticheit den ghenē die
di minnen. ende dine gheboden bewarē **W**i heb
ben ghesondicht. wi hebben boeslic ghedaen. wi
hebben onghenadelike ghewrocht Ende wi sijn
of ghesceiden ende of ghenegghet vā dinē gheba
den. en oerdelen. wi en waren dine knechten den
propheten niet ghehoersaem. die in dinē nāē ghe
sproken hebbē. onse coninghen. ende onse princē
onse vaderen. en alle dē volcke des lādes. **H**eere
di is gherechticheit. mar ons is scaemte des aē
lichts. als huden die mannē van iuda. ende den

woentes vā iherusalein en al israhel den ghenen
die na bi sijn. en de ghenen die verre sijn vā alle
landen daerstu te toe gheworpen hebste om hore
boesheit wille. daer si in ghelondicht hebbē heere
teghes di. **S**caemte des aēlichts in ons onse con-
ninghen. en onsen princē en onsen vads die ghe-
londicht hebbē. **M**ar die heere onse god is ont-
fermhertich en ghenadich: wāt wi van di ghescei-
den sijn. en en hebben die stēme des heren ons go-
des niet ghehoert. op dat wi wāderē soudē i sijn
ewe die hi ons settede ouermids den prophete si-
nen knechten. op dat wi van onsen boesheidē sou-
den wedkeeren en ghedēcken dijne waerheit. en
die heer wakede en brachtē op ons. **ō**se heer god
is gherechtich in al sine wercken die hi ghedact
heeft onse heer god

Ewangelium opten seluen dach Johannes in
sijn. vij. ca.

In dien tiden seiden sommich vter scaren
der seiden. dit is cristus. **E**nde sommich seiden.
ende coemt cristus van galileen. en spreket die
sckiture niet. dat cristus coemt van dauids ghe-
slachte vanden casteel vā bethlehem. daer dauid
was. **A**ldus wort daer een twilkinghe om hem
inder scaren. **S**ommich van hem wouden van
ghē: mer niemāt en sloech hant op hē **D**oe qmen

die knechten tatten biscopen ende tatten phari-
leen. ende si seiden hem. waer om en hebdijs niet
ghebrocht Die dienstknechten antwoerden **N**ye
en heeft mensche alsoe ghelproken als dese men-
sche **D**oe anmoerden hem die phariseen. Ende
ghi sijt oec bedraghen **N**ye mant vanden princē
noch vanden phariseen en heeft in hem ghelouet
mar die scaren die die ewe niet en bekenden sijn
vermaledijt **D**oe seide hē nicodemus die is nach-
tes tot hē quā. die van hem luden een was. ver-
derdelt onse ewe den mēsche. het en si dat si eerst
wā hē hoze sel en kennē wat ghi doet **S**i antwoer-
den en seiden hem. en bistu een galileen mensche
onderloet ende sich. want wt galileen een pphes-
te niet op en stant **E**nde een ighelic keerde weder
in sijn huus.

Des vridaghes epistel **J**heremias
In dien daghen seide iheremias **H**eer si sel-
len alle ghecontuult worden die di latē. die
van di seiden sellen inder aerden ghescreuē wor-
den: want si hebben die aerde der leuender wate-
ren ghesaten **H**eer maket mi ghelont. ende ic sel
ghenesē wordē. maec mi behoudē: en ic sel behou-
den wese: wāt du bist mijn lof. sich si segghē tot
mi. waer is des heren woert. latet comē. en ic en
ben niet versaghet di den herde volghende **E**nde
des mēschē dach en heb ic nē begheert. du weestte
E u a ij

dat wt minen lippen ghesaē is. dat in dinen aē
lichte recht was. En wes du mi gheen anxt mīn
hope indē daghe d' gheeselighe. Ghelchēdet moes
ten si wordē die mi veruolghen. en ic niet. beuen
moetē si vā vresen. en ic niet. brēgt op hē dē dach
der wrakē en d' castijnghe. en met twenoudigher
droetnisse onse heer god

Ewangelium opten seluen dach Johannes in
Ihn . xi . ca .

In dien tiden vergaderden die biscopen en
die phariseen enen raet ende seidē wat doē
wi. want dese mensche doet veel tekenen. Ist dat
wi hē aldus laten si sellē al in hē ghelouē. en die
romeinen sellē comen. en doen of onse steden en
dat volc. En vā hē die caphas hiet: wāt hi bis
cop was van dien iare seide hi hē. Ghi en wetet
niet noch en denct dattet beter is dat een mensche
sterue voer die ludē. op dat al dat volc niet en be
derue. dat en seide hi van hē seluen niet: mar om
dat hi biscop was vā dien iare ppheteerde hi dat
ihel? voer tvolc soude steruen. en niet alleē voer
dat volc: mar dat hi die kind gods die verstroeit
waren in een vergaderen soude. Van dien daghe
voert dachten si dat si hem verflaen souden. Ihes
sus en wanderde daer om niet int openbaer hīdē
ioden: mar hi ghinc in een lant neuens d' woesti
nen in een stat die effrem hiete. ende daer bleef hē

met sinen iongheren

Opten palm auont Jeremias die propheet
bescrijftet

In dien daghen spraken die oghenadighe
ioden tot malcander **C**oemt ende laet ons
teghen den gherechtighen ghedachten bedenckē.
want die ewe en sel vanden priester niet vergaē
noch raet vandē wisen. noch sermoē vāden pro-
pheten **C**oemt. en laet ons indē tenghen slaen. en
en laet ons niet achten vā alle sine woerdē **H**eer
sich tot mi. en hoer die stemme mijne wed. saken
Gheeft men voer dat goede dat quade weder. dat
si mijne sielen een graue ghegrauen hebbē **G**he-
denckes dat ic ghestaen hebbe in dūn aēlicht. dat
ic tgoede soude spreken vser hem. en owaerdich-
heit ofkeren van hem **D**aer om ghif hoer kinder
inden hōgher. en seidese indē handē des swaerts
Weduwē moeten hoer wiuen worden. en sōder
kind **E**nde hoer manken moeten v̄slegghen wor-
den inder doot **H**oer ionghelinghen moeten in-
den stride metten swaerde doergrauen wordē. en
in horen huse moet roepinghe ghehoert worden
want du selste haestelic den moerdenaer op hem
brengghen. om dat si mijne sielen een graue ghe-
gheuen hebben. op dat si mi souden vanghē **E**n
mine voeten hebben si stricken verborghen. mar
du heere du weetste al horen raet tegghen mi inder

doet en wes hoer boelheit niet genadich. en hoer
sonden en moeten niet af gheplaent wordē van
dinen aensichte. en nedernallende moeten si wor
den in dijner teghenwoerdicheit. inder tijt dijner
gramscap heer onse god

Ewangelijū opten seluen dach. en oec op ons
heeren hemeluaerts auont. Johannes in sijn
xviij. capittel.

In dien tiden sloech ihesus sijn oghen op i
den hemel en seide Vader die vre is gheco
men. verclaert dinen sone. op dat di dijn sone ver
claert Also alstu hem ghegheue hebste moghent
heit alles vleisches. op dat hi hem allen ewich le
uen gheue. die du hem ghegheuen hebste. Dit is
ewich leuen. dat si di bekennē alle waerachtich.
god en ihesum cristum die du ghesent hebste. Ic
heb di verclaert opter aerde. Dat werc dattu mi
gaefste te doen heb ic volbracht. En vad verclac
mi nu met dier claerheit. die ic hadde al eer die
warelt was bi di. Ic hebbe dinen name den mens
schē gheopēbaert. die du mi gaefste van dē warelt.
Si warē dijn. ende du gaefste se mi. ende si hebbē
dijn leeringhe ghelouden. Nu hebbē si ghekennet
dat alle dinghē die du mi ghegheue hebste vā di
sijn: wāt die woerden die du mi gaefste heb ic hē
ghegheuen. en si hebben se ontfanghen en waer
liken bekennet. dat ic van di wt ghinc. dattu mi

ghesendet hebste. ic bidde voer hem. **Ic** en en bidde
de n: voer die warelt: mar voer die ghene die du
mi ghegheuen hebste: want si sijn dijn. **Ende** alle
dat mijn is dijn. ende alle dat dijn is mijn. **Ende**
ic ben verclaert in hem. ende nu te hats en ben ic
in die warelt niet. ende dese sijn in die warelt. **en**
ic come tot di. heilich vader behoutse in dinē na-
me die du mi ghegheuen hebste. op dat si eē sijn
also als wi. **Doe** ic met hem was behilt icse in di-
nen name. ic behoedese die du mi gaefte. ende
niemant van dien en wort verloren. dan die soē
der verdomenisse. dat die scrifture veruollet wor-
de. **Mar** nu come ic tot di. ende dit spreke ic in
die warelt. op dat si mijn vroechde in hem seluē
veruollet hebben. ic gaf hem mijn seringhe. ende
die warelt hatese. want si niet vander warelt en
sijn. alsoe ic oec vander warelt niet en ben. ic en
bidde niet datstuse vander warelt nemeste. mar
datstuse vandē qden behoedes. **Si** en sijn vāder
warelt niet. also als ic vander warelt niet en ben.
Heilichse inder waerheit. dijn woert is die waer-
heit. **Alsoe** du mi in die warelt ghesendet hebste.
Ende om hem
en ic hebse in die warelt ghesendet. **Ende** om hem
heilighe ic mi seluē. op dat si oec in d' warelt ghe-
heplighet sijn. ic en bidde niet alleen voer dese:
mar voer die ghene. die ouermids horen waerdē
ghelouen sellen in mi. op datte alle een sijn. also

du oec vader in mi ende ic in di. op dat si in ons
een sijn. **D**at die warelt gheloue. want du mi ghe
sedet hebste. **E**nde die claerheit die du mi gheghe
uen hebste heb ic hē ghegheue. dat si een sijn also
wi oec een sijn. **I**c in hē en du in mi. op dat si vol
bracht worden in een. ende dat die warelt kenne.
dattu mi ghesent hebste. **E**nde du hebste se ghemī
net alstu mi gheminnet hebste. **H**ad ic wil die du
mi ghegheue hebste. dat daer ic bē dat si daer oec
met mi sijn. op dat si mijn claerheit sijn die du mi
ghegheuen hebste: want du mineste mi voer die
warelt dat die ghemaect was. **G**herechtighe vad
die warelt en heeft di niet ghekennet: mar ic heb
be di ghekennet. ende dese kennede dattu mi ghe
sent hebste. **E**nde ic heb hem dinen name condich
ghemaect. ende ic sellen condich maken. op dat
die minne. daer du mi mede gheminnet hebste. **I**
hē si ende ic in di

Epistel opten palm dach. **A**d philippenses
int tweede ca.:

Groeders kenoelt dat in v datter is in cristo
ihesu. doe hi was inden welen of ider ghe
lycheit gods. en heeft hi hem seluen niet gherekēte
gode ghelyc te welen ende roef ghedaen. **M**ar hi
heeft hem seluen wt ghedeylt ende aenghenome
een forme des knechtes. **E**nde gheworden inder
ghelycheit der menschen. en inden habite gheuode

Als een mensche **W**anden heplighen cruce +
H heeft hem seluē veroetmoedighet ghehoort
saem ghewordē totter doot. niet totter ghemeens
re doot: mar totter doot des cruce **E**nde daer ou
heekten god verheue ende hem een naem gheghe
uen die bouen allen namen is. op dat indē name
ihesu alle knien gheboghē worden. v̄ hemellicher
der aertscher. ende der hellscher. en alle tonghe bes
pe. dat die heere ihesus cristus inder glorien des
vaders is. . .

Dit is die passie ons heren ihesu cristi. als die
vier ewangelisten bescreuen hebben ende in een
ghetoghen . . .

PASSIO DNI IHSU XPI

In dien tiden nakede een feestdach +
Matheus. Ende het ghesriede doe
ihesus alle dese leeringhe volbrocht
hadde. sprac hi linen iongherē toe en
leide **W**eet dattet na twee daghen paelschē sel we
sen: ende des menschē soen selmen ouer leueren.
om gherruult te worden **M**arcus **T**wee da
ghen hier na wasset paelschen. ende datmē gheē
broot en at dat gheheuen was **M**atheus **D**oe
waren vergadert die princen der priesteren ende
die ouders des volcs in dat hof eens princen der
priesteren die caphas hiete. ende maecten eenen
C viij

raet hoe si ihesum in scaldheden mochten vāghē.
ende doden. ende si seiden. niet inden feestdaghe.
op dat inden volcke gheē gherukt en worde. Doe
ihesus in bethanien was in des malaetschen symo-
mons huus. quā een wijf tot hem. ende hadde ee-
bulle met duerbaerre saluen. ende stortese op sijn
hoeft daer hi sat. **Marcus** Doe wasser som-
mich die dat in ouwaerden namen. en sprakē on-
der hem seluen. waer om is dit verlies van dese
saluen ghedaen. men mochte dese salue vercocht
hebben meer dan om driehondert penninghē. en
den armen ghegheuen hebben. en alle grimmede
si op hoer. **Johannes** Ende dit en seide hi niet
om dattet hem yet bestont te spreken voer die ar-
me. mar om dat hi ren dief was. ende den budel
hadde. en die dinghen diemen den iongherē gaf.
die droech hi. **Matheus** Ihesus wiste dat ende
seide hem. Waer om sidi desen wine aldus lastes-
lic. si heeft een goet werc in mi ghewrocht. want
den armen hebdi altoes met v. **Marcus** En-
de wanneer ghi wilt moghet ghi hem goet doen
mar mi en selt ghi altoes niet hebben. dat si had
heeft si ghedaen. **Matheus** In die dat si dese
salue op mi gestort heeft. so heeft si mi bereit ghe-
maect te grauen. **Marcus** Ic segghe v voer
waer. so waer dit ewangelium ghepredict wort
in alle die warelt. so selmēt vertellē dat sijn inder

ghedenckenisse der begravinghe ghedaen heuet.

Matheus. Doe ghinc een vanden twaleuen
wech die iudas scarioth hiet tot den princen der
priesterē en sprac tot hem **Wat** wilt ghi mi ghes
uen. ic sellen u ouer leueren. **Marcus** Doe sū
dat hoerden worden si blide. **Lucas** Ende hū
verlekerdet **Matheus.** Ende sū loueden hem
derlich penninghen. En van dier tijt voert socht
te iudas stonde daer toe. dat hi hem ouer leueren
soude. Des eersten daghes doe hoer hoerchtijt aen
stont. **Marcus.** Doe si den paelschen offerden
leiden sine iongheren tot hem. **Waer** wilstu dat
wi gaen. ende bereiden di dine paelschen te eten.

Lucas. Het quam een dach vander hoerchtijt.
in welchen datmen moelste te paelschen slaen. En
hi sende petrum ende iohannem ende seide. Gaet
ende bereit ons den paelschen dat wi hem maghē
eten. Ende si leiden. waer wilstu dat wi hē berei
den. Ende hi seide tot hem. Siet als ghi inder stae
gaet. sel u ghemacten een mensche draghende en
ranne waters. volghet hem in dien hule daer hū
in gaet. ende segghet den waert vande hule. Die
mensker leit di. **Matheus.** **Winen** tijt is hier
na hi. met dij maecte ic mīn paelschen. **Lucas.**
Waer is die camere. daer ic met minen ionghe
ren den paelschen eten mach. Ende hi sel tot u to
nen een grote auontmael camer bereit ghemact

bereitet al daer. **D**oe ghinghen si ende vonden
als hi hem gheleit hadde. ende bereiden dē paels-
schen. **E**nde doet tijt was ghinc hi sitten ten eten
ende twalef apostelen met hem. **E**nde hi seide hē
Met begheerten heb ic begheert in desen paelschē
met u te eten. eer ic sel liden. **W**ant ic segghe u
dat ic van desen niet eten en sal. tot dat vervollet
worde inden rike gods. **E**nde hi nam den kelt. en
dede gracie ende seide. **R**eeint ende deylt onder u
want ic segghe u. dat ic vand' vrucht des wijns
gaerts niet drincken en sel. thēt dat rike gods co-
met. **M**atheus. **D**oet auont was. ghinc hi sit-
ten met sijn twalef iongheren. ende doe si atē sei-
de hi hem. **I**c segghe u waerwaer. dat een van u
mi verraden sel. **D**oe worden si seer bedroeft. en
een ighelic began te segghen. heer ben ic dat. **H**i
antwoerde en seide. die die hāt met mi in die scuts-
tel steket. dat is hi die mi verradē sel. **D**ie soē des
mensche die gaet also vā hem ghescreuē is. we-
dien mensche vā wien des menschen soen dradē
sal worden. **H**et waer hem goet hadde die met
siche nie ghebozen gheweest. **J**udas antwoerde die
hem verriet. **M**eister ben ic dat. **H**i antwoerde hē
du hebstet gheleit. **D**oe si hoer auontmael deden
nam ihesus dat broot en benediedet ende bracket
ende gaff sinen iongheren en seide. **R**eeint ende
etet dat is mijn lichaem. **D**ē kelt nam hi oec. ende

danckede sinen vader ende gaffen hem ende sei
de **D**rincket alle vā desen: wāt dit is mijn bloet
des nuwen testamēts: dat wt ghestort sel wordē
voer veel menschen in verlatenisse der sonden +
ic segghe v voerwaer: dat ic niet drincken en sel
van deser vrucht des wijngaerts tot dien daghe
toe: als ic nu met v drincken sel in mijns vaders
rike + **L**ucas + Ende doe wortter een twiltin
ghe onder hem: wie van hem die meeste scheen te
wesen **D**oe seide hi hē **D**ie coninghen des volcs
heeren ouer die hore: ende die macht hebben ouer
hem die sijn weldadich gheheten: mar ghi also
niet: mar die die meeste is onder v: die worde als
die minste: ende die een voergangher is: als een
dienre: want wie is die meeste die sit of die dient
ist niet die sit: ic ben in die middel van v als die
dient: ghi sattet die met mi ghebleuen sijn in mi
nen temptacien: ende ic ordineer v dat rijc: alst
mij mijn vader gheordineert heeft: dat ghi ma
ghet eten ende drincken op mijn tafele in mijn ri
ke: ende moghet sitten verdelen op die scoelen die
twalef gheslachten van israhel **D**oe seide die he
re tot samon **S**ich samon die vrant henet dū be
gheert te sucten ghelijc tarwe: mar ic hebbe voer
di ghebeden: dat di tgheloue niet en ontbreke **E**n
alstu bekeert biste: dan kercke dūn broeders **D**ū
seide: heer ic ben bereit met di te gaē iden kercker

ende inder doot. ende seide hem **W**anneer ic v se
de sonder scarpe ende sonder sac ende ghescoepte
ontbrac v het **E**nde si seiden niet. **D**oe seide hi hē
Wat nu die ene sac heuet. die nemē op. ende des
ghelijcs die scarpe. ende dies niet en hefte. vercou
pe den rot ende rope een swaert: want ic legghe
v dat noch ghescreuen is moet veruallet worden
in mi. ende hi is mettē bolen gherekēt. wāt wae
van mi is dat heuet einde **E**nde si seidē. siet hee
twee swarden hier **E**nde hi seide. het is genoeg
Watheus **D**oe si hoer gracie gheleit hadde. ghi
ghien si wt inden berghe van oliueten **J**ohannes
Dat riuierkijn cedron. daer een hof was. daer hij
in ghinc. en sine iongheren **W**atheus. **D**oe sel
de ihesus tot hem **A**lle selt ghi scāde liden in mij
in deser nacht **H**et is ghescreuen. ic sel den her.
der slaen. ende die scapen des ruddē sellen ghe.
stropet worden. **N**a dat ic verlesen ben. sel ic v
voergaen in galileen. **P**etrus antwoerde ende
seide hem. **E**nde worden si alle ghesandaliseert
in dij. ic en sel nimmermeer ghesandaliseert
worden **E**nde ihesus antwoerde hem **D**oerwaer
no r waer legghe ic di. dattu in deser nacht een
die hane crānet. seltu mi driewerf verlochēnen.
Petrus seide hem. al waert oec dat ic met di ster.
uen maecte. ic en sel dijns niet lochenē **E**nde des
ghelijcs seiden alle die iongheren **D**oe quā ihē

niet hem in een dorp dat gethsemani hiete. ende
Ipsac tot sinen iongheren **S**ic hier tot dat ic gaē
tel ende aenbeden **E**nde nam petrus met hem en
twee zehedeus kinderen. ende began te bedroeuē
ende swaermedich te wesen. **D**oe seide hi hem.
Mijn siele is bedroeuē al totter doot. lidet v hier
ende wakēt met mi. **E**nde hū ghinc wt ten luttel
van daen **L**ucas. also verre als een worp met
eenen steen is. ende hi bughede sine knien **M**a
theus. **E**nde viel neder in sijn aensicht. **M**ar
rus. **O**pter aerden: ende bat oft ghescrien mocht
te dat die vre voerbi hem lede ende seide. **V**ader
alle dinghen sijn di moghelic. nem desen kelt vā
mi. niet dat ic wil: mar dat du wilt. **M**athe?
Doe quam hū tot sijnen iongheren. ende want
se slapende. ende seide tot pieter. **I**st aldus. en
moghet ghi niet een vre met mi waken. wakēt
en bedet. op dat ghi in gheen becoringhe verwon
nen en wort. die gheest is bereit: mar dat vlesich
is cranc. **A**nderweruen noch eens ghinc hū van
daen ende bat ende seide. **V**ader mijn. en mach
dese kelt niet van mi liden ic en sellen drincken:
so ghescrie dinen wille **E**n quam weder en want
se slapende: wāt haer oghen waren belwaert.
Marcus **E**n en wistē niet wat si hem antwoerdē
souden **L**ucas **H**em openbaerde een enghel vā
dē hemel en troestē: en hi wort indē vierstē stride
C xi

ghelet. ende hi bat langhe. en sijn sweet wort als
dropelen blaets lopende inder aerde. Ende doe hi
op stont vanden ghebede. en tot sinen iongheren
quam. want hise slapende was bedruetheden.
Matheus Noch liec hise. en ghinc wech en bat
derdeweruen dat selue ghebet. **Matheus** quam hi tot
sinen ionghere ende seide he. Slaept nu ende rust.
Siet die tijt sel naken. ende des menschen soe sel
ouer gheleuert worden inden hande der sondare
staet op en laet ons gaen. **Marcus** Siet die
mi verraden sel is hier bi. Ende doe hi noch spre-
kende was. qua iudas scarioth een vaden twa-
leuen. ende met hem een grote scare met swaerde
met stocken. ghesent vanden ouersten priesteren
en vanden scriben en vaden ouden. **Johannes**.
En iudas die hem verraden hadde wiste die stede
gader quam. Doe iudas een vergaderinghe van
gheselschap ghemaect hadde. en die dienres van
den bisscoppen en vaden phariseen. qua hi daer
met lantaernen. ende met sackelen. ende met was-
penen. Ihesus wiste al dat op hem toecommende
was. ende trat voert ende seide hem. Wien soect
ghi. Si antwoerden hem. Ihesum nasarenum.
Ihesus seide he. ic bent. Ende iudas dien verrader
hadde. stont oer met he luden. Daer om doe hi he
seide. ic bent. ghinghen si achwaerts en vielen

op die aerde Doe vrachde hi ganderweruen. wie
toert ghi Si seiden. ihesum nazarenum. Ihesus
seide. ic hebbe u gheseyt dat ict ben. ist dat ghi mi
toeket: toe ~~dat~~ wech gaen. op dat veruallet
worde den ~~dat~~ dat hi sprac. die du mi gheghe-
uen hebste. dan hem en heb ic niemant verloren
Marcus. Sijn verrader gaf hem een teyken en
seide. so wie dat ic culle die ist. vanghet hem. en
leiten wijslic Ende doe hi quam. rechteuweret toe
ghinc hi tot hem ende seide. Matheus. Ghe-
groet sijtste meester. ende cullede hem. Ende ihe-
sus sprac tot hem. Vrient waer toe bistu gheca-
men. Lucas. ihesus seide hem. iuda met een
culsen verractstu des menschen sone. Mathe?
Doe quamen si toe en sloeghen hoer handen aē
ihesum ende vinghen hem iohannes Doe had-
de simon petrus een swaert. dat toech hi tot ende
toech des bisscops knecht. en houwede sijn rech-
ter oze of. ende des knechts name was malcus.
Doe seide ihes? tot pieter. ster dijn swaert in sijn
seide Den kelt die mi mijn vader ghegheuen he-
uet. en sel ic die niet drincken. Lucas. Ende hi
woerde des knechts oze en maectet ghesont Ma-
theus Doe sprac ihesus tot pier. Keer weder dijn
swaert in sijn stat Alle die ghene die dat swaert
ontfanghen. sellen vanden swaerde steruen. Of
waenstu dat ic mineu vader niet biddē en mach

en hi sel mi gheuen meer dan xij . legionen Eghel-
len-hoe sellen die scrifturen veruolt worden . wat
aldus moet dit gheschien In dier yren seide ihes-
sus tatten scaren Ghi sijn wt ghegaen met swaer-
den en met stocken recht als tot eenē inderdenaer
om mi te vaen . al den dach sat ic bi v inden tem-
pel leerende: en ghi en vinghet mi niet Dit is al
gheschiet . op dat der prophetē scrifturen veruolt
worden Doe vloghen al sijn iongheren en lieten
hem Marcus Een ionghelinc die met een sijn-
dael ghecleet was op sijn blote huut volchde hē .
dien grepen si . en hi warp dat cleet vā hē en ont-
kloech van hē al naect Doe brachten si ihesū tot
ten ouersten priesteren . en die scriben . ende die ou-
de quamen te samen Johānes En brachtē eerst
tot annā . want hi was raphas sweeder . die bis-
cop was dies iaers Het was raiphas die die ia-
den den raet gaf . dattet nutte waer een mensche
woer dat volc te steruen Lucas Mar pieter vol-
ghede van verre na Matheus Al tatten houē
des princen der priesterē . en ghinc en sat metten
dienres om dat eynde te sien Lucas Si antfō-
keden vier midden inden houē en satē daer om
me Marcus Ende petrus warmde hem hiden
uere Johannes . Doe seide die deerne die die
doze wachtete . Ende en bistu oec niet van des
menschen iongheren Ende hi seide . ic en hēs niet

Matheus. Doe hi wt der doze ghinc . sach hem
een ander deerne . die seide den ghenen die daer
waren **Dese** was oec met ihesu nazarena. Ende
doe verlakede hi hē met eenē eede . dat hi dien mē
sche niet en kenne. Ende cort hier na . die daer
stonden quamen tot petrum ende seidē **Waarlic**
du bist een van den ghenen: wāt dījn sprake ma
ket di opebaer . doe began hi te verlaten ende te
swerē . dat hi hē niet en kende. **Lucas** En doe hū
nach spreke was . craiede die hane En die heer
keerde hē omē en sach petrū aen En petrus doch
te des heren woert . als hi ghesleit hadde . dat eē
die hane craiet selstu mi drieweruen verlatē . en
hi ghinc wt en weende bitterlic. **Johannes** doe
vraechde die bisscop ihesu van sijn iongherē en
van sijnre leer i ghe **Ihesus** atwaerde . ic sprac in
die werelt openbaerlic . ic heb altijt gheleert ider
sinagoghē en indē tēpel . daer al die ioden vga
den . en ic en hebbe niet in dat heimelike ghesleit .
wat vraechstu mi . vraech hem diet haerde . wat
ic hem ghesleit hebbe . sich dese wetent wat ic hem
seide . doe hi dat ghesleit hadde . eē vanden diēres
die daer bi staot gaf hem een kinnebar slach . en
sprac . selstu also den bisscop antwoerden **Ihesus**
antwoerde . heb ic qualic ghesleit . ghif ghetuuch
vanden quade: mar heb ic wel ghesleit . waer om
laeststu mi En anas sendē ghebōdē tot caiphas

den bisscop **Matheus** Die princeen der priesteren en alle die raet sochten valsche ghetughe te ghens ihesum om hē ter doot te brengen. en evondens niet. al wast datter veel valsche ghetughe toe quamen. **Ten** laetste quamen daer twee valsche ghetughe ende seiden **Desen** man sprac. Ic mach den tempel gods destrueren. ende dien na drien daghen weder maken **Doe** stont op een prince der priesteren ende seide hem. **Antwoert** Iste hier niet toe dat dese teghens di ghetughe **Ihesus** sweech. ende die prince der priesteren seide tot hem **Ic** belwere di bi den leuenden gode. dat du ons segste of du cristus biste die gods sone. **Ihesus** antwoerde hē **Du** hebset gheleit **Roche** tanz segghe ic u dat ghi hier na die sone des menschen selt sien sitten ter rechter side des mogheheit gods en comende inden wolken des hemels **Doe** scoerde die prince der priesteren sijn cleeder. ende seide **Hi** heeft blasphemie ghesproken. wat behoeven wi noch ghetughe **Siet** nu hebdi blasphemie ghehoert. wat duncket u **Si** antwoerde. ende seiden. **Hi** is sculdich ter doot. **Doe** spoghen si in sijn aensicht ende sloeghen met halsta ghen. en sulche sloeghe met horen platten hande in sijn aensicht ende seiden. propheteer ons criste wie is hi die di sloech **Lucas** **Doet** dach was ijmen te gader die oude des volcs. en die princeen

der priesterē en die scribē. en leiden in horen rade
ende leiden. bistu cristus: so segt ons. En hi sei-
de hē. **A**l ist dat ict u legghe. ghi en ghelouet mi
n: en ist dz ic u vrage. ghi en selt mi niet antwoer-
den of quijt latē. **Matheus** Des morghē vroe
ghinghen alle die princē der priesteren en die ou-
de des volcs in enen raet teghens ihesū. hoe si hē
mochten doden. En al ghebonden brachten si hē
en leuerdē poncio pilato den rechter. **Johānes**
En si en ghinghē in die vierstaer niet. dat si niet
beuleket en morzen: mar dat si den paelschē lou-
den eten. **Matheus**. Doe iudas sach die hē ver-
raden hadde. dat hi veroerdelt was. hadde hys
rouwe. en brachte die dertich pennighen wed dē
princen der priesteren en die oude des volcs ende
leide. Ic heb ghelondicht. dat ic dat gherechtiche
bloet verraden hebbe. En si leiden hem. wat gaet
ons dat an. dat staet di te belien. Doe werp hi die
pēninghē indē tēpel en ghinc van daen. en ghic
heen ende verhinc hem an een stric. Die princē en
priesteren namen die penninghen ende seide. Het
en is niet gheoorloft dat mensche inden scatte des tē-
pels werpe: wāt het is loē daer bloet om vercoft
is. Doe namen si enen raet. en coften daer mede
eens potmakers acker die pelgrimen in te gra-
uen. daer om is die acker gheheten ackeldemach
dat is een acker des bloets al tot inden daghe vā

hudē **D**oe wort veruollet dat die propheet iheres
mias sprac **E**n si namen dertich penninghen en
coften een stat. die si coften vāden kinderen van
israhel. en gauense in eens potmakers acker als
mi die heer gheleit heeft **Johānes.** **D**oe ghinc
pilatus wt en seide. wat wroeghi ghe brēgt ghe
tot desen mensche **S**i antwoerdē en seiden hem.
En hadde hi niet quaetdadich gheweest. wi en
haddē hē di niet ouer gheleuert **D**oe seide pilat?
Sa neemt ghi hem ende oerdelten na uwer wet.
Doe seiden hē die iode. op dat ihelus waert ver
uollet worde dat hi seide. betekenēde nā wat da
de hi steruē soude **Lucas** **D**oe stont al hoer me
nichte op **Marc?** **E**n die ouerste priesterē wroe
gheden hē in veel dinghen en seiden **Lucas** **D**e
sen hebben wi gheuonden verkeerende ante volc
en verboot den keiser tribut te gheuen. en seide
dat hi waer cristus coninc der iode **D**oe wraghe
de hē pilatus en seide. bistu d iode coninc. **Ihes?**
antwoerde. segstu dat we di seluen. of hebbēt an
luden van mi gheleit **Pilat?** antwoerde **E**n bē
ic een iode. dīn volc ende dīn bisscappen hebben
di mi ouer gheleuert. wat hebstu ghedaen. **Ihes?**
antwoerde **M**ijn rīc en is van deser warelt
niet. hadde mijn rīc van deser warelt gheweest.
mine dienres souden trouwelic voer mi ghestre
den hebben. dat ic den ioden niet ouer gheleuert

en worde: mar nu en is mijn rijc van hier niet.
doe seide hem pilatus. bistu dan een coninc **Ihesus**
antwoerde. du segstet want ic ben een coninc
In dien ben ic ghebozen. en daer toe ben ic in die
warelt ghecamen. dat ic der waerheit ee ghetughe
sel gheuen. So wie vander waerheit is. die hoert
mijn stemme. doe seide hem pilatus. wat is die
waerheit. **Matheus.** Ende doe ihesus vanden
princen der priesteren en van die oude des volcs
ghetorseghet wort. en antwoerde hi niet. doe seide
hem pilatus. En hoerstu niet hoe veel ghetughen
dese teghen di legghen. En hi en antwoerde hem
niet een woert. also dat hem die rechter seer verwon
derde. **Lucas.** Doe seide pilatus totten princen
der priesteren ende totter scaren. It en vinde gheen
sake in desen mensche. En si worden stercker roe
pende en seiden. Hi heeft dat volc beroert doer al
iudeen. en het beghint van galileen tot hier toe.
doe pilatus galileen hoerde vraghede hi of hi ga
lileus waer. En doe hi hoerde dat hi van herodes
machte was. sende hi hem tot herodes die te iheru
salem was. In dien daghem doe herodes ihesum sach.
wort hi seer verblift: wat hi was langhe tijt be
gherende om hem te sien. om dat hi van hem veel
gehoert hadde. en hoepte enich teken van hem te sien.
Herodes vracchden met veel redenen. ende hi en
antwoerde niet. die princen der priesteren ende

die scriben stonden stadelic ende wroegheden **He**
rodes versmaden met sinen ghesinne. en bespot
ten. ende dede hem aen een wit cleet. ende sende
hem weder tot pilatū. **En** van dien daghe sijn si
vrienden gheworden herodes en pilatus. wat te
vozen waren si vianden onderlinghe. **Pilatus**
riep te gader die princen der priesterē en die meis
kerchap en dat volc en seide tot hē. **Ghi** hebt mi
desen mensche ghebracht als een verkeerder des
volcs. **Siet** ic hebbe hē voer v gheuraghet. en ic
en vinde gheen sake in desen mensche. van dien
daer ghi hē in wroeghet. noch herodes oec. want
ic v ghelēt hebbe tot hē. en siet daer en is niet ghe
wroeghet dat ic doot waerdich is. daer om sel hijt
beteren. en ic sellen quijt laten. **Hi** moeste hi hē al
le teeste enen quijt laten. **Matheus** **So** wite dat
si wouden. **Ende** hi hadde doe enen vernaemden
gheuanghen die barrabas hiet. die om mōllach
te inden kercker ghedaen was. **Marcus** **Ende**
doe die scare op claim began si te bidden. als si hē
altoes plach te doen. **Matheus** **Doe** sijn alle
vergaderd waren. seide pilatus tot hem. **Wien**
wilt ghi dat ic quijt late. weder barrabam of ihe
sū diemen cristus hiet. **Marcus** **Want** hi wilt
datten die ouerste priesteren van iudicheidē hem
gheleuert hadden. **Matheus**. **Doe** hi sat tee
vier scare. seide sijn wijf tot hem ende seide **Het** en

gaet di niet an van desen gherechtighen man Ic
hebbe huden in een visioen so veel gheledē om si
nen wille Die princen der priesteren ende die ou-
de rieden den volcke dat si om barrabam baden.
en ihesum deden doden Lucas Doe riep alle die
scare te gader en seide doch dese heen. en laet ons
barrabam Matheus pilatus seide hem Wat
sel ic doen met ihesum diemē cristus hiet Mar-
cus Den coninc der iaden Lucas Ende wou-
de ihesum laten Matheus. Doe seiden si. men
sellen cruceu Doe sprac die rechter. wat heeft hij
quaets ghedaen En so veel te meer riepen si. me
sellen cruceu Lucas En hi seide driewerf tot hē
Ic en winde gheen sake der doot in hē. laten mij
doer om een correxie gheue en quijt laten Si pijn-
dent doe met groter stemen en begheerden dat me
r cruceu. en hoer stemen wordē gheweldich Ma-
theus. Als pilatus sach dat hi niet vorderen en
mochte: mar veel te meer gheruts wort. nam hij
wat en dwoech sijn handen voer den volcke en
seide Ic hē annosel dese gherechtighen mās bloe-
de. ghi seltet wel sien Gla. wat ghi ghedaen hebt
En doe antwoerde dat volc ende seide Sijn bloet
coem op ons ende op onse kinderen Johannes
pilatus nam doe ihesum en gheeselden Mar-
cus Ende woude den volcke ghenoech doen. en
liet hē barrabā. En gaf ihesus ouer ghegheeselt.
C xvi

datmen cruceu soude **Matheus** Des rechters
knechten namē ihesū in die vier scare. en d'gaderen
den tot hē alt volc. en ontleedē hē en deden hē an
een purpurē mātel. en een crone vā doerne vlecht
ten si. en lettē op sijn hoeft. en een riet in sijn rech
ter hant. en met ghebooghē knien voer hē bespot
ten si hē en seiden **Ghegroet sijtstu coninc v iode**
Johannes En si gauen hem kinnebac slaghen
Doe ghinc pilatus noch weder wt ende seide
hem. Siet ic brenghen v wt. op dat ghij kennet
dat ic gheen sake in hem en vinde. **Ihesus** ghinc
wt. ende droech een doernen crone ende een pur
puren cleet. **Ende** pilatus seide hem. Siet dese
mensche **Doen** hem die bisscoppen ende die die
res belien hadden. riepen si ende seiden **Cruustē**
Pilatus seide hem **Reemten** ghij ende
cruusten: want ic en vinde in hem gheen sake
Die ioden antwoerden. wi hebben reene wet en
na dier wet sel hi steruen. want hi heeft hem sel
nen die sone gods ghemaket. **Ende** doe pilatus
hoerde dese reden. vreesde hi te meer. en ghinc we
der in die vier scare ende seide tot ihesum **Wan**
bistu **Ihesus** en gaf hem gheen antwoerde **Doe**
seide hem pilatus. **Spreekstu** mi niet. en wetes
du niet. dat ic die macht hebbe di te cruceu. ende
dat ic die macht hebbe di quite te laten. **Ihesus**
antwoerde **Du** en haddeste gheen macht teghē

mi. het en waer di van bouen ghegheuen. daer o
die mi di ouer leuerde heeft die meerre sode. Van
dien voert sochte hē pilatus te laten: mar die iu-
den riepen en seiden. **A**lt dattu desen lates. du en
biste des keplers vrient niet: wāt so wie hē seluē
rominc maket. die wederspreket den kepler. **D**oe
pilatus dese reden ghehoert hadde. brochte hi ihe-
sū buten. en sat te rechte in die vierstaer in rē ste-
de die lichostratos hiet. mar in ebzeulche gabba-
ta. **H**et was des daghes voer paelschen als t sel-
ter ween. **E**n hi seide den iuden. siet uwen rominc.
En si riepen. doch heen. doch heen crucisten. pila-
tus seide hē. **S**el ic uwen rominc crucen. **D**ie bis-
scappen antwoerden. wij en hebben anders ghe-
nen rominc. dan den keiser. **D**oen gaf hū hem
ouer datmen hem cruce soude. **M**arcus. **E**n
de na dat si hem helpat hadden. toghen sū hem
dat purpuren cleet wt. en deden hem sūn cleederē
weder an. **E**nde si leiden wt om hem te crucen.
Ende si dwanghen eenē die daer voerbi ghinc.
ende quam van een dorp. dat hi sūn cruce draege
ende hi hiete symon spreneus. en was een vader
eufi ende alexandri. en si leiden hem in galgata.
Matheus. dat was een stede daermen misda-
dighe in plach te verdoen. **L**ucas. **E**en grote
scare van valcke ende van wiuen volghede hem
bescreiende ende weenede. doe keerde hem ihes?
C xvij

om tot dien en seide **D**ochteren van iherusalē en
wilt niet weenen op mi: maer weent op v seluen
en op v kinderen: wāt stiet het sellen daghen ca
men. daer si in sellen segghen **S**alich sijn die on
uruchtbare. en die niet ghewōnen en hebbe. ende
die borsten die niet ghesoghen en hebben **D**ā sel
len si den berghen beghinnen te segghē. valt op
ons. en den houelen. bedect ons: want of si dit i
den groenen houte doen. wat sel hē inden dorren
ghescien. **M**atheus **D**oe cruustē si met hē twe
maerdenaers. die een ter rechter siden. en die and
ter linker siden. **M**arcus. **D**ie scrifture is ver
uollet. die sprac **E**n metten bosen is hi gherekēt
Matheus. **D**ie voerbi ghinghen bescampeden
ende scudden haer hoefden ende seiden **W**ane du
dwaes die dē tempel gods destrueert ende in dri
en daghen weder op maect. behout di seluen. hit
tu die sone gods. clim neder vanden cruce. **D**es
ghelijcs bespotten hem die princen der priestern
mettē scriben ende den ouden ende seiden **A**nder
luden heeft hi behouden. en mach hi hem seluen
niet behouden **I**st een coninc van israhel. so clim
hi nu neder vanden cruce. ende wi ghesouen hem
Hi betrouwet in gode. hi vloffen nu of hi wil.
wāt hi heeft gheseyt. ic ben die sone gods. **J**ohā
nes **P**ilatus screef den titel. en setten opt cruus
ende was dit ghescrijtte. **J**hesus nazarenus des

iodē coninc **Beel** vāden iodē laten dese titel. wāt
die stede daer ihesus ghecrust was. was bider
dat. **En** het was ghescreuen in hebreuschē. in
griexen. en in latine Daer om seiden bisscopen
der ioden **En** wilt niet scriuen der ioden coninc
Pilatus antwoerde. dat ic ghescreuen hebbe. dat
heb ic ghescreuen **En** doe die ridders ihesū ghe-
crust haddē. namē si sijn cleederē en maecte vier
deelen. en den roc was onghenaget en altemael
ghebreidet. daer om seiden si ondinghe: **En** latē
ons niet sniden: mar laet ons cauele worpen op
hē wies hi is: op dz die scrijture vualt worde die
leit **Mijn** cleederē hebben si ghedeelt. en op mijn
sleet hebben si sloth gheworpe **En** die riddere de-
dē dit **Lucas** **En** doe seide ihesus. vad verghif
hē: wāt si niet en weten wat si doe **En** een vādē
moerdenarē die daer hinghen blasphemeerde in
hem en seide **Bistu** cristus: so maec di seluē ghe-
sont ende ons **En** dand antwoerde ende berespe-
den ende seide. du en outsieste god niet dattu ius-
der seluer verdomenisse biste. ende trouwen wij
te rechte: want wij ontfacen recht loen na onsen
wercken: mar dese en heeft niet quaets ghedaen.
Ende hi seide tot ihesum **Heer** ghedencket mijns
alstu comen selste in dūn rijk. **Ende** ihesus seide
hem **It** segghe di voerwaer. hude selstu met mij
wesen int paradys. **Matheus**. daer waren
C xviii

oec veel wiuen vā verres ihesum ghevolghet vā
galileen die hem diendē **O**nder welken dat was
maria magdalena . ende maria iacobi iosephs
moeder . ende die moeder van zebedeus kinder
Johannes **H**iden cruce ihesu stont sijn moed . en
maria cleophe sijnre moeders luster . ende maria
magdalena **D**oe ihes? die moed sach . en den ion
gher staende dien hi mīde . seide hi sijnre moeder
Wāt sich hier dīn kint . Daer na seide hi dē ion
gher . sich dīn moed **G**lo . haede . **M**arcus **E**n
ter noen tāt riep ihesus **H**eloy heloy lama zaba
tani **D**at is te segghē . mīn god mīn god . waer
toe hebdi mi ghelaten **E**n sōmich van dien daer
hi stonden hoerden en seiden . siet hi roept heluy
Johannes . **D**aer na want ihesus alle dinghen
wiste dat si te hants veruolt sijn . op dat die scrip
ture volbracht worde seide hi **M**i dorst **E**n vat
vol edics wasser gheset . si omme setten een span
gie vol edics an een riet . en brachten linen mon
de **D**oe ihesus den edic ontfanghen hadde . seide
hi **H**et is al volbracht **L**ucas **H**et was hi na
die leste vre . ende het worden duisternissen ouer
al dat lant totter neghender vren toe **E**n die son
ne is verduistert **M**arcus **E**nde dat cleet des
Lucas **E**nde ihesus riep met luder stemmē ende
seide **D**ad in dinen handen beueel ic minē gheest

En doe hi dit seide. gaf hi den gheest. Doe centu-
rio sach dat ghelciet was. glorificeerde hi gode.
en seide. waerlic dit is een gherechtich mensche.
Marcus Waerlic die mensche was die gods
sone **Lucas** En al hoer scaren die te gader daer
waren tot desen wond. en saghen dat daer ghe-
sciede. die sloeghe hoer borste. en keerde wede. Doe
konden alle sine bekende van verre. en die vrou-
wen die he van galileen ghevolghet waren en sa-
ghen dit **Johannes** Die ioden wantet hi pael-
schen was. op dat die lichamen anden cruce niet
en bleuen des sabaaths: wat dat was een groot
dach Des sabaaths hadē si pilatū datmen hoer
beenē brake. en menle of dede. Doe gimen die rids-
derent. ende braken des eers beenē en des ands die
niet hem ghecrust waren. Doe si tot ihesu gme-
en si he doe al doot saghen. en braken si sijn beenē
niet: **Wac** een vanden ridderen dede he op sijn si-
de met eenre spere. en daer ghinc wt water ende
bloet. ende diet sach ghaft ghetughe: en sijn ghetu-
ghe is waer. En hi waet dat hi waer leit. op dat
ghi oec ghelouet. Dese dinghe sijn ghelciet. op dz
die scrifture veruolt worde: **En** beē en selt ghi n-
z breken van hem. En noch een ander scrifture leit
Si saghen in wien si doer steken hebben **Lucas**
En sich eenē man die ioseph hiete die ouer thien
ridderē ghetet was een goet man en gherechtich

Ende was vander stat van armathya indē sam-
de van iudeen. Dese en cōsenteerde horen raet en
hoer wercken niet. **Johānes** Wāt hi ihesu het
melike iongher was om die vrese vanden iude-
Turas Ende hi verbeide oec selue dat rike gods
Marcus. En hi ghinc stoutelic in tot pilatum
en eplchte dē lichaem ihesu **Pilatys** ōwonderde
hē dat hi al nu ghestoruen waer En doe hi centu-
ria tot hem gheropen hadde. vraechde hi hē of hi
al nu doot waer. en doe hāt wiste. gaf hi ioseph
den lichaē. **Johannes**. Doe quam hi en dede of
den lichaem ihesu **Prodemus** quā oec. die eerst
des nachts tot ihesum ghecomen was. en hroch-
ten een menghighe van mirre ende aloes. als bij
hondert ponden. **Marcus**. **Joseph** cofte tē sin-
dael. **Johannes** Doe namen si ihesus lichaem.
ende bondent in linnen doeken met dier saluē als
der ioden ghewoente is te grauen **Si** dier steden
daer hi ghecrust wort was een hof. en in die hof-
ue een nuwe graft daer noch niemāt in begrauē
en was. om d ioden paeschen: wāt dat grāf daer
bi was. seiden si ihesum daer in

Des manendaghes na palin darh **Epistel**
plays die propheet

In dien ddghen seide plays God die hoer
heeft mi dat ore of gheloken. ende ic en wer-
derleggehs niet. ic en ben niet afterwaert ghegaē

Je heb mijn lichaem den slagghers ghegheuen. en de
plockers mine wanghen. **Ic** en heb mijn aensicht
niet of ghekeert vanden berilpers en vanden bes
puwers op mi. **God** die heer is mijn helper. en
daer o en be ic niet gheschiet. daer om heb ic mijn
aensicht gheset als die herste lepe. en ic weet dat
ic nuz conuult en sel wordē. **Hi** isser na bi die mij
gherechtuacrdicht heekt. wie sel mi wed spreken.
wet ons te gader staē. wie is mijn wedlake. late
or mi comē. **siet** god die heer is mijn helper. wie
ist die mi verdomē sel. **siet** si sellē al te wreue wor
den. als een cleet dat die mottē eten. **Wie** is nā u
de heer ontsiede. en horēde die stēme sūns knechts
Wie heekt ider duusternis ghewandt. en hē gheē
licht en is. **Die** hoepte indē naē des herē ende leue
op gode sinen heer

Ewangelium opten seluen dach Johannes in
lij. xij. ca.

In dien tiden quā ihesus ses daghen voer
naelichen te bethanien daer salarus doot
was dien hi verwecket hadde. **Si** maecten hem
daer een auontmael. ende martha diende. **sala**
rus was een van dien die daer aten. **Doe** nam
maria van nardipistico ghemaect een pōt duer
baer salue. ende saluede ihesus voeten: ende drog
ghede ihesus voeten met horē hare. **En** dat huus
is nuolt vanden rake der saluē. **Doe** seide iudas

scarioth die hem verradende was een vanden iā
gherē **W**aer om en is dese salue niet vercoft om
driehondert penninghē en den armen ghegheue.
Dat en seide hi niet dat tot hē vanden armē toe
behoerde: mar want hi een dief was en dē budel
droech hi dat daer ghegheuen wort **D**oe seide ihe
sus **V**aet hoer dat si dat houde inden daghe mijn
re begrauē ghe. die arme selt ghi alcht niet v heb
ben: mar mi en selt ghi alcht niet hebbē **E**n gro
te scare vanden ioden wilt doe dat hi daer was
En quamen niet alleen om ihesū: mar dat si sa
zarū saghen dien hi vand doot verwoekede **D**ie
princen v priesteren dochten dat si sazarū woude
verslaen: wāt vele ioden ghinghen om sine wil
le heen en gheloueden in ihesū **D**es anderē mor
den feestdaghe. ghehoert hadde dat ihesus te iher
usalē quā. doe namen si telghen vāden palmba
men. en ghinghen hē te ghemet en riefen **O**sa
na. behout ons. ghebūdyt is hi die daer coemt i
den name des herē coninc van ysrahel **E**nde ihe
sus vant een ezekijn en sat op hē. als ghescreuē
is. **E**n wilt niet ontsien dochter van syon **S**iet
dijn coninc coemt sittende op eenre ezekinnē ionc.
Dit en kenneden ten eersten sijn iongheren niet.
mar doe ihesū gheglorificeert wort. doe ghedoch
ten si dat dit vā hem ghescreuen was. ende sijn hē

dit ghedaen haddē. die scare ghetughede die met
hē was. doe hi lazarū wtē graue riep. en vander
doet verwercte Daer om quā hem oer die scare te
ghemoet: want si hoerdē dat hi dat teken hadde
ghedaen Doe seiden die phariseen in hem seluen
Ghi siet dat wi niet en vorderen. siet alle die wa-
relt gaet na hē Het waren sō mighe heidē vā diē
die op gheclō men waren. op dat si bedē souden
indē feestdaghe. Dese ghinghē tot philippū. die
vā bethsaida was wt galileen. en badē hē ende
seiden Heer wi willen ihesum sien. Doe quā phi-
lippus en seidet andries. En andries en philip-
pus seident ihesu Ihesus antwoerde hē ende sei-
de Die vre coemt dat die sone des menschen ghe-
glorificert sel worden.

Epistel des dinxdaghes + Iherempas die
prophheet. .:

In dien daghen seide iheremias. Heere du
wylste mi: ende ic bekēde. du toēste mi hoer
nlicheit: ende ic was als een saktmoedich lam.
dat ten offer ghedraghē wort: ende ic en bekēdes
niet dat si vart teghens mi ghedochtē ende seide
Laet ons hout in sijn broot doen. ende laten ons
vand aerden der leuender wateren voedē. Ende
sijn naem en sel voert meer niet ghedocht wor-
den: mar du heer sabaoth die te rechte oerdelste.
ende proeffte sendene ende herten. laet mi wrake

lien vā hem: want ic hebbe di mijn sake vertellet
mijn heer mijn god.

Des woensdaghes die eerste lesse ysayas
die propheet
It leit god die heer. Segt die dochter van
Isdon **S**ich dyn behouder sel comē en sijn loē mit
hē **W**ie is dese die van edam coēt met gheuerwe
den cleederen vā balsa **D**ese is in sijn stoel scoen
voergaende in veelheit sijnre sterchedē **I**c ben die
gherechtighede spreke. en ic bē een voeruechter en
te behaudē. waer om ist dat root dattu an hebste
en dijn cleeu als o gheenre die in o perse tredē. **I**c
hebbe die perse alleen ghetreden. en vāden luden
en is niet een met mi. **E**n hoer bloet is op mijn
cleeder ghespreckelt. en ic hebbet beulect al dat ic
an hebbe **I**c sach om: en daer en was gheen hul
per. **I**c sochte: en daer en was niemant die mij
halp. en mijn arm behilt mi. **E**nde mijn owaers
dicheit heeft mi ghetroeft **D**es heren ontfermhers
ticheden sel ic ghedencken **I**c sel hoer scappē des
heren lof van alle den goeden die hi ons ghedaē
heekt onse heer god.

Des seluen daghes die anderde lesse. **I**sayas
die propheet.

In dien daghen seide isaias **H**eerre wie heb
uet onsen horen ghelouet. ende wien is des
heren arm gheopenbaert **E**nde hi klimmet voort

hem als een lomer sprute. en als een wortel vter
dorltigher aerden. en hē en is gedachte noch scoē
heit Ende wi saghen. ende hem en was gheē aē
lichte. ende wi begheerden hē verlmaet. ende den
laetsten vā allen mannen. den man d seericheden
en dorste die crācheit En sijn aenlicht was recht
als een āborghen en dīlmaet Daer om en reken
den wijs niet. Waerlic hi boerde oer seluer onse
ijle op. en droech seluer onse cranchede. ende wij
rekenen recht als een malaetsche. ende vā gode
verlesghen ende vernedert. Mar hi is ghewont
om onser boelheden. hi is vertreden om oler mis
daden Die castijnghe ons vreden is op hem. en
de in sijnre leericheit sijn wi ghenelē. Wi hebbē
alle ghedwaelt als scapen. elc is in sinen wech
of ghenegghet. ende die heer heeft in hem gheset
onser alre boelheit Hi is gheoffert: wāt hi wou
det selue. ende hi en loec sijn mont niet op Van
der baughicheit. ende vanden oerdele is hi heen
ghenomen. wie sel sine gheboorte vertellen. wāt
hij is of ghesneden vanden lande der leuender.
Om die misdaden mijns volcs heb ic hē ghesle
ghen. Ende hij sal die onghenadighe waer die
gravinghe gheuen. ende dē riken voer sijn doot
om dat hij gheen boelheit ghedaē en heeft. en om
datter gheē boelheit in sinē monde gheuondē en
is. ende die heer wouden in cranchheit vertreden.

Ist dat hi sijn siele voer die sonden setten sel: soe
sal hi lancliuich gheslachte sien. en die wille des
heren sel in sijne hant gheleidet worden om dat
hi sijn siel inder doot ghegheuen heeft Ende met
ten mildadighen wort hi gherekēt Ende hi heeft
weelre luden sondē of gheboert Ende hi hat voert
die ouertredē dat si niet bederue en soudē spreec
die almachtighe heer.:

Opten witten donredach epistel Ad chorinthhe

Bos int. xi. ca.

Soeds als ghi te god in eē coemt. dā en is
gheē tijt tot des heren maeltijt te etē En ighelic
van v diet wisten die wil sijn maeltijt een eten en
den enen honghert en die ander is droncken. Sij
plaghen inder kerken te vergaderē: en als si ghe
gheten hadden. en te gader ghewerscap hadden
dan woudē si ter tafelen ons heren gaen En heb
di thuus niet teten en te drincken. daer ghijt billi
ker doē soudet dā in die kerke. of vsmact ghi die
kerke gods. en doet die arme scamen dies niet en
hebben. wat sel ic v segghen. ic prise v: mar daer
in en prise ic v niet.

W Des heilighen sacraments dach
Want dat ic v gheleert hebbe. dat ontfinc
ic vanden heere: want inder seluer nacht
doe onse heer ihesus cristus ouer gheleuert wort
nam hi broot. en gracie doende brac hijt en seide

Neemt ende eet dat is mijn lichaem. dat voer u
ghegheuen sel worden. doet dat in mijnre ghedē
kenisse. en des ghelācs den kēlc. doe hi dat auēt
māel ghedaen hadde en seide. Dese kēlc is en nu
we testament in minen bloede. Doet dat also die
ke als ghi hē drincket in mijnre ghedenckenisse
Wāt also dicke als ghi dit broot etē sult: so sult
ghi boetscappē des herē doot. tot dat hi coēt tot
tē oerdel. Also dat so wie onwaerdelikē etē sal dat
broot. en drīckē des herē kēlc. die sal sculdich we
sen des lichaems en des herē bloets. Die mēsche
onderpraue hem seluē. en ete also vā diē brode.
en drīcke vā diē kēlke: want so wie dat onwaer
delic eet en drīcket. die eet en drīcket hem die ver
domenisse. Niet ondscheidēde des herē lichaē wt
āder spise: daer om isser veel onder u siet en crāc
en veel slaepster: want die here plach metten nas
tuerliken doot te wreke. als si onwaerdelic tottē
lichaem ons heren ghinghē. waert dat wi ons
seluē veraerdelen penitēcie te doen. wi en worden
trouwen niet veroerdelt. dat is ghewroken. wā
neer wi gheoerdelt wordē: so wordē wi vandē he
re berispet. op dat wi mit deser warelt niet ver
doemt en wordē

Euangelium optē seluē dach vandē auant
mael Johannes int. xiiij. ca.
Woer dē feestdach voer paelschē: wāt ihesus
q iij

wilste dat sijn vre quam dat hi gaen soude vā de
ser warelt tatten vād **D**oe hi die sine gheminnet
hadde die inder warelt waren . minnede hise int
eynde **D**oe dat auortmael ghedaen was . en te hāt
die viant int herte ghesendet hadde . dat hē iudas
scarioth verraden soude **H**i wilste dat hē die vād
alle dinc inden handen ghegheuen hadde . en dat
hi van gode wt ghegaen was . en tot gode ghinc
Stont hi op vanden auortmael en leide sijn clee
der of: en hi nā eē sinnen dwale en garde hē . **D**aer
na dede hi water in een becken . en began die iou
gheren hoer voeten te wasschen en te droghē met
ten sinnen cleede daer hi mede ghegort was **D**oe
quam hi tot symon pieter . ende petrus seide hem
Heer wasschestu mi die voeten . **J**hesus antwoerde
de ende seide hem . dat ic doe en weeste niet: mar
nanaels selstuut weten **P**etrus seide hem . **D**u
en selste mine voeten wasschen nimmermeer .
Jhesus antwoerde **I**st dat ic di niet en wassche
du en selste gheen deel met mi hebben . **D**oe seide
hē symon petrus . heer en wassche niet alleē mijn
voeten: mar oec handen en hoeft . **J**hesus seide hē
die ghedwoghen is en behoekt niet dan dat hi die
voeten wassche: mar hi is te mael rein . ende ghij
lijt rein: mar niet alle . want hi wilste wie dattet
was die hem verraden soude **D**aer om seide hi .
ghi en sijt nē alle rein **M**a dz hi hoer voete hadde

ghedwoghē en sijn cleeu wēd nā. doe hi was gaē
littē seide hi andwerf. Weet ghi wat ic v ghedaē
hebbe. ghi hiet mi meester en here. en ghi segt wel
wāt ic bent. **I**t dat ic v meester v voete ghedwa
ghen hebbe: so sijt ghi oec sculdich die een des an
ds voeten te dwaē. **I**c heb v een exēpel ghegheue.
dat ghi so doet als ic v ghedaen hebbe.

I Opten goedē vridach die eerste lesse. **Ozee** +
Ic hoer droefnis sellē si vroe op staē tot mi
Coēt en laet ons wedkerē tōtē heer: wāt hi heef
tet begonnē en sel ons ghesōt makē. en hi sel slaē
en ghenelē ons. hi sel ons vāden na twee daghen
en des vden daghes sel hi op v wreckē. en wi sellē
leuen in sijn aēlicht. **W**i sellē wētē en volghē. op
dat wi dē heer kēnen. **S**ijn gāc is bereit recht als
die morgghē stōde: en hi sel ons comē als die mor
ghē en die auōt teghen v aerdē. wat sel ic doē ef
traum. wat sel ic doē iuda. v otfermicheit is als
een morgghē wolcke. en als een dou die vro vgaet
Daer v heb ic indē ppheten ghescauet. **I**c heb ver
slegghē indē woerdē mijns monts: en mijn oerdel
sel wt gaē als eē licht: wāt ic woude otfermher
ticheit doē en niec dz offer. **E**n die wetēheit gods

Omeer dā die offerhāde. **D**ie ad lesse. **E**radi
Ic heer sprac tot moysē ende tot aarō. **D**ese
maēt is v beghin v maendē. si sel die eerste wēse
vāden maenden vāden iare. **S**preket tot alle den

kinderen van israhel en segt hem. opten tienden
dach van deser maent neme een ighelic een lam
met linen ghesinne in linen huse: mar ist dat dat
ghetal te cleine is. dat si dat lam niet en moghen
eten: so neme hi sine ghebuere die sine huse naest
is naden ghetale der mensche diet omoghen dat
lam te eten. En dat lam sel wesen sonder vlesche
vander mans kunne va enen iare. Ra deser ma
nieren selt ghi nemen een hoerkin. en seltet hou
den totten viertienden daghe toe van deser maent
En alle die veelheit der kinderē va israhel sellēt
offeren des auonts. en sellen nemen vanden blae
de en strikent ouer beide posten. en ouer die sulē
der husen daer sijt in eten sullen. en in dier nachē
sellē si vleisch eten sēt ouer ghebraden. en o ghe
heuen broot met veelt sature. Ghi en selt daer nē
of eten dat rauwe is of met water ghecoect: mar
alleen ghebraden an dat vuer. dat hoelt met sine
voeten ende metten inghedoemt selt ghi verllin
den. en een been en selt ghi niet breken. noch daer
en sel niet of bliuen des morgheis toe. Ist datter
pet of bliuet. dat selt ghi int vuer verbrandē. En
dus selt ghūt eten. Ghi selt v ledene gordē ende
ghescoeyte hebbē an die voete. en indē hādē sloo
ken houden. en ghi seltet haestende eten: wāt het
is paelschen. dat is een ouersiden des heren.
Opten paelsch auont in genesi ghescreuē

Iden beghinne scrijpe god hemel en aerde.
War die aerde was ydel ende wan. Ende
op dat aensicht der aerde waren duufternissen. en
die gheest gods wort ghedraghe bouen die wate-
ren. En god sprac. het wort ee licht. en dat is ghe-
maect. En god sach dattet licht goet was. en hij
seide dat licht vand duufternissen. en hiet licht
den dach. en die duufternissen die nacht. En het
wort ghemaect auont en morghe een dach. En
god sprac. Het worde een firmament int middē
der wateren. ende seide die wateren vanden wa-
teren. Ende god maecte dat firmament. ende sei-
de die wateren die onder den firmamente waren
vanden wateren die bouen den firmamēte warē
Ende het is alsoe ghescriet. Ende god die noemde
dat firmament den hemel. Ende het is ghema-
ket auont en morghe den anderen dach. Ende
god seide. die waterē die ond den hemel sijn moe-
ten vergaderen in een stede. en die droechheit moet
openbaren. Ende het is also gheschiet. Ende god
hiete die droechheit die aerde. ende die vergade-
ringhe der wateren die see. Ende god sachet dat
het goet was ende seide. Die aerde sprupte wt
groen cruut en saet makēde. ende vruchtbarighe
hout vrucht makende na sinen gheslachte. wies
saet op hem seluen si opter aerden. Ende het is
also ghemaect. en die aerde brocht voert groede
C xxv

crupt en saet brenghende na sinen gheslachte. en
hout vrucht makende. ende elk saet hebbende na
sijner kunde. Ende god sach dattet goet was. en
het wort ghemaect auant ende morggen die der
de dach. **D**oe seide god. het moeten lichte worden
inden firmamente des hemels. en sciden de dach
ende den nacht. ende sijn in teikenen en in tiden.
daghen ende iaren ende lichten inden firmamen
te des hemels. ende verlichten die aerde. ende het
is gheschiet alsue. Ende god maecte twee grote
lichten. een groot licht. dattet den daghe voer
wesen soude. ende een cleyn licht dattet den nacht
voer wesen soude. ende die sterren ende hi sette
inden firmamente des hemels. dat si lichten sou
den opter aerden: ende voer wesen den daghe en
den nacht. ende seide dat licht en die duisterheit
sen. Ende god sach dattet goet was. ende het is
ghemaect auant ende morggen den vierde dach.
God sprac oec. die wateren brenghen haer voert
dat crupende der leuender sielen. en dat vlieghe
de opter aerden en dat firmamente des hemels.
Ende god sciep grote waluisschen ende alle le
uende sielen ende beroelic. die die wateren voert
brochten in haer kunne. ende alle voghelen van
haren gheslachten. En god sach dattet goet was
ende ghebenedidese ende seide. **W**ast ende verme
nichgoudighet. ende vernullet die wateren des

meers. ende die voghelen moētē ghemenichuou
dighet worden opter aerde. ende het is ghemaect
auont ende morggen den vijften dach. en god sei
de **D**ie aerde brenghet voert die leuende sielen in
hoer gheslachte. vee ende crupende dieren en bees
ten der aerden na horen kunne. ende het is alsoe
ghedaen. ende god makede die beesten der aerden
na horen kunne. ende vee. en datter beroelic is.
Inder aerden in sinen gheslachte. ende god sacht
dattet goet was ende seide **L**aet ons den mensche
maken totten beelde ende tot onse ghelikenisse.
dat hi voer si den vissche des meers. en gheue
ghelte des hemels. en den beesten. en als aerde en
al dat beroelic is ende beweghet wort in aerde
Ende god sciep de mensche totte beelde ende tot
sijne ghelikenisse totten beelde gods sciep hi he
en hi sciep man ende wijf. en god ghebuidese
ende seide **W**asset en wort ghemenichuoudicht.
en duolt die aerde. ende werpse ond de voet. ende
sheert die vissche des meers. en tgeuoghelte des
hemels. en alle die sielic leue hebbē. die beweghet
worden opt aerde **E**n god seide. siet ic heb v ghe
gheue alle crout dat laet brenghet opt aerde. ende
alle houtē die in he seluen laet hebben hoers ghe
sachtes. dat si v sijn in spisen. ende al datt leue
de is opt aerden. ende daer een leuende siel in is.
op dat si erē hebbē. ende het is also ghedaen **E**nde
C xxvi

god sach alle dinghen die hi ghemaket had. en si
waren seer goet. en het is ghemact auot en mor
ghen die selte dach. Daer om syn hemel en aerde
volmaect en al hoer vrierighe. En god volbroch
te des seuēden daghes dat werc dat hi ghemact
hadde. En hi ruste des seuēden daghes vā al si
ne wercken die hi ghemact hadde.

HDie anderde lesse *Exodi*.
Et gheschiede in een morghe wake. en sich
god was liende op die ghetelde dier vā egipten
oumids een calomnie des uers en des wolkhes.
en vloech hoer heer. en keerde die radē vō waghē
nen om: en si worden ghedraghen in dat diepe.
Doe seiden die van egipten. Laet ons vlien van
israhel: wāt die heer vechtet waer hē teghēs ons.
En god sprac tot moyses. stec wt dūn hant ouer
die see. op dat die wateren wederkeerē tot die vā
egiptē. op die waghene en hoer ridds. Doe moys
les die hant teghens die see wt ghercket hadde.
is die see weder ghekeert des morghe. vō totē
eerster stede. Doe die vā egiptē vloghen. ghemoe
tedē hē die wateren. en die here bewantse midden
in die vloedē. en die waterē keerden wedē ende bes
deckē die waghene en hoer ridds. en alle pharōs
heer. die nauolghende in dat meer ghegaen wa
ren. en een en bleef niet ouer vā hē. *War die kin
der vā israhel toghe* doer dat middel vō droghes

See En die waterē warē recht als muieren ē reche
siden en ter lufft siden En in dien daghe vloste die
heer israhel vter egipten handen En si saghe die
van egipten doot op dat oeuver des meers en die
grote magheheit die gode oekede teghen hē. En
twalt ontsach den heer en loueden hē en moyses
sinē knecht Doe sanc moyses en die kind vā pl
rahe desen sanc en seiden.

Die derde lesse **C**lasas die propheet be
scriuetle .:.

Suen wiuen sellē een man gripē in diē da
ghe en legghen wi sellen onse broot eten en van
den cleederē ghedect wordē. alleen dat dijn naem
ouer ons aen gheropen wort Doch onse laster of
In dien daghe sel die welsprutige des herē wese
in groothede en in glorien en die vrucht d aerdē
hoghe En een vroechde d gheere die behoudē sel
len wesen vā israhel En het sel wesen dat eē ighe
lic die ghelaten sel wese in spon en acht ghelaten
in iherusalē heilich sel worden ghehietē Ende elc
die ghescreuen is inden leuen in iherusalē It dat
die heer of sel doen die onreinicheit der dochteren
van spon ende dat bloet vā iherusalem walsche
van sinen middel indē gheeste des oerdels. ende
inden gheest der brandinghe. en gad sciep op elc
he stede des berghes van spon en daer hi aēghe
ropen is. dat wolcken des daghes. ende roec en

schijnfel des uuers barnende inder nacht. want
ouer alle glorien sel wesen een beschermfel en ee
tabernakel in besruddinghe des daghes vander
herten ende in sekerheit en in verberghinghe van
den storme en vanden reghen

Die vierde lesse *Moyles*
It is dz erue der knechtē gods. en hoer ghe
rechtichz waer mi spreect die heer. alle dor
tighe luden coēt totten wateren. ende die gheen
siluer en hebt. coēt hi coept en eet. Coēt en coept
sond ghelt. en sōd enige wisselighē wijn en melc
Waer om en legt ghi v ghelt nē an broot ende v
arbeit in satheden. Hoert die mi horen en eet dat
goede. en v siele sel in die vetticheit vnoecht wor
den. *Reycht v oze en coemt tot mi. hoert en v siele*
sel leuen. en ic sel met v een ewighe voerwaerde
maken. die ontfermhertichede des ghetrouwen
dauids. Sich ic hebbe hem den volcke ghegheue
tenen ghetughe. tenen leidere. en den heidē tenen
ghebied. Sich dat volc dattu niet en kenste selste
roepen. en die ludē die di niet en kendē selste totti
lopē om dinē heer god. en o den heilighē van is
rahel: wāt hi heeft di gheglorificeert. Soect dē he
re die wile dat hi ghehouden mach wordē. roep
tē an die wile dz hi na bi is. Die ogenadighe laet
sinen wech. en die bōse mā late sijn ghedachtē en
keer wed totten heer. en hi sel sijnre ontfermē. en

heer weder tot onsen gode: wāt hi is groot te d̄
gheuen: want mine ghedachten en sijn uwe ghe
dachtē n̄. noch mine weghē en sijn uwe weghē
n̄. Spraket die heer. wāt also die hemelē vand̄ aer
den verheue sijn: soe sijn mine wegghen oheue vā
uwe weghē. en mijn ghedachtē vā v ghedachten
en hoe dat die dou en die snee vandē hemel valt
en waertmeer derwaert niet wed̄ en keert: mer dz
lant nat en droncken maect. en doetet groepē. en
gheeft den slapenden saet en den etendē broot. Al
soe sel mijn waert wese dat wt minē monde gaē
sel. het en sel niet p̄del tot mi wed̄kerē: mer het sel
doen al dat ic wilde: en het sel gheluckich wesen
in dien dinghen daer ict toe ghesent hebbe sprac
die almachtighe heer

Opten paetsch auont Epistel. Paulus ad
collocentes.

Broeders daer om ist dat ghi mede op ver
staēde sijt met cristo: so saect dat oproaert
te is. daer cristus ter rechterhāt gods sittende is
smaket die dinghen die bouen sijn. niet die opē
aerdē sijn: wāt ghi sijt ghestrouen. en v leuē is in
gode verborghen met cristo. Wanneer crist? die
v leuen is openbaren sel. dan selt ghi oec opēba
ren met hem inder glorien

Ewangelium opten seluen dach Matheus in
sijn. xxviij. capittel. .i.

E xxviij

Die eerste morghenstonde die daer lichtende
wort des eersten daghes vand' weke qua
maria magdalena en die ander marien. om dat
graf te belien. En liet en grote aertbeuinghe ghe
schiede daer. want die enghel des heren quam ne
der vanden hemel ende quam totten graue ende
wentelde den steen of en ghinc daer op sitten. sijn
aensichte was als een blizim. en sijn cleederen als
Inee **Q**uermids vzele na hem waren die waerhs
veruaert. en worden als doden. En die enghel ant
waerde den wiuen. En ontliet v niet: wat ic weet
dat ghi ihesum loect die gecruukt is. hi en is hier
niet: mar hi is op ghestaen als hi seide. coemt en
beliet die stede daer die heer gheleit was. en gaet
haestelic en segt sine iongheren dat hi op ghestaen
is. en liet hi gaet voer v in galileen. daer seldi he
lien. als hi v voerleit heeft +

Epistel opten paesch dach **A**d chozintheos
Gint. v. capittel

Boeds purgeert wt die oude heffe. op dat
ghi sijt een nuwe besprenginghe also ghi puer
sijt. wat op onsen paeschen is cristus gheoffert.
En also laet ons wer scappen. niet in die oude heffe
der quaetheden en der boesheden: mar in puerheit
der luterheit ende der waerheit

Ewangelium opten seluen dach. **M**arcus in
sijn lestiende capittel +

M dien tiden maria magdalena en ma-
ria iacobs saghē toe waer mē leide. doe
die sabaoth voerbi was. maria mag-
dalena. en maria iacobi. en salome roften salue o
dat si souden comē en saluen hē En herde vro op
ten der daghen quamē si tatten graue. doe die sa-
ne recht op was. en spraken tot malcander **D**oe
sel ons of doen den steen vand' dorē des graels +
En doe si toe saghen. saghen si den steē om ghes-
wentelt. hi was trouwē herde groot En doe si it
graf ghinghen. saghē si een ionghelinc ter rechē
siden sitten. om ghedect met eenre blenckend' sta-
len. en si worden veruacrt **H**i sprac hē toe. en ver-
saghet v n; ghi soect ihesū nazarenū die ghecru-
ret is. hi is op gestaē hi en is hier niet. siet die ste-
de daer si hē gheleit haddē: mar gaet cū segt sinē
iōgherē cū picē dat hi v voer ghesaē is in galis-
leen. daer selt ghi hē sien als hi v gheleit heeft.

SEKRO

Maria magdalena et maria iacobi et sala-
me emerunt armata. vt venientes unge-
rent ihesū. .xv. Marcus. xvi. capitla **I**n des-
sen heilighen ewangelia soe sijn vele punten te
verclaren. Dat eerste is. waer bi dat dese heyl-
ghe drie wiuen dē lichaem ons herē saluen wou-
den indē graue Die ātmoerde hier op is oumits
den grotē rauwe dien si haddē ouermits cristus
C xxix

doet wille: so vergaten si sijn opuerstandnisse
daer hi te voren dicwyl of ghelproken hadde **E**n
hier soe quamē si totten ghe om sinen lichaem te
saluē. als mē plach te doē den ioden. op dat ghe
wormen comen en souden aen sinen lichaem.
Hoer meenighe was goet mer hoer geloue was
cranc **E**n hier om so sende god sinen ēghel. die
se brachte int gheloue. **D**at ander punt is. hoe
dit quam dat alle dese drie wiuen alle hieten drie
marien. en alle drie om een ambocht wt waren
te doene. **D**ie antwoerde hier op is. dat dit heeft
god laten gheschien tot onser leer. **D**ie cristū wil
soeken ende vinden. die sel hebben die namen vā
maria. ende daer wi bitterheit bi verstaen vā pe
nitencien. **E**nde dese is in drie. dat is in berou
we. in biechte. in ghenoech doē. ende dese drie ho
ren die gracie gods te verrighen. **D**at derde
punt is. waer om dat cristus woude begrauen
wesen in een steenen graf. **D**it is bij twee saken
Die eerste is. want hi hadde die aerde vermale
dijt om der sonden wille. ende hier om en woude
hi niet begrauen wesen in die aerde. **D**ie ander re
den is. om dat sijn verrisenisse te bet mochte be
kent sijn. want in een aerden graf en mochtet so
claer niet gheschiet sijn. **D**at vierde punt is.
waer bi dat die ridders die dat graf hoeden ver
uigert worden vanden aenschijn des enghels. en

dese drie marien niet. Dese enghel is cristus ihes
lus. die inden dach des oerdels sel tonen een ver
uaelic aenschijn den quaden. ende een blide aens
schijn den goeden. nochtā en ist mer een aenschijn

Dat vifste is. waer om dat die enghel seide
totten wiuen. gaet en segtet sinen iongheren. en
pieter dat hi op ghestaen is. Waer om noemde
hi sinte pieter sonderlinghe. Die antwoerde hier
op is. om dat sinte pieter onsen heer ghelochent
hadde. en daer om was hi in grater droefnissen.
Ende tot eenen teiken dat god sinen sonden ver
gheuen hadde. en dat hi oec niet mislopē en sou
de. so was hi sonderlinghe vanden enghel gods
ghenaemt

Des maēdaechs epistel int werc der apostelē
int tiende. ca.:

Hi weet hoe dat woert ghegaen is doer al
iudeen. wāt beghinnēde nā galileen na dē doop
sel dat iohannes ihesū van nasareth p̄dicte. hoe
dattē god mettē heilighē gheest en mettē moghēt
heit ghesaluet heekt. en ghic slāt al s en dede wel
en maecte al ghesont die beleten waren vanden
viādē. Wāt god was in hē. en wi sijn ghetughe
als werken die hi indē ioden lande dede. en i ihe
rusalē. die welc si verfloeghen hanghende inden
hante. Deseu verwerckede god des derde daghes
en gassen apenbaer te worden. niet allen volcke:

Mar die ghetughe die vā gode gheordineert was
ren ons die met hē aten en droncken na dat hi v
relen was vander doot.

Ewangelium opten seluen dach Lucas int

Lxxiij. ca.

Adien tidē twe vāden iongherē ihesu ghē
ghen opten seluen dach in een casteel. dat was
tlectich stadien van iherusalē. ende hiet emaus.
Ende si spraken onderlinghe al datter gheschiet
was **E**n het ghesiede doe si spraken en met mal
cander vragheden. dat ihesus selue daer bi quam
ende ghinc met hem: mar hoer oghē waren ghes
bouden. dat si hem niet en keneden. **E**nde seide
tot hem. wat sijn dese redene die ghi onderlinghe
spreket al wanderende. ende sijt droeuich. **E**nde
een die cleophas hiet die antwoerde hem ende sei
de **B**istu alleen een pelgrim in iherusalem. ende
en weetste niet datter gheschiet is in desen daghe
Hi vraghede hem wat. **E**n si seiden vā ihesu na
sarena. die eē machtich prophheet was indē wer
ken en indē leeringhe. waer gode en voer alle ludē
En hoe hem onse princen en die ouerste priesterē
ouer ghegheuen hebben inder verdamenisse der
doot. en hebben ghecruust. **W**i hadden ghehoept
dat hi ysrahel vlost soude hebben **E**n nu bouē al
dit is huden dē vden dach dat dese dinghen ghes
schiet sijn **M**ar somighe wiue vā ons hebbē vs

veruert. die voer die dagheraet lichte totten graue waren. En doe si sinen lichaem niet en vonden quamen si en seiden dat si een vilioen d' enghelē ghelien hadde die segghē dat hi leeft. En somich van ons ghinghen totten graue. en vonden also als die wimen gheseyt hadde: mar hē en vonden sij niet. En hi seide tot hē. O dwase en traghe vā heren te gheloue in allen dinghē die die pphetē ghesproken hebben. en behoert dit cristū niet te liden en so in sijne gloriē te gaē. En hi begā vā moyses en van alle die ppheten. en ontbant hem alle scrifturen die van hē ghescreuen waren. Ende si nakedē den casteel daer si toe ghīghē. ende hi wēde hē vorō te gaen. Ende si dwonghē hē ende seiden. Heer blijft hi ons. wāt het naket den auont. ende die dach is te hāt hene ghegaē. Ende hi ghīc met hē i. Ende het ghesiede doe hi met hem was gaen sitten. nam hi dat broot ende ghebenedidet ende bract ende gaf hē. Ende hoer oghē sijn opē ghedaen. si bekendē. ende hi ontuoer van horen oghē. Doe seiden si andlinghe. en was onse herte niet harnende in ons. doe hi met ons sprac indē weghe. ende oploet die scrifture. Ende si stonde i dier seluer vren op. ende ghinghen wes te iherusalem. ende vanden die elue ende die met hem waren vergadert. Ende si seiden. dat die heere waerlic op ghestaen waer. ende opbaerde simō. ende

si dielden die daer inden weghe gheschiet waren
en hoe si hē kenden inden breken des broots.

Des dincdaghes epistel int werc der apostelē

Mint. xij. ca.

Annē broeders kind des gheslaches van
abrahā. en die gode onse ontzien. woert v sal-
licheit is in v ghesent. wāt die te iherusalē wonē
en sijn princen en kenden dese niet. en v ppheten
woerdē die op alle sabaothē ghelesen wordē heb-
ben si oerdelede veruolt. En al wāt dat si ghe-
lake in hē en vonden. nochtan begheerden. si v
pilato. dat si hē moesten dilaen. En doe si alle dē
ghen volbrocht hadden. die v hē ghescreuē wa-
ren. deden si hē vanden houte en leiden indē gra-
ue. **M**ar god dwerctē vten dodē des vde daghes.
Oeel daghē was hi ghesien vandē ghenē die mit
hē op clomē van galileen te iherusalē. die tot nu
sijn ghetughe sijn totten volcke. ende wi con-
ghen v die belofte die tot onsen vaderē gheschiet
is. dat god die veruolt heeft onsen kinderen iher-
sijn veruolckende.

Ewangelium opten seluen dach. Lucas int
xiiiij. capittel:

In dien tiden stont ihesus int middel sijnre
siongherē. en seide hē. **B**rede si v. ic bent. en onsiet
v niet. Si waren bedroeft en dwaert. en wardē v
gheest ghesien te hebbē. En hi seide hē. waer toe

li di vlaghet. en die ghedachte stighē op in uwer
hertē **S**iet mijn handē en mijn voetē. wāt ict sel
uer hē. tast en siet. wāt gheesten en hebbe vleisch
noch been als ghi mi siet hebben. **E**n doe hi dat
gheleit hadde. toende hi hē handen ende voeten.
Doe si noch niet en gheloueden en v wonderden
leide hi hē van vroechdē **H**ebt ghi hier iet dattuē
eten sel. **D**oe brachten si hem een stuc ghebraden
vleisch ende een honich rote **E**nde doe hi voer hem
luden ghegheten hadde. nam hi dat relijē en gāft
hem en hi leide hem toe **D**it sijn die wgerden die
ic u toe leide. doe ic nachtan met u was. wāt het
moet al veruult wesen dat ghescreuen is in mo
ses wet van mi. en inden propheten en indē psal
men **D**oe loec hi hē die sin dat si die scripture ver
stonden. en hi leide hem. want also ist ghescreuē
en also behoerdet cristum te liden. en des derden
daghes vander doot te verrisen. en in allen ludē
ghepredict te worden penitēcie ende verlatenisse
der sonden in sijnē name.

Des woensdaghes epistel int werc der apolte
len int derde ca.:

Ohi ysrahelische mannen. wat verwondert
ghi u in desen wercke. of waer toe siet ghi
op ons. recht of wi desē crepel in onser moghēt
heit of goedertierenheit hadden doen wanderen.
abrahās god. en plaacs god. en iacobs god. ose

van god heeft ihesum sinen sone gheglorificeert
die ghi ouer gheleuert hebt en ghelochet voer pi-
latus aensichte. nachtan al gaf pilatus dat oer-
del dat men quijt late soude. mar den heilighen ma-
en den gherechtighen lochendet ghi. en eschedet
eenen man die manslachtich was v ghegheuen te
worden. mar den maker des leuens osloecht ghi
dien god vaden doden vwerecte. wies gherughe wi-
sijn. en inden gheloue sijns naems heeft hi die v
wrecht dien ghi ghesien en ghekennet hebt. en sijn
naen vast ghemaect. en gheloue dat ouermids he-
is. gaf desen gheheel ghesontheit in uwer teghen-
woerdicheit. En nu broeds weet ic dat ghi ou-
mids onbekentheit ghedaen hebt. also uwe prince-
oer hebben ghedaen. Mar god die te voren daer de
ppheten monde gheboetscap heeft aldus duolt.
Daer om hebt berou en wort bekeert. op dz v son-
den of ghedaen worden.

Ewangelium opten seluen dach Johannes in
sijn. xi. ca. :

In dien tiden opbaerde ihesus sine ioghe-
ren hiden mere van tyberien. en hi opbaerde
de aldus. Het waren te gader simon pieter. ende
thomas die didimus hiet. en nathanael van cha-
na galilee. en zebedeus kinder. en van sinen disci-
pulen twee ander. Simon pieter seide tot hem Ic
ga visschen. Si seiden. wi comen oec metti. Ende

si ghinghen wt en clamme in een scip. en in dier
nacht en vinghe si niet **D**es morghe's vroe stont
ihesus opten deuer: mar die iongheren en kende
nachten niet dattet ihesus was **D**oe seide he ihe
sus **B**inder en hebdi gheen pottagge **S**i antwoer
den hem neen. **H**i seide hem. legt dat nette tatter
rechter siden vanden scepe. en ghi selt vanghen.
Doe leiden si die nette. en en mochte se nz op trec
ken omids volheit d' vissche. **D**ie iongher dien
ihesus minde seide tot piet **H**et is die heer **S**imo
petr? doe hi hoerde wäet die heer is. dede hi eenē
roc an. want hi naect was. en hi liet hem seluen
int meer. **M**ar die ander iongheren ijmen te scepe
want si en warē niet vre vāden lande: mer als hi
twee hondt cubitus **E**nde si trecten tnette mette
visschen **A**ls si te lande ijmen. saghe si colē ghes
leit. en enē vissch daer op en briet **I**hes? seide. bres
ghet vanden vissche die ghi gheuāghen hebt **S**i
mo piet clā op en toech dat nette te lāde vol gro
ter visschen hondt en drie en vijftich **E**n al wal
ter sa veel. tnette en is nochtā niet ghelcoert **I**he
sus seide he caemt en eet. en niemant vā die daer
warē en dorste he vrāghē. wie bistu. wāt si wiste
dattet die heer was **E**n ihesus quā en nam broot
en gāft hem. en den vissche des ghelūc **A**n dien is
ihesus nu derdewerf den iongherē gheopebaert.
doe hi nander doot op ghestaen was.

Des danredaechs epistel int werc d' apostelen
int. viij. ca.

De enghel des heren sprac tot philippū en
leide stant op en ganc teghen dat luden totten
weghe die nedgaet te iherusalē en in gasam dese
is woest En hi stant op en ghinc wech. En sich
ren man candaris der coninghen vā ethiopia
moghēde knecht die ouer al hoer scattē was. quā
om te beden in iherusalē En hi keerde wed sieten
de op sinen waghē en las den prophēt ysaiam
Doe seide die gheest tot philippū. gāc en voeghe
di tot desen waghē. Doe lieper philipp? toe en
hoerde lesen ysaiam dē ppheet. en seide. wāstū
niet datstūnt vstaete dattu leeste. hi seide. en hoe
mach ict vstaen of mi niemāt en wilēt. Doe bat
hi philippū dat hi met hē optē waghē late. Die
stede d' scripturen daer hi las was dit. Hi is recht
als een scaep totē dodē gheleit: en als ēē lam
voer den ghene diet screet sond' kēme: also en he
uet hi sijn mont n; op ghelokē. In oetmoedicheit
is sijn oerdel wech ghedraghen. wie sel sine ghes
boerte wilsprekē: wāt sijn leuē sel of ghaelt wor
dē vād' aerde. Doe atwoerde die knecht philippo
en seide. Ic bidde di vā welken ppheet seit hi dit.
van hē seluen of van enighen anderen. Doe dede
philippus sinen mont op en begonste van desen
scripturē en predicte hem ihesum. en doe si reptē

bidē weghe quamē si tot een water en die knecht
leide. sich twat. wie obietet mi ghedoopt te wor-
den **D**oe leide philipp? ist dattu gheloues vā al-
der herten. het is gheerlast. **E**n hi antwoerde en
leide **I**c gheloue ihesū dē sone gods te wese **D**oe
gheboot hi den waghē te staē. en si daeldē beide
philipp? en die knecht ned int twat. en hi doops-
ten **D**oe si op clōmē vte wat. begreep die gheest
des herē philippū en die knecht en sachē nē meer
en hi ghinc doer sinen wech oblidende. en philip-
pus is in azoto gheuandē. en al doer gaēde p̄dic-
te hi al die steden. tot dat hi tot celarien quā **G**los-
sa. die gheest gods sprac philippus inder hertē.
Dan spreket die gheest gods. als die dinghen
diemen doen sel in dat heymelike gheopenbaert
worden ende te vergheefs. **H**oert ghū naden in-
spreken gods. die sūn ghemoede daer teghens
niet en ledicht.

Ewangelium opten seluen dach **J**ohannes in
sūn. xx. ca. :

In dien tiden stont maria magdalena bu-
ten totten graue en weende. **D**oe si screeiede
nēghede si hoer en sach int graf. ende sach twee
enghelen sittende in witten. die een totten hoefde
ende die ander totten voeten. daer dat lichaē ihes-
ū gheleit was **D**ie enghelē leide hoer **W**āt wat
wesenstu **S**i leide hem. wāt si hebben minē heere
C xxxiiiij

hene ghedraghē. en ic en weet niet waer si hē ghe
leit hebbe. Doe si dz gheleit hadde. keerde si hoer
omme en sach ihesu staende. ende si en wiste niet
dattet ihesus was. Ihesus seide hoer. **W**at
weenstu. wat soeckstu. **S**i waende dattet een gar
denier waer. en seide hem. heer hebste hē hene ghe
draghen. **S**a segt mi waer du hē gheleit hebste. en
ic sellen op boeren en draghen. **I**hesus seide hoer
Maria **S**i keerde hoer omme en seide hem **R**abi
dat is meester. **I**hesus seide hoer. en wilt mi niet
an tasten: want ic en ben noch niet tot minē
vader gheclommen: mar ganc tot minen broederen
en segt hem. **I**c clim op tot minen vader ende tot
uwen vader. tot minen god. ende tot uwen god.
Doe quam maria magdalena boelscappede den
iongheren. **I**c sach den heer en dit seide hi mi

Des vridaghes episkel pieter bescreuē. **B**
roeders cristus is oec eens voer die sonde
ghestoruen. die gherechtiche wort die on
gherechtiche. dat hi ons gode soude offeren ghe
doot inden vleische: mar inden gheest leuēde ghe
maect. **I**n welken te bewisen hi quam en predic
te den ghenen die inden kercker waren. die voer
tūts ghelouich waren. doe si die lūdscheit gods
verwachtēden inden daghen noe. doe die erke
ghetimert wort. daer luttel dat is achte sielen in
behoudē warē ghemaect quermids den waer. dat

die arcke op hief vander aerden + Ende nu heeft
u oec dat doopfel dat van gheliker formen is be
houden ghemaect **D**at doopfel wort u arcke ghe
likt in veel manieren + **D**at water hief die arcke
vander aerden op. also sel ons dat doopfel. **S**oe
wie niet totter arcken en quā vter vmanighe vā
noe. die verdanc **A**lloe doet hi oec die inder ma
ninghe cristi totten doopfel niet en raemt. niet v
vdoeninghe der vulnisse des vleisches: mar der
goed consciencien vzaghghe in gode ouermids
der verrisenisse cristi ihesu + die ter rechter hant
gods is des vaders +

Ewangelium opten seluen dach **M**atheus in
sijn. xxviii. ca. +

In dien tiden ginghen die elf iongheren in
galileē inden berch. daer hem ihesu ghewis
tet hadde **E**n si saghen hē en aenbeden: mar som
mich van hem twifelden **E**nde ihesus quam tot
hem en sprac tot hem ende seide. **N**i is alle mo
ghenheit ghegheuen inden hemel en inder aerde
Daer om gaet ghi en leert al dat volc **E**n doopt
te inden name des vaders. des soens en des heili
ghen gheest. ende leert hem dat si houden alle dat
ic u ghehadē hebbe **E**nde siet ic bē met u alle da
ghe al totter warelt eynde toe +

Des laterdaghes epistel **P**etrus die apostel
bescrijftse in sijn tweede capittel

C xxxv

Broeders daer om doet of alle quaetheit. en
alle bedriechlicheit. ende gheuensichede en
nidicheden. en alle vermindringhe met after tale
Begheert die welke als kinder die nu ghebozen
sijn redelic soder bedriechlicheit. op dat ghi daer
in wasset i salichede. Ist dat ghi ghel maket hebt
hoe soet dat die heer is. tot welken cristu den leue
den steen ghi toegaeude sijn: mar vanden mensche
verworpen. daer om en onsiet v niet vande me
schen verwerpen te wesen. ende van gode wtuer
roze ende gheleert. en ghi als leuende steene wort
daer op ghetimmert totte gheesteliken huse. dat
heiliche priester scap te offeren gheesteliker offers
hadē gode oeffanlic ouermids ihesu cristu. Daer
om hout die scrifture. sich ic sel in syon setten die
ouerste horn steen wtuercozen duerbaer. ende die
daer in gheloue die en sellen hē niet scamē. Daer
om v si eer ghelouet: mar den ghenen die niet en
ghelouen worden int hoeft des hornichs ende ee
ste der stotinghe. en een sepe der scandaliser i ghe
den ghenen die sncuelen inden woerden. noch en
gheloue niet in die daer si oec in gheset sijn: mar
ghi sijn een wtuercozen gheslachte een coninclic
priester scap. metten ouersten priester verenicht.
hopende in sijn rijk. Ende offert die offerhande
des gheloefs. een heilich volc. ludē d' oerighighe
op dat ghi sijn doechden vertellet. die v wt der

duusternisse gheropen heeft in sijn wonderlike
lichte. die voertijts gheē volc en waert: mar nu
lo sijn ghi dat volc gods. die die ontfermhertich-
heyt niet vercreghen en hadt: mar nu hebt ghile
vercreghen.

Ewangelium opten seluen dach Johannis in
sijn. xx. ca. .:

In dien tiden op eenē dach vand' weke quā
maria magdalena vroe totten graue. doe
nochtan duusternisse warē. en si sach den steen of
gheleit vanden graue. Doe liep si en quā tot pie-
ter en totten iongher die ihesus minde en seide hē
Si hebbē den heer wech ghedraghen vte gūe. en
wi en weten niet waer si hē gheleit hebben. Doe
ghic piet tot en die and' iongher. en quamē tottē
gūe. Si liepē beide te gad. en die and' iongher liep
haesteliker voer dā pieter. en quā eerst tottē gūe.
En doe hi hē nedneighede. sach hi dat linnē lakē
daer gheleit. nochtā en ghinc hi niet in. Doe quā
simon petrus volghende hē en ghinc int graf. en
sach dat linnē laken en dē sweet doer die op sijn
hoefte was. niet mettē linnē lakē gheleit: mer ghe-
leiden in een stede ghewonden. Doe ghinc oec i
die iongher die eerst tottē graue quā. en sach ende
gheloesdet. Noch en wiltē si die scrifture niet dat
hē behaerde vand' doot op te staen. Die iongherē
ghinghen doe noch wed' tot hē seluen.

E xxxvi

Epistel des sonnendaechs na paelschen Joha-
nes in sijn eerste ca.:

Broeders al dat wt gode gheborē is verwt
met die warelt. en onse gheloue ist verwinne dat
die warelt owt. dat die ghelouet dat ihes? gods
sone is Dit is hi die ghecomen is ouermids den
wat en ouermids den bloede ihesus cristus. niet
alleen inden water als iohānes baptista. mer in
den wat en inden bloede. twater walschet. maē
dat bloet verlost En die gheest ist diet ghetughet
dat cristus die waerheit is Wāt drie sūnder diet
ghetughe inder aerde gheuen. die gheest. dat wat
ter en dat bloet En drie sūnd diet ghetughe inden
hemel gheuen. die vad. dat woert. en die heilige
gheest. en dese drie sūn ee. Ist dat wi der mensche
ghetughe ontfāghē. dat ghetughe gods is meer
re. wāt hi van sinen sone ghetughe gheeft die op
ten berch ghesproken wort Dit is mijn wtuerca
ren sone daer ic mi wel in behaghet hebbe. hoert
hem Die inden sone ghelouet. die heeft die ghetu
ghenisse gods in hem.

Ewangelium opten seluen dach Johannes in
sijn. xx. ca.

In dien tiden doet laet was in een der da-
ghen vander weke. ende die dooren ghesloē
warē daer die ionghere v̄gadert warē om anre

in den quā ihesus ende stont in die middel ende
leide hem **Vrede si met v.** Ende doe hi dz ghesleit
hadde tocnde hi hem die handē ende die side Die
iongheren sijn verblūt doe si den heer ghesiē had
den **Doe** seide hi hem anderwerk. vrede si met v.
also als mi die vader ghesent heuet: so sende ic v
Doe hi dat ghesleit hadde. bles hi op hē en seide.
Onfanghet dē heilighen gheest. Die ghi die son
den ontvint die sijnse onboudē. en die ghile op
hout si sijn op ghehouden

Van sinte thomas.

Thomas een vāden twaleuen die didimus
hiet. en was niet met hē doe ihes? quā **Doe** seidē
die and iongherē. wi hebben den heer ghesiē **Hij**
leide hē. het en si dz ic in sijn hāden siē sel dat gat
der naghelē: en mijn vigher daer in steke. ende i
lijre sidē. ic en gheloues niet **En** na acht daghē
waren sine iongherē noch binnē en thomas met
hē **Ihes?** quā in met besloten dorē. en stont i die
middel en seide **Vrede si met v** **Daer** na seide hij
tot thomas. brēgt hier i dūn vigher en sich mijn
hādē: en brēgt toe dūn haut. en stecke in mijn si
de. en en wilt niet onghelonich wē: mar ghelou
uich **Thomas** antwoerde hē en seide. mijn heer en
mijn god. **Ihes?** seide. wāt du mi ghelien hebste
thomas so gheloeftu. salich sijn si diet nē ghesiē
en hebben en ghelouedē **Ende** veel ander teikenē

Dede ihel? in die teghewoerdicheit sijnre iogherē
die in desē haer niet ghescreuē en staen: mar dese
sijn ghescreuen. op dat ghi ghelouet. dat ihesus
cristus is die sone gods. en dat ghi alle ghelouet
de in sinen name ewich leuen hebt

¶ SERMO

QWm esset sero de illa una sabbatorz Johā
nes. xx. In desen heilighē ewangelia wor
den bescreuē drie puntē tot onser leer. **D**at eerste
is. dat ihel? met besloten dozen quā tot sinē dis
cipulen. en beslotēre dozen ghinc hi wten graue.
Hier in wort ons bewijst die opuerrenisse oser
lichamen inden daghe des verdels: want dā sel
len die lichamen der goed mensche so subtil sijn
dat noch want. noch muer. noch enich dinc den
lichamē sel connē hinderē. wāt si sellē dan op eē
oghēblic sijn waer si willē. **H**ier op leit die glose
Dat onse lichamen claerre sellē sijn dā die sonne
en sneller sellen sijn dan die wint. **D**at anderde
punt is. dat ihesus stont int middē van sinē ion
gherē. **H**ier i bewijst hi ons dat hi alrāt begheert
met ons te sijn ende te wonen. want hi sprac sel
uer int ewangelium. **W**aer een. of twee. of drie
dgadert sijn in minen naem daer ben ic int mid
den onder hē. **A**ldus soude crist? altoes met ons
sijn met sijnre gracen. waert dat wi hē niet en v
iaechdē met onser quaetheit. **H**i was ghecrust

midden in die warelt te iherusalē. en ghehāghen
midden tusschē twe dieuen. tot eenē bekennē dat
hi sijn genade doet in deser warelt ouer goede en
ouer quade **H**i sel oec verdelē middē in deser wa
relt in dat dal van iolaphat tot een teiken. dat hi
een recht rechter wesen sel den riken en den armē
Dat derde punt is vand mīnēliker groetē. daer
hi sijn iongheren mede groete. doe hi sprac tot hē
Vrede si met v. **O**uermids der sonden wille sae
was een onpaps tusschē god en die menschelike
natur. mar dese opaps is die vrede crist? doe hi
hinc enden cruce. daer repete hi sijn hāden wt. en
laech ons op ghewarighe paps **D**ese ghewari
ghe paps heeft hi sine iongherē ghegheue en ghe
latē tot onlē testament **E**n hier in oſtaen wi dat
cristus paps ende vrede mīnende is. want daer
paps ende vrede is daer is god **H**ier op leit da
uid die propheet. **D**ie stat des heeren is in paps
ende in vrede ghemaect.

Epistel des woensdaghes. **A**d hebreos in dat
xx. capittel

Boeders weest uwen proesten. dat is uwe
prelāten ghehaerlaem ende legghet ond hē
want si naerstelike waken souden. als die woer
uwen sielen reden gheuen selles **D**aer om weest
hem ghehaerlaē. op dat si dat niet vracghē doe.
ende niet verlichtende. want dat en vordert v

niet. bid voer ons want wi betraduwē dat wi eē
goede gsciencie hebbe. dat is tenē goeden wille.
in alle die ghene die wel willen wanderen. Ende
te meer bid ic u dat te doen. dat is te biddē. dat ic
u haesteliker moet weder ghegheue wordē. **M**ac
god des vreden die vten dodē den groten herē d
scapen inden bloede des ewighen testaments on
sen heer ihesū cristū dwzert heeft. die moet u bes
quaem makē in allē goede. op dat ghi sinē wille
moet doen. en in u doet datter behaechlic voer hē
is. ouermids ihesum cristū wien dat glorie si in
ewen tot ewen amen.

Ewangelium opten seluen dach **M**attheus in
lij. xxvij. ca. :

In dien tiden ghinghen die wiuen haestelis
ken wt den graue met vreesē en met groter
vroechden. ende liepen en boetscapten dat sinen
jongheren. Ende ihesus liep hem te ghemoeet en
leide. god groet u. **S**i quamen doe tot hem. ende
hilden sinen voeten ende aenbeden hem. **D**oe se
de ihesus tot hem. en ontsiet u niet. gaet en boet
scaptet minen broeds dat si gaen in galilee. daer
sellen si mi sien. **D**oe dese wech ghegaen waren
quamen sommighe vandē wachters in die stat.
ende boetscapten den princen altemael dat daer
ghesciet was. **D**oe vergaderden si mettē ouds en
namē enē raet. also dat si die ridders veel ghelis

Gauen en seide. segt dat sine ionghere des nachts
ijmen en hebben he ghestolen doe wi sliepen. En
als dat vaden rechter ghehoert wort. da selte wij
he raden en v al vri maken En si name tghelt en
deden also als si gheleert waren En dit woert is
aldus opēbaer ghemaect onder die ioden als op
den dach van huden

Ewangelium des vridaghes Marcus in sijn
xvi. capittel.

In dien tiden ghinghen die wiuen wt ende
vloghen vanden gūe: want anrt en vrese
ghic he an. en en seiden niemāt niet. si ontsaghē.
Ihesus stant vroech op des eersten daghes vand
weke. en opēbaerde he alre eerst maria magdale
na. wt wien hi seuen vianden gheworpen hadde
Si ghinc en boetscapte dat den ghenē die met he
weenēde waren en screiden En doe si hoerdē dat
hi leuede en van hoer ghesie waer. en ghelouedē
lāt niet Daer na was hi in eē and ghedaerte ōtoet
voer he twee vā he luden. die wanderden. ende
ghinghen in een doorp. en si ghinghē en boetscap
ten dit den anderen. noch dese en gheloueden hē
dit oec niet

Epistel opten anderden sonnendach na paes
schen Petrus int .iij. ca.

Broeders daer is oec cristus in ghepassēt
woer v. ende hi laet v exempel. dat ghi sijn

E xxxix

exempel volghet die gheē sonde ghedaē en heeft
noch gheen boesheit en is in sinen monde gheuō
den Doe hi ōnloect wort. en ōmaledide hi nē. doe
hi leet. en dreighede hi niet: mar hi gaf hē seluen
dien tonrecht oerdelden Hi droech seluen onse sō
den in sinē lichaē opt hout. dat was die pine die
wi voer die sonden sculdich warē. op dat wi die
in die sonden doot warē. ō gherechticheit soude
leuen In wies mistwaertheit ghi ghelōt sāt ghe
wordē: wāt ghi waert als dwalende scapē. mar
nu sāt ghi bekeert totten herō en totten bisscop
uwer sielen

Ewangelium opten seluen dach Johannes in
sijn .x. ca.
In dien tide seide ihes? sinē iongherē Ic bē
een goet herō. een goet herder set sijn siel voer sin
ne scapē Een huerlinc. en die die herder niet en is
wies scapē sijn eighē niet en sijn. die siet dē wolk
comē en laet die scapē en vliet. en die wolk grūpt
en ōstroot die scapē Een huerlinc vliet. wāt hi eē
huerlinc is en tot hē en horen die scapen niet. Ic
ben een goet herō. en ic kēne die mine. en die mis
ne kennen mi. ghelijc als mi die vader ghekenē
heeft. en ic kenne die vadē En mijn siele set ic voer
mijn scapē En and scapē heb ic die vā deser roep
niet en sijn. en die moet ic hier toe brēghē. en si sel
len mine stemme horen. en het sel worden een roep

ende een herder.

SEKWO

E Go sum pastor bonus .x. Johannis .x.
An desen heiligen ewāgelia worden ons
bescreeuē twee punten tot onser leer. Dat eerste is
dat onse heer ihesus cristus hem seluen gheliket
enen goeden herder. Drie dinghen sūnt die enen
goeden herder toe behoerē die sine scapen wel be-
waren sel. ende dese drie heeft ihesus cristus voer
ghen ghehad. Dat eerste is dat hi sijn scapē wel
kehoede sel voer den volck. dat sijn die viādē vā
der hellē. die dach en nacht brieschen als honghe-
rige woluen. hoe si die scapen cristi mochtē ver-
blinden welke scapen sijn wi kersten luden: mar
dese goede herder cristus die behoet ons. Hier af
leit sinte augustijn. en waer die behoedīghe ende
ontfermherticheit gods. die viant soude die men-
sche dodē als hi een daot soude doet. Dat and is.
dat hi sijn scapen sel voeden. aldus soe voede os
cristus daghelix met drie dinghen. Ten eersten
met crude of met grase. dit grase is die heylighe
leer. Hier mede was gheuoedet maria magdale-
na doe si sat totten voeten ons heeren. en hoerde
sijn heilighe waerden als van enen ghewarighe
herder. Dat ander daer cristus sinen scapē mede
uoedet dat is met blomen. Dese blomen sijn si-
ne heilighe exempelen. die hi ons allen ghelaten
heeft. aetmaedicheit. reinicheit. willich armoede.

eñ veel ander doechden Dat derde is niet danwe
Dese dou is sijn heilige lichaem. daer hi ons me
de spiset. eñ ghelikerwijs als die dou heimelike
neder valt vādē heemel. also raemt oer sijn lichaē
tot ons heimelike sand ons bekenne Dit sijn dā
drie dinghē daer dese goede herder crift? sijn scap
pen mede voedet Dat vde punt is dat een goede
herder toebehoert. dat is dat hi sijn scapen leiden
sel tottē stalle daer si toe behore Dit doet oec xps
wāt alle goede sielē ontfaet hi in sinen handē. eñ
brengt totten ewighen stalle. dat is totter glorie
eñ bliscap sijns vaders Hier om sellē wi wel be
sien dat wi in onser doot een scaep crifti worden
gheuonden. wāt sijn wi dan een leeuwe vā ouer
dadicheit. of een varken van oncuuschedē. of een
hont van nidiçhedē: sa en behoren wi niet totten
stalle xpi Dat andde punt is. die quaetheit des
viantz vāder hellen. die hi bewijst dach eñ nacht
want hi loept als een brieschende leeuwe hoe hij
die scapen crifti mocht vllinden Hier om seit die
apostel petrus. broeds sijt sober eñ weest waken
de: want die viant u wederlaec loept om als een
brieschende leeu. eñ wedstaten metten vasten ghe
loue. want met onse vaste gheloue sa verwinne
wi den hosen viant

Des woensdaghes epistel pieter bescriftse in
sijn tiende capittel

Broeders weet dat ghi van uwer onnutter
wanderinghe v vādliker settinghe niet v
last en sijt met verganclikē goude en suluer: mar
metten duerbaren bloede. als des oħel metten en
oħeuletten lam cristi te voren gheordineert **Glo.**
Van gode dattet ons verlossen soude voer v wa
relt makighe **W**ar hi is gheopenbaert indē leste
tidē om v **D**ie ouermids hē ghelouich sijn in gos
de. dien verwoecte hi vand doot en gaf hē glorie
Op dat v gheloue en hope in gode soude welen.
Maket uwe sielen suuer in ghehoersaemheyt der
minnen alle dinghē te doen in eenuoudigher mī
nen der broederlicheit **W**innet malcand vter her
te naersteliker dan ghi nach gedaē hebt **G**hi sijt
verbozen. niet vā vgancliken sate: mer vā ouer
gancliken. **O**uermids den woerde des leuenden
gods ende des bliuendē gods. want alle vleisch
is hōp. ende alle sijn glorie is ghelijc die blomen
des hōps. **D**at hōp is verdorret. ende sijn bla
me is of gheuallen **W**ar des heeren woert bliuet
in ewicheit

Ewangelium opten seluen dach **Lucas in**
Rdien tiden des **sijn xxiij. ca.:**
Leersten daghes vander weke des morgħes
leer vroe quamē die wiue tottē graue en brachtē
salue die si bereit hadden. en vonden den steē om
ghewentelt vanden graue. **E**nde si ghinghen in
C xli

En en vonden des heren ihesu lichaem niet **E**n het
gheschiede doe si metter herten vā omachten ver-
wondt waren in desen dat twe mānen in blens-
kendē clederē stoude: mar doe si vreesden en dat
aensicht nedersloeghen. doe seiden si tot hē. wat
soerti den leuenden metten doden. hi en is hier nē
mar hi is op gheslaen. ghedence wat hi v ghe-
sproken heeft. doe hi noch met u was in galileē.
en seide. dat des menschen soen soude ouer ghe-
leuert worden in d' sondaren hāden. en ghecrust
worden. en des vden daghes verrisen **E**n si ghe-
dachten sinē werde. en ghinghē wt vā den iude-
en al dit boetscapten si die elue. en al den anderē.
Het was maria magdalena. en iohānes. en ma-
ria iacobi. ende die ander die met hem waren. die
dit tatten apostellen seide **E**nde dese woerde sche-
ralinghe. en en gheloueden hem niet **M**ar petr²
stont op. en liep tatten graue. en knielde neder.
en sach dat linnen laken alleen gheleit. en ghinc
hene. ende in hem seluē verwonderde hi dat daer
gheschied was

Des vridaghes ewāgelium **M**attheus in sijn
neghende. ca.
In die tiden gimen iohānes iongheren tot
ihesu en seiden. waer om valten wi scadelic ende
die phariseē en dine iongherē en valtē niet **M**atthe²

antwoerde hē · hoe moghen des brudegōs kider
weenē so langhe als die brudegō met hē is · Die
daghen sellen comē dat hē die brudegō of ghen
men sel worden · en dan sellen si vasten Riemāt
en set enen lap van nuwen lakē in een out cleet :
mar hi neemt datt ou loept vāden cleede · op dat
tet een bet snede si · Nach si en doen oec niet den
nuwen wīn in oude vaten · anders brekē die va-
te · en die wīn stort wt · en die vatē beduen : mar
si doen den nuwē wīn in nuwe vaten : en beide
kluen si behouden

Opten derden sonnendach na paelschen epistel
Petrus int eerste ca :

Here liefste ic bidde u als vretnde luden en
de pelgrime hoedet u van vleischelike be-
gheerten die teghens v sielen striden · Hebt urwe
wanderinghe goet onder den volcke · op dat si in
dien van u verminderen met achtertale als van
quaetwerckers · dat si u moghen mercken vādē
goeden wercken · Ende gode louen inden daghe
der visiteringhe Als si mettē lichte des gheloeks
ghemaect worden · weest alre menscheliker crea-
turē and gheworpen om gode Het si den coninc
als den gheuen die bauen gaende is · Het si den
hertoghe · als den gheuen die van hem · dat is vā
gode of vanden coninc gheset is totter wrake v
quaetwerckers · mar totten loue der goeder · wāt

also is die wille gods dat ghi el doende swighe
doet der onwiser menschen onbekentheit: wāt
also en hebben si gheen sake van u quaet te spre-
ken. Weest als vrie luden. en niet als een der sel-
quaetheit hebbēde die vriheit: mar als knechten
gods eert alle menschen. **W**innēt die broedschap
ontliet gode. eert den coninc. **G**hij knechten sūt
den heer onddanich in alre vreesen. niet alleē den
goeden en den ghelaten: mar oec mede dē onghe-
laten: want dit is een ghenade. dat is een danc-
kelic dinc voer gode

Ewangelium apten seluen dach Johannes in
Iū. xvi. ca.

In dien tidē seide ihesus sinē iongherē **E**n
luttel en te hant en selt ghi mi niet sien. **E**n and-
werk een luttel en ghi selt mi sien: wāt ic ga tot-
ten vad. **D**oe seiden sijn iongherē ondfi ghe. wat
is dat hi ons seide. **E**n luttel en ghi en selt mi niet
sien. **E**n andwerk een luttel en ghi selt mi sien: wāt
ic ga tottē vad. **D**aer om seiden si. wat ist dat hi
seit een luttel. wi en wetē niet wat hi spreket. **J**he-
sus bekende dat si hē vraghen wouden. ende sei-
de hē. **D**aer of vraghet ghi onder u. wāt ic u ghe-
seit hebbe. **E**n luttel. en ghi en selt mi niet sien.
Ende anderwernē een luttel en ghi selt mi sien.
Woerwaer woerwaer segghe ic u. dat ghi weenē
selt en screien: mar die warelt sel verblidē. **E**nde

ghi selt bedroeuuet wordē: mar v dzuc sel v wādelē
 worden in vroechden **W**āneer een wijf haert: soe
 heeft si droeuicheit. want hoer vre is gheromen.
 mar als si dat kind ghebaert heeft. te hāts en ghe
 denc si des dzucs niet om v vroechdē want daer
 is een mensche ind warelt gheromen **E**n daer v
 selt ghi nu dzuc hebben **A**n d'werk sel ic v sien. en
 v herte sel verbliden. en v vroechde en sel v nge
 mant of nemen

SEKMO

Medicū et iam non videbitis me. 4c. Johā
 nes. xvi. In desen heilighē ewāgelio wor
 den bescreuē twe punten tot onser leer **D**at eerste
 is cortheit des leuens. en dit bewijst crist? in die
 woerden die hi seide **E**en luttel en ghi en selt mi
 niet sien **G**losa. een luttel dat is die corte tijt ons
 leuē dat wi hebben te leuē **N**u moechdi segghē
Ic ben ianc en sterc. ic sel langhe leuen. ende als
 ic out ben soe sel ic mi keerē tot gode **H**ier op seit
 iulius. **W**ie is verlekert van ons. dat hi totten
 nuont leuen sel. des en is niemāt verlekert. want
 ons en is gheen dinc also seker als die doot. ende
 gheen dinc alsoe onseker als die vre des doots.
Hier om so soudē wi altoes op onse goede leg
 ghen en bereiden ons als te steruen. want gheen
 dinc en is inder tijt soe sorghelike. alst is te leuen
 in alsulken staet. daer men niet in steruē en darf.

• Dat and punt is die bedroefnisse der goed menschen die si hebbē op deser warelt **E**n dit bewijst ons cristus daer hi sprac **G**hi selt weenen en scree en en die warelt sel hoer verbliden **N**u mocht ic legghen waer om sel ic weenē. sond twifel wille wi besien waer wi sijn: so moghen wi wel scree **W**i sijn hier op aertrike als in een eylant. en wij en wetē n; waer wi den eersten nacht rusten sellē als wi steruen. of wi ten hemel warē of t hellē of in dat nagheuiē. als wi dit al ouerdenckē wille so moghen wi wel weenen en screeien. bet dā verbliden **M**ar leyd nu en ontlien wi ons niet voer den tijt voer dat wi den slach op den hals hebbē ende dan so ist tontide. en also wast doe god alle die warelt verdranc mettē wat sond noe en sijn wijf. en sijn drie kinderē. en hoer wiuen **D**ie mensche d warelt leefden doe na hoerre ghenochten tot opten dach dattet wat quā. en si alle vdranc ken • **D**at vde punt is vand bliscap des ewichs leuens dat die goede menschen hebbē sellē die nu screeien en weenē op aertrike **E**n dit bewijst de on cristus. doe hi sprac tot sinē iangherē ende seide. **B**droefnisse sel verkeerē in praechden. wonden wi aensien die grote bliscap die god ons alle bereit heeft: so en soudē wi ons in gheenē dighē deser warelt vblidē: mar wi souden ons bedroeuē. screeien en weenē tott tijt toe dat wi die praechde

verreghen Hier om leit cristus. salich sijn si die
Icrepen ende weenen; want si sellen lachen ende
verbliden.

Des woensdaghes epistel. Johannes in sijn
v. capittel:

Ine kindkijs dese dinghen scriue ic u dat
ghi niet en sōdicht: mar ist dat gemāt gelōdicht
heeft. wi hebben bidē nad een aduoraet ihesū den
gherechte. En hi is selue die ghenade voer onsen
sonden. niet voer die onse alleen: mar voer alle dē
warelt sondē. en daer in weten wi dat wi hē ghe
kent hebben. ist dat wi sijn gheboden houdē. Die
leit dat hi gode kēnet. en sijn ghebodē niet en bes
waert die is looghēachtich. en i hē en is die waers
heit niet: mar die sijn woert waerlic hout. daer is
die minne gods volmaect in. daer in wetē wi dz
wi hē sijn. Die leit dat hi hē bliuet om mids mīne
die sel also als hi wandt oec selue wanderē. Hem
te volghen. niet alleen die ghebodē te houdē: mer
die raet gods oec na sinen omoghen. Alre liefste
ic en scriue u gheen nuwe ghebodt: mer dat oude
ghebodt dat ghi vā beghinne had. Dat oude ghe
bodt is dat waert dat ghi ghehoert hebt vanden
predicaren. Anderwerk scriue ic u een nuwe ghe
bodt dat waerachtich ghemaect is in hē. en oec i
u. want die dunstermissen sijn gheleden. ende dat
waerachtighe licht lichtet nu

E xliij

I i

Ewangelium opten seluen dach Iohannes in
sijn .iij. ca. :

In dien tiden wort daer een questie vā iohā
nes iangherē metten iode vande doopel. **E**n sijn
ijnen tot iohannē en seiden hē. **W**eister die metti
ouer die iordane was dien du ghetughe gaweeste.
sich die doopt en si comen al tot hē. **J**ohānes ant
woerde en seide. **D**ie mensche en mach niet ontfā
ghen het si hē vanden hemel ghegheuen. **G**hi sel
ue getughet om dat ic gheseyt hebbe. ic en bē xps
niet: mar dat ic voer hē gheset ben. **D**ie die bruue
heeft dat is die brudegō. mar des brudegōs vriet
die staet en hoert hē. **H**i verblijt met vroechden en
die stemme des brudegoms. **D**aer om is mine vro
ghede daer in veruollet. dat hē behoert te wassen
ende mi te verminnen. **D**ie van bouen gheromen
is die is bouen al. die vande aerden is. die is aer
de. en hi spreect vande aerden. **D**ie vanden hemel
quā die is bouen al. en dat hi ghehoert ende ghes
lien heeft. dat ghetughet hi. en niemāt en ontfā
ghet sijn ghetughe. **D**ie sijn ghetughe ontfā. die
teikēde dat god waerachtich is. wāt die god ghe
set heeft die spreket gods woerde. **G**od en gheuet
die gheest niet bi maten. **D**ie vader minnet die sa
ne. ende alle dinc heuet hi in sijn handē gheghe
uen. **D**ie inden sone ghelouet. die heeft ewich leue
mar die inden sone onghelouich is. die en sel dat

leuen niet sien? mar die gramscap gods bliuet
op hem.:

Des vridaghes euangelium. Johannes in
Ihn. xij. ca.:

In dien tiden riep ihes? en seide Die in mij
ghelouet. die en ghelouet in mi n: mar in die die
mi gheset heeft En die mi liet. die liet die die mi
ghesent heeft Ic die dat licht ben qua ind warelt
op dat so wie i mi ghelouet. ind duufternis niet
en bliue. en so wie mine woerde hoert. en niet en
behoet. ic en oerdel he niet. ic en be niet gherome
dat ic die warelt oerdelē sel: mar op dat ic die wa
relt behoude Die mi vsmact en mijn woerde niet
en ontfanghet. hi heecten die he oerdelen sel Dat
woert dat ic ghesproken hebbe dat sellen oerdelē
inden ionxten daghe Want ic en hebbe van mij
niet ghesproken: mar die vader die mi sende. hij
dat mi selue ee ghebodt wat ic spreke sel. en wat
ic sel legghen En ic weet dat sijn ghebodt ewich
leuen is. daer om dat ic spreke. dat spreke ic alsoe
als mi die vader ghesent heeft.

Epistel opten vierden sonnendach na paelsche
Jacob int. vi. ca.:

Ineue kinderē. die alre beste gauen ende die
volcomen ghiften sijn van bouē nebdalē
de vanden vad der lichten. hi welken vad gheen
verwandelinghe en is. noch ommescheminghe
C xlv

der wilē **N**u ghestadich. nu onghestadich. nu als
dus. nu also **W**illichlic heeft hi ons in die woer-
den d' waerheit ghebaert. op dat wi ewich beghē
sijnre creaturē sijn **G**lo. inden wesen d' ghenade.
dat hier begonnē wort en̄ inden hemel volbracht
Weet mijn alre liefste broederen dat hier na vol-
ghet. elc mēsche weselet snel te horen. mar traech te
sprekē. en̄ traech tot toerne: want gramscap des
mās en werct die gherechticheit gods niet **G**lo.
Toern die tot minnen coemt verdonckert dē mē-
sche somtijts. wat mach dan die toerne doen die
and's coemt **D**aer om werpt of alle onreiniteit
en̄ oueruloedicheit d' quaetheit. en̄ otfact i laste
moedicheden dat inghelapde woert dat v siel beh-
houden mach **G**lo. so langhe als dat woert van
binnen ontfact is. al hebt ghi tempteringhe en̄
liden van buten

Ewangelium opten seluen dach Johannes in
sijn. xvi. ca.

In dien tidē seide ihesus sine iongherē **N**u
gae ic totten ghene die mi ghesent heeft. en̄
nemenāt van v ludē en vraghet mi. waer gaefte.
War droeuicheit heeft v herte veruollet. want ic
v dit ghesent hebbe. ende ic segghe v die waerheit
Het verdert v dat ic gae: want ist dat ic niet en
gae. die troester en sel niet tot v comen. **W**ar ist
dat ic gae. ic sellen tot v senden **E**n̄ als hi coemt

sel hi die warelt berespen vā sondē en vā vā d' ghe
rechticheit en vā den oerdel. vā sonden. wāt si in
mi niet ghelouet en hebben. vā d' gherechticheit
wāt ic ga tottē vā d' en te hāts en selt ghi mi niet
lien. vā den oerdel: wāt die p'rice d' warelt is ghe
verdele. **Roch** heb ic v' veel te legghen: mer ghi en
moghet nu niet draghen. wanneer hi coēt die der
waerheit is die sel v' alle waerheit leerē. **Hi** en sel
vā hē seluē niet spreken: mar so wat dat hi hoerē
sel dat sel hi v' legghē. en dat toecomēde is sel hi v'
v' boetscappē. die sel mi v'claren: wāt vādē minē
sel hi v' ontfanghen en v' boetscappen.

SEKSTO

Ad ad eum qui misit me. c. 4. Johannes
vi In desen woerden worden ons be-
kreuen twee punten tot onser leere. Dat eerste is
vādē troester dē heilighen gheest. **Hier** of leit cris-
tus. en gae ic niet: soe en sel die troester niet tot v'
comē. Die heilighe gheest is eē waerachtich troes-
ter alre menschen die liden en doghen hebbē om
gods willen. ende om der gherechticheit wille.
want waer een quaet woert. dat wi hier liden en
verdraghen om gods wille. so sellen wi ons mit
gode verbliden sonder eynde. **Hier** of leit cristus.
Salich sijn die ghene die liden om gherechticheit
wille: want dat rijk der hemelen hoert hem toe.
Dese troester die heilige gheest. hi troest dē goede.

in hozen liden. en doetse daer in volstandich bli-
uen. dat proeuen wi inden apostelē en indē mar-
telaren. die om gods wil en om den heilighe ghe-
loue grote pine hebben gheledē. daer si in volsta-
dich waren bid hulpe vanden heilighen gheest.
Dat and punt is vand berespighe deser warelt
en dat bewijst xps inden woerdē daer hi leit **A**ls
die troester coemt: so sel hi die warelt berespē vā
sonden. vand ongherechtheit. en vāden oerdel.
Nu die niet berespēt en wil sijn. die sel die sondē
scuwē **W**ant sinte augustijn leit **D**ie hāze vliet
vandē handē. die duue vliet vāden clam voghel
die voghelen inder lucht vliegghen vandē stricke
en vette **D**oen dit die onredelike creaturen. waer
om en scuwen wi die doot niet onser sielen die re-
delike creaturen sijn. mar segē wi scuwen en vliē
den natuerliken doot waer wi moghen: mar dē
gheesteliken doot onser sielen en vliē wi niet.
Die heilighe gheest mach oec wel berespē die wa-
relt vand ongherechtheit. wāt niemant en doet
den anderen gherechtheit. **E**nde waer bi dat ic
dz segghe. die boesheit ende die valsheit heeft die
gherechtheit begrauē. want si is doot. **E**n hier
om so plaghet god die warelt nu met sterftē met
duer tiden. met oerloghen: ende nochtan en laten
si die quaetheit en die valsheit niet **D**ie heilighe
gheest mach ons oec wel berespen vāden oerdel.

dat wi niet en ontsien · wāt ontfighen wi gods
verdel · wi souden die souden vlien · en wi soudē
rechtuaerdich wesen

Des manendaghes epistel ad thessaloniceles

Bint tweede ca.:

Voeders ghi sūt alle kinder des liches en
kind des daechs · en en sūt der nachte niet noch v
duisterissen · daer om en laet ons niet slapē als
die and: mer laet ons wakē en sober wesen · wāt
die slapen ind nacht en die dronckē sijn · die sijn i
der nacht droncken: mar wi die den daghe toe ha
ren · laet ons sober sijn · aenghedoen den halber
ghe des gheloues · en v miannen · en den hemel die
hape v salicheit · want god en heuet ons niet ghe
let inder grāscap · mar int verrighē der salicheit
oueruids onsen heer ihesū cristū die ghestoruen
is vore ons · op dat wi roeder wakē of slapē · dz
wi te gader met hē leuen **D**aer om troest onslin
ghe en sicut malsander ·

Ewangeliū opten seluen dach Johannes in
sijn · xij · ca.

In dien tiden seide ihesus tot sinen ionghe
ren **V**inderkijns noch ben ic een luttel met
v · ghi selt mi soeken **E**nde also ic den ioden ghes
leit hebbe · daer ic ga en moghet ghi niet comen ·
ende nu seg ic v · **I**c gheue v een nuwe ghebode ·
dat ghi onderlinghe minnet · als ic v gheminnet
E xlvij

hebbe. op dat ghi oec mint ondsinghe. alle sellen
sijt daer in kennē. dat ghi mine iongherē sijt. ist
dat ghi ondsinghe minnet. Doe seide petrus He
re waer gaetstu ihel? antwoerde hē. daer ic ga en
moghestu mi nu niet volghen. mar du selste mi
namaels volghen.

Des vridaghes ewangelium. Marcus in sijn
elste capittel

In dien tidē ghinc ihesus te iherusalē indē
tēpel. En doet auont was en al omē ghesien had
de ghinc hi wt in bethaniē mitten twaleuen. Des
āderen daghes doe si wt ghīghen vā bethanien
hangherde hē. en doe hi van vre sach eē vūchboē
bladen hebbende. quā hi of hi iet vande in hē. En
doe hi tot hē quā. en vant hi niet dan blade: wāt
het en was der vighen tijt niet. En hi antwoerde
en seide hē. Van nu voert an ewich en sel niemāt
vrucht van di eten. En sine iongheren hoerdeut
ijmen tot iherusalem. ende doe hi quā inden tem
pel. hegan hi die roffen ende verroffē inden tem
pel. wt te werpen. ende der wisselaers tafelen. en
die setelen der gheentre die duuen verroffen. en
hi omē. en en ghehēghedes niet dat iemāt eē wat
doer den tēpel droeghe. En hi leerde alle mensche
en seide hē. Al niet ghescreuen dat mijn huus eē
huus d'bedinghe hieten sel. ghi hebt daer of ghes
maect eē moerdenaers ruse. Doe dat die prince d'

priesteren ende die scriben hoerde. sochtē si eenen
raet hoe si hem mochten ter doot brengen. **Sij**
ontfanghen hem. want alle die scaren verwan-
derden hem van sine leeringhe. **Ende** doet auont
was ghyar hi ater stat. **Ende** des morgheus doe
si ghingen saghen si den vighboem al vanden
wortele nedroghet. **Ende** petrus ghedochte ende
seide hem meester sich den vighboem. die du ver-
maledideste die is ghedorret. **Ihesus** antwoerde
en seide. hebt gods betrouwē. **ic** seg v waerwaer
so wie desē berch toe leit. wes op gheboert. ende
wes gheworpen inder see. en in sijn herte niet en
twifelt. mar ghelouet: so wat hi leit ghescie. dat
sel ghescien. **Daer** om seg ic v al det ghi biddēde
epschet. ghelouet. dat ghi dat selt ontfanghen en
het sel v ghescien.

Opten vijftien sonnendach na paeschē. **Jacob**
int tiende ca.:

Inne kinder weest werckers des woordes.
ende niet hozers alleen. v seluen bedrieghē.
de. want so wie dat een hozer des woerts is ende
gheen wercker. die sel ghelijc worden dē man die
dat aensicht sijne gheboerten in dē spieghel scouw-
ede. **Daer** men niet dā die scheme in en siet. wāt
hi merckede hem seluen ende ghinc heen. ende te
hants vergat hi hoedanich hi was. wāt hi twe-
len niet en sach: mar die scheme daer of. **Alloe** is

hi oec die dat waert heeft sonder werc. mar wie i
die ewe v volcomē vrieden. dat is v ewangelie.
scouwet en daer in bliuet. gheē vghetel hozer en
wozt. mar een volbrengher des wercs. Dese sel i
sinen wercken salich wesen. mar so wie waēt dē
hi gheestelic is. en sijn tonghe niet en bedroī ghet
mar vleidet sijn herte. dies mēschen gheestelicheit
is onnut voer gode den vād. Dit is repne gheeste
licheit en oēusect. weduwē en weesen te vāden i
hozen drucke. en hē seluen onbesmet vā deser wa
relt te houden.

Ewangelium opten seluen dach Johannes in
sijn .xvi. ca.

In dien tidē seide ihes^{us} tot sinen isingherē.
Voerwaer voerwaer seg ic v. It dat ghi dē vād
pet selt bidden in minen name hi selt v gheuen.
Tot nu toe en hebdi in minē naem niet ghebedē.
Bidt en ghi selt ontfanghen. op dat v vroechde
vol sē. Dit heb ic v i ghelikenisse gheseyt. Die vze
roēt. dat ic v te hants niet in ghelikenisse spreke
en sel. mar ic sel v opēbaerlic boelscappē vā mi
nen vād. In dien daghe selt ghi bidden in minen
naē. en ic en segghe niet. dat ic den vād biddē sel
voer v. wāt die vād mint v selue om dat ghi vād
mīnet ende ghelouet hebt. dat ic vā gode wat ghe
gaen ben. Ic ghinc wt vanden vader. ende quā
in die warelt. Ende ic late die warelt en gae wtē

totten vader Doe seide hē sine ionghere **S**ich mi
sprekes opēbaerlic. en du en segste gheen ghelike
nisse. nu wetē wi dattu alle dīc kēste. en het gheē
noot en is dat di pemant vraghe **I**n diē ghelouē
wi dattu van gode biste wt ghegaen **I**hesus ant
woerde hē **M**u ghelouet ghi. liet die vre coemt en
si coemt te hants dat ghi ūstrapt selt. worden en
ghelic int sine en ghi selt mi alleē latē. **E**n ic en
hē n: alleē: wāt die vad is n: mi **D**it heb ic v ge
leit. op dat ghi i mi vrede hebt **I**n die warelt selt
ghi druc hebben: mar hebt betrouwen ic heb den
warelt verwonnē

SERMO.

Amen dico vobis quicquid petieritis
patrem in nomine meo dabit vobis. **J**o
hannes. xvi. **I**n desen heilighen ewangelio
worden ons bescreuen twee punten tot onser leere
Dat eerste is vanden troest des heilighen gheest.
Hier of leit cristus. **E**n gae ic niet. loe en sel die
troester niet tot v comē. **D**ie heilighe gheest is en
waerachtich troest alre menschen die liden ende
daghē hebben om gods willen ende om die ghe
rechticheit willen: wāt voer een quaet woert dat
wi hier liden ende verdraghen om gods willen.
Hier of leit cristus. salich sijn si die lidē om ghe
rechticheit wille. want dat ryc der hemelen hoert
hem toe **D**ese troester die heilighe gheest. hi troest

den goeden in haren liden. ende doette daer i vol
standich bliuen. **D**at proeuen wi in die heilighe
apostelē. en in die martelaren. die om gods wil
en om des ghelauen wille grote pijn hebbē ghes
leden. daer si volstandich warē bider hulpe ende
troest des heilighen gheests. **O**ec vstaet wē hi dat
eerste punt die grote misheit ons heeren. die sijn
iongheren en alle menschen hiet dat si biddē sellē
want hi wilt ons gheuen wat wi hem biddē. en
noch veel meer. **A**ls ons bewyft is inden ouden
testament inden coninghē boec van salomō. die
god seide dat hi hē bade. en hi hat god o wylheit
en om gheen ander dinc. op dat hi sijn volc wyl
lic regieren mochte. **E**nde dese bede was gode al
so seere bequaemlic. dat hi hem gaf wylheit bo
uen alle menschen. ende daer toe ruycheit. **A**ldus
sel god ons oec doen. biddē wi hem dat ons pro
kijt is an onser sielen. **D**at anderpunt is. wat wi
bidden sellen. want cristus leit in dat ewangelijū
Biddet. op dat v vroechede veruolt mach wordē.
Willen wi dat die vroechede onser sielen veruolt
worde: so en sellen wi niet bidden om dat vgae
like is: mar om dat ewich is. dat is dat ewighe
leuen. **H**ier of hebbē wi ind bibelē. dat iacob des
patriars kinder spraken totten coninc pharaō.
Wi biddē v dat ghi ons laet knechten sijn indē
lande van pessen. **E**i iacobs kinderē verstaē wyl

Alle kersten menschen. die gode bidden sellen om
knechten te sijn inden lande van pessen **H**ier bij
staen wi die vroechde des ewighe leuens. wāt
pesse bediet ons lant daert seer reghet. wāt alsa
die drappelē vanden reghen niemāt tellen en cā.
alsoe en can niemāt ouerdenckē die vroechde des
ewighe leuens **H**ier om sellen wi gode biddē. n̄
om dat verganlic is: mar om die ewighe vroech
de. **N**u sijnre veel menschen die op aertrijc hoer
vroechde soeken. daer om en gheuen si n̄ om die
ewighe vroechde **V**ā dese leit x̄ps. wee v rike lu
den die op aertrijc hebt v ghenoechte. en̄ niet en
gheeft om dat ewighe rijc

Des manēdaechs in die crups daghen epistel
Jacob int. v. ca.

Iene kinder biecht malsand̄ urwe sonden.
en̄ bidt voer malsand̄. op dat ghi behoudē
moghet worden. want dat eenpaerlic ghebet der
gherechticheit is veel waert **H**elpas een mēsche
die lidelic was ghelikē ons. en̄ in eē ghebede bat
hi dattet opf aerde niet reghenen en soude **E**nde
in drie iaer en̄ ses maenden en reghēdet niet. **E**n̄
hi bat weder. ende die hemel gaf reghen. ende die
aerde gaf hoer vrucht **M**ijn broederen ist dat ge
mānt vā v vand̄ waerheit ghedwaelt is. en̄ die
pemand̄ bekeere. die sel weten dat die een sondare
vand̄ dwalinghe sijns wegges bekeere doet. die

sel sijn siel behouden vand' doot en derket die me
nichuoudicheit der sonden

Ewangelium opten seluen dach. Lucas int
xi. capittel

In dien tiden seide ihesus sine iongheren
Wie van u sel hebben enen vrient. en des
midder nachts tot hem gaen. en sel hem legghen
Vrient leenet mi drie broden. want mijn vrient
is vanden weghe tot mi ghecomen. en ic en hebbe
be niet dat ic hem voer legghe Ende die vrient da
van binnen antwoerde en legghe. en wilt mi oz
maeplic welen. mijn dore is nu ghelore en mijn
kinder sijn met mi iuder ramer. ic en mach oz op
staen ende gheuen di Ende ist dat hi di duerach
tich blijft clappende Ic seg u en al en gheeft hile
hem niet. om dat hi sijn vrient is. nochtan om
sijner maeplichheit wille sel hi op staen en gheue
hem also veel als hi behoeft. Ende ic legghe u
bidt. en u sel ghegheuen worden. soect. ende ghi
selt vinden. clappet en u sel op ghedaen worden
want elc die bidt ontfanghet. ende die soeket die
vindet. ende den clappende wort op ghedaen. wie
van u bidt sinen vad' broot. sel hi hem enen steen
gheue. of enen visch. sel hi voer de visch een ser
pent gheuen. of eischet hi een ey. soe sel hi hem en
scorpioen gheuen. Hier om ist sake dat ghi die
quaet sijt bekennet uwe kindere goede dinghe te

ghenē Deel te meer sel v vader vāden hemel eenē
goeden gheest gheuen diet hem bidden

Epistel op ons heren hemeluaerts auont int
werck der apostelen int. iij. ca.

In dien daghen der veelheit der ghelouendē
was een herte en een siele **Glo.** want si dē warelt
volcomelic lietē. so en verkief hē niemāt noch en
lette niemāt bouen den anderē om sijnre edelheit
wille: mar als eēre moeds kinderē wt enē buuc dē
heiligher kercken ghebozen. vuroechden si alle in
eenre broederliker minnē. **En** niemāt vā hē ludē
dat hi besat en seide yet sijn te wesen: mar alle dē
ghen waren hē ghemeen **En** in groc moghētheit
gauen die apostelē tghetughe der verriensisse dē
heren ihesu cristi. en grote gracie was in hē allen
Roch daer en was oec niemāt arm onder hē lu-
den ghebrec hebbende: want hoe vele besitters dē
ackeren datter waren of der husen. si vcoftent. en
brochtent ghele daer of en leident voer der aposte-
le voeten. en si deeldent ighelic also alst een ighes-
liken noot was

Ewāgelium opten seluen dach Johannes int
xij. capittel

In dien tiden sloech ihesus sijn oghē op. 4. r.
Saert voer na tghetal. **C. vi.**

Op ons heren hemeluaerts dach epistel int
werck der apostelen in dat eerste capittel. 1.
C. iij.

OTheophile. mijn eerst sermoen heb ic ghescreuen van alle die dinghen. die ihesus begonde te doen en te leeren. tot dien daghe toe dat hi op voer. ghebiedende den apostelen dat hi overmits den heiligen gheest drozen hadde. **Glo.** Dat eerste sermoen was dat ewangelium dat hi bescreef. Dat ander was dit teghewoerdighe werck der apostelen dat hi theophilus sende. Den welken apostelen hi hen seluen leuende vertoende na sinen re passien na veel bewysinghe. En hi openbaerde hen veertich daghe lanc. en sprac vanden rike gods. En met hen te gader etende. gheboort hi dat si van iherusalim niet en souden scheiden: mar des vaders gheloften verbeiden. die ghi ghehoert hebt daerminnen monde. **Glo.** om tgheloue der verrisenisse mede te stercken. openbaerde hi leuende sinen iongheren na dat hi begrauen was. en at met hen. en liet hen den verresen lichaem hem luden handelen. **Wat** iohannes heeft inden water ghedoopt: mar ghi selt inden heiligen gheest ghedoopt worden na niet veel deser daghen. **Daer** om vragheden si hem die doe versament waren ende seide. **Heer** selstu in deser tijt dat rijc van ysrachel weder setten. **Hi** seide hem. het en hoert u niet toe die tiden ende die uren te weten die die vader in sinen magheheit gheset heeft: mar ghi selt ontfanghen die cracht des heiligen gheests. die van hoven come

is in v Ende ghi selt mi ghetughe wesen in iherusalem. ende in al iudeen. ende samariē ende al totten epnde der aerde. En doe hi dit gheseyt hadde. wort hi op gheheuen daer sijt an saghen. ende een wolcken ontkinc hem van horen oghen. Ende doe si hē saghen indē hemel gaen. liet doe kōden daer bi hetu twe mannen in witten cleederen die oec seiden. Ghi galileusche mānen wat staet ghi inden hemel siende. Dese ihesus die van v op ghenomen is inden hemel. die sel also comen als ghi hem inden hemel hebt sien gaende. Inder seluer substancien des vleisches sel hi comen oerde len daer hi veroerdelt was.

Ewangelium opten seluen dach Marcus in
lij. xvi. ca.

In dien tiden openbaerde hetu ihesu den eluen daer si saten. ende lachterde haer onghelouicheit ende die hardicheit hore herten. wāt si den ghenen die hem verlesen haddē gheliē niet en gheloueden. ende hi seide tot hem. Gaet in alle die werelt ende predict dat ewangelium allē creaturen. so wie dat ghelouen sel en ghedoopt wort die sel behouden wesen. Ende so wie niet ghelouē en sel die sel verdoemt worden. Dese teikenen sellen den ghenen volghen die ghelouen sellen. In minen name sellen si die vianden wt werpen. sij sellen met nuwen tanghen spreken. die serpentē

lij

sellen si of doen. en al drincken si iet sterckers. het
en sel he niet scade. En op die sieken sellen si haer
hande legghen. en si sellen ghesont wordē. En die
heer ihesus crist? na dat hi he dat toe ghelproke
hadde. is hi op ghenome inden hemel. en sit totte
rechte siden gods. Si ghinghen en predikten ouer
al. en die heer was mede werckede. en die leerighe
volbrenghende. en daer volchde teikenen na
Opten selsten sonnendach na paetschen Epistel

Petrus int selste ca. ;
Ieue kind weest wijs en wakent in bedighe
mar voer alle dinc. hebt ondinghe in u selue ees
paerlike minne: wat die minne decket menichuou
dicheit d sande. herbercht malcand sand murmu
racie. En ighelic alla hi die ghenade ontfaghe he
uet. alsoe sel hite an dienē in malcand als goede
scaffenaers d menichuoudigher ghenaden gods.
Soe wie spreket om die and te leeren. die spreket
recht als die leerighe gods. Wie de ho yherighen
va tijtlike nootdrukt die. die doe dz als vt doech
den die god an dient. Gla. dat is hi gheuet tot de
wille. en dat goet daer hem die goede wille mede
dekent. op dat god in allen dinghe gheert worde
ouer mids ihesu cristu. wie dat eer is en ghebodt
van ewen tot ewen +

Ewangelium opten seluen dach Johannes
in syn . xvi . capittel +

In dien tiden seide ihesus sinen iongheren.
Wanneer die troester coemt die ic v senden
sel vādē vādē dē gheest v waerheit die wt dē vādē
voert coēt die selt ghetughe vā mi gheue. en̄ ghi
selt ghetughe vā mi gheuen. wāt vā beghin sūt
ghi n̄ met mi. Dit heb ic v gheleit. op dat ghi n̄
ghelcandaliseert en wort. Si sellen v baten dē sy
nagaghen doen. en̄ die vre sel noch comē. dat eic
die mi vslaet die sel gode enen dienst wanen doē
en̄ dit sellen si v doen. want si den vādē niet ghe-
hent hebben noch mi. **W**ar dit heb ic v gheleit
hp dat ghy's ghedencket. als die vre van desē ra-
met want ict v gheleit hebbe. +

SEKMO

Quoniam venerit parclitus quē ego mitto vobis
x̄i. Joh̄s. xvi. In desen heilighen ewā ge-
lio begaen wi die toecoemst des heilighen gheest
die cristus sende sinen iongherē. als den sonnen-
dach naestramēde. En̄ hier om̄ omaent ons x̄ps
dat wi ons hereiden sellen teghen die toecoemste
des heilighen gheest. **N**u sünd vier dinghen daer
wi ons mede bereiden moghē. **D**at eerste is suue-
righe vā sondē. die heilighe gheest en coemt niet
dā in suuer herten. want in onsuuer hertē en rust
hi niet. dit is bewijst inder bibelen. dat moe sende
ren duue vē arcke. en̄ doe si niet en vant daer sū-
ap rusten mochte. so quam si weder inder arcke.

Si noe verstaen wi god den vader die een duue sēt
vē arkē. dat is den heilighē gheest tot ons vader
hemel: mar als die heilighe gheest vint onse heer-
ten besmet met sonden: so en blijft hi niet met ons ne
mar hi keert weder tott arkē. dat is tot god den vader
Dat and is een ghebet: wāt doe die apostelē den
heilighen gheest ontfinghen. doe waren si in be-
dinghe Aldus sellē wi oec keeren in dese tīdē tot
innighe ghebedē: wāt een īnich ghebet doergaet
den hemel Dat dde is abstinencie en vastē: want
die apostelen warē vastende. doe si obeitēde wa-
ren den heilighen gheest Aldus sellen wi oec doe
op dat wi den heilighē gheest waerlic ontfāghē
moghen Dat vierde is dat woert gods te horen
ende dat te onthouden. wāt in desen tiden sellen
wi te bet ter kerckē gaen. en t woert gods horen. dā
op een and tūt Hier om leit cristus. die mi min-
der sel hē werden horen en houdē: en mijn va-
der sel hē werden minen. en tot hē sellen wi comen.
en met hē sellen wi wonen.

Des woensdaghes epistel Ad hebreos int
tweede ca.:

Broeders wi sien ihesum den ghenen die eē
luttel minre ghemaect is dan die enghelen
om dat liden der doot met gloriē. en met eren ghe-
croent. dat hi vander ghenaden gods. ende niet
van verdienten den doot soude smaken voer alle

menschen. want het behoert den ghemē. om wīe
dat alle dinghē sijn. en ouermids wīe dat alle dē
ghen sijn. die veel kinderē te voren sach. in dē gla
rien te brengen den wercker hoerre salicheit. dat
is ihesū cristū te volmaken ouermids den liden
der doot. want die daer heilich maket. en die daer
heilich ghemact worden. dat is xps met sinē le
de. Alle sijn si van enen. dat is vanden seluē goe
de. om welker saken cristus hē niet en scaemt hē
luden broeds te hieten segghēde. ic sel dinē naem
minen broeds utellen. en int middel der kerkē sel
ic di louen. En antwert. ic sel wesen betrouwēde
i hē. en noch sich. ic en mīn kind die mi god gaf
sijn bereit. Daer om want die kinder mede ghe
deplē hebbē den vleische en den bloede. Dies ghe
lijc heft hi den seluen kinderē mede ghedepel. op
dat hi ouermids den doot den ghenē verderuede
dēt ghebodt der doot hadden. dat is den vianē.
Op dat hi die ghenē verlassede die vā vreesē der
doot al hoer leuen die knechtschap der eerwe onder
danich waren. want nergheints en heft hij der
enghelen nature an ghenomen. mar hi heft an
ghenomen abrahams saet. waer of hi sculdich
was den broederen ouer al te gheliken. op dat hi
ontfermhertich worde. ende een ghetrouwe hē
scap tot gode hem seluē te offerē. Op dat hi of de
de die misdact des volcs. wāt in die daer die soē

in ghepinicht is ende ghetēpteert. Dat is inder
nederster substancien der menscheliker naturē: so
is hi machtich dē ghenē te helpen die ghetēpteert
wordē. dat is ons. waer of u broeds deelschick
d' hemelcher heilichmakīghe. merket dē bode. dz
ihesus cristus die ons god sende. En ihes? dē hē
scop onser belānghe. dat is die kzugghemake
daer mē ouer gaet totten vader

Ewangelium opten seluen dach. en opē apostele
auont Iohannes int. xv. ca.

In dien tidē seide ihesus tot sinen iongherē
Ic ben die wijnstoc. ghi sijt die telghen. die
bliuet in mi en ic in hē. dese brenge veel vruchten
want sond' mi en moghet ghi niet doen. En woe
in mi niet en bliuet. die sel tot gheworpen wordē
als een telch. en sel verdorren. en si sellēte v gades
ren en werpēle int ouer. en verbarne. Ist dat ghi
in mi selt bliuen. en mine woerden in u bliue: so
wat ghi wilt selt ghi hiden. en het sel v ghesce.
In dien is mīn vād verclaert dat ghi veel vruch
ten brēgt. en mīn iongherē wort. also als mi die
vader ghemint heeft: also min ic v oec. bliuet in
mīnre minnē. Ist dat ghi mine ghebodē hont. so
selt ghi in mīnre minnen bliuen. alsoe als ic oec
mīns vads ghebodē ghehoudē hebbe. en bliue i
sīnre minnen. Dat heb ic ghesprakē. op dz mīn

woerdhe in u si en u woerdhe duolt worde.:

Optē pinxter auant Genesis die eerste lesse
Oda becoerde abraham. ende seide tot hem.
Abraham. En hi antwoerde. ic ben hier. **H**ij
seide hem. nem dinen sone plaac die du minnelste
ende ganc int lant der scauwinghe. ende offeren
daer tot eenre offerhandē op een der berghen die
ic di segghen sel. **H**ier om so stont abraham des
nachts op. ende sadelde sinen ezel. ende seide met
sijn twee ianghelinghen en plaac sine sone. **D**oe
hi hont ten offer ghehouden hadde. ghinc hi tot
dier stede dien god gheboden hadde. **E**n des derde
daghes so boerde hi sijn ogghen op en sach die ste
de van ure die die heer hē droent hadde. **E**n sprac
tot sinen kinderē. **O**ntbeit hier metten ezel. ic en
kint sellen derwaerts gaen. en als wi aenghebe
det hebben sellen wi wedkeerē tot u. **E**n hi nā dz
hout des offers op. en leidet op plaac sijn kint.
en hi droech dat vuer in sijn handē en een swaert
doe si twe te gader togghen. seide plaac tot sinen
vader. **V**ad mijn. **H**i antwoerde. kint wat wilste
sich sprac hi. hier is vuer en hout. waer ist offer
der offerhandē diemē barnen sel. **A**braham seide
mijn kint god sel hem die offerhande des offers
voersien. **D**oe togghen si te gader. ende quamen
totter stede die hem god ghewiset hadde. **D**aer so
sichte hi een outaer. ende seide dat hout te gader

daer op Ende doe hi p[er]sac sinen soen ghebondē
hadde. seide hi hē opten bont houts opten outaer
ende strecte die hant wt. ende greep dat swaert.
dat hi thint soude offeren. Ende sich die enghel
des heren riep vanden hemel en seide. Abraham
Abraham **H**i antwoerde. ic ben hier Ende hi seide
de hem. en s[re]ket d[ijn] hant niet opt kint. noch en
doch hem niet. nu heb ic bekennt dattu gode ont
sietste. ende dattu d[ijn] ten ghebozē soen niet ghes
paert en hebste om mi Abraham boerde op sijn
oghen. ende sach after rugghe enē weder hanghē
de metten haernen onā die b[ra]men **D**ien nā h[er]e
ende offerden teentē offer voer den sone. ende die
naem van dier steden hiet hi. die heer selt versien
Daer of seitmen noch tot huden toe inden berch.
die heer selt versien **D**oe riep die enghel des heren
anderwerk vanden hemel ende seide. **S**i mij sel
uen heb ic ghesworen spreket die heer. wāt du dit
dinc hebste ghedaen. en dinen eenighen soen niet
ghespaert om mi: soe sal ic di ghebenedien. ende
dijn saet vermenichuoudighen. als die sterren
des hemels. ende als dat sant dat optē ouer des
meers is **D**ijn saet sellen hoer viandē poerte bes
litten. ende alle volc der aerden sellen in dinē saet
ghehoersaem waerste. **A**braham keerde wed tot
sinen kinderen. en ghinghē te gader in ber sabee.

ende woenden daer.

Die anderde lesse exodt.

Het ghelciede in eenre morgghen wake. 22.
Soert voert na dat ghetal C. xxvi.

Die vierde lesse deutronomij

Moses screef enen sanc. en leerde die kindere
van israhel. en gheboot posue nuuns sanc
en seide. wes sterc ende wes vrome. wāt du selste
die kinder vā israhel leiden int sanc dat ic hē bes
louet hebbe. en ic sel metti wesen Daer om na dz
moses ghescreuen hadde die woerden d ewe in
een boec en duolt. gheboot hi den lenitē die die ac
ke der voerwaerden ons heere droeghē en seide.
Reemt desen boec en lertē in een side vand arke.
ons heren gods. op dat hi haer si teghens di tee
nen ghetughe: want ic kenne dijn stridinghe. en
dijn leer hert nake: wāt die wile ic leuede: en in
u in ghinc: altoes wrochte ic crighelic teghēs dē
heer Deel te meer als ic doot sel wesen Vergadt
tot mi alle die meestre ghebozen inden gheslachte:
en die leeraers: en ic sel spreken daer sūt hore dese
redenen Ende ic sel hernel en aerde aenroepen te
ghens hem want ic hebbe ghekēt dat hi na mijn
re doot hoelliken wercken sel en sel haelt of ney
ghen vandē wegghen die ic u ghebodē hebbe En
de sellen hore dinghen ghemoeten inder vterster
tijt. als ghi quaet ghedaen hebt in dat aensicht
C lviij

des heerē dat ghi hem dōzent ouermids dē werck
ke uwer handen. hier om sprac moyses die woer
dē des sanghes daert alle die scare v̄ kind vā ysa
rahel hoerden en̄ volbrocht al tatten einde toe.

Die vierde lesse Baruch.

Israhel hoer die gheboden des leuens. ver
nem mettē oren. op dattu vroetheit weetste.
ysrahel wat ist dattu inder vianden lande sijste.
Du bistē v̄oudet int vreedē lant. du bistē beulec
ket metten doden. du bistē gherekent metten ghe
nen die inder hellen sijn. du hebste die fonteyne v̄
wylheit ghelaten. want haddestu inden weghen v̄
gods ghewandert. du hadste seker in vreden op
ter aerden ghewoent. Teer waer wylheit is. waer
doechde is. op dattu te samen weetste. waer lant
heit des leuens is. ende der voedinghe. waer dat
licht der oghen is. ende vrede. **W**ie heeft hoer ste
de ghewanden. **E**nde waie is in ghegaen in heren
scatte. **W**aer sijn die princen der luden. ende ouer
die heeste verheeren die opter aerden sijn. **D**ie in
den voghelen des hemels speelen. ende dat suluer
vergaderen an scatte. ende dat gout daer die mē
schen in betrouwen. ende hoer besittinghe en̄ is
gheen einde die dat suluer smedē. ende sochtaut
dich sijn. noch hoer wercken en̄ is gheen vinding
ghe. ende nochtans sijn si ghepraueet ende weder
ghedaelt totter hellē. **E**n̄ ander luden sijn in haec

Stede op gheslaē Die ionghelinghen saghe sliche
en woende opt aerde: mar den wech der lerighe
en wisten si niet. noch en verstande hoer toepadē
niet. noch hoer kinderē en ontfinghen si niet. **Sij**
is dre gheworpen vā hoer aēlicht. **Si** en is niet
ghehoert in chanaan noch ghesien in themā. **En**
die kind van achar die die vroetheit ondersachte
die vāder aerden is. die roopluden des lants vā
theman. en die clappers en die ondersoekers der
vroetheit. en der verstandelheit: mer den wech der
wijshheit en wisten si niet. noch en ghedachte hoer
toepadē niet. **O** ysrahel hoe groot en hoe ghewel
dich is dūn huus. die stede dūnre besittinghe is
groot. en en heeft gheē eynde. hoeh en onghemes
ten. Daer waren vernaemde giganten. die vā be
ghin groot waren. en cousten den strijt. **Dese** en
heeft die heer niet vercozen. noch den wech d' lerighe
en wonden si niet. daer om bedoruen si. **Ende**
wāt si gheē wijshheit en hadden. verderfden si om
hoer wijshheit. **Wie** is op gheslāmen indē hemel.
en heeftse ontfanghen. en heeftse vte wolken ghe
brocht. wie is ouer dat meer gheuaren. ende heeft
se gheuonden. en brochtse ouer dat drozen gout.
Hi en is niet die hoer wegghen weet: noch die ghe
dencken mach hoer toepadē: mar hi bekenet die
alle dingghen weet: ende sijn vroetheit heuet se ghe
wondē die die aerde volmaecte ind' eewigher tijt:
E wij

eñ met vee veruollet heeft. die riepe eñ si hoerde
hē met anzte **Eñ** die sterren gauen licht in hore
wakē. eñ sijn vbljt. si sijn gheropen eñ seide. wij
sijn hier **Eñ** si lichten met vralichede den ghenen
diele makede. dit is o se god. eñ tot hē en tel ghe
and vermaedet wordē **Dese** heeft elken wech der
leeringhe ghenonden. eñ gasse iacob sine kide eñ
ysrahel sijn wtuercozen **Dare** na is hi opt aerde
ghelien eñ heeft metten menschen ghewandert
Epistel des seluen daghes int werc d'apostelē

Int. xix. ca.

In dien daghe ghesiede doe appollo was
te chosithien. eñ paulus die vuske laden doer ghe
wandt hadde. eñ tot ephelien qua. eñ sommighe
jongheren want seide hi tot hem **Hebdi** den heil
ghen gheest ontfanghen ende sūt ghi ghelouich.
Doe seiden si tot hem. wi en hebbens niet ontfā
ghē noch ghehoert offer eē heilighe gheest is **Doe**
seide paulus. waer in sidi dan ghedoopt. **Si** seide
in iohānes doopfel. **Doe** seide paulus. **Johānes**
doopte dat valt indē doopfel der penitencien. eñ
seide dat si ghelouen soudē inden ghene die na hē
comende waer dat is in ihesum. **Doe** hi dit ghes
hoert hadde. gheboot hi dat si indē name ons her
ren ihesu ghedoopt worden **Eñ** doe hi hē die ha
dē op gheleit hadde. quam die heilighe gheest op
hem. ende si spraken met nuwe tanghen. ende si

ppheteerden En dese al te samē waren ōtrēt xij +
mannen Doe ghinc paul? met ghetrouwē moe-
de in dē sinagoghen drie maendē al d̄me dispute-
rende vanden rike gods

Ewangelium opten seluen dach Johannes in
sijn. xiiij. ca. :+:

In dien tidē seide ihesus sinen iongherē Ist
dat ghi mi minnet. so hout mine ghebodē
en ic sel den vad bidden. en hi sel v eenen anderē
troester gheuen. op dat hi ewelic met v bliue den
gheeste der waerheit. dien die warelt niet ontfan-
ghen en mach. want si en siets niet. noch si en kē-
nes niet. mar ghi selten kennen. wāt hi sel v bli-
uen en in v sel hi wesen Ic en sel v gheen wesen
laten. ic sel tot v comen noch een luttel. en die wa-
relt en liet mi te hāts niet. mer ghi liet mi. wāt ic
leue en ghi selt leuē In dien daghē selt ghi kennē
dat ic in minen vader ben. en ghi in mi en ic in v
Die mine ghebodē heeft en die houdt. die ist die
mi mint Die mi mint. die wort gheminnet van
minen vader. ende ic sellen minnen. en ic sel hem
mi seluen openbaren.

Epistel opten pinxte dach int werc der apostelē
ghescreuen int anderde ca. :+:

In dien daghen doe die vijftich daghen
veruollet worden. doe waren alle die
discipulen te gader in een stede. Ende

snellike is vanden hemel een gheluuut ghewordē
als eens vuerichs toecomendes gheestes ende dā
nalledē alle dat huus daer si saten **Glo** dat was
in dier stede daer si te voren op gheclommen wa
ren. want so wie metten heiligen gheest vuallet
begheert te wese. die moet mettē ghemoede bouē
der woenskat des vleisches op crammē **Ende** ghe
deplde tonghen openbaerdē hem recht als vuer.
want die heilighe gheest maectese barnende ende
sprekende die van hem veruullet worden. **Ende**
hi sat op enen igheliken van hem **Ende** si sijn al
veruullet metten heiligen gheest. ende begon
den oec met menigherhande tonghen te spreken
also als hem die heilighe gheest in gaf te spreken
Glosa. eenheit der tonghen die hi ouer die van
babilonien ghestropt hadde. die heest die oetmoe
dicheit der heiligher kercken weder omme ver
gadert. **Ende** in iherusalem waren gheestelike
ioedsche mannen wonende wt elken gheslachte
dat onder dē hemel is **Doe** dese stemme gheschiet
was. doe vergadde die menichte ende is int ghes
moede van verwonderen conuus. wāt een ighel
lic hoerde die luden spreken met sijnre tonghen.
Si worden verslaghet. ende verwonderden hem
ende seiden **Siet** en sijn dit niet alle galileensche
die daer spreken. ende hoe hebben wi een yghelic
gehaert o se tōghe daer wi in gheborē sijn. parthi

ende medi. ende elamiten. ende die wonen in me
sopotaniam. Iudeam. en capadociam. pontu.
ende alieu. frigiam. ende panphiliam. egipten en
die landen van libien dat omirent cirenen is. en
die romepulsche toecomelinghe. ioden. en die wtē
heidenen ioden ghetworden sijn. creces en arabies
Wi hebbense in onsen tonghen horen spreken die
grote dinghen gods

Ewangelium opten seluen dach Johannes in
Ijn. xiiij. ca.

In dien tiden seide ihesu sine iongheren. so
wie mi mint. die sel mijn leerighe houdē. en mijn
wad sel hē minnen. En wi sellen tot hē comen en
een woninghe met hē maken Die mi niet en mi
ner. die en hout mijn woerden niet En die leerin
ghe die ghi ghehoert hebt en is mi niet: mar des
vaders die mi ghesent heeft. Dit heb ic v gheseyt
hi v bliuende: mar die troester die heilighe gheest
die die vader senden sel in minen name. sel v lere
alle dinc. ende sel v beduden al dat ic v segghē sel
De vrede laet ic v. mine vrede gheue ic v: niet als
die warelt gheeft gheue icken v Ende laet v her
te niet verslaghen noch ontsien: ghi hebt gehoert
dat ic v seide. Ic ga ende come tot v: waert dat
ghi mi minnede ghi soudet trouwen oblidē: wāt
ic gae totten vader: wāt die vader is meerre dan
ic Ende nu hebbe ic gheseyt datter ghescheyt: op
C lx

dat ghys ghelouet alst ghesiet is **T**e hants en sel
ic niet v niet veel spreke. wāt dese warelt prince
coemt ende in mi en heuet hi niet: mar op dat die
warelt kende dat ic den vader minne **E**nde alsoe
als mi die vader ghebodt ghegheuen heuet. also
doe ict

SERMO

Siquis diligit me. sermonem meum seruauit. **4c.** Johānes xvi **I**n desen heilighe
ewangelia van hudē so begaen wi die tarcoem
ste des heilighen gheest. die cristus als huden sē
de sinen iongheren. **N**u willen wi den heilighen
gheest ontfanghē met sinē iongherē: soe sijn ons
twe dinghen noot. **D**at eerste is godlike minne.
dat wi gade valcomelic minnen sullen. **E**nde dit
bewijst ons cristus inden beghin des heilighen
ewangelia daer hi spreect. die mi minnēde is. die
heilighe gheest is dat ouer der minnen. dat toeca
mende is vten vader ende vten sone. ende hier hi
en coemt hi niet dan totten menschen die hem min
nende sijn. **E**nde hier hi sellen wi den heilighen
gheest ontfanghen in onser siele. soe moeten wij
onse herte keeren van alle vergaenlike minne.
Dat ander is pays ende vrede want die iongher
en ontfinghē den heilighen gheest inder stat vā
iherusalem. **I**herusalem bediet ons een stat des
vreden. **H**ier hi vstaen wi. die den heilighe gheest
ontfaen sel die moet leuen met payse ende vrede.

Nu is vrede in drie manieren Vrede met gode +
vrede met onsen eue kercken. ende vrede met onser
sien. **Nu** als wi die gheboden gods houden +
ende oec die gheboden der heiligher kercken: soe
hebben wi vrede met gode. **Ende** als wi onsen
euen kercken minnen als ons seluen: soe hebben
wij vrede met hem **Ende** als wi onse siele houden
onbesmet van sonden: so is vrede in onser sielen
Die aldus leeft in dese vrede. die is waerdich de
heplighen gheest te ontfanghen.

Des manendaghes epistel int werck der apostelē.
int .x. capittel

In dien daghen dede petrus sijn mont op
en seide **Ghi** manne broeds en vaders. god ghe-
boot ons den volcke te prediken. en te ghelughe
dat hijt is die van gode ghelet is een rechte o le-
uender en der doo **Dese** gheuen alle die pphetē
ghelughe. dat alle die i hem gheloue ouermids
sien name ontfanghen sellen verlossighe o lau-
den **Doe** petrus die woerde sprekende was. viel
die heilige gheest op hem allen diet waer hoer-
den **En** die ghelouighe die met petro ve b nide
nisse gheramen waren. wanderden dat i. ghe-
nade des heiligen gheestes oec wt ghesort was
and die beiden mensche. wat si haerdense sprekē
met alrehande tonghen en gratelike gode louen.

Doe seide petrus. en is hier gheē wat. wie mach
verhieden dat dese niet ghedoopt en wordē. di-
den heilighe gheest ontfanghen hebbē als wi. en
hiel se dopen inden name ihesu cristi Doe badē si
hē dat hi een deel daghen bi hē bleue.

Ewangelium opten seluen dach Johannes
in sijn .iij. ca.:

In dien tiden seide ihesus sinen iongheren.
Also heeft god die warelt ghemint. dat hij
sinen enighen soene gaf. op dat so wie in hē ghes-
louet niet verlozen en worde: mer ewich leuē heb-
be. Want god en heeft sinen soen in die warelt
niet gheset dat hi die warelt verdome: mer dz die
warelt ouermids hē behoudē worde. Die in hem
ghelouet. en wort niet veroerdelt: mer die niet en
ghelouet is te hāts veroerdelt. wāt hi niet en ghe-
louede inden name des enich gheborē soē gods.
dat is dat oerdel wāt eē licht is inder warelt ghe-
comen. en die mēschen hebbē meer die duusternis
sen ghemint dā dat licht: wāt hoer werke waren
quaet. En so wie quaet doet die haet dat licht. en
en coēt tatten lichte niet. op dat sine wercken niet
berespt en wordē: mer die die waerheit werct die
coēt tatten lichte. op dat sijn werke gheopbaert
worden: want si sijn ghewrocht in gode

Des diurdaghes epistel ghescreuen int wer-
der apostelen int tweede ca.

In die daghē doe die apostelē hoerdē die te
iherusalē warē. dat samaria twoert gods
ontfanghen hadde. sendē si tot hē petrū en iohānē
Doe si gmen baden si voer hē dat si den heilighē
gheest moesten ontfanghen.

Ewangelium opten seluen dach Johannes in
sijn tiende ca.:

In diē tidē seide ihesus sinē iōgherē. Doer
waer seg ic u. die niet in die scaeps cope en gaet
doer die doze: mar vā anderlins op climmet. die
is eē dief en moerdenaer: mer die in gaet doer die
doze. die is eē herō der scapen. Dese doet die doer.
wachter op. en die scapē horen sijn stemme. en sijn
eighē scapen roept hi elc hi name en leitse wt. en
wā neer hi sijn eighē scapē wt ghelatē heeft. gaet
hi voer hem. en die scapen volghen hē. want sijn
kennen sijn stemme. **E**nē vreemden en volghen
si niet: mar si vlien van hem. want si en hebben
dier vreemder stemmē niet ghekennet. Die gheli-
kenisse seide hē ihes? mar si en kenden niet wat
hi hē seide. **D**aer om seide hē ihes? antwert. voer
waer voerwaer seg ic u. dat ic die doer ben van
dē scapen. **H**oe veelre ghecomē is. alle sijn si die-
uen en moerdenaers: mar die scapē en hebbēse nē
ghehaert. **I**c ben die doer: so wie doer mi in gaet.
die sel behouden wesen. en hi sel in gaen ende wt
gaen en weide vinden. **D**en dief en cōt niet dan

om te saken ende te daden + ende om te verdueren
Ic ben gheromen op dat si leuen hadden en ouer
vloedelike hadden

Des woensdaghes quatertemper die eerste les
int coninghen boec +

In die daghen seide salomō dē kinderē vā
israhel **W**int die gherechticheit ghi die slāe
berdele. beuoelt den heer in goetbedē. en soect die
reunoudicheit der herten: want vanden ghenen
dies niet en becaerē wort hi gheuondē. en hi wort
den ghenen gheopenbaert die gheloue in hē heb-
ben. wāt verkeerde ghedachtē maken en ghesreit
van gode vanden hemel: mar die gheproefde dat
ghet berespet dē onwilē **W**ant in een quactwil-
lighe siel en sel die wijsheit niet in gaen. noch en
sel inden lichaē niet wonen dat onū ghewerpen
is. wāt die heilighe gheest v leerighe sel den ghe-
uensden vlien. en sel hē ontreckē vandē ghedach-
ten die sand vstandenisse sijn. en sel berespt wor-
den vand toecomenū boelheit. wāt die gheest der
wijsheit is goetieren. en en sel den vmalediden
van sinen lippē niet vlossen: wāt god ist gheru-
ghe sijne niere. en een waerachtich ander soeker
sijns hertē en een hozer sijne tonghen. want die
gheest des heren heeft die rōdicheit der aerde ver-
wollet. en dat dat alle dinghen inhoudt heeft wet-
heghe der stemmen.

Epistel des seluen daghes int werc der apostelē

Int vijfste ca.

In die daghē gheliede om̄ mids d' apostelē tekenen en̄ veel wonds indē volke. en̄ warē alle eendrachtelic in salomōs halle. en̄ niemāt vāden anderen en̄ dorste hē met hē luden menghē. Mar dat volc maectese al prisende groot. en̄ te meer wort die veelheit der mānen en̄ d' winē indē heer ghelouēde ghe-meert. also dat si die siehē wt worpen op't straten. en̄ leidente in beddekijns ende i' troten. op dat als petrus quame. dat syn scheme doch een yghelike van hem omme scheme. ende vād siecke verlast worden. Ende die veelheit der steden daer omtrent liepen te samen te iherusalē en̄ brachten daer sieken. en̄ die vanden oir einen gheesten ghequellēt waten. die alle ghesont ghe-maet worden.

Ewangelium opten seluen dach Johannes in sijn leste ca.:

In dien tiden seide ihesus sinē iongherē. nie-mant en mach tot mi comen. het en si dattē die vader trecke die mi ghesent heeft. En̄ ic sellen dwircken in den ionxten daghe. Het is ghelcreuē inden propheten. ende si waren alle leerlic gods. Gae wie ghehoert heeft vanden vād en̄ gheleert. die come tot mi. niet dat pēmant den vād ghesit heeft. dā die van gode is. dese heeft dē vād ghesit.

Daerwaer voerwaer segghe ic v. die in mi ghelouet. heuet ewich leuen. Ic ben dat broot des leuens. uwe vaders eten hemels broot inder woelkenen en si sijn doot. Dit ist ghetwarighe broot vanden hemel dalende. op dat so wie die daer of eten sel. en sterue. So wie van desen brode eten sel die sel leuen inder ewicheit. En dat broot dat ic gheuen sel. is mijn vleisch voer der werelt leuen.

Des donredaghes epistel int werck der apostelen int achtste ca. :

In dien daghen clam philippus ned in eenre stat van samarien en predicte dien luden cristum. En die scaren namen die dinghen waer. die van philippo ghesproken waren. Ende rechtelic horende en siende die tekenen die hi wroughte. Ende veel van haerre die onrein gheesten hadden riepen met luder stemmen en ghinghen wt. en vele vergichte luden en crepele luden sijn ghesont ghemact. Daer om is daer in die stat grote vroghede ghemaket.

Ewangelium opten seluen dach Lucas in sijn neghende ca. :

In dien tiden riep ihesus sijn rij. apostelen te gad. en gaf hen cracht en moghenheit ouer alle vianden. en dat si quellinche ghenesen souden en sedese te prediken trike gods. en die sieke gesont

te maken. En hi seide tot hē En draghet niet idē
weghe noch roede. noch scarp. noch broot. noch
ghelt. noch en hebt niet twee rocken. ende in wat
huse ghi gaet bliuet daer. ende en gaet daer niet
wt Ende soe wie v niet en ontfanghet. gaet wt
dier stat. en scuddet dat puluer uwer voeten tot
enen ghetughe op hem Ende si ghinghen wt en
omme ghinghen die caestele. ende maecte ouer al
ghelant

Des vridaghes epistel int werc der apostelē
int tweede ca.

In dien tiden dede petrus sijn mont op. en
seide Ghi israhelsche manē hoert dese woer
den Ihesum nasarenum van gode dē gheprūde
man in v In moghentheden ende in wonderen.
ende tekenē die hi ghewrocht heeft als ghi weet.
inden middel van v vanden besloten rade ende
der woerwetenheit gods. So hebt ghi desen ouer
mits der holer handen ouer gheleuert ende ghe
naghelt ende verslegghen Den welkē god verlos
set heeft ende ontsloset der hellen rouwe na dat
tet onmoghelike was hem van hoer ghehouden
te welen. want dauid spreect in hem Ic hebbe dē
heer voer mi altoes voer ghelie: wāt hi tot mijn
re rechter side is. op dat ic niet beweghē en wor
de Daer om is mijn herte verblift ende mijn ton
ghe is veruroecht En voertmeer sel mijn vleisch
C lxiij

in hopen rusten. wāt du en selste mīn siele in die
helle niet laten. noch du en selste dīn heilighē die
veruinghe niet gheuen te sien. **Du** hebste mi die
weghen des leuens randich ghemact. **Du** sel
ste mi metten aensichte met vrolicheit veruollen.
Ewangelium des seluen daghes Lucas in sijn
vijfste capittel

In dien tiden gheschiede in een d' daghen. dē
ihesus sat en leerde. en daer saten pharisee.
en leeraers vand' wet. die gheromē ware wt alle
castelen van galileen. en iudeen. en iherusalē. En
die craft des heeren was om hē luden ghelant te
maken. En siet mānen brochten enen mensche i
en bedde die vergicht was. en begheerde in te kē
ghen en te legghen voer hē: en en vondē niet tot
wat tiden si hē brenghē machten om d' scare wit
Doe clōmen si op dat dac. en daer die teghete lies
ten si hē inden bedde int middel voer ihesū. **W**at
her luden gheloue doe hūt sach seide hi. **W**entche
dija sonden sijn di vergheuen. En die scriben. en
die phariseen beganste te dencken en seiden. **W**ie
is dese die blasphemie spreket. wie mach sonden
d'gheue dan god alleē. **W**āt ihesus hoer ghedach
ten wiste. antwoerde hi en seide tot hē. **W**at denct
ghi in unser herten. wat is licht te legghen. d' d' d'
sonden wordē di d'gheuen. of te legghen. **K**āt op
en wand. op dat ghi weet dat die soē des mēschē

macht heeft in d' aerde die sonde te d'ghenē. Doe
leide hi den d'gichten mensche. **Ic** segghe di. stant
op. hoer op d'ijn bedde. en ganc in d'ijn huus. En
rechtendert stont hi op voer hem luden. en boer
de op daer hi in lach. en ghinc heen in s'jn huus.
ende dancte gode. Ende een verwonderen ombe
winst alle. en si groot makeden gode. En wardē
veruult met vreelen ende seiden. luden hebbē wif
wonder ghelien

Des saterdaghes die eerste lesse + Isehelis
die propheet

Dit spreekt die heere. **Ic** sel minē gheest wt
stazien op alle vleesch. en v' sonē en v' doch
teren sellen ppheteren. **P**oude sellen drome drom
men. en v' ionghelinghen sellen visionē siē: mar
ner sel ic minen gheest in dien daghē wt stazē op
mijn knechten en op mijn deernē. en ic sel wōder
doen in dē hemel bouē. en in d' aerde benedē. bloet
en ouer en walein des roets. die sonne sel d'wan
delē worden in duisternisse. en die mane in bloes
de. eer die grote duuerlike dach des herē sel comē
En elc so wie den naem des heerē aen roepet. die
sel behouden wesen +

Die anderde lesse Ieuitici.
In dien daghen sprac die heer tot moysē en
leide. **S**preect die kind van israhel. en segt
hē als ghi int lant ghegaen sūt dat ic v' gheuen

sel: ende dz laet ghemaepet hebt: so selt ghi scouē
der aeren die eerste vruchte uwes bouwes bren
ghen totten priester die sel een bondekijn op boer
ren voer den heer. op dattet ontfanclic si voer v
Des anderē daghes des sabaaths. en hi selt he
lighen Daer om selt ghi vā dien daghe daer ghi
die scouē der eerster vruchte in offerde tellen seue
volle weken al totten āderē daghe d'vuollinghe
der seuenē weken **E**nde also selt ghi den heer wt
allen uwen woelken een nuwe offerhande offerē
Die broede d'eerster vruchte twee vanden twee
tienden des kleinste meels die die priester op boer
ren sel voerden heer **E**n desen dach selt ghi hietē
den alre feestelicksten. en den alre heilichste. **E**nde
gheen knechtelic werc en selt ghi doen in dien da
ghe. hi sel witachtich en ewich wese in allen uwē
woensteden en uwē gheslachten. seit die almach
tighe heere

I **D**ie derde lesse Deutronomij +
In die daghe seide moyses **H**oer israhel dz
ic dij huden ghebiede. **A**lku int lant selste
gaē dat di die heere god gheuē sel te besittē en du
dat behouden hebste ende daer in wonē selste. soe
selstu nemen van alle dine vruchten die eerste. soe
legghense in een vaetkijn. en trecken totter stede.
die dijn heer god verkiezen sel. op dat sijn naem
daer in gheropen worde **E**n du selste gaen totten

priester die in dien daghē wese sel. en segghē tot hem **Ic** belie huden voer dinen heer god die ons heeft ghehoert. ende onse oetmoedicheit. ende arbeit. ende banghicheit aenghesien heeft. ende ons wt egipten seide in sterker hant. ende met wtghe rechten armen. in groet ontsien. en tephkenen. ende in wonderen. ende seide ons in tot deser stat. ende gaf tlant van melke. en van honich vloegende. Ende daer om offere ic nu die eerste vruchte der aerden die mi die heer ghegheuen heeft. Ende die selste laten in dat aensichte dijns heren gods. En alstu dinen here god aeghebedet hebste. soe selstu werescappen in allen goeden die di dijn heer god ghegheuen heuet.

Die vierde lesse Leuicici :

In dien daghen sprac die heer tot moysen. **Ic** wil dat ghi wandt in mine ghebode. en mine gheboden behoedet ende doet. so sel ic u reghē gheuen in sinen tiden. Ende tlant sel sijn vrucht gheuen. en die bomen sellen met appelen veruallet worden. ende die darschinghe des corēs sel begripen die snidinghe der druuen. en die snidinghe die sel onledich maken die saep tijt. Ende ghi sult in satheden u broot eten. ende sond vrese selt ghi wanen in v lant. **Ic** sel vrede gheuen in uwerende. ghi selt scapen. ende niemant en sel wese die u vernuert. **Ic** sel die quade beesten van u doe.

ende dat swaert en sel doer v lant niet liden **G**hi
selt uwe vianden veruolghen. ende si sellen voer
v vallen **D**ine vā v sellen hondert vzeemde ver
uolghen. en hondt van v tien dusent. uwe viand
dē sellen in uroē aēlichte vallen vāden swaerde.
Ic sel v aensien en doen wassen. ghi sult gheme
nichuoudiche worden. en ic sel mijn voertwaerde
met v vast maken. en ghi selt die alre outste der
ouder dinghen eten. en als die nuwe dinghē co
men selt ghi die oude wech werpē **I**c sel mijn te
bernakel setten in die middel vā v. ende mijn siel
en sel v niet verwerpen **E**n ic sel wanderen on
v ende sel v god wesen. ende ghi selt mijn wols
wesen **S**preect die almachtighe heer

Die vijftste lesse **D**aniel.
De enghel des heren daelde ned met azaria
41. Soect dese lesse des laterdaechs quat
temp voer kerlauont int ghetal xiiij.
Epistel des seluē daghes int wert der apostelz
int. xiiij. ca. :

In dien daghen des naesten sabaoths qua
te gader bina alle die stat om die woerden
gods te horen. **D**oe die ioden die scaren saghen.
sijn si met nīdicheit veruollet. ende wederspake
ende blasphemēerde die woerden die van paula
ghelproken waren **D**oe bleuen paulus ende bari
nabas volstandelic inden woerden en seide **D**at

woert gods moelt u eerst ghesprokē wordē: mer
want ghi dat verwerpet. en u des ewich leuens
onwaerdich maken. siet so keere wi totten heidenen:
want die heere heeft ons also gheboden. **Ic**
hebbe di die heidene gheset tenen lichte. op dattu
in salicheden sietste al totten eynde der aerden.
Doe dat die heiden hoerden worden si verblidet.
ende laefden woert gods met glorien. ende alle
ghelouede si die te voren gheordineert ware tot
ten ewighen leuen. **Ende** des heeren woert wort
wide goesaept doer al dat lant. **Doe** verwoecten
die ioden tot erringhe enighe gheestelike en eerla
me wiuen. en die voerbaerste vand stat. en maec
ten een plecurie teghens paulum en barnabam.
en verdreuenste wt hare ghebuerte. en si scudden
dat puluer der voeten tot eenen ghetughe teghes
hem en quamē tot proniu. **En** die ionghere wor
den duolt met vroechde en mette heilighē gheest
Glo. paulus scudde dat puluer sijne voeten na
ewangeliē leerighe tot enē ghetughe sijns arbeids
dat hi woert gods hē ghebrocht en ghebode had
de. **En** oec daer om scudde hi dat puluer wt: wāt
hi noch cost noch cleeē en ontfinc vandē ghenen
dies ewangeliū salmaden

Ewangeliū opten seluen dach Lucas in sijn
derde ra.:

In die ridē stont ihūs op wt sinagoghē. en

C lxvij

ghic in symōs huus **S**imons swegher was be-
uanghen in et groten saghe **E**n si badē voer haer
En hi stōt bouē haer. en gebaot dē saghe of cort-
se en si wort ghesont **E**n rechteuoert stont si op
ende diende voer hem luden **D**oe die sonne was
onder ghegaen. alle die ghene die siecke of cranc-
ke hadden van alre hāde qualse brachtense tot hē.
Ende hi leide hem allen die hant op en maectese
ghelont **V**an hem ghinghen veel viāden wt en
riepen ende seiden. du biste die sonne gods **E**n hē
beresptese. ende en lieter niet spreken. wāt si wil-
ten dat hi cristus waer **D**oet dach was ghinc hē
wt in een woeste stede. en die scarē lochtē hem en
quamen tot hem. en hilden hē. op dat hi niet wā
hē en seide **D**oe seide hi den ludē. mi behoert oec
anderen steden te boetscappē dat rike gods. wāt
daer om ben ic ghesent **E**nde hi was predikende
inder synagoghen van galileen.

Vander heiligher drieuoudicheit epistel **A**d ro-
manos int. xi. ca.:

Odu haechede des rijcdoms der wijsheide en
der wetelheit gods **H**oe onbegripelike sijn
sine oerdelen. en hoe obelockelic sijn sine weghe.
Wie heekt dē sin des herē bekennt. of wie heekt sijn
raets mā gheweest. of wie heekt hem eerst gheghe-
uen. en men sel hem weder gheuen. want wt hē

en ouermids hē en in hē sijn alle dinghē. hē si glo
rie van ewen tot ewen

Ewangelium opten seluen dach + Johannes
in sijn .xvi. ca. :

In dien tiden seide ihesus sinen iongheren +
Wanneer die troester coemt. .xv. Soect
voer des sonnendaghes voer pinxter dach nae
dat ghetal **C** liij.

Des waensdaghes epistel Ad chorintheos
1pt. .xv. capittel.

Broeders Ist dat crist? ghepredict wort dz
hi vand doot op verresē is. hoe segghē dā
sōmighe in v datter gheen verrisenisse der dodē
en is. noch cristus en is niet verresen Ist dat xps
niet verresen en is. so is onse predikinghe onnut.
v gheloue dat is oec te vergheefs. wi wordē oec
valsche ghetughe gheuondē gods Wāt wi tghē
tughe teghē gode ghesprokē hebben dat hi cristū
verwoerket soude hebben. dien hi niet en verwoer
te: want ist dat die doden niet en verrisen. crist?
en is oec niet op verresē Ist dat crist? niet op d
resē en is. v gheloue is te vergheefs. wāt ghi sijn
noch i uwe sondē En daer om die ghestorū sijn
die sijn in cristo verlorē. dat niet waer en is In
wi alleen in desen seuē hopēde. so sijn wi die d's
lichste van allen menschen Wat nu is crist? op
dresē vand doot **T**e eerste d' gheere die ghestorū
C lxviij

lijn. want ouermids den mēsche dat was adam
is die doot. en ouermids den mensche. dat is xps
is die verrisenisse der doot. En also si alle in ada
ghestoruen lijn. also sellen si alle in cristo leuen
dich ghemaect wordē: mar eē ighelic in sijner or
dinancie Ten alre eersten of voerbaerlicken xps
Alsaē als die een sterre vander ander scheelt. als
Ioe sel die verrisenisse der doden wesen elc na dat
hi ghestoruen is.

Epistel opten heiligen sacraments dach.

Groeders dat ic u gheleert hebbe. xi. Soect
dele epistel in die epistel opten witten doot
redach na dat ghetel

Cxxiiij

Euangelium opten seluen dach Johannes in
sijn leste ca.:

In dien tiden seide ihesus sinen iongheren
Mijn vleisch is waerlic een spise. en mijn
bloet is waerlic een drac. Die mijn vleisch eet en
mijn bloet driackē. die bliuet in mi en ic in hem
Alsa mi ghesent heeft die leuende vader. ende ic
leue om den vad. En die mi eet die sel leuē om mi
Dit ist broot dat vanden hemel ghedaelt is. niet
als u vads inder woelken dat hemelsche broot
ghegheten hebbē en si lijn doot Die dit broot eet
die sel leuen inder ewicheit

Epistel opten eersten sonnēdach na octaue
van pinxter Johannes int. iij. ca.

Here liefste. god is die minne en die ind mī-
ne blyft die blyft in gode en god i hē Daer
in is die mīne v volmaect met os. dz wi betrou-
wē hebbē indē daghe des oerdels: wāt also is hē
Glo. goet doēde dē gherechtighē en den ongerech-
tighen Also sijn wi in deser warelt Glo. minnē
de vriendē en vjāden Vrese en is ind minnē niet:
mar volmaecte minne sluet die vrese butē. wāt
vrese heeft pine. en die vrese en is v volmaect i
minnē: wāt minne en vreset niet mer si begheert
laet ons daer om god mīnen: wāt god heeft os
erst ghemīt Ist dat iemant leit. ic mīne gode. en
sinē broed haet. hi is loghenachtich: wāt die sijn
broeder niet en mint die hi liet. hoe mach hi gode
minnē die hi niet en liet. en dat ghebot hebbē wi
vā gode. dat die gode mīt die moet oer sinē broe-
der minnen **E**n die ghelouet dat ihes? is crist?
Glo. die messias is. die dē ppheten belouet was
Die is vā gode gheborē. en die den ghenē minnet
die hē ghebaert heeft. die mint den ghenē die van
hē gheborē is **D**aer in hebben wi ghekennet dat
wi die kinder gods minnen. wāt wi gode min-
nen en sijn gheboden dsen: want dit is die min-
ne gods. dat wi sijn gheboden bewaren. en sijn
gheboden en sijn niet swaer.

Ewangelium opten seluen dach. Lucas in
sijn leftriende capittel.

In dien tidē seide ihes? dē scaren d phariseē
Het was een rijk mensche en was ghecleet
met purpur en met volcraē. en wer.scapte daghes
lix sierlike En het was een bedelaer gheheten las
larus. ende sach vol sweren voer die rike mans
doze: en begheerde versiet te wesen vandē crumē
die vā sijnre tafelen vielen. en niemāt en gafte hē
Mar die honden quamen en belickeden sijn swer
ren. Het gheschiede dat die arme mensche stark. en
vanden enghelen ghebrocht wort in abrahams
scoot Die rike man stark. en is begrauē in die hel
le Dae hi inden tormenten was. so boerde hi sijn
oghen op. en sach abrahā van verre. en lasarum
in sijn scoot. En hi riep en seide Vader abrahā
ontferme di mijns. en sende lasarus dat hi sendē
sinen vingher int twater nat make. ende leste
mijn tonghe: wāt ic ghecrust worde ind vlam
men Dae seide hem abrahā. Sane ghedencke
dattu goede dinghen ontfighes in dinen leuē. en
lasarus quade des ghelijcs Ende nu wort desen
ghetroest. ende du wortste ghepinighet. Ende in
allen desen is een grote woestheit tusschen v en
ons ghemact. dat die ghene die van hier willen
gaen. tot v niet en maghē. noch vā daer oec hier
te comen Ende hi seide. vad daer om bidde ic dij.
dattu een sendes in mijns vaders huus: want ic
hebbe vijf broeds dat hi hē ghetughe brenghe dat

si niet en comē in deser stede der tormentē Abrahā
ham antwoerde hem ende seide Si hebben mogē
len ende die propheten. laetse die horen **Hij** seide.
Reen abrahā vader: mar ist datc pemāt vand
doot tot hem coemt. si sellen penitencie doen **Hij**
seide hem **Ist** dat si mayles ende die prophetē n
en horen. en al stand pemant vand doot op. sij
en sellens niet ghelouen.

SERMO

Homo quidā erat diues &c. Luc. xvi. In de
sen ewangelia worden ons bescreuen twee
punten tot onser leere. Dat eerste is die staet des
rike mans. die sijn ghenoechte hadde op aertrijc
in vier dinghē. Ten eerste in aertliche goedē. wāt
hi was rijc en hadde veel goets. Ten anderen in
grof erē. want hi was ghecleet met purpur ende
met balsraē Ten vden in lichameliker ghenoech
ten. want hi at alle daghe sondlinghe spise Ten
vierden in ydelheden. wāt hi hadde veel honden
mede te raghen. In deser vier dinghen hebben
die rike luden hier op aertrike seer hoer ghenoech
te. also dat si niet veel en vraghen na die ewighe
vraechde **Hier** of leit crist? wec v rike mensche.
op aertrike seer hoer ghenoechte soecken. ende v
ghenoechte hebt. ende niet en acht op die ewighe
bliscappen **Zu** mocht een segghen. heer is dat i
telike goet so quaet. dz die mēsche daer ā vdoemt.

wozt. waer bi heuet dā god ghescrepen **Ic** segghe
u dat goet dat die mensche wel besit en wel ghes
bruket. en wel epndet. dat en vdoemt den mēsche
niet: mar dz goet dat mē qualic besit dat vdoemt
den mensche **Dat** ander punt is den staet des ri
ke mans. die hi hadde na dat corte leuen. **Dele**
staet is oec seer te ontsien: wāt hi wozt begrauen
vanden duuelen inder hellen. **Hi** was op aertri
ke wōdlike seer rijc. mar in dē hellē was hi so arm
dat hi niet en mochte hebben een dropel wāt op
sijn tonghe: want hi hadde ghesondicht in dē tong
ghen. hier om so wozt hi ghepinicht in dē tonghen
Hier op seit s̄te gregori? **In** dē seluen lede. daer
die mensche mede ghesōdicht heeft. daer in sel hi
ghepinicht wordē. **En** hier om waert het dat wij
hier op aertrike deden penitencie. dan inder hel
len ewighe penitencie.

Epistel des woēldaghes **Ad** collocenses int
derde ca.

Braeders daer om dadet uwe leden die op dē
aerden sijn **Gla.** Die begheerlicheit der ies
den die niet dan aertliche dinghē en begheerē **Daer**
euisheit. onreynicheit. ledicheit. quade begheerte
en ghiericheit die een dienste der afgoden is **Om**
dele dinghen quam die toerne gods op die kin
der der angheloue. daer ghi oec waertijts in wan
derdet doe ghi daer in leuedet. **Mar** nu doet ghi

oec of alle dinghē. grāscap. owaerdicheit. quaet-
heit. blasphemie. scelike reden vā uwē mōde. En
wilt malscander niet sieghē. Doet wt dē oudē mē-
sche met sinē wercken. en doet aen den nuwē hē-
die die onnuwet wort in kennesse na sinen beelde
die hē ghelcapen heeft. In welken niet en is heidē
en iode besnidenisse. en onbesnede barbare en si-
chen knechten en vrie. Mar alle dinghen en i alle
dinghē is xps. Dat is als alle dinghē in xpo ver-
nuwet wordē. dā en is hi gheen wtneeme o plos-
nē. noch o geslachtē. noch o kunnē. Alle die deelē
des nuwen menschen sijn die werken cristi

Ewangelium opten seluen dach Matheus in
sijn vijftste ca.

In die tiden seide ihesus sinē iongherē. En
waent niet dat ic ghecamen bē om die wet of die
ppheten of te doen. Ic en ben oec niet ghecome o
die ewe te omine mar te ouallen. Daerwaer seg-
ic u. tot dz hemel en aerde ogaet. en sel dat minste
punctkijn of strepelkijn vand ewe niet afē bliuē.
alle dese dinghē en sellē ghescien. hier om so wie
een vā dese minste ghebodē breket en leert loe die
ludē. die sel die minste hietē in dat rijk der hemelē.
So wiet doet en leert. die sel groot ghehietē wor-
den int rijk der hemelen.

Des vridaghes ewangelium Lucas in sijn
seuentiende capittel.

C lxxi

In dien tiden seide ihesus sinen iongheren
Het is omoghelic datter gheen scāde en co-
me **W**ar wec dē ghenē bi wiē si comet **H**et waec
hē beē datmē een malenstē hīghe aendē hals. en
men hē in die see worpe. dan dat hi een vā desen
sleinē scādaliseerde **S**iet nu toe. ist dat dūn broē
in di misdoet. berespt hē. en doet hi penitencie. en
ghift hē **E**n al mildede. hi seuentwerk des daechs
teghen di. en seuentwerk des bekeert worde tot dū
legghende. het berouwet mi. en ghift hē **D**oe seide
die apostelen tottē heer. ommeere anse gheloue **D**ie
heer seide. waert dat ghi gheloue had als eē ma-
ter sadekūn. en tot desen maerboem seide. wort
op gherodet en verplante di in die see. hi soude u
ghehoersaem wese. wie ist van u die enen knecht
hebben sel. die eert of allen hoedet. als hi vanden
acker coemt. en legghen hē dā rechtersoert. gauc
litten eten. en en sel hi niet legghen. maeke bereit
dat ic eēt sel. en scorte di op: en dien mi tot ic ghe-
gheghetē en ghedroncken hebbe. en daer na sel ic
eten en drinckē. **S**el hi die knecht dā legghē. wāt
hi dat doet dat hē gheboden heeft. ic en waens nē
Wāneer ghi oec al ghedaē hebt d; u ghebodē is
dan segt. wi sijn onnutte knechtē. dat wi sculdich
waren te doden dat hebben wi ghedaen.
Epitikel opten tweedē sonnēdach naū octauē na
pinxteren **J**ohannes

Broeders ist dat v die warelt hatet. en wilt
niet verwanderē: want wi weten dat wij
vand doot ouer gheuoert sijn int leuen. want wi
minen die broeds. die niet en mit blijft ind doot.
Eic die sinen broed haet is manslachtich. En ghi
weet dat alle manslacht ewich leuen niet en heuet
in hē seluen bliuēde. Daer in hebben wi die mīne
gods bedudet: wāt hi sijn siel voer ons gheset he
uet. en wi sijn sculdich voer onse broeds onse siel
te setten. dat is onse sterflic leuē die deser warelt
substantie is. **G**lo. dat is onnodruftighe rijcdom
uet. en sijn broeders liet noot hebben. ende van
sinen inaderen sluit. hoe bliuet die minne gods
in hē. **W**ijn kindhijns laet ons minnen. n. z. mettē
worden. noch metten tonghen; mar indē werke
ende inder waerheit

Ewangelium opten seluen dach. Lucas int
viertiende ca.:

In dien tiden seide ihes? sine iongherē dese
ghelikenisse. **E**n mēsche maecte een groot auont
mael. en hi rieper veel. en hi sende sijn knechten
in die ure des maels te segghē den ghenē die ghe
noot waren dat si quamen: want alle dinghen
sijn bereit. Ende si begonden hem alle te samē te
ontsculdighen. Die eerste seide hem. **I**c hebbe
een dorp ghecoft. ende ic hebbe noot wat te gaen.
en dat te besien. ic bidde di ontsculdighe mij. En

die ander seide **Ic** hebbe vijf iac offen ghecoft en
ic ga prouen die. ic bidde di ontsculdighe mi **En**
een ander seide. **Ic** hebbe een wijf. en daer om en
mach ic niet comen **Die** knecht qua wed en boets
scaptet sinen heer. **Doe** wort die vader des ghelien
nes toernich en seide sine knechte. ganc haestelic
wt in straten en in steghen vader stat. en brengt
hier i arme. cracke. blide. en czepele **En** die knecht
seide he. het is ghedaen alstu gheboden hebste. en
noch is daer stede **Doe** seide die heer den knechte.
Ganc wt in weghen in tunen. en dwinghelse in te
gaen. op dat mijn huus duolt worde **Ic** segghe u
dat niemant van dien mannen die gheropen sijn
mijn auontmael smaken sellen.

SEARO

Homo quidam fecit cenam magnam. et mis
sit seruum suum qui vocauit multos. **Luc. xiiij.** **I**n desen heiligen ewangelia wort
den ons bescreuen twee punten tot onser leere.
Dat eerste wat wi verstaen bi desen mensche die
desē auontmael ghereit heuet. **Bi** desen mensche
verstaen wi cristum ihesum. die alle goede men
sche bereit heeft die ewighe vroechde wat die ewi
ghe vroechde wort ons gheliket bidē auōtmael.
Wi sien dat naden auontmael soe volghet dat
slapen gaen ende ruste **Aldus** oec die des verdies
nen dat si dat ewighe leuen hebben sellē. daer in

so vindē si die ewighe ruste. wāt daer en is noch
korghe. noch arbeit. noch steruē. noch wenē. noch
hangher. noch dorst; mar altijt bliscap en vroech-
de. Hier om seit iohannes in apocalipsis Salich
sijn si die gheropen sijn tottē auontmael. des lās
dat is tot die werlscap ons heren. Tand punt is
die grote onbekētheit deser mensche. die gheropē
waren tottē auontmael. en niet comen en woude
mar si ontsuldichdē hē met drie dinghē. Die eers-
te hadde een dorp ghecroft en daer hi en mocht hi
niet comen. Si desen verstaetmē die houaerdighe
menschen. die heerscappie hebben ouer stedē ouer
dorpen. en hier hi en gheue si niet om die vroech-
de gods. Die and hadde vijf ioc oflen. die hi proe-
uē moeste: en daer hi en mocht hi niet comē. Hier
hi ostaen wi die ghierighe menschen. also die of-
len wroeten metten hoefde ind aerden: so doe oec
die ghierighe menschen: want al haren sin leg-
ghen si. ende wroeten nacht ende dach in aertsche
dinghen om rijkeit te vercrighen. ende hier om
achten si seer cleine dat ewighe goet. Die derde
hadde een wijf ghenamen: ende daer hi en mocht
te hi oec niet comen. Hier bi verstaen wi die on-
rusche mēschen die meer māren corte ghenoech-
te dan die ewighe vroechde. Hier om die comen
wil totter ewigher bliscap: die moet hem los ma-
ken van allen sanden: ende sondinghe van dese

drie sondē. dat is houaerdicheit ende ghiericheit.
en oec oncuyscheit. sullen si comen tot die ewighe
vroechde

Des woensdaghes epistel tot die romeynen
int vijftste ca. +

Groeds wi sijn gherechtuaerdicht vten ghe
loue. laet ons vrede hebbē doer ihesū cristū
onlē heer tot gode. **O**uermids wiē wi oec dē toes
ganc hebbē doer tgheloue in deser graciē daer wi
in staen en vrolic in oblidē in die hope der gloriē
der kind gods. **R**iet alleē en sijn wi oblijt vā ho
pe der gloriē: mar oec in die druchedē. die wi om
cristū liden. die eē werch sijn totter gloriē. **W**i we
tē dat tribulacie verduldicheit weret. vduuldicheit
maect beproeftheit. beproeftheit maect hope. en
hope en doet ons niet scamen: wāt dat wi hopen
dat sullen wi sekerlic ontfanghen. **D**ie scaemt hē
die niet en ontfāghet dat hi hœpt: wāt die mīne
gods is gekort in onlē hertē oūmids dē heilighē
gheest die ons ghegheuen is

Ewangelium opten seluen dach Matheus in
sijn. xx. ca. +:

In dien tiden volchden hem veel scaren na
en sich twee blinden saten biden weghe. die
hoerden dat ihesus voerbi ghinc en riepen en seis
den Heer dauids sone ontferme dij onser. **M**ar
die scaren berespente dat si souden smighe. en si

riepen des te meer **H**eer dauids sone ontferm di
onser **I**hesus bleef staende. en rieple tot hē en seide
Wat wilt ghi dat ic u doe **S**i seidē. heere dat o se
oghe op ghelokē wordē **I**hesus ontfermde hoers
en roerde haer oghen. en alte haat saghen si. ende
volchdē hem na.

Des vridaghes ewangelium + **M**atheus in lūti
xv capittel

In die tidē doe ihesus quā indē tēpel. quamē
tot hē daer hi leerde die p̄ricē ō priesterē en die ou
de des volcs en seiden. in wat machte doetstu dit
en wie heeft di dese moghenheit ghegheue. ihesus
seide hē. ic sel u rē woert vraghen. ist dat ghūt mi
legt. ic sel u segghen in wat machte ic dit doe.
Waen was iohannes doopsel. vanden hemel of
vande mensche **E**n si dochtē ons hē en seidē. seg
ghē wi vande hemel. hi sel ons antwoerdē. waer
en en ghelofdi hē dan niet **E**n segghen wi van
den menschen so wese wi den scaren: want alle
hilden si iohannē als een prophete **E**n antwoer
den ihesum ende seiden. wi en werens niet **E**n ihe
sus antwoerde hem **R**och ic en segghes u oec n
in wat machte ic dit doe.

Open derden sonnendach epistel **P**etrus int
vijfde capittel

Here liefste weest veruotmoedicht onder die
moghede hant gods. op dz hi u vhefke ind
C lxxiij

tijt der vandinghe dat is inden oerdel. Alle uwe
sochoudicheit werpt in hē: wāt hem is die soch
ghe vā v Weest sober en waket. wāt uwe wed
lake die viāt gaet om als een brieschēde seeuwe.
soekende die hi verllinden mach. Die wederstaet
sterct inden gheloue. en weet dat die selue lidighe
der broederscap die ider warelt is ghelciet die v
wer broedlicheit ghelciet: mar god alre ghenade
die v gheropen heeft in sijn ewighe glorie in xpo
ihesu een luttel ghepinicht. hi sel volbrenghe. hi
sel stedighen. hi sel vast maken. hem si glorie en
ghebat in ewen tot ewen Amen.

Ewangelium opten seluen dach Lucas in sijn
vftiende ca.:

In dien tiden waren tot ihesu comēde publi
licanen ende sondaers om hem te hore. En
die phariseen en die scriben murmureerden ende
spraken. Dese ontfanghet die sondaers ende eet
met hem. Doe seide hi die parabole. ende sprac tot
hem. Wie is van v die mensche die hondt scapē
heeft. ende als hi een van dien verlieset. en saet hi
niet die neghen en tneghentich inder woestinen.
ende gact tot dien dat verlozen is tot dat hijt vin
de. ende als hi dat gheuonden heeft. leyt hijt op si
nen scouderen. ende is blide ende coemt te huus.
ende roept vriendē ende ghebueren te gader ende
leit tot hē. Weest met mi blide: wāt ic mijn scapē

ghevonden heb dat verlore was Ic segghe u dat
also indē hemel wese sel bliscap vā enen sondaer
die penitēcie doet . als vā neghen en tneghentich
gherechtige die penitēcie n̄ en behoeuet . Of wat
wijf die tien penninghē heeft . vliest si dē enē . ōt
Mer si niet dē sātærne . en omkeert dat huus . en
loert naerstelic tot sūt vīde . en als si hē gheuōdē
heeft . roept si die vrienden en ghebuerē te gad en
seit Weest met mi blide : wāt ic heb den penninc
gheuondē die ic verloren hadde Alla seg ic u dat
vroechde wesen sel voer die enghelen gods oū eē
sondaer die penitencie doet

SEKRO

Estant appropinquantes ad ihesum publi/
cāni et peccatores . 21 . Luce . xv . In de
sen heiligen ewangelio so worden ons bewijst
twe punten tot onser leere Dat eerste is die grote
ghenade ons heerē ihesu cristi . dat hi ghecomē is
oter stat sūns vaders om te soeken dat verlore
scaep . Si dese verlorē scape verstaen wi die men
schelike natuer die cristus also seer ghemint heeft
dat hi liet hondt scapen inder woestinen . dat wa
ren die neghen choeren der enghelen inden hemel
ende quam in deser warelt . om te soeken dat ver
lozen scaep . en socht ons drie en dertich iaer lanc .
met groter armoede ende arbeit . Ende nam ons
op sūn hals . doe hi om onsen wille hinc acenden
C lxxv

cruce. en dus heeft hi ons med gheuondē: want
wi verloren waren **H**ier bi spreect hi selue. **D**es
mēschen soen is gheromē om te soeken en salich
te maken dat verloren was **T**ander punt is vā
der vzaechde der enghelen die si hebbē. als hē een
sondaer bekeert tot penitēcie **E**n dat is daer om
op dat hoer choer duolt worde daer die quade en
ghelen wt gheworpen warē **M**ar niet alleen en
verbliden hē die enghelen in onser penitēcie: mer
oec die heilige drieuoudicheit **D**ie heilighe gheest
ūbljft hē oec als wi onse siele suuer makē met pe
nitencien. op dat hi daer in wonē mach en rustē.
Die sone des vads cristus ihesus verbljft hē om
onser penitencien. op dat sijn heilighe blaet aen
ons niet verloren en bljft. dat hi om onsen wille
storte andē cruce **D**ie vad gods ūbljft hē met ōs.
als hi siet dat wi die sonden en den viant vrome
like wederstaen in penitēcie: wāt met ghewari
ghe penitēcie: so ūwinnen wi alle bezorīghe des
viant **H**ier om seit gregorius allmē den viant
wedstaet met penitēcie: so is hi crāt als ē broes
dinc. en allmen niet weder en staet: so is hi staet
als een leeuwe

Des woensdaghes epistel *Ad collocenses* int
derde capittel.

Broeders alle dinghen so wat ghē doet in
den woerden of inden wercken. Doet alle

dinghen inden naē ons heren ihū xpi. dāckende
gode den vād ouermids hē. Ghi wiuen weest dē
mānen onddanich. alst behoert indē heer. ghi mā
nen mint dē wiue. ende en wilt niet bitē wēte tot
hē. Ghi kind weest den ouds in allen ghehoersaē
wāt dat is den heer behaghelic. **B**lo. ist dat v on
derdanicheit indē heer is. Ghi vāds en wilt v kī
deren niet owerken tot toernicheit. op dat si niet
reynmoedich en worden. Ghi knechtē weest den
vleischelike heren in allen dinghē ghehoersaem.
niet tortē oghē dienēde als dē mensche behaghe
de. mar in eēuoudicheit des herten dē heer ontfie
de. wat ghi doet wercket vte wille als den here en
den menschen niet. en weet dat hi dat wedgheuen
des erues vāden heer ontfanghen sel.

Ewangelium opten seluen dach Mathe? in
sijn vijfte ca.:

In diē tidē seide ihesus sinen iongherē. wes
ouer een draghende met dien wedlake son
der heyden: als du biste met hem inden weghe.
op dat di dine wederlake den rechter niet ouer en
leuert. ende die rechter die dan ouer gheuet sinen
dienes. ende du dan gheworpē wortte indē ker
ker. **I**c segghe di voerwaer. dattu daer niet en sel
ste wt gaen. eer du den laetsten vierinc v̄gouden
hebbe. Ghi hebt ghehoert dattet dē ouden gheleit
is. **E**n bedriuet gheen oncuulcheit. **I**c segghe wye
C lxxvi

een wif aensiet hoers te begheren. die heeft alle
hants ouerspel bedreuen in sijn herte. Ist dat dijn
rechter oghe di scandaliseert. Steect wt ende werp
pet van di. het is di beter dat van dinen lede een
bederue. dā al dijn lichaem gheworpen wort in
die helle. Ende ist dat dijn rechter hant di scanda
liseert. Snijte of en werple vā di. wāt het is di be
ter dat een dijnre ledē bederue. dā al dijn lichaem
gheworpen worde in die helle.

Des vridaghes ewangelium. Marcus in sijn
neghende ca.:

In dien tiden ghinc ihes^{us} te iherusalē inden
tēpel. 28. Soect na tghetal. C xlii
Opten vierden sonnendach epistel tot die romen
nen in achtste ca.:

Groeds ic vmoede datē gheen ludē en sijn
in deser tijt die waerdich sijn te vdiennen die
toecomēde glorie die in ons gheopēbaert sel wor
den: wāt die verbeidīghe der creaturē vbeidet die
opēbaringhe v kinder gods: wāt die creature is
onv gheworpē v pdelheit. niet willēs: mar dore
hē diese onv gheworpen heeft in hopen. wāt die
creature sel selue vlost worden vāden dienste der
vganclicheit in vriheit der glorien v kind gods
wāt wi weten dat elke creature vsluchtet en ver
beit m; drucke al tot nu. Glo. om onse wille sluch
ten si alle die indē hemel en indē aerde sijn tot dat

dat alle arbeit volgedet wort. Mer niet alle die
sond oec wi selue die in die aernsticheit des gheest
hebben. en selue suchten in ons totter verkielin
ghe der kinder gods. verbeidēde die verlossinghe
des lichaems

Ewangelium opten seluen dach. Lucas in
sijn selste ca.

In die tīdē seide ihes? sine iongherē. Weest
ontfermhertich. als v hemelsche van ontfermhert
tich is. En en wilt niet oerdelē. en ghi en selt niet
gheerdelt worden. en wilt niet dāmen. en ghi en
selt niet vdoemt worden. Vergheekt. en v sel v ghe
uen worden. gheekt en v sel ghegheue wordē. En
goede mate. en toe gedruct. op ghehopet. en ouer
lopēde sellē si gheuen in v scoot. **M**er seluer mas
ten daer ghi mede metet. sel v mede ghemetē wor
den. Doe seide hi een ghelikenisse. **M**ach een blind
de den blinden leidē. vallen si niet beide indē ghe
die iongher en is niet bouē sinen meyster. **E**lc sel
volmaect welen ist dat hi si als sine meyster. wat
sietste en stubbekijn in dīn boeds oghe. en en balt
i dīns selfs oghe en merckte n. en hoe maghette
dinen broed segghē. broeder laet ic sel dat taf tot
dīnē oghe werpen. ende du den balt in dīnē oghe
niet en sietste. **p**procrāt werp eerst die balt tot di
nē oghe. ende dā sich. dattu dat taf tot dīn broe
ders oghe brēghette.

SERMO.

Estote misericordes sicut et pater vester misericors est. Mat. vi. In desen heilighen ewangelia leert ons onse heer ihesus cristus dat wi ontfermhertich sellen sijn die een tottē anderē wāt sond ontfermherticheit en moghen wi gode niet behaghen. **N**u vinde ic dat die ontfermherticheit staet in drie dinghē **T**en eerste dat wi niet maent uoerdeles en sellen noch udoemen als hoer groot die sondaer is: want waer bi die hudē som dicht en quæet is: hi mach morghen goet wese bē der ghenaden gods en bet dan wi sijn. **M**ar nu sijn veel menschen so nidich dat si een klein misdact groot achtē in hozen euen kerken. en hoer sel ues quaetheit en achten noch en bekennen si niet die nochtan veel grater is **H**ier om sprac ihesus in dat ewangelium. ppocrite doet eerst den bakke wt dinen oghen. en dā moghste sien dat stubbe kijn te doen wt dūn broeūs oghen. **T**en anderē staet die ontfermherticheit gods in gheuinghe: dat is dat wi den armen altoes goet doen sellen. en gheuen **H**ier of spreect cristus in dit ewangelium **G**heekt ende v sel ghegheue worden **H**ier op leit glosa. **G**heekt titelic goet om gode. en v sel ghegheuen worden dat ewighe goet **N**u sijn vele rike mēschen die des niet en doen. en laten den armen gaen hongherich. ende dorstich. ende ongheteet. **D**ese rike en sijn niet ontfermhertich. ende

hier om en sellen si van gode gheen ontfermhers
heit wed ontfanghen: wāt xps spreect int ewan
geliū **W**ett seluer matē daer wi mede metē. daer
sel ons wed mede ghemeten worden **T**en derden
staet die ontfermherticheit in vergheuinghe. dat
is dat wi onsen euen kersten vergheue sellen om
gods wil. soe wat hi teghen ons misdaen heeft.
Hier of leit cristus in dit ewangeliū **B**ergheeft.
en u sel vergheuen worden **R**u sijne veel mens
schen hudē des daghes die des niet en doen. si be
gheren dat god hē vergheue: mar si en willē niet
begheuen **E**nde dese mēschen bidden teghē hē sel
uen int pat nast. daer si legghen. **V**ad verghif
ons onse misdaet. als wi vergheuen den ghenen
die teghen ons misdoē **E**nde hier bi also wi ver
gheuen. also sel ons vergheuen wordē

Des waensdaghes epistel Tot thimatheum
int vierde ca.:

Hene sone die heere stant mi bi. ende stercke
mi **D**at is ouermids mi die predikighe v
uollet worde. ende al die hepdē horen. ende ic ben
verlost vāden leeuwen monde **D**ie heer heeft mi
verlost vā allen quaden werkē. ende sel mi he
houden makē in sijn hemelsche rike. wie dat glo
rie maet wesen van ewen tot ewen **A**men.

Ewangeliū opten seluen dach. **L**ucas in
sijn dertiende capittel.

C lxxviij

In dien tiden quamen sō mich vāden phari
leen tot ihesu en seiden Ganc wt en gāc vā
hier: wāt herodes wil di doden En hi seide hem
gaet en segt dien vasse. sich ic werp den viāt wt
en ic make ghesontheit Huden en morghē en des
derden daghes worde ic volbracht Rorhtā moct
ic huden en morghen en daer na volghende wan
deren. wāt buten iherusalē en ontfanghet hys nē
enich propheet te steruen Iherusalē iherusalē. die
verslaetste die propheten. en steetste die tot di ghes
sent sijn Hoe dicwijl woude ic dine kindere vga
deren. als een voghel sijn nest ond sine vederen
en du en woudeste n; Siet v huus sel waelt ghes
laten worden Ic segghe v dat ghi mi niet sien en
selt. thent datter come dat ghi segghen selt Ches
bādijt is hi die comet inden name des heren.

Des vridaghes ewangelium Marcus in sijn
tiende ca.:

In dien tidē stont ihesus op. ende quā indē
lande van iudeē. ouer die iordane. en die sca
ren vgaederdē noch tot hē. En als hi plach leerde
hi anderweruen Doe quamen die phariseen ende
vraechden hē. oft den man gheoerloeft waer dat
wijl te laten. ende tempteerden hē. Hū antwor
de ende seide. wat gheboot v moyses. Si seiden.
Moyles ghehenghede datmen die sake des ghes
lechts screue. en twijl dā liet Doe antworde ihes

dien en seide Moyses screef u dit ghebot om her
dicheit uwes herte. vanden beghin d' creaturē mas
kede god mā en wijt en seide Daer o sal die men
sche vader en moed' laten. en anhanghen sine wi
ue. en si twee sellen wesen in enen vleische. alsoe
datter nu niet twee en sijn; mer een vleische daer
om dat god te god gheuoecht heeft. dat en sel die
mensche niet seiden

Copten wijsten sonnendach epistel. Petrus
int derde capittel

Are liefste. weest al inden gheloue eendrach
tich. medelidēde. mires d' broed'licheit. ont
fermherrich. oetmoedich. n; quaet woer goet ghel
dende. noch vloec om vloec: mer daer teghēs wel
leggheude: wāt daer in sūt ghi gheropē. dat ghi
die bād'inghe in erklichedē besittet: wāt diet leuē
minnen wil. en goede daghen siet. die d'winghe
sijn tonghe vā ijde. en sijn lippen dat si gheen be
driechlicheit en spreke. en hi keere vandē ijde ende
doe dat goede **H**i soeke dē vrede en volghe hē na
wāt die oghen des heren sijn op die gherechtiche
en sijn ozen in horen ghebede: mar dat aensichte
des heren is op den ghenen die quaet doen **E**nde
wie ist die u d'ere of ghi goede minnes gheweest
hebt: mer ist dat ghi iet lidet o d' gherechticheit so
lijt ghi salich: mar hoer vrese en selt ghi n; d' s'iz
en en selt niet verlaghet wesen: mer dē heer ihesū

criftum heilighet in uwer herten

Ewangelium opten seluen dach Lucas in sijn
vijfste ca.:

In dien tiden doe die scarē dranghē tot ihesu
sum op dat si dat waert gods hoerdē. en hē
stont neffens der see vā genazareth. sach hi twee
screpen staende biden mere. die visschers waren ne
der gheslōmen. en wisschen hoer netten. doe clā
hi in een scip dat simons was. en bat hē dat hēt
een luttel vāden oever leide. En hi leerde den scarē
ten wt den sceepkijn. Doe hi dat spreken of liet
leide hi tot symon Paer in dat diepe. en hercit dē
dine netten te vanghen. En simon antwoerde en
leide. Ghebied alle den nacht hebbē wi ghearbeit
en niet gheuanghen. mar in dinen naem sel ic dat
net toe legghen. en doe si dat deden vinghen si eē
oueruloedighe menichte van visschen. haer nette
scoerden. en si wenckedē den ghesellen die int an
der scip warē dat si ijmen en holpen hē. En si ij
men en veruoldē beide die sceepkijns dat si hina
doopten te grande ghinghen. Doe dat simon petrus
sach. viel hi voer ihesus op sijn knien en sei
de. heer gāc vā mi wāt ic ben een sondich mēsche.
Hese beuic hē. en alle die met hē warē i die vā
ghinghe dē visschen die si vinghen. Des ghesels
iacob en iohannes sebede? hi dē die simōs ghesels
lē warē. Doe seide ihes? tot simō. En wilt v niet

ontfien. van desen voert selfn menschen vā ghē
Doe brachtē si die scēpē te lande. ende lieten alle
dinc. ende volchden hem.:

SEKMO.

Q Uim turbe irruerunt ad ihesū. 41. Luc. xv.
In desen heilighē ewangelio worden ons
bescreeuen twee punten. Dat eerste is grote deuoti
on van desen volcke die so groot was. dat si drā
ghē om dat woert gods te horen. En daer om vā
den draughē ghinc cristus in een scip. Hier bi vā
staen wi die sijn siele salich wil makē. die sel ha
ren dat woert gods en daer na leuen: want daer
of coemt drierhande vrucht. Dat eerste is dat wij
daer bi leeren bekennen. wat wi doen of latē sellē.
Want dat woert gods leert ons mede die goede
werken te minnen. ende die quade werken te latē.
Dat anderde is. dat onse siele daer bi ghespiset
woert. Hier of spreect cristus. Niet alleen en leuet
die mensche inden brade. mar oec vanden woer
den die comen tot den monde gods. Dat derde is
dat die enghelen gods sijn. daer men dat woert
gods predict. op dat si die goede begheerten der
menschen gode maghē offeren. Ende hier om sel
een ighelic mensche gaerne dat woert gods horē
ende dat onthouden. ende daer na leuen. Dat an
der punt is. wat wi verstaen biden scēpe. daer
cristus in ghic. Hier bi vāstaē wi die ghewarighe

penitencie. daer wi mede moghen varē vē see der
ler warelt totten ewighen leuen. **W**āt ghelijc dat
si vdrēncken die vten scepe vallen in dē see. also sel
len si alle vdrēncken in dē hellen die buten peniten
cie steruen. **R**u sien wi oec dat die scripluden ple
ghen hoer scepē te ontlasten als si te swaer warē
en si in node sijn. **A**lso sullē wi oec alle in ghewa
righe penitencie bliuen. en ontladen den last vser
souden. en sellen dat onrechte goet vā ons werpē.
Hier om seit siate iheronimus. gheuarighe peni
tencie is een scip dat ons voert tot die vracche
des ewighe leuens. **D**it scip is oec on dē toe. en ha
uen opē. **A**ldus seit oec sijn mette ghenē die ghe
uarighe penitēcie doe. si sellen horen sin altyt be
sloten hebbē tot vgancklike dinghen. en altyt opē
tot hemelsche begheerten.

Des woensdaghes epistel. **P**etrus in sijn
vierde ca.

Are sieckte en wilt niet verureemt worden.
vanden gheloue ende vander minen gods
nder hette der persecucien die v totter proeuighe
is. als of v wat niemēs ghesiede. **W**āt ten is nē
nieu dat die nauelghers des herē vvolcht worde
mar vblāt te samen deilende den sidē criski. op dē
ghi in die openbaringhe sijnre glozien verblidē
de vuroechdet. wort ghi iden name criski ghesacty
tert. ghi selt salich welē; want dat der eerē en der

glorie en der doechde gods toe hoert **E**n die sijn
gheests is rustet op v: mar niemāt van v en lide
als een manslachte. of eē dief. of eē quaet spreker +
of als een begheerre v vzeemder dinghē **D**ese die
scamen hē inden liden: mar ist datter pemāt lidet
als een kersten mensche die en scame hē niet: mar
hi eere gode in desen name + wāt het is tūt dattet
verdel vanden huse gods beghīne **I**st dattet eerst
van v begonnen wort. hae sulcken eynde sel der
gheence wesen. die die ewangēlien gods niet ghe
louet en hebbē **E**n of die gherechtighe nauwe be
houden sel worden. hi moet veel drucs liden. ens
de die onghenadighe ende die sondaren waer sel
len si bliuen **E**nde aldus aer die lidē naden wil
le gas + die beuelen hoer sielen den ghetrouwen
scapper indē weldaden. en onthouwe en croentse
metten enghelen

Ewangelium opten seluen dach + **M**arcus in
sijn + vij. capittel +

In dien tiden stōt ihesus op. en ghinc indē
lande van tyri en sydonis **H**i ghinc in een
hous. en woude dattet niemāt gheuerē en hadde
en het en mochte niet verholē bliuē **E**n wyl wiēs
dachte enē onreinen gheest hadde. rechteuoert doe
si nā hē hoerde. ghic si in. en viel tot sinen voete.
Het was eē heidēs wyl vādē gheslachte syrophe
niste **E**n si bat hē dat hi den viant tot worpe vā

hoerre dochter **H**i seide. laet die kinder eerst ver-
sade. het en is niet goet der kinder broot te nemen.
en den honden te gheuen **E**n si antwoerde en seide
de hem **H**erre dat is waer: mar die welphijns ete
ouder die tafel vand kind crumen. **E**nde hi seide
hoer om die woerden. ganc die viant is wt ghe-
gaen wt dijner dochter **E**nde doe si heen ghinc in
hoer huus: want si die maghet op, dat bedde lege
ghende. en den viant wt ghegaen.

Des vridaghes ewangelium. Lucas in sijn
xij. capittel.

In dien tiden seide ihesus den scaren d iode
wāneer dat ghi die wolke vanden weste
inden oosten liet. te hant segt ghi die reghe coemt
En het gheschiet also. **E**n wāneer ghi een suden
wint liet. dan segt. het sel draghe welen. en alsoe
ghesciet dat pparziten die ghedaente des hemels
en d aerde. cont ghi proeuen. en hoe en merre ghif
seluen niet dat gherechtich is. wāneer du gaeffe
inden weghe met dinen wederlake totten prince
ghif daer vliticheit toe van dier verlost te worden
rechter di ouer gheue den pūnce. ende die pūnce
di dan werpe inden kerker. **I**c segghe di. du en
selste daer niet wt gaen. thent du oec mede dē saets
sten penninc betaelste:

Opten selken sonnendach epistel Ad romanos
int selte ca.:

Broeds en weet ghi niet. dat wi alle in xpo
ihū ghedoopt sijn. dat wi ghedoopt sijn in
sijne doot: want wi sijn mede met hē beguen ou
mids den doopsel int doot. op dat hoe crist? op
staen is van d' doot ouermids d' glorien des va
ders. laet ons oec also i eē nuheit des leuēs wan
deren: want wi sijn ghewordē mede gheplant d'
ghelicheit sijne doot: so sellen wi oec mede ghes
plant wē d' der ghelicheit sijne vrisenisse. Weet
dat onse oude mensche mede ghecruet is. op dat
dat lichaem d' sonden on d' ghedaē worde. op dat
wi voert an der sondē niet en dienē: want die ghe
stozen is die is gherechtwaerdicht voer dē sondē.
En sijn wi ghestozen met cristo. wi ghelouē oec
dat wi met cristo leuen sellen. wi weten dat crist?
op staen is van d' doot. nu voert an en sterft hi
n: die doot en sel hē voert an niet vheeren. want
dat hi ghestozen is voer die sondē. daer is hi eē
werk voer doot: want eē steruē was hē ghenoech
alle sonden mede of te doen: mar dat hi leuet. dat
leuet hi in gode. Dat is als gad sinen van die ot
sterftic is. Also vermoede v oec doot wē dē d' sō
den: mar gode leuende in cristo ihesu.

Euangelium opten seluen dach. Mathews
in sijn vijfste capittel:

C lxxij

In dien tiden seide ihes^{us} sinen iongherē Ic
seg u. het en si dat v rechtuaerdicheit meer
oueruloedich si. dan der scriben ende der phariseē
ghi en selt niet in gaen int rike der hemelen. **Ch^{ri}**
hebt ghehoert dattet den ouden gheseyt is. Du en
selste niet doden: soe wie verlaet is sculdich des
werdels. Soe wie sinen broeder toe spreect. racha.
dat is een woert van onwaerden. die is sculdich
des raets. So wie dat seit sat. die sel sculdich we
sen der hellen des uiers. **I**st dan dattu dijn offer
brengheste totten outaer. en du daer worste ghes
denckende dat dijn broeder niet heuet teghens di.
laet daer dijn offer voer den outaer. en gant ende
maec vrede met dinen broed. en dan soe coem en
brench dijn offerhāde.

SEKRO

Amen amen dico vobis. nisi habundauerit
iusticia vestra. **Matth. x.** In dese ewā
gelia als ghi ghehoert hebt: so leert ons oke h^{er}e
ihesus dat wi ons paplen sellen niet onse broede
ren. dat is niet onsen euen kersten eer wi niet offer
ren sellen. wāt hi begheert meer dat wi onvlighe
minne hebben dan offerhande. **N**u vinde ic drier
hāde broeds daer wi ons mede paplen sellē. Die
eerste is x^{ps} die alle menschen die in hem ghelov
uen hieten sijn broeds. **A**ls die apostel paul^{us} seit.
Dese broed sel indē daghe des werdels sonvlighe

erue deplē niet sinen goeden broederen dat hi ge
roft heeft met sinen preciosen bloede. **D**ese broed
voren wi also dick als wi doot sonde doē. hier
om sellen wi ons papsen en vreden met hē eer wi
hē iet offeren. **E**n desen paps maken wi. als ons
onse sonden leet sijn. en wi ons daer of biechten.
Die and broed is onse ēghel die van gode gheset
is om ons te behoeden voerdē viant. **D**esen broe
der verdoernē wi dicke met ocrusheit en met an
deren sonden. en laten ons vandē viant vleiden.
Die met desen broed vrede hebbē wil. die sel leuē
na sinē rade. en sijn raet is dat wi leuē in crushe
den. en dat wi den viant altoes met hulpē gods
en sijns wedstaē. **D**ie vde broed is onse euē kerstē
Van desen broeder seic iohannes ewangelista.
Die sinen broeder haet die is een dootslagher. en
wandert inder duusternissen. ende en weet oec
niet waer dat hi gaet. **M**et desen broeder so sellen
wi ons papsen ende vreden. alsoe dicwyl als wij
hem misdoen. ende sellen hem bidden dat hi ons
dat vergheuē wil om die minne van gode. **E**nde
doen wi dat. en vergheuen wi malcander dat wi
teghens malcander misdoē. so sel ons god vghes
uen al onse misdaet. **E**nde en doen wi des niet. so
en sel ons god oec niet vergheuen. **H**ier om soe
rade ic elc kersten mensche te vergheuen. op dat
god onse sonden vergheuen mach

Des woensdaghes epistel Ad hebreos in dat
dertiende capittel.

Groeds laet ons gracie hebben. ouermids
welke wi gode dienen behagghende met vre
ken en waerdicheit. wāt onse god is een oterēde
ouer Die minne der broederlicheit en minnelike
herberghinghe en wilt niet verghetē: want ouer
mids dier heefē sōmich den enghel behaghet. en
omkinghense inder herberghe **Glo.** als abraham
en loth. en wārdē dattet menschen gheueest had
den. **G**hedenct den gheuanghen als die te gader
gheuanghen sijn. en des arbeids: als die inden
lichaē wonēde sijn **Glo.** daer ghi in besocht hebt
wat den arbeids noot is. **E**erlike echtschap si i v
allen. en een onbesmet bedde: wāt ontcrupschers.
en ouerspeelres sel god oerdelen **I**aer v seden sō
der ghiericheit wesen. en welet onnoeghet metten
teghēwoerdighē dighen. wāt hi heeft ghelprokē
Ic en sel di niet laten noch begheuen in allen die
dat v nootdructich is: soe dat wi coenlic moghē
leggghen **D**ie heer is mi een helper. **I**c en sel niet
om siē wat die mēsche sel doen. ghedect v praestē
Glo. dat was d' apostelen en hoer nauolghers.
die hoer platen wārē **D**ie v dat woert gods ghe
sproken hebbē **W**elker apostelē ghi aenliende dē
wtgāt hore wāderighe volghet dē gheloue **J**hūs
xps is ghister en hi is hūdē. en hi is ind ewicheit

Ewangelium opten seluen dach Matheus in
sijn tiende ca.:

In dien tidē doe ihesus ghic vā ihericho. en
sine iōghere en een grote menichte Doe sat
bartumeus timei sone blind neuēs die weghē en
bat. Doe hi hoerde wāttet ihesus nazarenius is.
began hi te ropen en te segghen Ihesu dauids sa
ne ontfarm di mijne. En vele luden hieten hē dat
hi sweghe; mar hi riep veel te meer. Ihesu dauids
sone ontfarm di mijne. En ihel? bleef staēde. en
hiet datmen hē riepe. En si riepen den blindē en
leiden. Des goets moets. stant op. hi roept dij.
hi werp sijn cleet. en spranc op en quā tot hē. ihe
sus seide hē. Wat wiltu dat ic di doe. Die blinde
seide hē. meisē dat ic sie. ihel? seide hē. Ganc. dijn
gheloue heeft di ghelōt ghemaect. En rechteuoert
sach hi. en volchde hē inden weghe.:

Des vridaghes ewangelium Marcus in sijn
vijfste ca.:

In dien tiden quam ihesus ouer dat meer.
int lātscap van gerassenen. En also schiere
als hi vten scepe ghic. ghemoete hem een mēsche
vanden onreinen gheest beleten. die sine woē. dat
in die granen hadde. Ende niemant en mochten
met ketenē viden: want hi was dicke met bandē
ende met ketenen ghebonden. die hij brac. ende
niemant en mochten tammen. En altoes was hij
C xxxiii

nachtes en daghes inden graue en inden berghe
roepende en he seluen slaende met steene **D**oe hi
ihelum sach van verre. doe liep hi tot he en aen
beden. en riep met lud stemmen en seide tot hem
Ihesus die ouerste gods sone. wat is di en mi. ic
beiwere di bi gode dattu mi niet en quelleste **I**he
sus seide tot he. o rein gheest ganc wt melsche. en
hi vraghede he. wat is dijn naem. **H**i seide mine
naem is legia. wat onser ilser veel. en hi bat he seer
dat hi s n z wt dien lantschap en worp **S**intre
den berghe was een grote cudde verken weidende
en die gheesten baden he en seiden. sedet ons indē
verken dat wi daer in gaen **E**n ihel? gheheghes
des **E**n te hants doe die oureine gheeste wt rume
den ghinghen si in die verken. en met groe haest
liep die cudde int meer. en sijn tot twe dulent toe
in die see vdroncken **D**iese hoeden vloghe in die
stat en indē ackere. en boetscapten dat. **E**n twale
ghinc wt om te besien wat daer ghesriet waer. en
ijnen tot ihelū. en segghen dien mensche die vā
den vianden ghemoegt was ghesleet suttē. en ghe
sont vāden ghemoede **E**n si vslaghen he en ver
teldē wat si ghelien haddē. hoe he ghesriet was
die die niant hadde. en vanden vercken **E**nde si
begondē hem te bidden dat hi wech ghinghe wt
horen lande. **D**oe hi in een scip elā. began die mē
sche die beseten gheweest hadde he te bidden. dat

hi niet hē wesen mochte. Ihesus en ghehenghedes
hē niet: mar hi seide tot hem. ganc in dyn huus
torten dinē. en boetscap t hoe vele di die heer ghe-
daen heeft: en dynre ontfermt heeft. Ende hi ghic
heen. ende begon te prediken in een lant van tien
steden. hoe vele dat hē ihesu ghedaen hadde. en sij
verwonden hem alle.

Opten leuendē sonnendach epistel tottē romel-
nen int selte ca.:

Broeds ic spreke mēschelic om die crācheit
uwes vleischs: alsoe ghi v leden ghegheue
hebt te dienē d' oreinicheit en d' boelheit tot quaet
heden. Alsoe bereit nu v leden d' gherechticheit te
dienē in heilichedē: wāt doe ghi knechten d' son-
den waert. doe waert ghi d' gerechticheit vzeemde.
Mar wat vruchtē had ghi doe. daer ghi v nu in
traemt: wāt dat eynde der sondē is die doot. Nu
ghi sijt gheuriet vand' sonden. en goede knechten
gheworden. ghi hebt v vrucht in heilichedē. en dz
eynde ewich leuen. want dat loen d' sonden is die
doot. en ewich leuen is vand' ghenaden gods in
cristo ihesu onsen heer.

Evangelium opten seluen dach. Marcus int
selte capittel

In dien tidē doe eē grote scare was met ihesu
sij. en niet keten en hadde. doe riep hi sinen
sorgheren te gadē en seide hem. **M**i quarter wat ouer

die scare . wāt sich si liden mī . ende het is nu die
daghen . en en hebbē niet teten **E**n laet ic se valtes
de thuis gaē . si sellē onthliuen indē weghe . wāt
si mich van hē sijn vā verre ghecomen . **E**n sijn
iougheren antwoerden hē . waen soude iemant
dese moghē vladē met brode hier in deser woesti-
nen **E**n hi vraghede hē . hoe veel broden hebt ghi
si seiden seuen **E**n hi gheboot d scaren dat si op
die aerde saten **E**n hi nam die seuen brodē . en des
de gracie . en bracle . en gafte sinen iougherē . dat
sife der scaren voer leide . en si leidende voer hem
si hadden oec een luttel visch . en die ghebāndide
hi . en gheboot dat mē hē voer rechte . **E**n si atē en
si sijn vālaet **E**n namē op vāden stukken die daer
ouer bleuen seuen coruē **D**er gheene die atē wa-
ren bina vier duzent mannen . hi liet se .

SEKRO

Meretz super e bam: quia iam triduo susti-
nent me . nec habent quod mandacent . xij .
Mar . viij . **I**n desen heilighē ewangelio wor-
den bescreuen twee punten tot onser leere **D**at
eerste is die grote onfermherticheit ons heeren .
ihesu cristi . die hi heeft op allen creaturen . en dat
bewijst hi hier daer hi spreect . **W**i ontfermt ouer
der scaren des volcs **S**ijn grote onfermherticheit
wort bewijst ende bescreuen in veel dinghen **T**en
eersten mael . als dat hi den sandaren gheest te

eten en te drincken. en cleeu. nochtan en is die son-
daer n̄ waerdich throot te etē. als site augustin
leit. **T**en anderen. als dat hi den sondaer spaere
en verbeit sijne penitencie en sijne beteringhe.
Hier of spreect hi daer den propheet **Ic** en wil n̄
die doot des sondaers: mar dat hi hē beter. en bes-
keer. en leue. **T**en derden mael. als dat hi dē son-
daer vriendelic ontfaet in sijne gracie. als hi mit
penitencie tot hem coemt **H**ier of is een exempel
inden verloren soen. doen hi weder quā tot sinen
vader. en bekende sijn misdaet: doe liep sijn vader
hē teghē en ontfic hē vriendelic in sine arme. en
rustē voer sijn mont. **H**ier bi bekende die mēsche
sijn grote misdaet: so soude hi oec bekēnē die gra-
te ontfiermherticheit gods die ouer hem is **W**āt
dat die warelt niet en versinct. noch dat die son-
daer niet leuēde ter hellē en vaert. dat coemt al bi
der ontfiermherticheit gods. **D**at anderde punt
is. waer bi dat cristus hem ontfiermede ouer dat
valc **D**at was daer bi: wāt si hē drie daghē ghes-
ualghet haddē **A**ldus so doet oec god met ons al-
len. die hem nauolghē met drie daghē der penitē-
cie. dat is berouwe. hiechte. en beteringhe vā son-
den **D**ese ontfiermt hi sonderli ghe. en doet met hē
sine ghenade

Des woensdaghes epistel tot dien van cha-
riuthen.:

C lxxvi

BGoeds den ghenē en is nu gheē vdoemnisse
le die in cristo ihesu sijn · die niet nadē vlei
sche en wanderen: wāt die ewe des gheest des le
uens in cristo ihesu heeft mi vlost vand ewe v lō
dē · en v doot: wāt datt ewe v moghelic was · dāc
hi cranc in was · nadē vleische heuet god sijn loē
ghelēt in die ghelijcheit des vleyschs v sondē · en
wāt dier sonde die aen cristo begān was heeft hij
die sondē vdoemt indē vleische · op dat die rechts
uaerdicheit der ewe i ons veruolt worde · wi die
niet naden vleische en wandere: mar nadē gheest
wāt die nadē vleische sijn · die smake die dinghe
die des vleysches sijn: mar die nadē gheeste sijn ·
die beuogelen den gheest: wāt die wijsheit des vlei
sches is die doot · en die wijsheit des gheest is le
uen · en vrede in cristo ihesu onsen heer

Ewangelium opten seluen dach · Mattheus
int lestiende ca.:

In dien tiden quamen die phariseen · en die
Saduceen · ende tempterende haden sij hem ·
dat hi hē eē teikē vāden hemel toende · En hi seide
hē Des auants segt ghi · het sel claer wēd worde
die hemel is root · Des morghens segt ghi · het sel
hudē anwēd sijn die hemel is droeue · Dat aēlicht
des hemels rōt ghi oerdelē · en moghet n; teikenē
v tijt onvscheidē · Eē quaet gheflacht · en eē ouer
lende begheert teikenē · en hē en sel gheen gegheue

worden dan ionas teikenē. en liette welē en ghic
heen En doe sine iongheren ouer dat meer qmen
hadden si vgheten broot mede te nemen. en hi sei
hē. Siet en hoet v vāden phariseen en saduceen.
Si dochten in hē seluē en leidē. wi en hebbē gheē
broot ghenomen Doe seide ihesus tot hē diet wel
wiste. wat denct ghi onder v wāt ghi gheē broot
en hebt. vstaet ghi noch niet. en ghedenct der vijf
braden indē vijf dulēt menschē. en hoe veel coruē
ghi of naemt. Noch v seue brodē indē vier dulēt
menschē. en hoe veel mādē ghi of naemt Waer
om en verstaet ghi niet. wāt ic v vādē brode niet
en seide Hoet v vāden depreem v phariseen en sa
duceen Doe vstondē si dat hi niet en sprac datmē
wachtē soude. vādē depreem des broots: mar vā
der leerē ghe v phariseen en saduceen

Des vridaghes ewangelium. Matheus in
lij. xij. ca. :

In dien tiden ghinc ihesus op een sabaoth
ouer coren. ende sine iongheren hongherdē
ende begonden in die aderen te ploeken. en te eten
Die phariseen saghent. ende seidēt hem. sich dijn
iongheren doē dat hem niet gheoerloeft en is op
den sabaoth En hi antwoerde hem. en hebt ghi
niet ghelesen wat dauid dede doe hem hō gherde
ende die met hem warē. hoe hi in dat gods huns
ghic en at tghewide broot dat hē niet gheoerloeft
C lxxxvij

en was te eten noch den ghenen die met hem wa-
ren dan alleen den priesterē. Of en hebdi niet ghe-
lien inder wet. dat die priesters die vierce des sa-
terdaghes breken. ende des sonder sonde sijn. Ac
legghe v dat dese meerre is dan die tempel. Had
ghi gheweten wat dat is. ic wil ontfermhreicheit
heit en niet offerhande. ghi en hadt die onnasele
niet verdoerdelt

Opten achtsten sonnēdach epistel totten romen
nen int achtste ca.

Broeders wi sijn sculdich. niet den vleische
dat wi naden vleische leuen: want ist dat
ghi naden vleische leuet. ghi selt steruen: mar ist
dat ghi metten gheeste die wercken des vleisches
dodet. ghi selt leuen: want so wie vaden gheeste
gods ghewracht worden. dat sijn kinder gods.
want ghi en hebt den gheest d' knechtelicheit niet
ontfanghen anderweruē in vzen: mar ghi hebt
ontfanghen dē gheest der d'kielinghe der kinderē
in welken wi roepen. abba vader. Die gheest sel
ue gheuet onse gheest tghetughe. dat wi kinder
gods sijn. ende sijn wi kinder. so sijn wi ertghe
namen gods. ende mede eruers cristi

Euangelium opten seluen dach Mathews in
Ijn. xij. ca. :

In die tidē seide ihes? sine ionghere. wacht
tet v vandē valschen propheten die tot v comē i

trappen cleder van binnen sijn si gripende volue
an hoer vruchten selt ghise kennē. ploeken si vā
den doernen druuen. ofte vāden dūstelen vighen
Also brengt elc goet boem goede vruchten. en eē
quaet boem quade vruchtē. En een goet boem en
mach gheen ijde vruchten brenghē. noch eē quaet
boem goede vruchtē makē. Alle boem die gheen
goede vrucht en maect. die selmē op houdē en int
ouer werpen. Hier om an hoer vruchten selt ghise
kennen. niet en sellen si alle int rijk der hemelen
gaen die heer tot mi segghen. Mar die die wille
mijns vaders doet die inden hemel is. hi sel igāē
int rike der hemelen.

SEKMO

Omnis arbor bona bonos fruct? facit. 4. 1.
Mathei. viij. In desen ewangelio worde
ons bescreuen twee punten tot onser leere. Dat
eerste is dat onse heer ihesus cristus eenen goedē
mensche gheliket enen goedē boem. en dat bi drie
saken. Die eerste is. een goede boem wortelt hem
diep inder aerden. ende hoe dz hi dieper staet van
wortelen. hoe hij vaster staet ende hogher wast.
Aldus doet oec een goet mensche. die hem seluen
wortele in oetmoedicheden: wāt hoe een mensche
oetmoedigher is vā hertē. hoe hi meer wast voer
gode en hogher climt. Hier of soe spreect cristus
seluer. Alle die hem vernederen sellen verheuen
C xxxviij

worden **D**at ander is. een goet boem brenghet si
ne vrucht inden somer voert. ende niet inden wi
ter **A**d? doet oec eē goet deuotet mēsche. die pūnt
hē vrucht voert te brēghen indē somer. dat is nu
want die winter sel comen dat is nader doot. dā
en sel niemant vrucht connen brenghen. **H**ier
om leert ons sinte pouwels dat wi goede werckē
sellen doen als wi den tūt hebben. **D**at derde is.
een goet boem brēghet vruchten an alle sijn tackē
Hier bi staen wi. dat wi vrucht der goeū werckē
valbrenghen sellen met al onlē leden. met onsen
voeten sellen wi ter kerken gaen. met onsen oren
sellen wi t'woert gods hore. met onsen monde sel
len wi gode louen eū aenbeden. met onsen handē
aelmilfen gheuen. eū met herten alcht op gode
dencken **D**at ander is **S**iden quaden boem ver
staen wi die quade menschen die gheen vruchte ō
goeū werckē en brēghen. eū hier om sellē si of ghe
houden wordē. eū gheworpē int ewighe uer dē
nimmermeer leschē en sal **H**ier ō ic rade dat wi
nu vrucht brenghen ō goeū werken: soe moghen
wi daer of leuen in hemelrīc. want onse werken
sellen ons nauolghen.

Des woensdaghes epistel totten romepuen
int vijfste ca. :

Groeders cristus is voer ons ghestorū doe
wi noch sondaers waren. veel te meer sijn

wi daer om gherechtuærdiche. en sellen nu in sin
nen bloede vaden oerdel behoude wesen. ouermids
he: wat sijn wi in gade vloet ouermids de doot
sijns soes doe wi noch vaden ware. veel te meer
wi die vloent sijn sellen in sine leuen behoude bli
uen. Niet alle sellen wi behoude wesen: mar wi vs
bliden ons in gode ouermids ihesu cristu onse heer
wat wi sellen een wesen met he. niet van nature: mer
in minen en in eendrachticheit des willens. wat wi
niet willen noch minnen en sellen dan hi.

Ewangelium opten seluen dach Mathæus in
sijn neghende ca.:

In dien tiden seide iohanes tot ihesu. meyl
ter wi saghen enen in dinen naem die vanden
de wt werpē die ons az en valcht. en wi vobodēt
hem ihesus seide. en wilt hem niet vbidden. nyes
mant en is die mirakel wercket in minen name.
en die te hants qualic van mi spreken mach: soe
wie niet teghens v en is. die is met v. Soe wie v
drincken sel gheuen en kelic outs waters in mine
name: want ghi cristo toe hoert. ic segghe v voer
maer. hi en sel sijn loen niet verliesen. En soe wie
dat een scandaliseert van desen kleinen. die in mi
ghelouen. het waer hem beter datmen eenen ma
lencken aenden hals dede ende worpen in die see
En ist sake dat di dijn hat scandaliseert. snijtle of
het is di beter crac te gaen int ewighe leuen: dan twee
C lxxix

handen te hebben in die helle te gaen in dat vuer
dat nemmermeer wt ghedaen en sel wordē Daer
en sel die worm niet steruen. en dat vuer niet wt
gaen Ende ist dat di dñn voet scandaliseert. snijt
se of. het is di beter crepel in te gaen in dat ewi-
ghe leuen. dan twee voeten te hebben. en ghewor-
pen te wordē in dat onleschelijke vuer. daer hoer
te worm niet steruen en sel. ende dat vuer niet wt
ghedaen en sel worden Ende ist dat dñn oghe dij
scandaliseert. werpet wt. het is di beter scelu in te
gaen in dat rike gods. dan twee oghe te hebben
en gheworpen te worden in die helle des vuers.
daer hoer worm niet steruē en sel. en dz vuer niet
wtghedaen en sel worden

Des vridaghes ewangelium Matheus in sijre
xxiij. capittel

In dien tiden seide ihesus den scriben ende
den phariseen Wee u ghi scribē ende pha-
riseen pporciten. die daer toe sluten dat rijc d' her-
melen voer dē menschen. Ghi en gaet daer niet in
noch die ingāghers en laet ghi niet in gaen Wee
u ghi scriben en phariseen pporciten. ghi d' l' idet
d' weduwen husen in uwen langhen ghebedē. die
ghi bedet Daer d' selt ghi te meer vdomenisse d' o-
sāghen. wee u scriben en phariseen pporciten. ghi
omme gaet die see ende dat lant om eenen met u

Ghelouich te maken. ende als hi ghemaect is. dā
maect hi hem een kint der hellen. die heilste merre
dan ghi. wee v blinde leiders. ghi segt: so wie bi
den tempel sweert en is niet sculdich te houden +
mar so wie dat sweert hidden goude des tempels
die is sculdich te handē. **S**otte ende blinde is dat
gout meerre of is dē tempel meerre die dat gout
heilich maket. **E**nde soe wie dat sweert hidden ou
taer dat en hout niet. **M**ar soe wie datter sweert
bider offerhanden die opten outaer is dat selmen
houden. **B**linden wat is meerre. weder die offer
hande of dat outaer. dat die offerhande heyllich
maect. **S**o wie dat sweert indē outaer. die sweert
in hem. ende in al dat inden outaer is. **E**nde soe
wie inden tempel sweert die sweert in hem. en in
al dat i is. en wie bidē hemel sweert. die sweert
bidē stoel gods. en bidē ghene die daer op sit. wee
v phariseen ende scriben en pprocten. ghi ontent
mente disse en romen. ende hebt achter ghelaten
dat meestte inder wet: als gherechticheit ontferm
herticheit ende gheloue. **D**ese sijn noot dat mens
dode en die ander niet achter en late.

Opten ix. sonnendach epistel tot dien van cha
rithen int x. ca.

Broeders laet ons die quade dinghē niet be
gheerlic welē: also als sise begheerde. nach
en wort gheen oekenaers v al goden. ghelijc als si

sōmich van hē. als ghescreuen is Dat volc ghē
sitten eten ende drincken voer dat gulden calck. en
stondē op spelen voer dat calck. **N**och en laet gheē
oncuusheit doen. als die sōmighe vā hē dedē. en
het worden ghedoot bi drie en twintich duzent in
enen daghe. **N**och en laet ons cristuta niet temp-
teren. als hoerre sōmich tempteerdē. en si wor-
den ghedoot vanden serpēten. **N**och en murmu-
reert niet als die sōmighē murmurēden. ende
si worden ghelleghe vanden enghel. diese int lāt
van beloften niet. en liet comen om hoerre mur-
muracien wille. **A**lle dese dinghen gheschiedē hē
inder figuren. en si sijn ghescreuen tot onser cor-
rexiē. dat wi ons daer voer hoeden. of wi sijn
meerre wrake verheidende. **I**n welken die eyndē
der warelt ghecamen sijn. want wi sijn nu inder
laetste outhēit der warelt. also wie waent dat hi
staet. die liet dat hi niet en valt. **G**heē tēptacie mē
v begripen dan die menschelic is: wāt god is ge-
trouwe. hi en sel v niet laten becozen. bouen dat
ghi ōmoecht: mer hi sel mett tēptacie een behulp
doen. op dat ghāt māghet liden.

Ewangelium des seluen daghes. Lucas int
vijftiende ca. :

In dien tiden seide ihesus sinen iongherē tē
rāt man die hadde tē dorpman. Ende dese
was voer diē beruftet dz hi sijn goet ōmist soude

hebben . ende hi riep hem ende seide **W**at hoer ic
van di **S**hif reden vāden ambachte dat di beuo
len is . du en moghelste dat nu niet meer voeren .
Doe seide die doozpmā in hē seluen . wat sel ic doē
wāt die heer antneēt mi minen dienst . ic en mach
niet gūen . en ic scame mi te biddē . ic en weet wat
ic doen sel : wāneer ic of ghelet worde vāden am
bacht dat si mi ontfanghen in minen huse . **D**oe
riep hi alle sūns heeren sculdēnaers te god en sei
de den eersten . hoe vele sūtstu minē heer sculdich
Ende hi seide . hondert maten olpe **E**nde hi seide .
hem . nem dūn reescap en sit haestelic : ende scrīft
vīstich **D**aer na seide hi enen anderen . **H**oe vele
bistu sculdich **H**i seide . hondert maten tarwē **H**i
seide **N**em dūn reescap en scrīuet tachtich . **E**nde
die heer prīfde den meper der quaetheit . dat hū
wīllic ghedaen hadde : wāt die kind des ler warelt
sijn wiser in horen gheslachten . dan die kind des
lichtes in horen gheboertē **E**n ic segghe v maket
v vrienden vāden scatte der boesheit . op dat si v
ontfanghen in die ewighe tabernaculen . wan
neer dattet uwes ghebreket .

SEKTO.

Homo quidā erat diues qui habebat vīllicā
Auce . xvi . **B**i desen riken menschen
verstaen wi god den vader die rīc is : want alle
C xci

dinc is in sijne ghewout Ende al dat wi hebbe
sond sonde coemt van hem nochtā en heuet hys
niet te min **B**i desen rente meester verstaen wi al
le menschen die rekeninghe sellen moeten doen
voer desen riken mensche als hi ten oerdel coemt
Nu vinde ic drie punten der vroetheit in desen re
temeester die ons noot sijn Die eerste vroetheit
was dat hi ouerdachte dat sinen dienst van hem
ghenamen soude worden Hier bi verstaen wi dz
wi althijt in sorghe sellen sijn want wi en weten
niet hoe langhe dat wi regieren sellen ouer dat
goet twelc god ons verleent heeft want die alre
sekerste van leuen wanen te sijn die sijn alre on
sekerste als sinte augustijn seit Dat and punt
is dat hi sorghe hadde om sijn rekenighe te ma
ken teghen sinen heer Hier bi vstaen wi dat wi
sorghen sellen hoe wi voer gode antwoerde moe
ten gheuen van al onsen leuen Hier of spreket se
te matheus Van allen ydelen woerden soe sellen
die menschen reden moeten gheuen van allen ho
ren leuen Hier of spreect sinte matheus Van alle
ydeln woerden sellen die menschen moeten rede
gheuen voer gode Och leider hoe sellen wi dan
reden conuen ghegheuen van allen onsen doot
sonden Hier om so waer ons beter dat wi reke
ninghe maecten voer enen priester in volcomelis
ker bierchtē Die dde vroetheit was dat hi hē voer

lary. en marcke vrienden dien ontfinghen in hore
hufen doe hi sijn dienft quijt gaen soude Hier bij
distaen wi dat wi ons voerliu sellen voer die toe
romende tijt. en dat wi vriende makē souden De
se vrienden dat sijn die arme mensche die ons oes
faen sullen in die ewighe tabernacule. dat is int
ewighe leuen. ist dat wise te vriende hebben Hier
of wi exēpel nemē ander mire. die des somers sa
weel ogadē dat si te wint daer bi leeft Dus soudē
wi oer ogaderen onsen scat ind scrot d armer mē
schen: wāt dat wi hē gheuen. dat sellen wi vindē
en daer of leuen in die ewighe vroechde. welke
vroechde ons wil gonne die vader die sone die
heilighe gheest. Amen

U Des woensdaghes epistel Totten romeynen
int selte ca.

Broeds en weet ghi niet dat ghi knechtē sijt
des ghees die ghi ghehoersaē geweest hebt.
en die ghi u selue knechte biedet ghehoersaē te we
len. wed dattet si f sanden totē doot. of d gherech
ticheden der ghehoersaemheit Ic dancke gode dz
doe ghi knechten der sondē waert. vē herten ghe
hoersaē gheweest hebt ind forme d leerīghe daer
ghi in gheset sijt Ghi sijt vlost vanden sondē. en
ghi sijt knechten der gherechticheit

Euangelium opten seluen dach. Lucas int
telliende capittel

In dien tiden seide ihesus sinen iongheren.
Soe wie ghetrouwe is indē minsten. hi is
der inden meesten ghetrouwe. Ende die in elcine
ongherechtich is. hi is oec indē groten ongherech
tich. Ist dan dat ghi inden bosen scatten niet ghe
trouwe gheweest en hebt dat v is. wie sel v ghela
uen. En en hebt ghi indē vreemde niet getrouwe
gheweest dat waer is. wie sel v gheuen dat v is.
Gheen knecht en mach twe heren dienen: wāt hi
sel den enen haten. en den anderē minnen. ofte dē
enen anhāghen. en den anderen vsmaden. Gode
en moghet ghi niet dienen en der ghiericheit. Die
ghierige phariseen hoerdē al dit. en li bespottedē
Doe seide hi hē. ghi sijt die v rechtuaerdich ma
ket voer dē menschen: mar god kent uwe herten.
want dat voer den mēschen hoghe of vheuen is.
dat is v menschelic voer gode.

Des vridaghes ewangelium. Lucas in sijn
xi. capittel

In dien tiden bat een phariseus ihesum dat
hi met hem ate. en hi ghinc. en sat ned t ta
felen. Die phariseus began in hem seluen te reke
nen en te segghen. waer om hi niet ghedwooghen
en waer voer die maeltijt. En die heer seide tot hē.
Ghi phariseen ghi maket nu reine dat buten den
kels en den nap is: mar dat binnē v is dat is vol
roelts en boesheden. Dwase diet maecte dat butē

Is heeft hys oec niet ghemaect dat daer hi uen is
Mar gheeft aelmiscien vā dat v ouerloept. en alle
dinc sel v rein sijn. Mar wee v phariseen. want
ghi tiendet mente en rute en alle warmoes. ende
ghi ouertredet dat oerdel en die minne gods. het
behaerde dit te doen en niet te laten. Wee v phari
leen. ghi mint die eerste stoel inder sinagoghe. en
die groetinghe op die marct. wee v ghi sijt alle
yuen die niet en bliken. en die menschen die daer
op wanderen en wetens niet. Doe antwoerde ee
van den gheleerden inder wet en seide hē. meester
alstu dese dinghen segste. doetste ons oec scande.
Ende hi sprac en seide. wee v gheleerde ind eewē
die die luden belasten met borden. die niet ghedra
ghē moghen wesen. en ghi selue en wilt dien last
met uwen enen vingher niet roeren.

Opten tienden sonaendach epistel totten cho
nichen int xij. ca.:

Broeders ic wil dat ghi weet vā den gauen
des heiligen gheest: wāt ghi weet doe ghi
heidene waeret. also als men v leide. ghi ghet ghū
totten kommen af goden. Daer om doe ic v kun
dich dat niemāt inden gheest gods sprekende en
spreket een ofscheidinghe van ihesu. Niewant en
is in cristo contrarie die ouermids den heiligen
gheest spreket. Ende niemant en mach segghen.
dat is waerlic ontfanghen. of begripē dat ihes?

god is **H**eer ihesus het si inden heilighen gheest
Het sijn deplinghe der gien: mar het is eē gheest
En het sijn deplinghe d' diensten: mar het is een
heer. **E**n het sijn deplinghe der werken: mar het
is een god die al in al wercket. **D**ie openbarighe
des gheest wort enen ighelic gheghenē totē nut
scap. niet na vdiēntē: mar na nutscap d' ghemeē
re werken. **D**en sulcken wort ouermids dē gheest
niet ouermids den verdienten gheghenē die leerē
ghe der wijsheit. dat is verstandenisse eē welspre
kinghe der godliker dinghen. **D**ie sulke nadē sel
uen gheest d' leerighe d' wetentheit. **D**at is hoe hē
hē hebben sellen in tijtlikē dinghen. **D**en anderen
int gheloue indē seluen gheest. dat is leerighe eē
volstandicheit des gheloues. **D**en sulcken gracie
der gheloutheit inden seluen gheest. dat is die sie
le ghelont te maken. den sulckē werkighe d' ma
ghentheden. dat is miraculen teghens d' naturen
loep te doē. den sulken die prophēcie. dat is toes
comēde dinghē te segghen. den anderē ondscheit
der gheeste. dat is onderscheit te weten wat vten
goeden gheeste of vten bosen gheeste ghewrocht
wort. den anderen die gheslachten der tonghen
dat is visioenen te ontbinden. als ioseph conste.
den anderen bedudinghe der leerighe. dat is der
propheten ende der ewangelien woerden gheeste
teliken te ontbinden. **A**lle dese dinghen wercket

die een. en die selue gheest deplēde hē allen soe als
hi wil. Dese gauen en wordē niet ghedeilt na der
menschen verdiēten: mer na behoerlicheit der mē
schen hem inden gheloue te stercken. Daer om en
sel hem niemāt verheffen diese heeft. noch bedruc
ken diese niet en heeft. want dese gauen te ontfa
ghen en salighen niet: mer naden gauen te leuen
ende gherechtich te staen

Euangelium opten seluen dach. Lucas int
xix. capittel.

In dien tidē doe ihesus iherusalē nakede en
die stat sach. weende hi op haer. ende seide.
Daer dattu kendeste en du **G**lo. du soudeste oec
weenen. en die dinghen die di te vreden sijn in di
nen daghē. die sijn nu verborghē vā dinen oghē.
Wāt in di sellē daghen comen. dat di dijn viādē
om legghen sellen. en sellen di om beuanghē. en
sellē di alles ins te gader drucken. en sellē di toe
ter aerden ned werpen. en die kind die in di sijn.
En en sellē in di steen op steen niet laten: wāt du
niet bekenst en hebste den tijt dijnre versoekinghe
En hi ghic inden tēpel. en begonde wt te werpē
die daer costen en drocten. en seide hē Het is ghe
creuen dat mijn huus is een bede huus: mer ghi
hebtet of ghemact een speloucke der moerdenas
ren. ende hi was daghelix leerende inden tēpel. :

SEARO

Omn appropinquasset ihesus iherusalē cī
uitatē. ꝛc. Luce. xxv. **I**n desen ewangelijs
worden ons bewijst twee punten tot onser leere.
Dat eerste is die grote ontfermherticheit ons he-
ren ihesu cristi. dat hi aensien woude die stat iheru-
susalē. daer die gheern in waren die hē cruceu cū
doden souden. en daer toe bewēde hoer lidē her-
telic. dat si namaels haddē: want lāghe tūt daer
na dat si cristū ghecrucust haddē. soe quā velpas-
tiamus die keiser vā romen en tytus sijn soen. en
belaghen die stat vā iherusalē met groter macht
en wonnēse met craft. en sloeghen veel iode daer
en sulke leidense met hē gheuanghen. En die and
doctense en gauen dertich iode om eenen penninge
als si cristū rokten voer dertich penninghen. **D**ie
wilde onse heer al te voren dattet aldus gheschie-
soude. ende hier om so weende hi. doe hi quā bi-
stat en hile sach. **D**at and punt is die grote bitter-
heit der sondaren; want si niet en willen bekē-
nen dat liden dat hem nakende is. **E**nde daer om
sprac ihesus. **B**ekendeste dat di toecommende is.
du soudes oec weenen. **O** iherusalem woude die
sondaer bekennen die grote waechde die hū ver-
liest. en die grote pine die hē nakende is om sijn
souden wille. hi mochte wel weenen. **W**i lesē doe
petrus onse heer ghelochent hadde doe hi gheua-
ghen was. dat petrus ghinc ende berchde hē in

een steenroetse. en weede bitter tranē **W**i moghē
oec wel seer weenen. wāt so dicke als wi doot sā
de doen: so lochenen wi onsen heer ihesū. ghelijc
als die apostel leit **E**n also als xps sinte pier si
ne sondē vergaf. so sel hi ons oec doen. ist dat wi
om onsen sanden weenen. **H**ier of leit cristus.
Salich sijn si die weenen: want si sellen hier na
ghetroest worden.

Des woensdaghes epistel tot die van thomin:
then int xv. ca.

Vlaeders alle vleysch en is n; een vleysch.
dat is vā eenre waerde. mar sulc is d' mensche en
sulc d' beesten. sulc d' voghelē. sulc d' visschen **E**n
het sijn hemelsche lichamē. en and' aertsche licha-
men: mar het is eē and' glorie d' hemelscher licha-
mē. en een and' d' aertscher lichamē **H**et is eē and'
claerheit d' sonnen. een ander der manen. en eē an-
der der sterrē: wāt die een sterre scheelt vāder an-
der in claerhedē. **A**lsoe is oec die verrisenisse der
daden. **D**at lichaem wort begrauen in sterfliche-
den. het sel op staen in onsterflichen. het wort
begrauen in onedelheden. het sel op staen in glorie
Het wort begrauen in crancheden. het sel op staen
in moghenthedē. daer wort begrauen een veelic
lichaem. daer sel op staen een gheestelic lichaem.
Allec een veelic lichaem: so illec oec een gheestelic
lichaem als ghescreuen is. **D**ie eerste adam is eē

mensche ghemaect in eere leuender sielen Die leste
ada dat is cristus in een leuende gheest: mar dat
ter gheestelic is en is niet eerst: mar datter veelic
is. daer na datter gheestelic is

Ewangelium opten seluca darh. Lucas int
lestiende ca.

In dien tiden seide ihes? sine ionghere **W**ā
neer ghi iherusalē ome belegghen selt sien
vāden here. dan weet dat sine verderuighe ghe-
maect is Die dā in iudeen sijn die moete indē bee-
ghen oliē. en die int middel sijn die moeten dāle.
en die indē concrikē sijn. die en sellen daer niet i-
gaen: wāt dit sijn die daghē d' wrakē. op dat alle
dinghen veruolt wordē die ghescrenen sijn. wee-
dien die kind' draghen. en voelsteren in dien da-
ghen: wāt het sel een groot druc wesen opt' aerde
en vbolghen desen volcke. En iherusalē sel vādē
heiden vreden wordē. thent die tiden d' gheslach-
ten vuolt worden.

Des vridaghes ewangelium Lucas in sijn
xxi. ca. :

In dien tidē seide ihesus tot sinen ionghere
en worde in ouertalligheden ende drankenescap
ende in sorgghen deses leuens. ende ouer v dan ca-
me die haestelike onuerliende doot. Want recht
als een stric sel hi comen in hē allen die sitten opt

mensicht der aerden. **M**aket dā alle ende bidt op
dat ghi waerdich moghet worden alle dese toera
mende dinghen te vlien en te staen voer die sone
des menschen

Opten elfften sonnendach epistel tot die chorē
then int .xv. ca.:

Broeders ic make u kundich dat ewāgelia
dat ic u ghepredict hebbe. en ghi ontfanghē
hebt. en daer ghi i staet. en ouermids welc ghi be
houden wort. **S**i wat reden heb ic u ghepredict.
ist dat ghūt hout. ten si dat ghūt te ōghets hebt.
Ghelouer: wāt ic heb u ten eerstē ouer gheghenē.
dat ic ontfanghē hebbe: wāt crist? is ghestoruen
waer onse sondē nader scrifturen. en dat hi bequē
is. en dat hi op ghestaen is des derdē daghes na
der scrifturen. en dat hi gheliē is vā piet. en daer
na vāden eluen. **D**aer na is hi ghelien meer dan
vā vijfhandert broeders te gader. daerre noch ve
le of leeft: mar sō mich ilser of ghestoruē **D**aer na
is hi ghelien vā iacob. daer na van allē apostelē
mar alre laetst vā allē is hi oec vā mi gheliē. als
van enen wettelbaren dat butē der rechter tijt der
gheboerten gheboeren wort **A**lsoe was hi na ons
heren hemeluaert verhoeren inden gheeste **W**āt ic
ben die miltē vāden apostelē. die niet waerdich
en ben een apostel te hieten: wāt ic heb die kercke
gods gheperlequeert. **V**ander ghenaden gods

ben ic dat ic ben. Dat ic een apostel gheropen ben
dat is vand' ghenaden. en sijn gracie en heeft in
mi niet ledich gheweest.

Ewangelium opten seluen dach. Lucas int
achtende ca.

In dien tiden seide ihesus dese ghelikenisse
tot sommighe die in hem seluen betrouwe
den als of si gherechtich waren. ende ander ludē
verstaeden. Twe menschen clammen indē tēpel
om te beden. die een was een phariseus. en die an
der een publicaen. Die phariseus stont en hat dit
bi hē seluen. God ic doe di dank dat ic niet en ben
als and' menschen. rouers. ongherechtighe. ouer
speelres. oec mede als dese publicaen. Ic vastte twee
werk in die weke. Ic gheue tiende vā al dat ic bes
litte. Ende die publicaen stont van verre. ende hi
en woude sijn hoeft niet op hoeren tatten hemel:
mar hi sloech sijn borst ende seide. God weest mi
sondaer ghenadich. Ic legghe v voerwaer. Dese
clam gherechtuaerdicht neder in sijn huus van
dien: want so wie hem verheffet die sel vernedert
wordē. ende wie hem vergetmaedicht. die sel ver
heuen worden.

SECRET.
DOs homines ascenderunt in templum et
Iuce. xviij. In desen ewangelio soe wort
ons bescreuen den staet des publicaens en sine

Oetmoedicheit. Ende die houerdicheit des phar
leus wort bewijst in drie dinghen **T**en eerste dat
hi hem heilich ende rechtuaerdich hilt. nochtans
als salomon leit. soe en weet niemant of hi des
grien gods waerdich is **T**en anderen mael. als
dat hem dochte dat die heilicheit die hi hadde vā
hem seluen ende niet van gode. nochtan dat crist
tus spreect. sonder mi en roudi niet ghedoen. ten
derden mael als dat hem dochte dat niemant als
soe goet en was als hi. ende dat alle ander men
schen sondarē waren. nochtā dat cristus spreket
ghi en selt niemant veroerden. op dat ghi niet
veroordelt en wort. **t**en anderen mael soe wort
bescreuen den staet des oetmoedighen publicāz.
die een sondaer was. ende ghenade van gode ver
reect om sijnre groter oetmoedicheit wille **S**ine
oetmoedicheit wort bewijst in drie dinghen **E**erste
in groter vreesen die hi hadde: want van vreesen
soe en dorste hi niet voer den outaer comen: mar
hi lach in dat eynde vanden tempel **t**en ande
ren mael in groter scamelheit: want hi en dorste
sijn oghen niet op slaen totten hemel **t**en derde
in grote rouwe: want hi sloech voer sijn herte en
de sprac **H**eerre god ontferme ouer mi arme son
daer **H**ier in wort ons bewijst. dat wi ons niet
verheffen en sellē. al sijn wi goet ende heilich: mar
ons altoes veroetmoedighen met desen publicāz
C xcviij

eñ comen inder kerken. eñ bidden gode ghenade
van alle onsen sonden

Des woensdaghes epistel tot die van chorin-
then int. vi. ca. :

Doeders en weet ghi niet dat uwe lichaem
ledē cristi sijn. sel ic daer om nemen die ledē
cristi eñ makense leden eens ghemeen wijfs. dat
si verre **O**f en weet ghi niet die eenen ghemeenen
wiue anhanghet. dat hi een lichaem wort: wāt hi
leide. twe sellere wesen in enen vleische **M**ar wie
den heer anhanghet die is een gheest **A**lso als alle
die leden vā eenre sielen gheregiert worden. alsoe
sijn alle die ghene die van enē gheest leuende sijn
ghemaect. die sijn een lichaem mit cristo ghewordē
inmetten gheest des herē **B**liet die oncuusheit: wāt
niet bet noch anders en machmense verwinē **A**l
die sonden die die mensche doet die is buten den
lichaem: mar die oncuusheit doet. die sondicht in
sinen lichaem. **O**f en weet ghi niet. v lede sijn eē
tēpel des heiligen gheest. die in u is. die ghi vā
gode hebt **G**hi en sāt u selues niet: mer crist? die
v ghecoft heeft teghen sinen vad. eñ vloft vādē
prince d warelt: wāt ghi sāt ghecoft met enē gro-
tē scatte **G**lorificeert eñ draghet gode i uwe lichaem
altore sinen beelde teghenwoerdich te staen.
Ewangelium opten seluen dach **M**arcus int
achtste capittel.

In dien tidē clam ihel² in een sceepkijn in
linen iongheren. en quam int laut vā dal
manicha Die phariseen ghinghen wt en begon
den hē te vraghē. en eplchten vā hē een teiken vā
den hemel. en tēpteerden hē. en hi vsluchte hē indē
gheest en seide. waer om soert dat gheslachte een
teiken Ic leg v voerwaer. desen gheslachte en sel
gheen teiken ghegheuen worden. ende hi lieste.
en clam anderweruen in een scip ende voer heen
ouer dat meer. Si vergaten broot te nemen. ende
en hadden mar een broot met hē inden scipe. **H**ij
gheboot hem en seide. Siet ende hoet v vādē dees
tem der phariseen. en vā herodes decrem Si doch
ten ende spraken tot malcander. Dit leit hi daer
om want wi gheen broot en hebben **I**hesus ken
nede dat. ende seide hem. waer om denct ghi daer
op. want ghi gheen broot en hebbet. kennet ghi
noch niet noch en verstaet. hebbet ghi noch uwe
herten vblint. hebt ghi oghen. ende en liet ghi nē
hebt ghi oren. ende en hoert ghi niet. **E**n dencket
v niet doe ic die vijf braden brac ander vijf dulēt
menschen. ende hoe vele coruen ghij op boordet
vol van relue. Si seiden twaleue. Doe ic seuen
braden onder vier dulēt menschen brac. hoe me
nighe manden vol stucken naemt ghi daer of Si
seiden seuen. **E**nde hi seide hem. hoe en verstaet
ghij dan noch niet.

Des vridaghes ewangelium. Lucas in lxxij. capittel.

In dien tīdē seide ihesus sinen iongherē soe wie dat veel ghegheuen is. van hē sel veel gheepschet worden. **E**n diē si veel beualē hebben meer sellen si van hē epschen. **I**c ben ghecomē o dat ouer iū aerde te sendē. en wat wil ic dan dat ontstekē wordē. **E**n doe ic in ghedoopt te worden. **E**n hae worde ic ghedwonghen ihent dat volbracht worde. **W**aent ghi dat ic ghecomē ben vrede inder aerde te gheuen. dat en legghe ic v niet mar een scheidighe: wāt van die selre viue in eē huus wesen ghescheidē. drie in twee en twee in drien selre ghescheidē wordē. **D**ie vader inden lone en die lone indē vader. **D**ie moed indē dochter. en die dochter indē moed. **D**ie swegher in die sware en die sware in die swegher.

Opten seueden sonnendach epistel totten charlithen int derde ca.

Groeds alsulken betrouwen hebben wi tot gode outnids xpm. **N**iet dat wi omoghēde sijn van ons pet goets te hebben. en te ghedēckē als wt ons seluē: mer onse omoghē is vā gode. **D**ie ons bejme dienres des nuwen testaments ghemaect heeft. niet indē lettere: mar inden gheel. te want die letter dodet: mar die gheest maect leuendich. **D**ie lettē is die ewe die die sondē obiedet.

en wylt. si en maect niet leuedich: mar si dodet in
dien dat die menschē tot verbodē di ghen te meer
ghenepghet wort. en optē dienst v doot. dat is v
ewe met letteren in die stede ghescreuen ind glo-
rien was. Also als die kind van israhel in moy-
ses aensichte niet sien en mochten om die glorie
sijns aensichts die te niet gaet. Hoe en sel dan die
dienst des heren niet billiker inder glorien wesen.
Wat of die dienst der vdomenissen ind glorien
is. veel te meer sel die dienst der gherechticheit ind
glorien oueruloepen.

Ewangelium opten seluen dach Marcus int
achtste ca.:

In dien tiden ghinc ihes? wt vande landen
tiri. en qua neuens sidon tott see vā galil-
leen midden daer slant vā decapoleos. Ende sij
brachten tot hē enen douē en enen stammē. en be-
den hē dat hi sijn hant op hem leide. en hi nam hē
vāden scaren achterwaert. en dede sinen kleinē vī-
gher in sijn oren. ende maecte spekel. ende roerde
sijn tonghe. en sach op inden heemel. ende versuch-
te ende leide tot hem Effeta. dat is. wort op ghe-
daen. En rechteuoert sijn sijn oren open ghedaen
ende die bant sijner tonghen is onbonden. Ende
hi sprac recht. Ende hū ghebaot hem dat sijt nie-
mant en seide. Hoe hūt hem meer verbaot. hoe sij
meer predicten. en te meer verwonderden si hem.

eñ seiden **A**lle dinc heekt hi wel ghedaē. eñ die doe
ue doen horen eñ die stamme daen spreken

SEKMO

Adducunt ei ludum et mutum. 42. Ma-
thei. iij. **I**n desen heiligen ewangelio
worden ons bescreuen twee punten. Dat eerste is
wat wi verstaen bi desen stomen eñ douē mēsche
hier bi verstaen wi den sondaer die vāden viant
doef ghemaect wort eñ stom i sijn sondē. Hier of
spreect dauid inden saut. Die sondaer is doot als
dat serpent aspis. **A**spis is een serpent dat goet
is tot mederijn als sijn venijn vā hē is. eñ mē ple-
ghet te vāghē met soetē ghelude. eñ dā leitet sijn
een oer opter aerde. eñ tand stoptet met sijn staert
om dattet tgheluuut niet hoerē en soude. Aldus soe
verstaet oec die viant die oren der sondaren. also
dat si niet vele en begherē te horen van gode. eñ
selden so spreken si hoer bierchte. eñ aldus soe be-
houden si in hē dat venijn der sondaren. Dat an-
der punt is. wat wi verstaen bi dese mensche die
desen mensche aldus brochten gheleit tot cristum.
Ic vinde twee dinghen die den sondaren leidē eñ
brughen tot gode. Dat eerste is dat waert gods
te horen prediken. Hier of lesen wi int leuen der
apostelen dat petrus predicte den volke. alsoe dz
daer drie dusent worden bekeert eñ ghedoept. eñ
gheloueden in cristum. Aldus soe wort oec alle

daghe menighe sondaer bekeert inder predicacie
en gode ghebracht. Dat ader is tribulacie en liden
dat god den sonderē sendet. Men vindet vele me-
schen die gode niet en bekenen alst hē wel gaet.
en als si voerspoet hebbē: mar alse god slaet met
enighen tribulacie: so bekēnē si gode en hoer sō-
den. Hier of spreect sinte gregorius. dat liden en
dat doghē dat ons op aertrike toecoemt. dat doet
ons tot gode comen in hemelrijc

Epistel des waensdaghes tot die chozinthen
int vierde ca.

Ghoeds wi en predikē ons seluer niet: mar
onsen heere ihesum cristum: mar ons uwe
dienres ouermids ihesum: want god heuet ghes-
boden wt dē duusternissen een licht te schinē. dat
lichtende in onser herten tot verlichtighe der wes-
teheit der claerheit gods indē aēlichte ihesu cristi.
Mar desē scat hebbē wij in cranckē vatē. op dat
die hoerheit toe hore der doechdē gods en niet vā
ons in allen dinghē liden wi dzuc: mar wi en wor-
den niet veranxt. wi wordē verarmt dat wi onse
nootdructe niet en hebbē: mar wi en worden niet
outset nach ghegheue. wi liden persecucie. Vā ste-
den tot steden: mar wi en worden niet ghelaten.
wi worden wt gheworpen in die vrees der doot.
mar wi en verderue niet. Alst sijn wi die dodin-
ghe ihesu in onsen lichaē ammedraghende. op dz

dat leuē ihesu in onse lichame gheopēbaert woer
de den vrienden ende den vianden

Ewangelium opten seluen dach. Marcus in
sijn neghende ca. :

In dien tiden doe ihesus soude gaē. volghe
den hem twe blindē na al roepēde. ende sei
den huse quā. qmen die blinde tot hem. **E**n ihesu
seide tot hē. ghelouet ghi dat ict u doen mach. **S**i
seiden hē. trouwen heer ia wi. **D**oe roerde hi hoer
oghe en seide. na u gheloue moet u gheschie. **E**n
hoer oghe worden op ghedaē. **E**n ihesus dreich
dele. ende seide. siet dattet nemanant en wete. **D**ie
ghinghen wt. en maecten in al dat lant gherichte.
Die luden ghinghe heen. en brochten hē enen kō
men mensche die beseten was. en doe die viāt wt
gheworpen was. sprac die kōme. en die scare die
wonderden en seide. **H**ie en openbaerde aldus dat
nighen dinc in israhel.

Des vridaghes ewangelium Matheus in sijn
neghende ca. :

In dien tiden began ihesus den keden daer
teel doechden in ghedaen waren te verwi
ten dat si gheen penitēcie ghedaē en haddē. **D**ie
di corosaim. wee di bethsaida: wāt hadden die
haddē die doechde i rero en in sidone ghedaē ghe
weest die in u gewrocht sijn. si soude in alle hē en

in haer cleeu penitencie ghedaen hebben **Rochta**
leg ic v dat ic tyro en sydon ghenadeliker wesen
sel indē daghe des oerdels dan v. en du thaphar
naum al wordeste totten hemel toe verheuen. du
selste weder totter hellen neder dalen. want had
dē in sydonia die doerhdē gheschiet. die in di ghe
schiet sijn. si hadden licht tot desen daghen staēde
ghebleuen. **Rochtan** leg ic v dat den lande van
sydonia ghenadeliker gheschiē sel dā di indē da
ghe des oerdels:

Opten xiiij. sonnēdach epistel Ad galathas
int derde ca.

Broeds abrahā sijn beloften toe gheleit. en
sijnen lade. en hi en leit niet den lade als in
welen: mar als in enen. en sijnē laden dat is crijs?
Mar dat testament leg ic dattet vā gode valt ge
maect is. die ewe die na vier hōdt iarē en dīch ge
maect is. die en vernietet noch en veridelt die be
loften niet **Moises** ontfinc die ewe vier hondt ia
ren en dīch na dz abrahā die belofte beloest was
Aldus en quā die salicheit niet vē ewe: mar vā
den beloften. wāt dit is die erkniſse vē ewe: so en
is si te hants niet vē beloften. **God** heeft abrahā
ghegheuen. ouermids ō wed loften. ouermids criſ
tū die dicwyl beloest was. wat sel daer ō die ewe
Die ewe is in ghelet om die ouertredīghe. wātet
laet ijme diēt god beloue **Die** ewe is indē middel

gheset tusschen abrahams belofte en d' volgen-
dinghe. op dat die ewe dat volc in veeleu hilde.
en also des bequamer worde die belofte te ontfan-
ghen. En die ewe is gheordineert ouermids den
enghelen. dat was moyses en sineu dienres. In
des middelaers hant: mar die en hoer niet eenen
toe mar twee. en god is een. Is dan die ewe te-
ghen die belofte gods. dat si verre: wat waer-
ren ewe ghegheuen die leuende mochte maken.
waerlic die gherechticheit soude wt der ewe wese.
Mar nu heeft die scrifture onder die sonden alle
dinghen te god ghesloten. Op dat die belofte wt
den gheloue ihesu cristi d' ghelouighē ghegheue
worden. Glosa. daer om ordineert god also dat
wi bekennen soudē die crancheit der ewe. en ons
dan haesten totter gracieu cristi.

Ewangelium opten seluen dach Lucas in sijn
tiende ca.:

In die tidē seide ihes? sine iongherē Salich
sijn die oghē die sien dat ghi liet. wāt ic seg u d'
veel ppheten en coninghen begheerdē te sien dat
ghi liet. en si en sagghens niet. en te horen dat ghi
hoert. en si en hoerdens n: Doe stont een meester
vād wēt op en tēpteerde hē en seide. meisc wāt sel
ic doen en dat ewich leuen belitten. En hi seide hē
Wat is ind ewe ghescreuē. hoe seestu. Hi atwoer-
de en seide. Du selste minnen dinen heer dine god.

van alle dñre herten. en vā alle dñre sielen. en
vā al dñre cracht. en vā al dinen ghemoede. en
dinen naelsten als dū seluen. **D**oe seide hi tot hem
Du hebste te recht gheā woert. doet dat en du sel
ste leuen. **D**oe woude hi hem seluen rechtuaerdi
ghen en seide tot ihesū. wie is mijn naeste. **I**hesū
sach op en seide. **E**en mensche daelde ned vā iher
usalē in ihericho. en gheraerte ond die moerdens
ren die hē beroueden en wonden en lieten half le
uende en ghinghen heen. **H**et gheuel dat eē prief
ter dien wech ned quā. sach hi hē en ghinc voer bi
En des gheljes ren diaken. doe hi bi dier steden
was en hē ghelien hadde. ghic hi oec voer bi. **E**n
ren samariaen ghinc dien wech. doe hū neuens
hē quā en hi hē sach. wart hi met ontfermhertich
heit beweghen. en ghinc tot hem ende verbaht hē
sine wonden. ende goot daer wijn ende olie in.
Ende hi leiden op sijn paert. ende voerden in die
herberghe. en dede hem daer meesterie. **E**nde des
anderen daghes. reikede hi voert twe penninghē
en gafse den waert en seide. hebt sorghe voer hem
en lo wattu daer bouen tot gheuelste. als ic weder
come. ic selt di gheldē. **W**ie van dese driē denet
die hē naelt te wesen die ander den moerdenaers
gheraect was. doe seide hi. die die ontfermhertich
heit in hem wrochte. **E**nde ihesus seide hem. gāt
en doe du des gheljes

SERMO

Homo quidam descendebat ab iherusalē in
ihericho et incidit in latrones ⁊c. Iuce. ⁊c.

Bidelen mensche die van iherusalē ghinc tot ihe
rica. en on d'weghe qua hi on d' d' moerdenaers ⁊
Daer bi d'staen wi die mēschelike natuer. Adam
wile vad en eua dese warē gheset vā gode in ihe
rusalē. dat bedudet een stat des vreden. dat was
inden aertlichen paradise. dat si daer altijt souden ge
leekt hebben. souden steruen. souden sorghe. souden ar
beit. en al haer nacomelinghen: mar doe si t'ghe
bot gods braken. doe wordē si wt gheworpen. en
daeldē in iherico. dat is in seericheit deser warelt.
ende qmen inden handē d' moerdenaers. dat was
inder moghēheit der vianden vand hellen. Des
sa qmen die priesteren en leuitē. dat warē die hei
lighe patriarchē en ppheten: mar si en constē die
menschelike natuer niet vlossen. Daer na is ghes
romen een samaritanē. dat beduut ons eē ghesōt
maker dat is ihesus cristus. en heekt hē ontfermt
ouer die menschelike natuer. en nā olie sūre ont
fermherticheit. en mengdele mettē wine sūns hei
ligheu bloets anden cruce. en heekt die mēschelike
natuer ghesōt ghemact. Hier of seic augustinus
Eē groot meisc is gheromē in deser warelt. wāt
al d'ome laghen vele sieke menschen.

Des woensdaghes epistel tot die van chorin
then int vijfte capittel

Broeders wi weten + al ist dat onse aertliche
huus deser woninghe te broken wort. Dat
wi nā gode een timmeringhe hebben en ē ewich
huus niet met handē ghemact inden hemel. wāt
ī dien suchtē wi ende begherē dat onse wanighe
die inden hemel is ons ou al ghedaen worde dat
wi doch niet naect mar ghecleet gheuōdē wordē
want wi in desen tadernakel sijn versuchtende +
ende sijn verwaert. In dien dat wi niet en willē
ontcleet worden: mer ouerghecleet wordē. op dat
wanden leuen vswalghen worde dat sterflic is :
mar die ons volbrenghet in die selue. dat is god
die ons ghegheue heeft een pant des gheests. wi
willen wel metten ontsterflikē leue ouercleet we-
sen: mar wi en willen ons niet berouen laten nā
al dat sterflic is. **E**n dat wi onder desen sterflikē
roc vsluchtē. ende den hemelschē begherē. Dat ist
pant des gheest die os god ghegheue heeft. daer
om derren wi ind coenheit altyt ende sijn wetēde
die wile wi indē lichaem sijn. sijn wi pelgrime
wāden heere: wāt wi wanderen ouermids dē ghe-
loue ende niet nād ghedaentē. ende uren ende heb-
ben goedē wille. meer pelgrime. dat is gheuerret
te wese wādē lichaē. ende teghewoerdich te wesen
dē heer. **E**nde daer o righē wi. sijn wi teghewoer-
dich sijn wi niet teghewoerdich hē te behaghen.
wāt wi moeten alle gheopēbaert wordē voer dē

Roel des gherechtes criski dat eē ighelic vāt woer
de die eighē werke des lichaēs so als hise ghedaē
heeft. het si goet of quaet. wāt wi dit weten: so ra
den wi den mēschen die vzele des heeren te hebbē
Wi sijn gode gheopēbaert. eū ic hope dat wi oec
in uwe consciencien openbaer sijn

Ewangelium opten seluen dach. Mathēus in
sijn. xii. ca. :

In dien tiden maectē die phariseen enē raet
twiste dat eū ghinc van daen. eū veel volchden ihel⁹
eū hi maectese al ghesont. eū oboot hē dz sūt niet
en opēbaerdē. op dat duolt worde dat plaias die
ppheet sprac. **S**ich mijn kint dat ic weuercorē heb
mijn ghemide. daer mijn siel wel in behaghet he
uet. **I**c sel minen gheest setten op hē: eū hi sel boet
scappē den heidenē dat oerdel. hi en sel niet kridē
noch roepē. noch niemant en sel ind. **A**raten sijn
stēme horē. **D**at gheiaghede riet en sel hi niet bres
ken. noch dat rokende hout en sel hi niet wt doen
thēt hi wt werpe dat oerdel totē victoriē. eū in sijn
nen name sellen die heiden hopen.

Ewangelium des vridaghes. Lucas in sijn
xx. capittel.

In dien tidē seide ihel⁹ sinē iongherē daert
al twolt hoerde. hoet v vanden scriben die
den Roelē wanderē wijsē. eū minen die groetige

in d' marct. en die eerste scoelen in d' sinagoghe. en
die voerste sittinghe in d' brulocke. si vande saghe
ghebet. en allinden d' weduwen huse. **D**ese sellen
die meere verdamenisse ontfanghen. **D**oe sach
ihesus rike luden die hoer ghiften worpen in die
offer kiste. hi sach een arme weduwe twee penning-
kens in worpen. en hi seide. **W**aerlic ic segghe u
dat dese arme weduwe meer ghebrocht heeft dan
si alle. want alle dese hebben goede gauen gheset
van dat hē oueruloepde: mer dese vā diē dat haer
oebzac heeft si al haer voetsel dat si hadde gheset.
En den ghenen die seiden vāden tēpel. dat hi met
goeden stenen en met gauen verciert waer. dien
seide hi. **H**et sellen daghen comen in welcken dat
dese dinghen die ghi siet. die een steē optē anderē
niet ghelaten en sel wordē. men sellē destrueren.
Doe vraggheden si hē en seidē. ghebidē wāncer sel
dit sijn. en wat tekenen sellend sijn. als si beghē
nen te gheschiē: **H**i seide. siet dat ghi niet verleit
en wort: wāt vele sellēd comē in minē naē. en seg-
ghen dat ic ben. en die tijt is ghenaket. daer om
en wilt hē niet na gaen

Opten xiiii. sonnendach epistel. **A**d galathas
int tiende ca.:

Goeds wandert inden gheeste. en en wilt
die begheerte des vleischs niet volbrenghē
Want dat vleisch begheert teghen den gheeste.
CC iij

Oec inden goeden daer die gheest gods in is **E**n
die gheest teghen den vleische: wāt dese sijn cōtra
rie anderlīghe. op dat ghi niet en doet al dat ghē
wilt **E**n ist dat ghi vandē gheest gheleit wort. so
en sūt ghi niet ond die ewe **D**ie wt vresen en niet
wt minnē dat ijde laet. die en is niet ond die ewe
Wāt si is om die ouertreders gheset die sculdich
indē wille sijn: mar wā vresen latē si die misdact
Die wercken des vleisches sijn openbaer welc sijn
Onreuscheit. ouerspel. oreinicheit. onscamel
heit. ghiericheit die v afgodē diēst is. vghiffenisse
met venijn. viantscap. stridinghe. toern. crighe +
twiltighe. vgheloue. nidicheit. māllachte dranc
kenscap outallighe werlcap. en diele ghelijc sijn
die ic v p̄dicte. als ic v voer gh. leit hebbe. dat die
sulke dinghen doē en sellen dat rike gods n̄ ver
crighen **M**ar die vrucht des gheestes is. minne.
vroechde. vrede. lancmoedicheit. sūdlaēheit. goed
tierenheit. saftmoedicheit. gheloue. ghelaricheit.
vthoudighe. reinicheit **T**eghē duldānighe vrucht
ten en is in die eewe niet: mar die cristo toe horen
hebbē haer vleisch ghecruult metten sandē en he
gheerlicheidē daer teghē te striden: wāt een kerstē
mensche sel altijt indē cruce hanghē ghenaghelt
metten gheboden der gherechticheit +
Euangelium opten seluen dach + Lucas in
seuētiēde capittel +; +

In dien tiden doe ihesus ghinc in iherusalē
leet hi midden doer samariē en galileen. en
doe hi in een casteel soude gaen. ghemoetē hē tien
malaelche manne en stonden van dre en hiemen
hoer stemen op en seiden. **I**hū ghebied outker me
der. Doe hise sach. seide hi. gaet en toet v dē pziel
terē. En het gheschiede doe si ghinghē sijn sij ghe
reinicht. En eē vā die doe hi sach dat hi ghesuert
was. keerde hi wed en dancte gode met lud stemē
En hi viel in sijn aēlicht voer sijn voete. en dede
hē danc. En dit was een samaritaen. En ihes? ats
woerde en seide. en ilser niet tiē ghelot ghemact.
en waer sijn die neghē. het en si niemāt ghesōdē
die wed keerde en gode glorie gaf. dā dese vzeem
de. En hi seide hē. stant op ende ganc. wāt dijn ge
loue heeft di ghelont ghemact

SEKRO.

Seterunt a longe et leuauerunt vocē dicen
tes Ihesu preceptor miserere nostri. 4ē.
Luce. xiiii. **I**n desen heilighen ewangelio sōe
worden ons bescreuen twee punten tot onser lee
re. Dat eerste is wat wi verstaen bi desen ma
laetschen menschen. Hier bi verstaen wi den son
daren: want also die lasarie dē mensche beaemt
alle sine crakten. alsoe doen oer die sonden die bes
nemen alle die crakten der sielen. wāt die sondare
CC u

is also cranc. dat hi op sinen sonden niet staen en
ran sond die ghenade gods. **E**n gheliker wijs dz
die lalarie stinct. also doe oec die sonden voer ga
de en voer sine enghelē. **E**n gheliker wijs dat die
lalerche werden ghescheiden vander gheson
der mensche. also sellen oec die sondaren gheschei
den worden vanden goeden menschen inden da
ghe des verdelis. **D**at and is hoe si ghesot wordē.
Ic vinde in hē twe punten daer si cristū mede to
ghen tot ontfermherticheden. **D**at eerste was oec
moedicheit. wāt si stonde van verre. en en conste
bi cristū niet comen. **H**ier bi vstaen wi die lalarie
die sijne sondē ghesot wil wordē. die sel hē voort
moedighen voer gode en voer sinen priester in
biechten. **E**n hier om sprac ihesus tot hē. gact en
toent v den priester. **A**ldus sellen wi oec doen. wi
sellē ons tonen den priesteren dat sijn onse ledē.
en onse sinnen daer wi mede ghesondicht hebben
in horen. in sien. in riken. in smaken. **D**at ander
is innich ghebet. wāt si riepen met luder stemmen.
Ihesus ghebed ontfermt ouer ons. **A**ldus sellen
wi oec doe. en sellen op gode roepen in onse ghe
bede. als wi in enigher noot sijn. wāt salamo seit.
Dat ghebet v oetmoedigher menschen voer gact
v hemel. **A**ls wi gode willen biddē om sake die
v sielen noot sijn. so sellē wi bidden indē naē ihē
als dese tiē malaecte dedē die riepe ihē? ghebed

ontfermt ouer ons. Hier of spreect ihesus tot si-
nen iongheren. wat ghi bid den vader in minen
name. dat sel hi v gheuen

Des woensdaghes epistel totten chozinthē int
selste ca.:

Goeds en wiltet ioc n̄ deplē mitten ō ghes-
louighē. wāt wat deel is ō gherechticheit. of wat
ghesellscap is dē lichte tott duulē nillen. of wat
ghemeelscap heest x̄ps tot belial. of wat deel is dē
ghelouighē mettē onghelouighē. of wat ouere
draghen is den tēpel gods mettē afgodē. Ghi sijt
dē tēpel des leuēdē gods. als god seit. Ic sel in hē
wanen en daer in wanderen. en ic sel welen hoer
god. en si sellen wese mijn volc. daer om gaet v̄
middel vā hē. en weest ghescheidē spreect die here
en en hergert niet dat onsuuer. en ic sel v ontfan-
ghen. en ic sel v wese een vad. en ghi selt mi wese
sonē en dochteren seit die almachtighe heer. Alre
liefste daer ō hebt dese beloften. en laet ons suuer
makē vā al ōreinicheit des vleischs en des gheel-
tes. volbrēghende die reinicheit in v̄selē gods.

Ewangelium opten seluen dach. Matheus in
sijn selste ca.

In dien tiden ghinc ihesus wt nan daer. en
ghinc in sijn sant. en sine ionghere volchdē
hem. En des saterdaghes began hi in dē sinago-
ghen te leeren. En veel diē hoerden verwondden

hē in sijne leeringhe en seiden. waen coēt dese al
dit En welc is die wijsheit die hē ghegheuen is +
en alsulke doechden die ouermids sijn handē ghe
wrocht wordē. **I**st niet die timmermans marien
sone iacobs broeder en iosephs en iude en samos
Sijn sine susters hier oec n̄ met ons En si wor
den ghesādaliseert in hē En ihel? seide hē Ghe
prophet en is sand eere dan in sijn lant en in si
ne maechscap en i sine huse. en hi en macht daer
gheē veel miraculē doē. dan op sommighe sieken
leide hi die handen en maectse ghesont En hi da
wonderde hē om haer ongheloue +

Des vridaghes ewangelium Lucas
In dien tiden gheschiede dat ihel? voer en
sinen wech maecte doer steden en doer caste
len predikende en boetscappende dat rike gods +
en die twaleue met hem Ende sommighe winers
die ghesont waren ghemaect vāden bolen ghees
ten en siecheden Maria die magdalena hiet van
welcker seuen vanden vianden wt ghegaen wa
ren. en iohannes chusen wif die herodes procu
rator was. ende susanna ende ander vele die hē
dienden van horen goede +

Optē. xv. sonnendach Epistel ad galathas
int vi. ca. +

Broeders of wi indē gheefte leuē. so laet ons
oec inden gheefte wanderen. Laet ons der

ndelre glorien niet ghierich worden onderlinghe
grimmende onderlinghe benidende. broeders en
de ist dat enich mensche berespet worde in enighe
ghebrekē. ghi die gheestelic sijn leert alsulken mē
sche inden gheeste der saticheit. **G**hetēpteerde mē
sche en sijn niet te verwerpen. noch wozedelic te be
respen: mar te leerē redelic en sachtelic. **N**ē dijn sel
ues waer. dattu oec niet ghetēpteert en wortste. +
wāt god vhenghet sōwile dat die mensche int sel
ue valt. daer hi den anderen niet in leiden en wou
de. **D**raghet die een des anderen last. en so selt ghi
die ewe cristi duollē: wāt ist dat pēmant hē seluē
dmoedet wat te wesen: wāt hi niet en is. als van
sijn selfs weghen. die vleit hē seluē. **M**ar ighelic
proeue sijns selfs werc. en also sel hi in hem seluē
glorie hebben ende niet inden anderē. **D**at is god
die in hē is sel sijn glorie wesen. ist dat hij sijns
selues werc meer proeft dan des anderē ghebrekē
wāt ten yghelic sel sijn selues bordē draghē. **T**ot
hier toe heeft die apostel gheleert hoe dz hē die ou
de sijn sellen hebbē metten ghenē die onō hē sijn.
Hu leert hi hoe hem die nederste met malcander
hebben sellen. **D**ie metten woerden gheleert wort
die sel hem in allen goeden dinghen ghemēnsaē
maken den ghenen die hem leert. **D**it is die sin.
Als die onderlaten met woerden alleen sonō bes
wilen des leuens gheleert worden. dan sellen sijn
CC vij

hem metten leraers verenighē. niet int quade dat
si doen: mar int goede dat si leeren. want die twee
cristi die wi vā hē ontfāghen. sel wese onse licht.
en niet hoer leuen. En of gemant woude segghen.
Ic wil doen en leue als si doen. Daer om spreect
hi En wilt niet dwalen: wāt dat is dwalighē te
segghē. God en sel niet ghehoert worden. wāt dz
die mēsche ghesaget heeft. dat sel hi magē. Die in
den vleische saiet die sel oec wandē vleische maie
di doot. Mar die indē gheeste saiet. die sel ewich
leue vāden gheeste maien. En laet ons nē op hou
den wel te doen. wāt niet ophoudende sellen wāt
in sijnre tijt maien. Also die goede wille gheē ein
de en set noch en weet inden werken. Also sel hij
sondē einde maien indē vruchte. Daer om die wille
wi den tijt hebbē. laet ons tūt allen mensche dat
goede werken. op dat die minne die gheen einde
en weet volmaect si allē mēsche goet te doe: mar
alre meest totten huulghenoten des gheloues.
Ewangelium opten seluen dach. Mathēus in
sijn selte ca.:

In dien tidē seide ihesus sinē iongherē. Die
man en mach twee heerē dienē. of hi en sel
den enen hatē en den anderen minnen. of den ene
liden en den anderen versnaden. ghi en moghet
gode niet dienen en den scatte. Daer om segghē
ic u. en wilt niet sochquandich wesen uwer sielen

Wat ghi eten sult. noch uwen lichaer. wat ghi an
trecken sult. en ist leuen niet meerre dan die spise
en en is dat lichaer niet meerre dan die cleedinghe.
Siet oec an die voghelen des hemels. si en sapen
noch en magen. noch en vergaderen in die scueren
niet. ende v hemelsche vader voetse. En sijt ghij
niet meer waardich dan si. wie van v denckende
mach tot sijner sanchede een cubitus toe doen en
waer om so sidi sozchouudich vander cleedinghe
siet an die selien des ackers hoe si wassē. si en ar
beiden noch en spinnen. Ic seg v dat salomon in
al sijner glozien niet also rierlic verdeckt en is als
en van desen. Ist dat god dat hoi dat huden is en
morghē inden ouen gheworpē wort aldus v cleet.
Weel billiker sel hijt v doē cranc nā gheloue. hier
om en wilt niet sozchouudich wesen segghende.
wat sellen wi eten of drincken. of waer mede sel
len wi ons decken. Alle dese dinghen soecken die
heiden. **V**ader die weet dat ghi alle dinghen be
hoeuet. Soect voer alle dinghen dat rike gods. en
sine gherechticheit. ende alle dit sel v toe ghewor
pen worden.

SEKMO:

Memo potest duobus dominis seruire. 4ē.
Matth. vi. In desen heilighen ewangelio
vermaent ons cristus. dat niemāt en mach twee
heeren dienē. nu vīde ic dat sulke dienē d' warelt
C C viij

Sulcke den viāt en sulcke gode. Der warelt dienē
ghierighe menschen. die al hoer ghedachten heb-
bē op die rüchheit en eer der warelt. En dit sijn sot-
te mensche: wāt die warelt is een onghetrou heer.
Si is metten ghenen die leuen en hoer dienē: mer
als si steruen: so gheeft life inden handen der viā-
den. **H**ier om spreect iohannes ewangelista. **E**hi
en selt die warelt niet minnen. noch die dinghen
die ind warelt sijn: want die warelt sel vergaen.
en al dat ind warelt is. en al datt warelt toe he-
hoert. **A**nd menschen die dienen den viant. en die
sijn die ghene die legghen in hoer sonden. en doe
die een sōde ouer die and. en leuen sonder sorghe.
noch en ontlien god niet. dit sijn sotte menschen
want die viant doet hē die ghenoechte hebben in
te sondighen. en dat si niet en dēcken om die gro-
te pine voer die tijt eer dat hīse brenge ter hellen.
and mēschē sijn die dienē gode. dat sijn die ghene
die houden die tien gheboden. en die gheboden v
heiligher kerken. en dat sijn die salighe mensche.
Want sinte gregorius leit. gode te dienen is een
regieringhe: wāt also een coninc doet in sijn lant
al dat hi wil. alsoe doet oec een goet mensche die
gode dient. die vercrücht vā gode al dat hi wil.
Hier om en sellen wi niemāt dienē. dan alleē go-
de: wāt alle die tijt die wi anders ouerbrenghen
die verliessen wi.

Epistel des woësdaghes Ad collonicensis int
eerste ca.

Broeds danct gode den vad. die ons waers
dich ghemaect heeft inden deel des lotes d
heilighē. **I**ndē lichte die os wt loste vāder macht
der duust' nisse. en ons ouer voerde int rijt des so
nes sijnre minnē. daer wi vlossinghe in hebbē en
vlatenisse der sondē die een beelde is des onlien
liken gods eerst gheborē alre creaturē: wāt in hē
sijn alle dinghen ghemaect inden hemel en inder
werden. lientlike dinghen en onlientlike. het si thra
ne. of dominacione. of principaten. of potestaten
Alle dinghen sijn oumids hē en in hē ghescepen.
en hi is voer hē allen. en alle dinghen stacu te ga
der in hē. **A**lso hi alle dinghen ghescepen heeft. al
so outhout hise en regiertse. al dat ghemaect is
waer niet sonder hem. **H**i is selue dat houet des
sichaems der kerke. die t'beghin is eerst ghebozen
wt den dodē. op dat hi in allē mēschē selue si hou
dē die aersticheit of die heertrappie: wāt hi die
ander verwercken mach.

Ewangelium opten seluen dach Mathheus in
sijn. xv. ca.:

In dien tidē seide ihes? sinnen iongherē. ghā
hebt ghehoert dattet dē oudē ghesleit is. du
en selste niet vsweren. du selste dinen eet den heer
gheuz. **I**c seg v. mē en sel te mael niet swerē. noch

biden hemel. wāt het is een setel gods. noch bid
aerden: want het is een voetsamel sijnre voeten
noch bi iherusalē. wāt si is eē gods conincs stat
Noch du en selste niet swerē bi dinen hoefde: wāt
du en moghes niet een haer swart maken of wit
laet alle uwe woerdē wesen ia ia neen neen. wat
dat hier of bouen baet dat is van quaden. Ghē
hebt ghehoert dattet den ouden gheleit is Oghe
om oghe tant om tant. Mar ic segghe u niet we
der te staen den quaden. Ist dat di yemant slaet
an dūn rechter kinnebacken. biet hem die ander.
Ende die ghene die met di kiuen int ghedinghe.
ende dinen roc nemen. laet hem oer dinen mantel.
Ende sae wie di dinghet met hem te gaen dusent
voetstappen. ganc met hem twee dusent daer toe.
Ende die di bid ghit hē. en die yet vā di leuē wil.
keer di niet daer of

Des vridaghes ewangelium. Lucas in sijn
xx. ca.:

In dien tiden gheschiede in een der daghen
doe ihesus twalft inden tēpel leerde en baet
scapte. dat die pzen der priestere ende die scri
ben ende die oude des volkes te gader quamen
ende seiden tot hem. Segghet ons in wat machte
doetstu dit. of wie is hi die dū dese maghenthept
ghegheuen heeft. Ihesus antwoerde en seide hem.
Ende ic sel u een waert vraghen antwoert mī.

Dat doopsel iohannis wast vāden hemel of vā
den menschen. Doe dachten si ondsinghe en seide
ist dat wi antwoerde vāden hemel. dan sel hi seg
ghen. waer om en ghelouet ghi hē dā niet. En ist
dat wi legghē vāden mensche. alle tvolt sel ons
stemen. Si sijn des leker dat iohannes een pphē
te is. En si antwoerden dat si niet en wisten wā
dat waer. En ihesus seide hem. noch ic en legge u
oec niet in wat machte ic dit doe.

Opten xvi. sonnendach epistel Ad hebreos int
derde capittel.

Broeds ic beghere dat ghi niet of en laet vā
den gheloue en vāde goeden werke. in mī
nen druc voer u te proeuen. welke druc. ist dat hū
stade bliuet en vint. v eere is om deles dighes
willen ic mine knien bughe. ic doetmoedighe dē
sin mans ghemoets tottē vād ons heerē ihū xpī
Van wien alle vādlicheit inden hemel en ind aer
dē ghenoemt wort. die ghi nād rīcheit sijnre glō
rie v volstādicheit gheeft. ouermids sinē gheste
crachtich te wordē. indē innersten mēsche ihesū
te wonē ouermids dē gheloue in uwer hertē. ghes
wortelt ind minnē en ghesondeert: op dat ghi mī
allen heilighen begripen moghet. welc dat si die
breeheit. die lancheit. die hocheit. en die diepheit
d otfertiherticheit gods: oūmids welke die mī
ne dusdanich is: wāt hoe god het bekēt wort. hoe

hi meer ghemint wort **E**n oec bid ic dat ghi kern
nē moet die mīne cristi die der menschen wylheit
vūgaēde is dat hi duolt moet wordē in alre wyl
heit gods den ghenen die alle dinc machtich is te
doen. oueruloedeliker dā wi bidden of vstaē naē
moghentheit die in ons werket **H**em si glorie in
der kerken en in cristo ihesu in allen gheslachten
der warelt der warelden

Euangelia opten seluen dach Lucas int vij. ca
In die tidē ghinc ihes? in een stat die naynt
hiet **E**n sijn iogherē en eē grote scare ghie
met hē **D**oe hi die poerte vād stat nakede. brocht
men een dode wt draghēde **E**n dat was des moe
ders enighe kint en si was een weduwe. **E**n eene
grote scare quā met hoer vter stat. doele die heere
lach wort hi met barmherticheit beweghen. met
hoer en seide. en wilt niet weenē. en hi irat toe en
roerde dat daer die dode in was. en dien draeghē
bleuen staē **E**n hi sprac Jonghelinc ic seg di stat
op **E**n hi rees op en ghic sittē die daer doot was
en begāt e spreke **E**n hi gaf hē sijnre moed. vrese
beuincle alle. en grootmakede gode en seiden **E**n
heeft sijn volc gheuisiteert

SEARO

Estat ihesus in ciuitate que vocatur naim
Iuce. vij. **I**n desen heilighen ewagelia

worden ons bescreuen twee punten **D**at eerste is
wat wi verstaen bi desen doden ionghelinc **H**ier
bi vstaen wi den sondaer. die met quaetheit v son
den sijn siele dooet: wāt alsoe die doot sceidet die
siele vanden lichame. alsoe sceiden die sonden die
siele van gode **H**ier of spreect god doer dē pphes
te **V** quaetheit heeft v ghescheiden vā mi **E**nder
is wat wi vstaen bi desen mensche die desen dodē
ionghelinc draeghen totten gūe **H**ier bi vstaē wi
als augustin⁹ leit. die vier elementē die den men
sche dat is den sondaer draghen ter hellen **D**ie ha
uerdighe mensche wordē ghedraghē vand lucht
Die ghierighe worden ghedraghen vander aerde
Die oncuusche worden ghedraghē vanden wat.
En die nidighe menschen vanden ouer **T**en dee
den. hoe dese ionghelinc op stont vand doot. dat
was hi⁹ grof ghenaden ihū xpī. die sprac tot hē
Ionghelinc ic legghē di stant op. dit spreect god
der alle daghe totten ghenen die daer doot sijn in
der sielen. en legghen in doot sonden als ons be
wijst is i sinte pieter. doe hi lach indē kerker. en hi
ghebonden was met groten veteren. doe quā die
enghel gods tot hē en roerden ende sprac. **S**tant
lichteliken op. en te hants vielen die veteren van
sinen handen ende voetē. ende lieten vten kercker
Bi sinte pieter verstaen wi den sondaer die ghe
bonden is metten sonden also swaerlic dat hi nē

op gheslaen en can van hē seluen + Ende hier hi
soudē wi op gode roepen. en biddē hē dat hi sijn
enghel dat is sijn gracie sende tot onser sielen. op
dat si leuende mocht worden. wāt sond sine gracie
en mach onse siele niet ghenesen

Des woensdaghes epistel ad colsonicenses int
tweede ca +

Groeds siet dz v niemāt en bedrieghe ouer
ind mensche settighe nadē elemēten d warelt en
niet na cristū werkende in enighē delē. wāt in hē
woent alle volheit d godlichedē lichamelic. dat is
volmaectelic. wāt in xpo was alle diuc wselic +
Alle settinghe d ewe was een schijn voergaende
den lichaē xpi en scheem voer hē Daer om doe dit
lichaē qua ghic dit schijn werch En ghi sūt duolt
i hē diet hoekt is alle picipatē en potestātē. Daer
ghi oec i beluedē sūt ind beluidighe. niet met hā
den ghemaect ind herouighe des lichaēs des vleis
ches ind belaidinghe xpi hē mede beguen inden
doopsel. daer ghi oec i op ustandē sūt ouermids
dē geloue d wrekighe gods die hē drozette vten
doden En hi heeft v leuende ghemaect met hē d
gheuede al v sondē doe ghi doot waert indē son
den en in die erklichede uwes vleisches

Ewangelium opten seluen dach + Marcus in
sijn neghende capittel +

In dien tidē een vand scaren antwoerde ihes
cū en seide. **W**eise ic heb minen soen tot dij
ghebracht die enē stōmē gheest heuet. **E**n sa waer
hi hē gripet. daer stoot hi hē en scumet metten tē
den. en hi wort sijnre ledē o machrich. en ic seg di
nen iongherē dat si hē wt werpē. en si en maghē
niet. **H**i antwoerde ende seide. **O** ghelouich ghe
sachte hoe sāghe sel ic bi v wesen. brenge tē tot mi
ende si brachtē tot hē. **D**oe hi hē sach. rechtheuert
ōmoepden die gheest ende werpē ned ind werden.
ende wētelde ende scumede. **E**nde hi vraghede si
nen vad. hoe veel tijts ist vā dat hem gheschiede.
Hi antwoerde van sijnre kinscheit. ende dic wile
heeft hi hem int vuer ende int water gheworpen.
op dat hi hē verderuede: mar moghelic soe helpe
ons ende ontferme di onser. **I**hesus die seide hē
Moghelic ghelouen. alle dinc is den ghelouighē
moghelic. **E**nde doe riep die vader des kindes sus
de met tranen ende seide. **H**eer ic gheloue help mi
ne ogheloue. **E**nde doe ihes die scare sach te ga
lopen. droanc hi den o reinen gheest ende seide hē
Doeft ende stamme gheest. ic ghebiede dij. ganc
wt van hem. ende hi wort als een dode. alsoe dat
ter vele luden seiden. hi is doot. **I**hesus hilt sijn
hāt ende lichtē op. ende hi stōt op. doe hi te huus
quā. vraghedē hem sine iongheren al heymelike
Waer o en mach tē wijs niet wt werpen. hi seide
C C xi ¶ iij

hē. dat gheslachte en mach nergent wat gaen. dā
in bedinghe ende in valken

Ewangelidū des vridaghes q̄tertēper en op sin
te marien magdalenen dach. Lucas int vij. ca.

In dien tiden een vanden phariseen bat ihe
lū dat hi met hē ate. en hi ghinc in des phar
iseen huus en ghinc sitten eten. En sich een wijf
ren sonderliche die in dier stat was. Doe si wiste
dat hi was gaē sittē in des pharisee huus. brocht
si een albaster met salue. en stont acht neuens si
nē voeten. en begā sijn voeten nat te maken met
tranen. en droechdese met hore hare vā hore hoef
de. en culste sijn voetē en saldese met saluen. Doe
dat die pharisee sach die hē ghenoot hadde sprac
hi in hē seluen en seide. Waer dit een propheet hi
soude trouwen weten. wie en hoedanich si is die
hem reynt: want si een sonderliche is. En ihesus
antwoerde ende seide tot hem. Symon ic hebbe dij
wat te segghen. En hi seide. meester segt. En woe
kemaer hadde twee sculdenaers. die een was hem
sculdich vijfhondert penninghen ende die ander
vijftich. Doen sijt niet en hadden mede te betalen
liet hise beide quijt. welc minnet hier om meer. si
man antwoerde ende seide. Ic dmoede dat die hi
meer quijt liet. En hi seide hē. du hebste te recht ge
oerdelt. Doe keerde hi hē tottē wine ende seide tot
symon. lietste dit wijf. ic quā in dijn huus. en du

en gaueste minē voete gheē water. **M**ar dese ma-
kede mijn voete nat met tranē en droech dese met
horen hare. **D**u en gaueste mi gheen cussen. dese
want tijt dat ic in quā. en heeft si niet op ghehou-
den mijn voete te cussen. du en saldeste mijn ho-
uet niet met oyl. dese heeft mijn voete met salue
ghesaluet. daer om seg ic di. hoer worden veel sō-
den ogheuen. wāt si heuet veel ghemint. diemen
min ogheuet. die mint min. doe seide hi hoer. die
londen worden di ogheuen. **S**i begonden and hē
te segghen die daer mede laten. wie is dese die die
londen vergheuet. **H**i seide totten wiue. ganc in
vreden. dūn gheloue heuet di ghelout ghemact.
Opten xvij sonnendach epistel Ad hebreos int
vierde capittel

Groeds ic bid v ic die gheuanghē ben indē
here dat ghi waerdelike wandert inder roe-
pinghe daer ghi in gheropen sijt met alre oetmoe-
dicheit en sachtmoedicheit met liden malsander in-
minnen verdraghende. **W**eest vlicich in die eens-
heit des gheestes te houden inden lande des vrede
op dat ghi sijt een lichaem ende een gheest. alsoe
ghi gheropē sijt in eē hopighe uwes roepes: wāt
v allē is een heer een gheloue. een doopsel. eē god
en vader van al. en bouen al. en ouermids welc-
ken al ende in ons allen is. die in ewen tot ewen
ghebenedijt is. Amen

Ewangeliūm opten seluen dach. Lucas int
viertiende ca.:

In dien tiden gheschiede. doe ihesus in eens
princen der phariseen huus ghinc broot te
eten op enen sabaath: en si namens waer. en een
waterluchtich mensche was voer hem. en ihesus
antwoerde en seide totten gheleerden vand wet en
totten phariseen. **A**l pet gheuerloft des sabaaths
ghelout te maken. en si sweghe. **D**oe greep hi hē
en maecte ghelout. en lieten. **E**n hi antwoerde en
seide tot hem. wiēs van u een osse of een ezal sel
inden put vallen. en trecket hys daer niet rechtes
uoert wt opte dach des sabaaths. **E**n si en mocht
ten hē daer toe niet antwoerde. **D**oe seide hi totte
ghenen die daer ghenadet waren een pabole. en
merkede hoe si die voerbaerste sittighe vrozen. en
seide tot hē. **W**anneer du ghenadet wortste totte
bzulotte. en ganc dan niet sitten in die eerste stede
daer macht licht een eerlamer dā du ghenadet we
sen van hē. en comen die di en dien gherapē hads
de en legghen di. ghif desen die stede. en dan sou
deste in scaemte die nedste stede beghinē te nemē.
Mar wāneer du ghenoot wortste. ganc en sit in
die leste stede. op dat hi legghen mach als hi roet
die di ghenoot heet. **O**rient clim opwaert. **D**ā sel
di een welen voer den ghenen die daer mede sittē.
Want so wie hē verheft. die sel vernedert wordē:

ende soe wie dat hem veruoetmoedighet die sel v̄
heuen worden +:

SEKMO

Omnis qui se exaltat humiliabitur. et qui se
humiliat exaltabitur. 4c. Lucæ xvi. **I**n de
len heilighe ewangelio soe vermaent ons crist?
tot twee dinghē. Dat eerste is dat wi ons niet v̄
heffen en sellen noch verhouerdighen. wāt wope
hem verhouerdicht en verheft die sel vā gode v̄
nedert worden. Dit wort ons bewijst in lucifer.
die was die scoenste enghel vāden hemel. en daer
in verhouerdichte hi hem. en dochte Ic sel minē
Roel setten in die ouerste troen ende sel gode ghes
lijc wordē. Ende doe hi dit dochte so wort hi ghes
worpen inden afgront der hellen. Aldus selt oec
ghelchijē met alle den ghenen die hem verhouer
dighen in hoer scoenheit. ende rijcheit en in allen
dinghen deser warelt. Dat ander punt daer v̄s
cristus toe vermaent dat is tot oetmoedicheden.
want onder allen doechden soe is oetmoedicheit
een coninghine: wāt si maect ons eē coninc en eē
coninghinne bi gode. Hier om spreect ihesus in
dit ewangelium. so wie hem veruedert. die sel v̄
heuen worden. en met oetmoedicheit soe verwin
nen wi oec dē viāt. des hebben wi exemoel. dat
viāt sprac tot machari? + Al dat ghi doet. dat die
doe ic oec wel. want ghi vastet vele. ende ic en ete

nēmermeer. en ghi waect dicke: en ic en slape nē
mermeer: mar in een dinc so verhoghet ghū mī.
dat is met v grote oetmoedicheit Hier bi wie oet
moedich is die is seker vāden viant: en oer vā al
sūne temptacien

Des woensdaghes quateremper Amos die
eerste lesse.

Die seit god die heer Siet die daghen sellē co
mē dat die ploechmā dien mager angripē
sel. en die tredē d' dzuuen den ghenē die laet werpt
En die berghen sellen soeticheit dzupen. en al die
hillen sellen ghebouwet worden: en ic sel die vā
ghenisse mijns volcs vā israhel omkeere En die
dwoelke stede sellen si kimmeren en daer in woonē
en si sellē wūngaerdē plantē en dzickē sinē wūn.
en sellen houē maken hoer vruchtē te eten. en ic
sel plantē op hoer lant. en ic en selse voertmeer
niet wt raden wt hoer aerde die ic hē ghegheuen
hebbe spreect die almachtighe heere.

Epistel opten seluē dach **Esdras**
In dien daghē is dat volc vergadert. recht
als een man totten kraten die ouer die wa
ter poerte is. ende sprac tot esdras den scriuer.
dat hi brenghen soude dē boec van moyses ewe
dien god dien van israhel gheboden hadde. Doe
brochte esdras den priester die ewe voer die vrel
heit der mannen en der wiuen en voer hem allen

diet verstaen opten eersten dach vand seunder
maet. en lasser in openbaerlic inden straten die voer
den wat poertē was vā des morghes tottē mid
daghe in die teghenwoerdicheit der mānen. ende
der wiser wiuē. ende aldes volcs oren waren ghe
opēt tottē boeke. Doe stant eldras die scriuer op
een houten graet of te spreken. ende si stonden ne
uens hem. Ende eldras dede dat boec op voer al
dat volc. en men machten ouer alt volc sien. En
eldras ghebenedide den groten heere gode. Ende
al dat volc antwaerde amen. Doe boerde al dat
volc haer handen op. ende bugheden hem neder.
en aenbeden inder aerde al bereit. Doe maectē die
leuiten een stilheit inden volcke die ewe te horen.
Mar dat volc stont in sinen graet. ende si lasen
inden boeke gods bescheidenlic en openbaerlike te
verstaen. Doe seide neemias die priester. die scri
uers ende die leuiten. Het is onse heer god eenen
dach der heilicheit. En wilt niet weenen. ende en
wilt niet screien. ende hi seide hem dat ende eet
vette dinghen. en drincket den wijn die saet ghe
maect is. ende sendet den ghenen deelen die hem
niet bereit en hebbē: wāt het is des heerē heilighē
dach. ende en wilt niet drseuich wesen; wāt ure
kercheit is des heerē vzaechde.

Opten seluen dach ewangelium. Lucas int
twalefde capitel

In dien tidē seide ihesus sinen iangherē Ic
leg u dat onse die kind der wiue en is gheē
meerre prophet dan iohannes baptista. En die
die minste is int rike gods. die is meerre dan hij
En al dz volc diet hoerdē en die publicanē die vā
iohānes dape ghedaapt waren rechtuaerdichdē
gode Die phariseen en die ghelcerde vand wēt dē
smaden die raet in hē seluen: en vā hē niet gheda
pet te wesen **W**ien sel ic hier om den mensche vā
desē ghelachte ghelijc hieten: en wien sijn si ghes
lijc **S**i sijn ghelijc den kinderen die op die marce
sitten: en spreken en legghē tot malcand: wi heb
ben u ghesanghen: en ghi en hebt ons niet ghe
spronghen. **W**i hebben ghehantslaecht: ende ghi
en hebt niet ghescreiet: want iohannes baptista
quā en at broot noch en dranc wijn: ende ghij
legt: hi heuet den viant. **D**ie sone des menschen
cae mit etende ende drinckende: ende ghij legt: siet
een mensche die een verflinder is: ende een wijn
drincker: ende der publicanen. ende der sondaren
orient **E**nde die wijsheit is gherechtuaerdicht vā
horen kinderen.

Des vridaghes epistel **O**eer: **D**e
onse heer god: wāt du bist gheuallē in dū
re boelheit **N**eeimt woerden met u: ende wort be
keert tatten heer en legt hē: nem al die boelheyt:

en ontfaec dat goede. en wi sellen wed gheue die
coloor onser lippen. **A**ls en sel os niet behoude.
wi en sellē opt paert niet clīnē. noch voertmeer
legghe. die werken onser hāden sijn onse gode.
wāt dies volcs selen ontfermē dat in di is. **I**c sel
hoer droefheden ghelōt maken. ic selle willichlic
minnen. wāt mine omwoetheit is vā hē ghekeert.
Ic sel recht wesen als een doue. **I**srahel sel bloepē
recht als een lēlie. sijn wortelen sellen wt spruten
als des libani. sijn telghē sellen recht gaē. en sijn
glorie sel recht wesen als cen oliue boem. en sijn
roke als des berghe libani. **D**ie in sijnre scene
litten die sellen bekeert worden. en si sellē bloepē
als die wijngaert. sijn bedenckenisse sel wese als
die wijn vā libano. **I**c sellen hoer. en ic sellē leide
als enē grate puerē hoer. sijn vrucht is vā mi ghe
uondē. wāt wise man sel dit vstaen. **D**ie vstaedel
sel dit wetē: wāt die weghē des heeren sijn recht.
en die gherechtiche wanderen in hem.

Ewangelium opten seluen dach **M**arcus in
sijn. viij. ca :

In dien tiden quā ihesus in bethsaida: doe
hrochten si eenē blindē tot hem ende hadden
hem dat hi hē roerde. **E**n hi nam des blinde mās
hant ende seiden buten der steghen ende spekelde
in sijn oghen: en dede sijn hant daer op: en vrage
de hē of hi net saghe. **E**nde hi sach op ende seide:
E C xvi

Te sie menschen wanderen als bomen Daer nae dede hi andwerf sijn handen op sijn oghe En hē began te sien. en hi is wed ghegheuen dat hi alle dinc claerliker sach Doe sende hi hē in sinen huise en seide. gāt in dūn huus. en gaetste in die steghe: so en legghes niemant.

Des saterdaghes quatertempet die eerste lesse Teuiticī.

In dien daghe sprac die heer tot moysen en seide Des tienden daghes vā deser leuēder maent selt die alre keesteliken dach d' suuerighe wesen. en hi sel heilich ghehietē wordē. An hē selt ghi pinighen v' sielē. en offerē den heer offerhande An dier tijt vā diē daghe en selt ghi gheē werē doen: wāt het is een dach der ghenadicheit. op u uwe god ghenadich wort En elke siele die in diē daghe niet ghepinicht en sel wordē. die sel vōnen vā hazen wolcke En die iet mercs sel doen. die sel ic vdeluwē vā sinē wolcke. daer d' en selt ghi niet werkes doē in hē Hi sel v' eē wittelic ewich dach wesen i allen uwen gheslachten en wonighē Hi is eē sabaoth d' rustē. ghi selt v' siel pinighē. optē neghenden dach vāder maent selt ghi v' sabaoth vierē vā d' vespertijt totter vespertijt toe spreect die almachtighe heer.

In dien daghe sprac die heere tot moysen Teuiticī die tweede lesse.

Des vijfsten daghes na deser leuend maent Als
ghi alle die vruchtē vā uwen lande vergadēt hebt
la seldi vieren des heren weke seue daghen. Des
eersten daghes ende des achtsten daghes selt een
labaoth wesen dat is ruste Ende ghi selt v nemē
des eersten daghes vruchten des alre scoensteu
boems. Ende die bladen des palmboems. en tel
gheren des boems die van dicken bladeren is. en
willighen vāden lopenden wateren. ende ghi selt
verbliden voer gode uwen heer: ende ghi selt sijn
keetelicheit vij daghe vierē des iaers. hi sel wit
tachtich en ewich wese in uwē gheslachtē. In die
seuede maēt seldi die hoechtide vieren: en ghi selt
seuen daghen indē gheteldē wonē So wie vandē
ghesachte vā israhel is. die sel in die tabernakel
bliuen. op dat v nadomelinghē leeren. dat ic die
kind vā israhel indē tabernaculē dede wonē. doe
lete vten lande vā egipten lende

Die dde lesse Michée +

Here onse god hoede dijn valt in dijne roe
den. dat vee dijns erues. die woens opter
herdē naden oudē daghē in saligheden Die heidē
sellen sien. en sellen ghescheidē wordē ouer alle
hoer stercheden: wāt wāt god is dijns ghelyc die
die hoerheit nemeste en ouersetste die sonden van
den ouerbluue dijns erues. hi en sel voertmeer sijn
dwoetheit nē in sendē: wāt hi is onfermhertich

eñ hi sel weder keeren eñ onser ontfermē. hi sel on-
se boesheit af doē. eñ werpen alle sonden int die-
pe vand see **D**u selste iacobs waerheit gheuen eñ
abrahāns ontfermherticheit. die du onsen vaderen
vā ouden daghen ghelwozen hebste heer oſe god

I Die vierde lesse zacharie
Ad dien daghē ghelchiede twaert des heren
tot mi eñ seide **A**ls als ic dochte dz ic v pi-
nighē soude doe mi v vads tot toernicheit dwer-
ket hadde. eñ ic niet en ontfermde **A**ls ben ic bes-
keert eñ heb ghedocht in dese daghē dat ic wel sel
doen iherusalē eñ den huse van iuda **E**n wilt niet
vreesē. dit sijn die woerden die ghi doen wilt. een
pghelic spreke die waerheit met sinē naestē. waer-
heit eñ oerdel des vreden selt ghi oerdelen in u wē-
poertē. eñ een ighelic en dencke ghē quset in sijn
herte teghens sinen naestē **V**oghenachtich swerē
ghe en mint niet. wāt dit sijn dinghen die ic ghes-
haet heb spreect die heer **E**n twaert des heren ghe-
schiede tot mi eñ seide **D**ie vasten d eersē maent.
eñ die vastē d vierdē maent. eñ die vastē d seuen-
maent. eñ die vasten d tiendē maent. sel den huse
iuda in vroechdē. eñ bliscappē. eñ in ouerclaren
keestelike wese. mint alleen vrede eñ waerheit leit
die almachtighe heer

Epistel apten seluen dach + **A**d hebreos int
neghende capittel

Broeds ten eerste is een tabernakel ghema-
ket. daer in ware candelaren en een tafel en
ven voerlegghinghe der broden. dat gheheten is
heilich: **W**ar after dat seyl was een ander taber-
nakel dat ghehiet is heilich der heilighen hebbē
de een gulden wyroet wat. ende die arcke des tes-
taments. **A**l om aen elker side met goude verdeckt
Daer in was een gulden canne hebbende dat he-
melche broot. ende aarons roede die daer bloepes
de. ende die tafelen des testamentes. ende op die
arcke een cherubin. dat waren twee enghelen der
glorien. ammeschinende die tafel die opter arcke
was. van welcken nu niet ouer al te segghen en
is. **A**ls dese tabernaculen aldus verriert waren.
toe ghinghen die priesters altoes daghelix inden
eersten tabernakel. en volbrochten die dienst dē sa-
crificien. dat is binnen leiden si dat ouer en butē
die offerhande. **E**n dit was dat warelike ghehei-
liche dat niemant tot volmaecheden en brochte
War inden anderen tabernakel ghinghen die bis-
scappen eenwoenen des iaers. niet sand bloet dz
si offerē voer haer sandē. en voer des volcs onbe-
kenheit. **D**ie heilige gheest die dat ordinerde be-
trikende ons hier in dat die wech dē heilighē noch
niet gheopent en was in te gaen tottē hemelschē
dinghen. wāt dat eerste tabernakel hout noch si-
nen staet. dat een gheestlike ghelikenisse is der

teghēwoerdigher tijt. hi welker ghelikenisse ga
uen en offerhande gheoffert wordē Die naē con
sciencie dē diene niet volmaect en moghen ma
ken. dat is niet allen ghereinicht. welke reīmā
kinghe alleen in spisen. ende in drancke en in me
nigherhande wassinghe en ander rechtuērdige
des vleischs in ghelet was totter tijt der correnē
dat was om die ouertreders mede te wederhou
den **C**ristus een biskopende bisscop der toecomen
der goeden is een meerre en een volmaecter tabe
nakel. niet met handen ghemact. dat is niet nā
deser scoppinghe. noch ouermids der ghepten en
der calueren bloede. **M**ar ouermids sijn eighen
bloet eens in ghegaen in die heilighe ewighe ghe
uonden verlossinghe.

Ewangelium opten seluen dach. Lucas int
dertiende ca.

In dien tiden seide ihesus totten scaren dese
ghelikenisse **E**n mēsche hadde een vūchboē
gheplant in sinē wūngaert **E**n hi quam en soch
te vrucht in hē. ende en vant niet. doe seide hi tot
die houwer des wūngaerts. sich het sijn drie iare
dat ic come en sacche vrucht in desen vūchboem.
en ic en vinde niet. daer om houwet hē op. waer
toe sel hi aet die aerde besletten. **E**nde die houmā
antwoerde hem ende seide **H**eerē laet hem aet dit
iaer tot dat icken omē graue. en misch daer om

werpe. en brenge hi dan vrucht. dz is also. brenge
hi ghe. die selste hier namaels op houdē. hi was
ons leerende in hoer sinagoghē optē sabaath. en
daer was eē wif die dē gheest d' siecheit xviii iare
ghehad hadde. en si was nedwaerts ghecrōmet.
en en mochte te mael niet opwaerts siē. Doe haer
ihesus sach. riep hie tot hē en seide hoer **Wif** du
bist ontladen vā dīn sieche. en seide sijn hant op
haer. en te hāt wort si op gherecket en dācte gode
met glorien. Doe antwoerde die prince vād sinā
goghen anwaerdelike dat ihesus opten sabaath
ghelont maecte. en seide den scarē. **Het** sijn les da
ghen daermen in behoert te werke. coēt daer d' in
dien daghen en wort ghesont. en niet inden dage
des sabaaths. **En** doe antwoerde die heer tot hem
en seide. pporriten. watbint niet een ighelic van u
sijn ossen of linen ezēl des sabaaths vander creb
ben en leiten te water. en moestmen niet dese abra
hams dochter ontbinden van desen banden optē
dach des sabaaths. die die viant xviii iare ghebō
den hadde. **Ende** doe hi dit sprac. scaemden hem
al sijn wederaken. **En** al twalc vblide hē in allen
die gloriofelic van hē scheiden.

Opten xviii. sonnendach epistel Ad chozinthe
ps int eerste ca.:

Daeders ic dancke minen god altoes van
uwen weggen. **A**nder graciē gods die v

ghegheuen is in cristo ihesu . want ghi sijt in hē
in allen gauen . rīc ghemact in allen woerden .
in allen maniren van tonghen . of in alre wīse vā
leeringhe Ende in alre wetenheit Alsoe alst ghes
tughe cristi in v ghesterkerket is . alsoe dattu niet en
ghebreket in enigher gracen . **D**ie verbeidende
lijt die veropenbaringhe of die scouwinghe ons
heeren ihesu cristi . die v oec stercken sel al tatten
eynde sonder sonde inden daghe des toecoensts
ons heeren ihesu cristi

Ewangelium opten seluen dach Matheus in
lijn . xxij . ca .

In dien tiden doe die pharisee hoerden . dat
ihes? die saduceen hadde doen swighē . dga
dden si te samen **E**n een vā hē een leeraer vander
ewe . vraghede hem en tempteerden **R**epster wat
ist grootste ghebodt in d wet . **I**hesus antwoerde
hem . **M**inne dinen heer dinen god van al dūnre
herten . en vā al dūnre lielen . en vā al dūnre ghe
dachten . dat is dat meeste en dat eerste ghebodt .
Dat ander is desen ghelijc **M**inne dinen naesten
ghelijc di seluen **I**n dese twee ghebodē hāghet alle
die wet en alle die propheten . **D**oe die phariseen
dgadert waren vraghede hē ihesus en seide . wat
duncket v van cristo . wies sone is hi . **S**i seiden
hem dauids sone **D**oe antwoerde hi hē **H**oe naem
den dan dauid inden gheeste heere . segghende .

die here seide minē here sitte tot mijne rechter li-
den thent ic dinē viande setten sel een voetscammel
dijne voeten. Of hē dan dauid heer hiet. hoe is hij
dan sijn sone. En niemāt en mochte hē een woert
antwoerdē. noch niemāt en dorste hē van die da-
ghe meer vragehen

SEKWO.

Daliges dominum deum tuum. 27. mathei
xxi. In desen heilighen ewāgelia so wor-
den wi vermaent totter minnen gods. als dat
wi gode minnē sellen. als ghi wel ghehoert hebt
Nu vinde ic vier dighen die ons allen gode sellē
doen minnen. dat eerste is natuerlic: want dat
kint mint den vader en der moed bider naturen.
wanttet dat lichaem van hem ontsaen heeft. So
sellē wi oec dan veel meer gode minnen die ons
ghegheuen heeft lijf en siele. ende heuet hem oec
ghebeelt nader sielen na hem seluen. ende na den
lichaem gheschapē een redelic creatuer. waert dat
ter een sijn oghen verloren hadde. en daer een an-
der quame diele hem wed gawe. die waer hi scul-
dich te minnen. Aldus veel meer soe sijn wi scul-
dich gode te minnen. wāt hi ons gheschapen heeft
ende ghegheuen heeft alle die leden die wi hebbē.
Ten anderen die grate minne die hi ons bewijst
heeft met sijne heiligher passien. Hier of spreket
hi seluer. Niemand en can meerre minne hebben

dan dat hi sijn siele selte voer sinen vrient Dit he
uet cristus ghedaē. hier om sijn wi sculdich hē te
minnen Hier of spreect barnaerdus O goede ihe
su bouē alle dinc so gheeft mi v te minnē die kels
des bitter doots die ghi om minē wille ghedrōc
ken hebt. Die derde verghifnisse onser sōden die
wi verrighē. ist dat wi gode minnē. en dit bewi
set os crist? seluer daer hi spreect tot maria mag
dalena. Maria sijn veel sōden vghēuē: wāt sijn
heeft veel ghemint Aldus selt ons oec gheschier
ist dat wi gode minnē Dat vierde is grote vroech
de die wi moghē vrrighē ist dat wi gode minnē.
Hier of spreect iohānes in apocalipti. gheē oghe
en ran ouerliē. noch ore ouerhorē. noch herte ouer
dencken die grote vroechde die god den ghenē be
reit heeft die hem minnen

Des woensdaghes epistel Jacob in sijn vierde

Orapittel.

Ine broeds en wilt malcand met achtale
iuten goedē naem niet verminderē Die sinē broe
der also vermīdert. of die sinē broeder veroerdelt
die vermīdert die ewe en oerdelt die ewe Ende ist
dattu die ewe oerdelste: so en bistu gheen werker
der ewe: mar een oerdele. wāt een isser der ewe
setter en recht die verdōmen mach en behouden.
mar wie bistu die dinē naesten oerdelste. Nu sich
ghi segt. huden of morghe[n] sellen wi in die stat

gaen en daer een iaer bliuē en ropen. en sellē win-
ninghe doē. die niet en weet wat v moeghē toera-
mende is : wāt wat is v leuen. het is een roec ter-
clepene tūt schinende en daer na selt gheepnt wor-
den. daer om selt ghi legghē. **I**st dattet die heere
wil. en ist dat wi leuē sellē: toe sellen wi dit of dat
doen. Alle dinghē die wille gods en sijn moghēt-
heit beuelen: mar nu verheft ghi v in houerdien-
recht of ghi die hulpe gods niet te doen en hadt.
Alsulke verheffinghe is boes. daer om dē ghenē
die goet weet te doē en niet en doet. het is hem sō-
de. **G**hi rike doet nu penitencie. screiēt hulende in
uwe onsaligheden die v toe sellen comen. **V**rijs-
dom is veruollet. en v cleeder sijn vanden mottē
ghegheten. v gout en v suluer is vermorstet en
sijn verschimmelinghe sel v welē tot enē ghetu-
ghe. en sel v vleisch eten. dat is pinighen als dat
ouer. **G**hi hebt v die wrake te samen vergadert
inden lesten daghen. siet dat loen der wercluden
die uwe rike ghemaget hebbē dat vā v duallchet
is roept. en hoer roepinghe is in ghegaen in die
oren des heren sabaoth. dat is des heren der he-
ren om wrake te doen. drie sonden sijn die niet en
laten wrake te roepen. blaetsoringhe sonde. die
teghen der naturen is. ende onthouden arbeids-
loen der armer. **G**hi hebt ghewerscapt opter aer-
den. ende uwe herten in ontruulchedē op ghewoet

In den daghe hebt ghi den gherechtighen toe ghe
haelt. ende hebt en verslegghen. ende hi en weder
stont v niet.

Euangelium opten seluen dach Matheus in
sijn dertiende ca.:

In dien tidē seide ihesus sinen iongherē en
den scaren des volcs dese pabole Dat ruc d' he
melē is ghelijc enen mēsche die gaet saet sapet i
sine acker Doe die mēschen sliepē. quā sijn viāt
en ouer sande hederic in die middel vand' t'we. en
ghinc hē Doe dat cruut d' t'wen ghewassē was
en vruchten brenghen soude. doe was die hederic
mede ghewassē Doe hē des huutwaerts knech
ten en seiden hē. heer en hebste niet goet saet ghe
sapet in dinen acker. vā wien heeft hi die hederic
En hi antwoerde hē En viants mensche heftet
ghedaen Die knechten seiden hē. wiltu wi gaen
en v'gadere En hi seide. neen. om als ghi hē vee
gadert ghi mochtet oec dē t'we wt placken. laetse
ic den mapers segghen. v'gadē eerst dē hederic. en
binten in bosschen om te v'barnen: mar die t'we
vergadert in mijnre scueren.

Euangelium des vridaghes Matheus in sijn
dertiende ca.

In dien tiden seide ihesus sinen iongheren
en den scaren des volcs dese parabole Dat

rijc d̄ hemelē is ghelijc dē mostersadekijn dat die
mēsche nā en sander in sinē acker. En̄ tis oer dat
minste vā allē sade. Mar wā neer dattet wast. soe
wortet meerre dā enich warmoes. en̄ het wort eē
boem. dat die voghelē des hemels comen en̄ wor
nen in sijn tackē of telghē. Een āder pabole seide
hi hē. Dat rijc d̄ hemelen is ghelijc den deelē dz eē
wijf nā en̄ dedet in dat meel vā drien sadē tot dat
al gheheuen was. Alle dese dinghen sprac ihesus
totten scaren in ghelikenisse en̄ sonder pabolē en̄
seide hi hē niet. op dat veruolt worde dat vāden
ppheten ghelproken is. Ic sel minē mont in pa
bolen op luken. en̄ dat ōborghen is vā d̄ warelt
sel ic wilspreken.

Opten xix sonnendach epistel. Ad ephesios

Bint vierde ca.

Goeds ōnuwet idē gheest urwes ghemoets
en̄ doet an den nuwē mēsche die na god ghescepe
is in gherechtichedē en̄ in heilichedē d̄ waerheit.
daer ō doet die loghen of en̄ spreect die waerheyt
een ighelic sinen naestē: wāt wi sijn ledē ōderlī.
ghe. Wort toernich en̄ en wilt niet sōdighē. Die
lōne en moet n̄ ōder gaē ouer urwē torē. En wilt
dē viādē gheē stede gheue. Wā neer yemat ōhert
indē torē. daer maect die viāt sinē ingāc doer. Die
ghestolē heeft en moet nu niet meer stelē: mar hij
sel billiker arbeiden met sinen handen werkende

dat goet is dat hi hebbe waer of hūt gheue macht
dies noot heeft

Ewangelium opten seluen dach Matheus in
sijn neghende ca.

In dien tiden clam ihesus in een sceepkint.
Ende noer ouer dat meer ende quam in sijn
kint. Doe brochten si hem eenen vergichten men-
sche legghende in een bedde. Ihesus sach hoer ge-
loue ende seide. Sone gheloeft. dijn sonden wor-
den di vergheuen. Ende sommighe vanden scri-
ben spraken onder hem. Dese spreect blasphemie
ende doe ihesus hoer ghedachte wylte. seide hi hē.
Waer toe denct ghi quaset in uwer hertē. wat is
lichter te legghen. di worden dine sonden verghe-
uen. of te legghen. stant op en wand. Op dat hi
weet dat die sone des mēschē heeft in dē aerdē oec
macht die sonden te vergheuen: soe sprac hi den
vergichten mensche toe. Stant op. boer op dijn
bedde. ende ganc heen in dijn huus. Ende hi stōt
op en ghinc heen in sijn huus. Die scaren saghē.
en vreesden die alsulke macht den mensche gaf.

SEKMO

Offerebant ei paraliticum iacentē in lecta +
Mathei. xix. In desen heiligen ewange-
lio worden ons bewijst twee punten. Dat eerste
is wat wi verstaen bi desen mensche die sijn lede
verlozen hadde. en sach optē bedde. Hier bi vstaē

wi den sondaer. die alle sijn leden. dat sijn alle die
crachten sijner sielen verloren heeft. want also las
ghe als die mensche in doot sonden leeft: soe sijn
al sijn goede werken doot noer gode. **Nu** leit die
sondaer in sijn sonden: want van hem seluen so
valt die mensche in sondē: mar sonder die ghenade
de gods en can hi niet op staen. **Dat** anjnde punt
is die grate ghenade ons heren ihesu cristi. want
doe hi dese mensche sach. soe ontfermede hi ouer
hem en sprac. **Sone** gheloef dine sondē die sijn dij
vergheuen. stant op ende ganc. **Hier** hi verstaen
wi dat god die sondaer nade verliest. en daer om
dumient hi hē dicwile met goede inspreken dat hi
op soude staen vāden sonden. dat is vāden bedde
de der sonden daer hi op slaept. **Twee** dinghen
sijner die ons sullen doen opstaen vanden bedde
onsler misdadē. **Het** waer grote scāde en con-
fusus eenē grote here of eenē coninc of eenē prince.
laghe hij indē dreckē. en en woude hi niet op staen.
Alsa ist oec den sondaer grate scāde. dat hi leyt
inden drec der sondē en en wil niet op staen: mar
neemt sijn ruste opt vule bedde v sondē. wāt gheē
dinc en is meer stickende en osluuer noer gode dā
alle die sondē. **Dat** āder is die grote vrees vā-
den sondē. **De** soude slapē sondē sorghe op een
bedde daer eē swaert bouē hē hinc met eenē kleinē
lidē drade. **Dat** swaert hāc bouē alle sondaers. dz
CC xxij

is die scarpe sentēcie en̄ dz oerdel xpi Dit swaert
sel den sonder suiden in twee deele: als cristus
oerdelen sel alle menschen: wāt dan sel hi gheuen
dat oerdel ouer die sielē en̄ oū dē lichamē Die die
swaert voer oghen heeft hi mach wel op staē vā
den bedde d̄ sonden .

Des woēsdaghes epistel Ad thessalonicensē
int derde ca .

Broeders staet aldus. ende hout die settin
ghe die ghi gheleert hebt. het si ouermids te
ghenwoerdighe leere. het si ouermids onse brieue
mar onse heer ihesus cristus selue. ende god onse
vader die ons minnede en̄ ewighe troest gheghe
uen heeft. en̄ goede hope ind̄ grācien. moet v̄ her
ten vertroesten en̄ sterre maken in allen wercken .
en̄ goeden woorden **B**roeders voert meer bidde
uor ons dat die ewangeliē gods moet lopen en̄
verclaert moet worden also si oer bi v̄ Glo. ghes
lopen heeft en̄ verclaert is. Ende dat wi vanden
onghelaten ende quaden menschen verlost moe
ten worden: wāt dat gheloue en̄ is allen mensche
niet: mar die heer is ghetrouwe die v̄ sterre makē
sel en̄ vanden quaden behoeden **B**roeders wi be
trouwen van v̄ inden heer. dat wi ghebodē hebbē
en̄ ghi nu doet. dat ghūt oer nu doen selt. die heer
moet v̄ herte stueren ind̄ minnen gods. ende ind̄
ghedoerchlaemheit cristi.

Euangelium opten seluen dach Matheus in
sijn dertiende ca.

In dien tiden liet ihesus die scarē en ghinc
in huus. Sine iongheren quamen tot hem
en seiden. Onthint ons dese parabole vandē hede
ric des ackers. **H**i antwoerde hē ende seide. **D**iet
goet saet saet dat is die sone des menschen. die
welcke is inden acker. die kinder des rijcs is dat
goede saet. die hederic dat sijn die scalcke kinderē
en die die hederic saede is die viant. die bouwe
dat is dat eynde d'warelt. die magers sijn die en
ghelen. **A**lso dien hederic v'gadert wort en in dat
uuer verbarnt. alsoe selt wesen int eynde der wa
relt. **D**ie sone des menschen sel sijn enghelen sen
den. en vergaderen alle die lachteren van sinen ri
ke en die ghene die hoelheit doen. en selse senden
inden ouen des uuers. daer sel screi'ghe wesen.
ende crischinghe vā tandē. **D**ā sellen die gherecht
ighe blencken als die sonne in haers vaders rijc
die oren heeft te horen die hore.

Euangelium des vridaghes Marcus in sijn
dertiende ca.

In dien tidē seide ihes? sine iongherē. **W**ā
neer ghi siē selt des mistroelts staēde daert
niet en soude. diet selet v'stae. dat die i iudeen sijn
sellē vliē in die gheberchte. en die opt dat is en sel
niet neder cū mē ende i sijn huus gaē om iet daer
CC xiiij

wot te nemen **E**n die indē arker wēz sel. die en sel
niet weder omē comē om sijn cleet te nemen. weē
den ghenē die kint draghē sellen en voetskerē wot
sen sellē in die daghe. bid dat dese dinghē des wō
t's niet en ghescriē: wāt die daghē des drucs sellē
lulc wesen. hoedanich dat si nie en waren vā die
dat god die creaturen sciep tot nu. noch en sellen
nimmermeer gheschien **E**n en had god die daghen
niet vercozt. alle menschen en worden niet behou
den: mar om die wtuercozen die hi ghecozen heeft
sel hi die daghen vercozen. **E**n ist dan dat v pes
mant leit. liet hier is crist? liet daer is hi. en ghe
louets niet: want daer sellen op staen valsche hee
ken en valsche pphete: en sellen gheuen tekenen
en wond om te bedrieghē. Ja die wtuercoz sijn
waert moghelic. daer om liet ghi toe. liet ic hebbe
v alle dinc voer ghesleit

Opten xx. sonnendach epistel Ad ephesios int
vijfste capittel.

Broeds aldus liet hoe dat hi wyllic wandē
niet als onwise: mar als wise lossent den
tijt: want die daghen sijn quaet. daer om en wilt
niet omersēde wordē: mar verstaē welc die wille
gods is. en en wilt vādē wijn niet dronckē wēz
daer oncuusheit in is: mar weest vāden heilighē
gheest duolt. v seluē sprekēde in psalmē en psalmē
en in gheest: likē saghe si ghēde den heer en vralie

woefde in uwer hertē Altoes doet danc voer alle
dinc Het si ghelijc voer onghelijc. inden naē ons
heren ihesu cristi gode en den vad. weest malcanā
vnddanich ind vzeelen cristi

Ewangeliū opten seluen dach Matheus in
sijn .xxij. ca.

In dien tiden seide ihesus den princen der
priesteren en den ouden des volcs dese ghe
likenisse en seide Dat rijc d hemelē is ghelijc ghe
maect enen mensche enē coninc die sinē sone brus
loftē bereide. En hi sende sijn knechten wt om te
roepen die totter bruloft ghenoot waren. en si en
woudē niet comē. andwert sende hi and knechtē
wt en seide. Segt den ghenē die ghenoot sijn. liet
mijn morghen mael heb ic bereit. mijn ossen en
dat and gedierte sijn gheslaghē. alle dinghē sijn
bereit roemt totter bruloften En die versumdet
en ghinghen heen. sulc in sijn dorp en sulc ander
tot sijn neringhe Die ander vinghen sijn knechtē
en deden hem lachter en dodense. Doe dit die con
inc hoerde wort hi toernich. ende sende wt sijn
heer ende dede die manslachers verslaen en ver
barnen hoer stat Doe seide hi tatten knechten. die
bruloften sijn bereit: mar die ghenoot waren en
warens niet waerdich. daer om gaet tot dat ein
de d weghē. en so wie ghi windet roepten ter brus
loften En sijn knechten ghinghen wt indē weghē

ende vergaderden alle die si vonden goede en goede
en die bruloften sijn veruollet van die daer saten.
Die coninc ghinc om dat hi sien woude die daer
aten. en sach daer enen mensche die mette brulof
cleede niet ghecleet en was: en hi seide he. vrient
hoe bistu in gheromen. en du gheen brulof cleet
en hebste. en hi sweech al stille. **E**n die coninc seide
de den dienren. bint hem handen en voeten. ende
woorpten in die vierste duisternisse. daer sel screis
inghe sijn. en crischinghe van tanden. vele isse
gheropen: mar luttel vercoren.

SECTIO.

Simile est regnum celorum homini regi qui
fecit nuptias filio suo. 4. Mathei xxi. In
desen heilighen ewangelio worden ons bewijst twee
punten. **D**at eerste is die grote miltheit ons heere
gods. die een grote brulofte ghemact heeft sijnen
laen ihesum. **T**ot deser brulofte sijn gheropen ve
le mensche. wat vanden eersten mensche die god
sciep totten lesten. die heeft hi gheropen tott ewig
gher brulofte. en sende sijnen knechten wt. dat wa
ren die propheten. dat si roepen souden die ioden
mar si waren verblit in hoer sonden. en en wou
den niet comen. **D**aer na sende die coninc wt an
der knechten. dat waren die apostelen. dat si roe
pen souden die heiden: mar dese waren te mael
steent. ende en wouden niet comen: mar si name

die knechten des conincs en dādēle **R**u heeft dese
coninc ten dērdē mael sijn laetste boden en knecht
ten ghesent. dat sijn pōdicers. minrebroeds. aus
gultiaen en onse vrouwen broeders. dat si gaen
sellen alle die werelt doer prediken en vergaderē
iaden. heiden en kerken. om te comen tot die ewighe
ghebruloft: wāt alle dīc heeft die ewighe god be
reit teghen die ghene die hē bereiden tot dese brus
loft te comen **D**at āder punt is: wāt wi al ghes
ropen sijn tot deser bruloft. so en sellē wi die ghes
nade gods niet verlmādē als dese mēschen dedē.
mar wij sellen ons altoes daer toe bereiden met
goeden werken. ende bouen alle sellen wi aenlic
dat wi en doē dat bruloft cleet. dat is dat wi ghe
warighe caritate sellē hebbē moeten. sellen wi com
men tot dese bruloft. dat is gode te minnen bouē
al. en onsen naesten ghelijc ons seluen. want son
der dit cleet aen te hebbē. waer omoghelic al daer
te comen.

Des woēldaghes epistel. Ad thessalonicenses
int derde ca.:

Broeds wi condighen v ende obieden indē
name ons heren ihesu cristi. dat ghi of trec
ket vā elcken braed die ogheordineerdelike wan
dē. en niet nader settighe. die si van ons otfāghē
hebben. wāt ghi weet selue hoe dattet behoert os
te volghen. wāt wi en waren niet drustich oder
CCxxvi A ij

v noch en etē vā niemāt broot te vergheefs. mā
in arbeide en in moeynisse werkende nacht ende
dach. op dat wi niemāt vā v en verwaerde. niet
als of wi die macht niet en hadden ghehad. vā v
die nootdrifte te ontfāghē. wāt wi v dat ewāge
lium predicten: Mer op dat wi ons seluē v tot re
nen exempel moeten gheuen ons te volghen. En
die ledicheit te laten: wāt doe wi nochtā bi v wa
ren. v boden wi v dat oec. dat soe wie niet arbeidē
en wil. die en sel niet eten. wi hebbēt ghehoert dat
ter sommich ond v onrustelike wāderen. niet ar
beidende: mar vā vzeemdē dinghē ledichlikē leuē
Dese die aldusdanich sijn ontbiedē wi en bidden.
inden heer ihesu crista. dat si in stilheden arbeidē
en eten hoer broot: mer broeds en wilt ghi niet af
laten wel te doen In xpo ihesu onsen heere

Ewangelium opten seluen dach Lucas in sijn
xiiij. capittel

In dien tidē seide ihesus den ghenen die hē
ghenoot haddē. wāneer du doetste eē ochtē
mael ofte een auontmael. en wil dijn vriendē niet
nodē. noch dinē broed. noch dine maghē. noch ri
ke ghehuere. op dat si di niet weder en nodē. en dē
een wedgheue gheschie Mer wāneer du mer scap
marest. roep die arme. crepele. blinde. en du sel
ste salich wesen. wāt si en hebben di niet wed te
gheue. het sel di wed gegheue wordē indē sone v

gherechtigheer + doe dit ghesien hadde een vā die
daer saten seide hi hē + Salich sijn si die dat broot
eten sellen int rike gods

Ewoangelium des vridaghes + Lucas in sijn
leste ca.:

In dien tiden seide ihesus sineu iongheren +
Salich selt ghi wesen als v die luden hater
en als si v vscide en lachterē en v naē wech wer-
pen recht als quaet om die soue des mensche. ver-
blift en vuroecht v in dien daghe. wāt siet v loen
is veel inden hemel. **A**l des ghelīc dedē die pphē-
tē hoer vaders. **M**ar wee v rike die v wō troest hebt.
wee v die v slaet sīt: wāt ghi selt hongheren. wee
v die lacht: wāt ghi selt weenē en screien. wee v
als v die ludē al wel spreken. des ghelīc dedē die
pphetē hoer vaders. **M**ar ic seg v diet hoert. mit
v vanden. en doet goet die v hater. spreket hem
goet die v quaset spreke. bidt voer die ghene die v
pserucie doe. **E**n lo wie di slaet an dīn kinnebac-
ken. biedet hē die ander. **E**n lo wie dīn cleet v tne-
met. en wilt hē dīn roc niet v bieden. **G**hī v ige-
lic die di bid. en lo wie di dz dine is v tneet. en ey-
sche hē niet weder. **E**n loe ghi begheert dat v die
mēschen doe. doet ghi hē des ghelīcs wed. **E**n of
ghi den ghene mint die v minnē. wat danc voer-
ter v of. wāt die sondaers minnē die ghene die hē
minnen. **E**n of ghi den ghene goet doet die v wel

doen. wat dan boeter v of. dat doen oec die son
daers. En of ghi onderlinghe den ghenen gheuet
daer ghūt of hopet wedt tontāghē. wat dat boe
ter v of. wāt die sondarē verghiften die sōdactē
om also vele wedt tōtfanghē. Mar v leg ic. mint
uwe vianden. en doet hē wel. en gheeft ondinghe
niet daer of weder hopende. en groot sel v loē we
len inden hemel. Ende ghi selt des alre ouersten
kinder welen: want hi is goedertieren ouer die
ontdancsamighen ende die quaden.

Opten xxi sonnendach epistel Ad ephesios int
selte capittel

Broeds woert an weest sterre inden heere. en
ind macht sūne moghentheit. Daet an die
wapenighe gods. op dat ghi staē moghet teghē
des viāts laghē: wāt ons en is gheen medescribē
teghēs tbleisch en tbloet: mar teghens die princē
machten die and vianden regierē die ond hē sū.
En teghēs die regierre deser warelt. en der duuf
teruiften. dat is teghēs die vianden. die die min
res der warelt regieren. Teghens die gheestelike
vianden der scalcheit inder luchten. der vianden
rijc is inder neder lucht. Daer om ontfanghet die
wapenighe gods. op dat ghi wedstaen moghet
inden gden daghen. en in allen dinghē volmarct
staet. Staet daer o uwe lendene op ghescoztet i
minē en an ghedaē dē halsberch o gherechticheit.

eñ die voeten ghescoept in die bereidinghe d' ewā
gelien des verdes + in allen dinghen so neemt die
schilt des gheloets + in welken ghi alle vurighe
scutten des alre boekten wt moghet doen. Eñ nes
met dē helm der salicheit. eñ dat swaert des gheel
tes dattet woert gods is

Ewangelium opten seluen dach Johannes in
sijn vierde ca.

In dien tiden was een coninc kijn wies soē
siet was in rapharnaū. doe dese hoerde dat
ihel? quā wt iudeen in galileen. ghinc hi tot hem
eñ bat hē dat hi ned daelde eñ maecte sinen soē ge
lant. want hi begonde te steruen. Doe seide ihel?
tot hē. het en si dz ghi teiken eñ wond siet. ghi en
ghelouet niet. doe seide tot hē die kleine conic. he
re sijn ned eer mijn sone sterue + doe seide hē ihe
sus. gāc dijn sone leuet. die mēsche ghelouede dē
waerdē die hē ihel? seide. eñ ghic te huus. doe hi
ned clam ghemoetē hē sijn knechtē eñ boetscapitē
eñ seidē dat sijn sone leuede + doe vraghede hi hē
die vze in welken hi bet ghehad hadde. Eñ si sei
den dat ghister ter leuend vzen. liet hē die saghe +
doe kennede die wā dattet ind seluer vzen was +
daer hē ihesus in seide. dijn kint leuet. Eñ hi ghe
louede selue ende al sijn huus. **SECTO.**

Erat quidā regulus cuius filius infirma
batur capharnaum. 41 + Johannis. iij.
Cxxviiij **A iij**

In dese heilighē ewangelio worden ons bescreuē
twee punten tot onser leere. Dat eerste is wat wij
verstaen bi dit conincskijn wes sone dat siec was
in capharnaū. Hier bi verstaē wi een ighelic mē-
sche die daer is een coninc ouer al dat god ghesce-
pen heeft: wāt god sciep alle dinc eer hi dē men-
sche sciep. om dat die mēsche bouē alle dīc soude-
sijn. en des ghebruken. Hier of spreect dauid indē
sout. Heer ghi hebt alle dinc gheset ond dē vactē
des menschen. En wāt die mensche een coninc is
ouer alle dīc. so soude hi dat welelic en wel regie-
ren ter eeren gods en tot salicheit sijnre siele: maē
wāneer wi des q̄liken ghebrukē. en gode daer of
niet en dancken of louen: so v̄lieten wi die naem
des conincs. en worden gheheten conincskijn. en
dā so wort onse sone siec. dat is onse arme siele.
Dat and̄ punt is dat wi exempel sellen nemē an
des conincskijn. als wi bekēnen dat onse siele
is en onghelont vā sonden. so sellen wi roepē in
innigher begheerten vā herten en spreken. Heere
daelt met uwer ghenaden tot mijne armer sie-
len: want si cranc ende siec is. Ende doen wi dat
met vasten gheloue sonder twifel so sel god met
sijnē ghenade comen tot onser siele. en maken se
ghelont. want hi is een ghewarighe en een ghe-
trauwe meester. Hier of leit sinte ian guldemant.
Alle meisters deser warelt die saeken groot saen.

ende ghiften + mar dese meester ihesus cristus en
begheert niet vā ons dan een innich ghebet. ghes
likerwijs alsoe als ons bewijst wort in dat co
ninckijn

Des woensdaghes epistel tot thimothewm +
int eerste ca. :

Lieve sone dat einde des ghebodes is min
ne van eenre reine herten ende goeder con
sciencien. ende onghewepulder gheloue + vanden
welken die sommighe of dwalen die omme ghes
keert sijn in ydel clappinghe ende leeraers die ewe
willen welen. en en verstaen niet wat si spreken.
noch daer sijt mede willen proeuen. wi weten dz
die ewe goet is. ist dat men se wittelic ghebruket +
dat wetende dat die ewe den gherechtighē niet ge
let en is: mar den ongherechtighen en den ongher
haerlamighen. en den onghenadighen. den misdadighen.
den sondighē. den beulectē. den vadschlach
tighen. den moedschlachtighē. den manschlachtighē.
den oncuuschen + en den sondaers teghen der nā
tueren. den plaghers. den laghenaers den meene
dighen. En so wat anders contrarie is der ganz
ter leeringhe. welke leeringhe nad ewāgelien der
glorien des heilighen gods is dat mi betrouwet
is. Ic doe den ghenen danc die mi gheskerct heeft.
in cristo ihesu onsen heere. **E**wangelium
opten seluen dach. Lucas int achtste capittel
CC xxix

In dien tiden gheschiede op enen anderē sa-
baoth dat ihesus in die sinagoghe ghinc en
leerde. Daer was een mensche. ende sijn rechter
hant was lam Die scriben ende die pharisee na-
mens waer. of hi opten sabaoth ghesont maecte
op dat si mochten vinden waer mede si hē mocht-
ten wroeghen Hi wylte hoer ghedachten ende sei-
de dien mensche die die lam hant hadde. Stant
op ende stant in die middel. ende hi rees op ende
hi stont Ende ihesus sprac tot hem Ic braghe u
oft gheoerloeft is opten sabaoth wel te doen ofte
qualic. die sielen te behouden ofte verliessen. hi
sachse al arame ende seide dien mensche. Strecke
wt dijn hant. en hi strectese. ende sijn hant is ghe-
sont ghemact Doe worden si alle met verwort-
heden veruolt. ende spraken onderlinghe te samen
wat si ihesum doen souden.

Ewāgelium des vridaghes. Matheus in sijn
achtste ca.:

In dien tidē doe ihes? quam in petr? huus
sach hi sijn swegher legghende en den sa-
ghe hebbēde En hi roerde haer hant. en die saghe
ghinc van haer. en si stont op en dicnde hē Doet
suont was. brachtē si daer vele woert die beleten
waren En hi werp die gheest wt inden woerden
Ende alle die siec waren die maecte hi ghesont.
Op dat veruollet worde dz gylas die prophete

Yprac. Hi heeft onse crancheit ghenomen en onse
liecheden ghedraghen.

Opten xxij sonnēdach epistel Ad philippēses
int eerste ca.

Broeds ic betrouwe dat selue, want die dat
goede werc in v begonnē heeft. die selt vol
eindē tot inden daghe ihesu cristi. Als o se daghē
wech gaē. dan beghit die dach ons heren ihu xpi
wāt also is mi recht dat te benoelen voer v allen
om dat ic hebbe ind herten. en in minen handē en
in die bescherminghe. en in die vastmakighe der
ewāgelien v allē ghesellē te wesen mijne vroech
den Die goetwillicheit. en die ghelateheit die god
den predicaren gheeft. en die ghetroestheit in allē
drucke. dat sijn teikene dat god bekeeringhe des
volcs begheert: wāt god is mijn ghetughe. hoe
dat ic v allen in die ghedoemte ons heren ihu xpi
beghere En dat bid ic dz uwe mine meer en meer
uuloepē in wetenhedē en in allē sinne Dat is in
ondscheide des vstants en in wtwedighē werckē
v ontfemherticheit Dat ghi proeuen moet die be
stedinghē dat ghi reine sijt en sond vtoerninghe
inden daghen cristi vuallet vā alle vroechde der
ghereicheit ouermids ihesu cristum ind glorie
ende inden loue gods.

Ewāgelium opten seluen dach Matheus in
sijn achiende capittel.

In dien tīdē seide ihes? sijnē iongherē. **D**at
rīc der heuēlen is ghelijc ghemact enē mē
sche die eē coninc was die rekeninghe makē wou
de met sijnen knechten. **E**nde doe hi began die re
kenīghe te setten is hē een knecht ghebracht dien
sculdich was tien dulent talentē. enē doe hi niet en
hadde waen hūt verghelden mochte. gheboot die
heer datmen vercofte sijn wijf sijn kinder enē alle
dz hi hadde o sijn scout te betale. **D**ie knecht kniel
de ned en badt sijnen heer en seide. **H**ebt doch ghe
duldicheit met mi. en ic sel v doch al betalen. **D**ie
heer ontfermde dies knechts en lieten. en scalt hē
die sculde quīt. **D**ie selue knecht ghinc wt. ende
want een vā sijn medeknechten die hem sculdich
was hondert pennīghen. ende hi hiltē en grepē
bid kelen en seide. **G**hit dattu sculdich biste. **E**nde
die medeknecht viel ned op sijn knien en bat hem
en seide. **H**ebbe gheduldicheit met mi. en ic sel dij
al wel gheuen: mer hi en wande niet en dedē indē
kerker tot dat hi die scult betaelde. **D**oe dat die an
der medeknechten saghen worden si seer bedruet.
en quamen en seiden horen heer al datē gheschiet
was. **D**oe riepen sijn heer en seide hē. scalt knecht
alle scult hebbe ic di quīt ghelaten: want du mi
haetste. haddet daer om niet behoerlic gheweest
dijn medeknecht te ontfermen. alsoe ic dijne ont
fermet hebbe. **E**nde sijn heer wort toernich. ende

leuerden sinen pynre ouer. tot dier tijt toe dat hij
die schulde betaelde. Also sel mijn hemelsche vader
u doē. het en si dat ghi elc uwe broeder vergheeft
van al uwer herten.

SEKRO.

Bedde quod debes. mathei. xviij. **I**n de
sen heilighen ewangelia worden ons bewi
set twee punten tot oler leere. Dat eerste is die
ontfermherticheit ons liefs heren ihesu cristi. die
hij heeft op alle sondaers. en sel hebbē tot dat hij
roemt ten oerdel. En dit wort ons bewiset in de
sen quade knechte. die die conic al sijn schulde ver
gaf. Nu vinde ic drie puntē of drie dinghē. daer
dele knecht desē coninc mede treete tot ontferm
herticheit. Dat eerste was oetmoedicheyt: want
hij viel neder voer die voetē des herē. Dat ander
was innich ghebet: want hi bad dē conic. Dat
derde was volcomen wille ghenoech te doē. wāt
hi sprac. Here hebt gheduldicheit ouer mi. en ic sel
u wel verghelden. Aldus sae moghē wi oec voer
gode vercrighen vergiffenisse met drie punten.
van al onser misdaet. en vā al onsen sonde. dat
ander is die gherechticheit ons heerē ihesu. die hij
bewisen sel inden daghe des oerdels: wāt dan sel
hij spreken. gheeft dat ghi sculdich sijt: dan sellē
rekeninghe moētē doen alle menschen voer gode
dat si vā gode ontfāē hebbē. En oec hoe si geleest

hebben. die ontfertmhertich ghemect heeft. die sel
ontfentmherticheit gheschie. so xps ons seluer leert
Mar die niet ontfentmhertich gheweest en heeft
of niet vergheuen en wouden horen naectē die tes
ghens hē misdaen haddē die sellen gheleuert wor
den den pūnes. dz sijn die viāden iud hellē daer
si ewelic ghepinicht sellen worden **H**ier o spreect
xps **M**ect selmer maten daer wi mede ghemeten
hebben. daer sel ons wed mede ghemeten wordē.
Des woensdaghes epistel tot die romeynen
int achtste ca.

Groeders inder hopen sijn wi behoudē ghe
wordē: mer die hope diemen siet en is ghe
hope. want dat gemāt siet wat hoepē hi: mar ha
pen wi dat wi niet en sien: so verbeiden wi ouer
mids verduldicheden **D**es ghelijcs helpt oer die
gheest onser crancheit: want wat wi bidden sel
len alst ghehoerlic is en weten wi niet: mar die
gheest selue epschet voer ons met onsprekeliken
luchten **D**ie die herten onderuindet die weet wat
die gheest epschet. want alsoe als die wille gods
is epschet hi voer die heiligen
Ewangelium opten seluen dach. **M**arcus int
vierde ca.:

In dien tidē seide ihesus sinen iongherē. siet
wat ghi hoert **I**n wat maten dat ghi metet
daer selmen v mede meten. en mē sel v toe gheue

Soe wie heeft die selmen gheuen. en soe wie niet
en heeft. dz hi oec heeft. dz sel hē of ghenamē worz
dē. en hi seide Aldus is dat rike gods recht of een
mensche saet ind aerden worpe. en hi sliepe. en dz
saet op ghinghe nachtes en daghes. en groepede
en wiese als hi des niet en woet wāt onūmaēt brē
ghet dat lant vrucht eerst cruut en daer na aeren.
En als dz saet ald? vrucht vā hē voert gebrocht
heeft. dan sendet hi rechteuoert die sekel; want die
bouwē is al daer bi.

Des vridaghes ewāgelium Matheus in sijn
xxij. capittel.

In dien tiden ghinghē die phariseen hee. en
namen enen raet. op dat si ihesum begripē
mochten in sinen woerden. en sendē hē hoer ion
gheren met herodes knechte en seiden Wele wi
weten dattu waerachtich biste. en den wech gods
ind waerheit leerste. ende du niemāt en acheste.
du en lietste niet an die personē der mēschē. daer
om segt ons. wat dūct v Ist gheuoert den keps
ter den tynle te gheuen of en ilt. Ihesus kēdede
hoer scalcheit ende seide. ppocriten waer om tēps
leert ghi mi. tonet mi die mūte des tynles. Ende
doe brachten si hem eenē pēnic. Ende ihesus was
ghede hem. wies is dit beelde ende dit op ghe
scrifte. Si seiden hem des keplers. Doe hiet hū
hē. Daer om gheeft dē kepler. dat die keplers is.
CC xxxij

en gode dz gode is Doe si dit hoerde verwondde
si he en lieren he en ghinghen werch

Opten xxiiij sonnendach epistel Ad philippens
les int derde ca.:

Broeders weest mine nauolghers en aen-
tietse naerstelike die also wanderē. Als ghi
vante forme hebt. dat is dat beelde ons leues. wāt
daer wāderē veel anders die ic v dicke gheleit hebt
be: mar nu seg ic al weenēde dat si vianden sijn
des cruces cristi. hoer einde is die verdomenisse.
die buuc is hoer god. en hoer glori is in scādē der
gheerre die aertsche dinghē smakē. Mar o se wā-
deringhe is indē hemel. of wi den behoud beidē
den heer ihesu cristū die den lichaē ons dwozpen
heit vmaect heeft mede gheformt dē lichaē sijnre
claerheit naden werken daer si alle dinc he onder
werpen mach.

Ewangelium opten seluen dach Johannes in
sijn selte ca.:

In dien tidē doe ihes? sijn oghe op sloech
x. Soect in die vāste na tghetal lxxxvii.

Des woensdaghes epistel Ad thessaloniceles
int eerste ca.

Broeders wij sijn sculdich altoes gode te
danken voer v. alsoe alst oec waerdich is
want v gheloue wasset op. ende die minne eens
ighelics van v allen oueruloept in v ondinghe

alsoe dat wij oec selue veruroechden in v inder
kercken gods om uwer ghedoerchlaemheit . ende
om te behouden tgheloue in alle uwe dualghige
ende tribulacien die ghi lidet tot enē exempel des
gherechtighen oerdel gods . op dat ghi waerdich
ghehad moet worden int rike gods . daer ghi oec
om lidet . wāt het is gherechtich voer gode dē ge
nen die v drucken druc wed te gheuen . en v die ge
drucket wort ruste met ons in d' opēbaringhe nā
den hemel des heren ihesu cristi metten enghelen
sūnre moghentheit in d' plāme des vuers wrake
gheuēde den ghenē die gode niet en kenden . ende
den ewāgelien ons herē ihesu cristi niet ghehoer
laem hebben gheweest die ewighe pine sellen li
den in die ewighe vdomnisse vāden aēlicht des
heren en vander moghentheit sūnre glorien . als
hi comen sel om gheglorificeert te worden in sinē
heilighen . ende wonderlic te wordē in alle dē ghe
nen die ghelouet hebben .

Ewangelium opten seluen dach Matheus in
sijn neghende ca .

In dien tiden quamen iohannes iōgheren
tot ihesum en seiden . Waer om vastē wij
en die phariseen stadelic en dine iōgheren en vas
ten niet Ihesus antwoerde hem Hoe moghē des
brudegams kind weenē also langhe als die brui
degō met hem is Die daghen sellen comē dat hē

die brudegom of ghenomen sel worden. en dā sel
len si vasten. Niemāt en settet eenē lap vā nuwē
laken in een out cleet. Mar hi neemt daer vādē
cleede ouer lopet. op dattet een beter snede wort.
Noch si en doen oec niet den nuwen wijn in ou-
den vaten. ands brekē die vaten. en die wijn stort
wt. en die vaten bederuen. Mar die nuwe wijn
doē si in die nuwe vatē en beide bliuē si behoudē.

Des vridaghes ewangelium. Mathe² in sijn
xviij. capittel

In dien tiden doe ihesus ende sijn iongherē
tot rapharnaum quamen. soe quamen tot
petrum die gheē die den tijns ontfinghen en seide
hē. **M**eyster en heest den tijns niet betaelt. Hi se-
de. dat is oec also. En doe si in huus quamē was
ihesus die eerste in woerden. en seide. Simon wat
denct di. die coninghen vāden lande vā wien ne-
men si tribut of die tijns. vā horen kinderen of
vā vreemde luden. Hi antwoerde nā vreemden.
Doe seide hem ihesus. daer om sijn die kind vā
mar op dat wise niet en scandaliseren. so gā tot
ter see. ende sciet enen hoec wt. en nem den cersten
visch die daer aen coemt. ende doet op sijn mont.
daer selstu vinden eenen penninc. nem dien ende
ghiffen voer mi ende di.

Opten xxiij. sonnendach epistel. Ad collocen
les in dat eerste capittel.

Groeders wi en laten niet of voer u bidden
de ende epschende dat ghi vander kennisse
lijns willen veruollet moet worden in alre wijs-
heyt . ende gheesteliken verstanden . op dat ghi
waerlic moet wanderen . gode ouermids alle din-
ghen behagghende In allen goeden werke vrucht
makende . ende walsende inder wetenheit gods .
ghetrachticht in alre vroechden nader moghent-
heit sijne claerheden en alre ghedoechlaemhedē .
en sancmoedicheden met doechden Danckes god-
de den vader die ons waerdich ghemact heeft in
den deele des lotes der heilighen inden lichte die
ons wt lossede vander macht des duusternissen .
ende ons oueruoerde in dat rike des loens sijne
minen daer wi verlossinghe in hebben ende ver-
latenisse der sonden . ouermids ihesum cristum
onzen heere .

Ewangelium opten seluen dach Matheus in
Ihu . xxij . ca .

In dien tiden ghinghen die phariseen heen en na-
mē enē raet . 4c . loect na tghetal cc . xxij .

SEKMO

Offende michi nummis ma lensus + mathei .
xxi . in desen heilighen ewangelia . alsoe
als ghi wel ghehoert hebt . so seide cristus dat sij
hem tonen loudē die munt des lijns . nu vinde
ic dat die menschen drie dinghen tonē sellen Dat
CC xxxij

B . ij

eerste is waerheit in onsen woerdē als dat wi on-
sen naelken houden sellen. dat wi hē toe legghen.
Dit so leert ons die apostel en spreket. dat eē ighel-
lic mensche sel die waerheit spreken met sinē nael-
ken. **W**ant ghewarighe menschen die soe minnet
god. en hi troest hem in horen liden. **E**nde dit soe
wort ons betoēst in thobias. daer men of leset in
der bibelen was ghewarich voer gode in allen si-
nen wercken. ende daer om ontfinc hi troest van
gode. wāt god die sende sinen enghel tot hem die
hem verlichte. en hem siende maecte. wāt hi blif-
was. **D**at ander dat sijn goede wercken die wi als
toes tonen sellen onsen naelken. op dat wij gode
daer of moghen louen. en oec daer na wercken.
Riet en sellen wi onse goede wercken doen voer
onsen naelken om daer of ghesouet te sijn. want
die ghenē die dat doen die bliuen sijn wercken ver-
lozen voer gode. **D**at derde is dat wi altoes soe
ghen sellen. hoe wi gode tonen sellen een reyn sie-
le in onser doot. want ghelikerwijs dat een pen-
ninc bekent wort hiden ghescriften en beelde dat
daer op staet. also sel onse siele bekent worden in
der vren onser doot. **N**u eē ighelike siele die is na
gode ghebeelt. en daer om die gheuondē worden
inder doot dat si dat heelt suuer ende rein ghehou-
den hebben die sellē vergadert worden inder scat
des ewighen leuens; mar wee den ghenen die

dan presenteren een valsche munt. dat is eē onreine siele. want god almachtich die sel spreken tot sinen enghel. werpse in dat ewighe vuer die valsche munt.

Opten xxv sonnendach epistel tot die romeynē
int xi. capittel

Broeders ic en wil niet dat ghi ōwetēde sijt deser verholentheit. op dat ghi in v seluen n̄ wijs en sijt: wāt die bl̄ttheit geschiede eē deels in israhel In s̄mighe iode eē niet in allen tot dz die volheit ō heidenē in q̄me **E**n also als ysrahel behoude worde int einde ō warelt bi enoch ende helias p̄dikinghe als ghescreuen is **H**i sel comē wt soon die vloste sel eē ofdoen sel die ōgherechtigheit vā iacob **E**n dat si hē een oerconde vā mij als ic ofnemē sel hoer sonden. nadē ewāgelie sijn si viādē ō v: mer nadē v̄kielighe sijn si alre liefste om die vads **D**it is om die beloften die totten vaders ghedaen waren. **W**ant sond penitencie sijn die ghiften eē die roepinghe gods **W**āt also ghi enighen tijt gode oec niet en ghelouedet: mar nu hebdi veruolghet die ōfermherticheit om ō gheze ōghelouicheit. **A**lsoe en hebben oec dese niet ghelouet in uwer ōfermherticheit. dat sij oec veruolghedē die ōfermherticheit. **W**ant god heuet alle dinc besseloten in die ghelouicheit. op dat hij hoer alle ōferme. ; ;

Ewangelium opten seluen dach Matheus in
sijn neghende ca.:

In dien tiden sprac ihesus totten scaren vā
den volcke. en doe quā een prince der sinas
goghen tot ihesum en aenbeden ende sprac Heere
mijn dochter is te huus ghestoruen: mar coēt en
legt v hant op hoer. so sel si leuende worden Doe
stant ihesus op. ende ghic met hem. en sijn is ghe
ren volchden hem. En een wijf die den vloet wel
ghedraghen hadde xij iaer. dese quam after ihesu
en roerde die soem vā sine cleederen. wāt si seide
in hoer seluen. mache ic gherake die soem van si
nen cleder. so worde ic ghesont Doe keerde hē ihes
lus omme totten wiue en sprac Dochter dū ges
loue heeft di ghesont ghemact. en si bleef ghesot
van dier vren voert Ende doe ihesus quā in des
princen huus. doe vant hi dat volc weenede seere
en misbarēde Doe sprac ihesus. waer om so wē
di. staet op en gaet wech. die ioncurou en is niet
doot: mar si slaept. mar si besceiden hoer: want
si wisten wel dat si doot was En doe dat volc al
was ghegaen. doe ghic ihesus totter iscurouwe
daer si lach. en namse hider hāt en sprac Iscurou
ic seg di stant op. en si begonste te wanderen En
dese mare die ghinc wt in alle die landen

DOMINE. **SEKMO.**
Domine filia mea modo defuncta ē. sed ueni

et impone manum super eam et uiuet + **M**a
thei nona. **I**n desen heiligen ewangelio soe
worden ons bewijst twee punten tot onser leere.
Dat eerste is wat wi oſtaen bi deser doot iocurou
we **H**ier bi verstaen wi die sondaer die met quaets
heit der sonden sijn siel dodet **N**u wāneer dat die
mensche wille heeft sonde te doen: so wort sijn sie
le ster. en als die wille wort volbrocht metten
werken: so sterft sijn siele voer gode: wāt dā ver
liest die mensche die godlike gracie daer die siele
bi leuēde is **M**ar oder alle sondē so sijn leuen sō
dē die die siel doden. dat is houaerdicheit. ghes
richeit. nidiicheit. grāscap. oncuulcheit. gullich
heit. en traechheit. dese hieten doot sondē: wāt wat
siele dat daer mede besmet is. die is doot voer go
de **D**at ande punt is hoe dese iocurau uweret
wort vand doot. dat was bi twee dinghē **D**at eer
ste was. als dat hoer vader bat ihesū cristū voer
hoer. hier bi oſtaen wi. als onse siel doot is. so sel
len wi goede mensche bidden. dat si voer oſ bid
den: want dat ghebet der sōdaers en is gode niet
bequaem. **T**ander was dat cristus sijn hant lei
de op hoer. en doe so stont si op **H**ier bi verstaen
wi die hant des priesters. die ons ontbint van
onsen sonden **E**n daer om so soudē wi ons dic
wijl laten beroeren van dese hant. op dat onse sie
le leuēde mochte worden. op dat wi na dese leuē
Cxxxvi **B** iiii

mochten comen bi gode in dat ewighe leuen. tot
welken ewighe leuen ons moet brenghē die vader
die soue en die heilighe gheest Amen. .:

Des woensdaghes epistel An collorentes int
eerste ca. :

Groeders dancket gode den vader. die ons
waerdich ghemaect heeft inden deel des lo-
tes der heplighen. Anden. 4c. Soert voer na
dat ghetal tweehondert en neghen

Hier eynden en gaen wt alle die epistelen ende
die ewangelien metten sermoenen vanden ghe-
heelen iare vander tijt. Ende hier na beghinnen
die epistelen ende die ewangelien vanden ghehee-
len iare vanden heilighen. .

Op sinte andries auont epistel. in dat boec der
wijsheit.

Des herē benedixie is opt hoekt des gerecht-
tighen. daer o gaf hē die heer dat crue. en
heeft hē een deel in die twalef gheslachte ghedeelt
en heeft gracie gheuondē in alle vleischs aenlichte
Hi heeftē in die vreesē v̄ vianden groot ghemaect
en wondlike dinghē in sinē woerden te late ghes-
brocht Hi heekten met glorie gheert ind conin-
ghen aenlichte v̄daghende hē sijn glorie Hi heeftē
idē gheloue en i sijn slechticheit heilich ghemaect

en wtuercoze van alle vleische Hi gaf hē die ghes-
buden en die ewe des leuens en der leeringhe en
heeft hem hoghe ghemaect hi heeft hem gheset ee-
rewich testament hi gorden omme metten gordes-
le der gherechicheyt ende metten halsberghe des
gheloefs Ende die heere dede hem aen die crone
der glorien:

Ewangelium opten seluen dach. Iohānes int
eerste ca.

In dien tiden stont iohānes en twee vā sinē
iongheren en sach ihesū wāderen en hi seide
Siet dat lam gods en die iongheren saghe hē
spreken ende si volchden ihesū Ende ihesus sach
ōme en sachse hē volghē ende seide hē wat soect
Si seiden rabbi dat is te segghen meester waer
woenstu Hi seide hē roemt ende sietet Si quamē
en saghen waer hi bleef en bleuen dien dach met
hem het was bina ter tiender vre Die een vāden
tween was andreas simō petrus broeder diet ghe-
hoert hadden van iohanne ende hem volchden
Hier vant hi eerst simon sinen broeder en hi seide
hem Wi hebben gheuonden messiam dat is
te segghen cristus en brochten tot ihesum Ihesus
sach hem an en seide du biste simon iās sone du
selste rephas hietten dats te segghen petrus Des
morgghens woude hi wt gaen in galileen en vāt
philippum Ende ihesus seide hem volghe mij
CC xxxv

philippus was van eenre stat en hiet bethsaida
daer andreas en petrus of waren. philippus nat
nathanael en seide **W**i hebben ihesu iosephs soen
van nazareth gheuoden. dien moyses en die pphete
ten ind wet ghescreuen hebben. **E**n nathanael se
de hem. van nazareth mach wat groots wesen.
Doe seide philippus tot hem. roem sich. **I**hesus
sach nathanael tot hem comen. ende seide van hem.
Sich waerlic een israhels man. daer gheen lofs
heit in en is. **D**oe seide nathanael tot hem. waer
of kennelstu mi. **I**hesus antwoerde en seide hem.
Eer di philippus riep. doe du waerste onder die
vighboem sach ic di. **N**athanael antwoerde en
seide **M**ester du biste die sone gods. du biste ro
ninc van israhel. **I**hesus antwoerde en seide hem.
dattu gheloues. wat ic di seide. ic sach di oer die
vighboem: so selstu meer sien dan dese. **E**n hi se
de hem. voerwaer seg ic u. ghi selt den hemel open
sien. en die enghelen gods op klimende en nedre
klimende op des menschen soen.

Op sinte andries dach epistel tot die comeinen
int tiende ca. :

Groeders metter herten gheloefmen totter
gherechtigheit: mar dat belien metten mode
gheschiet totter salicheit. wat die scriftuer leit. so
wie in hem ghelouet. die en sel hem niet scamen. **H**et
en is gheen sceel weder iode of heidē. wat hi alle

is een heere van al. rijc in allen den ghenen die hē
aenroepē. wāt so wie aenroept den naem des he-
ren die sel behouden wesen. **H**oe sellen si hē aen-
roepen. daer si niet in gheloect en hebbē. of hoe sel-
len si den ghenen ghelouen dien si niet ghehoert
en hebben. **E**n hoe sellen si horen sondaer predikē
en hoe sellen si prediken of si niet ghesent en wor-
den. **A**ls ghescreuen is. **H**oe scone sijn hoer voete
die den vrede boetscappen. en dat goede prediken
dat toecomende is vrede bouen vrede. si en sijn al-
le der ewangeliē niet ghehoersaem. **W**āt ysayas
seit. **H**eer wie heeft onse horen ghelouet. **G**lo. niet
veel en isser die den horen dat wi van di ghehoert
hebbē ghelouē willē. daer om dat gheloue comet
vten hore oumids den woerden cristi. mar ic seg-
en hebben si niet alle ghehoert. **E**n trouwen hoer
gheluu is wt ghegaen in allen lande. ende hoer
woerden int einde der rontheit der aerden.

Ewangelium opten seluen dach Matheus int
vierde ca.:

In dien tiden wanderde ihesus bider see vā
galileen daer sach hi twee broederen simon
die gheheten was pieter ende andreas sinen broe-
der wtwerpende hoer netten in die see. wāt si wa-
ren visschers. **E**nde hi seide tot hē. coemt volcht
mi. ic sal u maken visschers der mēschē. doe lie-
ten si rechtoert hoer nette. ende volchden hem.

CCxxvij

Daer ghinc hi van daen · daer hi sach twee ander
broeders iacob zebedeus sone ende iohannes sine
broed̄ boetende hoer nette in dē scepe met zebede
hoer vader · en̄ rieple · rechteuaert lieten si hoer net
ten en̄ horen vader ende volchden hem ·

Op sinte barbaren dach epistel inden boec der
wylheit ghescreuen

Mijn heer mijn god du hebste mijn woont ghe
opter aerden verheuen · En̄ voer die werch
vlopende doot heb ic ghebeden · Ic heb aengheroa
pen den here mijns heren vad̄ · dat hi mi in dē da
ghen d̄ tribulacie niet en late · en̄ in d̄ tijt d̄ houac
digher sonder hulpe · Ic sel stadelic dinen name lo
uen · ende ic sel hem mede louen inden belien ende
mijn bede is verhoert · Du hebste mi vanden oer
liefe verlost · ende du hebste mi wt ghenome van
der boeser tijt · daer om sel ic belien ende segghen
di lof en̄ bidden dinen name heer onse god ·

Ewangelium opten seluen dach Matheus in
sijn xxv · ca

In dien tijde seide ihesu sine iounghe
sel dat rijc der hemelen ghelyc wesen rien
maechden die hoer lāpen namen en̄ ghinghe dē
brudegom en̄ der bruyt te ghemoete · Wilt vā hē
ware dwaes · en̄ wilt wijs · Mer die vijf dwale en
namen gheen olie in haren lampen · Die wise na
men olie in haer vaten metten lampen · Doe die

brudegom merrede. Sliepen si alle en slumerden.
Ter midder nacht wort een gheroep ghemaect.
Tiet die brudegom coemt gaet wt hē te ghemaecte
Doe stonden alle die maechden op. en bereiden
haer lampē. Die dwale seide tot die wise. Gheeft
ons van uwer olien: want onse lampen sijn wt
ghegaen. Die wise antwoerde ende seiden. want
ter v en ons niet ghenoech en waer. so gaet lieuer
tot die voercapers en coepter v. Doe si louden
gaen capen. quam die brudegam. ende die bereit
waren die ghinghen met hem in totter bruloften
ende die dore is ghesloten. Ten laetsten quamen
die ander maechden ende seiden. heer heer doet os
op. Ende hi antwoerde ende seide. voerwaer seg
ic u ic en kenne v niet. Daer om waert. want ghi
en weet dach noch vre.

Op s̄te nichola? dach epistel int boec d̄ wijsheit

Siet enen groten priester die in sinen daghe
gode behaghede. ende hi is gherechtich ghe
vonden. en in d̄ tijt der gramscap is hi een vloen
inge ghewordē. S̄ns ghelijc en is niet gheuodē
die die ewe des ouersten hilt. Al swerende heecten
daer om die heer doen wassen in s̄n volc. Hi gaf
hē die benedixie alre lude. en s̄n testament heuet
hi op s̄n hoeft gheuelticht. Hi kenneden in s̄n
benedixiē. hi behilt hem s̄n ontfermherticheit.
Ende hi vant ghenade voer die oghen des heeren

hi maerten groot inder coninghen aensichte ende
gaf hē die crone der glorien. Hi sette hē een ewich
testament. en gaf hem een groot priester scap. en
heilichedē inder gloriē der priester scap te ghebru-
ken. en gaf hē een waerdighe offerhāde te offerē
in der roke der soeticheit.

Ewangelium opten seluen dach Lucas in sijn
xii. capittel.

In dien tiden seide ihesus sinen iongheren.
Laet uwe lenden ghegozt wesen. en die lan-
taerne barmende in uwen handē. en sijn ghi gelijc
den mēschē die horen heer verwachtē. wāneer hi
vand brulockē sel comen. op dat si hē rechttaert
in laten. wāneer hi coemt en cloppet. Salich sijn
die knechten die die heere wakende vindet. wā-
neer hi coemt. Ic legghe u waertwaer. dat hi hem
op scozten sel. ende selle doen neder sitten. ende al
woerbi lidende sel hi hem dienen. Ende ist dat hi
coemt in die ander wake. en ist dat hi in die derde
wake coemt. en also vinden sel. salich sijn dā die
knechten. Mer weet dat. wisse die vad vāden ghe-
sinde in wat vze die dief comen soude. hi soude
traumē wakē. en en soude sijn huus niet doer la-
sen grauē. En weest ghi bereit. wāt in die vze als
ghys niet en vermaedet soe sel die sone des men-
schen comen.

Op onser vrouwe
dach ontfaghensse epistel int boec d'wilttheyt.

As die wijnstoc hebbe ic vrucht ghemact
soericheit der roken. En mijn blamen sijn
vruchten der eerē en der eerlaemheit. Ic ben moed
der scoenre minnen. en der vresen ende d' groot-
heit. en der heiligher hopen. In mi is ghenade des
weles en der waerheit. In mi is alle hope des le-
uens. en der doghet. lidet tot mi ghi alle die mijns
begheert. en van minen gheboerten selt ghi duol
let worden. want mijn gheest is bouen alle hou-
ghe soet. en mijn erue bouen honichraten. mist
ghedenckenisse is inden gheslachte der warelden.
Die mi eten die sel noch hongherē. en die mi dric-
ken dien sel noch dorsten. Die mi horen die en sel-
len niet gheschent worden. en die in mi werkē. die
en sellen niet sondighen. en die mi wylchten. die
sellen ewich leuen hebben.

Ewangelium opten seluen dach Matheus int
eerste ca.

Dit ist boec der gheboertē ihesu cristi dauids
abrahams sone Abrahā wan plaac. plaac
wan iacob. Iacob wan iudam. ende sinen broed.
Iudas wan phares en sarem aen een vrouwe
hiet thamar. phares wan esrō. Esrō wan aarā.
Aaram wan aminadap. Aminadap wā naalon
ende salomon. Salomon wan boos aen eē vrou-
we hiet raab. Boos wā abet an een vrouwe hiete
ruth. Obeth wan pelse. pelse wā dauid dē conic

Dauid die coninc wan salomon an een vrouwe
die prias hiet Salomon wan roboam Roboam
wan abia Abia wan asa Ala wan iofaphat Jo
Iaphat wan iozam Forā wā ozias Ozias wan
ioathan Noathan wā acher Arher wā ezechiam
Ezechias wan manassem Manasses wan amō
Amon wan iofiam Iofias wā icroniā ende sine
broeder in die oueruert vā babilonien Ende na
die oueruert van babilonien wā iconias sala
chiel Salachiel wā sorobabel Sorobabel wā abi
ud Abiud wā eliachi Eliachi wā alor Alor wā
Iadoch Sadoch wā archi archim wā eliud Eliud
wā eleasar Eleasar wan mathan Mathan wan
iacob Jacob wan ioseph marien man. vā wele
ker marien gheborē is ihesus die ghehietē is xps
Op sinte lucien dach epistel int boec der wijs
heit ghescreuen

Mijn heer mijn god du hebste mijn woninghe
opter aerden verheuen +xi+ soect voer na
dat ghetal CC + xxxviii +

Ewangelium opten seluen dach
In dien tiden seide ihesus sinen iongheren
+xi+ soect voer na tghetal cc + xxxviii +

Nā site thomas epistel id wijsheit boec gescreuē
Salich is die man die sond vlecke gheuonde
is ende die naden goude niet heen en ghie
noch in die scat des gheldes niet en hoppedē . wye

Is dese en wie sellen louten: wāt hi heeft wonderlike dinghen in sijn leuen ghedaen. wie is daer i gheproeft ende volmaect. ende hem sel die ewige glorie wesen. **W**ie mochte ouer ghetreden hebben ende en is niet ouer ghetreden. ende quaet doen. en en dedes niet. daer om sijn die goede gestadich inden heer. **E**nde sijn aelmisse sel al die kercker o heilighen vertellen. *

Ewangelium opten seluen dach Johannes in
Iha. xx. ca

In die tiden thomas een vāden twaleuen die di
dimus. 41. Soect voer na tghetal. c. xxxvii.

Ewangelium op sinte thomas vā cantelberch
dach En oer vāden martelare Math. int. xxi ca.

In die tidē seide ihes? sine iōghere. wāneer
ghi horen sel stridinghe en twistinghe. en
wilt niet veruært wesen. dese dinghē moeft eerst
gheschien: mar niet en ist rechteuoert einde. **D**oe
leide hi hē. dat volc sel op staen teghen den volke
en dat rijk teghent rijk. en tot lōtmighen steden sel
len wesen grote aerbeuinghe. en stercken en hong
gher en vzeelen vanden hemel. **E**n het sellen gras
te teiken wesen: mar voer al dit sellen si hoer hā
den an v staen. en sellen v veruolghen. en ouerle
ueren sinagoghē. en trecken v gheuanghē o mi
nen name tot coninghen en tot rechters. **D**it sel v
gheschie tot enē ghetughe. **D**aer om en set i uwer

herten niet voerdenckede hoe ghi antwoerde selt
wāt ic sel v mōt en wylheit gheue. wien alle uwē
wedtsaken niet wedtsaen noch wedtspreken en sel
len moghen. Ghi selt ouer gheleuert worden vā
ouderen. en vā broederen. vā maghe. en vā vriē
den. En si sellere ter doot brenghen van v. en ghi
selt ghehaert wesen van allen menschen om minē
name. En eē haerkijn en sel vā uwē hoefde niet d
lozen worden. In v gheduldicheit selt ghi uwē sie
le besitten. **O**p sinte siluesters dach inē
hoet der wylheit ghescreuen

Siet enen groten priester. .xv. Soect na dat
ghetal CC. xxix.
Ewangeliūm van enen conkelsoer Mathews in
sijn xxiiii. ca.

In dien tiden seide ihes^{us} tot sinen iangherē
Hier o wakēt wāt ghi en weet niet tot wat
vre v heer comē sel. mer weet dz tet wiste die huif
waert tot wat vre die dief comen soude. hi waerte
trouwen. en en liet sijn huus niet doer gūē. Hier
om weset bereit. wāt ghi en weet n̄ tot wat vre
des mēschen loen comēde is. Wie waerstu dat een
ghetrouwe knecht is en wils. die sijn heere gheset
heeft bouē al sijn ghesinne. op dat hi spise gheue
ind tūt. Glo. elken als hi ontfanclic is. Salich is
die knecht die die heer also viat doēde als hi roēt.
ic seg v voerwaer. hi sellen setten bouen alle sijn

goede: mar ist dat die scalcke knecht spreect i sijn
herte. man heer marret. hi en sel niet comē. en dā
sijn medeknechten beghinnen te slaen en etet drie
ket mettē dzōraenē des knechts. die heer sel comē
in dien daghē als hys niet en vmoedet. en in die
oren als hi des niet en weet. en sellē deplē. en sijn
deel setten mettē pporitē. daer sel weenighe wes
sen en crisschighe vā tanden

Eswāgeliiū op sinte remigiū en hilari? dach
vā enen confessoer **M**athe? int. v. ca.:+

In dien tiden seide ihes? sine iongherē. ghij
sijt dat sout d' aerden. en of dat sout te niet
vduet. waer i selmē soutē. dz en docht voert meer
niet. dā wt te werpē ende vtrecken te wordē vā den
menschē. ghi sijt dat licht d' warelt. En stat die op
enen berch staet en mach niet vborghē wē. noch
si en vstekē gheen lantaerne ende settēle ond een
muddekijū. mar op een cādelaeer. dat si alle dē ge
den lichtē die indē huse sijn. Also sel v licht lichtē
voer dē menschē. op dat si goede werken siē. ende
vācken uōē vād met gloriē die inden hemel is.

Eswāgeliiū op sinte felix dach **L**ucas bescrijft

te in sijn. x. ca. +

In dien tidē seide ihesus sine iongherē. die
vhoert die hoert mi. en die v vlsmaet die vlsmaet
mi. Die mi vlsmaet die vlsmaet dē ghenē die mi ge
let heeft. Doe keerde hē die lxxij wēd mz. proechdē
E xlij **E** ij

en seiden Heer die vianden sijn ons onderdaē in
den name En hi seide hē Ic sach den viant als dē
blijim ned vallende vanden hemel; en siet ic heb
v die macht ghegheue te tredē op die serpentē en
scorpionen en op alle moghentheit des viāts. en
en sel niet deren. nachtā en wilt v in dien niet ver
bliden dat v die gheeste ond gheworpen sijn. met
vblūt v dat uwe namē indē hemel ghescreuē sijn.
Op sinte pontiaēs dach epistel tot thimothē
int twede ca. :

Lieve sone ghedenct ihesu cristu verlesen te
wesen vanden dodē vā dauids gheslachte
ghebozen na minre ewangelien daer ic in arbeit
de totter vanghenisse toe recht of ic qualic woerch
te. alsoe ben ic gherekent: mar dat woert gods en
is niet gheboden. daer om lide ic alle dinghen dz
si oer salicheit verrighen met hemelscher glorien
die in cristo ihesu is.

Op sinte marcellijn paeus dach. Epistel Ad he
breus int seuende ca.

Groeds die ander priester vanden gheslachte
te leui. Aller veel priester ghemaect. daer o
dat si vand doet sboden wordē te bliuē inden les
nen. Mar dese. want hi inder ewicheden bliuet so
heekt hi ewighe priester scap. waer of hi oer in ees
wicheden behondē mach. toegaeude tot gode ouer
mids hem seluē. niet wz vzeemde offerhāde aliqt

leuende om voer ons te bidden. want het betaem
de dat ons soude wesen sulcken bisscop **H**eghlich
vnnosel. onbeulect. ghesondert vanden sondaers
ende hogher gheworden dan den hemele. Dies al
le daghe gheenē noot en heeft. gelijc als die pziel
ter eerst voer sine misdaden offerhande te offeren
daer na voer dat volc: want dat dede hi eenwer
uen hem seluen te offeren **D**ie offerhande was al
len menschen ghenoech. ende men en behoekt se n
te vernuuen

Ewāgeliiū opten seluen dach vā enen cōfessioer
Merct soe waer gheteikent staet vā enen confes
sioer. daer selmen vā dese drie ewāgelie ren nemē.
Die eerste beghint aldus.

Liet uwe lenden ghegort. + 4c. Soect voer
na dat ghetal CC. xxxix. +

Dat ander beghint aldus

Hier om wakent: want ghij. + 4c. Soect voer
na dat ghetal CC. xli. +

Dat derde ewāgelium beghint aldus. +

Ohij sijt dat sout der aerden. + 4c. Soect
voer na dat ghetal CC. xliij. +

Op sine priscen dach van eentre maghet epistel
int boec der wijsheit

Wijsheit verwint quaetheit ende raket vandē
eynde thent totten eynde sterckelic ende las
tet alle dinghen saetelic **D**ese hebbe ic gheminnet
CC. xliij. C. iij

en wt ghesocht vā minne macht. en begheerde se
mi tot eere bruut te ontfanghen. en ic ben eē mīre
haerre koninck ghe worden. die gods gheselscap he
uet die prijs met eeren hoer edelheit. en die heer al
re dighen heele oer ghemīt: wāt si is een leerse
d' castijnghe gods. en een volkiese sijne werckē.
Ewangelium opten seluen dach Matheus int
dertiende ca.:

In dien tiden seide ihesus sinē songherē de
se ghelikenisse Dat rijk der hemelen is ghe
lijc dē scatte die vborghen is inden acker Doe hē
een mensche want bedecte hi hē. en vā dier vrach
de ghinc hi en vdroft al dat hi hadde. en cofte dē ac
ker **A**ndwerk is dat rijk der hemelen ghelijc eenen
roepman die goede margariten sochte. Ende doe
hi eenen duerbaren margarint gheuonden hadde.
ghinc hi heen ende vdrofte al dat hi hadde. en cofte
dien **A**ndwerk is dat rijk d' hemelē ghelijc enē see
ghene die gheworpe wort ind see. en si v gaderden
van alle manieren van visschen **E**nde doe si wt
was saghen sise vter see. en laten biden ouer. en
wt laten die goede in haer vaten. ende die quade
worpen si buten **A**lso selt wese int einde der wer
relt **D**ie vghelē sellen wt gaen en scheidē die quade
vten middel d' gherechtigher. en sellen gheworpe
wordē inden ouer des ouers. daer sel wese ween
ghe en crisschighe vā tanden **H**ebt ghi al dit wet

Dstaen Si antwoerden ia wi hi seide hē. daer om
elc gheleert meester inden rike der hemelen is ghe
lijc den huulwaert die wt sinē scat voertbrēghet
dat nutte en dat oude.

Op site fabiaen en sebastiaens dach vā die mar
telaren epistel ad hebreos int neghende ca.

Broeds die heilighen hebben ouermids dē
gheloue conincrikē gewonnen gerechticheit
ghewrocht. en hebbē vcreghen die belofte Si heb
ben leeuwen monde ghestopt. als daniel. si heb
ben des uuers craftighe ghewelt wt ghedaē. als
die drie ionghelinghen die nabu godonosor indē
ouē werp. si hebben die scarpheit des swaerts v
saghet. dat is dat heer metten swaerde ghegort.
als dauid. iosue. en neel and. si sijn van siechdē
weē ghenelen. als die coninc ezechias en iob. si
sijn sterc inden stride ghewordē. als iosue. en ma
chabeus. en neel and. si hebben den heer der v
den ghekeert en vluchtich ghemaect Die vrouē ot
singhen hoer doden vand verrisenisse Glo. v
ket vand doot. ouermids helpas. en helize? die v
weduwen kinderē vwozerten. Mar die and int nu
we testament. si sijn vdhāghē in tozmētinge. en en
vkinghē gheen vlossighe. op dat si een bec v
nille souden vinden. en die and hebbē scadelikē
lache. en slaghe besocht. en voertmeer kerkerē en
handē. si sijn ghestreent. als iheremias i egipten.

ezechiel i babilonie Si sijn ghesaget . als plaias
Si sijn ghetēpteert met scronen belosten Si sijn i
die dodinghe des swaerts ghestoruen . als prias
en polias Si hebben ome ghegaen met cleederē
vā kemels hare . ghemaect in gheitē velle . als he
lyas en veel and . behoeuende v nodrukten . belast
met sorghen . ghepinicht met arbeide . welker hei
lighen die warelt niet waerdich en was . si warē
dwalende in eenliken waerlicheden . in berghē . in
spelancken . in halen der aerden . en alle dese proe
uende metten ghetughe des gheloues . en ontfin
ghen . noch die belofte n . god voersach wat betē
voer os dat si sond os niet volmaect en wordē .

Ewāgeliū opē seluē dach Marc? int xxi . ca .
In dien tidē seide ihesus sinē iongherē . wā
neer ghi horen selt scrijvinghe of twistighe
47 . loect voer na tghetal . cc . xli .

Op sinte agnieten dach epistel Ant boec der wijs

Hheit ghescreuen .
Eer coninc ic sel di belien en louen di god
minen behouē . ic sel dinē naē belien : wāt du bist
te mi eē helper en een bescermer ghewordē . en du
hebste minen lichaē vlost vā d vlietighe vāden
stricke v hoker tongen . en vāden lippen die loghē
werkē . en int aēlicht v du volghers bistu mi eē hel
per ghewordē . en du hebst mi vlost na veelheit v
bermherticheit dñus naē . vādē brieschēde leewe

bereit tott spisen · mijn siel vten handen des d
uolghers · en vā veel tribulacien die mi ome ghe
righet hadde · vādē perlen v plā mē die mi ome
uanghen hadden · en inden middel des quers en
ben ic niet vbrant · vād diepheit des buucs v hel
len · en vand beulere tonghen · en vāden woerden
der loghene · vandē bosen coninc · en vander oge
rechtigher tonghen hebstu mi vlost **M**ijn siel sel
t doot toe den heer louen · en mijn leue was nakē
de nederwaerts tott hellen · si hadden mi ouer al
vmeringhet · en ten was niemāt die mi halp **I**c
was siēde tott mēschen hulpe · en het en was nie
maant · **H**eer ic ghedochte dine ontfermherteicheit
en dijne mede werkinghe die vā ewē sijn · want
du neemste wt die di liden · en du vlastese vander
hant der banghicheit heer onse god ·

Ewangelium opten seluen dach **M**atheus int
xxv. capittel

In dien tiden seide ihesus sinen iongheren ·
Dā sel dat rijc der hemelen ghelijc wesen
tien maechden · · · · · soect na tghetal **CC** · xxxix ·

Op sinte vincencius dach vā eenen martelaer
epistel tot thimatheum

Heuve some ghedenc ihesū cristū vresen · · · · ·
soect voer na tghetal · · · · · cc · xliij ·

Ewangelium opten seluen dach · **J**ohannes int
twalefde capittel

CC lxx

In dien tiden seide ihesus sinen iongheren
Doerwaer seg ic v. het en si dat dat weite
eozen dat in die aerde valt steruet. het sel bliue al
leē: mar ist dattet ghedoot worde. het brenghet ve
le vruchten Die sijn siele minnet. hi selse verliesē.
En die sijn siel haet in die warelt. hi bewaertse te
ewighe leuen Soe wie mi dient die volghe mi. en
daer ic ben. daer sel mijn dienre wesen. So wie mi
dienen sel. dien sel mijn vad eeren.

Op sinte thimotheus dach. en vanden apostelen

Erwangelijū Johānes int xv. ca.
In dien tiden seide ihesus sine ionghere. dz
is mijn gebot dat ghi ondlighe mint. als ic v ge
mint hebbe Meerre mine en heeft niemant. dan
dat een sijn siel set voer sijn vriendē Ghi sijn mijn
vrienden. ist dz ghi doet dat ic v ghebiede Te hāts
en sel ic v niet hieten knechte: wāt een knecht en
weet niet wat sijn heer doet Ic heb v vrienden ghe
hietē: wāt ic heb v condich ghemact al dat ic vā
minē vad ghehoert hebbe Ghi en hebt mi niet wt
uerrozen: mar ic heb v drozen. en v gheset dat ghi
gaet en vrucht brēgt. en die vrucht v bliue En so
wat ghi minen vad bidden selt in minen name.
sel hi v gheuen

Op sinte pourwels
In dach epistel int werc v apostelen int ix. ca.
In dien daghen was paul? noch wt ghierē
de v dreighinghe en v slaghe in ons herē ionghere

Hi ghinc totten princen der priesteren ende eischte
brieuen van hem totten sinanoghen in damas
co. of hi dies wegghes enighe manen of wiue ghes
vonden hadde. dat hise gheuanghen mochte brē
ghen in iherusalem. Ende doe hi sinen werch ma
kede. gheuielt dat hi damasco soude naken. Ende
siet haestelike ommelcheen hem een licht vādē he
mel. en hi viel inder aerden. en hi hoerde een stem
me hem segghende. **S**auls saule wat veruolchstu
mi. **G**losa. **H**i en seide niet. wat veruolchstu mine
ledē: wāt in sijns selues lichaem dat is die kerke
lidet hi noch sine vianden. **H**i welken leden hi sel
ue oec dat weldoen outkaghet. **A**ls hi seic. **W**i hō
ghert. en ghi gaekt mi teten. **H**i seide heere wy
bistu. **E**n hi antwoerde. **I**c hē ihesus die du veruol
gheste. het is di hart ieghēs den prekel wedslach
rich te wese. **E**n al beuēde. en al verwonderēde sei
de hi. **H**eer wat wilstu dat ic doe. **E**n die heer seide
tot hē. **S**tant op en ganc inder stat. en daer sel dij
gheseit worden wat di behoert te doen. Ende die
manen die met hem reisden stonden wt verwon
deren veruact. si hoerden die stemme: mar sij en
sagghen niemant. **S**aulus stant vander aerden op
en met op gheloken oghen en sach hi niet. **G**losa. hi
en mochte niet wel ādermeruen sien. hi en moeste
eerst wel verblit wesen. dat was dat hi sijn eighē
wiltheit daer hi in verdwaelte stōt wt sloot. en hē

seluen in allen dinghen ons tgheloue **D**oe toghē
si hē biden handen. en brochten hē in damascū. en
daer was hi drie daghen en drie nachten n: siēde.
en hi en at noch en drac **T**ot damasco was eē iō
gher die ananias hiet. in een visioen sprac die he
re tot hē **A**nanias **E**n hi antwoerde. sich heer ic bēt
Doe seide die heer tot hē. stāt op en ganc in die ste
ghe die die rechte steghe ghehietē is. en soect sau
lū tharchensē in iudas huse: wāt sich hi bedet. en
hi sach den mā die ananias hiet in gaen. en hi lei
de op hē die hāden. op dat hi dat sien ontfinghe.
Doe antwoerde ananias. heer ic hebbe vā die vā
den menighen ghehoert hoe veel quaets hi dinen
heilighen in iherusalē ghedaen heeft. en hi heeft
vanden princen der priesteren die macht al hier te
vanghen alle die ghene die dinen naem aēroepen
Doe sprac die heer. gāc wāt dese is mi een vat v
wtuerozenheit. dat hi minen name draghe voer
die heiden. voer coninghen. en voer die kind vā
israhel. en ic sel hē tonen hoe veel hē voer minen
name behaert te liden **E**n ananias ghinc heen en
quā int huus. en leide hē die hāden op en seide.
Saulē broeder die heere ihesus die di openbaerde
uet mi ghesent dattu sien soudes en vnalset wor
dē metē heilighē gheest **E**n rechteuoert vielē vā
sinen ogghen recht als visch scillen. en hi ontfinc

dat licht **Gla.** in dien dat die scillen also vā sinen
oghē vielen. so walt bewiset dat hi dat waerach-
tighe licht indē hertē ontfanghen hadde. en hi stot
op en wort gedoept. en doe hi die spile ghecome
had is hi sterre ghemact **Doe** was hi een deel des
ghen metten iongherē die te damasce warē. en sta-
delic ghinc hi indē tēpel. en p̄dicte den heer. wātet
die sone gods is. En al diet hoerdē d̄wondē en
leide. En is hi dit niet diele te iherusalē verdreef
met rechten al die ghene die desen naē aentriepen
En daer om is hi ghecome dat hise totten princē
der priesteren gheuanghē soude brenghen. Ende
paul? wort meer sterker en maecte die iudē te scā-
den die te damasce woendē. valt beliende dat die
cristus is

Ewangelium opten seluen dach **Matheus** int
xix. ca.;

In dien tiden antwoerde petrus en seide tot
ihesu. sich wi hebben alle dinc ghelatē. en sijn dij
na gheuolcht. wat sel ons daer om wordē **Ihes?**
antwoerde hē. ic seg v voerwaer. dat ghi die mis-
na gheuolcht sijt. indē ander gheboertē als die sa-
ne des mensche sittē sel optē stoel sijne moghēt-
heit. selt ghi oec sitten op die xij stoelen en oerdelē
die xij gheslachten van israhel **Ende** so wie after-
laet huus. of broed. of sulster. of vader of moeder.
of wijf. of kinder. of acker in minen name. die sel
CC. xvij

honderckout weder ontfanghē . ende dat ewighe
leuen besitten .

Op onser vrouwe dach lichtmisse epistel **Ma-**
lachie propheet .

Dat sprac god die heere Siet ic sende minen
ēghel . en hi sel dinē wech voer dinē aēlichte
bereiden . en alte hāts sel tot sinen tēpel comen die
dheerre diē ghi soect . en die enghel des testamēts
dien ghi wilt Siet hi sel comen seit die heer d herē
en wie sel moghen ghedencken diē dach des toe
raemtes . en sel staen om hē te sien . wāt hi is als
een samē blasēde vuer en als dat cruut d volres
en ghi selt sitten te gader blasēde en reinighēde dz
siluer En hi sel purgerē die kinderē vā leui . en hē
selle suueren . als gout en als suluer . en si sellem
den heer offerende wesen offerhāde d gherechtich
heit . En die offerhāde vā iuda en vā iherusalem
sel den heer behaghē als die dach d ewicheit ende
die oude iaren spreect die almachtighe heere .

Euangelium opten seluen dach . Lucas int
anderde ca . :

In dien tiden na dat veruallet waren die da
ghen der sueringhen marien nae moyses
wet brochten si ihesū in iherusalē dat si dē heere
souden offeren als ghescreuē is in die wet des he
ren: wāt alle die eerst ghebozen knechtkūns selle
geheilicht hietē dē heer En dz si oec gheuē soude

een offerhande na dat ghesleit is inder wet des he
ren **E**n paer toztelduue of twee duue ionghe **E**n
sich een mensche was in iherusalā die simeō hiet
en dese gherechtige en vrese hebbēde mēsche was
abeidende die vertroetighe vā israhel en die hei
lighe gheest was in hē **E**n hi had een antwoerde
vōtsāghen vāden heiligen gheest. dat hi die doot
niet sien en soude. hi en soude eerst sien xpm den
heer **E**n hi quā inden gheest inden tēpel. **E**n doe
sine ouders dat kint ihesū in leidē. dat si voer hē
doen souden nad ghewoenten der wet. **E**n hi nā
hē in sinē arme. en bādidē gode. en seide. **N**u laet
heer dinen knecht nae dinen waerden in vreden.
wāt mīn oghen hebben ghelien dinen heylgheū
dien du bereit heues voer dat aēlichte alre volcke
Een licht dat is to: eenre opēbaringhe vō heidenē.
en tot glorie dijns volcs vā israhel

Op sinte blasius dach vā eenen martelaer Ad
thimothēū int. iij. ca.:

Lieve sone ic ghetughet voer gode. ic beswe
re di gode tot enē ghetughe. ende cristo ihes
tu die leuende en dode oerdelen sal. en hi sijne toe
roemste. ende hi sinen rike. dattu twoert predicste
Want an alst bequaemlicke tijt is. en alst niet be
quaemlicke tijt en is. dat is dient ghenoeghet te ho
ren. ende diet niet horen en wil arguere **B**erwee
ke. bidde. herespe. in alre līdsāzheit ende leetighe
CC xliij

want die tijt sel welen. dat si ganse leeringhe ne-
liden en sellen: mar tot haren begheerten sellen in
hem meesters an halen. die in die oren sellē clou-
wē. en si sellen dat horen vander waerheit of kerē
en totten fabulē ghekeert worden. **W**ar wake du
arbeide du i hē allen. doch des ewāgelisten were-
neruolle dinen dienst. **H**out mate in allen dīghē
wes sober: want ic beghinne nu op gheoffert te
worden. en die tijt mijne lossinghe is na bi. **A**c
hebbe enen groten strijt ghestreden. den loep heb-
ic volbrocht. tgheloue heb ic behouden. **I**den an-
deren dat noch toecomen sel. **I**s mi die crone der
gherechtigheit op gheleit die mi die heer ghenē sel
in dien daghe die gherechtighe rechter. **E**n niet al-
leen mi: mar oec dē ghenē die sijn toeroest minē.
Ewangelium opten seluen vach Lucas in sijn
neghende ca.

In dien tidē seide ihesus sinen iongherē. so
wie comen wil na mi. die verlochen hem
seluen en boer sijn cruce op. en volghe mi na. **S**a
wie sijn siel behouden sel willen die selse verliesē
wāt wie sijn siel verliest om mi die selse behoudē.
Wat batet den mensche of hi al die werelt wōne
ende hem seluē verlore en scade doet. **W**āt so wie
mijns ende mijne leeringhe scaemt. die sone des
mēschē sel sijnre scamen. als hi coemt i sijnre ma-
ghetheit en sijns vads en sijnre heiligher ēghelē.

Op sinte rechten dach epistel vā eene maghet +

Wijshheit verwint quaetheit +. Soect voer
nae dat ghetal CC + xliij.

Ewangeliū opten seluen dach.:

In dien tidē seide ihesus sinē iongherē dese
ghelikenis. Dat rijk d' hemelē is ghelijc dē
scat +. Soect voer na tghetal CC + xliij.

Op sinte valētijns dach vā enē martelaer epistel
int boec der wijshheit.

Salich is die mensche die wijshheit want. en
die in vroechden toelooepende is. haer ver-
rīgighe is beter dan die nerīghe des siluers en
des gouts. des eersten. en des alre puersten. haer
vrucht is duerbaerre dā alle rijcheden. en alle din-
ghē die begheert wordē en moghē dese niet gelijc
worden. sancheit d' daghen sijn in hore rechterhāt
en hoer luterhant rijcheden en glorie. haer weghē
sijn scane weghē. en al haer toepadē sijn vreedsaē
Gen hout des leuens is den ghenen diese dme gre-
pen hebbē. en salich is hi diese houdē sel. Die heer
fōdeerde die aerde metter wijshheit. en makede die
hemelen vast metter vroetheit. die hemelen ber-
ten wt van sijnre wijshheit. en die wolken wassen
te gader vanden douwe.

Ewangeliū opten seluen dach +
In dien tidē seide ihesus sinen iongherē. so
wie comē wil. +. Soect voer na tghetal cc. xlix.
CC xlix

Op sinte pieters dach verheffighe Epistel petr²
int eerste ca.:

Petrus apostel ihesu cristi ontbiedet dē w²
uercozē incamelighen. die wt heidēscap ges
comen sijn totten gheloue d' o²stroepinghe. ponti
galacie. capadocie. en bitumie. nad' waerweteheit
gods des vaders in heilicheden des gheestes. In
ghehoersaechede en i die besprekelighe des bloets
ihesu cristi. ghenade en vrede moet v menichuon
dicheit wesen. **G**hebndijt si god en die vad' ons he
ren ihesu cristi die ons na sijne groe' o²fermher
richeit weder ghebaert heeft inder leuender hope.
ouermids d' drisenisse ihesu cristi wt dē dodē ind'
onuganliker. en onbeulec. en onuerdozliker erf
nisse indē hemel t'onthoudē in v die ind' moghēts
heit gods behoet wort ouermids den gheloue he
reit gheopenbaert te worden ind' vterster tijt daer
ghi in verblijt selt wordē. al ist dattet nu behoert
eē luttel droeue te wese in menigherhade tēptacie
op dat die proenighe uoes gheloues edelre si. dā
dat gout. dat ouermids den vuer gheproeft wort
en gheuondē worde inden loue. en inder glorie
en inder eeren in die openbarighe ihesu cristi als
hi ten oerdel comen sel. **E**wangeliū optē

Ihesuen dach Matheus int xvi. ca.
Rdien tiden quā ihesus inden landē celsa
rie philippi. en vraghede sine iongheren en seide

wie seiden dat des menschen soē is. Doe seiden
li. Sōmighe seiden iohānē baptista: sōmighe he-
liam. sōmighe iheremiā of een vāden ppheten.
Eū ihesus seide hē doe. wie segt ghi dat ic bē Si-
mon petrus antwoerde eū seide. Du biste xps die
leuende gods sone. **Ihesus** antwoerde hē eū seide.
Salich biste simon bariona: wāt vleisch eū bloet
en heues di niet gheleit. mar mīn vād die inden
hemel is. eū ic leg di. du biste petrus. eū op desen
steen sel ic mīn kercke stichten. eū die poertē der
hellen en sellen daer gheen macht teghēs hebben.
eū ic sel di gheuen die slotelen des hemelrijs. Eū
so wat du bindeste opter aerde. dat sel ghebondē
wesen inden hemel. eū so wat du ontbindest opter
aerden. dat sel onebonden wesen inden hemel.

Op sinte mathijs dach epistel int werc v̄ apos-
telen int eerste ca.

In dien daghē stont petrus op int middel v̄
broederen eū seide. die scare v̄ mensche was
bina hondt eū twintich. Ghi broeds ghi mannen
die scrifture moet veruallēt wesen die die heilige
gheest voer ghelpraken heekt doer dauids monde
van iudas die der gheure leider was die ihesum
vinghen. die ons mede ghetellet was eū in
deilinghe ontfanghen hadde dat loth des diensts
eū dese besat die acker die ghecoft was metten so-
ne v̄ quaetheit. eū hi wort v̄hanghen. eū hi berste

te middewaert. En al sijn inghedoerte sijn wt ghe
krozt ende het is al den ghenē die te iherusalē woe
den roudich ghe worden. also dat die acker i hore
toghē ghehietē is acheldemach. dat is des bloets
acker. want het is in dē psalmen ghescreuen. Sine
wooninghe sel woest worden. en niemāt en si die
daer i wone. en sijn bisscopdō onfaghet een and
Daer om behoertet een van desen mannen die in
elcker stede met ons vergadert sijn. daer die heere
ihes^{us} in en wt ghegoē heeft onō ons. beghe
nende van iohannes doopsel. tot die daghe dz hē
ons op ghenamē wort met ons een ghetughe te
wordē sijne vresenisse. En settēd twe. Joseph die
ghehieten is barnabas. die oec toeghe naemt is.
die gherechtiche. En mathiā. en al biddende sprā
ken si. Du here die alre menschen herte kenneste.
doen ons welke du droze hebste en vā dese twee.
in die stat der dieninghe en der apostelscap te oēs
langhen. van welcher stede iudas of gheuallen is
op dat hi in sijne stede ghinghe. Ende si gauē hē
lote. en op mathiam viel dat loth. en hi is toe ge
tellet metten eluen apostelen.

Euāgelijū opten seluen dach. en vāden apostelē
Lucas int xxvij. ca. +

In dien tiden wort een twilfīghe onder die
apostelē. wie van hem die meeste schein te
welen. Doe seide ihesus. Die coninghē des volcs

herē ou die hore. die macht hebbē ouer hē. die sūn
weldadich ghehietē mer ghi als niet: mer die die
meeste is onder v. die worde als die milste. en die
een voergāgher is als een dienre: wāt wie is die
meerre die sit of die dient. ist die niet die sit. Ic bē
die middel van v als die dient. ghi sittedie met
mi ghebleuen sūt in minē tēptaciē: en ic ordineer
v dat rijc. als mi mijn vader gheordineert heeft +
dat ghi moghet eten en dricken op mijn tafel in
minen rike. en moghet sitten oerdelen op die stoe
len die twalef gheslachten vā israhel

Op sante gregorius dach epistel int boec der
wylheit ghescreuen.

Siet enen groten priester die in sūn daghen
gode. +. Soect voer na tghetal. CC. xxxix +

Ewangelium opten seluen dach. +:

In dien tiden seide ihesū sine iongherē. ghi
sūt dat sout +. Soect voer na tghetal. CC. xli +

Op sante benedictus dach epistel int boec der
wylheit +

His vā gode en vāden mēschen ghemint.
wies ghedenckenisse inder bedinghe wesen sel +
hi makede ghelijc in die glorie der heilighē. en hi
maecten groot in die vreesē der viandē. en in sine
waerdē heeft hi wāder te late ghebracht. hi heeft
met glorien gheere int aensichte der conighē. en
wagghede hē die crone sūns volkes. en hi dorde

hē sijn glorie. hi makede heilich indē ghelouē en
in sijnre slechticheit. en hi droesse wt alle vleisch
wat hi hoerde sijn sijnme. en hi leiden indē volcke
en hi gaffē therte tot die ghebode en die ewe des
leuens en der leeringhe. **E**wangelium optē sel
uen dach vā enen confessoer Lucas int xi. ca. :

In dien tide seide ihesus sinē ionghere. Niet
māt en oetstert enen lantaerne en setle int v
borghē. noch oō eē mudde. mar optē cadelae. op
dat die in gaen dat licht sien. Die lantaerne dijns
lichaes is dijn oghe. **A**l dat dijn oghe ewoudich
is. al dijn lichaē sel claer wesen. **I**st dattet scale is
al dijn lichaē sel oec duuster wesen. **D**aer om siche
dattet licht dat i di is gheē duusternisse en si. **A**
dā dat al dijn lichaē claer wese sel. en gheē deel v
duusternisse en heekt. **D**ā selt al claer wese. en als
een lantaerne des schijnels selt di vlichten

Op onser vrouwe dach epistel ysaas.
In dien daghe sprac die heer tot achar en sel
de x. Soect voert na tghetal xii.

Ewangelium opten seluen dach.
In die selte maent wort die enghel gabriel
vā gode x. Soect voer na tghetal: xii.

Op sinte ambrosius dach epistel Ad hebreos int
berde capittel.

Broeders van menigherhande en vrede
leeringhe en wilt niet verleidet wordē. wāt

het is alre best dat herte metē g̃riē stadelic vast te
maken. op dz ghi volcomen waerheit hebt en̄ n̄
metē spisen die dē ghenē niet en̄ vorderē die daer
in wanderē. dat was in̄ settinghe d̄ spise. die eē
rein te houden. en̄ die and̄ onrein. wi hebbē eē ou-
taer. daer si gheen macht of en̄ hebbē teten. die dē
tabernakel dienen. dat is die d̄ lichamē veel te die-
nen: wāt daer beesten bloet dat ouermids dē bis-
scop in die gheheilichde stede voer die sondē wt
gestort wort. dier beestē lichamē wordē butē daer
dat heer sacht gebrāt. daer d̄ wort x̄ps butē d̄ poer-
ten ghepassēt. op dat hi dat volc ouermits sinen
bloede regn maecte. Laet ons daer om̄ wt gāe tot
hē butē den heer d̄ werelt. sinen sacht draghēder.
wāt wi en̄ hebben hier gheen bliuēde stat: mer wi
loeken een taecamēde. Laet ons daer d̄ ouermids
hē een offerhāde des loues gode altoes offerē. dat
is die vrucht der lippē die sinen naē belien. Dat
is die offerhāde des loues die wi gode sellen offe-
ren. **M**at des weldaens. dat is der mildicheyt in
malcanō en̄ der ghemeen makinghe. dat is d̄ mī-
ne daer alle dinghē in ghemeen sijn. En̄ wilt niet
d̄gheten: wāt met sulker offerhāde verdientmen
gode. of wort god d̄dient.

Ewangelium van enen confessaer: Matheus
int vijfste ca:

In dien tidē seide ihes? sinen iongherē **Shi**
CC lū **D** iij

lijt dat soue. Soect na tghetal CC. xli.:

Op sinte iurcius en valeriaens dach epistel.

Dint boec der wijsheit ghescreuen.

De sielen der gherechtigher sijn in die hant gods. en die pine d' doot en selle niet roeren. i die oghen der onwiser sijn si si steruen. en hoer wt ganc is een pininghe vermoedet te wesen. en dat na ons is een wech der epandinghe: mar si sijn in vreden. en al ist dat si voer die mensche tormenten gheleden hebben. hoer hope is vol d' sterflicheden. In luttel dinghe sijn si vermoeyt. in veel dinghe sellen si wel ghesadet worden. wat god heefte getepteert. en hi vatte sijns waerdich. recht als gout de inden ouen heeft hise gheproeft. en als die offerhande des offerers heelt hise ontfanghe. en ider tijt sel wesen hoer opghelichte. Die gherechtigher sellen blincken. en als die voncken sellen si i die rietboerden lopen. Si sellen die gheslachte oerdelē en si sellen dat volc verheeren. en hoer heer sel in ewicheit regneren. **E**wangelium optē seluē dach.

In dien tijde seide ihesu sine ionghere. waer neer ghi horen selt bringhe en twistighe. **cc. xli.**

Op sinte ioris dach. epistel int boec der wijsheit ghescreuen.

Die heer seide die gerechtige doer die gerechtighe weeghe en toende hē dat rike gods. en hi gaf

hē die wetenheit v̄ heilighē in die arbeide maecte
hi hē eerlaē. en̄ v̄uolde sijn arbeit. hi was hē bi iō
boelheit v̄ gheenre die hē bedrogghen. en̄ hi make
den eerlaē. hi behoeden vāden viāden en̄ vādē d̄
leids makede hi hē leker. en̄ gat hē eē stercke strijt
op dat hi hē v̄winne soude. en̄ weten dat die wyl
heit alre dinghen sterck is. Dese wylheit en̄ heeft dē
v̄roften dē gherechtighen niet ghelaten. mar si d̄
kosten vāden sondaers. si daelde inden graue m̄
hē ned. en̄ inden hāden en̄ heuet si hē niet ghelate
thent si hē toe brachten die crone des r̄ycs en̄ ma
ghentheit teghen die ghene dien bedruckeden. en̄
bewile desē looghēachtighen dien beulecheden. en̄
hi gat hē die ewighe claerheit onse heer god. !

Ewāgelijū opten seluen dach. en̄ opte apostelen
quont en̄ vāden heilighen Johānes int xv. ca. :

In dien tidē seide ihesus sinen iongheren.
ic ben die wijnstoc ghi sijt die telghen. Die
blijt in mi en̄ ic in hem dese brenghet vele vruch
tē. wāt sond̄ mi en̄ moghet ghi niet doen. En̄ sa
wie in mi niet en̄ bliuet. die sel wt geworpē wor
den als een tellic en̄ sel v̄dorvē. En̄ si sellente ver
gaderen ende werpēle int vuer ende barnē. ist dz
ghi in mi bliuen selt. en̄ mijn woerdē i n bliuen
wat ghi wilt selt ghi biddē. ende het sel v̄ gesciē
In die is mijn vader v̄claert. dz ghi veel vruchtē
brēgt. ende mijn iō gher wort so als mi die vader

ghemint heeft. also minne ic v oec. bliuet in mine
minne. ist dat ghi mijn ghebodē hout so selt ghi
in mijne minne bliuē. alsoe als ic oec mijns wa-
ders gheboden ghehoudē hebbe en bliue in sijne
minē Dit heb ic v gesprokē. op dat mijn vroech-
de in v si. en utwe vroechde duollet worde

Op sinte marcus ewāgelisten dach epistel Ad
thimotheum

Iene sone ghetughe in gode Ic were di 42
Soert voer na tghetal cc. xlviii.

Ewangelium opten seluen dach + Lucas in sijne
tiende ca. :

In dien tiden teikende die heer lxxij and iō
gherē. en sēde se twe en twe te gad voer sijne
aensichte in allen steden daer hi toecomende was
en hi seide hē. dies bouwes is veel en luttel wercs
ludē. bid daer o dē heere des bouwes dat hi wercs
luden sēde in sinē bou En liet ic sēde v als sāmer
and die woluē. daer o en wilt ghenen sac draghē
noch scarpe. noch ghescoepē. noch en groet nie-
māt hidden weghe In wat huse ghi in gaet tē eer-
ken segt vrede si in desē huse En is daer een kint
des vreden. v vrede sel daer op rustē. en is des nē
hi sel wed tot v keeren. bliuet indē seluē huse etē
de en drinckēde. dat hi hē ludē is: wāt eē wercmā
is sijns loens waert.

Op sinte vitalis

dach epistel int boec der wijsheit.

Hist dat die gherechtighe vāder doot begrepen wort. hi sel in d' lauennisse wesen. wāt die outheit is eersamelic. niet daghelix noch met ten ghetale der iaren gherekent. die sinnē des mēschen sijn grīs. en die outheit sijnre ouderdom en onbeuleert leuen gode behaghende is hi minnēde gheworden. ende al leuēde onder die sondaers is hi ouer geuoert. hi is otrucket. op dz die hoelheit sijn vstādennisse niet wandelen en soude. en op dz die gheueinstheit sijn siel niet bedrieghē en soude. **G**heuolbrocht in corter tijt heeft hi veel tiden gheuoelēdet. wāt sijn siel was gode behaghelic. daer en haeste hi hē wt te leiden vāden middel d' hoelheden. wāt die ghenade gods en die oetermhereicheit is in sinen heilighen. en sijn opghelichte in sinen vercoernen. **E**wangelijū opten seluen

Dach Johānes int xiiij. ca.

In dien tiden seide ihesus sinen iongherē Ic hē die wijnstoc xī. Soect na tghetal **CC** liij. **O**p sinte philips en iacobs dach epistel int boec der wijsheit.

Die gherechtighe sellē in groter volstkādiche den staen teghēs die ghene diese gedzōghē hebben. en haer arbeide of ghenomen. Si sellē si en verstoert worden van aneteliker vreesen ende sellen verwonderē in die anuersienre haelrichheit. d' onghehoepē salicheit. **S**uchtēde vā bāghichede **CC** liij

des gheestes. en sellen in hē seluen segghē penitē
cie doende **D**ie sijn si die wi waertides bespottedē
ende inder ghelūcheit des lachters. wi onghelū
mede ludē waenden dat hoer leuen vswelheit wa
re. en hoer einde sond eere. hoe sijn si daer om als
dus gherekēt onder die kinder gods. en haer lot
is onder den heiligen

Euangelium opten seluen dach. Johānes in
vierthende ca.:

In dien tīdē seide ihesus sijn iongherē. laet
v herte niet verlaghet wesen noch vuart.
ghi ghelouet in gode en ghelouet in mi. in myns
vads huus sijn veel wanighē. waert als. ic had
det v geseit: wāt ic ga v die stede te bereidē. ic co
me wed en ic sel v tot mi nemē op dz ghi oec daer
sijt. en daer ic ga weet ghi. en ghi weet die wech.
Thomas seide tot hē. heer wā en weten niet waer
du gaetste. en hoe moghē wi dē wech wetē. **I**hesus
seide hē. ic ben die wech der waerheit en dat leuen
niemant en coemt totten vad dan ouermids mij.
Waert dat ghi mi ghekent had. ghi had trouwe
den vad ghekēt. en voertmeer selt ghi hē kennen
en ghi hebtē ghesien **D**oe seide hē philippus. heer
tonet ons den vad. en ons ghenoeghet. **I**hesus
seide hē. aldus veel tijts ben ic met v. en ghi en hebt
mi niet ghekēt. philippe die mi liet. die liet oec dē
vader. en geloefste nē hoe segste toe ons dē vader

dat ic inden vader + ende die vader in mi is + die
woerden die ic spreke + die en spreke ic niet vā mi
seluen Die vader die in mi bliuende is + hij werre
die werken En en ghelouet ghy's niet dat ic indē
vader ben en die vader in mi is, al waer des niet
ghelouets om der werckē wille Voerwaer voer/
waer legghē ic u, dat die in mi ghelouet, die wer
kē die ic doe sel hi oec doen, en meerre werckē dā
dese sel hi doē: wāt ic ga totten vader En so wat
ghi bid ī minē name dat sel ic doē, op dat die va
der idē soē verclaert wort So wat ghi bid dē va
der in minē name, dat sel ic u doē +

Wanden heiligen cruce in mege + Ad galathas
in eerste ca.:

Broeders ic betrouwe in u daer om indē he
re dat ghi niet anders smaken en selt dā ic
u gheleert hebbe En die u verstoert sel dat aerdel
draghen soe wie hi is, Broeders of ic noch die be
snidenisse predicte, waer om lide ic noch veruol/
ghighe, daer om is die scande des cruces wt ghe
deplet, Glosa, want die apostel seide, dat men in
die settinghe der eeuwe niet gherechtuaerdicht en
mochte wordē: mar inden cruce, dat was dē iodē
re scande Vergaue god dat si of ghesneden wor
den die u verstozen: wāt ghi sūt in vrythede gera
pē broeds alleē, dz ghi die vryheit niet en gheuet ī

die oerfaken des vleifchs: mar diēt mafcand ouer
mids ū minnē: wāt al die ewe wort in enē woer
de duolt. **M**iane dinen naekten als di seluē. **E**n ik
dat ghi ondlighe bitet en eet. liet dat ghi vā mal
cand niet verteert en wort.

Ewangelium opten seluen dach Johānes int
derde ca.

In dien tiden was een mensche vādē phari
seen eē priēce ū iode die nicodemus hiet. **D**e
te quā des nachts tot ihesū en seide hē. **W**eile. wī
weten dat u vā gode gheromē biste: wāt niemāt
en mach die tekenen doen die du doeste. het en lū
dat god met hē ware. **I**hesus? antwoerde hē en seide.
Woerwaer woerwaer seg ic di. het en si dat eē ige
lic vā nuwe ghebozen worde. hi en mach dat rike
gods niet sien. **D**oe seide nicodemus. hoe mach
ren mēsche ghebozen worden als hi out is. mach
hi andwerk in sijn moed lichaem gaen. en wordē
ghebozen. **I**hesus antwoerde. het en si dat eē ighē
lic vbozen worde vāden waer en vāden heilighen
gheest: hi en mach in dat rike gods niet gaē. **D**at
vanden vleifche ghebozen is dat is vleifch. **E**nde
dat vten gheeste ghebozen is. dat is gheest. **E**n vā
wāder di niet dat ic di seide. ghi moet vā nuwes
ghebozē wordē. **D**ie gheest gheestet daer hi geestē
wil. en du hoerste sijn stemme: mer du en metes nē
wāer hi coēt of waer hi gaet. so is elc die vte geest

ghebozen is. Doe antwoerde nicodemus en seide
hē. hoe moghen dese dinghen gheschie. **I**hesus ant-
woerde hē en seide. wiltu een meester in israhel en
du dit niet en weetste. **H**oerwaer voerwaer legge
ic di. dat wi wetē dat spreken wi. en dat wi gelie
hebben dat ghetughē wi. in onse ghetughe en ot
fanghet ghi niet. **E**n of ic v aertliche dighē geleit
hebbe en ghi die niet en gelouet. of ic v hemelsche
dighē seide hoe soude ghi die gelouē. **E**n niemā
en rī met idē hemel. dā die vādē hemel gheclōmē
is die sone des menschen die inden hemel is. **E**n
des ghelijc als moyses die serpent verhieft inder
woestine. also moet des mēschen soen oheuē we
fē. op dat elc die in hē ghelouet niet vlozē en wor
de: mar ewich leuen hebbe. **O**p sinte ians
dach voer die latijnsche poert epistel.

Die gode ontfiet die sel goede dinghen doe.
en die onthou. **x**. Soect voer en dat selue
ewangelium oec mede na tghetal **xiii**.

Op sinte gordiaen en ephimacus dach epistel +

Alle sielen d'gherechtigheer sijn in die hāt
gods. **x**. Soect voer na tghetal **cc** + **lii**.

Ewangelium opten seluen dach.

In dien tidē seide ihesus sine ionghere. wā
neer ghi **x**. Soect voer na tghetal **cc** + **xli**.

Op sinte pancras dach met sine ghesellen epis-
tel int boec der wijsheit

CC lvi

Die gherechtighe sellen in d' ewicheit leue. en
hoer loen is hiden heere. en hoer ghedachte
sijn bidē alre ouerste. daer ō sellē si dat rijc d' rics
heit. en die ewe d' suuerheit vand' hant des heerem
ontfāghen: wāt met sijnre rechterhant sel hise be
decken. en met sinen heilighē arme sel hise bescer
men. si sellē die wapenīghe sijnre minē ontfāghē
en tot wrake d' wiāden sel hi die creature wapenē
Si sellē die gerechticheit aen treckē voer die borst
plate. en voer den helm sellen si dat seker vōnis
ontfāghen. si sellē ghelijcheit dē onuerwiliken scilt
nemen. Die gherechtighe belotē sellē gaen. en hē
selle leiden tot seker lieden onse heer god.

Ewangelium opten seluen dach Matheus in
vijfste ca.:

In dien daghen doe ihes? die scaren sach. en
hi op inden berch: en doe hi was gheseten.
quamen sijn iangheren tot hem. ende hi dede op
sinen mont: en hi leerdele en seide: salich sijn die
arme vā gheeste sijn: wāt dat rijc der hemelen is
hoer: salich sijn die sakenmoedighe wāt si sellē die
erde besitten: salich sijn si die weenē wāt si sellē
d' troest worden: salich sijn si die hongher en dorst
lidē nader gherechticheit: wāt si sellē ghelaet wor
den: salich sijn die ontermbertighe want si sellē
onfermberticheit vinden: salich sijn si die reyn
vā hertē sijn wāt si sellen gode sien: salich sijn si

die vreedlaem sijn: wāt si sellē kind gods ghehie
ten te wordē Salich sijn die gherechtighe: wāt dz
rūt d̄ hemelen is hoer. salich sūt ghi als v die mē
schē d̄malz die en̄ duolghe en̄ legghē alle quæet te
ghē v lieghēde. om mi d̄uroghet en̄ vbljēt v. wāt
v loen is oueruloedich indē hemel

Op sinte seruaes dach epistel

Siet enen groten priester 47. Soert voer nae
tghetal CC xxxix Ewangelium optē seluē dach

In dien tiden seide ihesus sinē iōgherē Ic bē
die wjnstoc en̄ ghi sūt die telgheren. 47.

Soert voer na tghetal

CC liij.

Op sinte marcellus ende petrus dach epistel 48
boec der wjshheit

God selt loen vandē arbeide sijnre heilighē
weder gheuen. en̄ leidense inden wondlikē
weghe: en̄ hi was hē in eē dectel des daghes. en̄ i
een licht d̄ sterre des nachts **H**i brochte ouer doer
dat rade meer en̄ woerdele ouer doer dz grote waer
mar hoer vianden vdranc hi int meer. en̄ vē diep
heit der hellen heeft hise gheleit **D**aer o namē die
gherechtighe die rouen der holer. en̄ besonghē di
nen heilighen naem heer. en̄ loedden te gader dine
d̄winne hant heer onse god.

Ewangelium opten seluē dach

In dien tidē doe ihes? die scaren sach clā hē
op 47. Soert voer na tghetal

cc. lviij.

cc lviij

E i

Op sinte bonifacius dach epistel +

Broeders die heilighē hebben ouermids dē
47. Soect voer na tghetal cc. xliij +

Ewangeliū opten seluen dach

In dien tidē seide ihesus sinē iongherē wā
neer ghi horē selt stridinghe of twistinghe
47. Soect voer na tghetal cc. xli.

Op sinte barnabas dach apostiel epistel tot die
van ephesien int anderde ca.

Broeders daer om en sidi nu niet gaste en
vreemde ludē: mer ghi sijt borghers der heilighē
en gheside gods bouē op getimert opt fūda-
ment der apostelen en der prophetē daer die ouer-
ste hoer steen cristus ihesus of is In welker alle
gader ghesette tīmeringhe of wasset in enen heilighen
tēpel inden here. en in welken cristo ghē-
der mede ghetimert sijt in die woelstat gods indē
heilighen gheest **E**wangeliū opten sel-
uen dach Johannes int xv. ca.:

In dien tiden seide ihesus sinen iongheren
Dat is mijn gebot dat ghi oderlinghe mi-
net als ic v gemīnet hebbe: meerre mīne en hecfe
niemāt dan dat iemāt san siele voer sijn vrieden
lette Ghi sijt mijn vriede dat ghi doet dat ic v ge-
biede Te hāts en sel ic v niet hieten knechte. wāt
een knecht en weet niet wat sijn heere doet Ic heb
v vriendē ghehietē: wāt ic heb v cōdich gemactē

al dat ic van minen vader ghehoert hebbe + **G**hif
en hebt mi niet wtuercozen: mar ic heb v droze en
v gheset dat ghi gaet en vruchte brenghet. en die
vrucht. v bliue. en sa wat ghi minen vader hidden
selt in minen name. dat sel hi v gheuen.

Op sinte odulphus dach int boec der wijsheit
ghelcreuen epistel.

Salich is die man die inder wijsheit wonen
sel. en die ind gherechticheit dencken sel. en die om
menschelicheit gods penlen sel inden sine. god
sellen spisen metten brode des leuens en v vstade
nisse. en sel he te drincken gheue wandē waē v sa
ligher wijsheit. en hi sel in he gheuesticht worden
en niet ghebughet wordē. en hi sellen onthouden
en hi en sel niet ghesent worden. En hi sellē vhes
ken bi sinen naesten. en hi sellen erue in sinen ewi
ghen name onse heer god +

Ewangelium opten seluen dach +
In dien tiden seide ihesus sinen ionghere +
Laet uwe ledē. .x. soect voer na tghetal. .cc. .xxix.

Op sinte vitis en modest dach epistel Ad hebres

Gos int tiende ca +

Groeds ghedenct v voerledenne daghe. daer
v dē druc in quā. daer ghi vlicht wert. en groten
strijt v passien sedet. en i sōmighē delē sūt ghi eē
wand te scouwē ghewordē. in lachē en i tribula
rie. en in sōmighen delen sidi ghesellē ghewordē.
CC lviij E ij

Int mededoghē der gheere die also wāderē. wāt
ghi hebt metten gheuanghē medeliden en dē roef
met ghewelde. uwe goede hebt ghi met vruchten
ontfanghen als een gaue gods bekennēde dz ghi
hebt een bet en een bliuende goet inden hemel. Al
dus en wil niet v vult betrouwen vlietē dz grooe
loen heeft: wāt lijdsaemheit is v noot op dat ghi
die wille gods doende wed moghet brēghē. dat
dicke belouet is. dat is dat ewighe leuē: wāt noch
een luttelken. en een luttelken. die toecomende is
die sel comen. en en sel niet merren: mar mijn ghe
rechtighe leuet vanden gheloue :

I **E**wangelium opten seluen dach
In dien tiden doe ihesus die scaren sach 42
Soect voert na tghetal. CC. lviij.

Op sinte alexius dach epistel int boec d' wijsheit.

Die gherechtighe sellen inder ewicheit leuen
ende hoer loen is 42. Soeket voer na
dat ghetal CC. lviij.

I **E**wangelium opten seluen dach
In dien tiden doe ihesus die scaren sach 42
Soect voer na tghetal CC. lviij.

Op sinte gervasius ende protasius dach epist.

Die gherechtighe sellen gode 42. Soect voer
na tghetal. CC. lviij.

Ewangelium opten seluen dach +

In dien tiden doe ihesus die scaren + 47 +
Op sinte iohannes baptisten auont. Jeremias
die propheet epistel.

In dien daghe gheschiede dat woert des heren
tot mi ende seide Al eer ic di inden lichame
sciep. bekenede ic di. en eer du vten buke ghin
ghes heilichde ic di. ic gaf di tot enen pphete onden
den volke En ic seide ha ha ha here god ic en can
spraken: want ic ben een kint Ende die heer seide
tot mi. en wilt niet legghen ic ben een kint. wat
tot allen dinghen daer ic di toe sende selste gaen
ende du selste spreken al dat ic di ghebieden sel
Ende en vrees niet van haren aensichte. want ic
ben met di spreect die here. ende die heer sende sijn
hant en roerde minen mont: Ende seide tot mi
Sich ic hebbe minen woerden in dinen monde ghes
gheuen Sich ic heb di gheset ouer dat volc: ende
ouer dat rike: op dattu wt ploekeste ende vderfste
en vlieste: en vsciefteste: ende richste: ende plact
sele sprac die almachtighe heer

Opten seluen dach ewageliu Lucas in sijn

Eerste capittel

Herodes des conincs daghen so was een
priest ende hiet zacharias: dese was in abias ste
de ende sijn wijf na aarons dochtere ende si hiet eli
sabeth Si waren beide gerechtich voer gode in al
le sinen ghebeden voer gaende sond slaghe i alre

rechtuærdicheit des heren. ende si en hadden ghe-
kint: wāt elisabeth was onurchebaer. **E**n si wa-
ren beide in hoze daghen ghecomē. **H**et ghelciede
doe hi priesterlike dienst doen soude in die ordina-
cie sijner kōde voer gode nad ghewoente d' priester-
terscap. ghinc hi mettē late. dat hi wt die offerhā-
de setten soude. doe hi inden tempel des heren ghie.
En alle die menichte des volcs buten bedede. **I**n
die vre des ontstekens openbaerde hem die engel
des heren totter rechter siden des outaers daer mē
die offerhande op plach te barnen. **E**n scharias
sacht ende was veruæert vslaghet. ende een vrese
ghinc hē ouer. **D**ie enghel sprac. scharias en ont-
sich di niet: wāt dine bedinghe is ghehoert. ende
elisabeth dijn wif sel di baren een kint. ende die
selste sinen naem hieten iohannes. ende di sel we-
sen vzaechde en bliscap. veel sellenre in sijner ghe-
boerten verbliden. want hi sel groot wesen vore
den heere. **E**nde wijn ende al dat droncken ma-
ken mach en sel hi niet drincken. ende vandē he-
lighen gheeste sel hi veruollet worden noch van
sijner moeder bunc. ende veel kinder van israhel
sel hi bekeeren tot horen heere tot horen god. ende
hi sel voergaē voer hē in helpas gheest. ende mo-
ghen theit. op dat hi bekeer die herten der vaderen
en die onghelouighe totter wifheit der gherechte
gher den heere een volmaect volc te bereiden.

Op sinte iohānes dach baptista in die eerste mis-
se ysayas die propheet .

Dit spreect god die heere . Siet ic ben die eerste
tot syā en ic sel iherusalē eer gheue Siet mi
nē knecht . ic sel otfanghē mijn wtuercozen . mijn
siel heuet hoer i hē behaghet . Ic heb minē gheest
op hē gheheuen . hi sel den volcke twonnisse voer
brenghen . hi sel dat oerdel ind waerheit wt leidē .
hi en sel niet droeuich wesen noch ostoert thent hi
dat oerdel ind aerden setten sel . ende die eplande
sellen sijn ewe dwachten Ic sceppe dē hemel ende
reckese wt . ic ben die aerde vastmakēde . en die dē
ghen die daer vā groepen . ic gheue adētocht alle
dē wolke dat opē aerden is . en den gheest den ghe-
nē die die arke betreden Ic die heer hebbe di in die
gherechtigheit gheōpent . ende dīn rechē hant ghe-
grepen . en ic heb di ghehouden ende ghegheuen
in die waerwaerde des volcs . ende in dat licht d
heidene Si sijn veruolt ende te gader ghewzenē
Si en mochten den dragher niet behoert iacobs
huus ende alle die after ghelaten des hules van
israhel . die van minen lichaem ghedraghē wort .
ende van minen buke ghedraghen sūt . ic selle
selue al tott outhheit ende totten grawen haer toe
draghen . ic hebse ghemaect . ende ic selle draghē
ende ic selle draghen ende behouden . Wien hebt
ghi mi gheliket . en ghelijc ghemaect onse dlotter
CC lx E iij

Die heer d'heeren spreect die almachtighe heer

In die tweede misse psalms
Dat spreect die heer hoert ghi eilande. en mer
het ghi luden van verre Die heer heeft mi
uten buke gheropen en vā mijnre moed lichaem
heeft hi mijns name ghedocht Ende hi heeft mi
wen mōt gheset als een scarp swaert. ons die sce
me sijnre hāt heuet hi mi besermet. en hi heeft mi
gheset een iroze scut In sinē roker heeft hi mij d'
borghē. en hi seide mi. israhel du bist mijn knechte
in di sel ic mi vbliden En nu spreket dat die heer
en formeert mi vten buke hē tenē knechte. Ic heb
di ghegheue inden lichte d' heiden. op dattu mi sa
licheit sijtste al totten vtersten d' aerden Die con
ghen sellen sien. en die princē sellen te gad op staē
en sellen aenbeden dinen heer god en den heilighe
israhel die di wtuerozen heeft.

Ewangelium opten seluen dach Lucas in sijn
vijftiende capittel.

In dien tidē is veruollet elisabeths tijt. om
te bare. en si wan een kint En hoer gebues
ticheit met hoer groot gemaect hadde. en si warē
blide met hoer. en het gesciede dat si opten achste
dach quamen om dat kint te besaidē. en si hietē
na sinen vad sacharias. en sijn moed antwoerde
en seide. also immer niet. het sel iohānes hieten.

Doe seiden si hoer In dinen gheslachte en is nye
māt die also hiet En si tekeneder sinen vad hoe hij
hē hietē woude Doe eischte hi een griffie en screef
en seide Johannes is sinē naem En si vrowondē
hē alle . en altehants is sinē mant op ghewordē
en sijn tonghe en hi sprac en bāndide gode . en daer
is een vrese gheworden ouer al hoer ghebuerē en
ouer al die gheberchte van iudeen worden alle de
te woerdē gheopenbaert . en si settent al in hoerre
herten die dit hoerden en seidē . hoedanich waestru
tel dit kint worden . wāt die hant des heeren was
met hē En sacharias sinē vad is swolt mettē hei
lighē gheest en propheteerde en seide Ghebenedijt
si god die heer vā israhel wāt hi sijn volc gheuāt
ende verlost heeft

Op sinte leuuijns dach epistel
De gherechtighe sellē inder 47. Soect voer
na tghetal CC. lviij.

Iewangelium opten seluen dach .
In dien tidē seide ihes? sinen iogherē . Iaet
47. Soect na tghetal CC. xxxix.

Op sinte pieter en pouwels auōt epistel it werck
der apostelen int derde ca .

In die daghē cōmen petrus ende iohānes
inden tempel ter neghender vren der bedi
ghen Ende eē man die van sijne moed lichaem
reepel was wort ghedraghē dien si dagelijc settē
CC lxiij

voer die poerte des tēpels. die ghehietē is die scoē
poerte. dat hi vāden ghenen die inden tēpel ghin
ghen aelmille soude bidden. **D**oe dese petrū ende
iohānē sach. dat si inden tēpel begonden te gaen
bad hi dat hi een aelmille ontfinghe. petrus sach
hē aen met iohāne. en seide. sich in ons. en die heg
ne sach op hē ludē. en hopede wat vā hē ludē tōt
fanghē. **M**ar petrus seide. mi en is gout noch sil
uer. mar dat ic hebbe dat gheue ic v. inden name
ihesu cristi. **S**tant op en wand. **E**n hi nā hē bidee
rechterhand. en boerde op. en rechteuert sijn sijn
aderen in die plante sijne voeten sterc ghemact
En hi spranc op. en stont en wandde. en ghic mē
hē inden tēpel wanderēde en springhede en gode
louende. dien sinte piet metten woerden op halp
dien stercke hi mettē hāt: wāt des leeraers woer
it herte des hozers en vruchtet nē veel. wortet mē
ten exēpel v̄ werckē niet ghestadicht. **E**n alt volc
sachen wāderen en gode louende. **E**n si kendē dz
hi selū was die t aelmille sat voer die scōne por
te. en si sijn duolt vā v̄sachthede en van v̄wōnde
ren in dien dat die crepel ghesiet was.

Opten seluē dach ewangelium Iohannes int
xx. capittel.

In dien tiden seide ihesus tot pieter Simon
Iohannes loue minneste mi. **H**i seide hē. ia
heere du weetste dat ic di minne. **I**hesus seide hē.

Soe hoede mine lammeren **H**i seide hem andwer-
uen Symon iohannes sone minneste mi. hi seide
hem. ja heer du weetste dat ic di minne Ihesus? sei-
de hem. so hoede mine lammeren **H**i seide hē der
dewerk Simon iohannes sone minneste mi. pe-
trus wort bedroeft: wāt hi hē seide derdewerk mi-
neste mi. en hi seide heer du kenneste alle dinc. du
weetste dat ic di minne Ihesus seide hem. so hoe-
de mine scapē Doerwaer voerwaer seg ic u. doe
du isgher waerste gordeste di seluen: mar als du
out wordeste. dan selste dijn handen tot recken.
en een ander sel di gorden. en leiden daer du niet
en wilste. dat seide hi betekenende met wat dode
hi soude gode verclaren

Op sinte piets en pouwels dach epistel int werc
der apostelen int xi. ca.

In dien daghen sende coninc herodes ma-
ghentheit wt. op dat hi der samnich vā
der kerckē soude doden **E**n hi versloech iacob io-
hannes broeder metten swaerde **D**oe hi sach dat
tet dē iodē behaghede. toelette hi dat hi oer petrū
soude vanghen **H**et waren paelschdaghē dat mē
dz ogheheue broot at **D**oe hi hē gheuāghē hadde
dede hiē idē kerker. en seidē ouer te bewarē vier
ridds. die elc vier ridds oud hē haddē. en woude
den volcke voertbrenghen naden paelschē. en pe-
trus wort ghehoudē indē kerker **D**oe gescriede tot
CC lxiij

gode voer hē bedinghe sonder ontsaet vanden ker-
ker. En doen herodes voertbrenghen soude. inder
seluer nacht was petrus slapēde tusschen twee rida-
ders. met twee ketenē gebondē. en die wachters hoe-
den die kercker voer die dore. en die enghel des he-
ren stont bi petrus. en dat licht schern claer in die
woninghe. en hi sloech an petrus side. en hi wees-
heden en seide. stant op haestelic. en die keten vie-
len vā sinē handē. En die enghel seide tot hē. goz-
de di ome. en doet an die roule en die scoen. petrus
hadde sijn riem wat ontkost. om dat hi sinē roc vā
die voeten sloech. o v rouden wil die indē kercker
was. tot enen exēpel. So wā neer die mensche met
enigher last vladen wort. dat hi dā wel vand op-
ghelēt strengheheit laten moest. En hi dede alsoe.
En die enghel seide hē. doet dīn cleed o me. en vol-
ghe mi. Al wt gaende vorschde hi hē na. en en wil-
tet niet dattet waer was. dat ouermids dē enghel.
ghelciede. hi waende een visioen ghesien hebben.
Doe ghinghen si doer die eerste en doer die ande
wake. en quamen tot die pseren poerte die tot der
stat leidet. die hē voert op ghedacn is. En al wt
gaende ghinghen si doer een steghe. en te hāt scē-
de die enghel vā hē. En petrus quā wed tot hem
seluen ende seide. Nu weet ic waerlic. dat die hee-
re sinen enghel ghesendet heeft. en mi verlosset he-
uet wt herodes handen. ende vā alre machtighē

des volcs der iuden **G**lo. het is een iheren poerte
die tottē hemelschē iherusalē gaet: mer mettē hei-
ligher voetstappē is si ons ghetreden ghewordē
wāt mes horen eighen bloede hebbē si die viandē
verwonnen **E**wangeliū opten seluen dach
Matheus int vijfste ca.:

In dien tidē quam ihesus inden lande celsa-
rie philippi. 22. Soect voer nae
dat ghetal cc. l.

Des daghes daer na van sinte paulwels epistel.
Ad galathas int eerste ca.:

Groeds ic make u condich dat ewangeliū.
dat van mi ghepredict is: wāt het en is na-
den vleische niet. noch ic en heb oer dat vādē mē-
schē niet otfanghē noch gheleert: mar ouermids
der ondeckinghe ihesu cristi: wāt ghi hebt mijn
wanderinghe hier voertijts inder ioedscap wel
ghehoert. dat ic die kercke gods bouen matē ver-
ualchde en ic vachter teghen. En ic vorderde in
ioedscap bouen alle mijn euen oude in minē ghe-
lachte. die ewe te behoedē en te belcermē. en was
meer dā and luden een nauolgher mijnre vad set-
tinghe: mar doet hē behagede. die mi van mijnre
moed buuc ghekundeert heuet. Dat is vand sina-
goghen daer ic nad settinghe d phariseen leuede
en ouermids sijre ghenadē gheropē. also dat hij
sinē sone in mi opēbaerde. dat icken pōdikē soude

onder die heidē. rechtenoert so en hinc ic den vlesē
sche en den bloede niet an. noch en quā te iherusa
lē tottē apostelen mine voergāghers; mer ic ghie
in arabien prediken. daer gheen apostel en was +
En andwert bē ic wedē gekeert tot damasce. daer
na na drie daghē quā ic wedē s̄ petrū te sien. en ic
bleef xv. daghē bi hē: mer gheē d̄ apostelē en heb
ic ands ghelien dan iacob dē broed̄ des herē Dat
ic u scriue dat is voer gode: wāt ic en lieghe n̄ +
Ewangelium opten seluen dach **M**arcus int
xix. capittel +

In dien tiden antwoerde petrus. en seide tot
ihesū. sich wi hebben alle dinc achē ghelate
en sijn di na gheuolcht + 42 + **S**oect voer
na dat ghetal cc + xlvij +

Op sinte martijns dach translacia epistel int
boec der wijsheit

Siet enen grote priester. die + 42 + **S**oect voer
na dat ghetal cc + xxxix +

Ewangelium opten seluen dach

In dien tiden seide ihesus sine iongheren +
laet urre lendene ghegozt + 42 + **S**oect voer
na dat ghetal cc + xxxix +

Op sinte margarieten dach epistel tot die choziti
then int seuende ca. +:

Groeders vandē maerhden en heb ic des he
ren ghebode niet **G**la. van ghebots weghē

Op s^ute martijns dach trāllacio epistel int boec
der wijsheit

Siet enen groten priester die in sinen daghē
gode behaghede. ende hi is gherechtich ghe
uonden. en inder tijt der grāscap is hij een verloe
ninghe gheworden. Sijns ghelijc. +. 4c. Soect
voert na tghetal. CC. xxxix. :

Ewangelium opten seluen dach
In dien tiden seide ihesus sinen iongheren
laet uwe lenden ghegort wese. ende die sa
taerne barnende in uwen handen. + ende sijt ghij
ghelijc den menschen die horen heer verwachten
wāneer hi vander brulosten sel comen. +c.
Soect voer na tghetal. CC. xxxix.

Epistel op s^ute margarieten dach tot die chos
tintien int seuerde ca. :

Broeders vanden maechden en heb ic des
heren ghebot niet. **G**la. vā ghebols weghē
maechden te bliuen of mannen te nemen: mar ic
gheue raet als mi vanden heilighen gheest in ge
sproken is als een apostel te wesen vanden heere
ontfanghen heest dat ic ghetrouwe moet wesen
In rade. want ic meene dattet nutte is inder rep
nicheit te bliuen. niet alleen op hope des toecomē
den leuens: mar om den teghenwoerdighē last
want het is die mensche also goet te wesen. noch
tās biste ghebodē aen een wijf. beghere u; geloff
CC lxiij

te welen. bistu ontkoffet vanden wiue. en wille
niet begheren. **H**ebstu een wijf ghenomen. du en
hebeste niet ghelodicht. en ist dat een maghet trou
wen sel. si en heeft niet ghelodicht. noch si leuen
si dusdanighen druc des vleischs sien o menichs
uoudighe anderheit die ind echten vallet. **I**c spre
ke v broeds aldus seg ic v die tijt is cozt. da moet
ghi doen die wiue hebbē. dat si sijn of sise niet en
hadden. en die weenen recht of si niet en weendē.
en die blide sijn recht of si niet blide en warē. **E**n
die daer ropen recht of si gheen belitters en warē
en die dese warelt ghebruken. of sise niet en ghe
bruuten. **D**ie ghedaente of die scoenheit deser wa
relt lidet v voerbi. ic wil dat ghi sond sochtuou
dicheit sijt der waerlike dinghē. **D**ie sond wijf is
die neme die dinghen waer die den heere toebehoze
hoe dat hi gode behaghen mach. mer die met enē
wiue is die is sochtuoudich om die dinghē die dē
warelt toebehozen hoe dat hi sinen wiue behaghe
en hi is ghedeilt. en ē wijf die onghetrouwet is.
en een maghet denct om die dinghen die dē heere
toe hoze. op dz si rein si idē lichaē en indē gheest.

Ewangelium opten seluen dach. **M**atheus in

Lijn dertiede ca.:

In dien tiden seide ihesus sinen iongheren.
da sel dat rike der hemelē ghelijc wese x maechdē
x. Soert poer na tghetal

CCXXXIX

Der apostelen verſceidinghe epiftel int werc der
apostelen int v. ca.

In dien daghen ſtant die prince v̄ priesterē
op. en alle die met hē waren die dat onghe-
loue v̄ ſaduceen hilden ſijn met midicheden v̄ualt
en ſlaeghen hāden an die apostelen: en ſettende t̄
die openbaer vāghinghe: mar des heren ēghel de
de des nachts die doze des kerkers op. en leidele
wt en ſeide Gaet en predicte dē volcke al ſtaēde in
den tēpel al die woerden des leuens **D**oe sijt ghe-
hoert hadden. ghinghen ſi des morgghes v̄ra indē
tēpel en leerdē **D**oe quā die prince v̄ priesterē. en
die met hē warē. en riepen die te gad en al die ou-
der der kind vā iſrahel en ſenden tatten kerker.
dat mēle tot hē v̄zochte. en doe die diennes quamē
ende den kerker op loken en vonden liſe niet. ſij
keerdē wed ende leiden. wi v̄ondē trouwē die ker-
ker met alre naerſticheit gheſloten. ende die wach-
ts naer die doer ſtaende. wi deden op ende en v̄on-
den daer niemāt in **D**oe die meiltſcap des tēpels
ende die pzirē die woerdē hoerdē twifeldē ſi wat
vā dien luden wordē loude. **D**oe quā daer eē toe
ende boetſcapte hē. ſiet die mānē die ghi indē ker-
ker geleit had die ſijn indē tēpel ende ſtaē ende lee-
rē dz volc **D**oe ghic die meiltſcap mettē knech-
ten ende hēldēle ſonv̄ ghewelt: wāt ſi v̄reſden
tvolc dat ſi niet gheſteet en wordē **E**nde doe liſe.

haddē sette hīse inden raet. en die prince v̄ priester
ren vraghede hē en seide Al v̄biedēde v̄bodē wi v̄
dat ghi in dese name niet leeren en soudet. en siet
ghi hebt iherusalē met v̄ leerīghe v̄uolē. en wille
des menschen bloet op ons hēghe. petr⁹ en die
apostelen ātroordē en leidē het behoert bet gode
ghehoersaem te wēzē dan dē mēschen. ¶ **E**wāge
liū opten seluen dach Marcus int xvi. ca.

In dien tiden openbaerde ihesus den eluen
x̄i. Soect na tghetal. c. liij.

Op sinte maria magdalenē dach epistel int boec
der wijsheit:

Qristus heeft hoer sondē ghesuert. en hoer
hoorn ind ewicheit v̄heuen. Die wijsheit sel hoer
liele louē en in gode sel si gheert worden. En idē
tēpel haers volcs sel si glorie. ende ind kercken
des ouersten sel si horen mont op luken. ende int
aēlicht sijre doechdē sel si v̄blidē. ende it middel
des volcs sel si v̄wonderē. ende ind veelheit v̄ heg
lighē sel si gelouet wordē. ende ind heiligher vol
heit sel si lof hebbē. ende ou die ghebenedide sel si
ghebenedijt worden. ¶ **E**wangeliū opten seluē

Idach. Lucas int viij. ca.

In dien tiden een vādē phariseen bat ihesū
x̄i. Soect noer na tghetal. cc. xiiij.

Op sinte iacobs dach epistel inden baeke der
wijsheit ghescreuen

DEs heeren benedixie is opt. 42. Soect voer
na tghetal cc. xxxvii. Ewangeliū optē
seluen dach Matheus int xx. ca.

In dien tidē quā zebedeus kind moed m; ha
ren kinderē en groetē. en had wat vā hē. Hi
seide tot hoer. wat wilstu. Si seide. segt dat dese
mijn twe kind moetē sittē die een tot dijner rechē
hant. en die and tot dijner luffe hāt in dijn ruyt. Ihe
lus atwoerde en seide. ghi en weet niet wat ghij
bid. moghet ghi dē kelc dricken die ic drinckē sel.
Si atwoerden ia wi moghē. Hi seide. minē kele
selt ghi dricken: mar te sitten tot mijnre rechē hāt
of tottē luffehant. dat en is mi n; te gheue: mar
den ghenen diet hereit is vā minen vader.

Op sinte pieters dach ad vincula.
Cyrus apostel ihesu xpi 42. Soect voer na
tghetal cc. 1. Ewangeliū opten seluen dach

In dien tiden quā ihesu inden lande 42. soect
voer na tghetal cc. 1.

Op sinte steuens dach dat sijn lichaem gheuon
den was epistel.

In dien daghen. Stephanus. soect voer. xix.
Ewangeliū opten seluen dach

In dien tiden seide ihesus totten scarē d iode
en tottē 42. soect voer na tghetal xx.

Op sinte sxtus dach epistel.

Leue sone ic ghetughet voer 42. soect voer
cc lxi F ij

na tghetal cc. xliii. **E**wāgelīū optē seluē dach

In dien tiden seide ihesus sine ionghere. so
wie .xv. Soect na tghetal cc. xliii.

Op sinte laurencius dach epistel tot die ruzen

Bthen int ix. ca.

Roeds dz leg ic. die spaerlike saept. die sel
ser spaerlike magē. en die in bndinghe saepet die
sel na bndinghe magen. Een ighelic also veel
also hiet begrepen heeft in sinre herte. niet wt be
dructheden noch van bedwanghe. wāt god mint
den vroliken gheuer God is machtich alle gracie
in v te doen oueruloepen. dat ghi altoes in allen
dinghē alle nootdructicheit hebt Die alleen noot
dructige ucorē heeft. die mach werkē in die werkē
gods. en oueruloept in elckē goedē werkē. als ge
screnen is **H**i gaf den armē. sijn rechtuaerdicheit
bliuet vā ewē tot ewē. die den saepet slaet an doet
die sel oec tbroot gheue tete. en sel vmenichuoudi
ghen v saet. en sel vmeeren die waldō v vruchte
uwer gherechticheit **E**wāgelīū optē sel
uen dach. Johannes int xii. ca.:

In dien tiden seide ihesus sinen iongheren
Woerwaer leg ic .xv. soect tghetal. cc. xliii
Op sinte tiburcius dach epistel

Her conic ic sel. xv. soect dat ghetal cc. xliii
Roeds gedect. .xv. **O**p sinte ipolite dach
Soect tgetal. cc. lxi. **E**wāgelīū des seluē daechs

In dien tiden doe ihesus die scaren 47. soect
naer na tghetal .cc. lviij.

Op onser vrouwen hemeluaerts auct epistel te

voer der wijsheit

Die wijsheit sel dijn siel souen. en sel indē he
re gheert wordē. en sel die middel sijns volcs v
bliden. en in die kercke des ouersten sel hi horen
mont op lukē. en int aenlicht sijre doechdē sel
si ghekeret worden indē middel sijns volcs sel hi
dheuen worden. en i die heilighe volheit sel si ver
wonderen **I**n veelheit v drozere sel si lof hebbē.
en ouer die bndide bndijt worden segghēde **I**c bē
uten monde des alre ouersten voert ghegaē eerst
ghebozen voer alle creaturen **I**c heb mijn woni
ghe doen walemen. recht als die onbel nedē libaē
en mijn roke recht als die onghemenghedē ballā.
en recht als die cherubi boē heb ic mijn selghē wt
gerect. en mijn tackē horē v eerē en v gheradē toe

Ewangelium opten seluen dach. Lucas int
tiende ca. :

In dien tiden ghesriede doe hi dat seide. dat
een wijs vād scarē hoer stēme op hiel en sei
de tot ihesū **S**alich is die huuc die di dracch. ende
die borstē die du saghestē **E**n hi seide. tis also. **S**a
lich sijn si die twoert gods horē en dat behoudē.

Epistel op onser vrouwē hemeluaerts dach
int boer der wijsheit ghescreuen.

CC lxxij

F iij

In alle dinghē heb ic ruste ghesocht en̄ i die
erfuis des heren sel ic wonē. Doe gheboot
en̄ seide mi die scapper alre dī ghē. en̄ die mi sciep
rustede in minen taber nakel. en̄ hi seide mit wāt
in iacob. en̄ worde gheuoet in israhel. en̄ seide die
wortel in mijn droerne. en̄ also hē ic in syon ghe
uesticht. en̄ in die gheheilichde stat heb ic des ghe
lic gherust. en̄ in iherusalē is mijn moghentheit
En̄ ic hē gewortelt in dat gheerde volc en̄ i mijn
deelen is mijn erue. en̄ in die vollicheit d̄ heilighē
is mijn onthoudinghe. Ic ben verhtuē reht als
die rederboem indē libaen. en̄ recht als die cipres
sen inden berch vā syon. Ic ben d̄heuen recht als
die palmbœm in cades. en̄ die plantinghe d̄ rose
in ihericho. als die scone oliue boem indē campē
en̄ als die esdozen boem ben ic d̄heuen neuen dat
water inden straten. Als canel en̄ welsukēde bal
same heb ic roke ghegheuen. als rotuerrozē mirre
heb ic soeticheit d̄ roke ghegheuen. **E**wangelium
opten seluen dach Lucas int x. ca. :

In dien tiden ghinc ihesus in een casteel. en̄
leen wijf die martha hiet. die ontfinc hem i
hoer huus. Ende dese hadde een suster en̄ hiet ma
ria. die oec sittende was newē die voeten des herē
en̄ hoerde sijn woert: mar martha was sochtuou
dich om den ghewoenliken dienst. Si stont en̄ se
de. heer en̄ achtstu des niet dz mijn suster mi alleē

laet dienen. segt hoer daer om dat si mi helpe En
die heer antwoerde hoer en seide Martha martha
du biste sozchoudich. en wortste vstoert teghen
~~weel dinghen~~; mar een is noot. maria heeft tbeste
deel verrozen. dat van hoer niet of ghenomen en
sel worden +

O Op sinte barnaerdus dach epistel
Is van gode en vanden mensche. Soect
voer na tghetal cc. liij.

I Ewangelium opten seluē dach
In dien tiden seide ihes^{us} sine ionghere. npe
mant en outstect. +. Soect na tghetal cc. liij +

S Op sinte bartholomeus auont epistel.
Allich is die man die sond sonde. +. Soect
voer na tghetal cc. xli. +

I Ewangelium opten seluen dach +
In dien tide seide ihesus sine ionghere. Ic be
die wijastac. +. Soect na tghetal cc. liij +

B Op sinte bartholomeus dach epistel
Roeds daer om en sijt nu niet galte. Soect
voer na tghetal. cc. lviij + Ewangelium
opten seluen dach Lucas int xvi. ca +

I In dien tiden ghelciede dat ihesus wt ghic
heden indē kerch en indē ghebede vrwachte
hi En doet dach was riep hi sijn ionghere en vee
roesser twalek wt die hi apostelen noemde. sijn
die hi pieter hiet en andreas sijnen broeder. iacob.
cc lviij f iij

en iohannes + philippū · bartholomeū · matheū +
thomā · iacobū alphet · en simon die zelotes hiet ·
iudam iacobi · en iudam die die crad was ·

Op sinte augustinus dach epistel ·
Zet eenen groten priester die in linen · ¶
Soect na dat ghetal CC · xxxix ·

Ewangelium opten seluen dach ·
¶ Dien tidē seide ihesus sine iōgherē Jaet
¶ Soect voer na dat ghetal cc · xxxix ·

Op sinte ians onthoefdinghe dach epistel int
boec der wijsheit ·

Die verbeidinghe der gherechtigher is bli-
scap · mar die hope deser warelt sel te niere
gaen · Die wech des heeren is den eenuoudighen
een stercheit · en vrese is dē ghenē die quaet werckē
Die gherechtighe en sellē ind ewicheit niet bewe-
ghet worden · mar die bose en allen inder aerden
niet eruen · die mont des gherechtighē haert wijs-
heit · die tonghe der bose sel vergaen · die lippen
des gherechtighen merken behaghelike dinghen
en die mont der bose ūkerde dinghen · Die eeu-
uoudicheit der gerechtigher selle leiden · ende ver-
scalckinghe der verkeerder selle verworsten · der
gherechtigher gherechticheit selle verlossen · ende
die ongherechtighe sellen in haren laghen gheuē-
ghen worden · Die gherechtighe is vter banghich-
heit verlosset · en die bose sellen hē ouer gheleuert

worden Die weinler bedrieghet sijn vriet mette
monde: mar die gherechtiche sellen vloest wordē
inder wetēheit In die goede der gherechticheit sel
die stat verheuen worden. en in die uderuinghe &
holer sel louinghe wesen. die stat sel vheue wor-
den in die benedixie der gherechtigher.

*Evangelium opten seluen dach Marcus i sijn
tette capittel*

In dien tiden sende herodes en vint iohānē
en bantē indē kerker o herodias sijn broe-
ders wijf philippi. wāt hile ghenomē hadde Jo-
hānes seide tot herodes Het en is di niet gheer-
loft dijns broeds wijf te hebbē Herodias leide hē
laghen en wouden doden: mar si en mochte niet
Herodes ontsach iohannē: wāt hi kendē eē ghe-
rechtighen heilighē man. en nā sijn waer Ende
als hi hē ghehoert hadde dede hi veel dinghen en
hoerdē gaerne En doe een bequae m dach toe quā
makede herodes den princē. dē rechēs. en dē eerstē
gheboeren vā galileen een auontmael sijnre ghe-
boerten Doe herodias dacht ghegaen was ende
ghelpronghē hadde. en dat behagede herodes en
alle dier saten Doe seide die coninc o maghet toe
Bid vā mi wattu wilste. en ic selt di gheue. en hi
lwoer haer. so wattu biddelste. en ic selt di gheue.
al waert oec half mijn ryc Dese ghic wt en seide
CC lxx

haer moeder. wat sel ic bidden **D**oe seide si Johā
 nes baptisten hoeft **D**oe ghinc si rechteuoert met
 haesticheden in totten coninc ende bat en seide Ic
 wil dattu mi bereit gheues iohannes bap~~te~~ ho
 met in een scotel **E**n die coninc is bedroeft om den
 ghelwozē eet. en om die ghene die daer mede satē.
 en woude hile niet bedroeuē: mar hi sende eenen
 mā die den ludē plach te vdoen. en geboot dat mē
 sijn hoeft in een scotel brachte. en hi onthoefde in
 den kerker en bracht dat hoeft i een scotel en gaff
 der deerne. en die deerne gaff hoer moeder **D**oe v
 sine iongheren hoerden quamen si en namen sijn
 lichaem. en leident in een graf.

Op sinte kely dach epistel int boec v wijsheit.

Die tonghe der wijsheit vriert die wetenheit
 der dwaeser mōt bordelt die gheheit wt. die
 vghen des heren besrouwen die goede en die qua
 de in elker stede **D**ie ghesate tōghe is eē hout des
 leuens: mer die onghematet is die sel dē gheest v
 druckē. dat huus v gherechtigher is eē grote ster
 heit: en in vucht des bosen sel verstorvinghe we
 sen **D**ie lippē der wiser sellen wijsheit wide sayē
Der dwaeser herte sel onghelike wesen **D**ie offer
 handen der boeser sijn den heer onmenselic **D**ie
 beloften der gherechtigher sijn behaghelic. **D**ie
 die gherechticheit valghet. die sel vāden heer ghes
 minnet worden.

I Ewangelium opten seluen dach
In diezē tīdē seide ihesū sinē iō gherē. wāneer
¶ Soect voert na tghetal. cc. xli.

I Op sinte egidius dach epistel.
¶ Als van gode ende vanden menschen. ¶
Soect voer na tghetal cc. liij.:

I Ewangelium opten seluē dach.
In dien tīdē seide ihesus sinen iangherē. nie
mant. ¶ Soect na tghetal. cc. liij.

A Op onser vrouwē gheboerte epistel.
¶ Als die wijnstoc heb ic vrucht. : Soect voer
na dat ghetal. cc. xl. Ewāgeliiū optē seluen dach

D It ist boec d' gheboertē ihesu. + Soect voer
na tghetal cc. xl. **O**pten heilighē cruus dach

B epistel Ad philippenses
¶ Voeders ihesus heeft hē seluen doetmoedi
ghet gehoer saē ghewordē al totter doot. niet tot
ter ghemeenre doot: mar totter doot des cruces:
en daer om heeft hē god d'heuen en hem enen na
me ghegheuen die bouen allen namen is: op dat
inden name ihesu alle knien gheboghen worden
der hetnellscher en der aertscher ende der hellscher:
alle tonghen belien dat die heer ihesus cristus in
der glorien des vaders is

I Opten seluen dach ewāgelium:
In dien tiden was een mensche vanden pha
riseen: soect voer na dat ghetal. CC lvi

Op sinte lamiberts dach epistel Ad hebreos i dat

Bijfste ca. :

Roeds wāt elc bisscop wt mensche ghenē
men wort voer den mensche gheset in dien dīghe
die tot gode sijn. dat hi offer gawe en offerhande
voer die sonden. Die vā ghewoenliker goetheit
mede daghen mochte den ghenē die niet en kēnē
en dwalen: wāt hi selue met crancheden obēuā
ghen is. En daer om alsoe als hi sculdich is voer
den volcke. alsoe is hi oec sculdich voer hē seluen
te offeren voer die sonden. En niemāt en neme hē
seluen die eere an: mar die vā gode gheropen is
gheliken aaron. alsoe en heeft hē oec xps hē selue
niet dtoghet dat hi bisscop worde: mar die vclare
den die tot hē sprac. du biste mijn kint. ic hebbe
di huden ghebaert. Also hi oec is een ander stede
leit Du biste priester inder ewicheit na die ordinā
rie melchihedech. Vā melchihedech en vindē wij
beghin noch einde in sijne gheboertē. en wāē hij
was. Dese offerde eens wijn en broot doe abra
hā vanden stide quā. daer die vijf coninghen in
den stide verslegghen waren. Na dier ordinancie
was en dede cristus.

Ewangelium opten seluen dach
In dien tiden seide ihesus sinē iongherē. so
wie comen. 4c Soect tghetal CC lxx.
Op site matheus auōt epistel Apoca. int xv. ca.

Ic sach enen boec bi min en butē gescreuē in
die rechthant des sitts optē throne ghetei
kēt mit seuen seghelen Dit viligen betekēt die
dorzghēheit d' heiligher scrifturen. die ouermids
der menscheit ons heren ihesu cristi gheopēbaert
is. En ic sach enen sterckē enghel roepēde met lu
der stemen. wie illet waerdich den boec op te lu
ken en sijn teikē te othiden. en niemant noch idē
hemel noch ind' aerden en machte den boec op lu
ken noch aenscouwē **Glo.** dat ind' godliker eewe
d'borghen is en can niemāt ghegronden noch wt
sprekē **En** dat schijnel d' gien xpi en mach gheē
oghe te vollen scouwen inden nutwē testamēt. al
so en machten oec die kind' vā israhel moyses aē
sicht niet sien. doe hi met gode ghesprokē hadde.
En ic weende seer: wāter niemāt gheuonden en
was van hē waerdich dien boec op te doen noch
te sien. dat is te vstaen dat daer in was **En** eē vā
den ouden seide mi. en weent niet. sich die leewe
vanden gheslachte iuda dauids wortel heuet ver
wannen den boec op te luken. en sijn seuen seghel
en te ontloskē **Dese** leewe is cristus van dauids
gheslacht die den viāt d' wannen heeft ouermids
sine menschelicheit. en dat ons die seuen seghelē
verborghen was heeft hi gheopenbaert.

Euangelium opten seluen dach. **Marc?**
in sijn anderde capittel.

In dien tiden sach ihesus leui alpheus sone
sittende in die tollene. en hi seide tot hē vol-
ghe mi. en hi stont op en volchde hē. En het ghe-
sciede doe hi was gheseten in sijn huus. dat twee
publicanē en sondaers mede met ihesu en sijn iō-
gheren ghinghen sitten eten: wāt daer wasser ve-
le die hē volchden. Doe die scriben en die phariseē
saghen dat hi metten sandarē en metten publica-
nen at seidē si tot sijn iongherē. waer o eet u mer-
ker mettē publicanē en mettē sondaers. Dat hoer-
de ihesus en seide tot hē. die ghesonde en hebbē dē
meist gheē noot: mer die sieke. ic en bē niet gheco-
men o die gherichtighe te roepē: mer die sōdarē.

Op sinte matheus dach epistel. Ad hebreos
int vierde ca. :

Groeds enen igheliken onser is gracie ghes-
gheuen nader maten der gheuinghe cristi.
daer om leit die propheet. hi clam op int hoghe.
hi seide die vanghenisse gheuanghen. hi gaf den
menschen gauen. na sijne godheit en clam hi op
noch neder: wāt hi was ouer al. nader sielen loe-
clam hi neder. en nader sielen ende naden licha-
me clam hi op. dat hi op clam wat was dat dā-
dat hij eerst neder clam in die nederste deelen der
werden. het is die selue die neder clam. ende die
oec op clam bouen allen hemelen. op dat hij alle
dinghē vuolde. En hi heeften sommich ghegheue

tot apostelen. Sō mich tot ppheten. Sō mich tot ewā
gelisten. sulc and te herden ende te leren tott vol
eindinghe d̄ heilighē int werck d̄ dieninghe In die
sichinghe des lichaens cristi thent wi alle gader
lopen in eheite des ghelouē. ende in kennesse des
gods inden volmaecten man in die mate der out
heden der vollicheit cristi.

Ewangelium opten seluen dach Matheus int
neghende ca.

In dien tiden sach ihesus enen mensche i die
tollene sittē die matheus hiet. ende hi sprac
hem toe. volghe mi nae. hi stant op ende volghe
de hem Ende het ghelciede doe hi ghinc sitten in
den huse datter veel publicanen ende sondaers q̄
men sitten met ihesū ende met sinē iōgheren Die
laghen die phariseen. ende spraken sine iongherē
toe. waer om eet u meester metten publicanē ende
metten sondaers Ihesus hoerdet ende seide Den
ghelonden en is den meester gheen noot: mar dē
lieken Gaet ende leert wat dat is Ic wil ontferm
herticheit ende niet offerhande. ic en ben niet ghe
comen die gherechtighe te roepen: mar die sonda
ren tot penitencien

Op sinte mauricius dach epistel
die gherechtighe sellen inder. x̄c. Soeket
na dat ghetal ec. lviij
Ewangeliiū opten seluen dach Mathe? it v. ca.
CC lxxij

In dien tiden seide ihesus dē scaren ⁊c. Soe
ket voer na tghetal CC. lvi.

Op sinte colmas en damianus dach epistel.

Die gode ontfiet sel goede dinghen doē ⁊c.
Soect voer na tghetal xxxij.

Ewangelium opten seluen dach

In dien tiden seide ihesus sine ionghere. wā
neer ⁊c. Soect voer na tghetal CC. xli.

Op sinte michiels dach epistel in apocaliptis ic
xij. capittel.

Inden hemel wort een scrift. michiel en sine
ēghelē streden mettē drake. dat is mettē vī
ant Die drake wacht en sijn ēghelen. niet alle die
van naturen sijn enghelē sijn: mar alle menschen
die met linen scrifte ghescriet sijn. En si en hadde
gheen macht: en hoer stede en is voertmeer inden
hemel niet ghevondē. dat is ind kerken onder die
goede. en dat grate onde serpent is vworpen. dat
die dunel hiet: en sathanas die alle die warelt bes
driecht is ned gheworpen ind aerdē en sijn enghe
len sijn met hē ghesent En ic hoerde een grate ste
me segghende inden hemel dat is indē hemelsche
sielen. nu is ghelciet salicheit en cracht. en dat rijc
ons heren gods en moghentheit sijns cristi. Dat
is alle dese heeft hi overmids cristum ghevrocht
want die vroegher onse broeder is wt ghewor
pē. diese nacht en dach vroechde voer dat aeliche

ons heerē. en si dwōnē oūmids dē blaede des lās
en dat woert sijns getughes. en si en mindē hoer
seluen n̄ al tott doot toe Dat is. also en voedēse
t welich niet dat si hoer sielen v̄derden. Daer om
v̄bljūt ghi hemelē en die daer in wonē.

Ewāgelium opten seluen dach. Matheus int
tertiende ca.:

In dien tiden quamē die iongherē tot ihesū
en seiden. wie v̄moetstu dat die meeste indē hemel
is Doe riep ihesus een klein kindekijn tot hē en set
te d̄z int middel vā hē en seide Ic seg u voerwaer
het en si dat ghi bekeert en wort als eē kindekijn
ghi en selt niet gaen int rike v̄ hemelen. so wie hē
v̄oet moedicht als dit kindekijn. die is die meeste
int rike v̄ hemelen En soe wie sulcken kindekijn
ontfanghet in minen name die ontfāghet mi So
wie dat scādaliseert eē vādē kleinē die in mi ghes
louet. het waer hē beē dat mē hē eē molēsteē aendē
hals hinghe. en hē v̄droncke int diepe vand see.

Wee der warelt vā scande. het is noot dat scā
de come: mar wee dien mēsche ouermids wie die
scande coemt **A**t dat dijn hert of dijn voet di scā
daliseert. lūjt die of en werpē vā di. het is di bes
ter dattu crepel en cranc gaeste in dat leuen. dan
twe handen en twe voeten hebbēde. ende ghewor
pen te wordē in dat ewighe vuer En ist dat dijn
oghe di scandaliseert. stecket wt en werpet van

di. het is d' beft met enen oghe int leuē te gaen dā
twe oghe te hebben. en gheworpen te wordē id
hellen des nuers Siets v dat ghi niet en d' maect
een van desen kleinen Ic leg v dat hoer eaghelē id
altijt scouwē mijns vads aensliche die inden he
mel is

Op sinte iheronimus dach epistel +
Allich is die man die ind 42. Soect voer us
dat ghetal cc. xli. :

Ewangelium opten seluen dach +

In dien tidē seide ihesus sinē iongherē Iaeē
42 Soect ghetal cc. xxxix. **O**p site remi
gius en hauen dach epistel int boec d' wijsheit +

Dat sijn mannen d' oeternherricheit. welke
gherechticheit gheen d'ghetelheit ontfaghe
en hebben. die goede dinghen dueren met hoer sa
de. heilighe erkennen sijn hoer neuen. en hoer saet
kront inden testament. en hoer kinderē bliuē d' ha
ren wille inder ewicheit **H**oer ghelachte. en hoer
glorie en sel niet ghelaten worden. hoer lichame
sijn in vrede bequē. en hoer name leuen ind ee
wicheit Alle luden sellen hoer wijsheit d'tellen. en
al die kercker d' heilighē sel hoer lof boetscappē +

Ewangelium opten seluē dach +

In dien tiden seide ihes? sinē iongherē hier
42. Soect tghetal + cc. xliij. **O**p sinte victors

Adach epistel in apocalipsis int viij. ca. :
En vanden guden antwoerde mi en seide +

wie sijn dese die niet witten soken omme beuāghē
sijn. van waen sijn si gheramen. Doe seide ic hē.
mijn heer du weetstet. en hi seide mi. dit sijn si die
dat groter droefheit gheromē sijn: want daer veel
drucs moetmē gaen int rike gods. en hebbē hoer
soken ghewalshē en mit ghemaect inden bloede
des lamē. Dit en seit hi niet alleen vanden mar-
telaers: wāt alle die kercke wort idē bloede cristi
mit gemacct. Daer o sijn si voer den throne gods
en dienen hē nacht en dach in sinen tēpel. die sijn
waerdich daer in sinen dienst te staen. die hier is
den drucke beliers sijns naēs hebbē gheweest. En
die inden throen sit woent op hem. die heilighen
sijn die thronen gods daer hi op woent. en woent
inder ewicheit. Hem en sel hongheren noch dorstē
voert an. Glo. want si totten brade des leuēs ghe-
ramen sijn dat alle hongher en dorst vdrückt. noch
op hem en sel sonne of enighe hetten vallen. wāt
dat lam selse regieren dat inden middel des troēs
is. en selse wt seiden totten fonteinen der wateren
des leunes. dat is totten besouwen gods. daer
die scatte der wijsheit. en die leuēde hemelsche lee-
ringhē in verborghen sijn. ende wtuloepen indē
ghenē die ontfanclike sijn. Ende god sel alle tra-
nē of wasschē nā hore oghē.

Iewāgelium opten seluē dach.
In dien tidē doe ihesus die scaren 41. loect

na tghetal .cc lxxv. **O**p sinte lucas dach epif

Btel tot die rhozinthen int vij .ca.
Roeds ist dat die wille na dien dat hi heefe
bereit is .hi is ontfanghen .niet vā dien dat hi az
en heefe .niet dat dē āderen vlichtinghe si .niet dat
and in ledicheden vāden uwē leuen .En ghi van
ghebreke belast sijt: mar dat vā ghelijchedē uwē
ouuloedicheit hoer lud armoede Die alle dīr ghe
laten hebben in deser tijt duolle .En op dat hoer
wolheit die arm sijn van goede .en rijc sijn vā oec
dienten .uwē armoede si een veruollen .op dattet
er ghelijcheit werde als ghescreuē is Die vele he
uet en oueruloepde niet .en die luttel heuet en had
de niet te min: wāt ghelijc wille heeft ghelijc loen
all men die wercken niet beromē en mach Ic dāc
gode die inden heer titi dese selue sochhoudicheit
voer v ghegheuen heeft: wāt hi vntfinc onse ver
maninghe . Doe wi hē vmaenden tot v te varen
Mar hoe hi sochhoudigher was is hi oec met si
nen wille tot v gheuaren .wi senden v oec met hē
enen broeder . wes lof ind ewangelien is in allen
kerken dat was sinte lucas . Niet alleen was in
hem dat lof: mar hi is oec gheordineert vādē kee
ken een ghelike te wesen onder pelgrimagie i de
ser gratien die tatter glazien gods ende tot onzē
bereiden wille van ons ghedient wort .en vhoer
den dat ons niemant en berespe i deser vollicheit

die van ons ghedient wort: want wi voersiet. dz
onse goede werken niet alleen en sijn voer gode:
mar oec voer den menschen. **Glo.** Ons sijn twee
dinghen noot. dat is consciencie en een goedē naē.
Die consciencie is ons noot. en die goedē naē is
euen menschen die sijne consciencien also betrou
wet. dat hi sijn naē vsümet die is wreet.:

I **E**wangelium opten seluen dach
In dien tiden teikende die heer lxxij. and. iā
gheren en sende. 47. Soect na tghetal. cc. liij.

Op der elf dulent maechden dath epistel
Roeds vanden maechden en heb ic des hee
ren 47. Soect voer na tghetal. CC. liij.
Ewangelium opten seluen dach.

In dien tiden seide ihesus sine ionghere. dā
Iel dat rike der. Soect na tghetal. cc. xxxix.

Op sinte Symon en iuda auont epistel
In dien daghe stont die prince d. priesteren.
47. Soect na dat ghetal. cc. lxxv.

Ewangelium opten seluen dach.
In die tide seide ihesus sine ionghere. Ic be
die wijnstoc. 47. Soect na tghetal. cc. liij.

Op ste simon en iuda dach epistel totte romeinē.

BRoeds wi weten dat den ghenē die gode
minnen alle dinghen int goede ghewracht
worden den ghenen die nader ordinancien gods
heilighe gheropen sijn. want die hi waerkennede
CC lxxvi G iij

ewe getrenē staet. te d'gheeks hebbē si mi ghehet
Op alre heilighen auont epistel Apocaliptis

Int wylke ca.:

Elach als hi mi seide. En iden middel des
throens. en der vier dieren. en iden middel v̄ ou-
den een lam staende recht of verleghe waer seue
hoernen hebbende en seuen oghen. dat sijn seuen
gheesten gods gheset in alle slant. Christus was
een onosel lam iden steruen: mer een leuwe indē
opuer staen. en iden doot te dwiuen. Die gheest
gods is den hoernen gheliket om die wtscrinende
stercheit. en die oghen om die wtlichtinghe v̄ gra-
rien. En dat s̄a quā en nam dat boec tot v̄ rechtter
hant des gheens die opten throne sat. En wāt hi
den boec op soec. soe vielen die vier dieren en die
xxiiij oude neder voer dat lam. Glo. dat is. si be-
uoelden kleine neder dinghe vā hē seluen. en sette
hē ned voer dat s̄a. en si haddē alle herpen en vede-
len vol goed raken. dat sijn v̄ heilighē ghebeden
Bid herpen daer die snaren an waren v̄staetmen
dodinghe v̄ ghebreken. biden vedelen die biamen
open sijn. v̄staetmen die open herten die daer m̄
nen tot vriende en tot viande ontfarlic sijn. Ende
si songhen enē nuwē sanc. en seiden. heer god die
biste waerdich dat boec te nemen. en sijn seue ses-
ghelen op te doen: wāt du biste v̄sllegghen. en du
hebste ons in dinen bloede gode v̄losset vā allen

ghel'achten en conde. en gheboorte en volcke. en
du hebste ons rijc ghemaect Gheestelike regnerē
de en priesterlic ons seluen te offeren En wi sellē
regneren opter aerden. dat is ouer alle aertliche di
ghen En ic sach en hoerde een stemē vā veel ēghe
len indē omegāt des throens der dierē en d' oude
rē. en hoer ghetal was dulenticch dulēt. en riepen
met grof stemē Dat is een grote stemē daer xps
in ghelouet en bādijt wort Dat lā datē vllēghen
is. is waerdich te ontfanghē moghēheit en gods
licheit. en wijsheit. en stercheit en eere. en glorie en
benedijnghe **E**wangelia opten seluē dach

Iucas int selte ca.:

In die tidē leide ihesus sine iōgherē Salich
lijt ghi arme: wāt dat rike gods is v. salich lijdē
di die honghert: wāt ghi selt ghesadet wordē Sa
lich selt ghi welen als v die luden haten. en vlcē
den en lachteren. en v nāt wech werpen recht als
quaet om die sōne des mensche. vblijt ende vurg
ghet v in dien daghe: wāt liet v loen is veel indē
hemel

Op alre heilighen dach epistel +
Apocaliptis in vij ca.:

Ic sach eenen anderen enghel op clijmende
vand' sonnen op ganc die dat teiken des le
uēdē gods hadde. ende hi riep met luder stemē tē
mier ēghelē diēt ghegheuen is te scadē d' aerde en
CC lxxvij

D see en seide en wilt d aerde noch der see. noch die
bomen niet dorren thent wi ons gods knechten i
hoer vroechde gheteikent hebben **Glo** Dese eghel
was cristus die dat teiken des cruces brachte. en
biet sijn knechten hier mede te teikenē. legghende
aldus **Daet** penitencie dat rike gods sel v nakē.
En ic hoerde tghetal der gheerne die gheteikent
sijn **Hondert** en vier en veertich dusent vā allen
gheslachten der kinder van israhel **Si** desen ghe
tal ist ghetal van allen heilighen gheteikēt. wā
si ghecomē sijn wt heiden of wt iode. wāt so wpe
xpo toe behoert. die is inde gheloue vā abrahās
gheslachte **Vā** iudas gheslachte isser xij dusēt ge
teikent **Vā** rubes gheslachte isser xij dusēt ghetei
kent **Vā** gods gheslachte isser xij dusēt gheteikēt
Vā alars gheslachte isser xij dusēt gheteikēt **Vā**
neptalims gheslachte isser xij dusēt gheteikēt **Vā**
manalles gheslachte isser xij dusēt gheteikēt **Vā**
lomeons gheslachte isser xij dusēt gheteikēt. **Vā**
azachars gheslachte isser xij dusēt gheteikēt **Vā**
zabulons gheslachte isser xij dusēt gheteikēt. vā
iosephs gheslachte isser xij dusēt gheteikent. vā
benjaminis gheslachte isser xij dusēt gheteikent.
Daer na sach ic ee grote scare die niemāt tellē en
mochte wt allen heidenen gheslachten. en volcke
en tonghe staede noer den throne ind teghewoer
dicheit des lamis met witten scoelen o ghehāghē

Glo. dat is inden doopsel ghewasschen En palmen in hoer handē. dat is dat si ouermids dē cruce die warelt in xpo d'wonnen hebbē. En si riepē met groc stemmen Glo. dat is met groten deuociē en oneindeliken loue besien si dat die vad en die sone metten heiligen gheest regnerē indē throne wāt dat is ewich leuen. hē een en d'riououdicheyt te kennen En si seiden. hepl si onsen gode die op ten throen sit en den same. en al die enghelē stonden in die omeringhe des throens en d'ouderen. en der vier dieren. en si vielen op hoer aensichte ned naer den throen. en aenbeden gode en seiden Benedijnghe en claerheit. ende wylheit. ende dāc d' ghenadē. ende eere. ende doechde. ende stercheyt si onsen gode in ewē tot ewē **E**wāgeliū optē

Ieluen dach Matheus int v. ca.

In dien tiden doe ihesus die scaren sach xē.

Soect naer na tghetal.

CC lvi.

Op alre sielē dach epistel Ad thessalonicenses

Bint vierde ca.:

Broeds wi en willen niet dat ghi onwetēde sijt vāden doden. op dat ghi niet bedroeft en sijt als die and die gheen hape en hebbē ind' d'risenisse: wāt ist dat wi ghelouen dat ihesus ghesornē is ende d'rsē. Alsoe sel god oer die ghene die ghesoruen sijn ouermids ihesum met hem toe brenghen. Dat sij met hem onsterflichen sijn in die **CC** lxxix

ewighe salicheit. wāt dat segghē wi u indē woer
dē des heere. dat wi die leuē die noch ouer gheble
uen indē toeroemē ons heere en sellen wi die ghes
ne niet voergaē die ghestoruen sijn. Wāt die heere
selne sel inden hieten en indē stemen des ouerstem
enghels en indē basunen gods vanden hemel nedē
climē. en die doden die in cristo sijn sellen eerst u
risen. Daer na wi die leuē die ghebleuē sijn. **Glor**
Vā dien die nu leuen tot dat entekerst coemt sellē
te god ghegrepen worden met dien in die wolckē
den heere te ghemoete indē lucht. en so sellen wi al
tijt met die heere wesen. troestet aldus maltraud in
desen woerden. +

Ewangelia opten

Iseluen dach Matheus int. xxv. ca.

In dien tidē seide ihesus sine iongherē. wā
neer. xi. Soert voer na tghetal. + xliij. +

Op sinte willeboerts dach epistel int boec v
wylheit.

Die gherechtiche sel sijn herte gheuen vroe
te smaken totten heere dien maerte en in dat
aensicht des alre ouerstem sel hi beden. hi sel sinere
mont op luken inder bedinghe. en hi sel voer die
sonden bidden: want ist dat die grate here wil. hē
sellē metten gheeste der verstandelheit veruolle.
En hi sel die wylprekinghe sijner wylheit sendē
recht als die douwe. + En indē bedinghe sel hi den
heere belijē en hi sel sine raet stuerē en sijn rathinge

en in sinen heinteliken dinghen sel hi raden. veel
luden sellē te gader die wylheit des gherechtighē
prisen. en hi en sel niet vdeluet worden in ewich
heit. Sijn ghedenckenisse en sel niet heen gaen en
sijn naem sel vsocht worden vā ghellachte i ghe
flachte

Ewangelium opten seluen dach

In dien tiden seide ihesus sinen iongheren.

Laet. 48. Soect voer na tghetal. cc. xxix.

Op sinte martijns auont epistel.

Die gherechtighe sel sijn herte. 48. Soect int
voerledē blat **E**wangelium opte selue dach

In dien tiden seide ihesus sine ionghere. hier

om wakket. Soect voer na tghetal. cc. xli.

Op sinte martijns dach epistel.

Et enen graten priester. die in sinen. 48.

Soect voer na dat ghetal. cc. xxxix.

Ewangelium opten seluen dach

In dien tiden seide ihesus sine ionghere. Laet

uwe lenden. Soect voer na tghetal. cc. xxxix.

Epistel op sinte leuijns dach.

Die heere leidet die gherechtighe. Soeket

voer na dat ghetal. cc. liij.

Ewangelium opten seluen dach.

In dien tiden seide ihesus sinen ionghere ghi

sijt dat soue. Soect voer na tghetal. cc. xliij.

Epistel op sinte elisabeths dach. In den boecke

der wylheit ghescreuen

cc. lxxx

H i

Wie sel een kerre wijf vinden vā ore. en vā
den visten einde is hoer scat. hoer mās her
te betrouwet in hoer. en hi en sel d'rouen niet be
hoenē. Hi sel hē goet dghelden. en gheen quaet. al
le die daghen harts leuens. Si sochte wolle ende
vlas. en wrochte metten rade hoerre hāden. Si is
gheworden als een scip des roepmās. die vā ore
sijn broot brenghet. en des nachts stont si op. en
gaf den roef hore huul ghemoten. en hore deernen
spise. si merkede den acker en rokte. en plante dē
wijngaert vā vrucht hoerre handen. si goorde
hoer lende met stercheden. en makede craf. ich ho
re arm. si makede en si sach dz hoer verighe goet
is. hoer lantaerne en sel in d' nacht niet wt ghedaē
worden. si lende hoer handen tot stercken d' ghē
en hoer handen grepen dē halpel. si loec hoer hāt
ten behoefte ghē op. en hoer palmen reckede si tae
ten armen. si en sel horen huse niet vreefē vandre
rouden des snees: wāt al hoer huul ghemotē sijn.
met dubbelen ghecleet. si make de horen roc met
menigherhande d'wen. cleyn subtyl. linnē en pur
puren is hoer cledighe. hoer man is edel inden
poerten. als hi litten sel mettē senatoers des lāts.
Si makede eē hoefcleet. en d'roet. en si gaf dē cha
naneuschen een gordel. Stercheit en scoenheit is
hoer cleet. en inden lesten daghe sel si lachen. Ter
wijfheit laet si hoer mant op. Ende die rewe der

gerechtigheit is in hoer tōghe Si merkede die toe
padē hoers hules en si en at dz broot niet ledich
Hoer dochteren sonden op en p̄dientse alre sa
lichst en hoer man selse louen veel dochtere heb
ben rijedum v̄gadert. du biste hē alle bouen ghe
gaen Groenheit is eē bedriechlike ḡcie en ydel Eē
wif die gode ontfiet: si sel ghelouet wordē Ghe
uet hoer vād v̄zucht hoerre hāden: en hoer werke
sellense ind poerten louen

Ewangelium optē seluen dach

In dien tidē seide ihesus sinē iongherē dese
ghelikenisse Dat rike der hemelen is ghelyc den
Icatte x̄. Soect na tghetal cc xliij

Op sinte cecilien dach epistel :

Broeds vanden maechdē en x̄ soect voer
na tghetal cc liij **E**wāgelii opten selue dach

In dien tiden seide ihesus sinen iongheren
dan sel x̄ Soect voer na tghetal cc xxix

Op sinte clemens dach epistel ad philippenses

Hint vierde ca

Adus mijn alre liefste en alre begheerlicste
broeds mijn v̄oerchde mijn crone mijn alre liefste
staet dus inden heer Eucharistia en s̄t̄heren bid ic
dat selue te smakē indē heer Dat warē twe vrou
wen en plaghen die p̄dicaers v̄ ewāgelien te her
berghen: en daer v̄ v̄maent hise dat si vā ghenen
valschen leeraers bedrogghen en worden En oec
CC lxxi **H** ij

bid ic di. v̄m̄d̄ m̄jn̄ t̄ḡūwe hulp. helpt die vrou
wen sterckē die met mi gearbeit hebbē ind̄ ewāge
lien met clementē en̄ met minen anderē mede hul
pers. welker namē inden boec des leuēs sijn

I Ewangeliū opten seluen dach.

In dien tiden seide ihes^{us} sinē iongherē. hec
en si dattet weiten coren Soect na tghetal cc xlv

D Op sinte katherinen dach epistel.:

Eer conic ic sel x̄c. soect na tghetal cc xliii
Ewangeliū opten seluen dach.:

In dien tiden seide ihesus sinē iongherē. dā
sel dat x̄c. soect tghetal cc xxxix Optē kee
mis dach epistel Apocalipsis int xxi ca.

In iohānes sach die heilighe stat dat nuwe
iherusalē ned̄ dalende vāden hemel. bereit
nā gode als eē v̄cierde bruūt horē māne Ende ic
hoerde die stemē vādē hemel segghēde. sich die ta
bernakel gods is mitten mensche. en̄ die heilighe
gheest sel met hoer wonen en̄ hi sel hoer god wese
En̄ si sellē vrolic sijn. en̄ god sel hoer god wesen.
En̄ god sel alle tranē vādē oghē v̄ heilighen wal
schen. ende gheen doot en selre voertmeer wesen.
noch weenighe. noch rouwe. noch roepinghe en
selre voertmeer wesen die eerst heen ghegaen sijn
En̄ die inden throne sat seide mi. liet alle dinc
maec ic nuwe

Optē seluē dach apocalipsis int neghētiēde ca.

Ende hi seide mi scrif. si sijn salich die totte
auantmael d' brulof des las gheropen sijn.
En hi seide mi. dese woerden sijn waerachtich. en
ic viel ned tot sinen voeten dat icken soude aēbe-
den. en hi seide mi. sich datstuut niet en doetste.
wāt ic bē dīn medeknecht en dīn broed. die ighe-
tughe ihesu hebbē. aēbedet gode. **E**wāgelium
opten seluē dach Lucas int xix ca.:

In dien tiden ghic ihesus in en wādde doer
ihericho. en sich eē man hiet sacheus. en dit
was en prince d' publicanen en hi was rijc. En
hi begheerde ihesū te sīz wie hi ware: en en mach-
tes niet sien vand' scaren: wāt ind' lanchedē was
hi cleine. Doe liep hi voer: en clā op eē moerboē:
op dz hi hē saghe: wāt hi was daer voerbi sidēde.
En doe hi quā totē stedē sach ihesus op en sachē
ende seide tot hē: zachee clī haestelic ned: wāt ic
moet hudē in diē hule bliuen. Ende hi clā haeste-
lic of ende ontfinken blidelic. Doe sāt alle saghe
murmureerdē si ende seidē dz hi hē tot eē mēsche
die een sondaer was gekeert hadde. Doe stont za-
cheus ende seide tatten heer. Sich half mīn goet
gheue ic den armē: ende heb ic iemāt bedroghe dz
gheue ic vieruout wed. **I**hesus seide hē. Dese hule
is huden salicheit ghesiet. Darr om dat hi abra-
hās kint is: wāt die soē des mēschē is ghecomē
d' te soekē en te behoudē dz vlozē was. **Sermon**
CC lxxxij **H iij**

Hodie solus huius domus facta est. **A**uce xix.
Huden begaen wi feelste der heiligher ker-
ken. als dat si geconsacreert en ghewiet was vā
den biscop. **E**n hier om so leestmen dit ewangeli-
um als ghi ghehoert hebt dat cristus quā in zā-
cheus huse en sprac. huden is desen huse salicheit
ghelchiet. **B**i desen huse vstaen wi die heilige ker-
ke daer veel salicheits in gelsiet. Die eerste salich-
heit is. dat god onse ghebet hier lieuer hoert. dan
op and steden. **H**ier of spreect god doer dē pphet
Die mi aēroep in deser stat. god sel hē horen. en
hi sel salich sijn ind ewicheit. **H**ier om als wi co-
men ind kercken. so en sellen wi niet clappē. als
uele mēschen doen. mar op gode roepen. wāt hē
spreect seluer. mīn huus is en bedehuus. Die ande
salicheit ist woert gods dat i ghesdriet wort. en
dat heilighe lichaem cristi in gherōsacreert wort.
Ende hier om sellen wi dit huus in eeren heb-
ben. en gheen sonden en comāscap daer in bedri-
uē. **E**n hier of leestmen doe cristus quā in iherusa-
lē doe werp hi vten tēpel alle die ghene die rosten
en vcoften. Die derde salicheit is dat god in desen
huse den mensche oec sijn sonden vghheet. en oec
sijn gracie hē vleēt. **H**ier of hebben wi exēpel i-
der vads boeken. dat linte pouwels die eerste he-
remūt sat op eenre tijt voer die doze vāder kerckē.
En doe sach hi dat een mensche quam ind kerckē.

die swart was. En die vianden liepen ter kerken
met keten ghebonden en waren alte blide. En die
enghel gods qua na al bedroeft En doe die dienst
gods ghedaen was Doe dorcht sinte poutwels de
te selue mensche is te mael wit en scoen. ende die
enghel gods is bi hē. ende die vianden qmen af
na van verre Doe riep hi dien mēsche tot hē ende
braghede hē van sinen leuen. doe seide hi dat hij
een sondaer gheweest hadde. ende dat hi daer indē
kerkē hoerde pdikē vāder otfertmhericheit gods.
Ende god had hē betrouwe ghegheue also dat hi
ghewent hadde voer sine sonden. Hier om laet
ons dicwyl t kerken gaē ende bidden gode o ver
ghifnisse oter sondē. op dat wi moghē comē na
dit leuen int ewighe leuē Dat moet ons gonnen
die vader die sone die heilighe gheest. **ANER**

Hier gaen tot die epistelen ende die ewangelien
metten sonnendaechsen sermoenen vanden ghe
heelen iare ende vanden heilighen: Ende sijn ghe
pzent te delf in hollant Int iær ons heerē viertiē
handert ende lxxxi. **Deo gratias.**

Hier beghit die tafel vandē epistelē ende ewāge
lien vāden gheheelen iær.

O pten eersten sonnēdach indē aduent epistel
ewangelium ende sermoen.

CC lxxxiij

+ i +
H iij

des woensdaghes epistel ende ewangelium iij
 des vridaghes ewangelium + ii
Opten ij sonnend inden aduent epistel ewangeli
 um ende sermoen + ii
 des woensdaghes epistel en ewangelium + viij
 des vridaghes ewangelium + viij
 opten iij sonnendach inden aduēt ep ewā ser .ix
 des woensdaghes quattemper. die eerste en die ij
 lesse epistel en ewangelium x
 des vridaghes ijtertemp ep ende ewan xij.
 des saterdaghes ijtertemp die i die ij die iij die iij. en
 die v lesse ep ende ewangelium xiiij
 opten iij sonnend inden aduēt ep ewā en ser xvi +
 opten kerlauont die lesse ep en ewan + xvij +
 opten kernacht in die eerste misse die lesse ep en
 ewangelium neghentiene
 opten kernacht in die anderde misse. ende opten
 iaers dach ende opten dertien auont die lesse ep
 ende ewangelium. twintich +
Opten kerstdach die lesse ep ende ewangelium xxi
 op sinte steuens dach ep ende ewangelium xxij
 op sinte ian ewangelisten dach ep ewan xxij
 op alre kinderen dach ep ende ewangelium xxiiij
 opten eersten sonnendach nae kerlauont epistel.
 ewangelium ende sermoen v ende twintich
 opten iaers dach ep ende ewangelium xxviij
 opten dertien auont epistel ende ewangelium xxviiij

O^opten drien dach epistel en ewangelium xxviii
opten sonnendach binnen der octauen va dertie
dach epil ende ewan . xxix

In die octaue van drien dach en in die dtonighe
ihesu opten berch taboz epil en ewa . xxix

Opte eerste loned na dte dach ep ewa ser . xxx+

Des woensdaghes daer na epil en ewa xxxij+

Des vridaghes ewangelium xxxij+

Opten ij sonnendach nad octaue van dertien dach
epil ewan ende sermoen xxxiij+

Des woensdaghes epil en ewan xxxiiij

Des vridaghes ewangelium xxxv

Opten iij sonnendach nad octauen va dertie dach
epil ewan ende sermoen . drie en dertich

Des woensdaghes epistel ende ewageliu xxxviij+

Des vridaghes ewangeliu acht ende dertich

Opten iij sonnendach nad octauen va dertie dach
epistel ewangelium ende sermoen xxxix

Opten v sonnendach epil ewan en ser xli

Opten sonnendach all men allelupa lept epil ewa

ende sermoen twee ende veertich+

Des woensdaghes epistel ende ewangelium xliij

Des vridaghes ewangelium viue ende veertich

Opten sonnendach na dat men allelupa lept epil

tel ewangelium ende sermoen xlv

Des woensdaghes epil ende ewan . xlix+

Des vridaghes ewangelium . vijftich

CCxxxiiij

Optē sonnēdach voer vōstelantōt. ep̄ ewā ser li.
 opten alschen woensdach ep̄il ende ewan. liij.
 des donredaechs ep̄il en̄ ewan. liiij.
 des vridaghes ep̄il. en̄ ewange. liiij.
 des saterdaghes ep̄il ende ewangelium loi
 opten eersten sondach ind wāsten ep̄ ewā ser. loi.
 des manendaghes ep̄il ende ewangelium lxiij.
 des diuedaghes ep̄il ende ewan lxi
 des woensdaghes lesse ep̄il ende ewan. lxi
 des donredaghes ep̄il ende ewan lxiij
 des vridaghes ep̄istel ewangelium lxiiij.
 des saterdaghes quateremper die eerste lesse die
 ij die iij die iij less ep̄il ende ewangelium lxiiij.
 optē ij sonnēdach ind wāsten ep̄ ewan ser lxvi
 des manendaghes ep̄il ende ewan lxviij
 des diuedaghes ep̄il ende ewange lxix
 des woensdaghes ep̄il en̄ ewange. lxx
 des donredaghes ep̄il ende ewan lxxi.
 des vridaghes ep̄istel ende ewangelium. lxxij.
 des saterdaghes ep̄il ende ewā drie en̄ tleuērich
 des iij sonnēdaechs ind wāstē. ep̄ ewā ser lxxii.
 des manēdaechs ep̄il ende ewan lxxiiij
 des diuedaghes ep̄il ende ewange. lxxix.
 des woensdaghes ep̄il ende ewange lxxx.
 des donredaghes ep̄il ende ewangelium lxxxi
 des vridaghes ep̄il ende ewangelium lxxxij.
 des saterdaghes ep̄istel ende ewangelium lxxxiiij.

Opten iij sonnend ind vasten ep ewan ser lxxxviij
 des manendaghes epist ende ewange lxxxix.
 des dinxdaghes epist ende ewange xc.
 des woensdaghes lesse epil ende ewange xcij.
 des donredaghes epist ende ewange xciiij.
 des vridaghes epil ende ewange xcvi.
 des saterdaghes epist ende ewange xcviij.
 Opten v sonnendach ind vasten ep ewan ser xcix.
 des manendaghes epistel ende ewangelium C.
 des dinxdaghes epistel ende ewangelium cij.
 des woensdaghes epistel ende ewange c iij.
 des donredaechs epist ende ewange c iij.
 des vridaghes epil ende ewangelium c. v.
 Opten palm auont epistel ende ewan. c. vi.
 Opten palm dach epistel c. viij.
Die passie ds heerē ihesu cristi. als die vier ewā.
 listen bescreuen hebben. en in een ghetoghē c. viij.
 des manendaghes na palmen epil ewan c. xx.
 des dinxdaghes epistel c. xx.
 des woensdaghes die eerste ende die ij lesse c. xxij.
 Opten witten donredach epil. en ewan c. xxiiij.
 Opten goeden vridach. die eerste die ij lesse c. xxv.
 Optē paesch auot die vier leslen ep ewan c. xxv.
Opten paeschdach epist ewan ende ser c. xxix.
 des manendaghes epil ende ewange c. xxx.
 des dinxdaghes epil ende ewan c. xxxij.
 des woensdaghes epistel ende ewangelium c. xxxij.
CC lxxxvi

Des woensdaghes epistel ende ewangelium c xxxiiii
 Des vridaghes ewangelium c xxxv
 Des saterdaghes epil. ende ewan. c xxxvi
 Des sonnedaechs na paelschē ep ewā c xxxvii
 van sinte thomas en sermoen c xxxviii
 Des woensdaghes epil ende ewan c xxxiiii
 Des vridaghes ewangelium c xxxix
Opten iij sonnenū na paelschē ep ewā ser c xxxix
 Des woensdaghes epil. en ewan. c xli
 Des vridaghes ewangelium. c. xli
Opten iij sonnenū na paelschē ep ewan en ser c xli
 Des woensdaghes epil en wan. c xliii
 Des vridagoes epistel c xlv
Opten iij sonnenū na paelschē ep ewā ser. c xlv
 Des woensdaghes epil ende ewan c xlv
 Des vridaghes ewangelium c xlix
Optē v sonnenū na paelschē ep ewan en ser c xlix
 Des manedaghes in die cruus weke ep ewā. c li
 op ons heren hemeluaerts auont epil ewā. c li
 op ons heren hemeluaerts dach epil ewā. c li
Opten seften sonnendach na paelschen epistel en
 ewangelium en sermoen. c liii
 Des woensdaghes epil. ende ewāgelium ende op
 der apostelen auont c lvi
Opten pieter auont die i lesse die ij die iij ende die
 iij lesse epistel en ewangelium c lvi
Opten pieter dach epil ewan en sermoen c lix

Des manendaghes epistel en ewangeliū c lxi+
 Des dinxdaghes ep̄ ende ewangeliū c lxij
 Des woensdaghes quater temp die lesse epistel en
 ewangeliū + hondert ende drie en tselstich
 Des donredaghes ep̄ ende ewangeliū c lxiii
 Des vridaghes quater temp epistel en ewā c lxiiii
 Des saterdaghes quater temp die eerste lesse die
 ij die iij die iiii die v die vi lesse ep̄ ewan c lxx
Nād heiligher drieuoudicheit ep̄ en ewā c lxxiij
 Des woensdaghes epistel c lxxix+
Opten heiligen sacramēts dach ep̄ ewā c lxxix
 opten eersten sonnend nād octauen van pinxter
 epistel ewangeliū ende sermoen c lxxix
 Des woensdaghes epistel ende ewangeliū c lxxi+
 Des vridaghes ewangeliū c en een en tselstich
 opten ij sonnendach nader octauen van pinxter
 epistel ewangeliū ende sermoen c lxxii+
 Des woensdaghes epistel en ewā gelium c lxxiiij
 Des vridaghes ewangeliū c lxxiiij+
 opten iij sonnendach nader octauen van pinxter+
 epistel ewā gelium ende sermoen c lxxiiij
 Des woensdaghes epistel ende ewangeliū c lxxvi
 Des vridaghes ewangeliū c lxxviij
 opten iij sonnendach nader octauen van pinxter+
 epistel ewangeliū ende sermoen c lxxviij+
 Des woensdaghes epistel en ewangeliū c lxxix
 Des vridaghes ewangeliū c neghe en tselstich
CC lxxx

opten vii sonnendē epist ewan en sermoen c lxxix
 des woensdaghes epistel en ewangelium c lxxxi
 des vridaghes ewangelium c lxxxii
 opten vii sonnendē ep ewan en ser c lxxxiii
 des woensdaghes epist en ewan c lxxxiiii
 des vridaghes ewangelium c lxxxv
 opten viii sonnendē ep ewan en ser c lxxxvi
 des woensdaghes epist en ewan c lxxxvii
 des vridaghes ewangelium c lxxxviii
 opten viii sonnendē ep ewan en ser c lxxxviii
 des woensdaghes epist en ewan c lxxxix
 des vridaghes ewangelium c xc
 opten ix sonnendē ep ewan ende ser c xc
 des woensdaghes epist ewan c xcii
 des vridaghes ewangelium c xciii
 opten tiendē sonnendach epist ewan en ser c xciiii
 des woensdaghes ep en ewan c xcvi
 des vridaghes ewangelium c xcvi
 opten xi sonnendach ep ewan ende ser c xcvi
 des woensdaghes epist ende ewan c xcvi
 des vridaghes ewangelium c xcix
 opten xii sonnendach epist ewan ende ser c xcix
 des woensdaghes epist ende ewan c c
 des vridaghes ewangelium cc i
 opten xiii sonnendach epist ewange ende ser c c i
 des woensdaghes epistel en ewangelium cc ii
 des vridaghes ewangelium cc iii

Opten xiiij sonnendach epif ewan ende ser cc iiii+
 Des woensdaghes epif ende ewangelium cc vi+
 Des vridaghes ewāge+ cc viij
 Opten xv sonnendach epif ewan ende ser cc viij
 Des woensdaghes epif ende ewangelium cc ix+
 Des vridaghes ewange+ cc ende tiene+
 Opten xvi sonnendach epif ewan en ser cc x+
 Des woensdaghes epif en ewangelium cc xij
 Des vridaghes ewange cc xiiij
 Opten seuētiendē sonnēdach epif ewan ser cc xiiij
 Des woēldaghes q̄terterp die lesse ep en ewā cc xv
 Des vridaghes quattemp ep en ewā cc xvi
 Des laterdaghes quatertep die eerste die ij die iij
 ende die iij lesse epif ende ewan cc seuentien
 Opten xviii sonnēdach epif ewan ende ser cc xix+
 Des woensdaghes epif ende ewan cc xxi+
 Des vridaghes ewange+ cc xxiiij+
 Opten neghentiendē sonnēd ep ewā en ser cc xxv+
 Des woensdaghes epif ende ewāge cc xxvi
 Des vridaghes ewange cc xxiiij+
 Opten xx sonnendach epif ewāge ende ser cc xxv
 Des woensdaghes epif ende ewange cc xxvi
 Des vridaghes ewange cc xxvii
 Opten xxi sonnēdach epif ewan ende ser cc xxviiij
 Des woēldaghes epif ende ewange cc xxix
 Des vridaghes ewangelium cc xxx
 Opten xxij sonnendach epif ewan ende ser cc xxx+
 cc lxxxiiij

des woensdaghes epistel en ewangelie cc. xxxij.
 des vridaghes ewangelium cc. xxxiiij.
 opten xxiij sonnend epil ewan en ser. cc. xxxiiij.
 des woensdaghes epil en ewan. cc. xxxiiij.
 des vridaghes ewangelium cc. xxxiiij.
 opten xxiij sonnend epil ewan en ser. cc. xxxiiij.
 opten xxv sonnend epil ewan en ser. cc. xxxv.
Hier beghint die tabel vanden heilighen
Op sinter andries auot epil ewan. cc. xxxviij.
Op sinter andries dach epil ewan. cc. xxxviij.
Op sinter barbaren dach epil en ewan. cc. xxxix.
Op sinter nicholaus dach epil en ewan. cc. xxxix.
Op onser vrouwen ontfancnisse ep ewan. cc. xl.
Op sinter lucien dach ep ewan. cc. xli.
Op sinter thomas dach ep ewan. cc. xli.
Op sinter thomas van cantelberch ewa. cc. xli.
Op sinter siluesters dach ep en ewan. cc. xliij.
Op sinter remigius en hilarius dach ep ewa. cc. xliij.
Op sinter felix dach ep en ewan. cc. xliij.
Op sinter ponciaens dach ep ewan. cc. xliij.
Op sinter marcellijn paetus dach ep ewan. cc. xliij.
Op sinter priscen dach ep en ewan. cc. xliij.
Op sinter fabiaens en sebastiaens v ep ewa. cc. xlv.
Op sinter vincencius dach ep ewan. cc. xlv.
Op sinter thimotheus dach ep ewan. cc. xlv.
Op sinter pouwels dach ep ewan. cc. xlv.
Op sinter agnieten dach ep en ewan. cc. xlv.

Op oſer vrouwe lichtmis dach ep̄ ewā cc xlviij
 op ſinte blaſius dach ep̄il ewan cc xlviij
 op ſinte aechteu dach ep̄il en̄ ewan. cc xlix.
 op ſinte valentijns dach ep̄il ewan. cc lxx
 op ſinte pier's dach v̄heffinghe ep̄il ewan cc l.
 op ſinte matijs dach ep̄il ewan. cc l
 op ſinte gregorius dach ep̄il ende ewan cc li
 op ſinte benedictus dach ep̄il ende ewan cc. li.
 op onſer vrouwen dach ep̄il ende ewan cc liij
 op ſinte ambroſius dach ep̄il ende ewan cc liij.
 op ſinte ioris en̄ tiburcius dach ep̄ ewā cc liij.
 op ſinte marcus dach ep̄ ende ewan cc liij.
 op ſinte vitalis dach ep̄ ende ewan cc liij.
 op ſinte philips ende iacobs dach ep̄ ewan cc liij.
 op des heilighen cruus dach ep̄ ewan cc. lvi
 op ſinte ians dach voer die latijnsche poerte ep̄il
 tel ende ewangelium cc lvi
 op ſinte gordiaen ephimarcus dach ep̄ ewā cc lvi
 op ſinte pantraes dach ep̄ ende ewange cc lvi.
 op ſinte ſerues dach ep̄ ende ewan cc lviij
 op ſinte marcell? ende pier's dach ep̄ ewā cc lviij
 op ſinte bonifaes dach ep̄ ewan cc. lviij.
 op ſinte barnabas dach ep̄ ewan cc. lviij.
 op ſinte adulph? dach ep̄ ende ewan cc lviij.
 op ſinte madeſius dach ep̄ ende ewan cc lviij.
 op ſinte alexius dach ep̄ ende ewan cc lix
 op ſinte geruald? en̄ pthali? dach ep̄ ewan cc lix
 CC xl

op sinte ians k'prijsten auont epif. ewan. cc. lix.
 Die lesse epif. ewan. op sinte ians dach .cc. lx.
 Epif. ewan. op sinte leuigens dach .cc. lxi.
 Op sinte piets en pouwels auot epif. ewā. cc. lxii.
 op sinte piet en pouwels d' epif. ewā. cc. lxiii.
 op sinte pouwels gedrekenisse epif. ewā. cc. lxiiii.
 op sinte martijns d' trallacio epif. ewā. cc. lxv.
 Epif. ewan. op sinte margarietē dach. cc. lxvi.
 Epif. ewan. op apostelen d'sceidinghe. cc. lxvii.
 epif. ewan. op sinte maria magdalenē d' cc. lxviii.
 epif. ewan op sinte iacobs dach .cc. lxviii.
 epistel ewan op sinte pieters dach .cc. lxvi.
 epif. ewan op sinte steuens dach .cc. lxvii.
 epif. ewan op sinte sextus dach .cc. lxviii.
 epif. ewan op sinte louwerijs dach .cc. lxviiii.
 epistel op sinte tiburcius dach .cc. lxviii.
 ep. stel ewangeli op sinte ypolitus dach .cc. lxviiii.
 ep. ew. op oser vrouwē hemeluaert auot .cc. lxviiii.
 Op oser vrouwē dach ep. en ewan .cc. lxviiii.
 op sinte barnaerd? dach ep. en ewan .cc. lxviiii.
 op sinte bartholomeus auont epif. ewan. cc. lxviiii.
 op sinte bartholomeus dach epif. ewan .cc. lxviiii.
 op sinte augustijns dach ep. en ewan .cc. lxx.
 op sinte ians onthoefdinghe dach ep. ewā .cc. lxx.
 op sinte kelix dach epif. ewan .cc. lxxi.
 op sinte egidius dach ep. ewan .cc. lxxi.
 Op oser vrouwē ghebaerte epif. en ewan. cc. lxxi.

Op sante iudon en iuda auont epistelen
 Op alre heilighen auont epistelen ende ewan cc lxxviij
 Op alre heilighē dach epistelen ende ewan cc lxxviij
 Op alre sielen dach epistelen ende ewan cc lxxix
 Op sante willebroerts dach epistelen ende ewan cc lxxix
 Op sante martijns auont epistelen ende ewan cc lxxix
 Op sante martijns dach epistelen ende ewan cc lxxx
 Op sante elisabeths dach epistelen ende ewan cc lxxx
 Op sante cecilien dach epistelen ende ewan cc lxxxi
 Op sante clemens dach epistelen ende ewan cc lxxxi
 Op sante katherinen dach epistelen ende ewan cc lxxxij
 Opten kermiss dach epistelen ende ewan en ser cc lxxxij

Hier volent die tabel vanden epistelen ende ewan
 gelien vanden gheheelē iare ende vādē heilighē
 CC lxxxix

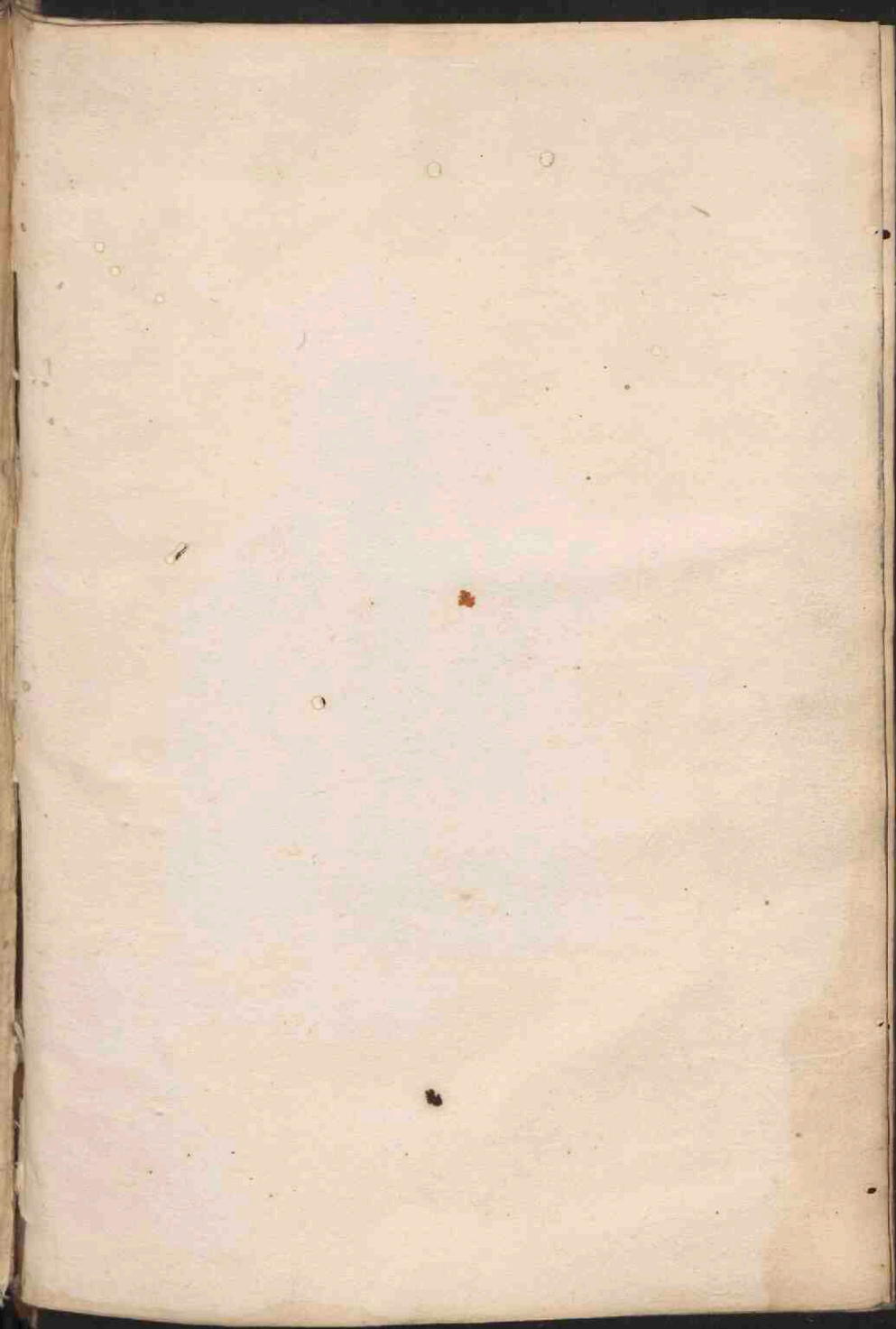

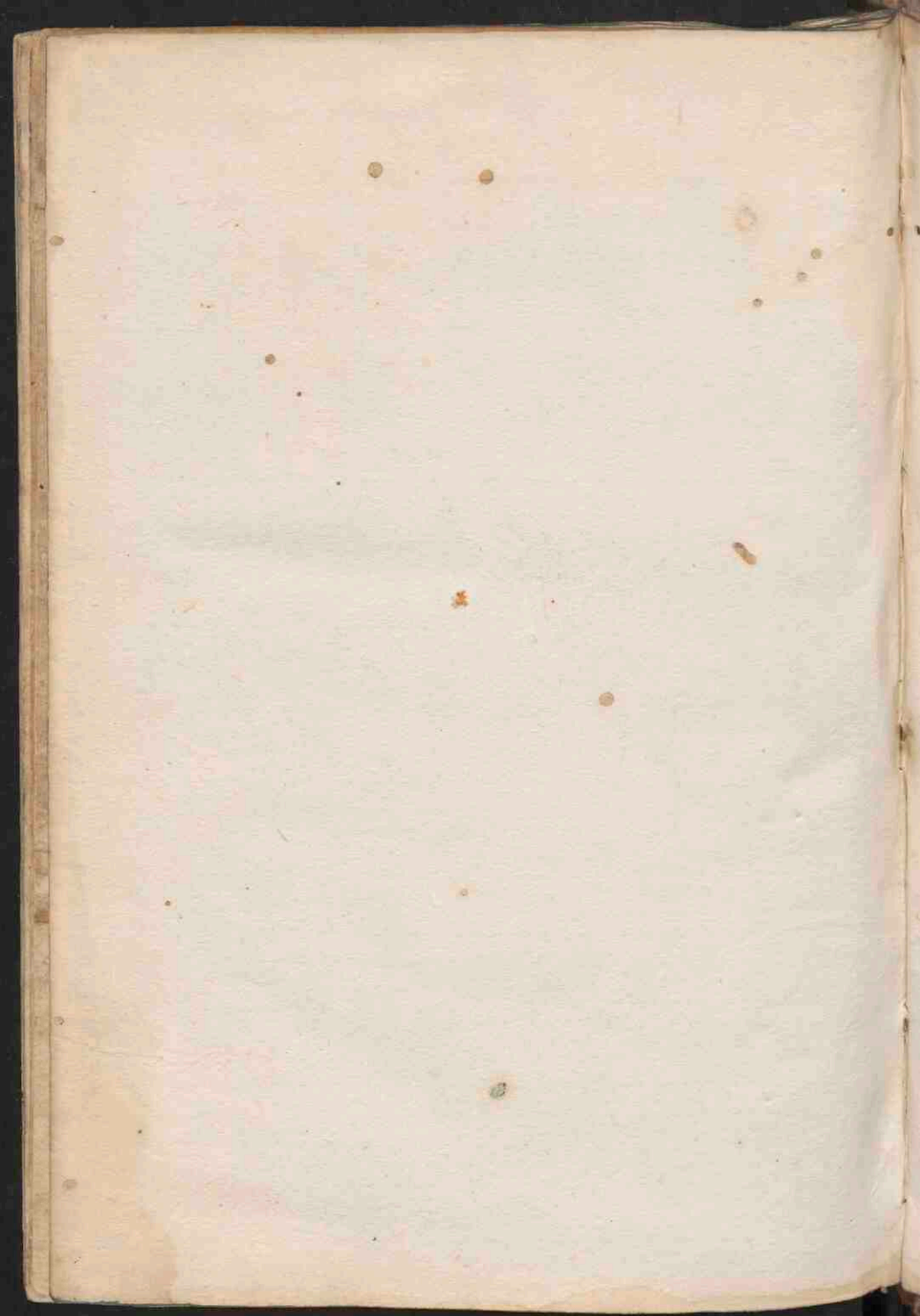
A 977 III

manifestat amine nra dno
in tunc facta fact de hinc
pprima die de hinc dach

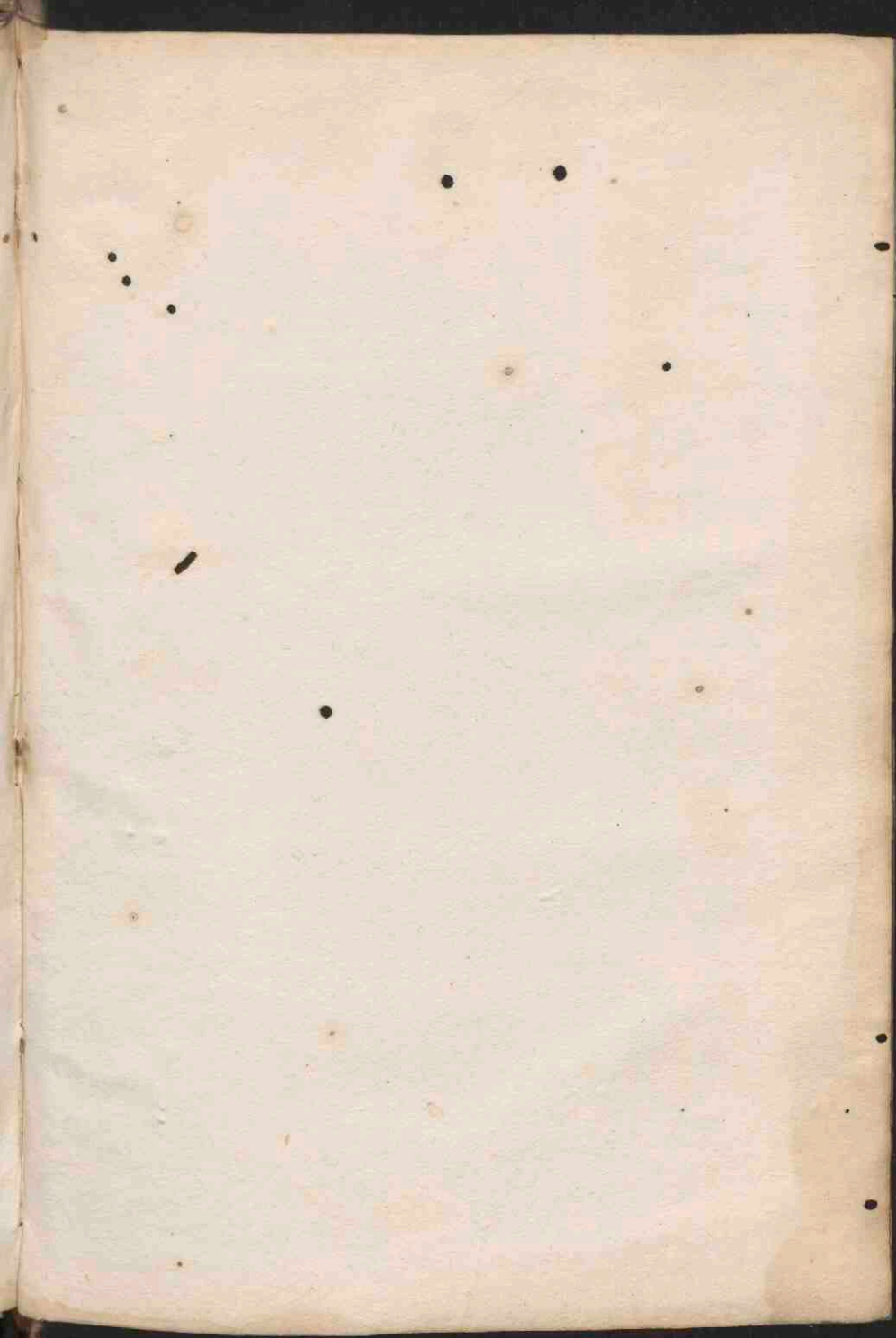
ant 425

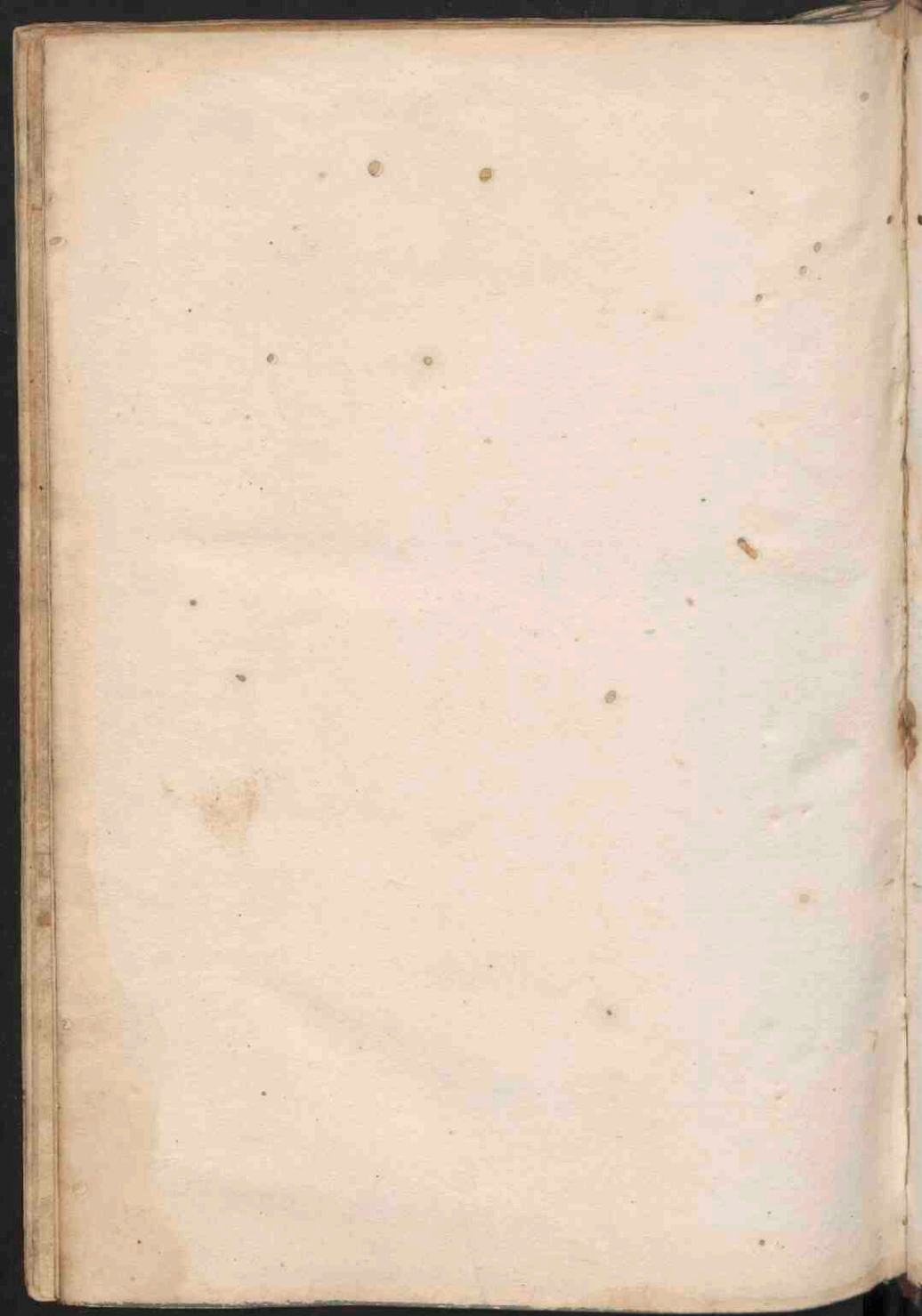

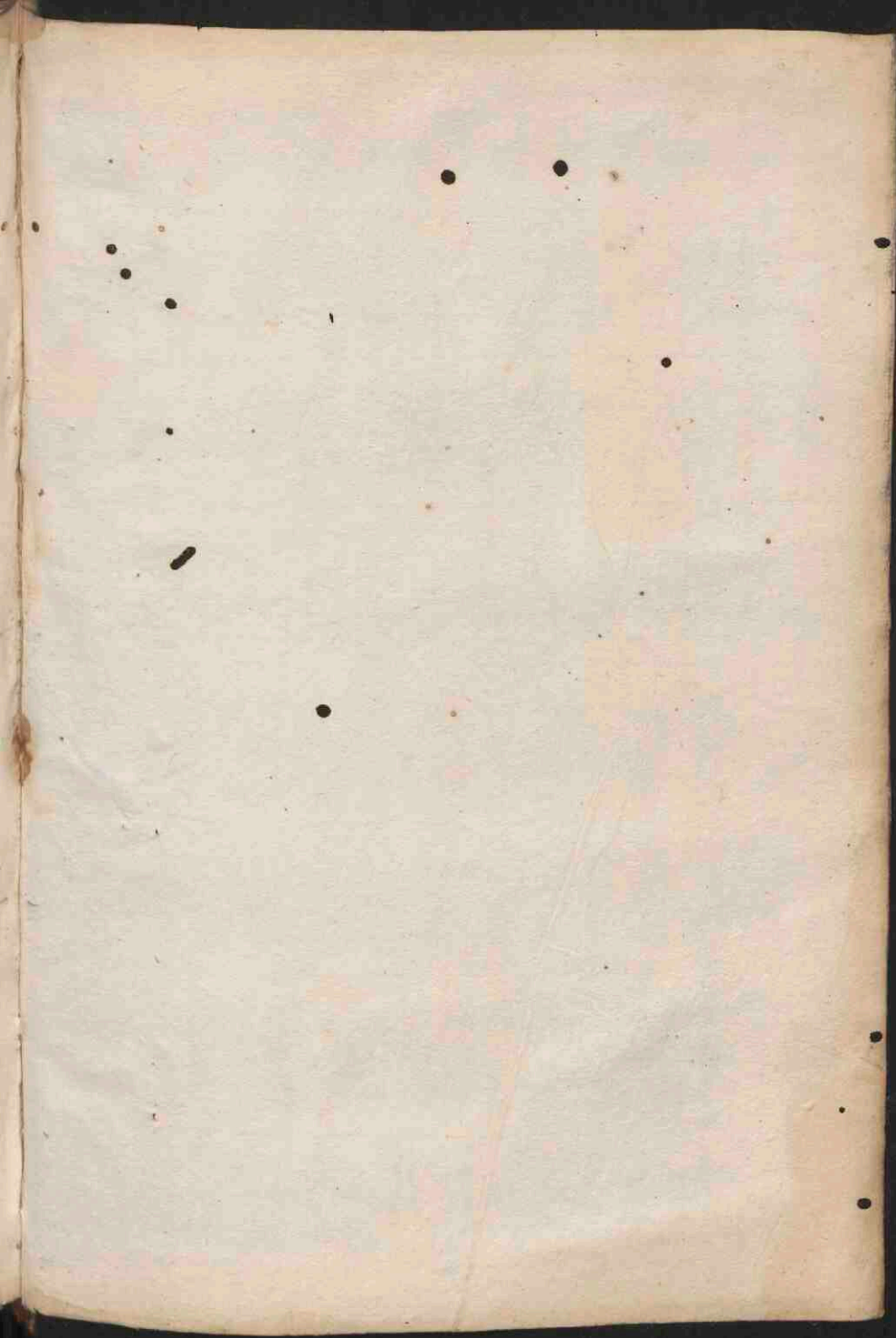

240 feuillet (1a 240

Hue fait par de feuillet

60-161-169-185-189

148

Il ya 2ff. 164 Difficill

Le feuillet

170 est marqué par erreur 173

177 " " " " 176

178 " " " " 177

187 " " " " 180

713

1223489

